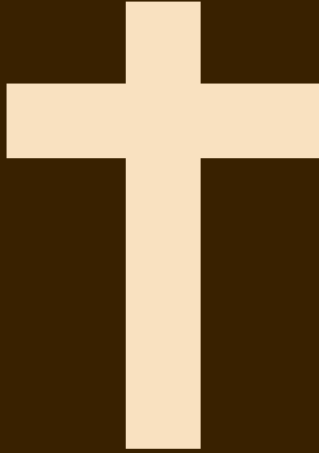

Vikerëh Vikasëk Wën
gë Wapëgwala

Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New Testament+

Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala

Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New Testament+)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wamey)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
f961026b-f72f-5bd7-9f75-efa7f932577e

Contents

Wapëgwala	1
Matiye	50
Marëk	86
Lik	108
San	146
Vantiyehn Vëfayik	173
Rom	208
1 Korent	223
2 Korent	237
Galasi	247
Efes	253
Filip	258
Kolos	262
1 Tesalonik	266
2 Tesalonik	270
1 Timote	272
2 Timote	277
Tit	280
Filemon	282
vë-ebëre	284
Sak	296
1 Piyer	300
2 Piyer	305
1 San	308
2 San	312
2 San	313
Yud	314
Kayëte Wapuyala ña	316

Wapëgwala Wade yehëhna hnë inji kayëte

Namu vële hwëtahnëka Këris va lehnëkëfu Moÿis herëk inji kayëte. Mpëd yëbëlan bëhn wuli wakeme wahnah gë wafëhw wahnah g'imbëd gë ryaw gë bëhn wuli gë wakeme wanah g'imbëd g'iryaw (1446 gë 1406) ani gë naganëhnënde Këris ÿa hnë wati bëhn wafëhw wahnah (40) hna nte nkeho wula hna gë ßulunda Isërayel ÿa. Cape ndënkwëryënkw kayëte Wapëgwala ña Mesopotami hna ntiyak do cape kigëna ña Esipët hna.

Kayëte ña nësëd soje wapëgwala fop vijë vi: idi duniÿa ÿi, idi ahnë, do ankeya fagant ahnë gë Wën. Kayite Wapëgwala ña gaband ile nkentik uwëh wä duniÿa li do tufahnëd ile ntidëhëni vahnë ÿa hnë bëmënkël ntëw lëw hni hna do gë Wënu ña.

Paß g'uawám vacërakëlo va (Adam, Nowe, Abëraham, Isak, Sakob, Yosef) do ile ntehnëk Wën ntinëhnëdëhëhni ÿa, pëhwëtaninëkëfu karanjin fop kayëte wanës Wënu ña njëtahnin gante ntidë ile ntehnëko ÿa, njonëhnihi ipëh ña fop vile ñahanëk va.

Wasapitër warar waryënkwëryënkw wä nësëd soje viwëntëlah wale ye hnë wasapitër warar Wapuyala hna. Awa, wanës Wënu ña pëgwëhnahtëd do patahnëd g'uhnës urac fo.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïnji kayëte: Wënu ña, Abëraham, Sakob, Yosef, Kanan, ßulunda, wusaw, rëm/ajë, nkal.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wapëgwa hna 1-11

Abëraham 12-25

Sakob 25-36

Yosef 37-50

Wapëgwa hna wasapitër 1-11

Gante ntiko fop Wënu ña

¹ Ante pëgwëko Wën ntind vijë ña, ambin ña g'inkal inja ntiko ten.

² Hara duniÿa ÿi ki fo nkeyarëko do ñoñ gelohna hnam. Hn'ile nkeho wënka watëwah hna umëhwëry cankafo yeho do iyir Wënu ña, le yeho had sël, cëpëko wënka watac.

³ Awa Wënu ña më ntehnëk: «Araßi humpen ha nke!» Do humpen ha nkelehn. ⁴ Wënu ña njëkëko do nëjëkawo gë hutac; më pitëndëlehnëk humpen ha g'umëhwëry uña.

⁵ Wënu ña më macëk humpen ha «fac» do mëhwëry uña «umëd». Nkeho umëd, tac gë fac; fac ryënkwëryënkw ÿa yeho.

⁶ Wënu ña më mbok ntehnëk: «Araßi igwac nke fagant wënka hna, pitëlahn wënka ña.» ⁷ Do koyëna nkeho. Wënu ña koyëna ntiko igwac nte fitëndëlehnëk wënka wabë gëd ña gë wabë g'ambin ña. ⁸ Wënu ña më macëk igwac tac «ambin». Nkelehn umëd, tac gë fac; fac higëna ÿa yeho.

⁹ Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Araßi wënka wante sëpëk ambin ñi mbarëpël sën ryaampo fo nkehahn nkal inja!» Do koyëna nkeho. ¹⁰ Wënu ña më macëk hn'ile nkok gena wënka hna «nkal» do wënka wante varëpëlëk ña «wov». Njëkëko do nëjëkawo gë rac.

¹¹ Do Wënu ña më ntehnëk: «Araßi hnë nkal hna pëhn ile hwëhnak yaryef, vile lëwëd uhnëda lëwu do gë vatëh vante lëwëd wadëwel wadëwu ña dënk!» Do koyëna nkeho.

¹² Nkal inja pëhnëndanëko fop sifa vile hwëhnak yaryef va le-wo-le sifa uhnëda lëwu wä ntëwëko do gë vatëh vante lëwëd wadëwel wadëwu ña dënk. Wënu ña njëkëko do nëjëkawo gë rac. ¹³ Nkeho umëd, tac gë fac; fac rarëna ÿa yeho.

¹⁴ Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Araßi ambin hna nke wahumpen pitëndëlehnahni fac ÿa gë umëhwëry uña; do nkehahn wëdahëse vambënt va, gë wafac wä do gë wabëhn ña. ¹⁵ Araßi nke ambin hna wahumpen pëtënah nkal inja!» Do koyëna nkeho. ¹⁶ Wënu ña ntiko wahumpen wahi wasankaf: hunte ÿako naÿ ha, ulav wä yeho, soje fac ÿa, do hunte vako ha, lepera wä yeho, soje mëd uña. Ntiko fëna wahol wä. ¹⁷ Wënu ña g'ambin kwëtëko soje pëtënënd nkal inja, ¹⁸ soje fac ÿa g'umëd uña do pitëndëlehn humpen ha gë umëhwëry uña. Wënu ña njëkëko do nëjëkawo gë rac. ¹⁹ Nkeho umëd, tac gë fac; fac hnahëna ÿa yeho.

²⁰ Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Araßi sifa vijë fop pëbëni wov hna, do wusëry wä nkwayëndëni g'ambin, cëpëni nkal inja!» ²¹ Wënu ña ntikëhniwo wula wëwënkaf wawë wov do gë fop sifa vile fëbëk do yasëlehnëd hnë wënka hna. Ntikëhniwo fëna sifa wusëry wä fop. Wënu ña njëkëko do nëjëkawo gë rac. ²² Wënu ña më ndëwakëhni

ntehnehni: «Arabi fop vile ye wënka vi nagëlëni, njabëni, pëbëni wov hna do arabi wusëry wä fëna njabëni nkal li.»²³ Nkeho umëd, tac gë fac; fac vëryëna yä yeho.

²⁴ Wënu ña më mbok ntehnëk kat: «Arabi nkeni nkal li wasifa wä fop: wusaŵ, gë wulaŵ do gë fop vihawäry vile yasëd nkal li! Do koyëna nkeho.»²⁵ Koyëna ntikëhniwo Wënu ña wasifa wulaŵ gë wusaŵ, gë wulaŵ wuhnëmpëlah wä do gë fop vihawäry vile yasëd nkal li. Wënu ña njëkëko do nënjëkawo gë rac.²⁶ Tac Wënu ña më mbok ntehnëk rëkwa yä: «Dinëfuni vahnë mëntëlin gë fuhnë, mëntëlin dus! Kwëhnhënihëhni wuwis wavë wov wï, gë wusëry wavë g'ambin wï, do gë wusaŵ gë wulaŵ do gë fop vihawäry vile yasëd nkal li.»

²⁷ Awa Wënu ña ntikëhni vahnë va mëntëlin g'umë dënk; ntikëhni asan g'asëval.

²⁸ Tac më ndëwakëhni ntehnëhni: «Nagëlëryin, yabëryin, pëbëryin nkal li, nawëryin nkal li; kwëhnhëryinëhni wuwis wavë wov wï, gë wusëry wavë g'ambin wï do gë fop vile yasëd nkal vi.»²⁹ Ntehnëkëhniwo fëna: «Njëdamu arokëndu wanëda wante lëwëd nkal ñi fop do gë vatëh wante lëwëd vi fop.³⁰ Wulaŵ wï fop vëhni njëdafuhëhni tokëndëni dël inji gë wusaŵ wavë nkal wï fop, gë wusëry wï fop, do gë fop vihawäry vile yasëd nkal li.» Do koyëna nkeho.³¹ Wënu ña njëkëko fop ile ntiko yä do nënjëkawo dus gë rac. Nkeho umëd, tac gë fac; fac hwëhn mbëd gë ryaw yä yeho.

2

¹ Koyëna puhnako Wënu ña idi ambin ña gë duniyā yï do gë fop ile yehëhna hnam yä. ² Ga təkək hnë fac hwëhn mbëd gë wahi hna, kamahnëko doku lëwu yä puk do tiwako. Awa hnë fac hwëhn mbëd gë wahi hna tiwako. ³ Më ntik fac hwëhn mbëd gë wahi rac fac ryëwayik, do nti fac ile riwahnëde, kabi hnë fac rac tiwako hnë wafoku wante ritidëho hna fop. ⁴ Koyëna ntiko Wënu ña ambin ña gë duniyā yï.

Sarëdij vë Eden

Ante ntiko Ahwëhn a Wënu ña ambin ña gë duniyā yï, ⁵ vatëh g'idël gelohna ten nkal li, do wanëda pëhnëlohna ten, kabi Ahwëhn a Wënu ña cañëtilohna ten rëv yä nkal li, do vahnë vëyelohna soñe njamëni nkal inji. ⁶ Bare le ye had fampul sahnëdëho nkal hna do turëdëho nkal inji fop.

⁷ Ahwëhn a Wënu ña më nufëk nkal do ñahanëka asan*. Tac më cëlëka wasëhn hna sël paryi yä, uwäm wä, do asan arac nkelehn ale yënëd. ⁸ Tac, Ahwëhn a Wënu ña më pëlëk sarëdij hnë Eden hna, gë cape pëhna lav ka, do kwëta hnam asan ale ñahanëko yä. ⁹ Më pëhnëndanëk sifa vatëh vankwamah njëki va fop do wante hnënjëk toki. Më pëlëk fagant atëh nte yëdahnëd uwäm ule wok puđina do g'atëh kawäry nte yëtëndanëd ile yivëk g'ile wëk yä.

¹⁰ Sën wätidëho hn'inkal Eden hna turënd sarëdij yä. Pëgw hnam, vunkaryëla vunah pitëlëko. ¹¹ Fandëkwëryënkwa fa Pison maciko: fatac rënkëko inkal Havila hna. Hn'inkal tac nkeho sanu yä, ¹² do sanu rac përenako dus. Nkeho vatëh wante lifë datikola do fëna nkeho itaka nte yabëka nafa yä. ¹³ Fakigëna fa Gihon maciko: inkal Kuc† ña fop tënëkëko. ¹⁴ Fatarëna fa Saŵ maciko: fatac yaryëdëho gë cape pëhna lav g'ankol Asur ka. Do fanahëna fa Efërat maciko.

¹⁵ Awa Ahwëhn a Wënu ña më nufëka asan a, kwëta sarëdij Eden hna soñe njamënd do njëkand. ¹⁶ Më ntehnëka aki: «Kofu arok vatëh vambë sarëdij vi fop. ¹⁷ Bare antë arok atëh ante yëtahnëde ile yivëk g'ile wëk yä, kabi hale tokëdu, cëmëdu.»

¹⁸ Tac më ntehnëk: «Cañëna asan a nke umë fo. Ndemadëfuha linëhnëwa ale cañëdëni.» ¹⁹ Inkal inji ñahanëko fop Ahwëhn a Wënu ña sifa wulaŵ wuyabah do gë wusëry wä, tac njiryeryëhni asan hna soñe njëk arac bi hak macëdëhëhni. Intaw-wö wac le macëdëhawo asan a yed ulëwu wä. ²⁰ Arac më macëkëhni uwac fop wusaŵ wä, gë wusëry wä do gë wulaŵ wä. Bare asan a nuyalawohna arëfëlënta ale sañëdëha umë dënk. ²¹ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ndakëndanëka asan a wakwëd watëwah. Më ntihëtëka uyiy ryampo do mbokarya ndil ña gante nkehawo ka. ²² Uyiy rac, Ahwëhn a Wënu ña ntik asëval do njinenëhna asan a. ²³ Arac ga nuka asëval a më ntehnëk:

«Aña nkaŵ, wëliho ale ye yëc wa'yëc mën a,
mbahn imbahn mën a!
“Asëval” macëde,
kabi asan hna nufik.»

* 2:7 2.7 Adam fëhnëtanëk nkal do fëna asan. † 2:13 2.13 Kuc vankol vaki waciko koyëna: ndampo ña Ecopi hna nke, kigëna ña Mesopotami (Irak) hna.

²⁴ Soŋe umë ye, asan a tavëdëhëhni vëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, do vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.

²⁵ Asan a g'asëvalu wëtata fo nkeniho vëhni vëhi tak, bare cëfëhnëlëhniwohna.

3

Ida sarëdɪŋ vë Eden hna

¹ Awa, hnë fop wulaŋ wule ntiko Ahwëhn a Wënu ɲa, lën ɲa yeho ale ɲak ritëka. Tëyëkawo asëval a: «Paryi bi ntehnëk Wënu ɲa: “Antë aroku vatëh vambë sarëdɪŋ vi fop!”»

² Asëval a më ntëkwaka: «Hali, kodëfun rokëfu. ³ Bare soŋe atëh nte ye fagant sarëdɪŋ ɲi, Wënu ɲa më lehnëk: “Antë aroku do antë aɲaku; ge gena më cëmëdun!”»

⁴ Awa lën ɲa më ntehnëka asëval a: «Muk! Cëmëdɪluhna! ⁵ Wënu ɲa nësëk umë kabi njetëk, hale tokëdun, vinkër hun va ɲesëd do nkedun had Umë dënk: njetëdun ile yivëk g'ile wëk.»

⁶ Asëval a kamahnëko atëh ɲa nkwa mëk njetëki do tëtëka nëŋ toki. Ñadëho tok nuɲahna uyët. Awa më kwëcëk do tok. Më njëdaka fëna asanu do umë fëna më tokëk.

⁷ Taŋ pidëtalehnëhni vinkër va, do kamahnëlehnëni wëtata fo nkeni. Më mbahnëni yaryef atëh nte wacik anuɲ ɲa do palani.

⁸ Awa g'anëka ga, më nkweyëniha Ahwëhn a Wënu ɲa, sarëdɪŋ hna njasëlehnëdëho. Asan a g'asëvalu umë cowani hnë vatëh vamb sarëdɪŋ hna soŋe antë nuhni Ahwëhn a Wënu ɲa. ⁹ Ahwëhn a Wënu ɲa më macëka asan a, tëya: «Ne nkeru?»

¹⁰ Më ntëkwak: «Nkwëryakëmi, më ntakëko kabi wëtata fo yeŋu. Awa më soŋaŋu.»

¹¹ Ahwëhn a Wënu ɲa më tëyëka: «Mo fëyaki wëtata fo yeru? Tokëru bi atëh nte vañëhnëmimo ɲa?»

¹² Asan a më ntëkwak: «Asëval, ale yëdaruhowa yefu ɲa, umë yëdako atëh tac, do tokëŋu.»

¹³ Awa Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka asëval a: «Soŋe ye liru iɲin?»

Më ntëkwak: «Lën ɲa tokako, do tokëŋu atëh ɲa.»

¹⁴ Awa Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka lën ɲa:

«Kabi ntiru iɲin, arabi nkeɲi wëh.

Hnë wusaŋ gë wulaŋ wule ntik Wën hna fop,

wëjë g'idonk hu ɲi rëkëdu ayasënd

do ahohnënd ivëd

hnë wafac hu hna fop.

¹⁵ Ntidëfu takëla yëbëlan hun wëjë g'asëval a, yëbëlan vële nagëd va do gë vële hnagëdu va.

Vële nagëd asëval a nihëdënihi nkaf ɲi,

do wëjë itak ɲi ɲarëduhëhni.»

¹⁶ Tac Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka asëval a:

«Ntidëfu horot sankaf hnë waryonk hnag hu hna,

rëkëdu ahorotënd ahnagahnëndëhni vutah hu va.

Iña hu ɲa hnë asan hu hna nked,

bare umë hwëhnëdëhi.»

¹⁷ Awa tac Ahwëhn a Wënu ɲa më ntehnëka asan a: «Maŋëru wanës asëval hu ɲa do tokëru atëh nte vañëhnëmimo ɲa.

«Soŋe ile lëntëru ɲi,

arabi nkal inɲi me.

Rëkëdu ahorotënd dɜs

ahnuɲahnënd ile rokëdu ɲa

hnë wafac hu hna fop;

¹⁸ inkal inɲa pëhnëndanëd

wadëmpëhn do idël meh.

Do tëtëka arok

ile fëhnëd wëhaɲ hna;

¹⁹ gë ɲacëɲac hu ɲa rëkëdu ahnuɲand ile rokëdu ɲa,

hafo avoka g'inkal

nte hnuɲiko aɲahani ɲa.

Kabi inkal yeru,

do g'inkal mbokadu.»

²⁰ Asan a Adam maciko do umë Ev macëkawo asëvalu. Umë fëhnëtanëf «Uwám» kabi umë ye hnëm vahñë ýa fop. ²¹ Ahwëhn a Wënu ña më ntinëhnëkëhni asan a g'asëvalu viýi wayand do cudáhni.

²² Tac më ntehnëk: «Awa ahn'a had Fuhnë nke: njëtëk ile yivëk g'ile wëk. Tame, tëtëka memaýehni antë tükën atëh ante yëdáhnef uwám usër wá; age tokëk, cëmëdína muk.» ²³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntakëhni sarëdñij vë Eden hna, soñe njini njamëndëni nkal nte nufiniho do ntiyini ña. ²⁴ Ga ntaka ahn'a sarëdñij vë Eden hna, Ahwëhn a Wënu ña më kwëtëkëhni gë pëhna lav haryënk w sarëdñij hna wamëleka wade ye vëyëka, (waseruben maciniho). Gë sëlame hwëdëh ile wërënadëho vacape va fop, wamëleka ña anka w ante yihahnëde g'atëh ante yëdáhnef uwám usër wá njëkadëniho.

4

Kaýe gë Abel

¹ Adam ndakëniho gë Ev, asëvalu; ndonkëko do naga facan fante waciko Kaýe*. Awa Ev më ntehnëk: «G'idema Ahwëhn a Wënu ña nagëbuha facan.» ² Mboko naga fëna Abel, aheryu Kaýe. Abel aheryu wusaw yeho; Kaýe, umë, ayam yeho. ³ Awa, Kaýe ga mbarëpëk roka le njamëko ýa, njoko viryampo hnë virac, cënahna Ahwëhn a Wënu ña sadëha. ⁴ Abel, fëna, njonëhnëkawo vupe vunte ryënk wiko nagini hnë ntega ntëwu hna, vunte ýak hniryëk va, cënahnekawo Ahwëhn a Wënu ña. Ahwëhn a Wënu ña kacakawo g'uhnatah Abel gë sadëha lëwu ýa, ⁵ bare ñwëyëkawo Kaýe gë sadëha lëwu per. Soñe rac Kaýe ntavëkawo dus; ñañënéko yëka ýa. ⁶ Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka: «Soñe ye ntavëki aki, do ýañënéru yëka ýi aki? ⁷ Ge ntiru gante tëtëka ka, ñwëyëdelihna; ge gena umë, wameh ña nke had intaw ñañah vofëhnëki rënka hu hna. Ñaf mëki, bare yawëry alëba umë.» ⁸ Bare Kaýe më ntehnëka aheryu: «Cahnëfu.» Ga tükëni kaý hna më ntonanëka aheryu do ndawá.

⁹ Awa Ahwëhn a Wënu ña më tëyëka Kaýe: «Ne nkeha ahery hu Abel?»

Më ntëkwak: «Yëtëla. Ami bi yëkadëha ahery mën a?»

¹⁰ Ahwëhn a Wënu ña më mbok ntehnëka: «Soñe ye liru iýin? Nkwëryëdëfu wasat ahery hu wá nkal hna had ahñë ryekad; igwëcag tëyëf. ¹¹ Tame arabi nkeýi wëh, ntayiru hn'inkal nte sek wasat ahery hu ale ryawëru ýa. ¹² Soñe umë ye, rëkëdu ayamënd dus, bare inkal ña bokëdína njëdayi vetak lëwu wá. Awërëtalehn fo yedfu nkal li had ale layik.»

¹³ Kaýe më ntehnëka Ahwëhn a Wënu ña: «Piniñ mën ña ntënek dëcët. ¹⁴ Ntaduho dol hn'inkal përen hna, cowantadëfu ñawët hu; Awërëtalehn fo yedëfu nkal li had ale layik. Ale-wo-le hnuðëho ýa koð ndawo.»

¹⁵ Bare Ahwëhn a Wënu ña më ntëkwaka: «Hali, kabi ge ahñë ndawëki, nkwëcanëhnëderu wahwënta mbëf gë wahi (7).» Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntika Kaýe dahëse soñe antë ndawëniha véle hnuðëha va.

¹⁶ Awa koyëna ñawëtakawo Kaýe Ahwëhn a Wënu ña nji ntëf hn'inkal Nod hna, gë cape pëhna lav Eden ka.

Tere Kaýe

¹⁷ Ga ñëlëk, Kaýe nagënihawo g'asëvalu facan fante waciko Enok. Kaýe pëgwëko mbëryënd inaw do më macëk naw tac uwac aju wá, Enok. ¹⁸ Enok yeho rëm Irad ýa, Irad yeho rëm Mehuyayel ýa, Mehuyayel yeho rëm Metusayel ýa, Metusayel yeho rëm Lemëk ýa. ¹⁹ Lemëk wësëval véhi ñëlëko: aryënk wëryënk w a Ada maciko do ahigëna ýa Sila. ²⁰ Ada Yabal nagëko, rëm véle lëdëko hnë wasank do hwëdëdëhëhniwo wusaw wá. ²¹ Yabal kwëhna kawo fakery, Yabal maciko, umë yeho rëm fop vërëmp va do gë wësël wëtakëralu va. ²² Sila, umë fëna, nagëkawo facan fante waciko Tubal-Kaýe. Umë ryëhwarëdëho sifa viyë viryokuna va fop, waryëhwëra wavëntah gë wëyah wá. Tac, Sila mboko naga facëval, ahery Tubal-Kaýe. Nama maciko.

²³ Lemëk më lehnëkëhniwo wësëvalu:

«Ada gë Sila, nëparyino,
wësëval mën, nëparyino dus;
ndawëdëfëfuha asan ge ndafëko,
ndawëdëfëfuha fatah ge cërehnëko.

²⁴ Age wahwënta mbëf gë wahi
nkwëcanëhnik Kaýe,
wafëhw mbëf gë wahi g'im bëf gë véhi (77)
wëcanëhnëdëbu ami.»

* 4:1 4.1 Kaýe fëhnëtanëk «Inuýa» gë Wa-ehëre ña.

Set hafo Enos

²⁵ Adam ndakëniho g'asëvalu do mboko nagëniha facan. Ev, Set† macëkawo, kabi ntehnëdëho: «Wënu ña mbok njëdfowa facan fakawary nempëtëhnahnowa Abel, nte ndawëk Kaÿe ñi.»

²⁶ Set umë fëna nagëhnikawo facan; Enos‡ macëkawo. Hnë yamani rac pëgwëniho vahnë va cëmbëndëniha Ahwëhn a Wënu ña macatëndëniha Ahwëhn.

5*Pëgw Adam hafo Nowe*

¹ Wëlin itëfëta soje vutah Adam. Hnë fac le ntikëhniwo Wën vahnë hna, ntikëhniwo mëntëlëni g'umë. ² Ntikëhniwo asan g'asëval, ndëwakëhniwo do macëhni uwac «vahnë». ³ Ante nuÿako Adam wabëhn keme gë wafëhw warar (130) ña, mboko naga facan fante mëntëlëniho ðus. Set macëkawo. ⁴ Tac Adam mboko nuÿa kat wabëhn wakeme mbëd gë watar (800). Nagëhnikëhniwo vucan vukawary gë vucëval. ⁵ Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah gë wafëhw warar (930), cëmëko.

⁶ Ante nuÿako Set wabëhn keme g'imbëd (105) ña, nagëhnikawo facan fante waciko Enos. ⁷ Tac Set mboko nuÿa wabëhn wakeme mbëd gë watar g'imbëd gë waki (807). Nagëhnikëhniwo vucan vukawary gë vucëval. ⁸ Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah g'ipëhw gë waki (912), cëmëko.

⁹ Ante nuÿako Enos wabëhn wafëhw mbëd gë wahnah ña (90), nagëhnikawo facan fante waciko Kenan. ¹⁰ Tac Enos mboko nuÿa wabëhn wakeme mbëd gë watar g'ipëhw g'imbëd (815). Nagëhnikëhniwo vucan vukawary gë vucëval. ¹¹ Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah g'imbëd (905), cëmëko.

¹² Ante nuÿako Kenan wabëhn wafëhw mbëd gë wahi ña (70), nagëhnikawo facan fante waciko Malalel. ¹³ Tac Kenan mboko nuÿa wabëhn wakeme mbëd gë watar gë wafëhw wahnah (840). Nagëhnikëhniwo vucan vukawary gë vucëval. ¹⁴ Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah g'ipëhw (910), cëmëko.

¹⁵ Ante nuÿako Malalel wabëhn wafëhw mbëd gë ryaw g'imbëd ña (65), nagëhnikawo facan fante waciko Yerëd. ¹⁶ Tac Malalel mboko nuÿa wabëhn wakeme mbëd gë watar gë wafëhw warar (830). Nagëhnikëhniwo vucan vukawary gë vucëval. ¹⁷ Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme mbëd gë watar gë wafëhw mbëd gë wahnah g'imbëd (895), cëmëko.

¹⁸ Ante nuÿako Yerëd wabëhn keme gë wafëhw mbëd gë ryaw gë waki ña (162), nagëhnikawo facan fante waciko Enok. ¹⁹ Tac Yerëd mboko nuÿa wabëhn wakeme mbëd gë watar (800). Nagëhnikëhniwo vucan vukawary gë vucëval. ²⁰ Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah gë wafëhw mbëd gë ryaw gë waki (962), cëmëko.

²¹ Ante nuÿako Enok wabëhn wafëhw mbëd gë ryaw g'imbëd ña (65), nagëhnikawo facan fante waciko Matusalem. ²² Tac Enok mboko nuÿa wabëhn wakeme watar (300) do gë Wënu ña nkeniho. Nagëhnikëhniwo vucan vukawary gë vucëval. ²³ Wabëhn wakeme watar gë wafëhw mbëd gë ryaw g'imbëd (365) nuÿako fop ka ÿa cëmat. ²⁴ Enok gë Wënu ña nkeniho, tac nambiko, kabi Wënu ña nufëkawo njohna ðarël lëwu.

²⁵ Ante nuÿako Matusalem wabëhn keme gë wafëhw mbëd gë warar g'imbëd gë waki ña (187), nagëhnikawo facan fante waciko Lemëk. ²⁶ Tac Matusalem mboko nuÿa wabëhn wakeme mbëd gë waki gë wafëhw mbëd gë warar gë waki (782). Nagëhnikëhniwo vucan vukawary gë vucëval. ²⁷ Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme mbëd gë wahnah gë wafëhw mbëd gë ryaw g'imbëd gë wahnah (969), cëmëko.

²⁸ Ante nuÿako Lemëk wabëhn keme gë wafëhw mbëd gë warar gë waki ña (182), nagëhnikawo facan. ²⁹ Nowe* macëkawo kabi ntehnadëho: «Aÿi kamënaÿehnédëhëfu hnë waðoku fu hna, gë horot ule ÿaßen korotënden ÿa kabi Ahwëhn a Wënu ña menëk nkal ña.» ³⁰ Ga ndëcëk watac, Lemëk mboko nuÿa wabëhn wakeme mbëd gë wafëhw mbëd gë wahnah g'imbëd (595). Nagëhnikëhniwo vucan vukawary gë vucëval. ³¹ Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme mbëd gë waki gë wafëhw mbëd gë wahi g'imbëd gë waki (777), cëmëko.

³² Ante nuÿako Nowe wabëhn wakeme mbëd ña (500) tac nagëhnikëhniwo vucan vutar: Sem gë Sam do gë Yafet.

6*Vijë Wën gë vëryag vahnë*

† 4:25 4.25 Set mëntëlëk g'uhns ile fëhnëtanëk «iyëdahn» gë Wa-ebëre ña. ‡ 4:26 4.26 Enos fëhnëtanëk asan ma vahnë. * 5:29 5.29 Nowe mëntëlëk g'uhns Wa-ebëre ña ile fëhnëtanëk «bosëvosehn».

¹ Awa vahnë va pëgwëniho njabëndëni nkal li do kwëhnanihëhniwo vëryag. ² Vijë Wën* va nuniho vëryag vahnë va nkwamëni, më tëhnanihëhni nîlënihëhni. ³ Awa Ahwëhn a Wënu ja më ntehnak: «Sël ntaŵary le yëdabuhëhni vahnë ja godina kwëlëkwël hnë vëhni; nkeď fac le cëmanhnëďëni. Tëk pëgw iji wati, vëwodina đuniya li ile lëbik wabëhn keme gë wafëhw wahi (120).» ⁴ Hnë wati rac, nkeniho vahnë vëyihnah, vëyaŵah do hnënk rac nkoko nkal li hafo mbiy. Vëyihnah vërac yeho vutah viju Wën va gë vëryag vahnë va; vësan paryi yeho, vësan vëyëtik.

⁵ Ahwëhn a Wënu ja kamahnëko wameh vahnë ja g'ahawary njabëďëho nkal li. Do hnë fac hna fop, nahan dëw hni ja, idi wameh fo yeho. ⁶ Ahwëhn a Wënu ja më curak soje ile ntikëhni vahnë hn'inkal yi, do ntaŵary dëwu ja pëbëkawo yiwëhnhah ŵa. ⁷ Më ntehnëk: «Ntihëtëďëfuhëhni nkal li vahnë vële jaahanëbu vi, vahnë vi, gë wulaw ŵi, gë wusaw ŵi, do gë wusëry ŵi per. Curadëfu đus soje ile libuhëhni yi.» ⁸ Bare Ahwëhn a Wënu ja nënjëkawo gë Nowe.

Itëfëta soje Nowe

⁹⁻¹⁰ Wëli itëfëta soje Nowe ja: Nowe vucan vutar kwëhnako: Sem, gë Sam do gë Yafet. Asan asatah yeho gë vëyëntaw va. Mawëhnëďëhawo kwëlëkwël Wënu ja do gë Wënu ja nkeniho.

Wënu ja ñad pehëta Nowe

¹¹ Awa Wënu ja nuko vahnë va përekaniho do wameh fo fëbëkëhniwo. ¹² Ante njëkëďëho Wënu ja ile ryëcëtaď đuniya li ja, do nuko përekako dëcëť kabi vahnë va fop ankaŵ wameh ja tëfëďëniho, ¹³ më ntehnëka Nowe: «Pëhnaŵu vëvehnëwëhni vahnë vi fop. Kabi soje lëw hni ja pëbahnëk wameh ja đuniya li. Ha, ntihtëďëfuhëhni. ¹⁴ Diyary wëjë sisikulu gë wafëhwa wapëren. Bambery ntëpëtëləndu vacery vajaŵah do wakoyel hnëvëđu përi ja gë bambery per antë tënkënd wënkä ja. ¹⁵ Wëli gante ntidu ka: tëfëka nuya wametër keme gë wafëhw imbëď (15) yary ja, wametër wafëhw wahi g'imbëď (25) yank ja, do wametër pëhw g'imbëď (15) iyih ja. ¹⁶ Cankëđu yan, do tavëđu igwac yëbëlan ile sankantu ja gë wabëv sisikulu ja yëbëlan metër ryampo. Hn'ibëv đampo ntidu rënkä ja. Bambery sisikulu hna wa-etaw wacan lidu. ¹⁷ Do ami, cañëtëryidëfu uŵac sankaf, soje mbëvehnëhni fop vile yënëď va. Fop vile ye nkal va mbëvëďëni. ¹⁸ Bare ntibu kwëtëla gë wëjë. Tënkëďun sisikulu hna, wëjë gë vijë hu, g'asëval hu do gë vësëval vijë hu va. ¹⁹ Nďënëďuhëhni fëna san g'isëval sifa-wo-sifa hnë vile yënëď va, soje pehëntini gë wëjë. ²⁰ San g'isëval hnë sifa wulaw hna fop, gë wusëry ŵa do gë wusaw ŵa, do gë fop vihawary vile yasëď njijëďëni jal hu hna soje pehëntini. ²¹ Do wëjë, nufëry sifa ile rokëde ja fop, afehn a. Umë rëkëďun arokëndu wëjë gë vëhni.»

²² Nowe, gante ntehnëkawo Wën ka, fop ntiko.

7

Itënk sisikulu ja

¹ Awa Ahwëhn a Wënu ja më ntehnëka Nowe: «Tënkëryin sisikulu hna, wëjë gë vëvë tere hu va, kabi wëjë fo hnuŵu ye ale satëk hnë vahnë vëvë gaki vi. ² Nufëryihni wusaw gë wulaw wufacah ŵa, sifa-wo-sifa wusan mbëď gë wuhi (7) gë wësëval mbëď gë wuhi (7), do g'ican đampo g'icëval đampo hnë wule wok wafacëna hna. ³ Nufëryihni fëna wasifa wusëry mbëď gë wuhi, soje afehëtah hnënk lëw hni ja nkal li. ⁴ Ani gë wafac mbëď gë wahi, cañëtëryidëfu rëv ja hnë wafac wafëhw wahnah (40) gë vumëď wafëhw wahnah (40); koyëna ntihtëďëfëfu fop vile libuho va.» ⁵ Nowe ntiko fop ile ntehnëkawo Ahwëhn a Wënu ja.

Uŵac sankaf ŵa

⁶ Nowe wabëhn wakeme mbëď gë ryaw (600) kwëhnako ante tëkiko uŵac sankaf hn'inkal ja. ⁷ Tënkëniho sisikulu hna gë viju gë vësëval hni soje pehëni ŵac ŵa. ⁸ Fop njiniho sisikulu Nowe hna: wule ye wufacah ŵa, gë wule wok wafacëna ŵa, gë wusëry ŵa do gë fop vihawary vile yasëď nkal li. ⁹ wuhi wuhi, ican g'icëval; gante ntehnëkawo Wën Nowe nti ka. ¹⁰ Ga padëk wafac mbëď gë wahi ŵa, uŵac sankaf ŵa kohnëko nkal inji.

¹¹ Bëhn le nuŵahnëko Nowe wabëhn wakeme mbëď gë ryaw ja (600), hnë lepera higëna hna, hnë fac pëhw g'imbëď gë wahi hna (17), wahayalin wale ntojahnidëho wënkä ja fop piďëtako do wahatëh wale kovahnidëho wënkä rëv ja piďëtako đus. ¹² Rëv ja kovadëho hnë wafac wafëhw wahnah (40) gë vumëď wafëhw wahnah (40).

* 6:2 6.2 Vijë Wën: Yëtina ile pëhnëtanëk ja. Vahnë vëyaŵah nahaďëni vahnë vëvë ambin va ye.

¹³ Hnë fac rac dënk, Nowe tënkëniho sisikulu hna gë wiju, Sem gë Sam gë Yafet, do gë wësëval hni per. ¹⁴ Tënkëntiniho fëna sifa wulaw gë wusaw wã fop, gë fop vihawary vile yasëd nkal li, do gë sifa wusëry wã fop. ¹⁵ Njijëniho san g'isëval, hnë vile yënëd ntiko Wën va fop, tënkëntini gë Nowe sisikulu hna. ¹⁶ San g'isëval hnë sifa-wo tënkëntiniho, gante ntehnëkawo Wën Nowe ka. Tac Ahwëhn a Wënu ña më pidëk rënka ña hamëhni Nowe.

¹⁷ Uwac sankaf wã, hnë wafac wafëhw wahnah (40) nkwënadëho nkal hna. Hnë wati rac kayëndako wac wã, do matënd sisikulu ña kumb. ¹⁸ Wënka ña nkwënadëho g'ahawary, do sisikulu ña yarj wënka hna njidëho. ¹⁹ Wënka ña nkoko nkwënanand g'ahawary, hafo kohn dënk fop wahuj wale ñako njihn wã. ²⁰ Wënka ña kohnëko wacëmët wahuj wã ntëbi wamëtër mbëd gë waki (7). ²¹ Fop vile yënëdëho va cëmëniho: wusëry wã gë wulaw wã gë wusaw wã do gë fop vihawary vile yasëd nkal li, do gë wahnë va fëna. ²² Fop vile yënëd nkal va cëmëniho. ²³ Ahwëhn a Wënu ña koyëna ntihëtëkëhniwo nkal li, fop vile yënëdëho va, pëgw wahnë va hafo wulaw wusankaf wã, hafo fop vihawary vile yasëd nkal va, hafo wusëry wã. Ntihëtëkëhniwo nkal li. Nowe fo woko do gë wële nkeniho sisikulu hna.

²⁴ Uwac rac, wafac keme gë wafëhw imbëd (150) ntiko nkal hna ani gë pëgwahnënd guh inja.

8

¹ Mama mbiyahnëko wac rac nkal li Wënu ña dënkwëlawohna Nowe gë fop wusaw gë wulaw wule nkeniho hnë sisikulu wã. Më cañëtik sël nkal li, do wënka ña pëgwëlehn nkuhënd. ² Wahayalin wënka ña gë wahatëh wale cahnahnidëho wënka rëv ña ndëpalehn. Rëv ña ndëmëlehn. ³ Toye toye nkuhëdëho wënka ña hnë wafac keme gë wafëhw imbëd (150) hafo ⁴ hnë fac hwëhn pëhw g'imbëd gë wahi (17), hnë lepera hwëhn imbëd gë waki hna (7), tac teryako sisikulu ña wahuj wawë resiyo Ararat hna. ⁵ Wënka ña nkoko nkuhënd hafo lepera hwëhn pëhw hna (10). Hnë fac ryënkwëryënk w lepera rac hna, nuyiko ga cahnëk wacëmët wahuj wã.

⁶ Ga ndëcëk wafac wafëhw wahnah (40), Nowe umë pidëtëk fenetër le ntiko sisikulu hna, ⁷ do cana hëwar g'ipër; rac më njitf mbokajënd: wënka ña napëdëho nkuh nkal hna nkolehnëh hnam. ⁸ Tac Nowe më canëka fah, soje njëkahn bi nkuhëk wënka ña nkal hna. ⁹ Bare fah ña nuyalohna hn'ile ñëwëd, kabi uwac wã guhëlohna ten; awa më mbokak gë sisikulu. Nowe më njelëk wák ña, pëlahna do mbokarya ndëna. ¹⁰ Më napëk wafac mbëd gë wahi (7) tac mbok cana kat fah ña. ¹¹ Fah ña më mbokajëk g'anëka ga; faryef oliwiye fasëkah nkañajëko. Awa Nowe njëtëko wënka ña ñaëtëtak nkal hna. ¹² Më mbok napëk kat wafac mbëd gë wahi (7) do mbok cana fah ña, bare bokëlohna mbokaj.

¹³ Nowe nuñako tac wabëhn wakeme mbëd gë ryaw gë ryampo (601). Hnë fac ryënkwëryënk w lepera ryënkwëryënk w bëhn rac hna, wënka ña nkuhëko. Nowe ntihëtëko ile cankahnëko sisikulu ña, njëkëko g'ipër do nuko nkal inja cëtëko. ¹⁴ Hnë fac hwëhn wafëhw wahi g'imbëd gë wahi (27) lepera higëna hna, nkal inja fop kankëko.

¹⁵ Awa Wënu ña më ntehnëka Nowe: ¹⁶ «Cahnëryin sisikulu hna gë vijë hu gë wësëval hun vi. ¹⁷ Canëryihni fëna wulaw gë wusaw wule yerun wã fop: wusëry wã fop, gë wulaw do gë wusaw wusankaf wã do gë wutoy vi, do gë fop vile yasëd nkal vi, soje nagëlëni, njabëni, do pëbëni nkal li.» ¹⁸ Awa Nowe më cahnëni gë wiju, do gë wësëval hni. ¹⁹ Tac cahnëni fëna sifa-wo-sifa, wulaw gë wusaw wã fop, gë wusëry wã fop do gë fop vihawary vile yasëd nkal va.

²⁰ Tac Nowe më ntik hn'ile cënade sadëha soje Ahwëhn a Wënu ña, më nufëkëhni ryampo hnë sifa wulaw gë wusaw wufacah hna fop gë wusëry wufacah wã fop, do pëdëhni hnë hwëdëh ntinëhna Ahwëhn a Wënu ña sadëha gë wulaw wurac. ²¹ Ahwëhn a Wënu ña tehëkawe rehërya hnëñah sadëha rac do më ntehnak: «Tame bokëda fërekanu nkal inji soje wahnë va, mama nahadëni wameh fo kobëri hn'utah ntëw hni hna; bokëda ryawëwëhni muk fop vile yënëd va, gante ntifü takan ki.

²² «Gante-wo mbiyëk nkal inji,
tëkëde nadënde, do mbarëpënde,
tëkëd njond huji ha, do njakënd,
nked sama do añank,
nked fac, do nked umëd.
Koyëna nked kwëlëkwël.»

9

Akwëtëla gë Nowe

¹ Wënu ña ndëwanëkawo Nowe gë wiju ntehnëhni: «Arabi ahnagëlu, ayabu, afëbu nkal li. ² Tëk pëgw gaki, wulaw gë wusaw wawë nkal wï fop, gë wusëry wï, gë fop vihawary vile yasëd nkal vi, do gë wuwis wï fop rëkëd ntakëndëhni ðus gë wuhnë; njëdamuni ahwëhnuni. ³ Fop vile yënëd va kodun arokuni; gante njëdamuno wanëda gë vatëh ki, njëdamuni tame vëyin fop. ⁴ Bare antë aroku faÿar fale worryaryëk wasat kabi uwäm wä wasat hna nke. ⁵ Awa tëyëdëfu uwäm soje sat ÿa: age ahnë ndawëka ahawary pinijëdëfuha; age intaw ndawëka ahnë pinijëdëfuha fëna.

⁶ «Wënu ña gante nke umë dënk ka ntika ahn'a.

Soje umë ye age ahnë ryehëtëk sat aÿentaÿu, ahnë ryehëtëd sat lëwu ÿa fëna.

⁷ Wuhnë, nagëlëryin, yabëryin do pëbëryin nkal li.»

⁸ Wënu ña më mbok ntehnëkëhni vëhni Nowe gë wiju: ⁹ «Tame ntidëfu kwëtëla gë wuhnë, gë vutah hun va do gë vërah hni va, ¹⁰ do gë fop vile yënëd yerun gë wuhnë va: wusëry, gë wusaw, gë wulaw, fop vile sahnëntik hnë sisikulu gë wuhnë va. ¹¹ Wëlin ile fëhnaÿu kwëtëlin ÿa: muk uÿac sankaf wä ñoñ bokëdina ndaw nkal li; bokëdina nke uÿac sankaf soje mbëvehn fop le ye nkal li.» ¹² Do Wënu ña më nkwënëk: «Wëlin dahëse kwëtëla nte wok puðina; libu soje hun gë fop vile yënëd va: ¹³ car ulaw mën ña vëjar hna kwëtëbu; umë yeð dahëse le ryëkwëtehnëd akwëtëla mën nte libu soje ðuniÿa ÿi. ¹⁴ Nte-wo-nte mbarëpëdëfu vëjar g'ambin do cahñ car-ulaÿ ña, ¹⁵ awa ndënkwëtaðëfu kwëtëla nte libu soje hun do gë fop vile yënëd nkal vi: bokëdina nke muk uÿac sankaf soje mbëvehn fop vile yënëd. ¹⁶ Ge car-laÿ ña ambin hna nke, nuðëfu do ndënkwëtehnëdëho akwëtëla nte libu wok puðina soje ami gë fop vile yënëd nkal vi.» ¹⁷ Wënu ña më mbok ntehnëka Nowe: «Car-ulaÿ ña yeð dahëse akwëtëla nte libu soje ami gë fop vile yënëd nkal vi.»

Viju Nowe

¹⁸ Viju Nowe vële sahnëko sisikulu va vëhni Sem gë Yafet do gë Sam yeho; Sam yeho rëm Kanan ÿa. ¹⁹ Hnë viju Nowe vërah vërac matini vahnë vële yaÿëk nkal vi fop.

²⁰ Nowe yeho ayam aryënkwëryënkwa ale fëlëko ikaÿ waresen ña. ²¹ Fac ryampo uñen resen ceko do ndëwëko, më cudëtak viÿi va fop usank hna. ²² Sam, rëm Kanan ÿa, më nuka rëmu wëtata fo do më cahñëk pëyahni vicëru. ²³ Awa Sem gë Yafet më nufëni cud cankaf, ndëcani vankus hna, tac karëcandëni ténkatëndëni usank hna do cankëniha rëm hni. Namaniho antë nuniha rëm hni wëtata fo. ²⁴ Ante ndëwëtako Nowe ña, njëtako ile ntik Sam arëkwa alëwu ÿa. ²⁵ Awa më ntehnëk:

«Arabi Kanan ndëwani wëh!

Arafi nke aramp

vicëru va!»

²⁶ Tac më nkwënëk:

«Cëmbik Ahwëhn a, Wën Sem ña!

Arafi Kanan nke aramp Sem!

²⁷ Arafi Wënu ña njankën inkal Yafet ña,

do kacande g'untënah vëhni Sem hna,

do Kanan nke aramp alëwu!»

²⁸ Ga ndëcëk uÿac wä, Nowe wabëhn wakeme watar gë wafëhw imbëd (350) mboko nuÿa kat. ²⁹ Ga nuÿak fop ka ÿa wabëhn wakeme imbëd gë wahnah gë wafëhw imbëd (950) cëmëko.

10

Wabulunda waÿ nkal

¹ Wëlin itëfëta soje vutah Nowe. Ga ndëcëk uÿac sankaf wä, wiju Nowe, Sem gë Sam do gë Yafet, nagëhninihëhniwo vucan. Wëlin wamac wadëw hni ña:

² Wamac ñulunda le hnagik hnë Yafet va: Gomer gë Magog gë Madayi gë Yavan gë Tubal gë Mesek do gë Tiras. ³ Wamac ñulunda le hnagik hnë Gomer va: Asëkenas gë Rifat do gë Togarëma. ⁴ Wamac ñulunda le hnagik hnë Yavan va: Elisa gë Tarësis gë vëvë Kit do gë vëvë Rodan. ⁵ Hnë vëhni matëniho vële sampëko ntëdëni hnë tëfary wov sankaf vë nkal dëw hni ña, gante nke vanësa ale-wo-le ka, gante nkeni hnënk hnë nkal dëw hni ka, vankol vantëw hni hna. Vëhni ye ñulunda le hnagiko hnë Yafet va.

⁶ Wamac ñulunda le hnagik hnë Sam va: Kuc gë Misërayim gë Put do gë Kanan.

⁷ Wamac ßulunda le hnagik hnë Kuc va: Seba gë Havila gë Sabëta gë Ragëma do gë Sabëtëka. Wamac ßulunda le hnagik hnë Ragëma va: Saba gë Dedan.

⁸ Kuc yeho fëna rëm Nëmërod nte yeho aryënkwëryënkw hnë vële hwëhnako fanka nkal va. ⁹ Ahwëhn a Wënu ña njëdëkawo Nëmërod nke asary asankaf; soje më lehnande: «Ayi, Ahwëhn a Wënu ña njëdëkawo nke asary asankaf had Nëmërod.»

¹⁰ Wahnaŵ waryënkwëryënkw wavë nkal dëwu ŵa, Babel yeho gë Erëk gë Akad do gë Kalëne hnë nkal Sineyar. ¹¹ Nëmërod matëko hnë nkal tac nji Asiri hna, do mbëry Niniv gë Rehobot-Ir gë Kela ¹² do gë Resen yëbëlan Niniv gë naŵ cankaf Kela ña.

¹³ Misërayim yeho rëm sankaf vëvë Lud va gë vëvë Anem gë vëvë Lehab gë vëvë Nafëtü ¹⁴ gë vëvë Patëros gë vëvë Kasëlu gë hn'ile matini Wafilisëte ŵa gë vëvë Kafëtor* va.

¹⁵ Kanan yeho rëm Sidon fandënkwëryënkw fantëwu fa gë Het ¹⁶ gë Wayebus ŵa gë Wa-amor ŵa gë Wagirëgas ŵa ¹⁷ gë Wahiv ŵa gë Wa-arëk ŵa gë Wasin ŵa ¹⁸ gë Wararëvad ŵa gë Wasëmar ŵa do gë Wahamat ŵa. Tac hnënk vëvë Kanan va campëniho, ¹⁹ do nkal dëw hni ña Sidon pëgwëko paß Gerar hafo Gaso do gë cape Sodom gë Gomor gë Adëma do gë cape Seboyim hafo Lesa. ²⁰ Vëhni ye ßulunda le hnagiko hnë Sam va, fitëlëko gante nkeni hnënk do gë vanësa wadëw hni ka, hn'inkal dëw hni hna, vankol vantëw hni ña.

²¹ Sem fëna, acëru aryënkwëryënkw Yafet ya, nagëhnikëhniwo vucan. Umë yeho rëm sankaf Eber ya do gë fop vutah vërah vëlëwu va. ²² Wamac ßulunda le hnagik hnë Sem va: Elam gë Asur gë Arëpakësad gë Lud do gë Aram. ²³ Wamac ßulunda le hnagik hnë Aram va: Us gë Hul gë Getër do gë Mas. ²⁴ Arëpakësad yeho rëm Sela ya; Sela yeho rëm Eber ya. ²⁵ Eber vucan vuki nuÿako: fandënkwëryënkw fa Peleg maciko, «Pitël» pëhnëtanëd, kabi wati nte nkeho ña, ßulunda vë nkal yi pitëlëko; aheryu Yokëtan maciko. ²⁶ Yokëtan yeho rëm Alëmodad ya gë Selef gë Hasarëmavet gë Yera gë ²⁷ Hadoram gë Usal gë Dikëla gë ²⁸ Obal gë Abimayel gë Saba ²⁹ gë Ofir gë Havila do gë Yobab; vëhni ye ßulunda le hnagiko hnë Yokëtan hna. ³⁰ Yëbëlan Mesa gë Sëfar resiyo hwëhn wahuj hna ntëdëniho gë cape pëhna lav ka. ³¹ Vëhni ye ßulunda le hnagiko hnë Sem hna vunte fitëlëko gante nkeni hnënk gë vanësa wadëw hni ka, hn'inkal dëw hni hna, vankol vantëw hni hna.

³² Vëhni ye ßulunda le hnagiko hnë Nowe hna gante tëfëleni hnagi ka inkal g'inkal. Hnë vëhni nagini fop wahnënk wale sampëk nkal wi ante ndëcëko uŵac sankaf ña.

11

Acery yihnah Babel

¹ Hnë yamani rac, vahnë vëvë duniya vi fop uhnës uryampo fo nësëdëniho. ² Vahnë va njasëlendëniho gë cape pëhna lav, umë nuni lañ hn'inkal Sineyar hna do ntëdëlehnëni hnam.

³ Më ntehnëleni: «Dinëfu wasinkiri do nkulin!» Wasinkiri ña yeho wëraka ŵa do ile ye had gudëro yeho sima lëw hni ya. ⁴ Tac më mbok ntehnëleni: «Bëryanëfu inaw do gë cery yihnah nte yakëd ambin ñi! Koyëna nkedën vële yëtik d'us do ahnë kodina campehnëfu nkal li fop.»

⁵ Ahwëhn a Wënu ña më cëlik g'ambin soje njëk inaw nte mbëryëdëni vahnë ña g'acery ña ⁶ do më ntehnëk: «Yëkëryin! ßulunda ryampo fo nkeni do uhnës uryampo fo nësëdëni! Ge aki pëgwëni ntindëni, tame ñoñ memaÿehnedilëhnhna ntini ile ñadëni ya. ⁷ Awa, mpaÿëmpaÿehnedëfun uhnës lëw hni ŵa soje antë mbok nkwëryëleni!»

⁸ Koyëna, Ahwëhn a Wënu ña më campehnëkëhni cañëtëhni duniya hna fop, do tavëniho iBëry naŵ ña. ⁹ Soje rac macahnik inaw tac Babel*, kabi hnam mpaÿëmpaÿehnekë Ahwëhn a Wënu ña nësa vahnë vëvë duniya va fop, do hnam campehnëkëhniwo njini duniya hna fop.

Wamac vutah Sem

¹⁰ Wëlin gante naginiho vutah Sem va. Ante nuÿako wabëhn waki ga ndëcëko uŵac sankaf ŵa, hara Sem wabëhn keme (100) nuÿako, nagëhnikawo facan; Arëpakësad maciko. ¹¹ Tac, Sem mboko nuÿahni vutah vukawary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme mbëd ña (500), cëmëko.

¹² Arëpakësad, ante nuÿako wabëhn wafëhw warar g'imbed ña (35), nagëhnikawo facan; Sela maciko. ¹³ Tac, Arëpakësad mboko nuÿahni vutah vukawary, vucan gë vucëval, do ante nuÿako kat wabëhn wakeme wanah gë watar ña (403), cëmëko.

* **10:14** 10.14 Kafëtor: ŵac sër Tinti mbë wov Këret ya ye. * **11:9** 11.9 Babel mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ña ile fëhnëtanëk «igwëjëb».

¹⁴ Sela, ante nuŷako wabëhn wafëhw warar ŋa (30), nagëhnikawo facan; Eber maciko. ¹⁵ Tac, Sela mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucéval, do ante nuŷako kat wabëhn wakeme wanah gë watar ŋa (403), cëmëko.

¹⁶ Ante nuŷako Eber wabëhn wafëhw warar gë wahnah ŋa (34), nagëhnikawo facan; Peleg maciko. ¹⁷ Tac, Eber mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucéval, do ante nuŷako kat wabëhn wakeme wanah gë wafëhw warar ŋa (430), cëmëko.

¹⁸ Ante nuŷako Peleg wabëhn wafëhw warar ŋa (30), nagëhnikawo facan; Rewu maciko. ¹⁹ Tac, Peleg mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucéval, do ante nuŷako kat wabëhn wakeme waki g'imbëd gë wahnah ŋa (209), cëmëko.

²⁰ Rewu, ante nuŷako wabëhn wafëhw warar gë waki ŋa (32), nagëhnikawo facan; Serug maciko. ²¹ Tac, Rewu mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucéval, do ante nuŷako kat wabëhn wakeme waki g'imbëd gë waki ŋa (207), cëmëko.

²² Serug, ante nuŷako wabëhn wafëhw warar ŋa (30), nagëhnikawo facan; Nahor maciko. ²³ Tac, Serug mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucéval, do ante nuŷako kat wabëhn wakeme waki ŋa (200), cëmëko.

²⁴ Nahor, ante nuŷako wabëhn wafëhw wahi g'imbëd gë wahnah ŋa (29), nagëhnikawo facan; Tera maciko. ²⁵ Tac, Nahor mboko nuŷahni vutah vukaŵary, vucan gë vucéval, do ante nuŷako kat wabëhn keme g'ipëhw g'imbëd gë wahnah ŋa (119) cëmëko.

²⁶ Tera, ante nuŷako wabëhn wafëhw imbëd gë wahi ŋa (70), nagëhnikëhniwo vucan vutar: Abëram gë Nahor do gë Aran.

Wamac vutah Tera

²⁷ Wëlin wamac vutah Tera va. Tera yeho rëm Abëram ŷa gë Nahor do gë Aran. Aran yeho rëm Lot ŷa. ²⁸ Hn'inkol nte wacik Ur hna, Aran umë ryënkwëko cëm gë rëmu hn'inkal Salëde hna, le nagiko hna. ²⁹ Abëram Sarayi ñëlëko, do Nahor, Milëka aryagu Aran. Yisëka fëna Aran yeho rëmu ŷa. ³⁰ Hara, Sarayi kwëhnalohna fatah, kafi nagëdïlohna.

³¹ Tera matëko Ur vë Salëde hna, njohna aju Abëram, gë Lot, fatah ajë Aran fa, do gë Sarayi asëvalu Abëram, soŋe njini hn'inkal Kanan hna, bare ga tükëni Aran hna, më ntëdëni hnam.

³² Tera wabëhn wakeme waki gë wabëhn imbëd (205) nuŷako, tac cëmëko Aran hna.

Abëraham wasapitër 12-25

12

Imac Abëram ŋa

¹ Awa, fac ryampo Ahwëhn a Wënu ŋa më ntehnëka Abëram: «Tavëry nkal hu ŋi, gë hnënk hu ŷi do gë tere rëmuh ŷi soŋe ayi hn'inkal nte rufëdëmi hna. ² Ntidëfu nagi yamani sankaf hwëhn nafa hnë wëjë; ndëwadëmi, ntidëmi ahnë ale hwëhnak nafa do soŋe hu ŷa njëdëdëfuhëhni yam vëŷëntaŵ va. ³ Njëdëdëfuhëhni yam vële ryëwanëdëhi yam va, bare vële ryëwanëdëhi wëh va wëh yëdëdëfuhëhni. Soŋe hu ŷa ndëwadëfuhëhni wabulunda ŋa fop.»

⁴⁻⁵ Awa, Abëram njiko gante ntehnëkawo Ahwëhn a Wën ka. Wabëhn wafëhw mbëd gë wahi g'imbëd (75) kwëhnako ante matëko cahn Aran ŋa. Më njoka asëvalu Sarayi, gë Lot, fatah aheryu fa, do gë hnapul ŷa gë vëramp vële kwëhnako hnë resiŷo Aran hna, do kahnëtalehnëni njindëni g'inkal Kanan.

Abëram hn'inkal Kanan hna, tac Esipët hna

⁶ Ga tükëni hn'inkal Kanan hna, Abëram më ndëcëk nkal inja hafo hnë atëh cëvah mbë More, nte ye Sisem ŋa. Hnë yamani rac, vëvë Kanan va hnam ntëdëniho. ⁷ Ahwëhn a Wënu ŋa më tufëhnaka Abëram do ntehnë: «Inji nkal ale hnagëde hnë wëjë yëdadëfu.» Awa Abëram më ntinëhnëka Ahwëhn a Wënu ŋa hnam hn'ile cënade sadëha hnë hn'ile tufëhnakawo hna. ⁸ Tac, më ndëcalëk soŋe nji resiŷo hwëhn wahuj hna gë cape pëhna lav Betel ka; më ntik usank lëwu ŵa yëbëlan Betel gë Ayi; gë cape joya lav nkeho do Ayi, gë cape pëhna lav. Më mbok ntinëhnëka hnam Ahwëhn a Wënu ŋa hn'ile cënade sadëha haŵary do njëfadëhawo Wënu ŋa macatënda «Ahwëhn Wënu ŋa». ⁹ Tac, Abëram toyë toyë njidëho gë resiŷo Negev ka.

¹⁰ Hnë wati rac inte nkelehn nkal hna. Kafi inte cankaf yeho Abëram më njik Esipët soŋe ntëdënti hnam. ¹¹ Ante nkëhnëko tënk Esipët ŋa, më ntehnëka asëvalu Sarayi: «Nëpary, njëtëfu dūs asëval awamah yeru. ¹² Ge vëvë Esipët va nunih, ntehnëdëni: “Asëvalu ŷa ye”, awa ndawëdëniho do wëjë tavëdënihi. ¹³ Awa dehnëryihni ahery mën yeru, ntënëhahnëniho soŋe lëw hu ŷa. Koyëna pehëdëfu.»

¹⁴ Koyëna nkeho. Ante tëkëko Abëram Esipët ña, wëvë Esipët va nunihawo asëvalu nkwanëko ðus. ¹⁵ Vësankaf wasodafë Farawo va hnukawo më njini pëyanïha ahnaŵ a cëkwatëndëniha. Më njoyik asëval a cery Farawo hna. ¹⁶ Farawo ÿa g'untënah cankaf kacakawo Abëram, soje asëval a. Më njëdaka wape, g'uhnankal, do gë wuhni, wëramp wësëval gë wësan, wafali do gë wayonkomb.

¹⁷ Bare Ahwëhn a Wënu ña njëdakawo ures sankaf Farawo ÿa gë wëvë tere lëwu va per soje Sarayi ÿa, asëvalu Abëram. ¹⁸ Farawo ÿa më macehnëka Abëram do tëya: «Soje ye liruho aki? Soje ye woru pëyalihohna asëval hu ye? ¹⁹ Soje ye lehnëru ahery hu ye, do aravo hafo ÿandu ÿëlëwa? Tame, wëliho asëval hu; nufëryehna do ayi!»

²⁰ Farawo ÿa më ntehnëkëhni wëryokuj wëlëwu va ntapëhnanïha Abëram cahn Esipët hna g'asëvalu, gë Lot, do gë wëvë tere lëwu va g'ile kwëhnak ÿa fop.

13

¹ Awa Abëram më matëni Esipët hna g'asëvalu, gë Lot, do gë wëvë tere lëwu va g'ile kwëhnako ÿa fop, mbokani gë cape rëhw gë pëhna lav Kanan hnë Negev hna.

Abëram gë Lot Pitëlëdëni

² Abëram mbetako ðus. Kwëhnakëhniwo wakore wacankaf wusaw gë koryi le ryëhwarëde yabah do gë sanu. ³ Matëko Negev hna mbokand toye toye gë Betel le ndënkwëko ntëd yëbëlan Betel gë Ayi hna, ⁴ do hnam ntiko hn'ile cënade sadëha ÿa. Abëram njëfadëhawo Ahwëhn a Wënu ña gë kobëri ka.

⁵ Lot, nte nkeniho ña, umë fëna kwëhnakëhniwo wakore wape, g'uhnankal, gë wuhni do gë tere yabah. ⁶ Nkal iña yankëlohna soje ntëdahnëni ndampo fo, kabï wakore wusaw wulëw hni wä njabëniho ðus, ⁷ do kat, wëvë Kanan va do gë wëvë Perisi va hnë nkal tac ntëdëniho. Soje umë wëhery wusaw Abëram va conkëdëniho gë wëva Lot va.

⁸ Awa Abëram më ntehnëka Lot: «Këلامي, tere ryampo fo yeyinëk. Tëfëlahna nke sonko yëbëlan fu, ma yëbëlan wëheryëherya wusaw fu va. ⁹ Yëkëry! Nkal iña fop haryënk w hu nke. Pitëlënfu. Ge g'irahahn njiru, ami g'irëhw njidëfu, do ge g'irëhw njiru, ami g'irahahn njidëfu.»

¹⁰ Awa Lot njëkalehnëko do nuko lañ Yurëdan ÿa hafo resiyo Sowar hna fop cëkëko ðus. Nkeho had sarëdij Ahwëhn a Wënu ña le yeho Eden hna ma had inkal Esipët ña. (Koyëna nkeho ani gë Ahwëhn a Wënu ña nihahnënd inaw Sodom gë inaw Gomor.)

¹¹ Lot më tëhnak lañ Yurëdan rac fop do pakëta gë cape pëhna lav; koyëna pitëlëniho wëhni wëhi. ¹² Abëram nkal Kanan hna nkoko. Lot ðarël wahnaw Yurëdan hna njiko ntëd do nti wasank wadëwu ña gë cape Sodom hna. ¹³ Hara wële lëdëko Sodom va nkeya meh ðus kwëhnaniho, wameh wante ñak nwëyëd Ahwëhn a Wënu ña ntidëniho.

¹⁴ Ante pitëlëniho ña, Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka Abëram: «Yëkëry vacape vanah tak: haryënk w gë hamëhni do gë farëhw gë farahahn. ¹⁵ Nkal nte hnuðu ñi fop njëdadëmi, wëjë gë wutah hu va ahwëhnu kwëlëkwël. ¹⁶ Njabënedëfuhëhni fëna wutah hu va gante njabëk nkëryäl ki. Kodena ndëkwini, gante nkok kodena ndëkwi nkëryäl ki. ¹⁷ Matëry, ayasëlehn nkal li caharab; wëjë yëdadëfu.»

¹⁸ Abëram më pakëtëk idëd dëwu ña nji ntëd hnë watëh vacëvah vambë Mamëre, ðarël Ebëron hna, do ntinëhna hnam Ahwëhn a Wënu ña hn'ile cënade wasadëha.

14

Ipëhët Lot g'ipankël gë Melëkisedek

¹⁻⁶ Wëlin itëfëta uwët sankaf wëhnaŵ ña. Hnë wabëhn pëhw gë waki hna (12), ahnaŵ ale waciko Kedor-Lawomër avë Elam ÿa wëkëkëhniwo wëhnaŵ wëyëntaŵ va, wëhni ye: Bera avë Sodom ÿa, gë Birësa avë Gomor ÿa, gë Sineyab avë Adëma ÿa, gë Semeber avë Seboyim ÿa do gë avë Bela ÿa, umë wacëde fëna Sowar. Bare hnë hwëhn pëhw gë watar hna (13), wërac ñañënanïho. Hnë bëhn hwëhn pëhw gë wahnah hna (14), Kedor-Lawomer gë wëhnaŵ wërar wële nkeniho va, (ahnaŵ Amërafel avë Mesopotami ÿa, gë Ariyok avë Elasar ÿa, do gë Tidal avë Goyim ÿa) mëkënihëniwo Warefayi wä hnë Asëtarot-Karënayim hna, Wasus wä hnë Ham hna, do gë Wa-emi wä hnë Save-Kiriyatayim hna. Mëkënihëniwo Wahori wä ÿal hni hna wahuñ walëw hni Seyir hna, do tëfëlehnënihëniwo hafo atëh El-Paran hna, ðarël wula hna. ⁷ Tac më mbokani gë cape En-Misëpat, umë lehnëde Kades. Më nihëni nkal Wamalesi ña fop do mëkënihëhni fëna Wa-amor wale lëdëko Hasason-Tamar va.

⁸ Awa ahnaŵ avë Sodom ÿa, gë avë Gomor ÿa, gë avë Adëma ÿa, gë avë Seboyim ÿa do gë avë Bela ÿa, (umë ye Sowar), më canënihëhni wasodafë walëw hni wä soje pëhwëtani wët sankaf wä hnë lañ Sidim hna, umë ye tame Wov Waniry ña, ⁹ gë wëhnaŵ wëyëntaŵ wële nkeniho gë Kedor-Lawomer va. Wëhnaŵ imbëd wëtëdëho gë

vëhna. ¹⁰ Nkeho hnam vankëd vajabah gudëro. Ahnaŵ avë Sodom ŷa g'avë Gomor ŷa hn'igary dëw hni hna, më njeni hnam; vële fehëko va gë wahuŵ coŵaniho. ¹¹ Vële wëkëkëhniwo va më nufëni fop hnapul vëvë Sodom gë Gomor va, do gë fop rokëtok le pehnaniho ŷa, njilehñëni. ¹² Kabi Lot, fatah aheryu Abëram fa, Sodom hna ntëdëntiko, njoryaryënihawo fëna, gë hnapul lëwu ŷa fop.

¹³ Ale yaryëko më njik pëyahna Abëram Ebëre le lëdëko darël vatëh vacëvah Mamëre Hamor ŷa, umë yeho acëru Esëkol gë Aner; vëhni vërar tak nkwëryëlëniho gë Abëram. ¹⁴ Ga njëtak Abëram fatah aheryu fa aramp ntiyik, më mbarëpëkëhni vësan wakeme watar g'ipëhw g'imbëd gë vërar (318) vële hnagiko tere lëwu va, do tëtëlehñënihëhni hafo Dan hna. ¹⁵ Abëram më pitëndëlehñëkëhniwo vësan vërac wakore wayabah do pëgwëhni vëŷëw va g'umëd. Ndaŵëdëhëhniwo do tëtëlehñëdëhëhniwo hafo Oba, gë cape rahahn gë pëhna lav Damas ka. ¹⁶ Më mbijëk hnapul lëwu ŷa fop, do mbijëkawo fëna Lot gë hnapul lëwu ŷa, gë vësëval va do gë vëramp vëŷëntaŵ va.

Abëram gë Melëkisedek

¹⁷ Ga mbokajëk Abëram ante mëkinihëhniwo vëhni Kedor-Lawomer do gë vëhnaŵ vërar vële nkeniho va, ahnaŵ avë Sodom ŷa kacakawo hnë laŵ Save hna, (umë ye: Laŵ Ahnaŵ). ¹⁸ Melëkisedek*, ahnaŵ Salem† do yeho asëna wasadëha Wën Hunte Sëpëk Fop ŷa, më njojëk mburu do g'uñen. ¹⁹ Më ndëwanëka Abëram aki:

«Arabi Wën Hunte Sëpëk Fop ŷa do lik ambin inji g'inkal inji ndëwana Abëram.

²⁰ Arabi Wën Hunte Sëpëk Fop ŷa cëmbi kabi njëdëki imëk vëŷëw hu va!»

Awa Abëram më njëdaka ihwëhn pëhw-wo hnë vile nuŷajëko hn'uŵët va.

²¹ Ahnaŵ avë Sodom ŷa më ntehnëka Abëram: «Bësaryëwëhni vahnë vi do aworyary hnapul ŷi.»

²² Abëram më ntëkwaka: «Tufabuha Ahwëhn a, Wën Hunte Sëpëk Fop ŷa do lik ambin inji g'inkal inji: ²³ lëk, ñoñ nufëda viŷë vile hwëhñëru vi, wëla faŷaŵar ma ŷëba wapary. Koyëna kofila ahnës: “Mbetandanëbuha Abëram.” ²⁴ Ñoñ ñada soŷe lëmën ge gena ile tokëni vahnë mën ŷi do gë sah vële lapëhñajëko vi: Aner, gë Esëkol, do gë Mamëre, vëhni tefadëni.»

15

Akwëtëla Wën gë Abëram

¹ Ga ndëcëk watac, Ahwëhn a Wënu ŷa më tufëhna Abëram do ntehnä: «Antë ntaki, Abëram! Keryëdëmi do njëdëdëmi ðus.»

² Bare Abëram më ntëkwak: «Ahwëhn Wën mën, soŷe ye yëdëduho? Kwëhñala fatah fante lëwëd. Eliyëser mbë Damas, aramp tere mën ye ale lëwëd hnapul mën ŷa fop. ³ Ha, kabi yëdalihoŵëhñihna vutah, ale lid ðoku mën a lëwëd fop le hwëhñabu ŷa.»

⁴ Ahwëhn a Wënu ŷa më ntëkwaka: «Hali, gena umë lëwëd ile hwëhñaru ŷa: ale hnagëru wëjë dënk lëwëd.» ⁵ Tac Ahwëhn a Wënu ŷa më canëka Abëram hn'usank lëwu hna do ntehnä: «Yëkëry ambin ni do dëkwëry wahol wi ge kodu.» Tac më nkwënek: «Koyëna njabëdëni vutah hu va.»

⁶ Abëram më kwëtahnëka Ahwëhn a Wënu ŷa do Ahwëhn a Wënu ŷa soŷe rac catahnëka gë Abëram.

⁷ Më ntehnëka: «Ahwëhn a Wënu ŷa yeŷu, ale saniki hn'inaw Ur vë nkal Salëde ŷa soŷe yëdäŷi ahwëhn nkal nte yehahnëru nj.»

⁸ Abëram më tëyëka: «Ahwëhn Wën mën, hak njëtëdëfu paryi ami hwëhñëd?»

⁹ Ahwëhn a Wënu ŷa më ntëkwaka: «Yonëhñëwëhni wusaŵ wule hwëhñak wabëhn watar: yihi le wok nagëna, g'inankal cëval, gë yënki, tac ikuh ndampo gë fëpah fëndampo.» ¹⁰ Abëram më njojëkëhni wusaŵ wurac. Ndaŵëhni do ntëpëtëlehñëhni fagant fo do kakëndëlehñ ntepëtë-wo g'antëpëtë ñëntaŵ ŷa; wusëry ŷa fo nkoko dëpëtëlehñëna. ¹¹ Wahuy më njijëni wusaŵ hna, bare Abëram ntakëhniwo.

¹² Wati nte njodëho lav ŷa, Abëram wakwëd ñëhñëko ðus. Awa umëhwëry mbahñah ntakah tëtëhñëlehñëhna. ¹³ Ahwëhn a Wënu ŷa më ntehnëka hnë wakwëd wadëwu watac: «Yëtëry ðus vële hnagëde hnë hnënk hu va ntëdëdëni hn'inkal nte nkoni vëhwëhñëna; vëramp yed, do mbërehñëdëni hnë wabëhn wakeme wanah (400). ¹⁴ Bare piniñëdëfuhëhni vële lidëhëhni vëramp va, do cahñëdëni hnam gë hnapul yabah. ¹⁵ Bare wëjë, ntidü untaf nëŷah, yam cëmëdu do mbañëdëru. ¹⁶ Mbokajëd

* 14:18 14.18 Melëkisedek fëhñëtanëk ahnaŵ usatah. † 14:18 14.18 Salem fëhñëtanëk yam. Nkol tac wacëde gaki Yerusalem.

wati nte nkedëni vutah vërah hu va warëm sankaf kabi dadëwëhnhina Wa-amor ña ge waryëcëtëna wameh ña nkal li.» Koyëna ndakeryëko Abëram.

¹⁷ Ante njok lav do mëhwëryëk d'us ña, awa wura hwëdëh le sëhnëd gë ryoko hwëdëh ndëcëtalehn taj yëbëlan wusaw wule lëpëtik hna. ¹⁸ Awa koyëna kahnëndëko Ahwëhn a Wënu ña kwëtëla ña gë Abëram do nteha: «Njëdadëfuhëhni vële hnagëde hnënk hu va inji nkal, yëbëlan le tëkwëk nkal Espët hna hafo sën Efërat hna, sën sankaf ña. ¹⁹ Umë ye inkal Waken ña, gë Wakenis ña, gë Wakadëmon ña, ²⁰ gë Wahit ña, gë Waperis ña, gë Warefayi wä, ²¹ gë Wa-amor ña, gë Wakanan ña, gë Wagirëgas ña, do gë Wayebus wä.»

16

Hnagi Isëmayel

¹ Awa Sarayi, asëvalu Abëram, nagëd'filohna. Bare kabi kwëhna kowo aramp avë Espët, ale waciko Agar, ² më ntehnëka Abëram: «Nuru, Ahwëhn a Wënu ña mawëna hnagu. Awa dakëryin g'aramp mën ayi. Kod' mpëd nagëhnowëhni vutah.»

Abëram më mawëk wanës asëvalu ña. ³ Awa Sarayi, më nufëka aramp alëwu ña Agar, njëdahna asanu Abëram ñëla. Watac ante ndëcëko wabëhn pëhw (10) wante ntëdahnéko Abëram hn'inkal Kanan hna ntiyako. ⁴ Abëram më ndakëni gë Agar do ndonkëlehn.

Ga njëtëk ndonkëk, pëgwëlehn njafanjënda Sarayi ale hwëhnëka ña. ⁵ Awa Sarayi më ntehnëka Abëram: «Wëjë ye ankaf wayëw wante yewëdëbu ñi! Ami yëdakina aramp mën a, bare kobëri ga njëtëk ndonkëk, njafanjëdëho. Arabi Ahwëhn a Wënu ña kitin yëbëlan wëjë g'amil!»

⁶ Abëram më ntëkwaka: «Aramp hu ña wëjë hwëhnëka! Diryehna gante ñadu ka.»

Awa Sarayi pëgwëlehn ntinda këm fo Agar afo nkary gë wula. ⁷ Mëleka Ahwëhn a Wënu ña më tëkatëka darël hnë hacëm hante ye hn'ankaw nte yid' Sur. ⁸ Më tëyëka: «Agar, aramp Sarayi, ne matiru do ne njidu?»

Më ntëkwaka: «Sarayi ale hwëhnëko ña yaryëdëfu.»

⁹ Mëleka Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka: «Bokary g'ale hwëhnëki, do dënëneriyehna.» ¹⁰ Do më nkwenëk: «Ahwëhn a Wënu ña njëdadëhini vutah wujabah d'us. Ahnë kodina ndëkwëhni. ¹¹ Ndonkëru do facan hnagëdu. Isëmayel wacëduha (umë fëhnëtanëd Wënu ña nkwëryëd), kabi Ahwëhn a Wënu ña nu' hayëhna hu wä. ¹² Ajë hu had fali fav fëk nked. Mëтарыëdëhëhni vahnë va fop, do vahnë va fop mëтарыëdëhni. Minu fo ntëdëd; vësanjëdina gë hnënk lëwu ña fop.»

¹³ Agar më tëyak: «Paryi bi nu'buha ale hnu'dëho ñi?» Do më macëka Ahwëhn a Wënu ña, ale hnësëhnëkawo ña «El-Royi», (umë fëhnëtanëk Wën hunte hnu'dëho). ¹⁴ Soñe rac wacande hacëm hante ye yëbëlan Kades gë Bered ña: kolomba Ber-Lahayi-Royi (umë fëhnëtanëd kolomba ale wok cëmëdina hnu'dëho).

¹⁵ Agar facan nagëko, do Abëram më macëka fatah fa Isëmayel. ¹⁶ Hnë wati rac Abëram wabëhn wafëhw mbëd gë warar g'imbed gë ryaw (86) kwëhna.

17

Uwac Abëram wä nëmpëtaf Abëraham

¹ Awa ante nu'yako Abëram wabëhn wafëhw imbëd gë wahnah g'imbed gë wanah ña (99), Ahwëhn a Wënu ña tufëhna kowo do nteha: «Ami ye Wën Hwëhn Fanka Fop ña. Gefu kwëlëkwël g'am do alind ile sanjék! ² Ntidëfu kwëtëla yëbëlan wëjë g'am do yëdajini vutah wujabah d'us.»

³ Abëram më ndëkwëhnek yëka ñi nkal hna, do Wënu ña më nkok nësëhnëdëha ntehnënda: ⁴ «Cape mën ña, wëli kwëtëla nte libu gë wëjë ña: acër bulunda yabah yëdu. ⁵ Godila awaci Abëram*, bare Abëraham macëderu, kabi ntidëmi Rëm wabulunda wayabah d'us. ⁶ Vële hnagëde hnë wëjë va njabëdëni d'us hafo ntini wayal; do vëhna'w nagëdëni fëna hnë wëjë. ⁷ Njawënedëfu kwëtëla fu ña kwëlëkwël, tac vutah hu hna fëna gë vërah hni hna ge golihna: koyëna nkedëfu Wën hu do gë Wën vutah vunte hnagëde hnë hnënk hu va. ⁸ Ha, wëjë gë vutah hu vumbë acahn va njëdadëmu nkal nte yehantu gaki uhneh ñi, nkal Kanan ñi fop. Vëhni hwëhnëd kwëlëkwël do Wën hudëw hni ha yedëfu.»

⁹ Wënu ña më mbok ntehnëka Abëraham: «Cape hu ña, wëjë gë vutah hu va do gë vutah vuntëw hni va ntënënedun akwëtëla mën ña. ¹⁰ Wëlin akwëtëla mën nte yed yëbëlan ami gë wuhne ña: fop vësan va tëfëka kácini. ¹¹ Háci ña yed dahëse kwëtëla

* 17:5 17.5 Abëram fëhnëtanëk rëm le lënënik.

nte ye yëbëlan ami gë wùhnë ña. ¹² Ge nuñani wafac mbëd gë warar, fop vucan va kácëndeni kwëlëkwël. Kácehnëduhëhni fëna fop vëramp vële hnagik ýal hu va do gë vëramp vële lawík hnë vëhneh wok vëyentina vëvë tere hu va. ¹³ Vëhni fop tēfēka kácëndeni. Umë yedf dahëse vimbahn hun hna ile rufahnëd kwëtëla mën ña mbijëd kwëlëkwël. ¹⁴ Ale wode kácina ýa, pitëde bulunda lëwu hna, kabi dënënëna kwëtëla mën ña.»

¹⁵ Tac Wënu ña më mbok ntehnëka Abëraham: «Asëval hu Sarayi, bokëdila awāca Sarayi, tame wac lëwu wā Sara† yedf. ¹⁶ Njëdëdëfuha do g'umë njëdadëmina fatah facan; njëdëdëfuha ðus, nkef hnëm wabulunda wayabah, do nagëdeni hnë umë vëhnaŵ wabulunda.»

¹⁷ Abëraham më mbok ndëkwëhnëk kat yëka ýa nkal hna, do pëgwëlehn ndasënd kabi ntehnadëho: «Hak kođëfu hnuýaŵa fatah, ami ale hwëhnak wabëhn keme (100), do Sara wabëhn wafëhw mbëd gë wahnah (90) kwëhnak: hak kođ nag?» ¹⁸ Abëraham më ntehnëka Wënu ña: «Iñë ryampo fo wuntadëmi: ahnaýëna Isëmayel do afaŵa.»

¹⁹ Bare Wënu ña më ntëkwaka: «Hali, kwëtëla mën ña dida g'Isëmayel! Asëval hu, Sara, nagëhnëdëhina facan, Isak‡ macëduha do ntidëfu kwëtëla mën ña gë umë do gë vutah vuntëwu va ge umë gona. Kwëtëla nte wok pudina yedf. ²⁰ Soñe Isëmayel ýa fëna, nkwüryëfu ile rëýëruho ýa: ndëwanëdëfuha, ntidëfuha nagëhni vutah vujabah ðus. Nkef acër vësankaf vankol pëhw gë vaki (12) do nkef acër asankaf bulunda yabah. ²¹ Bare kwëtëla mën ña gë Isak fo kahnëndëdëfu, facan fante nagëhnëdëhina Sara, bëhn hnë iyi wati fa.» ²² Ga puhnak Wënu ña nësël gë Abëraham ña, tavëlehna ñji.

²³ Hnë fac rac dënk, Abëraham kácehnëkawo aju Isëmayel gë fop vële hnagiko tere lëwu va do gë fop vëramp vële ntaŵëko va. Fop vësan vële hwëhniko tere lëwu va káciniho gante ntehnëkawo Wën ka. ²⁴⁻²⁵ Ante káciniho Abëraham g'Isëmayel, aju ña, wabëhn wafëhw mbëd gë wahnah g'imbed gë wanah (99) kwëhnako do aju wabëhn ipëhw gë watar (13). ²⁶ Hnë fac rac fo káciniho Abëraham g'aju Isëmayel ²⁷ do gë fop vësan vëvë tere lëwu va, gë vëramp vële hnagiko ýalu ma laŵiko hnë vëhneh hna.

18

Sara pëyayik nuýadëha fatah

¹ Fac ryampo, Ahwëhn a Wënu ña tufëhnakawo Abëraham ðarël vatëh vacankaf Mamëre* hna. Hnë rënka usank lëwu hna ntañako g'anent ga hnë wati le ýak njakëd ulav hna. ² Tarj nulehnëhni vësan vërar ga kahnëni ñawët lëwu toye. Abëraham matëlehn rënka usank hna nkary kacahni do ndëkwëhn yëka ýa nkal hna ³ do ntehn: «Demaryino asabu ýal mën hna. ⁴ Njonëhniđëmu wënka toye awuyëtahnu wapary ñi do ayinégawu hnë ani tēh. ⁵ Njëdadëmu le rokëdun toye soñe avokahnu ayawu, tac ndëcalëdun nkaŵ hun ña. Koyëna cabidiluhna aki fo ýal mën hna.»

Vësan va më ntëkwani: «Canjék! Diry wante hnësëru ñi.»

⁶ Awa Abëraham më ntëfëk mboka gë usank ñji tékata Sara asëvalu do ntehn: «Nufëry ñap ile rëfëka ýa ali vamburu vapëren vajabah.»

⁷ Tac më nkaryëk gë antega wusaŵ, më tahnika fañihni fakonah do faniryah njëdahnna aryokuj alëwu. Arac më ntëfëk soñe nëga. ⁸ Ga ñëhnëk faýar fa, Abëraham më ntëdëhnëkëhni vëhneh va gë wambël wañëhnah. Hnë wati nte tokëdëniho ña, Abëraham ðarël lëw hni kahnëko kuyët tēh hna.

⁹ Tac më tēyëniha: «Ne nkeha asëval hu Sara?»

Më ntëkwakëhni: «Usank hna nke.»

¹⁰ Aryampo hnë vësan vërac më ntehnëka: «Mbokajëdëfu bëhn hnë iyi wati dënk do tëkatëdëfuha asëval hu Sara nuýaka facan.»

Sara rënka usank hna nkeho, hamëhni Abëraham do nkwüryëko. ¹¹ Hara, Abëraham gë Sara asëvalu ntafëniho ðus, do Sara ndëcëkawo hnag ýa. ¹² Awa, më pëgwëk ndasënd ntaŵary dëwu hna fo ntehnand: «Tame ntafëfu ðus do asan mën aýi fëna ntafëk. Kod bi mbok përo gë asan?»

¹³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më tēyëka Abëraham: «Soñe ye ndasëk Sara? Soñe ye ntehnad: “Kodina nke koyëna, ntafëfu ðus soñe hnagëŵa fatah?” ¹⁴ Nkehëhna bi ile nkok kodina nti Ahwëhn a Wënu ña? Ge mbokajëfu bëhn hnë iyi wati dënk tëkatëdëfu Sara nuýaka facan.»

¹⁵ Ga ntakah ña, Sara më njahëtak ntehn: «Dasëla.»

Ahwëhn a Wënu ña më ntëkwaka: «Ha, ndasëru!»

† 17:15 17.15 Sara fëhnëtanëk aryag ahnaŵ. ‡ 17:19 17.19 Isak fëhnëtanëk «ndasëk». * 18:1 18.1 Mamëre fëhnëtanëk atēh nte sëvak.

Nkwajëla soje Sodom

¹⁶ Tac vësan va matëlehnëni paßëni Sodom. Abëraham më ntapëhnaکہni soje koyalëni. ¹⁷ Ahwëhn a Wënu ڤa më ntehnak: «Ñadfa sowëwa Abëraham ile ڤadëfu liwu ڤa ¹⁸ kabi tëfëka nke rëm bulunda sankaf hwëhn fanka. Soje hu ڤa ndëwadëfuhëni wabulunda ڤa fop. ¹⁹ Tëhnaßuha soje ntehnëni wiju gë fop vële hnagëde hnënk lëwu va tëfëka mawëhëni vakwëda mën va, ntindëni ile sanëk do satëk; koyëna ntingëdëfuhëni ile lehnëßuha ڤa.»

²⁰ Awa Ahwëhn a Wënu ڤa më ntehnëka Abëraham: «Wante ntehnëdeni ntini vëvë Sodom gë vëvë Gomor va ڤayëk, wameh wadëw hni ڤa njaßëk d'us. ²¹ Cëlëndadëfu soje fëcëtaju wante wëryëdëfu ntehnëdeni ntini ڤi. Ge umë fop ntidëni, njëtëdëfu.»

²² Tac vësan vëhi hnë vërar hna kahnëtalehnëni njindëni gë cape Sodom, hara Ahwëhn a Wënu ڤa gë Abëraham nkonihö. ²³ Abëraham më tëhaka do tëya: «Ahwëhn Wën, ڤaryi bi mbëvehnëdëfuhëni ndampo fo ale wënëk gë ale wok menëna ڤa? ²⁴ Mpëd tëkëni vësatah wafëhw imbëd (50) Sodom hna. Tavëndilihëhni hna bi vëvë inji naw vi soje vësatah wafëhw imbëd (50) vële lëdëntik hnam vi? ²⁵ Hali, kodila ali koyëna! Kodila avëvehnëhni ndampo fo ale wënëk gë ale wok menëna, alihni ndampo fo awën a gë asatah a. Wëjë ale hitinjëd d'uniya fop ڤa kodila ali le wok catëna.»

²⁶ Ahwëhn a Wënu ڤa më ntëkwaka: «Ge tëkatëßuhëni vësatah wafëhw imbëd (50) Sodom hna, soje lëw hni ڤa tavëhnedëfuhëni vëvë hnam va fop.»

²⁷ Abëraham më mbok ntehnëk: «Tavëhnerye ryëku hnësëhni, Ahwëhn Wën, ami ale ye ivëd gë ibëhn ayi fo. ²⁸ Mpëd warëkëna wafëhw imbëd (50) nkojëni vahnë imbëd (5). Soje vahnë imbëd (5) vële wojëk vi mbëvehnëdëfu bi naw ڤi?»

Ahwëhn a Wënu ڤa më ntehnëk: «Bëvehnëda ge tëkatëßuhëni vahnë wafëhw wahnah gë imbëd (45).»

²⁹ Abëraham më mbok ntehnëk kat: «Mpëd wafëhw wahnah (40) fo nkeni.»

Ahwëhn a Wënu ڤa më ntehnëk: «Soje vahnë wafëhw wahnah (40) vërac bëvehnëda naw ڤi.»

³⁰ Awa Abëraham më ntehnëk: «Këlamu, Ahwëhn, antë ntavi ge mbokëßu hnësu kat. Mpëd wafëhw warar (30) fo rëkatëde.»

Ahwëhn a Wënu ڤa më ntëkwak: «Bëvehnëda naw ڤi la vahnë wafëhw warar (30) fo rëkatëßu.»

³¹ Abëraham më mbok ntehnëk: «Ahwëhn, tavëhnerye ryëku vok hnësu. Mpëd wafëhw wahi (20) fo rëkatëde.»

Ahwëhn a Wënu ڤa më ntëkwaka: «Soje vahnë wafëhw wahi (20) vërac bëvehnëda naw ڤi.»

³² Awa Abëraham më ntehnëka: «Këlamu, Ahwëhn, antë ntavi ge mbokëßu hnësu rëkwa ڤa. Mpëd ipëhw (10) fo rëkatëde.»

Ahwëhn a Wënu ڤa më ntëkwaka: «Soje vahnë ipëhw (10) vërac bëvehnëda naw ڤi.»

³³ Ga puhnak Ahwëhn a Wënu ڤa nësël gë Abëraham ڤa njilehn do Abëraham mbokalehn gë ڤalu.

19*Inih naw Sodom*

¹ Ante tëkëniho wamëleka waki ڤa, g'anëka ga, Sodom hna, Lot rënka naw hna ntañako. Nundëhni tunj, matëlehn ڤi pankëlëni do ndëkwëhn yëka ڤa nkal hna harÿënk w lëw hni. ² Më ntehnëkëhni: «Këlamu, wëlawo mën, mawëryin asëlu ڤal mën hna, ntingëhnedëmu ile valëdëhu ڤa. Kodun awuyëtawu wapary ڤa do aryaku hnam. Acahn g'acahnëdëd ga ndëcalëdun.»

Wamëleka ڤa më ntëkwaniha Lot: «Hali, ڤër hna ndakëdëfun, ڤëwa bulunda hna.»

³ Bare Lot ndëñanëkëhniwo d'us hafo njini gë ڤalu. Umë ntëvakëhni roka fëren do nkulëhnhëni vamburu tokëni.

⁴ Vëryakëlohna ten, ante kwërëniho tere ڤa vësan vëvë Sodom va; vëjar gë vicër, fop hnam nkenihö, ahnë gojëlohna.

⁵ Më macëniha Lot do tëyëniha: «Ne nkehëhni vësan vële yijëk ڤal hu va anji nëka? Canihni, ñadëfun ryakëlahnëfu gë vëhni.»

⁶ Lot më cahnëk do ڤid rënka ڤa kamëhni lëwu. ⁷ Më ntehnëkëhni: «Këlamu, vëyënta mën, antë aliwu uwi wëh! ⁸ Nëparyin: kwëhnaßuhëni vëryag vëhi vëyëtëlehni hna vësan ten. Njonëhni dëmuni, aliwuni gante ñadun ka. Bare antë aliwuni inë vëyi vësan; kabi njijëni kuyëtani hn'icën tere mën hna.»

⁹ Bare më ntëkwaniha: «Kërënyary hn'ani! Ahneh fo yeru do aŷand aye ahitiŷ ŷal fu li! Awa, ntiferu wëh ntëbini vëhni!» Më cañëtëniha Lot gë fanka do tëhalehnëni rënka ŷa soŷe tënkeni.

¹⁰ Bare wamëleka waki ŷa më pidëtëni rënka ŷa pëlaniha Lot, ndohëniha bambery do pidëni. ¹¹ Tac umë mëpënënihëhni vële hwërako rënka tere va, vëjar va gë vicër va per, do vëhnučilohna hn'ile nke rënka tere ŷa.

¹²⁻¹³ Wamëleka waki ŷa më ntehnëniha Lot: «Nihëdëfun inji naŵ, kabi Ahwëhn a Wënu ŷa nkwëryëk fop wameh wayabah wante ntini vëvë inji naŵ vi, do payikëfu hnihëfu. Ge nkeni hn'ani vahnë vëhawary vële yerun hnënk, vutah hu ma vëyëla hu, canëryihni aŷawëtëhni ani.»

¹⁴ Lot më njik pëyahni vëyëlawu, vële hwëhnëkëhniwo vëragu va. Më lehnëkëhniwo: «Matëryin ñap asahnu hn'ini naŵ, kabi Ahwëhn a Wënu ŷa nihëd!» Bare vëhni ntiyahnekëhniwo nëh nëhahnëdëhëhniwo.

¹⁵ Wakëwak ŷa, wamëleka ŷa ñankëdënihawo Lot, ntehnëndëniha: «Matëry! Nufëryehna asëval hu gë vëryag hu vëhi vi, ge ñadiluhna asëmëntiwo gë vëvë inji naŵ vi ge kitinëdëni soŷe wameh wante ntini ŷa.»

¹⁶ Kabi nkoko kwajëlehnan, wamëleka waki ŷa më pëlanihëhni wëbák ŷa, umë g'asëvalu do gë vëryagu, canënihëhni naŵ hna, kabi Ahwëhn a Wënu ŷa ñadëho pehëtëhni.

¹⁷ Ante canënihëhni ŷa, mëleka ryampo më ntehnëka Lot: «Garyëry afëhët ntaŷary hu ŷa! Antë ayëka hamëhni do antë ahahn wëla sëñ! Garyëry asowä kuŷ hna soŷe antë asëm!»

¹⁸ Lot më ntëkwak: «Hali, Ahwëhn, ¹⁹ paryi nke, ami, aryokuŷ hu ŷa, tëkëbu hnuŷaŷu ipaŷ hu ŷa do ndemaruho ðus g'ipehët ntaŷary mën nj; koda yaryu hafo rëku kuŷ hn'ani, hara wëh wä tëkalohna, do sëmu. ²⁰ Nuru faŷi fankol hn'ani? Naŷëna, kodëfun yaryëfu hafo hnam soŷafu. Mawëryanëryifu yifu soŷafu hnam-kabi fatoy fo ye-soŷe feharyahnëfu walaŷary fu wä.»

²¹ Mëleka ŷa më ntehnëka Lot: «Awa! Mbokëdëmi wawëryani kat inji ðema do nihëda fankol fante lehnëru fi. ²² Garyëryin ñap ayiwu asowäwu hnam, kabi ñoñ koda liwu ge tëkëluhna hnam!» Soŷe rac ankol tac Sowar maciko (umë fëhnëtanëd «naŷëna»).

²³ Wati nte pëhnidëho lav ŷa, tëkëdëniho Sowar hna. ²⁴ Awa Ahwëhn a Wënu ŷa më këfik g'ambin hn'inkal Sodom hna gë Gomor hna rëv hwëdëh do gë wëraka wale fëdëf. ²⁵ Umë nihëk gë uwëh sankaf waŷi wahnaw do gë resiŷo hna fop. Fop vahnë vëvë waŷi wahnaw va cëmëniho do gë vile fëhnëko nkal va per. ²⁶ Asëvalu Lot më njëkak hamëhni, më mbacik nke had apahn wanjiry.

²⁷ Ga pacëk koŷëri fo g'acahnëfëd ga, Abëraham më njik le kahnëko haryënk Ahwëhn a Wënu ŷa. ²⁸ Më njëkak gë cape Sodom gë Gomor do gë resiŷo ŷa fop do më nuk ga cëhnëd hwëcic. Gë aŷan cankaf mëntëlëniho.

²⁹ Koyëna, ante mbëvehnëko Wën wahnaw wavë iŷi resiŷo ŷa, kabi dënkwëlawohna Abëraham, do pehëtëkawo Lot hn'uŷeh le mbëvehnahnëko wahnaw wale ntëdahnëko wä.

Lot gë vëryagu

³⁰ Tac, Lot më matëk Sowar hna kabi ntakekawo nko ntëd hnam, do nji ntëdëni gë vëryagu hn'ikuŷ. Hn'uhary nëŷëniho gë vëhni. ³¹ Fac ryampo, fandënkwëryënk fa më ntehnëka aheryu: «Nëpary, rëm fu ŷi biŷëdina cërëd do vësan vëhawary vëyëna resiŷo li soŷe ndakin nuŷahnihni vutah, gante ntidëni vahnë fop ka. ³² Pëdëfuhna uñen hafo ndëw tac ndakin nagëhnahnihna vutah nkohahn hnënk lëwu ŷa.»

³³ Hn'umëd tac, më ndëwëniha rëm hni do fandënkwëryënk fa më njik ndakëni gë rëmu. Lot ndëwëko ðus, yëtalohna ile ntiko aryagu ŷa.

³⁴ Ga pacëk fandënkwëryënk fa më ntehnëka aheryu: «Wëli umëd nte ryëcëk nj ndakëbun gë rëm mën ŷa; bokëfu ndëwëniha dol tac g'ayi aryakëgu. Kabi koyëna fo nagëhnëdëfa vutah.» ³⁵ Hnë anëka tac mboko ndëwëniha rëm hni do maherya njigëlehn ndakëgëni gë rëmu. Lot mboko ndëw ðus, yëtalohna ile ntiko aryagu ŷa.

³⁶ Awa, koyëna ndonkëndëkëhniwo Lot vëryag vëhi vëlëwu va. ³⁷ Fandënkwëryënk fa facan nagëko do maca Mowab (umë fëhnëtanëd «ale wätik hnë rëm»); rëm hnënk Mowab vële wok hafo dol* va ye. ³⁸ Maherya fëna më nagëka facan, do maca Ben-Ami (umë fëhnëtanëd «fatah hnënk mën»); rëm hnënk Amon vële wok hafo dol va ye.

* 19:37 19.37 Hafo dol fëhnëtanëk wati ale herëk a; ndampo fo nke gë 19.38.

20

¹ Abëraham matëko hnam njind gë cape resiyo Negev; yëbëlan Kades gë Sur ndahëko, tac nji neh Gerar hna ² do hnam ntehnëdëho soje asëvalu Sara ya: «Ahery mën ye.»^{*} Soje rac Abimelek, ahnaŵ avë Gerar ya nufahnëkawo Sara.

³ Bare g'umëd ga, Wënu na më tufëhnaka Abimelek hnë huçakery do nteha: «Soje asëval ale hnuferu yi cëmëdu, kabi ñëlik.»

⁴ Hara Abimelek nte woko vëvankëna ten ryëka gë Sara na më ntëkwak: «Ahwëhn ami gë bulunda mën yi ñoñ dilëfuhna! Ndaŵëduha bi ale wok menëna? ⁵ Abëraham umë dënk lehnëko aheryu ye do Sara fëna njawënek acëru ye. Ahwëhn, toña ye do ñoñ dila wëh.»

⁶ Wënu na më ntëkwaka hnë huçakery hutac dënk: «Toña ye ñoñ dilihna wëh, njëtëfu ami fëna. Ami wok tavëlihna aŵaka do koyëna memaŵehnémi ali wëh haryënk w mën. ⁷ Tame bësaryehna asanu aŵi asëval. Kila ye; njëfanëdëhi soje afehary ntaŵary hu na. Bare ge bësalihahna, yëtëry wapacëk cëmëdu fop gë vëlëw hu per.»

⁸ Abimelek më matëk kobëri fo do macëhni vële rëhaka va pëyahni wante ndakeryëk na. Vërac më ntakëkëhni d'us. ⁹ Abimelek më macehëka Abëraham do tëya: «Soje ye liruhëfu aki? Ntiyehneruhëfu ami gë bulunda mën ya uwëh ŷayah. Ntiruho ile nkok ahnë didilohna muk. ¹⁰ Ye fëlaki soje alihahn iŷin?»

¹¹ Abëraham më ntëkwak: «Ntehaŵuho vahnë vëvë hnani vi vëlenëndëdihahna Wënu na do ndaŵëdëfëniho soje asëval mën aŵi. ¹² Do dënk toña ye ahery mën ye: rëm ryampo fo yeŵun, bare ßankëlëfunahna hnëm. Soje rac kolahnëk nke asëval mën. ¹³ Ante canëkoŵo Wën hnë tere rëm mën hna, ntehnëbuhawo asëval mën aŵi: "Hn'ile-wo-le njide hna, demarye alehn acër hu yeŵu."»

¹⁴ Ante puhnak Abëraham wanës na, Abimelek më nufëkëhni wape gë wuhnankal gë wuhni gë vëramp vësëval do gë vësan, njëfahna Abëraham mbësalehna asëvalu Sara. ¹⁵ Abimelek më mbok ntehnëka Abëraham: «Nkal mën ñi wëjë hwëhnëk. Dëdëry hn'ile-wo-le caŵahnëki hna.» ¹⁶ Tac nteha Sara: «Nuru, njëdabuha waŵec wëli koryi acër hu: umë ye dahëse le yëtëdanëdëfëhëni fop vële yerun va menëlihna iñë.»

¹⁷ Abëraham njëfakawo Wënu na. Wënu na njërënëkawo Abimelek gë asëvalu do gë vëryokuj vësëval vëlëwu va, do kodëniho mbok nagëni. ¹⁸ Kabi Ahwëhn a Wënu na ures le nkok kodina ndonk asëval ntihahnëkëhniwo fop tere Abimelek ya, soje inuf asëval Abëraham ale waciko Sara ya.

21

Hnagi Isak

¹ Ahwëhn a Wënu na ndemakawo Sara gante ntehnëkawo ka. ² Ndonkëko do nagëhna Abëraham, nte rëko ntaf na, facan gante ntehnëkawo Wënu ka do ³ Abëraham më macëka Isak. ⁴ Kacehnëkawo ante nuŵako wafac imbëd gë warar na (8), gante ntehnëkawo Wënu ka. ⁵ Abëraham wabëhn keme (100) nuŵako ante nagiko Isak na.

⁶ Awa Sara më ntehnëk: «Wënu na njëdako uhnatah le ryasëndanëdëho*, do fop vële yëtaf hnagi Isak va ndasëntëfëni.» ⁷ Më mbok ntehnëk kat: «Mo hodëho nteha Abëraham hnë fac ryaw Sara njëwëndëdëha fatah? Bare mama cërahnëk nagëhnëbuhaha facan.»

Abëraham ntafëha Agar g'aju Isëmayel

⁸ Fatah fa naŵëko do Sara tavëtehnëkawo ßël ina. Hnë fac le tavëtendehö ya, Abëraham ambënt cankaf ntiko.

⁹ Fac ryampo, Sara nukawo aju Agar mbë Esipët, ale nagëniho gë Abëraham, ga nëhahnëdëha† Isak fatah fantëwu fa. ¹⁰ Më ntehnëka Abëraham: «Daryehna asëval aramp aŵi g'aju, kabi aju asëval aramp aŵi tēfëlahna nuŵanti ntëw ina gë Isak ajë mën aŵi.»

¹¹ Wanës watac pëmpëhnahnëkawo d'us Abëraham, kabi Isëmayel fëna aju yeho. ¹² Bare Wënu na më ntehnëka: «Antë pëmpëhnahni soje ajë hu gë hnëmu. Maŵëry ali fop le ntehnëdëhi Sara ya. Kabi gë Isak nuŵaduhëhni vutah vunte lehnëmi yëdäfëmini va. ¹³ Bare soje ajë aramp hu ŷi, ntidëfuhaha umë fëna rëm bulunda, kabi umë fëna ajë hu ye.»

¹⁴ Ga pacëk, Abëraham më matëk kobëri fo g'acahnëfëd ga, nuf vamburu gë ryëpët wënka njëdäha Agar do koyahni umë g'aju. Njilehn nkwerëtand hnë wula vë Berëseba hna.

* 20:2 20:2: Wapëgwala 12.13; 26.7 * 21:6 21.6 Isak fëhnëtanëd «ndasëk». † 21:9 21.9 Nëhahnëdëha kod pëhnëtan nëhëdëfëniho ma njafanëdëha.

¹⁵ Ante puk wënka ña ryëpët hna, më tavëka fatah fa kuyët hnë fatëh ¹⁶ do ñji ntaña cahët, hnë vëntacel keme (100) ntëbi, kabi ntehnadëho: «Ñada hnuwüwa ga cëmëd fatah mën fi.» Awa më ntañak cahët do pëgw kond.

¹⁷ Wënu ña nkwëryëko kopa fatah fa do mëleka Wënu ña më macika Agar g'ambin do ntehna: «Ye ga ye, Agar? Antë ntaki, kabi Wënu ña nkwëryëk wako fatah fa hn'ile tavëruha hna. ¹⁸ Matëry! Nufëryehna ajë hu do yawënerëyehna dús, kabi gë umë ntidëfu bulunda sankaf.»

¹⁹ Wënu ña më tufëka Agar kolomba. Më ñjik tëmpënëk ryëpët hna wënka do njëdahnna aju ciya.

²⁰ Wënu ña pabëkawo fatah fa. Naÿëko do wula Paran hna ntëdëko. Hnam asary g'ujwary yeho do ²¹ hnëmu aséval avë Espët njëkélehnëhnëkawo.

Abëraham kwëtëlëdëni gë Abimelek

²² Hnë yamani rac, Abimelek gë Pikol asankaf wasodafë walëwu wa, ñjiniho vëhni Abëraham hna do ntehna: «Njëtëbun Wënu ña gë wëjë nkerun hn'ile-wo-le lidu hna. ²³ Awa tame, dëkënde g'uwac Wënu ña tokadililihonna ami, vutah mën va fëna do gë vërah vutah hni va. Kwëhnaðuho nëf sojë lëw hu ÿa. Wëjë fëna, kwëhnary nëf sojë lëmën ÿa do g'inkal nte lëdahnëru ñji.»

²⁴ Abëraham më ntëkwak: «Ha, ntëkëbu.»

²⁵ Tac Abëraham nuÿako fere pëyahna sojë kolomba le nufëniho gë fanka vahné Abimelek va. ²⁶ Abimelek më ntëkwaka: «Yëtëla bi mo lik rac. Wëjë dënk, pëyalihowöonna. Dol fo njëtaðëfu.»

²⁷ Abëraham më nufëkëhni wape gë wuhnankal do gë wuhni njëdahnna Abimelek do vëhni vëhi ntiniho kwëtëla. ²⁸ Abëraham më pitëkëhni vupe vucëval mbëd gë vuki. ²⁹ Abimelek më tëyëka: «Sojë ye fitëruhëhni vuji vupe mbëd gë vuki?»

³⁰ Abëraham më ntëkwaka: «Maÿëry arebahni sojë aryënkwëtahnënd paryi ami yabëk iÿi kolomba.» ³¹ Sojë rac macahnëde hnam Berëseba (umë fëhnëtanëd «kolomba idëk», ma «mbëd gë vuki»), kabi hnam ntëkëniho vëhni vëhi tak.

³² Awa koyëna kwëtëlëniho Berëseba hna. Tac, Abimelek mbokalehneni gë Pikol asankaf wasodafë ÿa g'inkal Filisët. ³³ Abëraham pëlëko atëh Tamaris Berëseba hna, do cëmbëdëhawo Wën hunte ye kwëlëkwël ha macatënda Ahwëhn a Wënu ña. ³⁴ Abëraham wabëhn wayabah ntiko hn'inkal Filisët hna.

22

Abëraham pëhwëtak cënahna Isak sadëha

¹ Ga ndëcëk watac, Wënu ña njëkéhnahnëkawo Abëraham. Macëkawo: «Abëraham!» do Abëraham më mëtaka: «Nëpami!»

² Wënu ña më ntehnëka: «Nufëryehna ajë hu Isak, ryamboli aséval hu alë ÿaðu dús ÿi, ayi hn'inkal Moriya hna. Do hnam, ndawëhnëdëfuhowa do afëda had sadëha hn'ikun nte yabëdëmi hna.»

³ Ga pacëk, Abëraham më matëk kobëri fo g'acahnëfëd ga. Më calëk wadëhwa ña sojë sadëha ÿa, ndibënda fali falëwu fa do njohna aju Isak gë vëryokun vëhi vëlëwu kahnetalehn gante nkabëkawo Wën.

⁴ Hnë fac rarëna hna, Abëraham nuko ñawët kun nte njihahnëdëho ña.

⁵ Abëraham më ntehnëkëhni vëryokun vëlëwu va: «Ñëwëryin ani gë fali fi; ami g'ajë mën aÿi kayëdëfun yan sëmbifuna Wënu ña, tac mbokajëdëfun.»

⁶ Abëraham më ndibëndëka aju Isak wadëhwa sadëha ña; umë hwëdëh ha g'icar ña njoko. Njilehneni vëhni vëhi tak ndampo fo. ⁷ Isak më tëyëka rëmu Abëraham: «Apa?»

Abëraham më ntëkwaka: «Ye ye ajë mën? Nëpami.»

Isak më ntehnëka: «Kwëhnayinëk hwëdëh ha gë wadëhwa ña, bare ne nkeha fape sojë sadëha ÿa?»

⁸ Abëraham më ntëkwaka: «Ajë mën, Wënu ña njëdahnëdëha umë dënk fape sadëha fa.» Vëhni vëhi tak nkoniho njindëni ndampo fo.

⁹ Ga tükëni hn'ile nkabëkawo Wën hna, Abëraham më ntik hn'ile cënade sadëha hna do kwët yan wadëhwa ña. Tac ñaba aju Isak, do tinda hnë wadëhwa wante kwëtëko hn'ile cënade sadëha hna. ¹⁰ Tac nuf cary iÿa sojë káca aju. ¹¹ Bare tarj mëleka Ahwëhn a Wënu ña më macika g'ambin: «Abëraham! Abëraham!»

Abëraham më mëtaka do ntehna: «Ha, nëpami!» ¹² Mëleka ÿa më mbok ntehnëka: «Antë aÿaka fatah fi! Antë alihna wëh! Njëtëbu tame ntënëndëduha Wënu ña, kabi ñwëÿëryanëlihahna ajë hu, ryamboli aséval hu ÿi.»

¹³ Awa Abëraham më nuka yënki ga pëlayik wamiry ña hnë fasëc. Më njinëhñëka gwëcëta Isak gë yënki ÿa soñe sadëha ÿa. ¹⁴ Abëraham më macëk ÿëwa rac: «Ahwëhn a Wënu ña njëdahnëd.» Soñe rac wok wacahnënde ha gaki: «Hn'ikuñ hna, Ahwëhn a Wënu ña njëdahnëd ile rëfëka ÿa.»

¹⁵ Tac mëleka Ahwëhn a Wënu ña më mbok macika Abëraham g'ambin higëna ÿa ¹⁶ do nteha: «Wëli ile ntehnëk Ahwëhn a Wënu ña: ntëkëhnëmi g'uwwac mën wa dënk, kabi aki ntiri, ñwëÿëryanëlihoñahna ajë hu, rymboli hu ÿa, ¹⁷ ndëwanëdëmi do njañëdëfëfuhëni vutah hu va had wahol wavë g'ambin wi ma nkëryal nte ye tëfary wov ñi. Nufëdëni wahnaw' vële ÿëwëkëhni va. ¹⁸ Wabulunda wañë nkal ñi fop gë vëhni ndëwanëdëni kabi mawëhnëruho.»

¹⁹ Tac Abëraham g'aju mbokalehñëni gante nkeni vëryokuñ vëlëwu do kahnëtalehñëni mëncëdëni gë Berëseba. Hnam nkoko ntëd' Abëraham.

Viju Nahor

²⁰ Ga ndëcëk watac, Abëraham pëyayiko Milëka fëna nagëhnëkawo aheryu Nahor vutah vucan: ²¹ Us yeho fandënkwëryënkwa fa, gë aheryu ÿa Bus, gë Kemuwel rëmu Aram, ²² gë Kesed, gë Aso, gë Pilëdas, gë Yidëlaf do gë Betuwel. ²³ Betuwel yeho rëmu Rebeka ÿa. Vëÿi ye vutah mbëd' gë vutar vunte nagëhnëkawo Milëka Nahor aheryu Abëraham va. ²⁴ Nahor kwëhnakawo asëval ahigëna. Rewuma maciko. Umë fëna nagëkëhniwo vutah: Teba, gë Gaham, gë Tahas do gë Maka.

23

Iceñ Sara ña

¹ Sara, asëvalu Abëraham, wabëhn keme gë wafëhw wahi g'imbëd' gë waki (127) nuÿako cëmat. ² Kiriyaat-Arëba hna cëmëko, dol Ebëron macëde, hnë nkal Kanan hna. Abëraham ntiko wakwëy asëvalu ña do kodëho soñe icëm dëwu ña.

³ Tac Abëraham më matëk haryënkwa asëm alëwu hna do ñi ntehnëhni Wahit wa aki: ⁴ «Ahnëh fo yebu ÿal hun li, ale sëlëndik hnë wuhñë do ryëcëlehnëd'. Bare asëval mën a cëmëk. Awa gwafëryino iyag ÿal hun li vañahnëwa*.»

⁵ Wahit wa më ntëkwaniha: ⁶ «Muntayiru aww' ahñëpafu! Wënu ña ntiki asan ahwëhn nafa fagant lëw fu. Bañëryehna asëval hu hn'iyag nte ÿak fërenak walëw fu li. Wëla aryampo ñwëÿëryanëd'ilihna iyag dëwu ña soñe avañahna.»

⁷ Awa Abëraham më tëhakëhni ndëkwëhn haryënkwa lëw hni, ⁸ do ntehnëhni: «Ge paryi mawërun vañëwa asëval mën aÿi ani, tëyëndinoña Efëron, aju Sohar, ⁹ nkwafo iyag iñë resiyo Makëpela nte ye hnë ikëd' kaÿ dëwu ñi. Dehnëryina nkwafo gante ñad' ka, tase hun. Nkehahn dëmën.» ¹⁰ Efëron hnam dënk nkentiko. Më ndekak soñe ntëkwahna Abëraham nkweyahnëni wahit wa fop ÿëwa bulunda† hna ntehn: ¹¹ «Demarye, aww' ahñëpaño, gwafëd'ila muk kaÿ inji gë yag inji. Tase vëvë ÿalënta mën vi, njëdëmi, kodu avañahna hnam asëval hu.»

¹² Kat Abëraham më mbok ndëkwëhnëk haryënkwa Wahit hna, ¹³ tac nteha Efëron hafo fop nkweyëni, më lehnëko: «Këlami, nëparye! Njëd'adëmi koryi soñe kaÿ inji. Mawëry iÿi koryi soñe holahnu vañëwa asëval mën aÿi.»

¹⁴ Efëron më ntëkwaka Abëraham: ¹⁵ «Nëparye, këlami! Ikaÿ nte hode nkwafo wanjëc koryi wakeme wahnah fo (400), kwëhnana nafa yëbëlan lëw fu! Awa bañëryehna asëval hu!»

¹⁶ Abëraham mawëko do njëdahnëko ile nësëko Efëron ÿa tase vëvë ÿalëntaÿu va, wanjëc wakeme wanah (400) koryi vë wati rac.

¹⁷ Kobëri tac, ikaÿ Efëron nte yeho hnë resiyo Makëpela favalëko gë Mamëre ña, gë iyag nte yeho hnam ña do gë fop vatëh vante yeho ñambery kaÿ va ¹⁸ Abëraham hwëhnëko. Fop Wahit wale yeho hnam va wasede yeho.

¹⁹ Tac Abëraham më mbañëka asëvalu Sara hnam, ñarël Mamëre hna, më wacëde tame Ebëron, nkal Kanan hna. ²⁰ Ikaÿ inji gë yag nte yeho hnam ña golohna kwëhnëni Wahit. Abëraham hwëhnëko gë maw'al dëw hni ña, soñe mbañahnëndëhni vësëm vëlëwu va.

24

Isak gë Rebeka

¹ Abëraham cërëko d'us. Ahwëhn a Wënu ña ndëwakawo hnë fop. ² Hnë fac ryampo, Abëraham më ntehnëka aryokuñ alëwu ale ÿak lafëk tere ÿa. Umë yeho ankaf fop

* **23:4** 23.4 Wati rac, vësëm va hnë wakary mbañëdëniho, vambamb fakun hna. † **23:10** 23.10 ÿëwa bulunda ÿa renka kece nkol hna nkeho.

hnapul Abëraham ya. Umë lehnëkawo: «Kuyëtëry vák hu yi mbuf mën li*³ do dëkënde ge Ahwëhn a Wën le hwëhnëk ambin ni gë nkal ni, yëkëlehnëndilihahna ajë mën aji asëval avë hnë inji nkal Kanan nte lëcfahnëbu ni. ⁴ Bare dëkënde alehno njiđu hnë nkal nte watahniđu hna ayëkëlehnënhëhna ajë mën a Isak asëval hnënk mën hna.»

⁵ Aryokuŋ a më ntëkwaka: «Ye lidëfu ge asëval a ntwëyëk soŋe tëfe ani? Awa, tëfëka bi wënceryëwa ajë hu hn'inkal nte watahniru hna?»

⁶ Abëraham më ntehnëka: «Hali, ntwëyëry đus soŋe awëncerya ajë mën aji hatac.

⁷ Ahwëhn a, Wën le hwëhnëk ambin ŋa, caniko tere rëm mën hna g'inkal hnënk mën ya. Nësëhnëko do ntëkëhnëko njëcfadëhëhni vutah mën va kwëhnëni inji nkal ani. Cañëtidëha mëleka lëwu ya haryënkwa hu soŋe aholahn ayonëhnehna asëval ajë mën aji. ⁸ Ge asëval a ma wëna tëfi, awa ntihëtađ idëk nte lëkënduhö ŋa; bare antë awëncerya muk ajë mën aji hatac.» ⁹ Awa aryokuŋ a më kuyëtëk vák lëwu ya hn'imbuf Abëraham hna do ntëkëhna ntehna ntid fop ile ntehnëka nti ya.

¹⁰ Tac, aryokuŋ a më nufëkëhni wayonkomb ipëhw (10) wuva Abëraham wä do njoryary fop ile fërenak hnë hnapul le kwëhnako Abëraham ya. Kahnëtalehn pađ gë ina w nte ntëcfahnëko Nahor ŋa, gë cape tahahn pëhna lav Mesopotami ka. ¹¹ Aryokuŋëhn Abëraham ya tëkëko đarël hnë kolomba le woko gena na w hna, më njinëgehnekëhni wayonkomb wä. G'anëka nkeho, hnë wati le njijëđëniho wësëval yëry wënka ŋa.

¹² Më njëfak aki: «Ahwëhn, Wënu Abëraham nte ryokuŋëhnëđëfu ni, ma wëryanëhnërye fankëlëfu gë ale walëko wa ya. Tufahnëry koyëna ipërëna nte hwëhnaru soŋe Abëraham ale ryokuŋëhnëđëfu yi. ¹³ Wëli đarël kolomba hna nkebu do wëryag wëwë inji na w vi njijëđëni yëry wënka ŋa. ¹⁴ Dol tëyëđëfuha aryampo hnë wëhni nkury unkwahn ntëwu ŋa soŋe siyawu. Ge ntehnëko "Ciyary, njëđëđëfuhëhni fëna wayonkomb hu wi ciyantini", awa, njëtëđëfu umë yaryaryëđuha aryokuŋ hu yi Isak. Koyëna njëtëđëfu nti ru gë uhwëhna nëf soŋe ale ryokuŋëhnëđëfu ya Abëraham.»

¹⁵ Ani gë puhnahnënd iyëfa ŋa tëkëlehnë Rebeka, aryagu Betuwel, unkwahn ntëwu ŋa nkus hna. Betuwel ajë Milëka gë Nahor yeho, aheryu Abëraham. ¹⁶ Fandag fankwamah đus yeho; yëtëlëhniwohna wësan. Cëlëndako kolomba hna, tëmpën unkwahn ntëwu ŋa do kayënda.

¹⁷ Aryokuŋ Abëraham ya më nkaryëk pankëlëni do ntehna: «Këlami, yëđërye siyawu toye wënkahu ni.»

¹⁸ Më ntëkwaka: «Këlami, Apa, ciyary.»

Më nkwtëndak ñap nkwhahn uja do njëcfahna ciya. ¹⁹ Ga njëcfaka ciya, më ntehnëka: «Nëryëhnëđëfuhëhni fëna wayonkomb hu wi ciyantini afo mërëni.» ²⁰ Më kotak ñap wënka wađë nkwhahn dëwu ŋa kosa hna, tac nkary mbok ñëryi kat. Pëđëkëhniwo wayonkomb wä fop. ²¹ Asan a njëkëđëhawo aryag a hara ñoñ nësëna, do tëyadëho bi Ahwëhn a Wënu ŋa cañëdanëk uyas lëwu wä.

²² Ante puhnani wayonkomb ciya ŋa, asan a më canik waryiđ walëwu hna njëcfahna aryag a anënk sanu le hwëhnak nafa yađah do gë wame sanu waki wante hwëhnak ulewo-le nafa yađah fëna. ²³ Tac më tëyëka: «Aryag mo yeru? Pëyarye këlami bi nkehëhna igwac tere rëmu hna soŋe asëlëndahnëfu ryakëfu dol hnam gë wële lapëhnađëho vi?»

²⁴ Aryag a më ntëkwaka: «Betuwel ye rëm mën ya, aju Milëka gë Nahor.» ²⁵ Më nkwtëndak: «Lury ya gë idël iŋa njađëk yal fu hna, do gë hn'ile kodun aryaku fëna.»

²⁶ Asan a më ndëkwëhnëk yëka ya nkal hna do camehna Ahwëhn a Wënu ŋa ²⁷ ntehn: «Camehnëmi Ahwëhn, Wën ale ryokuŋëhnëđëfu Abëraham! Tufahnëđu kwëlëkwël ipërëna hu ŋa do g'ikahnënda hu ŋa gë cape ale ryokuŋëhnëđëfu ka: hnë uwi yas Ahwëhn a Wënu ŋa njiryeryëko satën fo gë hnënk ale ryokuŋëhnëđëfu ka.»

²⁸ Aryag a më nkaryëk pëyah nte hnëmu hna le ryëcëtak ya. ²⁹⁻³⁰ Hara Rebeka kwëhnakawo acër ale waciko Laban. Nuko anënk ŋa gë wame ŋa hnë vák aheryu hna do nkwtëryëko ga tëtëtađe ile ntehnëkawo asan a. Awa më nkaryëk ni tëkata asan a gë wayonkomb walëwu wä đarël kolomba hna ³¹ do ntehna: «Yi yal fu hna, wëjë ale ndëwak Ahwëhn a Wënu ŋa. Soŋe ye yëwëru hnë gwac li? Pëhwëtëbu cery ŋa do ntinëhëbuhëhni wayonkomb hu wi hn'ile ñëwëđëni.»

³² Awa aryokuŋ Abëraham ya më njik wëhni Laban hna. Më nkwtëndini wayonkomb wä ile ndiđëniho ya do njëcfayini ile tokëđëni. Do njonëhnijini fëna aryokuŋ Abëraham ya gë wële lapëhnakawo wa wënka nkuyëtahnëni wapary ŋa. ³³ Më njëcfayik roka, bare më ntehnëk: «Tokëda ge gena nësëbu le yadëfu hnësu ya.»

Laban më ntehnëka: «Awa nësëry!»

* **24:2** 24.2 Kuyëtëry vák hu yi mbuf mën li fëhnëtanëk ikwëry namu wasëwif hna do rac rafahnëđ ntid ile ntehnëk ya; do ge cëmëk ani gë rac vutah vuntëwu wa ntidëni g'u wac lëwu.

³⁴ Asan a më ntehnëk: «Aryokuñ Abëraham yeñu. ³⁵ Ahwëhn a Wënu ña mbetandanëka ðus ale ryokuñëhnëdëfu ÿa; njëdaka wape gë wuhnankal do gë wuhni, gë koryi do gë sanu gë vëryokuñ vësan gë vësëval, wayonkomb gë wafali. ³⁶ Asëvalu Sara, mama ntahfahnëk, nagëhnëka facan fante njëdak fop ile kwëhnañk ÿa. ³⁷ Ale ryokuñëhnëdëfu ÿa ntehnëko lëku: “Yëkëlehnëndiliahna ajë mën aÿi asëval avë hnë nkal Kanan nte lëdfahnëbu ñj.” ³⁸ Më lehnëkowo: “Dëkëndë alehn njidu tere rëm mën hna, hnënk mën hna, soje ayëkëlehnëhnehna ajë mën aÿi asëval.” ³⁹ Awa më rëyëbuhä: “Ye lidëfu ge ñwëyëk asëval a tëfidilohna?” ⁴⁰ Më ntëkwako: “Ahwëhn a Wënu ña ale rëfëdëfu kwëlékwël ÿa, umë fayëdëha mëleka lëwu ÿa haryënk wu, ntid cañ uyas hu wä do njonëhmiduha asëval avë hnënk mën ajë mën aÿi, avë tere rëm mën hna. ⁴¹ Ge njiru vëvë tere mën hna, ntihëtaçdëhi idëk nte lëkëhnëruho ña. Wëla ñoñ nuÿajëlihna, dëwanëdila wëh.” ⁴² Ante tëkekëbu dol d'arël kolomba ñj, aki njëfakëbu: “Ahwëhn, Wën ale ryokuñëhnëdëfu Abëraham, demarye cañaryo uyas le yidëfu wï. ⁴³ Tame kabi d'arël kolomba li nkebu, tëyëdëfuhä aÿe ale yijëd'ÿeryi wënka ña njëdo siyawu toye wënka wante ñëryëd' nkwahn ntëwu hna. ⁴⁴ Ge ntëkwako: ‘Këlamï ciyary, do ñëryëhnëdëfuhëhni fëna wayonkomb hu wï’, awa, njëtëdëfu umë ye asëval ale ÿaryaryëd'uhä ajë ale ryokuñëhnëdëfu ÿa.” ⁴⁵ Ani gë fuhnahnëndu nësëlehna ña, tëkiko Rebeka, unkwahn ña nkus hna; më cëlëndak kolomba hna do ñëryi wënka ña. Më rëyëbuhä: “Këlamï, yëd'ërye siyawu.” ⁴⁶ Më nkwëtëndak ñap nkwahn uña do nteho: “Ciyary, tac pëdëdëfuhëhni wayonkomb hu wï fëna.” Më siyañu do më pëdëkëhni wayonkomb wä fëna. ⁴⁷ Ga tëyëbuhä bi mo hnagëka, më ntëkwako: “Betuwel ye rëm mën ÿa do Milëka gë Nahor hnagëka.” Awa më libuha nënk ña icëhn hna do wame ña vāk hna. ⁴⁸ Më ryëkwëhnëbu yëka ÿa nkal hna soje sëmbëwä Ahwëhn a, Wën ale ryokuñëhnëdëfu ÿa, Abëraham; camehnëbuhä soje ile njoko yam fo hnë aryag mbaÿ ale ryokuñëhnëdëfu ÿa. Koyëna koçëfu yonëhnëwä ajë ale ryokuñëhnëdëfu ÿa. ⁴⁹ Tame, pëyaryino gë kahnëndarun alinëhnuna ifërën ale ryokuñëhnëdëfu ÿa. Ge kodiluhna, njidëfu sëñ haßary.»

⁵⁰ Laban gë Betuwel më ntëkwaniha: «Ahwëhn a Wënu ña fëhnañk koyëna. Ñoñ kodilëfuhna hnësëfu. ⁵¹ Rebeka ani nke, haryënk wu. Yoryehna nke asëval ajë ale ryokuñëhnëdëfu ÿa, gante ntehnëk Ahwëhn a Wën ka.»

⁵² Aryokuñëhn Abëraham ÿa ga nkwëryëk wañi wanës, më ndëkwëhnëk yëka ÿa nkal hna do camehna Ahwëhn a Wënu ña. ⁵³ Tac më canik waryiñ walëwu hna vile ryëhwarik koryi gë sanu do gë wafand njëdfahna Rebeka; më njëdakëhni fëna wabuña wakwëhn nafa sankaf vëhni acëru gë hnëmu fandag fa. ⁵⁴ Aryokuñëhn Abëraham ÿa gë vële lapëhnañkawo va tokëniho do ceni, tac njilehnëni ndakëni.

Ga pacëk g'acahnëfëd' ga, nte matëni ña, aryokuñëhn Abëraham ÿa më ntehnëkëhni acëru gë hnëmu Rebeka: «Napëryino vokawu gë ale ryokuñëhnëdëfu.»

⁵⁵ Më ntëkwaniha: «Rebeka ani nkoç ten toye, soje wafac ipëhw, tac koç njinti.»

⁵⁶ Aryokuñëhn Abëraham ÿa më mbok ntehnëk: «antë avëyëhnuno, kabi Ahwëhn a Wënu ña cañëdanëk nkañ mën ña. Tavëryino vokawu gë ale ryokuñëhnëdëfu.»

⁵⁷ Më ntehnëniha: «Macënëfuna aryag aÿi do tëyina ile nahak ÿa.»

⁵⁸ Awa më macëniha Rebeka do tëyëniha: «Ñad'u bi arëfëlu aÿi asan?»

Më ntëkwakëhni: «Ha, ñadëfu.»

⁵⁹ Awa më tavëniha Rebeka gë asëval ale hnihnëdëhawo ÿa† tëfëläni gë aryokuñëhn Abëraham ÿa do gë vële lapëhnañjëkawo va.

⁶⁰ Më ndëwanëniha Rebeka aki: «Arabi aye, wëjë ahery fu ÿi, hnëm wabulunda wayabah. Arabi vutah hu va nufëni wahnaw' vële ÿëwëki va!»

⁶¹ Rebeka gë vësëval vële ryokuñëhnëdëhawo va më kayëni wayonkomb hna soje tëfëläni gë aryokuñëhn Abëraham ÿa do njini ndampo fo.

⁶² Awa hnë wati rac, Isak, aju Abëraham, matëko kolomba le waciko Lahayi-Royi hna pakëta hnë resiyo Negev hna fo. ⁶³ Hnë anëka ndampo cahnëko nji nkwërëtalehndënd gë igwac, më nukëhni tañ wayonkomb ga tëkidëni. ⁶⁴ Rebeka ga nuka Isak, më ntëdak yonkomb hna ⁶⁵ do tëya aryokuñëhn Abëraham ÿa: «Mo ye asan ale yijëd' pankëlin igwac li?»

Aryokuñëhn Abëraham ÿa më ntëkwak: «Ale ryokuñëhnëdëfu ÿa ye.» Awa Rebeka cënkalehn tañ yëka ÿa tufahnahn ntënah ntëwu ña.

⁶⁶ Aryokuñëhn Abëraham ÿa më tëfëtanëka Isak fop ile ntijëk ÿa. ⁶⁷ Tac Isak më njoka Rebeka hnë usank le yeho va Sara hnëmu ÿa. Isak nufëkawo ñëla do ñahnëkawo. Koyëna nduñënako Isak aju Abëraham icëm hnëmu Sara ña.

† 24:59 24.59 Asëval ale hnihnëdëhawo ÿa fëhnëtanëk ale yentiko gë Rebeka koßëri tah hna do wod' g'umë hafo cëm.

25

Vutah Abëraham vunte nagëk Ketura

¹ Abëraham ñëlëkawo aséval ahawary. Ketura maciko. ² Nagëhnëkawo: Simëra gë Yokësan gë Medan gë Madiyan gë Isebak do gë Suwa. ³ Yokësan yeho rëmu Saba gë Dedan ya. Hnë viju Dedan hna naginiho wabulunda Wa-asur wa, gë Waletus wa, do gë Walewum wa. ⁴ Madiyan yeho rëm Efa ya, gë Efer, gë Hanok, gë Abida, do gë Elëda. Vëyi fop vërah vutah Ketura yeho.

⁵⁻⁶ Abëraham njëdëkëhniwo ßuña viju vësëvalu vëyëntaw va wati nte nkoko cëmëna na. Tac cañëtëkëhniwo na wëtanaha Isak, gë cape pëhna lav ka, bare Isak umë lëwëko hnapul rëmu ya fop.

Icëm Abëraham

⁷ Abëraham nuÿako wabëhn keme gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (175) cëmat. ⁸ Hn'untaf yaryah nëpah cëmëko nji tékëhëni vacërakëlo vantëwu va. ⁹ Isak gë Isëmayel viju, më mbañëniha hn'uhary Makëpela hna, ule yeho hn'ikaÿ Efëron aju Sohar, avë bulunda Het, darël Mamëre hna. ¹⁰ Abëraham hnë bulunda Het hna ntawëko kaÿ tac. Hnam mbañiko Abëraham darël asëvalu Sara. ¹¹ Ante cëmëko Abëraham na, Wënu na ndëwanëkawo aju Isak. Isak darël kolomba Lahayi-Royi hna ntëdëko.

Tere Isëmayel aju Abëraham

¹² Wëli itëfëta soje tere Isëmayel, aju Abëraham, ale nagënihawo gë Agar, aramp Sara avë Esipët ya. ¹³ Aki nke wamac vutah Isëmayel va gante tëfëlëni hnagi ka: fandënkwerÿënkwa fa Nëbayot maciko, tac fakigëna fa Kedar, gë Adëbel, gë Mibësam, ¹⁴ gë Misëma, gë Duma, gë Masa, ¹⁵ gë Hadad, gë Tema, gë Yetur, gë Nafis, do gë Kedëma. ¹⁶ Wanji ye wamac vutah pëhw gë vuki (12) vumba Isëmayel va. Ale-wo-le asankaf bulunda yeho; wamac wadëw hni na macahnëniho vankol vantëw hni va gë wëryaha walëw hni wa. ¹⁷ Isëmayel wabëhn keme gë wafëhw warar g'imbëd gë waki (137) nuÿako ante cëmëko nji tékëhëni vacërakëlo vantëwu na. ¹⁸ Vëva Isëmayel va hnë resiÿo le yeho yëbëlan Havila gë Sur hna ntëdëniho. Sur darël Esipët hna nkeho, gë cape Asur. Na wëtanahëniwo vutah Abëraham vuñëntaw va.

Sakob wasapitër 25-36*Esawu gë Sakob*

¹⁹ Wëli itëfëta soje tere Isak, aju Abëraham ya. ²⁰ Ante nuÿako Isak wabëhn wafëhw wahnah na (40), ñëlëkawo Rebeka. Rëmu ya Betuwel yeho, avë bulunda Aram mbë Padan-Aram ya, do acëru ya Laban yeho. ²¹ Bare Rebeka nagëd'ilo hna; awa Isak më këlaka Ahwëhn a Wënu na soje asëvalu ya. Ahwëhn a Wënu na ma wëhnëkawo këla dëwu na do Rebeka ndonkëko.

²² Vucëp ndonkëko, do vutah vutac peñëlëdëniho donk dëwu hna. Awa Rebeka më ntehnak: «Ye ga fëlakko ami?» Më njik tëya Ahwëhn a Wënu na. ²³ Ahwëhn a Wënu na më ntehnëka:

«Wayal wahi yehëhna donk hu hna, wabulunda waki waÿewëlah hnagëdu.

Ryampo yawëd ntëba yëntaw ya, do fandënkwerÿënkwa fa rëkëd ndokunëhnënda aheryu.»

²⁴ Ante tékëkëko wati hnag na, pacëkëhniwo vucëp ndonkëko. ²⁵ Avëntah had kombo ryënkwiko nagi. Wëñahn fo nkehawo mbahn ija had acud cudak. Soje rac macahniko Esawu*. ²⁶ Tac nagëgik aheryu. Itak Esawu na pëlako do Sakob† maciko. Isak wabëhn wafëhw imbëd gë ryaw (60) kwëhnako nte naginiho na.

Igwëcëtël Esawu g'aheryu Sakob

²⁷ Vutah va naÿëniho. Esawu asary asankaf yeho, gë fëk nkedëho kwëlëkwël; bare Sakob, asan ayamah yeho, na wëd'ilo hna tere ya. ²⁸ Isak Esawu ñako ñand, kabi faÿar fa ñadëho dus, bare Rebeka asëvalu umë, Sakob ñako ñand.

²⁹ Fac ryampo Sakob hnëg nëgëdëho ante mënciko Esawu g'icary ka. Mbëraako do inte yokawo dus. ³⁰ Esawu më ntehnëka Sakob: «Mbëraðu dus. Këlam, tavërye roku ile hnëgëru yi, ñadëfu roku iÿi roka vëntah.» (Soje rac macahniko Esawu «Edom», kabi umë fëhnëtanëk vëntah.)

³¹ Sakob më ntëkwaka: «Ma wëryanërye ten intëw nte rëfëka fandënkwerÿënkwa fa.»

* **25:25** 25.25 Esawu mëntëlëk g'uhnes Wa-ebëre ile fëhnëtanëk «wëñahn fo nke». † **25:26** 25.26 Sakob mëntëlëk g'uhnes Wa-ebëre ile fëhnëtanëk «ale fëlad itak» ma «ale rokad».

³² Esawu më ntehnëka: «Inte ña daw ñja nkeho. Ye ga nëfadëho intëw nte rëfëka fandënkwëryënkwa fa?»

³³ Sakob më mbok ntehnëka: «Dëkënde ten.» Awa Esawu më ntëkëk do nkwcët koyëna intëw nte rëfëka fandënkwëryënkwa fa. ³⁴ Awa Sakob më nëhëtëhnëka roka ña. Esawu më tokëk do ciya, tac ñjlehn. Koyëna ñjafanjëko Esawu intëw nte rëfëka fandënkwëryënkwa fa.

26

Isak gë Ambimelek

¹ Mboko nke inte nkal hna had nte yeho hnë yamani Abëraham ña. Soje rac Isak njiyo Gerar hn'ile nkeho Abimelek ahnañ Wafilisëte wä. ² Ahwëhn a Wënu ña më karyëtahnëka Isak do ntehna: «Antë ayi gë Espët, dëdënti hnë nkal nte rufëdëmi hna. ³ Njëwëry hnë itë. G'amì nkede do ndëwanëdëmi, kabi wëjë gë fop vutah hu va gë vutah hni va yëdadëfu wañi wawal. Koyëna ntidëfu ile lehnëbuhawo rëmu Abëraham ntinëhnëdëfuhä ña. ⁴ Ntidëfu ñjabëni vutah hu va had gë wahol wavë g'ambin ki, do njëdadëfuhëhni ñji nkal fop. Wabulunda wañë nkal ñi fop gë vëhni ndëwanëdëni, ⁵ kabi Abëraham mawëhnëko wanës mën ña, gë vakwëda mën va, do gë sariya mën ña.» ⁶ Awa Isak ntiko ile ntehnëkawo Wënu ña, ntëdëko Gerar hna.

⁷ Vahnë vëvë hnam va tëyënihawo soje asëvalu ña. Më ntëkwakëhni ntehn aheryu ye: dëkëdilo hna ntehn Rebeka asëvalu ye, kabi ntakëkawo antë ndawï soje lëwu ña, kabi nkwanëko dëcët.

⁸ Isak mbiyëko hnam. Hnë fac ryampo Abimelek, ahnañ Wafilisëte ña, fenetër hna njëkëdëho. Më nuka Isak ga nëhandëha nëh nte rufahned Rebeka asëvalu ye. ⁹ Më macëhnëka do ntehna: «Pacëk asëval hu ye! Awa soje ye lehnëru ahery hu ye?»

Isak më ntëkwak: «Nësëfu koyëna kabi ntakëko antë ryawïwu soje lëwu.»

¹⁰ Abimelek më mbok ntehnëk: «Ye liru hëfu koyëna? Ge mbiyäkënd toye aryampo avë bulunda mën nufakëndëha asëval hu, do koyëna menëhnakënduhëfu.»

¹¹ Tac Abimelek më mbañëhnëkëhni bulunda ña fop ntehnëhni: «Ge ahnë ñakëka ayi asan ma asëvalu ndawëde.»

¹² Hnë bëhn rac, Isak ñjamëko hnë nkal tac do mbarëpëko roka yabah kabi Ahwëhn a Wënu ña ndëwakawo. ¹³ Uhwëhna lëwu wä nkwenadëho kwëlëkwël, do nkwenadëho beta ña. ¹⁴ Kwëhnako vantega wape gë wuhnankal do gë wuhni, gë vëryokuj vëyabah.

Ikwëtël Isak gë Abimelek

Awa, Wafilisëte wä më ñëwaryëniha Isak. ¹⁵ Më mbëwëni fop wakolomba wante nkabëniho vëryokuj rëmu Abëraham ante nko cëmëna ten ña. ¹⁶ Tac Abimelek më ntehnëka Isak: «Ñjabëki dëcët fanka fa alëbëfu fuhnë; kërënyari ani.»

¹⁷ Awa Isak më kërënak hnam; ñji ndah hnë garyëla Gerar hna do ntëd hnam. ¹⁸ Më nkëyëtehnëk wakolomba wante yabiko nte nko cëmëna ten rëmu Abëraham do mbëwëniho Wafilisëte nte cëmëko Abëraham ña. Më mbokaryëk mac wakolomba ña wamac wante macëko rëmu ña dënk.

¹⁹ Fac ryampo, vëryokuj Isak va nkabëniho kolomba do pëhnëniho wënka wante yalëdëho gë fanka. ²⁰ Vëhery wusañ Gerar va gë vëva Isak va conkëniho. Vëhni lehnëdëho: «Fuhnë hwëhnëk wënka ñi.» Isak më macëk hacëm hatac Esek, umë fëhnëtanëd «Sonko», kabi vëhery wusañ va conkëniho g'umë. ²¹ Awa vëryokuj Isak va nkabëniho kolomba hañary, do mboko nke kat sonko soje hatac fëna. Isak më macëk kolomba rac Sitëna, umë fëhnëtanëd «Gwajëtël». ²² Më matëk hnam do mbok nkabëniho kolomba rarëna; rac yojëlohna sonko. Më macëk Rehobot, umë fëhnëtanëd «Igwac Yankah». Ntehnadëho: «Tame, Ahwëhn a Wënu ña ñjankëhnëkëfu, soje mbetahnin hnë ñji nkal.»

²³ Më matëk hnam ñji Berëseba. ²⁴ Ahwëhn a Wënu ña më karyëtahnëka hn'umëd nte ryaviko hna do ntehna: «Wën rëmu Abëraham ña yëfu. Antë ntaki iñë kabi gë wëjë nkeyik do ndëwadëmi ñjabënedëfuhëhni vutah hu va gë vutah vuntëw hni va soje aryokujëhn mën a Abëraham.» ²⁵ Isak ntiko hnam hn'ile cënade sadëha njëfadëhawo Wënu ña do Ahwëhn a Wënu ña macëdëhawo. Ntiko usank lëwu wä do vëryokuj vëlëwu va nkabëniho kolomba hañary.

²⁶ Awa ahnañ a, Abimelek, matëko Gerar hna ñji njëkehna. Gë Ahusat, lawo lëwu ña, nkeniho do gë Pikol, asankaf wasodäde walëwu wä. ²⁷ Isak më tëyëkëhni: «Soje ye yijërun ayëkuno, wuhnë vële yëwëko do lajëko ñal hun hna?»

²⁸ Më ntëkwaniha: «Kamahñëbun Ahwëhn a Wënu ña gë wëjë nkerun, do nahañun tëfëka kwëtëlin wëjë gë fuhnë, akwëtëla nte lëkik. ²⁹ Awa dëkëndifu alehn

didilihëfuhna uwëh, kabi diyilihna këm fo; ifërën fo linëhniru, do taviru ayi yam. Do tame, asan ale njëdëk Ahwëhn a Wënu ña yeru.»

³⁰ Isak më ntëvakëhni. Tokëni do ceni. ³¹ Ga pacëk nëganiho do ntëkëni vëhni fop soje nkwëryëla ntëw hni ña. Më koyalëni gë Isak njilehneni yam.

³² Hnë fac rac dënk, vëryokuñ Isak va njijëniho pëyaniha Isak ntehnëni pëhnëni wëntka hnë kolomba hawäry le nkabëni ña. ³³ Isak më macëk kolomba rac «Kolomba Idëk». Soje rac hafo dol inaw ña Berëseba nkok macëde —umë fëhnëtanëd «Kolomba Idëk».

Iñël Esawu

³⁴ Esawu wabëhn wafëhw wahnah (40) kwëhnako ante ñëlëkëhniwo vësëval Wahit wahi wa, Yehudit, aryag Beri ña, do gë Basëmat, aryag Elon ña. ³⁵ Vësëval vërac ndëhnënihëhniwo vëhni Isak g'asëvalu Rebeka.

27

Isak ndëwanëdëha Sakob

¹ Awa, Isak, ante cërëko ña, golohna nund. Fac ryampo më macëka Esawu, aju aryënkwëryënk alëwu ña, do ntehna: «Ajë mën!»

Më mëtaka: «Nëpami.»

² Isak më ntehnëka: «Nuru, ntafëbu do yëtëla bi guve cëmëdëfu. ³ Awa tame, nufëry unjwary hu ña gë wëca hu ña ayi g'icary. Yonëhne faÿar, ⁴ do ahnëgëhno, gante ñadëfu ka, ahnëhëtëhno roku, tac ndëwanëdëmi ani gë sëmahnëndu.»

⁵ Hara Rebeka nëpadëho ile nësëhnëdëhawo Isak aju Esawu ña. Njind tunj umë g'icary soje njoj faÿar fa, ⁶ Rebeka më ntehnëka Sakob aju: «Nkwëryëbuhä rëmuñ ga ntehnëdëha acër hu Esawu: ⁷ “Yonëhne faÿar tac ahnëgëhno gante ñadëfu ka. Ge tokëbu, ndëwanëdëmi haryënk Ahwëhn a Wënu ña ani gë sëmahnëndu.” ⁸ Awa tame, ajë mën, nëparye ðus do diry ile rëyëdëmi ña. ⁹ Yiry cery wahnankal hna do yonëhnewëhni vunankal vuki vupërën. Nëgëhnëdëfuhä rëmuñ gante ñad ka. ¹⁰ Njinenëhnedëduha tok, tac ndëwanëdëmi ani gë cëmahnënd.»

¹¹ Sakob më ntëkwaka: «Esawu wëñahn fo nkeha mbahni ña, bare ami gelohna. ¹² Ge ñakëko apa, njëtëd ñadëfu rokaÿa, do uwëh ndëwanëdëho; gedina fërën.»

¹³ Hnëmu më ntëkwaka: «Ge koyëna nke, arabi wameh watac nkewo ami, ajë mën! Nëparye tunj do yinëdewëhni vunankal va.»

¹⁴ Awa Sakob njinëhnëhneni njojëhni do njëdahna hnëmu. Rebeka më nëgëhnëka Isak roka hnëñah gante ñad ka. ¹⁵ Tac më nufëk viÿi Esawu aju aryënkwëryënk a vile ñak wamëk, yeho tere va, do cudä Sakob, aju ahigëna ña. ¹⁶ Më përyëka gë wayand wuhnankal ña wëbäk ña g'igëb ña ¹⁷ do njëdahna hnëhët hnëñah gë mburu le nëgëko ña.

¹⁸ Më njiryeryëk vëhni rëmu hna do ntehna: «Apa!»

Isak më ntëkwaka: «Nëpami, ajë mën; bare pëyarye bi mo yeru.»

¹⁹ Sakob më ntëkwaka rëmu: «Ami Esawu ye, ajë hu aryënkwëryënk a. Ntibu ile rëyëruho ña. Awa yij alaña arok faÿar mën fa; tac njëdadëho dëwara hu ña.»

²⁰ Isak më tëyëka: «Hak ntiru ahnuÿahni faÿar ñap aki, ajë mën?»

Sakob më ntëkwaka: «Ahwëhn a Wënu ña, Wën hu ña, yojëka nkaÿ mën hna.»

²¹ Isak më ntehnëka: «Tëhaj, ajë mën, ñaki yëtahnu bi paryi ajë mën a Esawu yeru.»

²² Sakob më tëhaka rëmu; Isak më ñakëka do ntehn: «Hohna ha, va Sakob ña ye, bare wëbäk ña wëba Esawu ña ye.» ²³ Yavëtëlawohna kabi wëbäk wadëwu ña wëñahn fo nkeho had wëba Esawu ña. Bare njëdahnénda dëwara lëwu ña, ²⁴ mboko tëya kat: «Paryi bi ajë mën a Esawu yeru?»

Sakob më ntëkwaka: «Ha.»

²⁵ Isak më mbok ntehnëk: «Nëhëtënde, ajë mën, roku faÿar hu fi do yëfaÿi dëwara mën ña.» Sakob më nëhëtëhnëka rëmu Isak tok, më njonëhnikä uñen do ce. ²⁶ Tac Isak më ntehnëka Sakob: «Tëhaj do awuryawo, ajë mën!»

²⁷ Sakob më tëhak do muryahna. Isak tehëkawo viÿi vile yeho viva Esawu va, tac më ndëwanëka aju Sakob aki: «Paryi nke rehëry a ajë mën a ye! Had ikaÿ nte ndëwak Ahwëhn a Wënu ña nke.

²⁸ «Arabi Wënu ña njëdi wawënk wale yojëd g'ambin ña,

inkal nte wufak,
roka g'uñen yabah.

²⁹ Arabi wayalu ndokuñëhnedënihi,
arabi wasulunda ndëkwëhnëhnedënihi.

Gery asankaf vëhery hu,

Araþi ndëkwëhnhëndënihi!

Ale ryëwanëki uwëh a, araþi umë fëna nuþa rac!

Ale ryëwanëki ufëren a, araþi umë fëna nuþa rac!»

³⁰ Ante puhnak Isak dëwan Sakob ña, Sakob më cahnëk do hnë wati rac dënk tëkidëho Esawu g'icary. ³¹ Më nëgëk, umë fëna, roka hnëñah, njinenëhna rëmu do ntehna: «Matëry, Apa, arok faþar fale yonëhnimi fa; tac njëdaþuho dëwara hu ÿa.»

³² Isak më tëyëka: «Mo yeru?»

Më ntëkwak: «Ami, Esawu ye, ajë hu aryënkwëryënk a.»

³³ Awa Isak pëmpëhnhëkawo d'us hafo mbalënda mbahn iþa fop do ntehn: «Mo ga ye, awa, ale saryëk do yonëhnekëho faþar aþi? Fop tokëþu arëkahnind ÿa do njëdaþuha dëwara mën ña; do nkoryaryëd dëwara rac!»

³⁴ Esawu ga nkwëryëk wanës rëmu ña, ntavëkawo d'us, pëgwëlehn ndekand d'us do këlahna rëmu: «Apa, dëwanërye, ami fëna!»

³⁵ Bare Isak më ntëkwaka: «Ahery hu njjakëh do tokako. Nufëk dëwara le rëfëkawo ahnuþa ña.»

³⁶ Esawu më ntëkwaka: «Sakob! Paryi nke uwac ule rëfëka wã kwëhnhak —Aroka Vahnë— kabi tokako wahwënta wahi! Uçer uþa ntenëhneko ten do tame wëli nufëk dëwara mën ña!» Esawu më nkwënek: «Goryaryëlihna bi dëwara soþe lëmën?»

³⁷ Isak më ntëkwaka: «Sakob liþu asankaf hu ÿa, do njëdaþuha vëlëwu va fop nkeni vëryokuj vëlëwu. Mawëryanëþuha roka ÿa do g'uñen yaþah. Ye wok soþe wëjë, ajë mën?»

³⁸ Esawu më mbok tëyëka rëmu: «Idëwara d'ampo tac fo bi hwëhnharuho? Apa, dëwanërye ami fëna!» Do pëgwëlehn kond d'us.

³⁹ Tac rëmu më ntëkwaka aki:

«Idëd hu ña ñawëtaþ nkal gufak ña,
ñawëtaþ wawënk wale yojëd g'ambin wi.

⁴⁰ Duniþa hu ÿa fop uwët g'ule fo yed,
do rëkëd'u aryokujëhnhënda ahery hu.

Bare afaya fo rëkëd'u awërëtalehnhënd,
nkubëd'u sug le ryibëndëdëru ÿa
do ntonëd'u.»

Igary Sakob

⁴¹ Esawu më ñewëka Sakob soþe idëwara le ndëwanëkawo rëm hni ña. Më ntehnak: «Apa biþëd'ina cëmëd. Awa tac ndawëdëfuhua ahery mën aþi, Sakob.»

⁴² Ga njëtak Rebeka ile pëhnhak Esawu ÿa, më macehneka Sakob do ntehna: «Acër hu, Esawu, ñaþ nkwëcagi ndawë. ⁴³ Tame, ajë mën, nëparye d'us do diry ile lehnëdëmi ÿa: matëry ayary vëhni acër mën hna Laban, Aran hna. ⁴⁴ Nëwëry hnam, hafo acër hu njama sakahn ha. ⁴⁵ Ge njamëka do ndënkhu ile liruha ÿa, awa payehnyëdëfu ayinëhnyëryiyi. Ñaþa raku wuhnë vëhi tak hnë fac ryampo.»

⁴⁶ Rebeka më ntehnëka Isak: «Gona nëñahno duniþa ÿi soþe vësëval Wahit ajë mën Esawu vi. Ge Sakob, umë fëna, ñëlëka aryampo hnë vësëval vëvë hn'iñi nkal vi, godina tëfo woþ duniþa li!»

28

¹ Awa Isak më macëka Sakob, koyalëni do tac ndëwana tac ntehna aki: «Ñëlëd'ilihna asëval avë nkal Kanan. ² Yiry Mesopotami, vëhni Betuwel rëmu hnëmuh hna. Yëkëlehnaryehna hnam asëval, aryag Laban, acëru hnëmuh. ³ Araþi Wën Hwëhn Fanka Fop ña njëd'i vutah vunjaþah, ayeþahn rëm wabulunda wayaþah. ⁴ Araþi njëd'u wëjë gë vutah hu va gante njëdëkawo Abëraham ka, soþe areþahnëhni inkal nte lëd'antu ñi vële hwëhnhëk va, inkal nte njëd'akawo Wën Abëraham ñi.» ⁵ Awa Isak më cañëtëka Sakob nji Mesopotami, vëhni Laban hna, nte yeho aju Betuwel Aram ÿa do yeho fëna acëru Rebeka ÿa, hnëmu Sakob gë Esawu.

⁶ Esawu njëtako Isak ndëwanëka Sakob do cañëtëkawo nji njëkëlehnaja asëval Mesopotami hna. Njëtak fëna ante ndëwanëdëhawo Isak Sakob ña mbañëhnhëkawo antë ñëla asëval avë inkal Kanan, ⁷ do Sakob ntënënhëkëhniwo vëhni rëmu gë hnëmu do njiko gë Mesopotami. ⁸ Koyëna Esawu njëtako rëmu Isak nëñëlawohna gë vësëval vëvë Kanan va. ⁹ Awa Esawu më pëhnhak njëkëlehnahna asëvëval ahaþary. Më njik vëhni Isëmayel hna, aju Abëraham, do njëkëlehnahna ñëla aryagu, ale waciko Mahalat, ahery Nëbayot.

Hudakery Sakob

¹⁰ Hnë wati rac matëko Sakob Berëseba hna soje nji Aran. ¹¹ Kabi njoko lav wã, më ndakëk hn'ile tëtëko hna. Do itaka nufëko nkagëtahh hnam. ¹² Umë ndakeryëk: më nuk ihëya sëbiko nkal li hafo tøk ambin hnani. Wamëleka Wënu ña kayëdëhniho cëлиндëni. ¹³ Ahwëhn a Wënu ña umë dënk kahnëko haryënk w lëwu do ntehnna: «Ahwëhn a Wënu ña yëfu, Wën rëmuuh sankaf Abëraham ña do gë Wën Isak. Inkal Kanan nte ryakantunji njëdafëmi wëjë gë vutah hu va. ¹⁴ Vutah hu va njabëdëni had ivëd nkal nji; duniya li fop ntëdëdëni: gë cape pëhna lav, g'ajoya lav, gë cape rëhw do g'irahahn. Soje lëw hu ña ndëwanëdëfuhëhni yam vahné vëvë duniya vi fop. ¹⁵ Antë aryënk w! Gë wëjë nkeyik, keryëdëmi hn'ile-wo-le njiđu hna do mbokaryidëmi hn'ini nkal. Tavëdila, ntidëfu fop ile hnësëhni më yi.»

¹⁶ Sakob më nëgak do ntehn: «Paryi nke, Ahwëhn a Wënu ña ani nke, do ami yëtëlëwöhna!» ¹⁷ Më ntakëka do ntehn: «Hn'ani, yëwã Wën ye! Paryi nke cery Wënu ña ye do gë rënka ambin ña!»

¹⁸ Sakob më nëgak kobëri fo g'acahnëfëd ga, do nuf taka nte nkagëtahhëko ña, cëb tac tur wagu soje nti taka ña nke taka Wën. ¹⁹ Më macëk yëwã rac Betel, umë fëhnëtanëk «Cery Wën». Bare kobëri ña Lus macëdeho hnam.

²⁰ Tac Sakob më ntëkëk aki: «Ge Wënu ña g'ami nke, ge keryëko hn'uyas mën hna, ge njëdako ile rokëdëfu do ile liyadëfu, ²¹ do ge mbokajëbu yam fo vëhni rëm mën hna, awa Ahwëhn a Wënu ña Wën mën yedf. ²² Inji taka nte sëbëfu do rurëbu wagu nji yedf yëwã le sëmbande Wënu ña; do umë rëkëdëfu yëdandu ihwëhn pëhw-wo hn'ile mawëryanëdëho Wën hna fop.»

29

¹ Sakob kahnëtako paß gë cape pëhna lav ka. ² Fac ryampo, më nukëhni wakore watar wape gë wuhnankal yinëgadëho hnë kolomba fëk hna, kabi hnam cëdëniho wënka ña. Itaka cankañ fidahnëdeho kolomba rac. ³ Ge fop mbarëpëlëniho wusañ wã, vëhery wusañ va ntihtëdëniho taka ña do ñëryëhnihöhni hna wusañ wã ciyani, tac mbokaryëni pidëni kolomba ña g'itaka ña.

⁴ Sakob më tëyëkëhni vëhery wusañ va: «Wëlawo mën, ne nkejërun?»

Më ntëkwaniha: «Aran.»

⁵ Sakob më mbok tëyëkëhni: «Njëtërunëha bi Laban, aju Nahor?»

Më ntëkwaniha: «Ha njëtëbunëha.»

⁶ Sakob mbok tëyëkëhni: «Hak nkok?»

Më ntëkwaniha: «Aki fo nkok. Wëliha aryagu Rasel ga tëkid gë wusañ wulëwu wã.»

⁷ Sakob më ntehnëk: «Lav a nkok, wati gwak wusañ ña tøkëna ten. Pëdëryinëhni do avokaryuni nkwënani ryav wã.»

⁸ Vëheryëherya va më ntëkwani: «Kodilëfuhna fëdëfuni tameki ge wavarëpëlina fop. Ge padini, tac walihëtëfu taka nte fidahnik nji do yëdafuni ciyani.»

⁹ Sakob nkoko nësëlëndëni gë vëhni tëtëk Rasel gë wusañ rëmu wã, kabi ahery wusañ yeho. ¹⁰ Sakob ga nuka Rasel do gë wusañ acëru Laban wã, më tëhak kolomba ña, ntihtëk taka ña do njëdafni wusañ acëru Laban wã wënka ña ciyani. ¹¹ Tac Sakob më muryaka Rasel kotënd uhnatah wã. ¹² Më ntehnëka: «Rëmuuh mbañ mën ye, Rebeka ye hnëm mën ña.» Awa Rasel nkaryëlehn pëyahna rëmu watac.

¹³ Laban, ga njëtak ajë acëru ña hnam nke, më nkaryëk kacahna, muryaka do njohna gë tere lëwu. Sakob më tëfëtanëka fop Laban ile yeha ña. ¹⁴ Laban më ntehnëka: «Paryi nke mbañ mën yeru, sat rac fo hwëhnyayik.»

Iñël Sakob gë vëryag Laban

Ante ñëwëko Sakob lepera wã fop vëhni Laban hna do ndokunëhnihöhni, ¹⁵ awa Laban më ntehnëka: «Mbañ mën inja yeru. Bare gena soje rac rëkëdëfu aryokunëhnihöhni aki fo. Pëyarye bi wayëhw rëkëdëmi sosëndi.»

¹⁶ Hara Laban vëryag vëhni kwëhna. Aryënk wëryënk w a Leya maciko, aheryu ña Rasel. ¹⁷ Leya mëhwëryëkawo yëka ña, bare Rasel umë nkwamëko duf. ¹⁸ Sakob ñadëhawo Rasel, më ntehnëka Laban: «Ndokunëhnihöhni wabëhn mbëd gë waki (7) soje ñëlahnëwã Rasel, aryag hu ahigëna yi.»

¹⁹ Laban më ntehnëka: «Yëdayina wëjë fecëhnihöhni gë le yëdabuha asan ahawary. Gory ñal mën li.» ²⁰ Awa, soje nuyahna Rasel ña, Sakob ndokunëhnihöhni Laban wabëhn mbëd gë waki (7). Bare wani wabëhn ntiyahnihöhni had wafac fo ryëcëk, kabi ñadëhawo duf Rasel.

²¹ Tac Sakob më ntehnëka Laban: «Wabëhn wante hnësëliko ña padëk. Yëdaryëwã asëval mën a. Nadëfu yëlëwã.»

²² Laban më macehnëkëhni fop vële ntëdëlahnëniho va do nëgehn roka sankaf soje nël ija. ²³ Bare g'umëd ga më nufëka aryagu Leya do njinehna Sakob, ndakëlahnëni g'umë. ²⁴ Laban aryokuj alëwu ale waciko Silëpa nufëko njëdähna aryagu nke aryokuj alëwu.

²⁵ Ga pacëk Sakob kamahnëko Leya ye! Më ntehnëka Laban: «Soje ye liruho aki? Gena bi yëlahnëwa Rasel ryokujëhnëmi wabëhn mbëd gë waki (7)? Soje ye rokaruho?»

²⁶ Laban më ntëkwaka: «Gena namu ýal fu li nëli aryag hara acëru ýa nëlina ten. ²⁷ Puhnaryin ambënt nël ña gë acëru tac njëdäferuha aheryu fëna ge mbokëru aryokujëhno wabëhn mbëd gë waki (7).»

²⁸ Sakob më mawëk: puhnani gë Leya wafac imbëd gë wahi ambënt nël ña, tac Laban më njëdaka Rasel. ²⁹ Rasel, umë, Laban aryokuj ale waciko Bila njëdakawo nke aryokuj alëwu. ³⁰ Sakob ndakëlahnëniho gë Rasel do ñadëhawo ntëbi Leya; do tac mbok ndokujëhna Laban wabëhn mbëd gë waki kat.

Vutah Sakob

³¹ Ahwëhn a Wënu ña ga nuk Rasel ýahniko ntëbi Leya, më ntika Leya nagënk, hara Rasel kodilohna nag. ³² Leya ndonkëko, do naga facan fante macëka Riben*. Më lehnëko: «Ahwëhn a Wënu ña nuk séfëhnah mën wa; tame asan mën a rëkëd ñando.»

³³ Leya më mbok ndonkëk do mbok naga facan. Më mbok ntehnëk: «Ahwëhn a Wënu ña njëdakowa facan fakawary kabi njëtak ñadëlewöhna.» Umë, Simeyo† macic.

³⁴ Leya më mbok ndonkëk kat do mbok naga facan fatarëna. Më mbok ntehnëk: «An'ankaaw asan mën aýi pabëdëho, kabi nagëhnëbuha vucan vutar.» Soje rac macahnëkawo Sakob facan fatac Levi‡.

³⁵ Leya më mbok ndonkëk. Tac mbok naga facan do ntehn: «An'ankaaw, njëwëdëfu icëmb Ahwëhn a Wënu ña.» Soje rac macahnikaju Yuda§. Tac teryalehn hnag ýa.

30

¹ Rasel ga njëtëk kodina nag, më ñewaryëka acëru vutah va. Më ntehnëka Sakob: «Diry hnagu, ge gena umë cëmëdëfu.»

² Sakob më ntavëka g'umë do ntehn: «Wënu ña bi yeðu, ami? Umë wëyëk antë ahnag.»

³ Rasel më ntëkwaka: «Nufëryehna Bila, ale ryokujëndëho ýi, aryaku soje nagëhni vutah; nufëdëfuhëhni. Koyëna soje lëwu ýa, nuýadëfuhëhni, ami fëna, vutah.»

⁴ Awa më njëdaka aryokuj alëwu ýa Sakob ndakëni. ⁵ Bila ndonkëko do nagëhna Sakob facan. ⁶ Rasel më ntehnëk: «Wënu ña kitiyëk soje lëmën ýa. Nkwëryëk imunta mën ña do mawëk njëdawowa ami fëna facan.» Soje umë macahnëkawo Dan*.

⁷ Bila, aryokujëhn Rasel ýa, mboko ndonk do mbok nagëhna facan fakigëna Sakob. ⁸ Rasel më ntehnëk: «Mëтарыëbuha dus acër mën a do mëkëbuha.» Më macëka fatah fa Nefëтали†.

⁹ Leya, ga nuk gona nagënd, më nufëka aryokujëhn alëwu ýa, Silëpa, njëdähna Sakob ndakëni. ¹⁰ Silëpa nagëhnëkawo Sakob facan, ¹¹ do Leya më ntehnëk: «Nkoc ña tëkik!» Do më macëka Gad‡.

¹² Silëpa mboko nagëhn facan fakigëna Sakob. ¹³ Leya mboko ntehn: «Nafa ýa tëkik, tame vësëval va kodëni ntehnëni nëfako.» Do më macëka fatah fa Aser§.

¹⁴ Fac ryampo, hnë wati barëp roka hna, Riben njiko kaý hna do tëkat vutah atëh nte lidëha ahnë përana ndakëntal do ndonk. Më njok njëdähna hnëmu, Leya. Awa Rasel më ntehnëka Leya: «Këlam, yëdërye vutah atëh ajë hu vi wëdampo.»

¹⁵ Leya më ntëkwak: «Asan ale rebëruhowa ýi gedilihna bi gwër? Mbokëru aýand arebowä wadëwel atëh ajë mën ñi!»

Rasel më mbok ntehnëk: «Awa, umëd nte yejëk ñi gë wëjë ndakëdun Sakob nkwëcëtëli gë wadëwel atëh ajë hu ñi!»

¹⁶ G'anëka ga ante mëncik Sakob kaý ña, Leya më kacaka do ntehna: «G'ami ndakëlahnëdë dol: wadëwel atëh ajë mën va sosahnëbu hnuýahni.» Awa Sakob më ndakëlahnëni g'umë mëd tac.

* 29:32 29.32 Riben fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «nuk uhorot mën a». † 29:33 29.33 Simeyo fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «Igwëry». ‡ 29:34 29.34 Levi mëntëlëk gë Wa-ebëre ña ile fëhnëtanëk «ñabi». § 29:35 29.35 Yuda mëntëlëk gë Wa-ebëre ña ile fëhnëtanëk «cëmbi». * 30:6 30.6 Dan fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «Wënu ña kitiyëk do nuk catëbu». † 30:8 30.8 Nefëтали fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «wëtëk». ‡ 30:11 30.11 Gad fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «nkoc». § 30:13 30.13 Aser fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «nëjëko».

¹⁷ Wënu ña maŵëko imunta Leya ña. Ndonkëko do nagëhna Sakob facan fambëryëna (5). ¹⁸ Më ntehnëk: «Wënu ña cosëko kabi njëdfabuha aryokuñëhn mën a asan mën a.» Do më macëka fatah fa Isakar*.

¹⁹ Leya mboko ndonk do mbok nagëhna Sakob facan fakwëhn mbëf gë fandaw (6). ²⁰ Më ntehnëk: «Wënu ña njëdfako ßuña wamah! An'ankaŵ asan mën aÿi ntënëndëho, kabi nagëhnëßuha vucan mbëf gë fandaw (6).» Do më macëka fatah fa Sabilon†.

²¹ Tac më nagëka facéval do maca Dina.

²² Awa Wënu ña më nahaka Rasel, më maŵëk imunta dëwu ña do ntihna kol nagënd. ²³ Më ndonkëk do naga facan. Më ntehnëk: «Wënu ña ntihëtëko séfëhnah mën wã!» ²⁴ Më macëka aju Yosef‡, ntehn: «Araßi Ahwëhn a Wënu ña nkwënëhnoŵa facan fakaŵary!»

Ibeta Sakob

²⁵ Ante nagiko Yosef ña, Sakob më ntehnëka Laban: «Tavërye vokawu g'inkal mën. ²⁶ Ndokujëhnëmi ðus hnuñahnëwëhni vëryag hu vi. Awa, yëdfaryëwëhni do gë vutah mën vi yifu.»

²⁷ Laban më ntëkwaka: «Këlam, nëparye. Ge maŵëru ðemarye, gory ani. Wamën mën ña njëtëndanëniho Ahwëhn a Wën hu wã ryëwako ile hwëhnaßu ÿi. ²⁸ Pëyarye ile ÿadu sosi ÿa, do cosëdëmi.»

²⁹ Sakob më ntehnëka: «Njëteru gante ndokujëhnëmi ka do gante nke ntega hu wusaŵ soje lëmën ka. ³⁰ Hnapul toyë le hwëhnaruhö rëkahnhindu ÿa tame nkwënak ðus. Ahwëhn a Wënu ña ndëwaki kobëri ga tëkahnißu tere hu li. Tëkëna bi wati ÿa ryokujahnu soje tere lëmën ÿa dënk?»

³¹ Laban më mbok tëyëka: «Ye rëfëka sosi?»

Sakob më ntëkwak: «Noñ cosëdëfilihohna. Ge maŵëru ile ÿadëmi rëyi ÿa, ani nkodëfu ryokujëhnëdi. ³² Dol pëcëtaðëfuhëhni ðus wusaŵ wï do pitëndëlendëßuhëhni fop wape wante hwëhnað wañiñir, vutoy ma wahnayah, ma wabahnah do fop wuhnankal wule hwëhnað wañiñir, vutoy ma wahnayah: cos mën ña yed. ³³ Ge mbiyëk toyë, kodu ayët icat dëmën ña ge njëkëru cos mën ña. Fop wuhnankal wule wod wahwëhnana wëñahn wanëmpëlah ña, do fop wape wante wod bahnëna ña, wule leyik ye.»

³⁴ Laban më ntehnëk: «Awa, maŵëßu wanës hu ñi.» ³⁵ Hnë fac rac dënk, Laban më pitëkëhni wuhnankal wule hwëhnað wañiñir wayaryah ña, ma wañiñir tëß tëß ña, vutoy ma wahnayah, do wape wante vahnëk do hwëhnað wëñahn wayaryah ña do kwëtëhnañëhni wurac viju. ³⁶ Tac cañëtëhni ñawët le njasëdëni wafac warar tëkahnëdëni, soje ñawëlëni gë Sakob nte heryëdëhëhniwo wusaŵ wuyëntaŵ Laban wã.

³⁷ Awa, Sakob më nufëk vundoko vatëh vatar vanëmpëlah do këcëk vakuß va. ³⁸ Më kwëtëk vundoko va le kosëdëni wënka wusaŵ hna. Kabi wusaŵ wã njëŵalëdëniho ge njijëni siya wënka ña. ³⁹ Wusaŵ wã njëŵalëdëniho haryënk wundoko hna do nagëdënihëhniwo vucaw vunkwamah vunte hwëhnað wañiñir wayaryah ma wañiñir tëß tëß ña, vutoy gë wahnayah.

⁴⁰ Sakob pitëkëhniwo wusaŵ wulëwu wã do kwëtëni njëkëndënihëhni wusaŵ Laban wule hwëhnað wañiñir wayaryah do wabahnah ña. Koyëna ntiko ntega ntëwu ña do tavëdülëhniwohna mbarëpëlëni gë ntega wusaŵ Laban ña. ⁴¹ Nte-wo-nte njëŵalëdëniho ña Sakob kwëtëdëho vundoko va le kosëdëni wënka hna, soje njëŵalëni haryënk wundoko vutac. ⁴² Bare ge camëni wusaŵ wã, kwëtëdëlohna vundoko va: koyëna wusaŵ wusamah wã Laban hwëhnað wañiñir do wuhonah wã Sakob hwëhnað wañiñir. ⁴³ Sakob nkwënaðëhnoŵa hnapul ÿa do nke ahwëhn wusaŵ wuyabah ðus. Kwëhnaðëhniwo vëryokuj vësëval gë vësan gë wayonkomb do gë wafali.

31

Sakob matëf vëhni Laban hna nkary

¹ Sakob njëtako viju Laban va ntehnëdëniho: «Sakob nufëk fop le kwëhnað rëm fu ÿa do umë vetandanëka.» ² Sakob kamahnëko Laban gona njëkënda gë kobëri ka.

³ Awa Ahwëhn a Wënu ña më ntehnëka Sakob: «Bokary hn'inkal vële hnagëki hna, ðarël vëvë tere hu hna, do g'ami nkeðe.»

⁴ Sakob më macehnëkëhni vësëval Rasel gë Leya, hnë wëhaÿ hna, le nkeho ntega wusaŵ wulëwu hna. ⁵ Më ntehnëkëhni: «Kamahnëßu rëmun gona njëkëndo gë

* 30:18 30.18 Isakar mëntëlëk gë Wa-ebëre ña g'ile fëhnëtanëk «icos». † 30:20 30.20 Sabilon mëntëlëk gë Wa-ebëre ña g'ile fëhnëtanëk «dënënyëre». ‡ 30:24 30.24 Yosef fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ña «araßi nkwën».

kobëri ka; bare Wën rëm mën ña gë ami nkebun kwëlëkwël. ⁶ Nurun, wühne dënk, ndokuñëñëbuhà rëmun gë fanka mën fa fop. ⁷ Bare, tokako nkwëcëtëdëfo cos mën ña. Bare Wënu ña tavëlahna ntiwo wëh. ⁸ Ge ntehnakëndëho: “Wusaw wule hwëhnak wañiñir tëb tëb wà ye cos hu ña”, wusaw wà fop wuhwëhn tëb tëb fo nagakëndëni, do ge ntehnakëndëho: “Wusaw wule hwëhnak wañiñir wayaryah ña ye cos hu ña”, fop wusaw wà wule hwëhnak wañiñir wayaryah fo nagakëndëni. ⁹ Wënu ña nufëkëhni wusaw wulëwu wà do njëdawowëhni.

¹⁰ «Hnë wati nte njëwalëdëniho wusaw ña, nubu yinë hnë hudakery: wusan wule yëwadëhëniwo wësëval wà wañiñir wayaryah kwëhnanioho gë tëb tëb do gë wacankaf. ¹¹ Tac, mëleka Wënu ña më macëko hnë hudakery: “Sakob!” Më wëtafu. ¹² Më ntehnëko: “Yëkëryihni: fop wusan wule yëwadëhëhni wësëval wà wañiñir wayaryah kwëhnanioho gë tëb tëb do gë wacankaf; ami lik kabi nubu fop ile ntiki Laban ya. ¹³ Wën Betel ña yëfu, hn'ile cëbëruho do rurëro wagu itaka hna, hnam ntëkëntuhowo. Tame, matëry, kërënyari ñi nkal do avoka hnë nkal nte hnagahniru hna.”»

¹⁴ Rasel gë Leya më ntëkwaniha: «Goryaryëlëfuhna ile lëwëdëfun tere rëm fu hna. ¹⁵ Had vëhneh pëlakëfu, kabi nkwañëkëfu do tokëk koryi lëw fu ya. ¹⁶ Awa, fop hnapul le nufëhëka Wënu rëm fu yi fuhnë hwëhnëk gë vutah wudëw fu vi. Tame diry fop le ntehnëki Wënu ña.»

¹⁷ Awa, Sakob më pëhwëtak do kayëndëhni vërahu gë wësëvalu hnë wayonkomb. ¹⁸ Më njokëhni fop wusaw wulëwu wà gë hnapul le nuñako hnë Padan-Aram ya. Mënc gë vëhni rëmu Isak, hn'inkal Kanan hna.

¹⁹ Hnë wati rac, Laban imëc wëñahn wusaw wulëwu njiko. Kabi rëmu Rasel golohna hnam, Rasel më nuñak fere soje ntehn vundëhwa vunte cëmbëdëfo rëmu had wamën ña. ²⁰ Sakob tokakawo Laban avë Aram ya, g'unji dëwu hara koyalahna ña. ²¹ Nkaryëko, gë fop le kwëhnao ya. Ntëmpëtakò sën sankaf ya, Yufërat, do nji gë cape inkal nte hwëhnak wahuj, do wacëde Galad.

Laban tëkadëha Sakob

²² Hnë fac rarëna hna, më pëyayik Laban Sakob nkaryëk. ²³ Më nufëkëhni vëheryu, tëfëlehna hnë uyas wafac mbëd gë wahi (7) do tëkahna hnë wahuj Galad hna. ²⁴ Bare g'umëd ga Wënu ña më tufëhnaka Laban, avë Aram ya, hnë hudakery do ntehn: «Antë alehna wameh Sakob.»

²⁵ Awa Laban tëkakawo Sakob. Sakob hn'ikuñ ndampo ntiko hnam usank lëwu wà; Laban fëna ntintëlehni hnam ulëwu wà hn'ikuñ tac. ²⁶ Laban më ntehnëka Sakob: «Ye fëlaki? Soje ye rokaruho ayojëhni vëryag mën vi had vëramp uwët? ²⁷ Soje ye sowaru ayaryi, tokaruho do pëyaliohna? Ntinëhnakëndëmi ambënt cankaf koyalahni. ²⁸ Mawëlihna hoyalëfu vëryag mën vi gë vutah vuntëw hni vi! Paryi nke had intëhn ntiuru an'ankañ. ²⁹ Kodëfu liwu wëh ge ñadëfu; bare Wën rëmuñ ña më lehnëko umëd nte ryëcëk ñi: “Antë alehna wameh Sakob!” ³⁰ Awa, nkwëryëbu njiru kabi ñankahnëkino awënc gë vëhni rëmuñ, bare soje ye lë lëru vundëhwa vunte sëmbëdëfu had wamën ña?»

³¹ Sakob më ntëkwaka Laban: «Njiñu koyëna kabi ntañëkoñ do nahadëfuhho tēbëduhōwëhni vëryag hu vi. ³² Tame ge nuru vundëhwa vutac hnë aryampo vëlëmën li, ahnë arac cëmëd. Tase vëlëw fu vi yëkëry fop ile ye hnë ñal mën yi do nufëry ile hwëhnëru ya.» Hara Sakob yëtëlohna Rasel leko vundëhwa va.

³³ Awa, Laban më njëkëlehnëk hn'usank Sakob hna gë va Leya hna do gë vëryokuj vëhi va, bare nulohna. Ga cahnik hn'usank Leya hna, më tënkëk hn'uva Rasel hna. ³⁴ Hara, Rasel leko vundëhwa va; hnë le tündëdeni wayonkomb ntañahni kwëtëko do ntañahn. Laban njëkëlehnëko hn'usank hna fop hara ñoñ nuna.

³⁵ Rasel më ntehnëka rëmu: «Apa, antë ntavi ge kolëla watu haryënk wu; ures lepera fëgwëko.» Laban njëkëlehnëko bare nulohna vundëhwa va.

³⁶ Sakob më ntavëka do nirañna Laban ntehn: «Ye lifu wëh? Mo ryawëbu soje aholahn arëfëlehnëdo aki? ³⁷ Njëkëlehnëru hnë viyë mën hna fop. Tëkatëru bi ñë ryampo ile hwëhnëru? Tufëryihni vëlëmën vi do gë vëlëw hu vi, do tëfëka kitiñëñihëfu.

³⁸ «Ntiñu wabëhn wafëhw wahi (20) ñal hu hna; nulihahna muk icañ hu nte hnacëk, do cemëlëwahna muk icañ hu. ³⁹ Mëncënanilinahna muk icañ nte ndawëk intaw, mbokënanëdëminawo nte-wo-nte cëmëko icañ ña. Tëyëduhōwëhniwo wësayini wule ledëho wà, g'umëd ma g'anent ña. ⁴⁰ G'anent ga korotëdëfuhho gulav wà do g'umëd ga gë huji ha, do kodëwohna ryaku wakwëd. ⁴¹ Mawëbuho liwu wabëhn wafëhw wahi (20) ñal hu hna: ndokuñëñëmi wabëhn pëhw gë wahnah (14) yëlahnëwëhni vëryag hu vëhi vi, do wabëhn mbëd gë ryaw (6) soje hnuñahnëwëhni wusaw, bare wëjë, nkwëcëtëdëfuhho cos mën ña. Koyëna nkeho! ⁴² Ge Wën rëm sankaf mën Abëraham, Wën

hunte valendëhawo rëm mën Isak ɲa, ðemakëndilohna, tavakënduho wëncu wëbák fo. Bare Wënu ɲa nuk horot mën wá gë ðoku lakah le libu ýa do umëd nte ryécék ɲi niraki.»

⁴³ Laban më ntëkwaka Sakob: «Vëýi wëséval ami hwëhnëkëhni, vutah vuntëw hni vi ami hwëhnëkëhni, wuyi wusaw ami hwëhnëkëhni do fop le hnuðu ýi ami hwëhnëk. Bare, ɲjavëtëbu tæk pëgw dol, ñoñ koda voku liwu soɲe vëryag mën vi ma soɲe vutah vunte nagëni vi. ⁴⁴ Tame yij nkwëryëli fuhnë vëhi, do tëtëka ntiyi iñë nke sedë yëbëlan fu.»

⁴⁵ Awa Sakob më nufëk itaka do cëb. ⁴⁶ Tac ntehnëhni vëlëwu va mbarëpini wëraka. Më mbarëpini do ntini akova. Tac vëhni fop hnë kova tac tokëniho. ⁴⁷ Laban Yëgar Sahaduta* macëko ýëwa rac, do Sakob umë Galed† macëko.

⁴⁸ Laban më ntehnëk: «Aɲi kova ye dol sedë lëw fu ýa wëjë g'ami.» Soɲe rac wacandë ýëwa ýa Galed, umë fëhnëtanëk «kova nte ye sedë». ⁴⁹ Misëpa maciko fëna, umë fëhnëtanëk «ýëwa soɲe iyëka», kabi Laban mboko ntehn kat: «Arabi Ahwëhn a Wënu ɲa ɲjëkandëfu antë tavi ile hwëtëlik ani ýi ge gona nulënde. ⁵⁰ Ge koroteyehneruhëhni vëryag mën vi, ge ñëlëruhëhni wëséval vëhawary, diry wajira, gena ahné ye sedë ýa yëbëlan fu, bare Wënu ɲa dënk ye.»

⁵¹ Tac Laban më mbok ntehnëka Sakob: «Yëkëry aɲi kova wëraka nte hovëbu yëbëlan fu ɲi, yëkëry iɲi taka nte sëbik ɲi. ⁵² Aɲa kova gë iɲi taka ye wasedë walëw fu wá: tëtëlohna ryëcu aɲa kova yirindu ýal hu soɲe liyi wëh, wëjë fëna tëtëlihna aryëci aɲa kova ayijënd ýal mën soɲe aliwo wëh. ⁵³ Arabi Wën Abëraham ɲa gë Wën Nahor ɲa, asankaf rëm mën, nke ahitiɲ yëbëlan fu.»

Awa Sakob më ntëkëk gë Wën hunte valehnëdëhawo rëmu Isak ɲa. ⁵⁴ Tac Sakob më cënak sadëha kuɲ hna, do macehnëhni vahnë va fop roka ýa. Tokëniho do ndakëniho kuɲ hna.

32

¹ Ga pacëk Laban matëko kobëri fo, muryahni vëryagu gë vërah hni do ndëwanëhni. Tac mëncëlehn gë ýalu.

Ipankël Sakob gë Esawu

² Sakob ndëcalëko ɲjind nkaw ntëwu ɲa, hnë wati rac wamëleka Wën më pankëlëni.

³ Ga nukëhni, Sakob më ndekak: «Kaɲ Wën ye!» Do hnam Mahanayim* maciko.

⁴ Sakob më payëkëhni vahnë ndënkwahëni vëhni acëru Esawu hna, nkal Seyir hna hnë resiyö Edom hna. ⁵ Ntehnëhni aki: «Wëlin le fëyadunëha Ahwëhn mën a Esawu: “Aryokuɲ hu ýa Sakob më lehnëk: Vëhni Laban hna nkebuho hafo gaki. ⁶ Kwëhnaɲuhëhni wuhni gë wafali gë wape gë wuhnankal do gë vëryokuɲ wësan gë wëséval. Payëryibuɲuhëhni vahnë pëyanihi, soɲe gante kodu ahacawo g'untënah.”»

⁷ Vële fayiko va më mbokajëni pëyaniha Sakob: «Pëyajëbunëha Esawu do nkejëk afankëlu, gë wësan wakeme wahnah (400) nkejëni.» ⁸ Sakob më ntakëka ðus. Më pitëndëlehnëkëhni vahnë vële nkeniho va wakore waki, do gë wape ɲa gë wuhnankal wá gë wuhni wá do gë wayonkomb wá fëna. ⁹ Ntehnadëho: «Ge Esawu ɲjijëk ndawëhni kore ryampo, kore ýëntaw ýa pëhëdëni.»

¹⁰ Tac Sakob pëgwëlehn ɲjëfand: «Wën rëm sankaf mën Abëraham, gë rëm mën Isak, Ahwëhn a Wënu ɲa ntehnëruho: “Bokary g'inkal hu, ðarël vëvë tere hu hna. Ntinëhnëdëmi ifërën.” ¹¹ Ahwëhn, mbaɲu ðus soɲe hnuýaw fop uryema ule wawëryanëruho g'ikahnëda yaɲahëhu ɲi, ami aryokuɲëhn hu ýi. Ryoko mën ýi fo hwëhnaɲuho ante ndëcëdëfuhu sën Yurëdan ɲi, do tame mbokajëdëfu gë waɲi wakore waki. ¹² Këlam, pëhëtëryëwa Esawu, kabi ntakëko g'umë, ntakëko antë ɲjij ndawëfu gë wëséval vi do gë vutah vi. ¹³ Dënkwëtary ntehnëruho: “Ntinëhnëdëmi ifërën. Vutah hu va ɲjabëdëni had nkëryal nte wok kodëna ndëkwi.”»

¹⁴ Herac, Sakob hnam ndakëniho gë vëlëwu va. Më nufëk hnë hnapul le nuýajëko hna soɲe mbuñahna Esawu: ¹⁵ wuhnankal wëséval wakeme waki (200) gë wusan wafëhw wahi (20), wape wacëval wakeme waki (200) gë wacan wafëhw wahi (20), ¹⁶ wayonkomb wafëhw warar (30) wale yiwëndëd gë vutah hni per, wuhni wëséval wafëhw wahnah (40) gë wusan ipëhw (10), wafali waséval wafëhw wahi (20) gë wasan ipëhw (10).

¹⁷ Më ɲjëdäkëhni vëryokuɲ vëlëwu va, wuhnankal wá aryampo, wape ɲa aryampo, wayonkomb wá aryampo, wuhni wá aryampo, wafali wá aryampo do ntehnëhni: «Dënkwëhën, do ɲawëtëlehnëryinëhni wakore wusaw ɲi.» ¹⁸ Tac ntehna

* **31:47** 31.47 Yëgar Sahaduta fëhnëtanëk gë Wa-aramë ɲa «kova nte ye sedë». † **31:47** 31.47 Galed fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ɲa «kova nte ye sedë». * **32:3** 32.3 Mahanayim fëhnëtanëk gë Wa-ebëre ɲa «wakan wasodafë waki».

aryënkwëryënkwa: «Ge pankëlërun acër mën Esawu tëyati: “Mo hwëhnëki? Ne njiđu? Mo hwëhnëkëhni wusaw wule hëryëđu wí?”¹⁹ ntëkwaduha: “Sakob aryokunëhn hu ŷa hwëhnëkëhni. Buña njëđanahniki, wëjë, ahwëhn mën Esawu, do umë dënk nkejëk hamëhnifu.”²⁰ Më ntehnëka koyëna ahigëna ŷa fëna gë ararëna ŷa do gë fop vële hëryëđëhëniwo wusaw va: «Koyëna ntehnëđunëha Esawu ge pankëlërun,²¹ do nkwenëđun: “Sakob aryokunëhn hu ŷa nkejëk kamëhni fu.”» Kabi Sakob tehnadëho: «Njamëhnëđëfuha gë wabuña wante ryënkwëhnëđëho ni, do tac təkëđëfu haryënkw lëwu. Ntiyahnéko kacadëho g'untënah.»

²² Awa wusaw wã ndënkwaryëhiniho, hara Sakob, umë dënk, hnam mboko ndak umëđ nte rëkiko ŷa.

Iyol Sakob gë Wën

²³ Awa hnë umëđ tac dënk, Sakob matëndëkëhniwo hnam wësëwalu gë Bila gë Silëpa do gë vutah pëhw gë fandaŵ (11) vuntëwu va kegëtani garyëla Yabok ŷa, cañëtëhni. ²⁴ Ga kegëtani, cañëtëkëhniwo vëryokun va gë fop le kwëhnako ŷa. ²⁵ Sakob nkolëhn umë fo.

Awa tac asan më njijëk hn'umëđ tac njolëni g'umë hafo wakëwak ŷa. ²⁶ Asan arac, ga kamahnëk, mëkëđilahnä Sakob hn'iyol tac, më ndafëka cokot hna, do cokëtakawo njolatëndëni. ²⁷ Tac asan a më ntehnëka Sakob: «Tavërye yiwu, kabi pacëk.»

Sakob më ntëkwaka: «Tavëđila ayi ge gena ndëwanëruho.»

²⁸ Asan a më tëyëka: «Hak maciru?»

Më ntëkwaka: «Sakob wacibu.»

²⁹ Asan a më ntehnëka: «Godëlihna aŵacënde Sakob. Wac hu wã Isërayel† yed, kabi gë Wënu ŷa njolërun do gë vahnë va, do wëjë lëbëkëhni yaŵ inja.»

³⁰ Sakob më tëyëka: «Këlamu, pëyarye bi hak maciru.»

Asan a më ntëkwaka: «Sojë ye rëyëđuho wac?» Awa tac asan a më ndëwanëka Sakob.

³¹ Sakob më macëk ŷëwa rac Penuwel, umë fëhnëtanëk «yëka Wën»; kabi më lehnadëho: «Nulëbun gë Wënu ŷa vinkër vindah, do cëmëla.» ³² Ante pëhnik lav ŷa, Sakob ndëcëtako Penuwel ŷa. Tadëđëhawo kabi mbuf ŷa ntaŵëđëhawo. ³³ Sojë umë ye, hafo dol, vëvë Isërayel va vërokëđina faŷar favë pombor fa, kabi bay hnam cërehniko Sakob.

33

Igwëryël Sakob gë Esawu

¹ Awa, Sakob njëkako do nulehna taŷ Esawu tëkiđ gë vësan wakeme wanah va (400). Më pitëndëlehnëkëhni vutah va, ale-wo-le gë hnëmu: Leya gë Rasel do gë Bila gë Silëpa fëna. ² Më ndënkwendëkëhni Bila gë Silëpa gë vutah vuntëw hni va, tac hamëhni lëw hni Leya gë vërahu, do Rasel gë Yosef tëkwahnini hamëhni. ³ Tac Sakob umë dënk më ndënkwaryëkëhni. Ndëkwëhnëko yëka ŷa nkal hna wahwënta mbëđ gë wahi (7) təkahnënd ðarël hn'ile nke Esawu hna.

⁴ Awa Esawu më nkaryëk kacaka, ni muryahna do mbuca. Pëgwëlehnëni kondëni vëhni vëhi tak. ⁵ Ga nukëhni Esawu wësëval va gë vutah va, më tëyëka: «Vëhni mo ye vële lapëhnajëđëhi ví?»

Sakob më ntëkwak: «Vutah vunte njëđëkoŵëhni Wën, ami aryokunëhn hu ŷa ye.»

⁶ Vëryokun wësëval va gë vutah vuntëw hni va më tēhani do ndëkwëhnëni haryënkwa Esawu. ⁷ Tac Leya gë vërahu njigëlehnëni ndëkwëhnëgëni, do Yosef gë Rasel.

⁸ Esawu më tëyëk: «Ye ŷadu ali gë fop wusaw wule fankëlëbun wí?»

Sakob më ntëkwak: «Ahwëhn, ñakëndëđu ahacawo g'untënah.»

⁹ Esawu më ntehnëk: «Ahery mën, kwëhnađu hnapul yaŷah, kwëtary ile hwëhnaru ŷa.»

¹⁰ Sakob më ntehnëk: «Hali, këlamu ge gona ntavi g'ami, maŵëry iŷi buña. Ipankël gë wëjë ŷa nke sojë lëmën had gë Wënu ŷa nulëbun vinkër vindah, kabi kacaruho g'untënah. ¹¹ Awa maŵëry buña ile yëđanahnimi ŷi, Wënu ŷa yëđako do kwëhnađu fop le rëfëko ŷa.»

Sakob njawënéko do Esawu më maŵëntak. ¹² Tac, më ntehnëka: «Matëry! Njiyi lapëhnaŷi.»

¹³ Bare Sakob më ntëkwaka: «Njëtëru vutah va vëyaŵëna, do tēfëka ntiyini wajira vucaŵ vunte wok yëwëđ bël va. Ge porosinjini njasëni ñap wëla fac ryampo fo, fop

† 32:29 32:29 Isërayel mëntëlëk g'uhnës Wa-ebëre ŷa ile fëhnëtanëk «amëtarëđëha Wënu ŷa.»

cëmëdëni. ¹⁴ Dënkwahëndëno; ami, njasaryëryidëfuhëhni wajira fo wusaw mën wî gë vutah vi, hafo rëkëryiwwu ÿal hu hna, hn'inkal Seyir* hna.»

¹⁵ Esawu më ntehnëk: «Awa tavëhnëdëmini vahné vëryampo vële rëfëlibun vi.»

Sakob më ntëkwak: «Wëla tavëlihëhniha, ahacawo g'untënah fo ÿadëfu.» ¹⁶ Hnë fac rac, kahnëtako Esawu mëncënd gë Seyir.

¹⁷ Sakob umë, Sukot njiko. Hnam më mbëryehnek tere, do wakece, soje wusaw wulëwu wa. Soje rac wacande ÿëwa rac Sukot, umë fëhnëtanëk «wasank».

Itëk Sisem

¹⁸ Koyëna Sakob matëko Mesopotami do yam fo tëkëko hn'inaw Sisem vë Kanan hna. Darël naw hna ndahëko. ¹⁹ Më ntawëk hnë vutah Hamor, ale hahnëndëko Sisem hna, inkal nte ntihañëko usank lëwu wa. Wañëc keme koryi ntawahñëko. ²⁰ Hnam ntiko hn'ile cënade sadëha do mac El Elohe Isërayel, umë fëhnëtanëk «Wën Isërayel».

34

Igwëcanëhn Dina

¹ Hnë fac ryampo Dina, aryag hni vëhni Sakob gë Leya, nehahnëkëhniwo vësëval vëvë nkal va. ² Sisemaju Hamor, asankaf Wahiv wavë resiyo wa, nukawo. Më nufëka do ntiha ndakëni forosima. ³ Bare ñadëhawo dus do pëlakawo, njëkëlehnëdëho fëna nuÿa ikwëtahn Dina ña. ⁴ Awa Sisem më ntehnëka rëmu Hamor: «Yëkëlehnëdëwa aÿi aryag, ñadëfu ÿëlëwa.»

⁵ Ga njëtak Sakob Sisem cëfëhnanëka aryagu Dina, viju gë wëhaÿ nkeniho gë wusaw wa; ñoñ nësëlohna hafo nte mëncini ña.

⁶ Awa Hamor më njini g'aju vëhni Sakob hna soje nësëhna. ⁷ Hara tëko mëncini viju Sakob, do njëtaniho ile ryëcëtak ÿa. Vësan vërac pëbëkëhniwo yiwëhñah sankaf do ntavëkëhniwo dus, kabî Sisem ntiko iñë le wok didëna muk Isërayel hna idak forosima g'aryag Sakob ÿa.

⁸ Bare Hamor më ntehnëkëhni: «Ajë mën a Sisem ñadëha dus aÿi aryag. Këلامي, yëdëryina ñëla. ⁹ Gwëryëlënëfu: yëdaryinëfuni vëryag hun vi ÿëlëfuni do aÿëluni vëryag fu vi.» ¹⁰ Gë fuhnë ntëdëntëderun. Pidëtënderun resiyo ÿi. Kodun alëdëntiwo ani alindu le valëdëhu ÿa, ahwëhnu nkal inji.

¹¹ Sisem umë dënk fëyakëhniwo vëhni rëmu gë vicëru aryag fa: «Demaryino, pëhwëtafu yëdaÿu ile rëyëdunëho ÿa. ¹² Kodun arëyuno hupay hucankaf do gë wabuña wayabah. Njëdadëmu fop le rëyëdunëho ÿa, danko ÿëlëwa aryag aÿi tunj.»

¹³ Viju Sakob më ntëkwaniha Sisem gë rëmu Hamor, bare cowëniho ile nahani ÿa kabî Sisem cëfëhnanëkawo ahery hni ÿa Dina. ¹⁴ Më ntehnëhni hni aki: «Kodilëfuhna yëdafuna ahery fu ÿa asan ale wok kácina; usëfëhñah lëw fu yed. ¹⁵ Soje iñë ryampo fo wawëhñanderun: fop vësan vëvë ÿal hun va kácini gë fuhnë ki. ¹⁶ Awa, tac njëdaderunëhni vëryag fu va aÿëluni, do ÿëlëfuni vëryag hun va. Ntëdëntëdëhun gë wuhnë do koyëna bulunda ryampo fo yedën. ¹⁷ Bare ge maÿëluhna aháciwu, mbidëfunëha ahery fu ÿi do njidëfun.»

¹⁸ Hamor g'aju më maÿëni watac. ¹⁹ Jar ña pëhwëtahehn tanj soje nti ile tëyiniho ÿa, kabî ñadëhawo dus aryag Sakob ÿa. Hara umë yeho ale ÿako ntënëni tere ÿa. ²⁰ Hamor gë Sisem më njini ÿëwa bulunda hna, do ntehnëhni hni aki vëvë hnam va: ²¹ «Vëÿi vësan vëhwëhñ yam yëbëlan fu ye. Arabi ntëdëntini resiyo fu li do ntindëni ile ñadëni ÿa, kabî nkal inji njankëk haryënk w lëw hni! Kodën ñëlinëhni vëryag vëlwëw hni va do kodën njëdayinëhni vëlwëw fu va ñëlëhni hni. ²² Maÿëdëni ntëdëntini gë fuhnë do ntiyin bulunda ryampo fo ge ntiyinëk ile ñadëni ÿa, umë ye: fop vësan vëvë ÿal fu va kácini gë vëhni ka. ²³ Ge maÿayinëkëhni, njijëdëni ntëdëntini gë fuhnë; awa fop wusaw wulëw hni wa gë hnapul lëw hni ÿa fuhnë hwëhñëdën.»

²⁴ Fop vële yeho hnam va maÿëlehnëni wanës Hamor g'aju Sisem ña, do fop vësan vëvë naw va káciniho.

²⁵ Hnë fac rarëna hna, hara vësan va ntavëdëhniwo wahajëhn wa, viju Sakob vëhi, Simeÿo gë Levi, vicëru Dina va, më nufëni wasëlame walëw hni wa, tënkëni naw hna hara ahné yëtëna do ndawëhni hni vësan va fop, ²⁶ ndawaryëhni hniwo fëna vëhni Hamor g'aju Sisem. Ga cahnëdëni tere Sisem ÿa më njonihna Dina. ²⁷ Viju Sakob vëÿëntaw va më njijëni nteni ile kwëhñani vësëm va do nufëni fop le yeho naw ÿa kabî ahery hni sëfëhnanik. ²⁸ Nufëhni hniwo wusaw wavë naw wa fop gë wule yeho wëhaÿ wa. ²⁹ Njonihni fop hnapul lëw hni ÿa, gë vësëval va fop gë vutah va fop do gë fop ile yeho watere hna.

* 33:14 33.14 Seyir wacik fëna «Edom».

³⁰ Awa Sakob më ntehnëkëhni vëhni Simeyō gë Levi: «Njonëhnirunëho kata. Soje lëw hun ya, vëvë Kanan vi gë vëvë Perisi vi ñewëdëniho. Nkwëryëlëdëni do mëkëdëniho gë tere mën yi, kabi vësan toye fo hwëhnaabu.»

³¹ Bare vëjar vaki va më ntëkwaniha rëm hni: «Ayi asan tëfëlawohna ntiha ahery fu yi had asëval ale wafëd nkaf ntëwu.»

35

Iboka Sakob gë Betel

¹ Fac ryampo Wënu ña më lehnëkawo Sakob: «Matëry ayi alëd Betel, hn'ile ntinëhëdëhu sëna sadëha hna. Hnam tufëhnamino ante nkaryëdëhawo acër hu Esawu ña.»

² Sakob më ntehnëkëhni vëvë tere lëwu va gë vële nkeniho va fop: «Dihëtëryin wamën wahneh wale ye yalun wi. Pacënyarin do gwëcëtarin viyi va. ³ Pëhwëtaryin, Betel yiden. Hn'ile cënađe sadëha yadëfu linëhnëwa Wën hunte ryemakowo hale ndëñëbuho do ryemadëhowo hn'ile-wo-le hna.» ⁴ Awa më njëdaniha Sakob fop wamën wahneh wale kwëhnaniho wa, do gë vampebel vante mpebelaniho va. Sakob më mbañëk kuyët tëh cankaf nte ye ñarël Sisem ña. ⁵ Ante kahnëtaniho Sakob gë vëlëwu va, Wënu ña cëlëndëhnikëhniho natakah cankaf vëvë vankol vante kakëniho va, hafo ahnë dëkëlohna tëfëlehnëhni.

⁶ Sakob gë fop vële tëfëleñiho va təkëlehnëni Lus, umë wacëde Betel, hn'inkal Kanan hna fo. ⁷ Më njik ntik hn'ile cënađe sadëha hna do mac yëwa rac «Ël-Betel*», kabi hnam tufëhnaakawo Wënu ña ante nkaryëdëhawo Esawu ña.

⁸ Debora, asëval ale hnihnëdëhawo Rebeka hnëm Sakob ya, cëmëko do mbañi ñarël Betel hna, kuyët hn'atëh cankaf hna; kobëri fac rac, «Atëh Wako» macëde tëh tac.

⁹ Wënu ña mboko tufëhna hna kat Sakob ante matiko Mesopotami mbokand Betel ña do ntinëhna fërën. ¹⁰ Më ntehnëka: «Wac hu wa Sakob yeho, ñare bokëdelihna awaci koyëna. Tame wac hu wa Isërayel yed.» Awa Wënu ña Isërayel macëkawo.

¹¹ Më mbok ntehnëka kat: «Wën Hwëhn Fanka Fop ña yebu. Njëdadëmini vutah vunjabah, soje aye rëm sankaf nkal do gë kore wabulunda. Nkedëni vëhnañ hnë vutah hu hna. ¹² Inkal nte lehnëbuho yëdadëfuhëhni Abëraham gë Isak ña, njëdami, do ge mbiyëk vutah hu va yëdadëfu.» ¹³ Tac Wënu ña më ñawëtak yëwa le nësëhnañëkawo Sakob ña.

¹⁴ Sakob më kahnëndëk hnam itaka, do tur wagu gë uñen toye, soje nkehahn taka Wën. ¹⁵ Kabi Wënu ña nësëhnañëkawo hnam më macëk yëwa rac Betel, umë fëhnëtanëk «Cery Wën».

Hnagi Besame gë icëm Rasel

¹⁶ Sakob gë tere lëwu ya matëniho Betel hna. Nkojëkëhniho təkahnëni Efërata ante nagëko Rasel ña. Korotëko hnagi ya. ¹⁷ Ante korotëdëho Rasel hnagi ña, asëval ahnagënd a më ntehnëka: «Antë ntaki, facan vok ye.» ¹⁸ Rasel cëm inja nkeho. Ante mbëvëdëho ña, më macëka fatah fa Ben-Oni, umë fëhnëtanëk «Fatah horot mën», ñare Sakob Besame macëkawo, umë fëhnëtanëk «Fatah vák rëhw».

¹⁹ Rasel cëmëko do mbañi tëfary ankañ Efërata hna, umë wacëde tame Betëlem. ²⁰ Sakob më cëbëk itaka yag hna: hafo dol nkok macënde «Itaka bë yag Rasel».

²¹ Sakob më njik kahnënd wasank wadëwu ña hnë resiyo Migëdal-Eder† hna. ²² Hnë wati nte ntëdëko Sakob hnam ña, Riben fandënkwerënkwa fantëwu fa njiko ndakëni gë Bila, asëval ale nkeniho gë rëmu ya. Sakob njëtako do ntavëkawo dus. Hara Sakob vutah vucan pëhw gë vuki (12) nuÿako:

²³ Leya nagëhnañëkawo Riben fandënkwerënkwa fa
tac Simeyō gë Levi gë Yuða gë Isakar do gë Sabilon.

²⁴ Rasel umë Yosef nagëhnañëkawo gë Besame.

²⁵ Bila, ale ryokuñëhnañëdëhawo Rasel ya,
Dan gë Nefëtali nagëhnañëkawo.

²⁶ Silëpa ale ryokuñëhnañëdëhawo Leya ya
Gad gë Aser nagëhnañëkawo.

Vëyi ye viju Sakob va; Mesopotami hna naginiho.

icëm Isak

²⁷ Sakob më njik Mamëre vëhni rëmu hna, ñarël Kiriyat-Arëba, umë wacëde tame Ebëron. Hnam ntëdëniho Abëraham gë Isak. ²⁸ Isak wabëhn keme gë wafëhw mbëd gë

* 35:7 35.7 Ël-Betel fëhnëtanëk «Wën vë Betel». † 35:21 35.21 Migëdal-Eder fëhnëtanëk icde nte fëlik njëkahnëndeni wusaw.

warar nuŷako (180) ²⁹ cëmat. Awa g'untaf yaryah tëfëlehnëkëhniwo vacërakëlôwu wa hn'icëm hna do viju, Esawu gë Sakob, më mbañëniha.

36

Esawu gë tere lëwu

¹ Wëli itëfëta soŋe vutah Esawu nte wăcëde Edom. ² Esawu vësëval vëvë Kanan nëlëko: Ada, aryagu Elon avë bulunda Wahiv ŷa gë Oholibama aryagu Ana nte nagëko Sibeyo avë bulunda Wahiv ŷa. ³ Basëmat nëlaryëko fëna, aryagu Isëmayel do ye aheryu, Nëbayot. ⁴ Ada yeho hnëm Elifas ŷa, Basëmat yeho hnëm Rewuyel ŷa, ⁵ do Oholibama yeho hnëm Yewus gë Yalam do gë Kora ŷa. Vëyi ye vijë Esawu vële hnagiko Kanan va. ⁶ Esawu më njokëhni vësëvalu gë vërahu do gë fop vëryokuŋ vëlëwu va gë wusaw wulëwu wă. Njoryaryëko fëna fop hnapul le nuŷako hn'inkal Kanan ŷa. Njini hnë resiyo haŵary, năwët aheryu Sakob. ⁷ Vëhodilohna nko ntëdëlahnëni ndampo kafi hnapul lëw hni ŷa njabëko dŷus. Resiyo le nkehahnëniho ŷa gedilohna gwër soŋe ndavahnëndënihëhni wusaw wă. ⁸ Soŋe umë, Esawu, (nte wăcëdëho Edom), njiko ntëdë hnë resiyo Seyir hwëhn wakun hna.

Bulunda Esawu

⁹ Wëli itëfëta soŋe vërah Esawu va, rëm sankaf bulunda Wa-edom, vële lëdëko hnë resiyo Seyir hwëhn wahun. ¹⁰ Wëlin wamac viju Esawu va: Elifas, ale nagëko asëvalu Ada; Rewuyel ale nagëko asëvalu Basëmat. ¹¹ Viju Elifas va Teman yeho gë Omar gë Sëfo gë Gatam do gë Kënas. ¹² Elifas fëna nkeniho g'asëval a haŵary. Timëna maciko. Umë hnagëhnëkawo facan fakawary: Amalek maciko. Vëyi ye vële nagëni vutah Esawu va do gë viju asëvalu, Ada va. ¹³ Wëli itëfëta soŋe viju Rewuyel va: Nahat gë Sera gë Sama do gë Misa. Vëyi nagëk ajë hni vëhni Esawu g'asëvalu Basëmat ŷa. ¹⁴ Do fëna, Oholibama, Ana yeho rëmu ŷa do Ana tac, Sibeyo yeho rëmu ŷa, umë hnagëhnëkawo Esawu: Yewus gë Yalam do gë Kora.

Vësankaf Edom

¹⁵⁻¹⁶ Wëlin wamac vësankaf vële nagëko Esawu va: wamac vësankaf Elifas ajë aryënkwëryënk Esawu gë Ada ŷa, Teman ye gë Omar gë Sëfo gë Kënas gë Gatam do gë Amalek. Edom hna ntëdëniho. ¹⁷ Wëlin wamac vësankaf Rewuyel, aju Esawu ŷa, Nahat ye gë Sera gë Sama do gë Misa. Edom hna ntëdëniho. Vërah aju Basëmat asëvalu Esawu yeho. ¹⁸ Wëlin wamac vësankaf vële nagëko Oholibama, asëvalu Esawu ŷa: Yewus yeho gë Yalam gë Kora. Vëyi ye vësankaf vële nagëko Oholibama, aryagu Ana, asëvalu Esawu ŷa. ¹⁹ Vëyi yeho vësankaf Wa-edom, vële nagëko Esawu va.

²⁰ Wëlin wamac viju gë vijë hni Seyir, avë bulunda Wahori ŷa, vële ryënkwëko ntëdëni nkal tac va: Lotan yeho gë Sobal gë Sibeyo gë Ana, ²¹ gë Dison gë Esër do gë Disan. Vëyi yeho vësankaf Wahori wă, viju Seyir, hn'inkal Edom hna. ²² Viju Lotan va, Hori gë Hemam yeho. Lotan aheryu asëval a, Timëna maciko. ²³ Viju Sobal va, Alëvan yeho gë Manahat gë Ebal gë Sëfo do gë Onam. ²⁴ Viju Sibeyo va, Aya gë Ana yeho. Ana hnuko wënka ŋa wula hna, ante keryëdëhëniwo wafali rëmu, Sibeyo ŋa. ²⁵ Vutah Ana va: Dison maciko facan fa, facëval fa Oholibama. ²⁶ Viju Dison va, Hemëdan yeho gë Ecëban gë Itëran do gë Këran. ²⁷ Viju Esër va, Bilëhan gë Savan gë Akan yeho. ²⁸ Viju Disan va Us gë Aran yeho. ²⁹ Awa, wëli wamac vësankaf Wahori wă: Lotan yeho gë Sobal gë Sibeyo gë Ana ³⁰ gë Dison gë Esër do gë Disan. Vëyi yeho vësankaf Wahori wă, gante nkeni hnënk ka hn'inkal Seyir hna.

Vëhnaŵ Edom

³¹ Wëlin wamac vëhnaŵ vële hnaŵëko Edom ani gë naŵahnënd ahnaŵ Isërayel hna: ³² Bela aju Bewor, avë naŵ Dinaba ŷa, ryënkwëko naŵ. ³³ Bela ga cëmëk, Yobab aju Sera avë naŵ Bosëra ŷa hnaŵëgëko. ³⁴ Yobab ga cëmëk, Husam avë resiyo Wateman ŷa hnaŵëgëko. ³⁵ Husam ga cëmëk, Hadad aju Bëdad nte wëkëkëhniwo bulunda Madiyan hn'inkal Mowab hna do nkol dëwu ŋa Avit maciko, umë hnaŵëgëko. ³⁶ Hadad ga cëmëk, Samëla mbë Masëreka hnaŵëgëko. ³⁷ Samëla ga cëmëk, Sawul mbë Rehobot nte ye tëfary sën ŋa hnaŵëgëko. ³⁸ Sawul ga cëmëk, Bal-Hanan, aju Akëbor hnaŵëgëko. ³⁹ Bal-Hanan, aju Akëbor, ga cëmëk, Hadar hnaŵëgëko; naŵ dëwu ŋa, Pawu maciko; asëvalu Mehetabel maciko do aryagu Matërëd yeho do Matërëd aryagu Me-Sahab yeho.

Kat vësankaf vëvë tere Esawu

⁴⁰ Wëlin wamac vësankaf vëvë tere Esawu va, gante nkeho wahnënk walëw hni do gë walëf walëw hni ka: Timëna yeho gë Alëva gë Yetët ⁴¹ gë Oholibama gë Ela gë Pinon

42 gë Kënas gë Teman gë Mibësar 43 gë Magëdiyel do gë Iram. Vëyi yeho vësankaf Wa-edom vële hnawëndiko ale-wo-le hnë resiyo ryampo hnë nkal dëw hni hna. Esawu yeho rëm sankaf Wa-edom wa.

Yosef wasapitër 37-50

37

Hudakery Yosef

¹ Ga cëmëk Isak, awa Sakob më ñëwëk hn'inkal Kanan hna, le ntëdëko rëmu hna.

² Wëlin itëfëta soje tere Sakob ya. Yosef wabëhn pëhw mbëd gë waki (17) kwëhnako. Wape gë wuhnankal keryëdëniho gë vicëru, viju Bila, gë Silëpa, vësëvalu rëmu va. Yosef pëyadëhawo rëmu wameh wante ntidëniho vicëru ña.

³ Sakob ñadëhawo Yosef ntëbini viju vëyëntaw va, kabi hn'ucër ntëwu hna nuyakawo. Më tēfehnhënkë acud gwamah dūs. ⁴ Vicëru Sakob va nuniho rëm hni umë ñadëho ntëbini vëhni fop. Awa ñëwëlehnëniha do vëhodilohna mbok nësëhnëniha wajira.

⁵ Tac, hwënta ryampo, Yosef ndakeryëko. Më pëyakëhni vicëru, do vicëru më ñëwëniha g'ahawary. ⁶ Umë lehnëkëhniwo: «Nëparyin hudakery mën ha. ⁷ Fuhnë fop kaŷ hna nkeyinëko waŷabëh ŷabëdenëho. Taŷ ñabëh mën iŷa matëndalehn kahn; awa waŷabëh hun wa njilehni kwëra do ndëkwëhn haryënkwa lëwu.»

⁸ Vicëru më tēyëniha: «Paryi bi ñadu aye ahnaŷ alëw fu do aryokunëhnënde?» Më ñëwëniha g'ahawary soje hudakery hutac do gë soje ile tēfëta dëho ya.

⁹ Yosef mboko ndakery kat më mbok tēfëtanëhnëkëhni vicëru: «Mbokëfu ryakeryu. Ulav wa gë ulepera wa do gë wahol pëhw gë ryaw (11) ryëkwëhnakëh haryënkwa mën.»

¹⁰ Tēfëtanëkawo fëna huŷi hudakery rëmu tase vicëru. Umë më ñañëhnënkë do ntehna: «Ye pëhnëtanëd hudakery hu hi? Tēfëkëfu bi ami gë hnëmuh do gë vicër hu ryëkwëhnëfu haryënkwa hu?» ¹¹ Vicëru ñëwaryënihawo watac, bare rëmu hakili hna kwëtako huŷi hudakery.

Igwaf Yosef

¹² Fac ryampo vicëru Yosef njiniho hnë resiyo Sisem hna hery wusaŷ rëm hni wã ¹³ do Sakob, ale waciko Isërayel fëna, më ntehnëka Yosef: «Payëdëmi ayi arëkatëhni vicër hu, wusaŷ wã keryëdëni hnë resiyo Sisem hna.»

Yosef më ntëkwaka: «Awa, apa.»

¹⁴ Rëmu më ntehnëka: «Yiry ayëkihni bi yam nkeni vicër hu gë wusaŷ wã. Tac g'ayij afëyawo.» Sakob hnë Ebëron* hna payëkawo Yosef nji.

Ga tēkëk Sisem hna, ¹⁵ më pankëlëni g'asan hara wëwac hna nkwërëtalehnëdëho Yosef. Asan arac më tēyëka: «Ye yëkëlehnëdëfu?»

¹⁶ Yosef më ntëkwaka: «Vicër mën va yëkëlehnëdëfu, pëyarye bi ne nkeni g'usaŷ wa?»

¹⁷ Asan a më ntëkwaka: «Pakëtani ani, do nkwëryëbuhëhni ga nësëdëni: “Yinëfu gë cape Dotan haŷi.”»

Awa Yosef njilehn njëkëlehnëhni vicëru do nuhni Dotan hna.

¹⁸ Vicëru më nujëniha ñawët. Ani gë tēhahndëhni ya, më nkwëryëlëni ndawëniha. ¹⁹ Ntehnëdëfëniho: «Wëliho ahwëhn hudakery a nkejëk! ²⁰ Tame dawënefunna, do ntabina hnë hatëh hatëwah†! Do ntehnëden intaw ñañah rokëka. Awa tac nuđen bi ntiyad hudakery hudëwu hi.»

²¹ Riben nkwëryëkëhniwo, më pëhnaŷ pëhëta Yosef. Më lehnëkëhniwo: «Antë aryaŷuna!» ²² Tac më nkwënek: «Antë arëkwehnu wafac walëwu wã; dabëryina ki fo hnë hatëh hatëwah le ye wula yi.» Nësëhnëdëhëhniwo koyëna soje pëhëtahna do mëncerya gë vëhni rëmu.

²³ Tëkënd tun Yosef le nkeniho vicëru hna, pëlalehnëniha, cudëtëniha cud gwamah nte cudako ña ²⁴ do ntabëniha hnë hatëh hatëwah. Hatëh hatac nkuhëko.

²⁵ Tac ntañalehnëni soje tokëni. Awa më nujënihëhni kore ßulunda Wa-isëmayel hn'inkal Galad hna matiniho. Wayonkomb walëw hni wã wakoyel vatëh ndifëniho, njiryeyëndëni nkwaŷini Espët hna.

²⁶ Awa Yuđa më ntehnëkëhni vicëru gë vëheryu: «Ye nëfadëhëfu ge ndawinëka ahery fu yi do cowin ñas dëwu ña? ²⁷ Nkwaŷinëhna Wa-isëmayel ñi fecek, antë ndawina: ahery fu ye, sat ryampo fo hwëhnayinëk.» Maŷëhnëlehnëniha.

²⁸ Hara wëwaf vërac Madiyan matëniho. Awa, vicëru më ndanëtiniha hatëh hna. Nkwaŷëniha gë waŷec wafëh wahi (20) koryi. Vëhni më njonihna Espët.

* **37:14** 37.14 Ebëron nkol nte ye yëbëlan wahuŷ. † **37:20** 37.20 Hatëh hatëwah fëhnëtanëk hatëh hante ranahndëfe rëv ya.

²⁹ Ante mbokako Riben hatëh ña, tëkatëlawohna Yosef. Pëbëkawo yiwëhnañ wã, awa më citëk viyi vilëwu va, ³⁰ do mboka gante nkeni vëheryu ntehnëhni: «Yosef gona hatëh hna! Ye lidëfu tame?»

³¹ Awa më ndawëniha hotohn do nufëni acud Yosef ña, nëvëni wasat wã. ³² Tac njëđanahnëniha rëm hni cud gwamah ña gë wanji wanës: «Iyiñ hnuñun. Yëkëry đus bi acud ajë hu ña ye.»

³³ Sakob njavëtëko cud ña do ntehn: «Acud ajë mën ña ye! Intaw ñaňah lëpëtëlehnëka Yosef do rokëka!» ³⁴ Awa më citëk viyi vilëwu va, do ntiya viyi wakwëy do koko wafac wayabab soñe icëm aju ña. ³⁵ Vutah vuntëwu va fop mborëđënihawo bare ñwëyëđëho bor ña fop; ntehnëđëho: «Gë wakwëy ña cëlëđëfu rëkëhëwa ajë mën a đuniya vësëm hna.» Do kokoko kond.

³⁶ Vëvë Madiyan va asan ale waciko Potifar nkwařëtënihawo Yosef Esipët hna. Potifar asankaf wasođađe Faraño yeho, umë yeho ankaf vëyëka Faraño va.

38

Yuđa gë Tamar

¹ Hnë yamani rac, Yuđa tavëkëhniwo vicëru gë vëheryu do nji Adulam, hnë ale waciko Hira. ² Hnam më nuka aryag Suwa, avë Kanan. Më ñëlëka. Ga mbankëni ryëka ya, ³ më ndonkëk do naga facan. Awa Yuđa më macëka Er. ⁴ Asëval arac mboko naga facan fakawary; më macëka Onan; ⁵ tac fakawary kat fante macëko Sela. Yuđa Kësiñ nkeho hnë wati nte nagiko Sela ña.

⁶ Ga nayëk Yuđa më njëkëhëka Er aju aryënkwerëyënkwa a asëval. Asëval arac Tamar maciko. ⁷ Bare ile lavëđëha Ahwëhn a Wënu ña fo ntidëho, awa Ahwëhn a Wënu ña më ndawëka.

⁸ Awa Yuđa më ntehnëka Onan: «Đëwëryehna asëval acër hu yi, soñe ahnagëhnañna vutah.» ⁹ Bare Onan njëtëko fatah fa pëlađëna had fantëwu. Soñe umë ye, ante-wo-nte ndakëđëniho g'asëval acëru ña, bac fo ndehëtëđ sat lëwu ya, soñe antë nagëhna acëru fatah. ¹⁰ Watac ntavëkawo Ahwëhn a Wënu ña; më ndawëka umë fëna.

¹¹ Awa Yuđa më ntehnëka asëval aju ya: «Kabi cëmariyëkini vësan va, mëncëry gë vëhni rëmuñ ayi ahnap hnam hafo ajë mën ayi Sela nañ.» Kabi ntehnacđëho: «Tëfëlahna Sela fëna cëm had vicëru vi.» Awa Tamar më mëncëk gë vëhni rëmu.

¹² Ga mbijëk, aryagu Suwa, asëvalu Yuđa cëmëko. Antë puk wakwëy ña, Yuđa më nduñënak tac njini Timëna gë lawo lëwu ya, Hira avë Adulam ya, soñe njëkinihëhni vële wëcëđëhëhni wape ña.

¹³⁻¹⁴ Tamar njëtako Sela nañëk, bare yëđayilawohna ñëlëlëni. Awa kabi ayëlañu Timëna njidëho soñe mëcehniñni wape ña, më cudëtak viyi itiw va, cënka yëka ya antë njavëti do nji ntaña rënka Enayim le ye hn'ankaw Timëna hna.

¹⁵ Yuđa më nuka bare yavëtëlawohna kabi cënkako yëka ya. Awa më ntiyahñëka ale wafëđ nkaf ntëwu ye. ¹⁶ Yëtëlohna asëval vijü ya ye. Awa më tëhaka do tëya: «Mañëry tëfëli!»

Tamar më ntëkwaka: «Ye yëđaduho soñe rac?»

¹⁷ Yuđa më ntehnëka: «Njëđanahnidëmina fanankal famb ntega mën.»

Tamar më ntëkwak: «Mañëbu, bare yëđarye inë hnapahnëhëndëwa.»

¹⁸ Yuđa më tëyëka: «Ye yađu yëđayi?»

Tamar më ntëkwaka: «Ile lihahnëđu viyavëta yi gë ryeyët lëwu yi, do gë ryoko le wënkëru yi.» Yuđa më njëđaka tëfëlëlehnëni. Ga mbankëni ryëkwa ya, Tamar nufëko đonk. ¹⁹ Më mëncëk gë yaľu, nji ntiñët le cënkako ya do mbokërya viyi itiw va.

²⁰ Yuđa më payëka lawo lëwu Adulam njiryerya fanankal fa do mbij yiyë vile njëđahëkawo Tamar va. Bare nulawohna; ²¹ më tëyëkëhni vahñë vëvë Enayim va: «Ñe nkeha asëval ale wafëđ nkaf ntëwu laňakëh tëfary nkañ đarël ani ya?»

Më ntëkwaniha: «Asëval ale wafëđ nkaf ntëwu kobëri gena ani!» ²² Asan a më mbokak pëyahna Yuđa: «Nujëlëwähna, do vahñë vëvë hnam va vëhni lehnëko: Asëval ale wafëđ nkaf ntëwu kobëri gena ani.»

²³ Yuđa më ntëkwaka: «Arabi nkoryaryëh vile yëđabuñawo vi soñe antë njafëniñëfu vahñë va. Gante-wo nke ka, ami njëđanahnëñbuha fanankal fa, do wëjë, nujëlihañna.»

²⁴ Ga ndëcëk wadepera watar, ahñë më njijëk ntehna Yuđa: «Tamar, asëval vijë hu va, nkwařëk nkaf ntëwu ña; wëliho ndonkëk tame.»

Awa Yuđa më ntehnëk: «Arabi cani do pëđi hafo cëm!»

²⁵ Hnë wati nte njiryeryëđëho ña, Tamar më payëka ahñë pëyahna ayëlañu: «Yëkëry iyiñ. Ile lihahnëđe viyavëta yi gë ryeyët lëwu yi, do gë iyi ryoko, asan ale ryonkëndëko ya hwëhñëk. Awa yavëtëry do afëyawo bi mo hwëhñëk.»

²⁶ Yuða njavëtêko do ntehn: «Ntënenëk sariya ÿa ntëbo ami; ntik iÿin kabí yëdalëwáhna ajë mën a Sela ñëlëlëni.» Ga ndécék watac, Yuða bokëlohna ndakëni muk gë Tamar.

²⁷ Ante tékëko wati hnag ña më hamahník vucëp ndonkëko. ²⁸ Fëndampo hnë vutac më canik vák ryampo. Ahnagënd a më pëlaka do ñaba faÿaÿar favëntah tac ntehn: «Fañj ryënkwiik hnagik.» ²⁹ Bare fatah fa më mbokaryëhëk vák ÿa do aheryu ndënkwi nagí. Ahnagënd a më ntehnëk: «Ne pidëtëru hafo asahni!» Yuða më macëka fatah fa Peres, umë fëhnëtanëk «Pidët.» ³⁰ Tac cahnëgik fatah fañëntaÿ fa gë ÿaÿar yavëntah ÿa vák hna, do Yuða më macëka Sera.

39

Yosef Esipët hna

¹ Awa Yosef tékaryiko Esipët hna. Vëva Isëmayel va nkwaftëtnihawo avë Esipët ale wáciko Potifar. Potifar tac asankaf wasoðade Farawo ÿa yeho, ankaf vëyëka vëlëwu va.

² Ahwëhn a Wënu ña gë Yosef nkeniho, fop cañaryëdëhawo. Tere avë Esipët ale hwëhnëka hna ntëdëko. ³ Potifar kamahnëko Ahwëhn a Wënu ña gë Yosef nkeniho do cañaryëdëhawo fop ile ntidëho ÿa. ⁴ Awa Potifar nëñëkawo gë Yosef, më kwëtehnahnëka ðoku vë tere lëwu ÿa: ankaf tere lëwu gë hnapul ÿa fop ntikawo. ⁵ Do ték pëgw hnë wati rac, soñe Yosef ÿa, Ahwëhn a Wënu ña ndëwakëhniwo tere avë Esipët ÿa. Dëwara rac campëko hnë viÿë vile kwëhnako hna fop, tere hna do gë wëhaÿ per. ⁶ Awa Potifar taveryëkawo Yosef fop ile kwëhnako ÿa do ñoñ golohna paß, ge gena ile tokëd ÿa fo.

Yosef g'asëvalu Potifar

Awa Yosef asan awamah yeho, ⁷ do, ga mbiÿëk toye, asëval Potifar a ñahnëkawo më ntehnëka: «Dakëfu!»

⁸ Bare Yosef ñwëyëko do ntehn a sëval a: «Ale ryokuñëhnëdëfu ÿa ñoñ tëyëdïlohna tere li, fop kwëtehnahnëko ile kwëhnak ÿa. ⁹ Umë dënk, kwëhnana ucankaf ntëbo ami hnë iÿi tere: ñoñ bañëhnëlohna ge gena wëjë, kabí asëvalu ÿa yeru. Awa hak kodëfu liwu inë ÿayah gë iÿi ki do liwu ile mbañëk Wënu ña?» ¹⁰ Asëval a ndëñanëdëhawo fac-wo-fac ñi ndakëni, bare Yosef mawëlohna muk do kehadëhawo.

¹¹ Hnë fac ryampo, Yosef tënkëko cery cankaf vëhwëhn tere hna soñe nti ðoku lëwu ÿa do vëryokuñ ntaÿu va vëwlohna hnam. ¹² Asëval Potifar a më pëlanëka Yosef cuð cankaf ña ntehn: «Yij ndaki!» Bare Yosef më taveryëka cuð ña do nkary cahn cery hna.

¹³ Asëval a, ga nuk taveryëka cuð ña do nkary cahn cery hna, ¹⁴ pëgwëlehn ndekand mëcandëhni vëryokuñ va ntehnëhni: «Yëkëryin: asan mën a njonëhnikëfuna iÿi Ebëre njafañëdëfu! Njijakëh soñe ryakëfu g'ami, bare ndekakëbu ðus. ¹⁵ Nkwëryëndo tun ga mëcadëfu, më tavëk cuð ntëwu ña, nkary do cahn cery li.»

¹⁶ Tac më kwëtëk cuð Yosef ña ðarël lëwu hafo asanu mënci. ¹⁷ Ga mëncik asanu më tëfëtanëka watac fo: «Aramp Ebëre ale yonëhniurühëfuna ÿa njijakëh ryakëfu. ¹⁸ Bare ga pëgwëbu ryekandu wëcandu, tavëlehn cuð ntëwu ña nkary do cahn cery li.» ¹⁹ Ante nkwëryëko asan a wante pëyaðëhawo asëvalu ña, ntavëkawo ðus. ²⁰ Më pëlayehñëka Yosef do cëdi hnë kaso hn'ile cëðahniniho vëramp ahnaÿ hna.

Yosef kaso hna

²¹ Bare Ahwëhn a Wënu ña g'umë nkeniho do ndemaðëhawo. Ntiko hafo asankaf vëyëka kaso ÿa kwëtahna. ²² Arac më kwëtehnahnëka Yosef nke ankaf vëramp vëÿëntaÿ va fop; umë yeho ankaf ðoku vëramp ÿa fop. ²³ Asankaf vëyëka kaso ÿa golohna paß ile kwëtehnahnëkawo Yosef ÿa, kabí Ahwëhn a Wënu ña gë Yosef nkeniho do ntidëho cañarya fop ile pëhnaðëho ÿa.

40

Hudakery vësan vëlënah vëhi va

¹ Ga mbiÿëk, hnë fac ryampo vësan vëlënah vëhi vëva Farawo va inë ntëntëniho. Asankaf vële yëðaðëhawo Farawo ÿa ile ceð ÿa yeho gë asankaf vëwul vamburu va. ² Farawo ÿa ntavëkawo gë vëhni ³ do cëðëhnëhni hnë kaso va vëyëka vëlëwu hna, hn'ile cëðiko Yosef hna dënk. ⁴ Asankaf vëyëka va më kwëtehnahnëka Yosef paßëhni, do kaso hna taviniho hafo mbiÿ.

Yosef nkabahnëd hudakery vësan vëlënah va

⁵ Hn'umëd ndampo, vësan vëlënah vëhi vëva ahnaŵ avë Esipët va ndakeryëniho vëhni vëhi tak kaso hna. Hudakery-wo nëmpëlëko gë yëntaŵ ya. ⁶ Ga pacëk, ante njiko Yosef njëkëhni ŋa, më tëkatëkëhni ga njamëni. ⁷ Më tëyëkëhni: «Soŋe ye yamërun aki dol?»

⁸ Më ntëkwaniha: «Fuhnë vëhi tak ndakeryëbun, do ale hođ pëyafu ile pëhnëtanëk ya gena ani.»

Awa Yosef më ntehnëkëhni: «Wënu ŋa kođ pëyawu ile pëhnëtanëk ya. Tëfëtanëryino ile ryakeryërun ya.»

⁹ Asankaf vële yëđadëhawo ahnaŵ ale ced' ya më tëfëtak hudakery hudëwu ha ntehn: «Hudakery mën hna, atëh resen yekëh haryënk wën. ¹⁰ Atëh tac wahni warar kwëhnakëh. Nëpënd tunj, pëtëlehn, tac ntëw waresen wavëntah. ¹¹ Ankëlëwa Farawo ya wënkakëbu. Më hwëcëbu waresen wä, háwu nkëlëwa hna, do yelëhnëwa Farawo ya.»

¹² Yosef më ntehnëka: «Wëli ile pëhnëtanëk hudakery hu ha: wahni warar wä wafac warar pëhnëtanëk. ¹³ Hnë wafac warar, Farawo ya matëndëdëhi. Mbësadëhi doku hu ya. Tac kođu avoka yëđanda këlëwa ŋa gë kobëri ka. ¹⁴ Bare ge fop mbokak canjari, këlami antë aryënkwo; demarye ahnësëhna Farawo ya soŋe lëmën ya do cano hnë iyï kaso. ¹⁵ Kabi paryi pëyadëmu gë fanka nufijibu hn'inkal Wa-ebëre hna, do hnani ñoñ dila le rëfëka sëđahniwu.»

¹⁶ Asankaf vëwul vamburu va, ga nuk ipëhnëtan nte nësëk Yosef ŋi tëfëlëk gë hudakery ha, më ntehnëka: «Ami fëna ndakeryëbu. Hnë hudakery hutac, vëkankel vatar mburu ryibakëbu nkaf li. ¹⁷ Hnë ambë yaŋ hna, sifa vamburu ya fop yekëh nam, vante tokëđ Farawo va. Do wusëry yijakëh tokëndëni kankel hna yaŋ nkaf mën hna.»

¹⁸ Yosef më ntehnëka: «Wëli ile pëhnëtanëk hudakery hu ha: vëkankel vatar va wafac warar pëhnëtanëk. ¹⁹ Hnë wafac warar Farawo ya matëndëdëhi: ntëpëtëderu nkaf ŋi, kanjëderu hn'atëh do wusëry wä njijëdëni cëhëndënihi.»

²⁰ Ga ndëcëk wafac warar, Farawo ya, ambënt fac le nagahniko ya ntidëho; më nëgehnëhnëkëhni roka sankaf fop vële nawëndëko va. Më cëđëtehnëkëhni vësankaf vëhi va do njoyini haryënk wëwu. ²¹ Tac më mbësaka aryënk wëryënk wä do foku lëwu ya. Do arac kol mbok njelëhnënda këlëwa ŋa gë kobëri ka, ²² bare ahigëna ya, kanjehna hn'atëh. Koyëna ntiyako wante pëyahñëko Yosef ŋa. ²³ Bare asankaf vële yëđadëha Farawo ya ile ced' ya ndënk wëkawo Yosef.

41

Hudakery Farawo ya, Ahnaŵ Esipët

¹ Ga ndëcëk wabëhn waki, Farawo ya ndakeryëko: tëfary sën Nil hna kahnëko. ² Awa më nukëhni wuhni mbëđ gë wuhi (7) wuhonah wuwamah ga ndanëtajëdëni sën hna, pëgwëlehnëni ndavëndëni dël bë tëfary sën ŋa. ³ Tac wuhni wuwëh do wusamah mbëđ gë wuhi (7) wuhawary ndanëtajëlehnëni sën hna, njini hn'ile nkeni wuhonah wuwamah hna. ⁴ Wuhni wuwëh do wusamah wä më tokënihëni wuhonah wuwamah wä. Hnë wati rac, Farawo ya nëgalehn taj.

⁵ Më mbokak ndak do mbok ndakery higëna: nuko wayënt vantimp mbëđ gë waki (7) hnë uriry ryampo fo cantëko, ntëwëko dus do nk wamëko. ⁶ Tac, wayënt mbëđ gë waki (7) wakawary santëgëko, wante kankëneko sël vë wula ŋa. ⁷ Awa wayënt wakankah ŋa më kohnëk wadëwah wagwamah ŋa. Hnë wati rac, Farawo ya mbok nëgalehn do kamahnëko ndakeryëk.

⁸ Pacënd tunj, Farawo ya payehñëlehnëni vambilayo va fop do gë vicër vëwë Esipët va. Ga tëkini më tëfëtanëkëhni hudakery hudëwu ha, bare ahnë yëtëlohna ile pëhnëtanëk ya. ⁹ Awa asankaf vële yëđadëhawo Farawo ya ile ced' ya më tebak wanës ŋa ntehn: «Ahnaŵ, ñadëfu hnësu dol ile ryënk wëbuho ya. ¹⁰ Ante ntavëkino g'asankaf vëwul mburu va do g'ami, cëđentuhëfuno hnë kaso asankaf vëyëka vëlëw hu hna. ¹¹ Fuhnë vëhi tak ndakeryëbunëho hn'umëđ tac fo, hudakery fu ha nëmpëlëko. ¹² Ajar aramp Ebëre yentiko gë fuhnë kaso hna, umë ryokunjëhnëdëhawo asankaf vëyëka kaso ya. Tëfëtanëhnëbunëdëhawo hudakery fu ha do pëyakëfuno ale-wo-le ile pëhnëtanëk hudëwu ha. ¹³ Awa, fop gante pëyakëfuno ka ntiyako: ami, mbokaryibu doku mën hna, do ayëntaŵ a kanjik.»

Gabahn ile pëhnëtanëk hudakery

¹⁴ Awa Farawo ya më ntehnëk njinëhni Yosef kaso hna. Njinëhnëlehnëni ñap caniji kaso hna; më karëtik, tac nk wëcëti viyi va do njoyi vëhni Farawo hna. ¹⁵ Arac më ntehnëka: «Hudakery ryakeryëbu, do ahnë kolëna nësëhno ile pëhnëtanëk ya. Bare nk wëryëbu ga nësëde wëjë hudakery hunte fëyayiru ha, njëtëru ile pëhnëtanëk ya.»

¹⁶ Yosef më ntëkwaka Faraŵo ŷa: «Gena ami, Wënu ña hođ nësëhni ile pëhnëtanëk ŷa.»

¹⁷ Awa Faraŵo ŷa më ntehnëka aki Yosef: «Hudakery mën hna, tëfary sën Nil hna kahnëbuho. ¹⁸ Umë hnuhëhëhni wuhni mbëđ gë wuhi wuhonah wuwamah ga ndanëtajëđëni sën hna, pëgwëlehnëni ndavëndëni dël bë tëfary sën ña. ¹⁹ Tac wuhni wuwëh do wusamah mbëđ gë wuhi (7) wuhawary ndanëtagëlehnëni sën hna, njini hn'ile nkeni wuhonah wuwamah; camëniho đus, kobëri nulëwëhni hna Esipët hna fop gë wurac ki. ²⁰ Awa më kohnënihëhni wuhonah wuwamah wä. ²¹ Do ante kohnënihëhniwo ña, yëtëdelohna iñë kohnëni, wëla tac nkonihho camëni gë kobëri ka. Hnë wati rac nëgabuhho.»

²² «Tac më vokëbu ryakeryu: nudëfuho wayënt vantimp mbëđ gë waki (7) hnë uriry ryampo fo cantëko, ntëwëko đus do nkwamëko. ²³ Tac, wayënt mbëđ gë waki (7) wakawary, wante kankënek sël vë wula ña, më cantëgëk. ²⁴ Awa wayënt wakankah ña më kohnëk wadëwah wagwamah ña. Pëyahuhëhni wañi fop vambilayo vi, bare wëla aryampo hnë vëhni kolëna nësëhno ile pëhnëtanëđ ŷa.»

²⁵ Yosef më ntëkwaka Faraŵo ŷa: «Hudakery wuhi hu wï iñë ryampo fo pëhnëtanëk. Wënu ña fëyaki koyëna ile ñađ nti ŷa. ²⁶ Wuhni wuhonah mbëđ gë wuhi wä (7) gë wayënt wagwamah vantimp mbëđ gë waki ña (7), wabëhn mbëđ gë waki (7) pëhnëtanëk. Awa hudakery hudampo fo ye. ²⁷ Wuhni wusamah mbëđ gë wuhi (7) wuyëntaw wä gë wayënt mbëđ gë waki (7) wante kankënek sël vë wula ña fëna, wabëhn mbëđ gë waki (7) pëhnëtanëk, bare wabëhn wakwëhn inte yed. ²⁸ Awa Faraŵo, gante ntehnakëmi ki: Wënu ña fëyaki koyëna ile ñađ nti ŷa. ²⁹ Wabëhn mbëđ gë waki (7) wante yejëk ñi roka ŷa njivëđ đus Esipët li fop. ³⁰ Tac, nkeđ wabëhn mbëđ gë waki (7) inte, do godëna ndënkwëtande wabëhn mbëđ gë waki (7) wante njivahnëko roka ña; inte ña ñoñ tavëđina nkal li. ³¹ Soje inte ñayah tac, godëna ndënkwëtande roka le yivëko hn'inkal hna. ³² Do ge nuru ga ndakeryëru iyï sifa hudakery hutac fo wahwënta wahi, Wënu ña fëhnac do biyëđina ntid.»

³³ «Awa tame, tëhnaryehna ale hwëhnac hakili, satëk do ahwëtehna hna nkal ñi. ³⁴ Nawëndëryihni fëna vahnë. Vahnë vërac rëkëđ mbarëpëndëni ivëryëna hn'ile-wo-le varëpik hnë wabëhn mbëđ gë waki wante njivahnëđ roka ñi fop. ³⁵ Mbarëpëđëni roka yabah hnë wabëhn mbëđ gë waki (7) wante yejëk ñi. Pëhnëđëni g'uŵac hu hnë vandank, wahnaw hna fop. ³⁶ Koyëna vahnë va fop kwëhnadëni ile tokëđëni hnë wabëhn mbëđ gë waki (7) inte hna fop. Antë inte ña pëřëkan nkal ña.»

Yosef nkaf Nkal Esipët

³⁷ Iyi siyah Yosef, Faraŵo ŷa cañahnëkawo gë vësankaf vëlewë per. ³⁸ Awa Faraŵo ŷa më ntehnëkëhni: «Ayi asan pëbëka Iyir Wënu ña. Kodën bi nuŷayina ale lëbëka?»

³⁹ Awa më ntehnëka Yosef: «Wënu ña njëtëndanëki iyin fop, awa ahnë kodëna kwëhna hakili do cat ntëbi wëjë. ⁴⁰ Wëjë yed nkaf nkal mën ñi, do bulunda mën yi fop mawendënihi. Wëla ami dënk, uŵac Faraŵo ŷa fo lëbahnëđëmi.» ⁴¹ Faraŵo ŷa më mbok ntehnëka Yosef: «Awa, tame njëđfami aye nkaf nkal mën ñi fop.» ⁴² Do Faraŵo ŷa më ndënëtak anënk ucankaf ntëwu ña ndënëka Yosef; më cufëka viyi vësankaf do ñaba gëb hna wanjere sanu. ⁴³ Tac, më kayëndëka saret higëna lëwu hna ile pehnëhniko ale ŷak rëhaka ŷa, do vële ryënkwarëkëhniwo va ndekadëniho: «Kërënyarin nkaŵ hna!» Koyëna njëđakawo Faraŵo ŷa Yosef ucankaf uña Esipët hna fop.

⁴⁴ Faraŵo ŷa më mbok ntehnëka kat Yosef: «Faraŵo ŷa yëbu. Bare ge gena wëjë wawëk, ahnë yelëđina rufa ŷa ma kërëcët fary ŷa nkal li fop.» ⁴⁵ Faraŵo ŷa më njëđaka Yosef uŵac haŵary, Tësafënat-Paneya, do njëđahna ñëla Asënat, aryago Potifera, asëna wasadëha avë inaw nte wäcic On ña. Kobëri tac Yosef nkawayëtako nkal Esipët ña fop. ⁴⁶ Yosef wabëhn wafëhw warar (30) kwëhnako ante pëgwëko ndokuyëhnënda Faraŵo ŷa. Më kërënakä Faraŵo ŷa do nkwayëta nkal ña fop.

⁴⁷ Hnë wabëhn mbëđ gë waki (7) uvetak hna, roka ŷa njivëđëho đus. ⁴⁸ Yosef mbarëpëko roka yabah Esipët hna, hnë wabëhn watac. Ndanëko vankol vacankaf hna roka le varëpiko wahaŷ hna. ⁴⁹ Mbarëpëko roka yabah đus; njabëko ntëbi nkëřëyal nte ye itëfary wov, kodëlohnä mboki ndëkwi, kabï njabëko dëcët.

⁵⁰ Ani gë tëkahnindo inte ña, Asënat, asëvalu Yosef, vucan vuki nagëko. ⁵¹ Yosef Manase macëkawo fandënkwerënkwa fa, kabï umë lehnëko: «Wënu ña ndënkwehnëko ambër mën ña fop do gë fop tere rëm mën ŷa.» ⁵² Efërayim macëkawo fakigëna fa, kabï umë lehnëko: «Wënu ña njëđakowëhni vutah hn'inkal nte haŷëhnahnëbuho hna.»

⁵³ Wabëhn wante njivahnëko roka Esipët ña puko. ⁵⁴ Awa pëgwëlehn wabëhn mbëđ gë waki (7) inte ña, gante pëyahëko Yosef ka. Inte ña campëko wayal hna fop, bare Esipët hna nkeho roka. ⁵⁵ Ante pëgwëniho vëvë Esipët korotëndëni inte ña,

ndekandënihawo Farawo ya njëdahni ile tokëdëni. Arac më ntëkwakëhni bulunda ya fop: «Tëyëryina Yosef do diryin ile ntehnëdëhu ya.»⁵⁶ Ante tënëko inte na nkal hna fop Yosef më pidëtehnëk fop vandank va do nkwaftëndëhni roka ya vëvë Esipët va. Inte na nkoko nkwenand kat Esipët hna.⁵⁷ Wayal hna fop, vahnë va njijëdëniho soje daw roka vëhni Yosef hna, kabi inte na mbërendëhëniwo vahnë va gante-wo-gante.

42

Viju Sakob Esipët hna

¹ Ga njëtak Sakob roka wafëde Esipët hna, më ntehnëkëhni viju: «Soje ye yëwërun ani ayëkëlëndu? ² Njëtafu nkehëhna roka Esipët hna. Yiryin alëwaju, soje antë cëmin inte.» ³ Awa vicëru pëhw Yosef va njilehnëni gë Esipët ntëwajëni roka ya. ⁴ Sakob tavëlawohna aheryu Yosef, Besame njinti, kabi nahadëho: «Antë nkeja inë wëh.»

⁵ Viju Sakob va tëkëlehnëni Esipët hna gë vahnë vëhawary vële yintiko lëwa roka, kabi inte na nkeho gante-wo-gante Kanan hna fëna. ⁶ Yosef yeho asankaf avë nkal na fop. Umë wafëdëhëniwo roka ya vahnë va fop. Vicëru tëkëlehnëni ndëkwëhnëni haryënkwa lëwu wayëka wa nkal hna. ⁷ Yosef nundëhni tun vicëru, njavëtëlehnëhni, bare ndënkwehna kënëniwo do ñaënahnhëni tëyëhni: «Ne nkejërun?»

Më ntëkwaniha: «Kanan yejëbun, lëwa roka yijëbun.»

⁸ Koyëna njavëtëkëhniwo Yosef vicëru, bare vëhni vëyavëtëlawohna. ⁹ Awa Yosef më ndëkwëtak hudakery hunte ndakeryëko ha soje lëw hni ha më ntehnëkëhni: «Vëyëkëtehma yerun! Njijërun soje ayëtu ile nok kwëhnana fanka nkal inji.»

¹⁰ Më ntëkwaniha: «Hali, Ahwëhn fu, ndëwa roka fo yijëbun. ¹¹ Fuhnë fop vutah asan aryampo fo yëbun. Vahnë vësatah yëbun, gelëfuhna vëyëkëtehma.»

¹² Yosef më ntëkwakëhni: «Gena toña! Njijërun soje ayëtu hnë cape nte nok kwëhnana fanka nkal inji.»

¹³ Më ntëkwani: «Vucan pëhw gë vuki (12) yëbunëho, vutah asan aryampo fo yëbun, hn'inkal Kanan hna matibun: fatëkwa fa gë rëm fu ya nkohëni do aryampo gona.»

¹⁴ Bare më ntehnëkëhni: «Ile hnësëbu ya dihëtëda: vëyëkëtehma yerun. ¹⁵ Njëtedëfu ge toña hnësëdun: ntëkëbu g'intaawary Farawo na, cahnëd'iluhna nkal li ge gena arëkwa hun a rëkik ani. ¹⁶ Payëryina aryampo hnë wuhnë njinëhna arëkwa hun a, hara vëyëntaw va kaso hna nkoëni. Koyëna njëkëde wanës hun na ge toña hnësëdun. Ge gena toña, g'intaawary Farawo na, vëyëkëtehma yerun.»

¹⁷ Yosef më cëdehnëkëhni vicëru wafac warar. ¹⁸ Hnë fac rarëna hna, më ntehnëkëhni: «Ami ntakëdëho gë Wënu na. Awa, ge ñadiluhna asëmu, wëli ile lehnëdëmu aliwu ya. ¹⁹ Ge vahnë vële hnësëd toña yerun, mawëryin aryampo hnë wuhnë nko kaso li; vëyëntaw va njonëhnënihëni roka ya vëvë watere hun vële njok inte va. ²⁰ Tac, yonëhniowa arëkwa hun a. Koyëna njëtëdëfu toña hnësëdun do cëmëd'iluhna.»

Vicëru Yosef mawëlehnëni ntini koyëna. ²¹ Tac ntehnëkëdëniho: «Soje ile liyinëka ahery fu ya finijnahnikëfu: nuyinëko yiwëhnah lëwu wa, ante këladëhëfuno na, do nëpayilënowohna. Soje rac yehahnëkë fuhnë dënk tame hnë iyi yiwëhnah.»

²² Riben më ntëkwakëhni: «Pëyalunohna bi: antë aliwuna iyi sifa wëh fanj fatah! Bare nëpalunowohna. Tame cosanden soje cëm dëwu na.» ²³ Vëyëtëlohma Yosef nkweyëdëho wante nësëdëniho na kabi ahnë rëkëtëlehnëdëhëniwo. ²⁴ Awa Yosef më ñawëtakëhni do kond. Tac mboka darël lëw hni hna pëyähni Simeyo tavëd kaso hna do ñabehna tase lëw hni.

Imënc viju Sakob Kanan

²⁵ Yosef më ntehnëkëhni vëryokun vëlëwu va pëbënhënhënihëni roka ya wësaku walëw hni hna, do mbokaryi koryi lëw hni ya ale-wo-le saku lëwu hna do fëna njëdayini ile valëhëdëhëni soje uyas wë. Do koyëna ntinëhniho. ²⁶ Më ndibëndënihëni roka ya wafali walëw hni wa njilehnëni.

²⁷ Ante tëryaniho hn'ile ndakëdëni hna, aryampo hnë vëhni më pëtëk saku lëwu ya soje njëdahna ile tokëd fali falëwu fa, do nuko koryi lëwu ya saku hna. ²⁸ Më ndekak ntehnëni vëyëntaw va: «Nurun! Mbësayibu koryi mën ya! Ani nke, saku mën li!» Pëmpëhnahnhëkëhniwo dus do ntakëhni. Më tëyëlëdëni: «Ye la ntikëfu aki Wënu nji?»

²⁹ Ante tëkëniho Kanan vëhni rëm hni, Sakob, më pëyaniha fop ile yejëkëhni ya. ³⁰ Vëhni lehnëko: «Asan ale ye asankaf avë Esipët ya njapënanëkëfuno. Vëyëkëtehma yëbun ntehnëkëfuno. ³¹ Awa, më lëkwaëbunëha: «Gelëfuhna vëyëkëtehma, bare vësatah yëbun. ³² Pëhw gë vëhi yëbunëho, vucan rëm ryampo fo; aryampo gona do fatëkwa fa gë rëm fu ya nkohëni hn'inkal Kanan hna.»

³³ «Asan arac më ntehnëkëfu: «Ge vahnë vële hnësëd toña yerun, mawëryin aryampo hnë wuhnë nko hnani. Vëyëntaw va njonëhnënihëni roka ya vëvë watere hun vële

njok inte va. ³⁴ Tac yonëhniowa arëkwa hun a. Njëtëdëfu koyëna toña hnësëdun, do geluhna vëyëkëtehna. Awa tac mbësadëmuna ayënta hun ayi do tavëdëmu ayasëlehndu nkal li gante ñadun ka.”»

³⁵ Ante njëpëtëniho roka ya hnë wësaku walëw hni hna, ale-wo-le hnë vëhni tëkatëko fakufa koryi lëwu fa gë koryi per, do ga nuni koryi lëw hni rac, ntakekëhniwo gë rëm hni Sakob per. ³⁶ Awa rëm hni Sakob më ntehnëkëhni: «Ñadun antë worryaryëwëhni vutah mën va: Yosef gona; Simeyo nulëwahna, do ñadun ahnufëhnunowa Besame! Ami nked ijïn fop!»

³⁷ Riben më ntehnëka: «Kwëtehnandëwa ami, mëncënanidëmina. Ge mëncënanilinahna, ndawëdëfuhëhni vijë mën vëhi vi!»

³⁸ Bare Sakob më ntëkwak: «Hali, ajë mën ayi yidina gë wuhne. Acëru cëmëk, umë fo worryaryëbu fëmba hnëmu fa. Ge uwëh yehëka nkaw hna, cëmëdëfu ntavah soje hun ya gante cërëbu ki.»

43

Besame njodëniha vicëru Esipët

¹ Inte ña g'ahawary mbërehnëdëhëhniwo vahnë va hn'inkal Kanan hna. ² Awa tere Sakob ya, ga puhnëni roka ile ntëwajëniho viju Esipët hna, Sakob më ntehnëkëhni: «Bokëryin ayiwu alëwaju roka toye.»

³ Yuda më ntëkwaka: «Asankaf Esipët ya nësëhnëkëfuno wapacëk, bokëdiléfuhna hahnëfu haryënkwa lëwu ge arëkwa fu ya yintina. ⁴ Ge mawëru arava Besame yofuna, njidëfun lëwajëfu roka ya. ⁵ Bare ge ñwëyëryaruha, yidiléfuhna, kabi asan a më lehnëkëfuno, bokëdiléfuhna hahnëfu haryënkwa lëwu ge arëkwafu ya yintina.»

⁶ Sakob më ntehnëkëhni: «Soje ye lëntahnërunëho aki afëyawuna ayi asan kwëhnarunëha ahery ale wok hnani?»

⁷ Më ntëkwaniha: «Umë rëyëkëfuno wayabah, soje lëw fu do gë soje tere fu. “Rëmun ya, nkok bi? Kwëhnarunëha bi fakery fakawary?” Ile tëyëkëfuno ya fo lëkwabunëho. Yëtëlëfunohna ntehnëdëhëfu: “Yojëna arëkwahuna.”»

⁸ Yuda më ntehnëk: «Apa, mawëry arava Besame yo'wa. Tëfëka yifu, ge ñadelënëhna cëmin, wëjë, gë fuhnë do gë vutah fu va. ⁹ Kahnënda'bu yewu ankaf soje lëwu ya. Ami yed' ale wënëka haryënkwa hu duniya mën hna fop ge mëncënanilinahna. ¹⁰ Do ge biyäkëndiléfuhna ani, njikëndëbun vokajëfu wahwënta wahi.»

¹¹ Awa rëm hni më ntehnëkëhni: «Kabi koyëna nke, diryin aki: tawëryin wësaku hun hna vifërën vivë nkal dëw fu va* ayonëhnuna asan arac. ¹² Bokaryëryin koryi le rëkatërun wësaku hun hna. Mpëd ale rawëk ayi dina mpër. Yoryin fëna koryi ha'wary. ¹³ Tame, yoryina ahery hun ayi avokawu g'asankaf avë Esipët. ¹⁴ Arabi Wën Hwëh Fanka Fop ña ntihna kayëhnahna gë wuhne do tavihni Simeyo gë Besame awënceryiwuni. Ge ami ye, arabi wo'w fatah këm, ge koyëna tëfëko!»

Yosef gë vicëru

¹⁵ Awa viju Sakob va më nufëni wabuña ña gë koryi hawary ya. Njilehnëni gë Besame Esipët hna do njini tufëhnani vëhni Yosef hna. ¹⁶ Yosef, ga nuka Besame gë vëhni, më ntehnëka ale yeho asankaf vëryokuñ vëvë tere lëwu va: «Yiryeryëryihni vëyi yal mën hna, d'awëhnëryehna icaw do ahnëgehna, kabi vëyi g'ami tokëdëfun g'anent ga.» ¹⁷ Asan a më ntik ile ntehnëkawo Yosef ya, njiryeryëkëhniwo viju Sakob va tere Yosef hna.

¹⁸ Ante ntehniniho tënkëni tere ña, ntakekëhniwo. Ntehnëdëdëniho: «Soje koryi ile vokaryiko hnë wasaku fu ya ye ante njijinëko ryënk'wëryënkwa ña. Njodënihëfu soje njohahnënihëfu ntinihëfu vëramp do nufënihëhni wafali fu wi.» ¹⁹ Më tëhaniha ankaf vëryokuñ vëvë tere Yosef va rënka tere hna, ²⁰ ntehnëniha: «Këlayiru tavëndifu, asankaf: ndënk'wëbunëho yijëfu hwënta ryampo lëwa roka ani. ²¹ Awa wamënca ña, ga tékëbun hn'ile ndakëdëfunëho hna pidëtëbunëho wësaku fu wa, do ale-wo-le tëkatëko koryi ya saku lëwu hna, gante nkeho koryi le la'wah'nëbunëho roka ka dënk. Awa mbokaryibun tame, ²² do njojëbun koryi hawary la'wah'nëfu roka ya. Yëtëlëfuhna bi mo rawëko koryi ya wësaku fu hna!»

²³ Bare ankaf vëryokuñ vëvë tere Yosef va më ntëkwak: «Nëwëryin yam, antë ntaku. Wënu hun ña ye, Wën rëmun ña, kwëtëhnëku koryi yi wësaku hun hna; koryi hun ya tebabuho.» Tac, tavëlehna Simeyo.

* **43:11** 43.11 Vifërën vivë nkal dëw fu va ye wakoyel gë wadëj gë vile hnëjënëd' iroka gë datikola ile wacik mir, do g'ile wëntëlëk gë wanjéc wayimp.

²⁴ Asan a ndënëlehnëhni tere Yosef hna. Më njonëhnikëhni wënka nkuyëtahnëni wapary ña do njëdayini wafali wã ile tokëdëni. ²⁵ Më pëhwëtëni wabuña ña napatëndëniha Yosef tëki g'anent ga. ²⁶ Tëkind tuñ Yosef tere hna, më njëdaniha wabuña wadëw hni ña, tac ndëkwëhnëni haryënkw lëwu. ²⁷ Yosef më tëyëkëhni bi hak nkoni, tac më nkwënëk: «Hak nkok rëmun lafah ale hnësëhnrërunëhoŵa ÿa? Nkontik bi?»

²⁸ Më ntëkwaniha nkotëni ndëkwëhnëni haryënkw lëwu: «Aryokuñëhn hu ÿa, rëm fu ÿa, nkontik do ki fo nkok.»

²⁹ Tac Yosef më nuka Besame, aheryu ÿa, aju hnëmu. Më tëyëk: «Nësëhnrërunëhoŵo soje arëkwa hun a. Umë bi ye aÿi?» Më nkwënëk: «Arabi Wënu ña ndëwani, fatah mën!»

³⁰ Yosef njiwëhnhahnëkawo ðus ante nukawo aheryu Besame ña, do wankwën ña tëmpëkawo vinkër hna. Cahnëlehn ñap do nji cery ntëwu hna soje ko. ³¹ Tac më nkweñajëk do cahnëlehn. Nduñënako do ntehn nëhëti roka ÿa. ³² Yosef hnë tabali minu nëhëtëhniko, hara vicëru g'aheryu hnë tabali haŵary nkeniho. Vëvë Espipët vële waceharyiko ÿalu va fëna minëhni tokëdëniho, kaſi vëhodilohna tokëlahnëni gë Wa-ebëre: namu ikwëtahn dëw hni ña mbañëko. ³³ Yosef gë vicëru g'aheryu paſëlëniho. Gante mbaÿëlëni ka cariniho, aryënkweyënkwa a hafo arëkwa hna. Njëkëlëdëniho g'ufëmpëhnhahn. ³⁴ Yosef më nëhëtëhnhëkëhni hnë vanëhëta vante yeho tabali lëwu va. Më nëhëtëhnhëka Besame uhnëhët ule fëbëk ntëbi wahwënta imbëd wëba vicëru ña. Do cenihö uñen yaſah gë Yosef.

44

Yosef njëkëhnhahnëdëhëhni vicëru

¹ Ga mbiÿëk, Yosef më ntehnëka ankaf vëryokuñ vëvë tere lëwu va: «Pëbënerë wësaku viÿë vahné, yëdaryihni roka yaſah ile kodëni nÿoni. Taŵaryiry fëna koryi ÿa wësaku hni hna. ² Hnë saku ale ÿak vak hna taŵëdu koryi ÿa do ñërya mën nte ryëhwarik koryi ña fëna.» Asan a më ntik ile ntehnëkawo Yosef ÿa.

³ Ga tək pac, tavëlehnini njini vijü Sakob gë wafali walëw hni wã. ⁴ Cahnëlehnëni naŵ hna, ðare vëyaŵënlöhna ten ðus ante ntehnëkawo Yosef ankaf vëryokuñ vëvë tere lëwu va: «Tëfëlehnëryihni vëÿi vahné arëkahni. Tëyëryihni: “Ntinëhnirun ufërën awa soje ye sosahnërun uŵeh?” ⁵ Soje ye lerun ñërya koryi nte cehand do cihnanð ale ryokuñëhnedëfu ÿa? Uŵeh sankaf ye ile lirun ÿi!”»

⁶ Asan a më təkakëhni do ntehnëni watac. ⁷ Më ntëkwani: «Asankaf, hak kodu alehnëfu aki? Muk kodilëfuhna lifu inë gë iÿi ki! ⁸ Mbokaryiſun koryi le rëkatëſunëho hnë wësaku fu Kanan hna. Awa soje ye ledëfun koryi ma sanu tere ale ryokuñëhnedëfu ÿa? ⁹ Ge təkatik anj ñërya hnë saku aryampo hnë fuhnë, ndaŵi! Do fuhnë dënk nkedëfun vëramp hu.»

¹⁰ Asan a më ntëkwak: «Awa, dinëfu gante nësërun ki. Bare hnë ale təkatede ÿa, umë fo yed aramp mën a; vëÿëntaŵ va afaya nkedëni.» ¹¹ Më cëlëndëni ale-wo-le ñap saku lëwu ÿa do pidëtëni. ¹² Asan a më njëkëk fop wësaku wã pëgw hnë va ale sërëhnhëkëhni hna do təkwañ fatoy fa. Më təkatik ñërya ña hnë saku Besame hna. ¹³ Awa vicëru më cëfëhnhëkëhni hafo citëni viÿi vilëw hni va do mbokaryëni ndibëndënihëhni wafali wã wësaku wã tac mbokani g'inaw.

Yuða ntëwëhnhëdëha Besame

¹⁴ Awa ga təkëni Yuða gë vicëru do gë vëheryu vëhni Yosef hna, Yosef hnam fo nkoko. Më ndëkwëhnëni wayëka wã nkal hna haryënkwa lëwu. ¹⁵ Yosef më ntehnëkëhni: «Soje ye lirun iÿin? Yëtëluhna bi asan g'ami ki kwëhnaſu fanka soje yëtü fop?»

¹⁶ Yuða më teſak wanës ña ntehn: «Asankaf, ñoñ kodilëfuhna alëkwayi. Noñ gena ile hoð tufahn nufëlëfuhna. Bare Wënu ña rufahnëk ile wëneſun ÿa, awa vëramp hu yedëfun g'ale yokëh ñërya ñi per.»

¹⁷ Yosef më ntehnëkëhni: «Hali, kodu liwu koyëna. Ale yokëh aÿi fo yed aramp mën. Bare wühne mëncëryin yam gë vëhni rëmun.»

¹⁸ Yuða më təkaka Yosef do ntehn: «Këlamu asankaf, njëtëfu këñëlantun gë Farawo ÿa, ðare maŵëryanërye vok hnësu kat, hara davëlihna g'ami. ¹⁹ Ante ndënkweſunëho yijëfu ña, tëyëruhëfuno bi nkoryaryëſunëha rëm gë ahery ahaŵary. ²⁰ Më lëkwayiru: “Nkoryaryëſunëha rëm lafah lëw fu ÿa, gë ahery aryampo, ale nagëhniku hn'untaf ntëwu hna. Rëm fu ÿa umë ñak ñad ðus, kaſi fatah fatah fo wok fëmba hnëmu fa; aju aÿëntaŵ a cëmëk.” ²¹ Më lehnëruhëfu: “Yonëhnhinowa hnuŵa.” ²² Më fëyayiru: “Fatah fa kodina ñawëtahna rëmu; ge ñawëtaka, cëmëd.” ²³ Bare më lehnëruhëfu: “Ge ahery hun a tëfëlëntijina gë fuhnë ðokëdilëfuhna hahnëfu haryënkwa hu.”

²⁴ «Awa ga mbokafun vèhni rëm fu hna, aryokujèhn hu ÿa, më fëyaabunèha wante lehnèruhèfu ña. ²⁵ Ga mbijèk më ntehnèkèfu vok yijèfu lawèfu le rokède. ²⁶ Më lehnèbunèha: “Kodilèfuhna yifu, ge gena ahery fu ÿa rëfèlèntik. Ge tètèlèntina, asankaf avè nkal ÿa dèkwajèdèlèfu hna.”

²⁷ «Rëm fu ÿa më ntèkwakèfu: “Njètèrun dús, asèval mèn a Rasel vucan vuki fo nagèhnèkòwèhni. ²⁸ Aryampo hnè vutac njik; ntiyahniko intaw ñañah rokèka, kabi bokèla hnuwa, ²⁹ do aÿandu ahnufèhnunowà fanj fèna! Gante cèrèbu ki ge wèh yejèk a, ntidunèho ntavah nte ryawèdèho.”

³⁰ «Awa tame, asankaf, kodà wèncu vèhni rëm mèn hna hara yolèwahna fatah fi. Ntawary rëm mèn ña fatah li nke. ³¹ Cèméd ge mëncèntina. Awa fuhnè yeđ vèle ryawèka g'antavah va hn'ntaf ntèwu hna. ³² Do kat, pèyahnébu ami ye ankaf fatah fi haryènk w rëm mèn hna; ntehnèbuha: “Ge mënceryilèwa hna, ami yeđ ale lèntahnèki ÿa kwèlèkwèl.”

³³ «Kèlami, mawèryanèrye wow ami ryokujèhnèndi had aramp, hnèmpètèwa fatah fi, soje mëncèntahni gè vicèru vèyèntaw vi. ³⁴ Kodà muk vokawu gè vèhni rëm mèn hara tètèlèlèfuhna gè fatah fi. Kodà ryuñènañ hnuwa rëm mèn ÿa hnè horot le ÿad nkehna ÿa.»

45

Itufèhna Yosef

¹ Awa Yosef kodilohna nko nduñèna haryènk w vèle hwèhnèkawo va; më ntehnèkèhni cahnéni. Koyèna umè fo woko gè vicèru g'aheryu ante tufèhnakèhniwo bi mo nke ña.

² Bare kodèho dús hafo vèle canèko va nkweyèdènihawo, do wakasèk watac tèkèko hafo cery inaw Faraño hna. ³ Yosef më ntehnèkèhni vicèru g'aheryu: «Ami ye, Yosef! Rëm fu ÿa nkok bi?» Bare vèhni vèhodilohna ntèkwaniha, ntakèkèhniwo dús umè.

⁴ Awa Yosef më ntehnèkèhni: «Tèhajèno.» Mè tèhaniha. Yosef më mbok ntehnèkèhni: «Ami ye, Yosef, ahery hun ale wafèrunèho soje yoyiwu Esipèt hna. ⁵ Tame, antè pèbu yiwèhnhad do antè ahniralu kabi aki nkwaferunèho. Wènu ña ryènkwehniko ani, soje holahnu fehètu. ⁶ Wèli, inte ña nuñak wabèhn waki (2) nkal li do nkojèk wabèhn mbèd (5) uyam g'ibarèp gedina. ⁷ Wènu ña ryènkwehniko hn'inqi nkal, ahwèhnahnuni hnènk do awontiwu; pèhèt cankaf ye.

⁸ «Awa gena wùhnè sañètiko ani, Wènu ña ye. Do umè fèna liko yewu asankaf aryènkweyènk w ale ÿak hwèhnak nafa ava Faraño ÿa avè Esipèt aÿi: ami ye nkaf acery inaw Faraño ña do ye fèna asankaf inkal Esipèt ña fop.

⁹ «Tame, yiryin ñap alehnuna apa: “Ajè hu Yosef më lehnèk: Wènu ña nawèndèko hn'inkal Esipèt hna fop. Yij ÿal mèn hna hara biyèlihna. ¹⁰ Hnè resiyo Gosen hna ntèdèdun gè vutah hu va, gè vèrah hni, wape hu ña, wuhnankal hu wa, wuhni hu wa do fop ile hwèhnèru ÿa. Koyèna ñarèl mèn nkedu. ¹¹ Ami njèdàdèmi ile valèdèhi ÿa fop, wèjè, tere hu ÿa, do gè wusaw hu wa, soje antè nkoji inè, kabi ani gè wabèhn mbèd (5) inte ña nkod.”»

¹² Yosef më nkwenèk: «Do wèli: nufun wùhnè dènk, do ahery mèn aÿi Besame fèna nuđ, paryi nke ami Yosef hnèsèhnèdèhu. ¹³ Awa yiryin afèyawuna apa fop nafa le hwèhnabu hnè Esipèt ÿa, do pèyaryina fop le hnurun ÿa. Tac yojèna ñap ani.»

¹⁴ Yosef më muryaka Besame, aheryu, pègwèlehn kond; Besame fèna kodèho. ¹⁵ Yosef muryakèhniwo fèna vicèru kotènd dús. Ga ndècèk umè, vèhni fop nèsèlèdèniho gumè.

Sakob macik nji Esipèt

¹⁶ Ga njètayik cery inaw Faraño hna vicèru g'aheryu Yosef va tèkèni Esipèt hna, Faraño ÿa gè vèsankaf vèle rèhakawo va natèkèhniwo. ¹⁷ Faraño ÿa më ntehnèka Yosef: «Dehnèryihni vicèr hu g'ahery hu ndibèndènihèhni wafali walèw hni wa do mëncèni gè Kanan, ¹⁸ soje njinèhnèniha rëm hni gè watere wadèw hni ña njojènihèhni ani. Hnè resiyo le ÿak vetak hnè Esipèt hna njèdàdèfuhèhni ntèdèni, do ile ÿak fèrènak hnè Esipèt ÿa rèkèd tokèndèni. ¹⁹ Ntehnèdèhni fèna nufèni wasaret Esipèt li njohahninèhni vèsèval hni, vutah hni do gè rëm hni. ²⁰ Tètèlahna njahnani soje viyè vile tavèhèdèni hnam va. Kabi, hnè resiyo le ÿak vetak hnè Esipèt hna njijèdèni ntèdèni.»

²¹ Viju Sakob va më ntini ile ntehninèho ÿa. Yosef më njèdàkèhni wasaret wa gante ntehnèkawo Faraño ka, tac gè vile valèhèdèhèhni hn'ankaw hna. ²² Mè mbuñakèhni vèhni fop ale-wo-le viyi viwamah. Bare Besame, viyi imbèd (5) mbuñakawo gè wajèc koryi wakeme watar (300). ²³ Mè njèdanahnèka rëmu wafali pèhw (10) wale ryibèndik viyè vifèrèn vivè Esipèt, gè wafali ipèhw (10) wale ryibèndik roka, vamburu do gè vile

rokëde soje uyas lëwu wa. ²⁴ Yosef më ntehnëkëhni antë nkawajëlëhëndëni nkaŵ hna. Tac koyalëni.

²⁵ Matëlehnëni Esipët hna mëncëni gë Kanan do tëkëni vëhni rëm hni Sakob hna. ²⁶ Më pëyaniha: «Yosef cëmëna! Do umë ye asankaf Esipët ŷa fop.» Cëmëkawo mbahn inja, fare kodilohna kwëtahnëhni.

²⁷ Më tëfëtanëniha fop ile nësëko Yosef ŷa. Tac Sakob më nuk wasaret wale njëđanahnëko Yosef njohahni wa. Awa nkelehn had ale sëmëko njënat. ²⁸ Do më ntehnëk: «Ha, pacëko: ajë mën a Yosef cëmëna ten. Afo yiwu hnuwa ani gë sëmahnëndu ŷa.»

46

Sakob njid Esipët

¹ Sakob kahnëtalehn gë fop ile kwëhnëko ŷa. Ga tëkëk Berëseba, më ntinëhëka sadëha Wën rëmu Isak ŷa. ² Hn'umëđ tac, Wënu ŷa nësëhnëkawo wati nte ndakëko wakwëđ ŷa. Macëkawo: «Sakob! Sakob!»

Më ntëkwaka: «Mëtađu, nëpadëmi.»

³ Wënu ŷa më ntehnëka: «Wën rëmuh ŷa yeđu. Antë ntaki ayi gë Esipët, kabi nham, vutah vërah hu va njabëđëni hafo nkeni ßulunda sankaf. ⁴ Ami dënk lapëhnađëhi, do mbokaryidëmi fëna. Ge cëmëru, Yosef pađëđ inas hu ŷa.»

⁵ Awa Sakob matëlehn Berëseba hna. Viju njonihawo gë vutah hni do gë vësëval hni hnë wasaret wale njëđanahnëko Faraŵo ŷa soje uyas wa. ⁶ Njonihëhniwo fëna wusaw wulëw hni wa do gë fop ile kwëhnaniho hn'inkal Kanan ŷa do njini gë Esipët, Sakob gë tere lëwu ŷa fop. ⁷ Koyëna njiko Sakob gë Esipët gë vëlëwu va fop: vutahu gë vërah hni.

Tere Sakob

⁸ Wëlin wamac vutah Sakob, nte waciko Isërayel, vële yiko Esipët va: fandënkwëryënkŵ fa Riben yeho, ⁹ do vutah Riben va, vëhni ye: Enok gë Palu gë Hesëron do gë Karëmi.

¹⁰ Vutah Simeŷo va, vëhni ye: Yemuwel gë Yamin gë Ohad gë Yakin gë Sohar do gë Sawul, aju asëval avë Kanan ŷa.

¹¹ Vutah Levi va, vëhni ye: Gerëson gë Kehat do gë Merari.

¹² Vutah Yuđa va, vëhni ye: Er gë Onan gë Sela gë Peres do gë Sera. Er gë Onan hn'inkal Kanan hna cëmëniho. Peres vutah vuki kwëhnako: Hesëron gë Hamul.

¹³ Vutah Isakar va, vëhni ye: Tola gë Puva gë Yasub do gë Simëron.

¹⁴ Vutah Sabilon va, vëhni ye: Sered gë Elon do gë Yahëlel.

¹⁵ Vëhni yeho vutah Leya gë Sakob vunte hnagiko Mesopotami gë vërah hni. Nagënihawo fëna facëval: Dina maciko. Viju gë vëryagu wafëhw warar gë vërah (33) nkeniho fop.

¹⁶ Vutah Gad va, vëhni ye: Sëfon gë Hagi gë Suni gë Esëbon gë Eri gë Arodi do gë Areli.

¹⁷ Vutah Aser va, vëhni ye: Yimëna gë Yisëva gë Yisevi gë Beriya do g'ahery hni facëval fa Sera. Beriya vucan vuki nagëko: Heber gë Malëkiyel.

¹⁸ Vuŷi vutah yeho vunte nagëhnëkawo Silëpa Sakob va, aryokuŷ asëval ale njëđakawo Laban aryagu ŷa Leya. Ipëhw g'imbeđ gë fandaŵ (16) nkeniho.

¹⁹ Viju Rasel, asëvalu Sakob va, vëhni ye: Yosef gë Besame. ²⁰ Esipët hna Yosef vutah vuki nuŷanihëhniwo g'asëvalu Asënat, aryagu Potifera, asëna wasadëha avë inaw On ŷa: Manase gë Efërayim yeho.

²¹ Vutah Besame va, vëhni ye: Bela gë Beker gë Asëbel gë Gera gë Naman gë Ehi gë Ros gë Mupim gë Hupim do gë Arëd.

²² Vëŷi yeho vutah vunte nagëhnëka Rasel Sakob gë vërah hni va; vutah pëhw gë vunah (14) nkeniho.

²³ Aju Dan ŷa: Husim yeho.

²⁴ Viju Nefëтали va, vëhni ye: Yasiyel gë Guni gë Yeser do gë Silem.

²⁵ Vëŷi yeho vutah gë vërah hni mbëđ gë vuki (7) vumba Bila gë Sakob va, aryokuŷ asëval ale njëđakawo Laban aryagu ŷa Rasel.

²⁶ Vëvë tere Sakob, vële yiko Esipët do nagëko umë dënk va, nkeniho vahnë wafëhw mbëđ gë ryaw g'imbeđ g'aryaw (66) fop ka ŷa. Nkëntiniho fëna vësëval viju va. ²⁷ Gë vutah vuki vumba Yosef vunte hnagiko Esipët va. Fop vëvë tere Sakob vële lëđëko hnë Esipët va nkeniho vahnë wafëhw imbëđ gë wahi (70).

Sakob Esipët hna

²⁸ Sakob, nte wacëdeho fëna Isërayel, më payëka Yuđa ndënkŵah vëhni Yosef hna soje pëhwëtanëhnëhëndëhni itëk inja hnë resiŷo Gosen hna. Ga tëkëni, Sakob gë tere

lëwu ÿa, Gosen hna, ²⁹ Yosef më kayëk saret lëwu ÿa do kacadhna rëmu. Nunda tun rëmu, muryalehna do kodëho hafo mbiÿ nkot muryahna. ³⁰ Awa Sakob më ntehnëka: «Wëla sëmu tame mena, kabi mbokëmi hnuÿi do cëmëlihna!»

³¹ Yosef më ntehnëkëhni vicëru, g'aheryu, do gë vëÿentaÿ vëvë tere rëmu va: «Njidëfu fëyaÿa Farawo ÿa, vicër mën va, g'ahery mën do gë fop tere rëm mën le yeho Kanan ÿa tëkini. ³² Pëyacëfuhna vëhwëd wusaw yerun, do njøjërunëhëhni wape gë wuhnankal, gë wuhni hun ÿa do gë fop ile hwëhnarun ÿa. ³³ Ge Farawo ÿa macehnëku do tëyu bi ye ye doku hun ÿa, ³⁴ dëkwaryina vëhwëd wusaw yerun kobëri ante nkorunëho vutah ña hafo gaki, gante ntidëniho vacërakëlo hun ka. Koyëna maÿëryanëderun alëdfu hnë resiÿo Gosen hna, kabi vëvë Esipët va ñëwënihëhni vëhwëd wusaw va fop.»

47

¹ Awa Yosef më njik pëyahna Farawo ÿa ntehnëka: «Rëm mën ÿa gë vicër mën va do g'ahery mën a tëkini. Kanan matini gë wape wadëw hni ña gë wuhnankal ÿa gë wuhni ÿa do gë fop ile kwëhnnani ÿa. Tame hnë resiÿo Gosen hna nkeni.»

² Tac Yosef më nufëkëhni vicëru imbëd (5) va tufa Farawo ÿa. ³ Arac më tëÿëkëhni: «Ye ye doku hun ÿa?»

Më ntëkwaniha: «Farawo ÿa, vëhwëd wusaw yebun gë vacërakëlo fu ka. ⁴ Hn'inkal Kanan hna, inte ña njabëk d'us hafo gona ile tokëdëni wusaw fu ÿa. Soÿe umë yijëbun lëdëntifu ani. Maÿëryanëryifu lëdëntifu hnë resiÿo Gosen hna.»

⁵ Farawo ÿa më ntehnëka Yosef: «Kabi tame rëmu gë vicër hu do g'ahery hu njijëni d'arël hu, ⁶ inkal Esipët ñi fop hnë vák hu nke. Yëdaryihni ntëdëni hn'ile ÿak përenak nkal Esipët hna. Kodëni ntëdëni hnë resiÿo Gosen hna. Do ge kamahnëruhëhni hnë vëhni vële ÿak holëk ikwëd, kwëtehnañëryihni wusaw mën ÿa dënk.»

⁷ Yosef njokawo fëna rëmu vëhni Farawo hna tufëndëlehnehni. Sakob nkaÿëkawo Farawo ÿa g'untënah, ⁸ do Farawo ÿa më tëÿëka: «Wabëhn wayëhw hwëhnarun?»

⁹ Sakob më ntëkwaka: «Wabëhn keme gë wafëhw warar ye (130) ga nkwërëtalehnañëdëfu hn'inkal gë inkal. Wabëhn mën ña ndëcëk ñap, do korotëbu. Nuÿala ten wabëhn wante nuÿaniho vacërakëlo mën vële wërëtalehnañëdëho gë ami ki va.» ¹⁰ Sakob më mbok nkaÿëka kat Farawo ÿa do cahn cery inaw hna.

¹¹ Awa Yosef më njëdaka rëmu gë vicëru do g'ahery ntëdëni hnë nkal nte ÿak fërenak Esipët ña, hnë resiÿo Ramëses hna, gante ntehnëkawo Farawo ka. Më njëdakëhni inkal nte kwëhneñëdëni vëhni. ¹² Më njëdakëhni ile rëkëd tokëdëni vëhni rëmu gë vicëru g'aheryu, ale-wo-le gante tëkwëk tere lëwu ka.

Yosef hnë wati inte hna

¹³ Inte ña njabëko hafo ile rokëde golohna inkal hna fop. Esipët hna gë Kanan hna, vahnë va camëniho d'us soÿe inte ña. ¹⁴ Yosef mbarëpëko fop koryi vëvë Esipët va do gë vëvë Kanan va ile ntaÿandëniho roka ÿa do marunëhn hnë cery inaw Farawo hna. ¹⁵ Ante nkok gona koryi Esipët hna gë Kanan hna per, vëvë Esipët va më njini ntehnëniha Yosef: «Yëdaryifu ile rokëdëfun. Ñadu bi sëmëfu ayëkatëndëfu, kabi goryaryëlëfuhna koryi?»

¹⁶ Yosef më ntëkwak: «Ge goryeryëluhna koryi, yëdaryinoÿëhni wusaw hun ÿi, do ami, njëdäemu ile rokëde.» ¹⁷ Awa më njojënihëhni wusaw wulëw hni ÿa njëdaniha Yosef: wafahnac ÿa gë wape ña gë wuhnankal ÿa gë wuhni ÿa do gë wafali ÿa. Yosef më njëdakëhni roka ÿa. Bëhn rac njëdakëhniwo ile tokëdëni, nkwëcëtëläni gë wusaw wulëw hni ÿa fop.

¹⁸ Bëhn le ryaviko hna, më mbokajëni ntehnëniha Yosef: «Asankaf, kodëlihna asoÿi soÿe afëyayi goryaryëlëfuhna koryi do wëjë hwëhneñëkëhni tame wusaw fu ÿi. Noñ goryaryëlëfuhna le hodëru alehni njëdäferu. Vimbahn fu vi fo worryaryëbun gë wayal fu ÿi. ¹⁹ Ñadu bi sëmëfu ayëkatëndëfu do ravëfu wayal fu ÿi? Dawëryifu gë wayal walaÿëfu ÿi do ayëdäfu ile rokëdëfun. Nkëdëfun vëramp Farawo ÿa do umë hwëhneñëd wayal fu ÿi. Ñadilëfuhna sëmëfu. Yëdaryifu wanëda holahnëfu worryaryëfu walaÿary fu ÿa do hara wayal fu ÿi gena fëk.»

²⁰ Yosef më ntaÿëhneka Farawo ÿa fop wayal wavë Esipët ÿa, kabi inte ña nkwënaako do avë Esipët-wo nkwafëdëho kaÿ dëwu ña. Koyëna, nkal Esipët ña fop Farawo ÿa hwëhneko ²¹ do Yosef vëramp ntikëhniwo fop vëvë Esipët va. ²² Wayal vësëna wasadëha va fo nko do dawëna Yosef, kabi nkeho sariya le kahnëndëko Farawo ÿa soÿe lëw hni ÿa. Ile ndemañëhëhniwo Farawo ÿa tokëdëniho, umë nkonihni vëwafahnëna wayal walëw hni ÿa.

²³ Yosef më ntehnëkëhni bulunda ÿa: «Awa, ntaÿëhnebuha Farawo ÿa wayal hun ÿa gë wuhnë per. Tame njëdäemu uhnëda ule hnañëdun wëhaÿ hna. ²⁴ Bare

njêdaŋunêha Faraŋo ŋa ivëryëna-wo hnê ile varëpërun hna. Ile wok ŋa wuhnê hwëhnêd. Rac rëkêdun ahnađëndu do arokëndu, wuhnê gë vutah hun va do gë vële lëdëlantun va.»

²⁵ Më ntëkwaniha: «Pehëtêdêhëfë cëm iŋa. Kafi kwëhnaru nêf ŋa gë fuhnê, maŋëbun yefu vëramp Faraŋo ŋa.» ²⁶ Awa Yosef më kahnëndëk sariya le wok hafo dol: Esipët hna, ivëryëna-wo hnê ile varëpik hna Faraŋo ŋa hwëhnêk. Wyal vësëna wasadêha va fo nkoko kwëhnëna Faraŋo ŋa.

Iña tëkwa Sakob

²⁷ Bulunda Isërayel ŋa Esipët hna ntëdëniho, resiyo Gosen hna. Nuŋaniho hnapul, nagëlëniho do njaβëni đus. ²⁸ Sakob ntiko wabëhn pêhw g'imbêd gë waki (17) Esipët hna. Wabëhn keme gë wafëhw wahnah g'imbêd gë waki (147) nuŋako fop ka ŋa cëmat. ²⁹ Ante nkëhnëko cëm ŋa, më macëka aju Yosef do nteha: «Ge ñadũho, tufërye iña hu ŋa do gë kahnënda hu ŋa: kuyëtëry vák hu ŋi mbuf mën li, alëkëhno alehn ßañëdilihohna Esipët li. ³⁰ Ge cëmëbu, njodũ iñas mën ŋa ayi ahwët yag vacërakëlo mën hna.»

Yosef më ntëkwak: «Ntidëfu ile rëyëruho ŋi.»

³¹ Sakob më mbok ntehnëka: «Dëkëhnërye.» Yosef më ntëkëhnëka. Awa Sakob më tënkwek do camehn.

48

Sakob ndëwadêhëhni viju Yosef

¹ Ga ndëcëk watac, më pëyayik Yosef ntehi rëmu tesëk. Më njini gë viju vëhi va, Manase gë Efërayim. ² Ante pëyayiko Sakob ntehi aju ŋa, Yosef, njijëk njëka, më njawënak mat ntaña pad dëwu hna ³ tac nteha Yosef: «Wën Hwëhn Fanka Fop ŋa karyëtahnëkowo Lus hna, hn'inkal Kanan hna do ndëwakowo. ⁴ Umê lehnëkowo: “Njêdađëmini vutah vujaβah soŋe lihahni rëm kore waβulunda. Njêdađëfuhëhni iŋi nkal vutah hu va kwëhnëni kwëlëkwël.”»

⁵ Sakob më nkwenëk: «Vutah vuki vuntëw hu vunte hnagik Esipët yihahnëryindu ŋa, had vutah mën nkeni. Efërayim gë Manase ami hwëhnëkëhni had gante kwëhnëbuhëhni vëhni Riben gë Simeyo ki. ⁶ Bare vële vokëderu ahnagëhnihi va, wëjê wođ ahwëhnëhni. Hn'inkal vicër hni hna nuđadëni sah intëw dëw hni ŋa. ⁷ Ante matibuho Mesopotami ŋa, hara tëk iŋa yebuho Efërata hn'inkal Kanan hna, cëmëko hnëmuh Rasel nkaŋ hna. Më wañëbuha hnam, tëfary nkaŋ hna.» Efërata wac lëwu wa tame Betëlem ye.

⁸ Hnê wati rac nukëhniwo Sakob viju Yosef va do tëy: «Vëhni mo ye vëyi?»

⁹ Yosef më ntëkwak: «Vijê mën vële njêdakoŋëhni Wën ani Esipët va ye.»

Rëmu më mbok ntehnëk: «Tahëndihni darël mën ryëwanëwëhni.»

¹⁰ Sakob cërëko đus do golohna nund đus. Awa Yosef më tahëndëkëhni viju. Sakob më muryakëhni do mbucëhni. ¹¹ Tac më ntehnëka Yosef: «Diyantowohna mbokëdëmi hnuji, bare wëli Wënu ŋa maŋëryanëko hnuwëhni wëla vutah hu va.» ¹² Awa Yosef më nufëkëhni vërahu va, wawuf rëmu hna, do ndëkwëhn yëka ŋa nkal hna.

¹³ Tac pëlahni viju wëbák ŋa: Efërayim, nte yeho g'irëhw lëwu ŋa, g'irahahn Sakob nkeho do Manase nte yeho g'irahahn lëwu ŋa, g'irëhw Sakob nkeho. Më mbok tahëndëkëhni kat rën sankaf lëw hni hna. ¹⁴ Bare Sakob më nëmpëndëlehnëk wëbák ŋa: më tindëk vák rëhw lëwu ŋa hn'ankaf Efërayim hna mama nkehahëko umë fante ŋak vak fa, do vák rahahn lëwu ŋa hn'ankaf Manase nte yeho fandënkweyënkwa fa. ¹⁵ Do wëli gante ndëwanëkowo Sakob Yosef ka:

«O Wën, wëjê ye Wën hunte cëmbëdëniho vëhni rëm mën sankaf Abëraham gë rëm mën Isak ŋa,

Wën hunte heryëdëho kobëri ga nagahniβu,

¹⁶ mëleka le fehëtëko hnê fop wameh hna yeru fëna: tëyëdëmi aryëwanëhni vuŋi vutah. Arabi soŋe lëw hni ŋa ryënkwëtandëfu ami gë rëm sankaf mën ŋa Abëraham do gë rëm mën Isak fëna!

Arabi nuŋanihëhni vutah vujaβah đus gante-wo-gante nkal li!»

¹⁷ Ga nuk Yosef rëmu hn'ankaf Efërayim hna tindëk vák rëhw lëwu ŋa, më pëmpëhnahnëka; më pëlak vák rëmu ŋa soŋe tindët hn'ankaf Efërayim hna do tind hnê mba Manase hna, ntehn: ¹⁸ «Hali, apa, mpaŋëmpaŋaki. Aji ye fandënkweyënkwa fa. Tindëryehna umë vák rëhw hu ŋi.»

¹⁹ Bare rëmu ŋwëyëko do nteha: «Njëtëbu, ajê mën, njëtëbu. Vutah Manase va fëna ßulunda yaβah yed. Bare aheryu lëbëdëha umë do vutah vunte hnagëde hnê umë va ntidëni ßulunda yaβah.»

²⁰ Hnë fac rac, aki njëdfakëhniwo dëwara lëwu ÿa: «Bulunda Isërayel ÿa, gë wamac hun ña rëkëdëni ndëwahnëndëni. Rëkëd' ntehnëndëni: "Arabi Wënu ña kwëhna nëf soje hun ÿa gante kwëhnako soje Efërayim gë Manase ka!"» Sakob koyëna ndënkwëndëkawo Efërayim ten tac acëru Manase.

²¹ Tac më ntehnëka Yosef: «Biÿëdina cëmëdëfu, bare Wënu ña gë wuhnë nkedun do mbokaryëdëhu g'inkal vacërakëlo hun hna. ²² Wëjë yëdädëfu sah le lëbëk va vicër hu g'ahery hu ÿa, njëdädëmi resiÿo Sisem le rebëbuhëhni Wa-amor gë sëlame mën ÿi do gë uñwary mën ñi.»

49

Wanës watëkwa Sakob

¹ Sakob macëkëhniwo viju do ntehnëhni: «Barëpëlin ñädëfu fëyaŵu ile yedëhu haryënkŵ ÿa.

² «"Barëpëlin do ahnëpaŵu, vutah mën, nëpariyino ami, rëmun, Isërayel.

³ Wëjë, Riben, wëjë ye ajë mën aryënkŵeryënkŵ a, ale ryënkŵëbuhö hñagu ante nkoko njaöo fanka ña. Wëjë lëbëkëhni vëhery hu vi untënah ña gë fanka fa;

⁴ had sën le wacëk yeru.

Bare godila ale ÿak njabëk nafa ÿa, kabï cëfëhnanëruho aryaku pad mën hna g'asëval mën aryampo.

⁵ Simeÿo gë Levi ndanko fo nkeni: nkŵeryëlëni soje ntini uŵeh.

⁶ Bare gentandela ile pëhnani ÿi, yantëdela pankël dëw hni ña.

Kabi hnë ntavah ntëw hni hna ndawënihëhni vahnë do hnë nëh ntëw hni hna ntëpëtënihëhni wuhni wä vënkahn wapary ña.

⁷ Arabi ntavah ntëw hni ña ndëwani wëh, ntavah yapah dëcët ña.

Campehnëdëfuhëhni vële hnagëde hnë vëhni va Isërayel hna, campehnëdëfuhëhni nkal hna fop.

⁸ Yuða, vicër hu gë vëhery hu njëwëdëni icëmb hu ña. Cikäduhëhni vëyëw hu va arënkŵëndëhni forosima, do vicër hu gë vëhery hu va dënk ndëkwëhnëdëni haryënkŵ hu.

⁹ Ha, ajë mën, Yuða, had fambësëhn fante rokëka intaw do vokað gë ryëka lëwu nkeru.

Paryi had vësëhn ile lañad' do ryakëd' nkeru. Mo hoð matëndi forosima?

¹⁰ Fanka ucankaf fa hnë tere Yuða hna nkof. Ryoko vësankaf ÿa hnë vák vële hnagëde hnë umë hna nkof, hafo tëki ale hwëhnëk paryi ÿa, ale maŵëhnëdëni bulunda ÿa.

¹¹ Hn'ikaÿ waresen hna pokëdëha fali falëwu fa, fapali fa hnë fasëc resen le ÿak yivëk hna;

uñen hna ndagëd' viÿi vilëwu va, cud' cankaf ntëwu ña wënka waresen wavëntah hna.

¹² Uñen yabah ña ntancënëdëha vinkër va do wambël wayabäh ña njerënëdëha wabeñ ña.

¹³ Sabilon tëfary wov hna ntëdëd', le nke hahna wasisikulu hna. Inkal dëwu ña njid' hafo Sidon.

¹⁴ Isakar fali fayawah ye, yëbëlan wakece le liyik wamir waki ndakëd'.

¹⁵ Kamahnëko ÿëwa fërën ye, do nkal nëjah ye.

Awa më maŵëk ndibëndëde waryið wä, doku vëramp maŵako.

¹⁶ Dan nawëndëhëhni bulunda lëwu ÿa gë wahnënk wavë Isërayel wi fop.

* **49:14** 49.14 Yëbëlan wakece le liyik wamir waki ndakëk ma ndakëk fagant warif wahi wabëv wadëwu hna.

- 17 Dan had lën vankaw nke,
had lën yañah hnë tēfary nkaŵ:
lën ya ñarēdēha pahnac ña hwēr hna
do ale hayēka ya ñjof.
- 18 Ahwēhn Wēn, kwētahnēbu pehētēdēho!
19 Gad, ge pëgwēniha wabandī ña,
mētaryēdēhēhni do tēfēlehnēdēhēhni.
- 20 Hn'inkal Aser hna nkwa mēd' d'us roka ya,
nkal dēwu hna ntēwēd' roka le ñadēni vēhnaŵ ya.
- 21 Nefētali had incaŵ nte yaryēlend afaya nke
do hna gēdēhēhni vutah vunkwamah.
- 22 Yosef had atēh nte lēwēd'
fēhnēk hnë tēfary garyēla nke.
Wahni walēwu ŵa cēpēk kece kaŵ iña.
- 23 Vēsān fēgwēka,
do lahēka gē wēca.
- 24 Bare njawēnēk d'us unwary ntēwu ña,
wahnīl walēwu ŵa gē wēbāk ña ñēnkalahna.
Gē fanka Wēn yawāh Sakob fa,
ahery vahnē, itaka Isērayel.
- 25 Arabi Wēn rēmuh hunte ryema dēhi ha,
Hwēhn Fanka le ryēwanēdēhi ya,
ñjēdayi rēv fērēn, gē wēnka wante yalēd' nkal li,
gē vutah vuyabāh do gē wusaw wuyabāh.
- 26 Wadēwara rēmuh ña ntēbēk d'us
wēla wadēwara wahuŵ wale yeho kobēri wī.
Ntēbēk hnapul vukuŵ vumb kobēri vi.
Arabi dēwara dēwu ña pēlahna Yosef, ale ye asankaf vicēru g'aheryu ya!
- 27 Besame had yin yañah nke.
G'acahnēfēd' ga, intaw tokēd,
do g'anēka ga cahēlehnēd' ile wok ya.”»
28 Vēyi fop liko wahnēnk pēhw gē wahi (12) Isērayel ŵa. Wanji ntehnēkēhniwo rēm
hni, ante nēsēhnēdēhēhniwo rēkwa ña. Ale-wo-le ndēwara minu ndēwanēkawo.

İcēm Sakob

29 Tac Sakob mē ntehnēkēhni aki: «Ge cēmēbu, kwētēryino hn'iyag vacērakēlo mēn
hna, iyag nte ye hn'ikaŵ Efēron avē bulunda Het ya, 30 Makēpela hna, darēl Mamēre
hna hn'inkal Kanan hna. Abēraham ntaŵēko inji kaŵ vēhni Efēron hna soŵe yag inji
kwēhn umē. 31 Hnam mbañiniho g'asēvalu Sara, tac Isak fēna g'asēvalu Rebeka. Do
ami dēnk hnam mbañēbuha Leya. 32 Kaŵ iña gē yag nte yeho hnam ña bulunda Het
hna ntaŵiko.»

33 Ga puhnak Sakob nēsēhn tēkwa vērahu ña, mē mbokak ndak, tac njilehn tēkēhēhni
vacērakēloŵu va cēm hna.

50

Wakwēy Sakob, nte waciko fēna Isērayel

1 Awa, Yosef mē nēñlēk vēhni rēmu hna gē wankwēn wadēwu ña do muryahna.
2 Tac ntehnēhni vēryokuŵ pēhwētēniha rēmu. Awa vērac mē pēhwētēniha Isērayel
3 wafac wafēhw wahnāh (40) kabi koyēna tēfēka cuci ñas iña gē wagu wanēgah soŵe
antē pērēka. Vēvē Esipēt va, wafac wafēhw mbēd' gē wahi (70) kwēyēnihawo Sakob.

4 Ga ndēcēk wakwēy ña, Yosef mē ntehnēkēhni vēle rēhakawo Farawo va: «Ge
ñadūnēho, d'maryino afēyanēhnunoŵa wanji wanēs Farawo ya: 5 “Rēm mēn ya
ntēkehnēkoŵo cēmahnēnd' ya soŵe yiwu vañēwa hn'inkal Kanan hna, hn'iyag nte
ntiyako hna. Awa maŵēryanērye tame yiwu vañēwa, tac mbokajēdēfu.”»

6 Farawo ya maŵēryanēhnēka Yosef nji mbañēhna rēmu gante ntehnēko ka.

7 Yosef kahnētalehn g'ibañ rēmu; fop vēsankaf va lapēhna kawo, vēle ryokuŵēdēho
hnë cery inaw Farawo hna gē vēle rēhakawo Farawo va do gē vicēr vēvē Esipēt va fop,
8 gē tere lēwu ya fop gē fop vicēru g'aheryu do gē vēvē tere rēmu vēyēntaw va. Vutah
vutoy va fo raviko hnë resiyo Gosen hna. 9 Vēhwēhn wasaret gē vēyaryary wafahnac
lapēhna kawo; kore sankaf d'us yeho.

10 Tēkēlehnēni hn'idap nte wacēde Atad hna gē cape pēhna lav sēn Yurēdan ka. Hnam
mē ntinēhnēniha wakwēy wacankaf Sakob do njahnadēniho d'us. Yosef koko soŵe icēm

rëmu ña wafac mbëd' gë wahi (7). ¹¹ Vëvë Kanan vële lëdëko hnë resiyo rac va ga nuni wakwëy watac më ntehnëni: «Wakwëy wacankaf Esipët ye!» Soñe rac macahnëde cape pëhna lav sën Yurëdan rac Abel-Misërayim, umë fëhnëtanëk «Wakwëy Esipët».

¹² Koyëna viju Sakob ntiniho ile ntehnëkëhniwo rëm hni ntini ña: ¹³ njonihho iñas dëwu ña hn'inkal Kanan hna do kwëtëni hn'iyag bë kaÿ Makëpela ña, ðarël Mamëre hna. Abëraham ntawëko ñi kaÿ vëhni Efëron avë ðulunda Het ña soñe yag ñi kwëhn umë. ¹⁴ Yosef ga kwëtëk iñas rëmu ña yag hna, më mbokani gë vële lapëhnajëkëhniwo soñe ibañ rëmu va fop gë Esipët.

Yosef gë vicëru

¹⁵ Ga ndëcëk wakwëy Sakob ña, vicëru Yosef më ntehnëläni: «Tame kabi rëm fu ña cëmëk, Yosef kod nkwëcagëfu fop wameh wante liyinëka ña.» ¹⁶ Awa më payehnéni pëyayi Yosef aki: «Ani gë cëmahnënd rëm fu ña, aki ntehnëkëfuno: ¹⁷ “Pëyanëndinoŵa Yosef: ‘Kaÿëhndiÿi gë vicër hu, aravëhnëhni idënt ñayah nte ntini ña, wameh wante ntiniho ña fop.’ ” Awa, maŵëry aravëhnëfu ile lëntahniru ña, fuhnë vële sëmbëdëha Wën ryampo fo gë rëm fu ñi.» Yosef pëgwëlehn kond ga pëyayik wañi.

¹⁸ Tac vicëru njilehnini vëhni dënk tëkatëniha, njoni haryënkŵ lëwu do ntehnëniha: «Vëramp hu yëbun.»

¹⁹ Bare Yosef më ntëkwakëhni: «Antë ntaku. Gela Wën. ²⁰ Ñađfunëho aliwuno wëh, bare Wënu ña nkwëcëtëk wëh ŵa g'ifërën, maŵëk pehët walawãry vahnë vëyabah, gante nudun dol ki. ²¹ Tame antë nkehahnahnu iñë: pabëdëmu wuhnë gë watere hun ñi.» Gë wañi wanës wanëjah njamënéko wasakahn walëw hni ŵa.

Icëm Yosef

²² Koyëna Yosef gë tere rëmu ña Esipët hna nkonihho. Yosef wabëhn keme g'ipëhw (110) nuÿako. ²³ Nudëhëhniwo ga nagëlëdëni vutah aju Efërayim va gë vutah vërah vuntëw hni va. Do nufëkëhniwo kwëdëhni vutah vunte nagëko Makir aju Manase va.

²⁴ Fac ryampo Yosef më ntehnëkëhni vicëru g'aheryu: «Biÿëđina cëmëdëfu, bare pacëko Wënu ña ndemađëhu. Matëndëdëhu Esipët li soñe njowu hn'inkal nte ntehnëkëhniwo vëhni Abëraham gë Isak do gë Sakob njëfađëhëhni hna. ²⁵ Awa gë Wënu ña ntinëhneku rac, dëkëndino alehnuno njoryaryëđun iñas mën ña.»

²⁶ Yosef wabëhn keme g'ipëhw (110) nuÿako cëmat Esipët hna. Më sucik iñas dëwu ña gë wagu wanëjah soñe antë përeka, do kwëti hnë kesu itaka.

Itëfëta nte kerëk Matiye pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana ßare namu vacërakëlo vële hwëtahnekëa Yesu va lehnëk Matiye herëk. Matiye arëfal aryampo yeho hnë pëhw gë vëhi hna. Sëwif yeho do ndokujëdëho had arëf yatëtanke wati nte macëkawo Yesu tëfa ña. Levi macëdëho fëna, aju alfe (Marëk 2.14, Lik 5.27). Ante nkeho arëf yatëtanke vahnë vëvë Rom ña, ßulunda wasëwif wä aÿëw ntinihawö. Ante macëkawo Yesu arëf alëwu apëmpëhnahnëkëhniwo vahnë vëyabäh.

Anji kayëte kerik yëbëlan wabëhn wafëhw mbëd gë wahi (70) gë wabëhn keme g'ipëhw (110) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Inji kayëte kwëhnak wëntëlah yabäh gë mba Marëk ña. Hnagi Yesu ÿa nësëd, yaryi lëwu ÿa, vantiyehn vantëwu va do vakarëga vantëwu va, ipëla ntëwu ña, icëm ntëwu yañ kërëwa hna, ibëhn dëwu ña do vakarëga vatëkwa vante njëdakëhni vërfäl vëlëwu va. ßare nësëd d'us soñe Inaw' ambin do soñe ile nke Yesu ahnaw'.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïñi kayëte: Yesu, Wën, arëfal, Ahwëhn, ajë ahnë, wanës, fac, ambin/nkal, Inaw'/ahnaw', sariya, toña, wafarise, wahnës wađindaryindan.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Vacërakëlo Yesu gë hnagi lëwu (1-2)

Yesu gë San Ayary a, tac Yesu gë Sintani (3.1-4.11)

Ipëgw d'oku Yesu (4.12-12.50)

Wahnës wađindaryindan (13.1-58)

Yesu nkok karajëndëhni do njërëndëhni vëres va (14.1-20.34)

Yesu tënkëd Yerusalem hna (21.1-25.46)

Ipëhwëta soñe idaw' Yesu (26.75-27.66)

Ibëhn Yesu (28.1-20)

Vacërakëlo Yesu

¹ Wëlin wamac vacërakëlo Yesu Këris ale hnagiko hnënk ahnaw' ale waciko David, do David, umë dënk, hnë hnënk acërakëlo fu Abëraham hna nagiko.

² Abëraham yeho rëm Isak ÿa. Isak yeho rëm Sakob ÿa. Sakob yeho rëm Yuda gë vëheryu*. ³ Yuda yeho rëm vëhni Peres gë Sera, hnëm hni ÿa Tamar yeho.* Peres yeho rëm Hesëron ÿa. Hesëron yeho rëm Ram ÿa. ⁴ Ram yeho rëm Aminadab ÿa. Aminadab yeho rëm Nason. Nason yeho rëm Salëma. ⁵ Salëma yeho rëm Bos, hnëmu ÿa Rahab yeho.* Bos yeho rëm Obed, hnëmu ÿa Rit yeho.* Obed yeho rëm Yese ⁶ ale yeho rëm ahnaw' ale waciko David ÿa.*

David yeho rëm Salomo ÿa, hnëmu ÿa Uri ryënkwekawo ñëla. ⁷ Salomo yeho rëm Robowam ÿa. Robowam yeho rëm Abiya ÿa. Abiya yeho rëm Asa. ⁸ Asa yeho rëm Yosafat ÿa. Yosafat yeho rëm Yoram ÿa. Yoram yeho rëm Osiyas ÿa. ⁹ Osiyas yeho rëm Yotam ÿa. Yotam yeho rëm Akas ÿa. Akas yeho rëm Esekiyas ÿa. ¹⁰ Esekiyas yeho rëm Manase ÿa. Manase yeho rëm Amon ÿa. Amon yeho rëm Yosiyas ÿa. ¹¹ Yosiyas yeho rëm Yekoniya gë vëheryu va wati nte pëlayiniho njoyini vëvë Isërayel Babilon hna.

¹² Ante ndëcëk watac ña, Yekoniya yeho rëm Salatiyel. Salatiyel yeho rëm Sorobabel ÿa. ¹³ Sorobabel yeho rëm Abihud ÿa. Abihud yeho rëm Eliyakim. Eliyakim yeho rëm Asor. ¹⁴ Asor yeho rëm Sadok. Sadok yeho rëm Akim. Akim yeho rëm Elihud. ¹⁵ Elihud yeho rëm Eliyasar. Eliyasar yeho rëm Matan. Matan yeho rëm Sakob. ¹⁶ Sakob yeho rëm Yosef, asanu Mari, hnëm Yesu ale wacëde Këris, Arëhnayik a.

¹⁷ Umë fop kore vacërakëlo pëhw gë wahnah yeho pëgw hnë mba Abëraham hna hafo David, pëhw gë wahnah mba David hna hafo nte njoyiniho vëvë Isërayel Babilon hna, do pëhw gë wahnah hnë iyo tac hafo mba Arëhnayik hna.

Hnagi Yesu Këris Arëhnayik a

¹⁸ Wëlin itëfëta soñe hnagi Yesu Këris. Hnëmu ÿa, Mari, Yosef hwëhnëkawo; ßare ñëlahnënda ÿa, gë fanka Iyir Ipacah ña ndonkëko. ¹⁹ Yosef ale hwëhnëkawo ÿa, asan asatah yeho ßare ñadilohna cëfëhnaÿehna ßulunda hna; awa më pëhnak tava hara yëtayina. ²⁰ Wati nte nahadëho watac ña, mëleka Ahwëhn a më karyëtahnekëa hnë hufakery do ntehna: «Yosef, fatah fante hnagik hnë hnënk David, ntë ntaki aÿëla Mari,

* 1:2 1.2 Yuda gë vëheryu: vëhni yeho vankaf hnënk pëhw gë wahi Isërayel ÿa. * 1:3 1.3: Wapëgwala 38.27-30

⊛ 1:5 1.5: Yosuwe 2.1-24 ⊛ 1:5 1.5: Rit 1.1-4.22 ⊛ 1:6 1.6: 2 Samijel 12

yētëry gë fanka Iyir Ipacah fa ndonkëk. ²¹ Facan nagëd. Yesu† wacëduha, kabi umë fehëtëdëhëhni bulunda lëwu ÿa hnë wameh wadëw hni hna.»

²² ÿinë fop nkeď ntiyahn wanës Ahwëhn wante nësehnëkawo kila Esayi ña:

²³ «Fandag fante wok yëtëna vësan va ndonkëd do facan nagëd. Emaniye macëde, umë fëhnëtanëd: Wënu ña gë fuhnë nkentik.»*

²⁴ Yosef, ga nëgak, më ntik ile ntehnëkawo mëleka Ahwëhn ÿa: ñëlëka asëvalu Mari.

²⁵ Bare vëvankëlohna ipad g'umë afo naga aju do Yosef, Yesu macëkawo.

2

Vëyët wahol

¹ Yesu nkol Betëlem nagiko hnë nkal Yude hna, wati nte nkeho Eroď ahnaŵ ña. Ga nagik, vëyët wahol matëniho cape pëhna lav, njini hafo Yerusalem. ² Ga tëkëni hnam më tëyëni: «Ne nkeha ahnaŵ wasëwif, ale hnagik takahn ÿa? Nuɓun kol nte rufahnëd nagik ña ga matik gë cape pëhna lav, do njijëbun sëmbëfuna.»

³ Eroď ahnaŵ a ga njëtak, umë pëmpëhnahnëkawo đus do gë vëvë Yerusalem va fop. ⁴ Më macehnëkëhni fop vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharaj sariya va do tëyëhni: «Ne ntehnëk Vikerëh va nagëde Arëhnayik a?»

⁵ Më ntëkwaniha: «Betëlem, hnë nkal Yude hna nagëde. Wëlin ile kerëk kila ÿa:

⁶ «“Do wëjë Betëlem, antë ntiyahni gelihna nkol nte ñak mbak nafa bë Yude.”*
Kwëhnaru nafa kabi hnë wëjë cahniď asankaf ale yeď had ahery bulunda mën ÿa, Isërayel.»

⁷ Awa Eroď më macehnëkëhni yëmëyëm fo vëyët wahol va tëyëhni pëyaniha bi ijyëhne wati cahnik ikol iña. ⁸ Tac payëhni gë Betëlem, ntehnëhni: «Yiryin arëyalu wapacëk soje fatah fa; do ge nurunëha, yijën ayëtëndanuno soje ami fëna yiwu sëmbëntijiŵa.»

⁹ Vëyët va nëpaniho fop wanës ahnaŵ ŵa, tac njilehneni. Awa mbok nulehneni kol nte sahniko gë cape pëhna lav ña. Ndënkwëhnëkëhniwo do ga tëkëk le nke fatah hna, tëryalehn. ¹⁰ Vëyët va, ga nuni kol iña tëryak, pëbëlehnëhni uhnatah sankaf. ¹¹ Më tënkëni tere hna do tëkatëniha fatah fa gë hnëmu, Mari. Awa më ndëkwëhnëhni soje cëmbëniha fatah fa; tac më piďëtëni wakufa wadëw hni ña do njëdëniha sanu, icufud*, do gë đatikola hambah le wacik mir.

¹² Tac, Wënu ña më pëyakëhni hnë huďakery antë mbokani gë vëhni Eroď; awa më tëfëni nkaŵ kaŵary soje mëncëni gë ÿal hni.

Igary gë Esipët

¹³ Ga mëncëni vëyët va, mëleka Ahwëhn a më tufëhnaka Yosef hnë huďakery do ntehna: «Matëry, nufëryehna fatah fi gë hnëmu do garyëryin hnë nkal Esipët hna. Nëwëryin hnam hafo ge ntehnëmi avokaju kabi Eroď njijëd njëkëlehna fatah fi soje ndawëhna.»

¹⁴ Awa Yosef më matëk hnë umëd tac dënk, nufa fatah fa gë hnëmu, do nkaryëni Esipët. ¹⁵ Hnam ñëwëniho hafo cëm Eroď. Umë ntiyako nkehahn wante nësehnëkawo Ahwëhn Wënu ña hnë wës kila hna: «Macëduha fatah mën fa soje cahni Esipët hna.»*

Idaŵ vutah vumb Betëlem

¹⁶ Ante njëtëko Eroď vëyët va tokaniha, ntavëkawo đus, më ntehnëk ndawëni fop vutah vucan va, Betëlem hna do gë vankol vante hwërëkawo va fop, fop vucan vunte hwëhnak wabëhn waki va hafo gëd; wabëhn vutah ña, gë wati le pacënhënhihawo Eroď vëyët wahol va soje icahn ikol ña canjëniho.

¹⁷ Awa ntiyako wante nësëko kila le waciko Seremi ÿa:

¹⁸ «Kopa wëryëde hn'ankol Rama hna, wako do gë iyahna cankaf: Rasel† hwëyëdëhëhni vutah vuntëwu va; ñwëjëď mbosëvosehni, kabi cëmëni.»*

¹⁹ Ga cëmëk Eroď, mëleka Ahwëhn a më tufëhnaka Yosef hnë huďakery, Esipët hna.

²⁰ Do ntehna: «Matëry nufëryehna fatah fa gë hnëmu do avokawo g'inkal Isërayel, kabi vële yëkëlehnëdëho ndawëhneniha fatah fa cëmëni.»

²¹ Awa Yosef më matëk, nufa fatah fa gë hnëmu do mbokani g'inkal Isërayel. ²² Bare Yosef njëtëko ale wacik Arëselawos hnufëko ucankaf rëmu Eroď ña Yude hna, awa më ntakëka soje mboka hnam. Ahwëhn a më mbok nësëhnëka hnë huďakery, do njilehn

† **1:21** 1.21 Yesu fëhnëtanëk ale fehëtëd. * **1:23** 1.23: Esayi 7.14 * **2:6** 2.6: Mise 5.1; 2 Samiyel * **2:11** 2.11 icufud: ile pëdëdëni vësëna wasadëha va yëŵa sëvah hna ye. * **2:15** 2.15: Ose 11.11 † **2:18** 2.18 Rasel yeho asëval ayahnik ava Sakob ÿa awa hnë umë cahnëk Isërayel. * **2:18** 2.18: Seremi 31.15

hně resiyo vē Galile hna. ²³ Ntēd hn'ankol nte wācic Nasaret. Koyēna nkeho ntiyahh wanēs kila ŋa: «Avē Nasaret macēde.»

3

Ikaraj vahnē iba San Ayary a

¹ Hnē yamani rac, cahněko San Ayary a hnē wula Yuđe hna do karajēdēhēhniwo vahnē va. ² Ntehnēdēhēhniwo: «Gwēcētaryin vankeya va: Inaw Wēnu ŋa tēhajēk!»

³ Soŋe San ŋa nēsēdēho kila le wāciko Esayi ŋa ante ntehnēko:

«Ahnē ryekaf wula hna: “Pēhwētēryin nkaŋ Ahwēhn a, dinēndina vankaŋ vacatah dus!”»^{*}

⁴ San viyi vile liyik gē wēnahh yonkomb ntiyađēho do ryl uyand nēbađēho; vampul gē wadēj tokēdēho. ⁵ Vahnē vēvē Yerusalem va gē vēvē Yuđe va fop do gē vēvē resiyo le kakēni vē tēfary sēn Yurēdan hna fop, njiđēniho ŋalu hna. ⁶ Putađēniho wameh wante ntini ŋa tase vahnē fop do San njarahēdēhēhniwo sēn hna.

⁷ San nuko wafarise gē wasaduse wayabah nijjēdēniho ŋalu hna soŋe njaryēhni; awa mē ntehnēkēhni: «Wūhnē, merun had walēn wayapah! Mo lehnēku yarya ŋi fo kod pehētu ntavah cankaŋ Wēn nte yejēk ŋi? ⁸ Diryindēn viyē viferēn. Koyēna tufahnēdun paryi nkwēcētarun vankeya va! ⁹ Ant'ahnahandu: “Rēm sankaf fu ŋa, Abēraham ye”, had watac gwērēnked afēhētahniwo. Pēyađēmu: Wēnu ŋa kod dēnk nti waŋi wēraka vutah Abēraham! ¹⁰ Rasēhn ŋa pēhwētak ŋos vatēh va vēnkahn hna: Atēh nte-wo-nte wok dēwēdina wadēwel wapērēn ŋa ŋosēde do ntabi gē hwēdēh.

¹¹ «Ami, gē wēnka njaryēdēmu soŋe tufahnahni nkwēcētarun vankeya hun va. Ale rēfīdēho ŋa, umē lēbēko: catēla dēnk faryētahnēwa wapary ŋa. Umē, g'Iyir Ipacah do gē hwēdēh njaryēdēhu. ¹² Ibēryew ŋa mēnkwek paryahn soŋe pitēndēlehnahh wanjē ŋa gē vaparyel va. Ndanēd wanjē ŋa ndank ntēwu hna, bare vaparyel va pēdēd hnē hwēdēh hunte wok dīpēdina muk.»

Yary Yesu ŋa

¹³ Awa Yesu matiko Galile hna nji Yurēdan vēhni San hna, soŋe njaryi. ¹⁴ Bare San ŋwēyēdēho, ntehn: «ami rēfēka ayaryo, bare wējē yijēk hnē ŋal mēn soŋe yaryi!»

¹⁵ Yesu mē ntēkwaka: «Maŋwēry nke koyēna ŋi watī, kaŋi koyēna ntiyađ fop ile tēyēk Wēnu ŋa.» Awa San mē maŋwēk.

¹⁶ Yesu njaryēnde tuj, mēyētak wēnka hna. Hnē wati rac dēnk, ambin ŋa piđētalehn do nulehn Iyir Wēnu ŋa ga cēlēndajēd hnē umē; gē fah mēntēlēniho. ¹⁷ Tac kopa vē g'ambin nkwēryēlehn ga ntehnēd: «Ayi Ajē mēn ale ŋahnēbu dūs a ye; g'umē nējēko dūs.»

4

Sintani njēkēhnahnēdēha Yesu

¹ Ga ndēcēk watac Iyir Ipacah ŋa mē njoka Yesu gē wula soŋe Sintani nji njēkēhnahna mēneha. ² Hnam, Yesu cujēko g'anent gē g'umēd hafo wafac wafēhw wahnah (40). Awa tac mē njoka inte dūs. ³ Wati rac Sintani, aŋenehn a, mē tēhaka do ntehn: «Ge Aju Wēn ŋa yeru dehnēryehna waŋi wēraka mbaca mburu.»

⁴ Yesu mē ntēkwaka: «Vikerēh Wēn va pēyahhēk: “Ahnē gena roka fo valēdēha, bare mbalēdēha fēna gē fop wanēs wante pēyahhēd Wēnu ŋa.”»^{*}

⁵ Awa Sintani mē njoka Yerusalem, naŋ cēvah hna, tindēka cēmēt Cery Wēn Cankaf hna ⁶ do ntehn: «Ge Aju Wēn ŋa yeru, dēdfary gēd; gena bi Vikerēh va pēyahhēk: «“Wēnu ŋa ntehnēdēhēhni wamēleka wadēwu ŋa njakēnihi kehahnēnihi ant'aŋwēw itaka?”»^{*}

⁷ Yesu mē ntēkwaka: «Vikerēh va pēyahhēk fēna: “Nt'ayēkēhnahna Ahwēhn a Wēn hu ŋa.”»^{*}

⁸ Sintani mē mbok njoka kat Yesu hn'ikuŋ yihnah dūs, tufēka fop wahnaw wawē dūniya wī gē hnapul lēwu per; ⁹ do ntehn: «Njēdāđēmi ŋinē fop ge ndēkwēhneru haryējwk mēn soŋe ašēmo.»

¹⁰ Awa Yesu mē ntehnēka: «Ijaŋwētarye Sintani! Vikerēh va mē lehnēk kat: “Dēkwēhnhēnryehna Ahwēhn a Wēnu ŋa; umē fo rēfēka aryokujēhna.”»^{*}

¹¹ Awa Sintani tavēlehna taŋ Yesu do nji. Awa wamēleka njilehnini vēhni Yesu hna do pađēnihawo.

Ipēgw d'oku Yesu

^{*} 3:3 3.3: Esayi 40.3 ^{*} 4:4 4.4: Divēta Sariya 8.3 ^{*} 4:6 4.6: Wahnēw 91.11-12 ^{*} 4:7 4.7: Divēta Sariya 6.16 ^{*} 4:10 4.10: Divēta Sariya 6.13

¹² Ga mbiyêk toye Yesu njetako San Ayary a cêdik, awa më njik hnê Galile hna. ¹³ Nasaret hna ndêcêtako, nji ntêd Kaperênaŷum, nkol nte yeho ðarêl lant vê Galile hna, hn'inkal Sabilon do gê Nefêtali hna. ¹⁴ Koyêna ntiyako wanês kila Esayi ŋa ante ntehnêko:

¹⁵ «Wuhnê vevê inkal Sabilon gê Nefêtali, tefary lant Galile ŋa gê cape nêntaŷ sên Yurêdan ka, wuhnê vevê Galile, inkal nte njabahnêni vèle wok veyena wasêwif!

¹⁶ Wuhnê vèle ye hn'umêhwery hna nuŷun humpen cankaŷ! Wuhnê vèle lêdêk hnê mêhwery icêm hna, humpen ha penêdêhu!»*

¹⁷ Kobêri tac, Yesu pëgwêko karaŋêndêhni vahnê va ntehnêndêhni: «Gwêcêtaryin vankeya va: Naw' Wênu ŋa têhajêk.»

Imac vêrêfal vëryênkwëryênkw

¹⁸ Yesu lant sankaf le wacik Galile ŷa tefaryêdêho, ante nukêhniwo vësan vèhi vèle yeho vèfêla wuwis: Simo, nte wacêdeho Piyer, do gê aheryu Andêre. Waryey ntonjêdêni lant hna pêlahnênihêhni wuwis. ¹⁹ Yesu më ntehnêkêhni: «Têfino do ntidêmu vèfêla vahnê.» ²⁰ Tavêlehnêni taŋ waryey wâ tefêlehnêndêniha.

²¹ Ante mbok njik ŋawêt toye ŋa më mbok nukêhni kat vahnê vèhi, Sak g'aheryu San; viju Sebede yeho. Kulu lêw hni hna nkeniho gê rêm hni, waryey wale pêlandeni wuwis wâ pêhwêtêdêniho. Yesu më macêkêhni tefêlehnêniha. ²² Tavêlehnêni taŋ kulu ŷa do gê rêm hni tefêlehnêndêniha.

²³ Yesu njasêlendêho Galile hna fop, karaŋêdêhniwo vahnê va vacery vacaliŋa wasêwif, Wanês Wakasêk waêb Naw' ambin ŋa pëyahndêdeho do njerêndêdêhniwo vahnê va fop wates wadêw hni ŋa gê warey walêw hni wâ. ²⁴ Itêfêta soŋe lêwu ŷa nkweryêdeho hn'inkal Siri* hna fop do njinenêhnidehêniwo fop vèle resêko wates wanêmpêlah ma hwêhnako wadêŋah wanêmpêlah: vèle pêlaniho wayine, vèle ntidêho hayo do gê vèle reyêko, do njerêndêdêhniwo. ²⁵ Kore sankaf rêfêlendêhawo; Galile matidêniho gê resiyo Wahnaŷ Pêhw gê Yerusalem gê Yuŷe do gê resiyo le ye gê cape nêntaŷ sên Yurêdan.

5

Uhnêfak paryi wâ

¹ Ga nukêhni Yesu kore ŷa, më kayêk hn'ikuŋ ntaŋa do vahnê va më nijjêni ðarêl lêwu. ² Awa pëgwêlehn karaŋêndêhni aki:

³ «Mbetani, vèle yavêtêk mbalêkêhni uryema Wên kabî Inaŷ ambin ŋa vèhni hwêhnêk!

⁴ Mbetani vèle yahnaŷ va, kabî Wênu ŋa mbosêvosehndêdêhni

⁵ Mbetani vèle vanaŷ va, kabî Wên njêdadêhêhni nkal ŋa fop!

⁶ Mbetani vèle njok inte gê wênka soŋe usatah wâ, kabî Wênu ŋa pihnêndanêdêhêhni!

⁷ Mbetani vèle kayêhnahndêdê gê vèyênta hni va, kabî Wênu ŋa kayêhnahndêdêha gê vèhni!

⁸ Mbetani vèle pacêk vintaŷary va, kabî nuŷêniha Wênu ŋa!

⁹ Mbetani vèle ryemaŷêhêhni vahnê va nuŷani yam ŷa, kabî Wênu ŋa vèrahu rêkêd macêndêhni!

¹⁰ Mbetani vèle lifê kêm fo va kabî ile satêk ntidêni; Inaŷ ambin ŋa vèhni hwêhnêk!

¹¹ Mbetarun wuhnê nte njewêderun, mbêrehndêderun, ntehnêderun sifa wanês wameho va kabî ami hwêtahnêrun. ¹² Tiseryiŷu, nateryiŷu, kabî icos cankaŷ hnapêdêhu ambin hna. Dênkwêtaryin, koyêna mbêrehniniho wakila waŷ kobêri ŋa fêna.»

Wajiry gê humpen

¹³ Yesu më mbok ntehnêk: «Wuhnê ye wajiry ðuniŷa ŋa. Bare ge wajiry ŋa gona ŋaŋi, hak kofê mbokaryi ŋaŋêni? Gona kwêhna nafa; ntonjêde g'ipêr, do vahnê va njasahndêni.

¹⁴ «Wuhnê ye humpen ðuniŷa ha. Inaŷ nte vèryik yaŋ hn'ikuŋ ŋa kodena cowi.

¹⁵ Pêdêdêna lampu do cowi sêŋ, bare kaŋêde yaŋ pêtênhnahnêhni vèle ye cery va.

¹⁶ Koyêna tefêka pêtênd humpen hun ha hnê vahnê hna, nuhahnêni ifêrên le liŷun ŷa do cêmbahnêniha Rêm hun le ye g'ambin ŷa.»

Nafa sariya

¹⁷ Yesu më mbok ntehnêk kat: «Antê ntiyahnu itêkwehn sariya Moyis do g'ile kerêni wakila ŋa yijêbu. Yijêla soŋe rêkwehnu, bare soŋe fadênu yijêbu. ¹⁸ Toŋa ŷa fèyadêmu:

* **4:16** 4.16: Esayi 9.1-2 * **4:24** 4.24 Siri: Wati rac, Siri gê Galile gê Yuŷe Rom hwêhnêkêhniwo had nkal ndampo fo.

gante-wo mbiyëk ambin nji g'inkal inji, ñoñ ñayëtëdëna sariya hna, la fakerëh fante ÿak vak. Nkođ hafo hale padëđ fop. ¹⁹ Soje umë ye, ale ñayëtëk facariya fante ÿak vak hnë wanj do karanëhni vëyëntaw va ntintini koyëna ÿa, ahnë arac yed ale ÿak vak ÿa hnë Naw ambin hna. Bare ale wawëhnhëk do karanëhni vëyëntaw va, naýëđ Naw ambin hna. ²⁰ Toña ÿa fëyadëmu: ge icat dëw hun inja dëbëna mba vëharaj sariya vi do gë wafarise wi, kodiluhna arëнку Naw ambin hna.»

Karaj soje ntavah

²¹ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Njëtarun ntehniniho vacërakëlo fu va: “Nt'aryawa ahnë wakwëhn ampër; ahnë ale-wo-le ryawëka aýëntaw a, tëfëka njoyi karyënkwa ahitiñ hna.”» ²² Bare ami ntehnëdëmu: ge ahnë ntavëka g'ayëntawu ÿa, tëfëka njoyi haryënkwa ahitiñ hna; ale lehnëka aýëntawu ÿa: “Fufafu yeru!” tëfëka kitiñi Mbara Vëhitiñ hna; ale lehnëka: “Ahnënkwah yeru!” ahnë arac tëfëka ntabi hnë hwëdëh janama hna.

²³ «Ge awa ñadu ayëdahna Wënu ña hn'ile cënađe sadëha hna, do hnam aryënkwëtat aýënta hu ÿa kwëhnak ile lavëka gë wëjë, ²⁴ tavëry ile ÿakëndu ayëdahñ ÿa hn'ile cënađe sadëha hna, ayi ten asañëndaniwu g'ayënta hu arac; tac g'avokaj asëna sadëha hu ÿa. ²⁵ Ge hn'ile akitiñëderun hna nkorun ayindu g'ale rakëlëku ÿa, diry fere ñap asañëndanu g'umë hnë wati le worun hn'ankañ ÿa. Ge gena umë, kod pëlayehnhëi hnë ahitiñ hna, do ahitiñ a njëdahndëhi gë vësankaf do vëhni cëđdënihi gë kaso. ²⁶ Toña ÿa fëyadëmi: cahnëđila hnam muk, hara cosahnëliha d'alasi le wonanëruha ÿa!

Karaj soje vësëval vësan vëhawary

²⁷ «Njëtarun fëna ntehniko: “Nt'ayëkëlehna asëval ahawary.”» ²⁸ Bare ami ntehnëdëmu: asan ale-wo-le yëkëka asëval ale nkok ñëlëna ÿa hafo naha soje ndakëni, arac ndakëni g'asëval arac ntawary dëwu hna. ²⁹ Awa age nkër hu ña ÿad ntiyehni uweh, dokëтары aloñ ñawët: ntihtëayi iñë ryampo fecëk mbahn hu hna g'ile ntabik mbahn hu ña fop hnë hwëdëh janama. ³⁰ Do ge soje vák hu rëhw ÿa ñad ntiyehni uweh, dëpëтары aloñ ñawët: ntihtëayi iñë ryampo fecëk mbahn hu hna g'ile ntabik mbahn hu ña fop hnë hwëdëh janama.

³¹ «Njëtarun ntehniko fëna: “Ale vambëka asëvalu ÿa tëfëka njëdahna kayëte nte rufahndë mbambik.”» ³² Bare ami ntehnëdëmu: asan ale-wo-le vambëka asëvalu ÿa, hara pëlahënhëliha g'asan ahawary, arac liyendëha ile mbañëk Wënu ña ge mbok ñëli; do ale ÿëlëka asëval ale mbambëk asan ahawary nti ndakëntal nte ye had asëval ale nkok ñëlëna ndakëdëni.

Karaj soje idëk

³³ «Njëtarun fëna ntehniniho vacërakëlo fu va: “Nt'arav ile lëkëru haryënkwa Ahwëhn hna, bare diry le lëkëru ali ÿa.”» ³⁴ Bare ami, ntehnëdëmu: nt'alëku muk! Nt'alëkahnu ambin ña, kabi hnam nke laña Wënu ña. ³⁵ Nt'alëkahnu nkal inji, kabi umë ye sëba wapary Wënu ña. Nt'alëkahnu Yerusalem, kabi inaw ahnaw asankaf a ye. ³⁶ Nt'alëkahñ dënk vankaf hu vi, kabi kodila ayerëna ma avahnëna wëla imul dampo dëw hu ña. ³⁷ Ge ha ye, dehnëryin, “Ha” ge hali ye, dehnëryin “Hali”. Dëk nte-wo-nte wënerun ña gë Sintani matid.

Karaj soje igwëcag

³⁸ «Njëtarun ntehniko: “Ge inkër lokëtëruha ahnë, inkër lokëtëgëderu do ge beñ wubëruha ahnë beñ wubëgëderu.”» ³⁹ Bare ami ntehnëdëmu nt'awëcaguna ale liku uweh a. Ge ahnë foryëki uham rëhw wä, yëdaryehna poryëgi rahahn wä fëna. ⁴⁰ Ge ahnë ñad njoyi hnë kitiña tebahni facud fatoy fa, tavëryëyehna njoryary cankaf ña fëna. ⁴¹ Ge ahnë forosinjëdëhi ayas kilomëtër ryampo, yasëryin g'umë soje wakilomëtër wak. ⁴² Yëdaryehna ale wüntaki iñë ÿa, do ant'awanja ale rëyëki inav.

Karaj soje inahn vëjëw fu

⁴³ «Njëtarun ntehniko: “Ñahnëryehna aýënta hu ÿa, do ñewëryehna ale wok ñahnëliha ÿa.”» ⁴⁴ Bare ami, ntehnëdëmu: ñahnëryinëhni vële jëwëku va do muntanëryinëhni vële lidëhu këm fo va. ⁴⁵ Ge koyëna ntidun, tufahndun vutah Rëm hun le ye g'ambin va yerun. Umë canëhniđëhëhni ulav lëwu wä, vahnë vëwen va do gë vëfëren va do tëvëhndëhëhni vahnë vësatah va gë vële wok vësatëna per. ⁴⁶ Ge vële ÿahnëku fo ÿahnërun, soje ye hnapëđun icos Wën, ide-wo-de? Wëla vëjëwik va

☆ 5:21 5.21: Icahn 20.13 ☆ 5:27 5.27: Icahn 20.14 ☆ 5:31 5.31: Divëta Sariya 24.1 ☆ 5:33 5.33: Soje Walevi 19.12; Vaker 30.3; Divëta Sariya 23.22-24 ☆ 5:38 5.38: Icahn 21.24; Soje Walevi 24.20; Divëta Sariya 19.21 ☆ 5:43 5.43: Soje Walevi 19.18

ntidëni koyëna! ⁴⁷ Ge vëyënta hun fo yaÿëdun, ifërën dëcët bi lirun koyëna? Wëla vële wok vëyëtëlahna Wën va ntidëni koyëna. ⁴⁸ Awa kwëhnaryin injahn padah gante kwëhna Rëmun le ye g'ambin ki!»

6

Karaŋ soŋe iyëd vëhaÿëhna

¹ «Ant'alindu tase vahnë ile tëyëk sariya Wënu ŋa, soŋe ahamahnaniwu; ge koyëna ntidun, nuÿadiluhna icos Rëmun le ye g'ambin ŋa. ² Awa ge njëdëdunëhëni vëhaÿëhna va inë, nt'aliwu ahamahnaniwu, gante nkeni vële rufëhna le-wo-le: ntidëni koyëna soŋe cëmbahnëndeni. Toŋa ŋa fëyaçëmu: vëhni atëk nuÿani icos dëw hni ŋa. ³ Bare ge vák rëhw hu ŋa njëdäçëhëni vëhaÿëhna va inë, vák rahahn hu ŋa tëfëlahna njët, ⁴ nkohahn soÿik ile lidu ŋa. Ge koyëna ntidu, Wënu ŋa, Rëmuŋ ŋa, hnuç ile lidu wandëm ŋa do cosëdëhi.»

Karaŋ soŋe sifa iyëfa Wën

⁵ «Ge njëfaçunëha Wënu ŋa, ant'arëfëtalahnënduni vahnë vële ŋahnëk tufëhna vi: vëhni, nëŋahnëkëhni iyëfa wënkahn vacaliŋa hna do hnë le-wo-le rëkëde nundeni. Toŋa ŋa fëyaçëmu: vëhni tək nuÿani icos dëw hni ŋa. ⁶ Bare wëjë, ge ñaçu ayëfahna Wënu ŋa, təkëry cery hu hna, aŋid rënka ŋa do ayëfahna Rëmuŋ le ye yëwa soÿak dënk hna; do Rëmuŋ le hnuç le lidu le coŋaru ŋa, cosëdëhi.

⁷ «Ge njëfaçun nt'arëfëtalahnënduni vële wok vëyëtëlahna Wën vi, vëyaÿënkah vi vële njehek kwëläkwëlä wanës wante wok kwëhna nafa: ntiyahnëkëhni Wënu ŋa maÿëndëhëni ge njaçënëni wanës ŋa. ⁸ Nt'arëfëtalahnënduni. Wënu ŋa, Rëm hun ŋa tək njët le valëku ŋa, ani g'arëyahnënduna ŋa. ⁹ Wëlin gante tëfëka ayëfandu ka: «"Rëm fu le ye g'ambin,

Araŋi vahnë va fop njavëtëni Wën Hupacah yeru.

¹⁰ Araŋi naÿ hu ŋa njij.

Araŋi ale-wo-le ŋa nti nkal li ile ŋaçu ŋa gante ntide hn'ambin ki.

¹¹ Yëdëryifu fac-wo-fac le rokëdëfun.

¹² Tavëndifu ile lëntëbun ŋa gante tavëhnëbunëhëni, fuhnë fëna, vële lëntahnëkëfu ki.

¹³ Do nt'aravëfu yëkëhnahnifu, bare ŋavëtëndifuna Aÿenehna. [Wëjë hwëhnëk ucankaf unä gë fanka fa do gë icëmb inä kwëläkwëlä. Amina.]”

¹⁴ «Ha, toŋa ye, ge tavëntunëhëni vëyënta hun va wameh wante ntinihu ŋa, Rëmun le ye g'ambin ŋa fëna tavëndëhu. ¹⁵ Bare ge tavëndiluhna vëyënta hun va, Rëmun fëna tavëndiluhna wameh wante lirun ŋa.»

Karaŋ soŋe suŋ

¹⁶ «Ge cuŋëdun, ant'aÿañënu wayëka ða had gante ntidëni vële hnaÿënaç ki: mbacëdëni wayëka ða soŋe vahnë va fop njëtahnëni cuŋëni. Toŋa ŋa fëyaçëmu: vëhni tək nuÿani icos dëw hni ŋa. ¹⁷ Bare wëjë, ge cuŋëru, gwëñary do asirëta nkaç ŋa, ¹⁸ soŋe ntë njëtëni vahnë va cuŋëru. Rëmuŋ le wok nuçëna ŋi umë nuç le lidu wandëm ŋi do cosëdëhi.»

Hnapul ambin hna

¹⁹ «Nt'avarëpu hnapul hnë iÿi duniÿa, le përekanëdëni vamaÿ gë le rokëç waryëhwëra, ma le kodëni nteni vële va. ²⁰ Bare barëparyin hnapul ambin hna, le nkoni wayena vamaÿ ma le rokëç waryëhwëra soŋe përekanahnëni, do hn'ile nkoni wayena vële ntehnëni. ²¹ Yëtëryin le nke hnapul hun hna, nkeç inä hun inä kwëläkwëlä.»

Humpen imbahn

²² «Vinkër va ye lampu mbahn ŋa. Ge nuçu wapacëk mbahn hu ŋa fop kwëhnaç humpen. ²³ Bare ge vinkër va përenalihna, mbahn hu ŋa fop hn'umëhwëry nkeç. Awa ge humpen nte rëfakëha nke hnë wëjë ŋa mëhwëry mbacac, mëhwëry tac mbahnëç çus!

Wën ma koryi

²⁴ «Ahnë kodina njohalëhni vahnë vëhi gë ntaÿary dëwu ŋa fop: caŋëdëni g'aryampo do ñahnëdëha; ñewëdëha aÿëntaÿ a do njafa. Kodiluhna ayohalu Wënu ŋa do ayohalu fëna koryi ndampo fo.»

Ikwëtahn Wën

²⁵ «Panjare umë lehnanđemu: nt'ahnahandu ile rokëđun ma vile liyađun. Gena bi uwám yabëk gé roka do mbahn inji yabëk fëna gé viyi vi? ²⁶ Yëkëryinëhni wusëry wi: wahnadëđina, wavarëpëđina fëna, waryanëđina iroka hnë vandank, bare Rëmun le ye g'ambin yi ndavëđëhëhni. Kas wuhnë vële lëbëkëhni nafa wusëry wi dinëhndëđiluhna bi ntëbini vëhni đus? ²⁷ Ge ahnë hnë wuhnë nahad uryënah lëwu wa kod bi koyëna nkwn iyary wafac walëwu wa?»

²⁸ «Do ye hnahađun fëna soje viyi vile liyađun? Yëkëryin gante pëhnëđ wapëtel wabë fëk ki: đokuňëđina, bahnëđina wafand. ²⁹ Bare la ahnaŵ a Salomo, g'uvetak lëwu wa fop, nuŷalohna viyi viwamah had ufëtel ryampo gé watak ki. ³⁰ Wënu ŷa koyëna cudëđëha idël nte ye dol ani do acahn ntonji gé hwëđëh. Ge umë toña ye, kas wuhnë cudëđëhu ntëbi dël inji! Kwëtahn hun inja yabëna! ³¹ Awa ntë nkehahnahnu alehndëdu: “Ye rokëđen, ye seden, ye liyađen?” ³² Vële wok vëyëtelahna Wën va vërad kwëlekëwë soje virac fop. Bare wuhnë, Rëm hun le ye g'ambin ŷa njëtëk mbalëku virac fop. ³³ Awa, bërarin iyëkëlehn Naŵ Wënu ŷa ten do gé ile satahëka ŷa, tac njëđadëhu fëna le walëku ŷa fop. ³⁴ Antë nkehahnahnu soje acahn: acahn ŷa nkehahnahndëđëha g'umë dënk. Ambër nte yijëđ fac-wo-fac ŷa gwër nke soje fac ŷa.»

7

Nt'ahitiňëhni vëyënta hu va

¹ Yesu më ntehnëk kat: «Nt'ahitiňu nkeya vëyënta hu va soje Wënu ŷa antë kitiňu wuhnë fëna. ² Yëtëryin đus, Wënu ŷa kitiňëđëhu gante kitiňëđunëhëhni vëyënta hun ka, g'aňëja nte ŷanjëhnahndëđunëhëhni vahne ŷa ŷanjëhnahndëđëđëhu Wënu ŷa.

³ «Soje ye yëkëdu ivëđ le ye hnë inkër aňënta hu hna, do hara kamahnëlihna bërëh bële yehi hnë inkër hu hna? ⁴ Hak kodu alehna aňënta hu ŷa: “Napërye lihëti ivëđ le yehi nkër hu ŷi” hara bërëh yehi inkër hu hna? ⁵ Wëjë, ale ntiyahnek catëru alëbëhni vëyëntaŵ, dihëтары ten bërëh bële yehi inkër hu ŷi tac nuđu đus alihëtahna aňënta hu ŷi ivëđ le yeha nkër dëwu ŷi.

⁶ «Nt'ayëdawuni ile sëvak ŷa wabe, kabi ge njëđarunëhëhni cahëtanëhndëđënihu ŷarënihu; nt'alonu wanjere hun wakwëhn nafa had sanikona ŷa haryënk wampëhëmpëh hna, kabi ge ntonjëntunëhëhni nkëňëđëni do nihëđ.»

Siyab soje wayëfa

⁷ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Tëyëryindën njëđaderun, yëkëlehnëryindën nuđun, bankëryindën rënka ŷa pidëtënderun. ⁸ Paryi pëyađëmu, ale-wo-le rëyëka njëđadë, ale yëkëlehnëka nuđu do pidëtëhndëde rënka ŷa ale vankëđ a. ⁹ Nke bi hnë wuhnë ahnë ale yëđadëha fatahu itaka ge mburu tëyëka, ¹⁰ ma lën ge igis tëyëka? ¹¹ Mama mehantun, bare vijë vëfëren yëđadunëhëhni vutah hun va. Do kas Rëmun le ye g'ambin yi njëđadëhëhni vijë vëfëren vële rëyëđëha va!

¹² «Fop ile ŷađun ntinëhndënihu vahne ŷa, dinëhneriyinëhni wuhnë fëna: irac ye ile karanëđ sariya Moyis ŷa gé vëkayëte wakila ŷa.»

Vankaw vaki va

¹³ «Tënkëryin rënka suyah hna. Vëyabah rënka yankah hna tënkëđëni do nkaw nkwanah ŷa tëfëđëni bare g'ibëv njiryeryëđ. ¹⁴ Rënka suyah ŷa g'ankaw ntakah tëfi ŷa g'uwám usër njiryeryëđ; vële hnuđ va vëyabëna.»

Wakila vëwër

¹⁵ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Keharyinëhni vële wok wayena wakila paryi. Njijëđëni hnë wuhnë ntiyajëđëni had wape, bare bambery lëw hni waŷin wayapah ye. ¹⁶ Njavëtëđunëhëhni ge nurun ile ntidëni ŷa. Gena bi waresen wa kwëcëđëna hnë wadëpëhn do wanuŷ ŷa fëna kwëcëđëna hnë dël imeh. ¹⁷ Atëh përen wadëwël wapëren ntëwëđ do atëh meh wadëwël wameh ntëwëđ. ¹⁸ Atëh përen kodina ntëw wadëwël wameh, atëh meh fëna kodina ntëw wadëwël wapëren. ¹⁹ Atëh nte-wo-nte wod dëwëna wadëwël wapëren ŷa, ŷosëde ntabi gé hwëđëh. ²⁰ Ha, koyëna dënk njavëtëđunëhëhni wakila vëwër ŷa ge nurun ile ntidëni ŷa.»

Vëřëfal paryi va

²¹ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Lakënde vahne va macëndëniho: “Ahwëhn, Ahwëhn” gena soje umë rënkëndahndëđëhëhni Naŵ ambin hna; vële lid le ñad Rëm mën le ye g'ambin va fo rënkëđ. ²² Hnë fac le kitiňëđëha Wën đuniŷa hna vëyabah ntehnëđëniho: “Ahwëhn, Ahwëhn, gena bi toña, guŵac hu wa pëyahndëđëfënuho wanëš Wënu ŷa; guŵac hu wa ntađëfënuhëhniwo wayine ŷa; guŵac hu wa

ntidëfunëho vifëmpëhnahnah viyabah?" ²³ Awa ntehnëdëfuhëhni: "Kobëri yëtëluhna! Nawëtaryino, wuhnë vële wok didiluhna le ñad Rëm mën a!"

Vacery vaki

²⁴ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Ale-wo-le wëryëk wanës wante hnësëdëfu takahn ñi do nti watac arac aritah ye: nke had ale vëryëk cery ntëwu gë sima. ²⁵ Rëv ÿa tëvëk, wasën wä macëk, sël sankaf ÿa cëlëk, bare këfëna cery tac, kabï gë sima mbëryik. ²⁶ Bare ale wëryëk wanës wante hnësëdëfu takan ñi do dil watac, arac ahnëkwah ye: nke had ale vëryëk cery ntëwu g'inkal fo. ²⁷ Rëv ÿa tëvëk, wasën wä macëk, sël sankaf ÿa cëlëk këfëlehn cery tac do nih fop.»

Ucankaf Yesu

²⁸ Ga puhnak Yesu wante nësëdëho ña, vahnë va fop pëmpëhnahnëkëhniwo gante karañëdëhëhniwo ka. ²⁹ Gelohna gë vëharan sariya vëlëw hni ka, bare g'ucankaf karañëdëhëhniwo.

8

Yesu ahwëhn ambiy njërëned

¹ Ante cëlëdëho Yesu kuñ hna kore sankaf rëfëlehnëdëhawo. ² Awa asan ahwëhn ambiy tëhalehn a, ndëkwëhn karyënkw lëwu do ntehn: «Ahwëhn, ge ñadu, kodu ayërëno, afacënëleho.»

³ Yesu më njelëk vák ÿa ñaka do ntehn: «Ñadëfu: Pacëry!» Tan njërëlehn. ⁴ Tac Yesu më ntehnëka: «Nëpary ðus: nt'afëyahna ÿin la aryampo, bare yiry njëki asëna wasadëha ÿa, do canëry sadëha le kerëko Moyis canënde ÿa. Koyëna vahnë va fop njëtëdëni pacëru.»

Yesu aryokuñëhn kapiten njërëned

⁵ Wati nte tënkëdëho Yesu Kaperënañum ña, Kapiten vë Rom rëhakawo soñe muntahna ndemahna. ⁶ Më lehnëkawo: «Ahwëhn, aryokuñ mën a ndakëk tere hna, kodina mat, mbërak ðus.»

⁷ Yesu më ntëkwaka: «Njidëfu yërëneña.»

⁸ Kapiten ÿa më ntehnëk: «Ahwëhn, catëla soñe arënkahn tere mën hna. La ki fo nësëru njërëd. ⁹ Ami dënk, vële lëbëko ucankaf a wawëndëbu do kwëhnañuhëni wasodadë wale wawëndëho fëna. Ge ntehnëbuha aryampo ñi, njid. Ge ntehnëbuha ayëntaw ñiji, njijëd. Do ge ntehnëbuha aramp mën a fëna nti iñë, ntid.»

¹⁰ Yesu ga nkwerëk wanës watac, pëmpëhnahnëkawo më ntehnëkëhni vële rëfëlehnëdëhawo va: «Toña ÿa fëyadëmu: nulëwahna hnë bulunda vëvë Isërayel hna ale njabëk ikwëtahn g'añi ki. ¹¹ Paryi pëyadëmu: vahnë vëyabah matidëni vacape hna fop, ntañalandëni gë Abëraham gë Isak do gë Sakob Nawë ambin hna soñe ambënt ña. ¹² Bare vële rëfëkawo nkentini Nawë va canëdëni g'ipër le mbahnëk hna, hnam rëkëd kondëni do cemëlehnandëni wabëñ ña.»

¹³ Tac Yesu më ntehnëka kapiten ÿa: «Bokary gë ÿal hu! Arabi Wënu ña ntinëni ile hwëtahnëru ÿi!» Do aryokuñëhn kapiten ÿa njërëko hnë wati rac dënk.

Yesu vëres vëyabah njërëned

¹⁴ Tac Yesu njiko tere Piyer hna më tëkatëka hnëmu asëvalu Piyer ga ndakëk; mbahn inja njakëkawo. ¹⁵ Umë ñakëka vák ÿa do yak mbahn wä tavëlehna tan. Asëval a matëlehn njohala.

¹⁶ Ante nëkak ña, njonëhniñikëhniwo Yesu kore sankaf vahnë vële pëlani wayine. Gë wanës wadëwu ña fo ntadëhëhniwo wayine ña do njërënedëhëhniwo fëna vëres va fop. ¹⁷ Koyëna ntiyako wanës kila le waciko Esayi ÿa:

«Nufëk ile horotehnëdëhëfu ÿa;
ndibëk wates wadëw fu ña.»^{*}

Vële ÿad tëfëlehnëdëniha Yesu

¹⁸ Ante nukëhniwo Yesu fop kore le hwërëka ÿa më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va ntëmpëtani gë cape ñëntaw lant ka. ¹⁹ Hnë wati rac Aharan sariya aryampo më tëhaka do ntehn: «Aharan, tëfëlehnëdëmi hn'ile-wo-le njidu hna.»

²⁰ Yesu më ntëkwaka: «Vuntadaw na kwëhnani wahatëh wale njinëgandëni do wusëry wä wahof; bare Ajë Ahn'a kwëhnana yëwa le njinëgad.»

²¹ Ahawary kat arac arëfal Yesu yeho, më ntehnëgëka: «Ahwëhn, yëdërye yiwu ten hnapu hafo Apa cëm tac do gë yiju rëfëlehnëndi.»

* 8:17 8.17: Esayi 53.4; 1 Piyer 2.21-24

²² Yesu më ntëkwaka: «Tëfe do tavëryihni vësëm va mbañënihëhni vësëm vëlëw hni va.»

Yesu sël tëryëd

²³ Tac Yesu më kayëk kulu sankaf hna do vërëfal vëlëwu va më kayëntini. ²⁴ Tañ sël sankaf matëlehn lant hna, cëlënd hafo wavonkëlo wënka ña ñand tēmp kulu ña. Wati rac Yesu wakwëd ndakëko. ²⁵ Awa vërëfal va më tëhaniha nēgētēniha ndekatëndēni: «Ahwëhn, pehetëryifu! Cēm ña yeyinäk!»

²⁶ Më ntëkwakëhni: «Soñe ye ntakëku? Gante mbak kwëtahn hun ka!» Matëlehn, ñañëna sël ña gë wavonkëlo wënka ña, tëryalehn fop nkelehn yamah sankaf.

²⁷ Vëhni fop pëmpëhnahnëkëhniwo më ntehnëdëni: «Mo ga ye awa ayi asan? La sël ña gë wënka ña mawëhnëdëniha!»

Yesu njërënëdëhëhni vësan vëhwëhn wayine

²⁸ Ante tēkëko Yesu hnë nkal vëvë Gadara hna, gë cape ñëntaw lant ña, vësan vëhi vële pëlaniho wayine më cahnini wayag hna njijëndēni pankëlēni. Ñayëniho dūs, soñe rac ahnë dëkëdilo hna mbok tēf nkañ tac. ²⁹ Pëgwëlehnēni ndekandēni: «Ajë Wën, ye ye yëbëlan fu? Ahorotehnëfu bi yijëru ani gë tēkahnënd wati kitij ña?»

³⁰ Hara kore vampëhëmpëh ryavëdëho ñawët toyë. ³¹ Awa wayine ña më muntaniha Yesu aki: «Ge ñadu alafu, cañëtëryifu hnë wañi vampëhëmpëh!»

³² Më ntehnëkëhni: «Yiryin!» Më cahnënihëhni vësan vëhi va njini tēnkënihëhni vampëhëmpëh va. Tañ kore vampëhëmpëh na fop pëtalehnëhni vambëñ kuñ hna njini ntëbani lant hna do cëmëlehnēni fop. ³³ Vëhery vampëhëmpëh va njilehnēni g'igary fo g'ankol do gë le kwëtëdēni vampëhëmpëh hna pëyahnni fop le nuni ña do g'ile yehëhni vësan vële pëlaniho wayine va. ³⁴ Vahnë vëvë nkol va fop cahnëniho njini pankëlēni gë Yesu. Kobëri ga nuniha këlanaha cahn resiyō lëw hni hna.

9

Yesu ale ye vorovoro njërënëd

¹ Ga matëk hnam Yesu më kayëk kulu sankaf hna do ntëmpëta nji g'inkol ntëwu. ² Ga tēkëk hnam vahnë më njinenëhnniha asan ale ye vorovoro hnë yala ndakëko. Yesu ga nuk ikwëtahn nte kwëhnani soñe lëwu vële yojëkawo va, më ntehnëka aresa: «Duñërary, fatah mën! Tavëhnëmi wameh hu ña!»

³ Awa vëharaj sariya vëryampo më nahadëni: «Ayi asan Wënu ña njewëd!»

⁴ Yesu njëtëko le nahadëni ña, më ntehnëkëhni: «Soñe ye hwëhnarun viñi vinahan vimeh? ⁵ Lehnuwa ayi asan: “Wameh hu ña tavëhnëmi”, ma: “Matëry do yasëry” ryampo bi ñak hnëñëk nësi hnë wañi? ⁶ Awa ñadëfu ayëtu: Ajë Ahn'a kwëhnak fanka nkal li tavëhna ahnë wameh.» Tac më ntehnëka asan ale yeho vorovoro ña: «Matëry, nufëry yala hu ña awënc gë ñal hu!» ⁷ Asan a matëlehn nuf yala lëwu ña do mënc gë ñalu. ⁸ Kore ña ga nuni watac, pëmpëhnahnëkëhniwo do cëmbëdëniha wo Wënu ña soñe le njëdakëhni vahnë va iñi sifa wëka.

Matiye nkef arëfal Yesu

⁹ Yesu matëko hnam njind do nuhna asan ale wacik Matiye hnë biro le cosahnëdë ñatëtanke hna ntañako. Më ntehnëka: «Tëfe!» Matiye matëlehn do tēfëlehnënda. ¹⁰ Tac, Yesu gë vërëfal vëlëwu va roka tokëlandëniho tere Matiye hna gë vërëf ñatëtanke vëyabah do gë vëwëh vëha wary. ¹¹ Wafarise wä ga nuni watac më ntehnënihëhni vërëfal Yesu va: «Soñe ye tokëntëdë aharaj hun ayi gë vërëf ñatëtanke vi do gë vëwëh vi?»

¹² Yesu nkwëryëkëhniwo më ntehnëk: «Vëres va valëkëhni g'ayërën, gena vële wok vëresëna. ¹³ Yiryin añëñawu ile pëhnëtanëd wañi wanës Wën: “Ipërëna ña fecehnëko, gena sadëha wusañ.”* Yëtëryin vëwen yijëbu wacu, gena vësatah.»

Yesu gë suñ ña

¹⁴ Awa vërëfalSan Ayary a më tëhaniha Yesu do tēyëniha: «Fuhnë gë wafarise wï njehëkëfu cuñ ña, awa soñe ye vërëfal hu vi vësuñëdina?»

¹⁵ Më ntëkwakëhni: «Naharun bi vële fayehnik ambënt va kodëni kwëhnani uyiwëhnah wati le nkelahnëni g'ale yëlëd a? Kodina nke watac! Bare wati yejëk nihëtëndëniha ale yëlëd a; awa wati rac vërëfal mën va rëkëd cuñtëndëni.

¹⁶ «Ahnë kadëdina ankwëñ pand kasëk, nte wok kwëñana ten, hn'ipand cër; ge gena umë, ankwëñ pand kasëk ña, ge ndagik, kwëñad do citëd pand cër ña do

hatêh ha njankêd dus. ¹⁷ Tawêdena fêna uñen kasêk hnê waryêpêt wasêr* ; ge gena umê waryêpêt wâ têngêd, pêrêkad do uñen uña ndehêtađ. Bare uñen kasêk ña hnê waryêpêt wêhasêk tawêde do koyêna ñoñ pêrêkadîna.»

Iyêrên ares do g'îbêhnêndan aryag asankaf

¹⁸ Wati nte nêsêndêhêniwo Yesu wanj ña, asankaf wasêwif rêkiko, ndêkwêhn haryênkw lêwu do ntehna: «Aryag mên a cêmêk tamêki; bare yij aýaka do matêd.»
¹⁹ Yesu mē matēni gē vērēfal vėlēwu va do tēfēlehnēniha asankaf arac.

²⁰ Awa ga njidēni, asēval ale resêko njidēho sat kobēri hnê wabêhn pêhw gē waki, rêhakawo Yesu kamēhni do ñak wacēmēt cuđ ntēwu ña ²¹ kabi ntehnadêho: «Lakēnde viyi vilēwu vi fo ýakakēndēbu, njêrakēndēbu.»

²² Ante ñakêk ña Yesu mē cahêtak do ntehna: «Yaŵênary, aryag mên! Ikwêtahn hu ña njêrênêki.» Do hnê wati rac dênk asēval a njêrêko.

²³ Tac Yesu tēkêko hnê tere asankaf wasêwif hna. Ga nukêhni vële yêwêd ge ahnê cêmêk va do gē vële yahnadêho va, ²⁴ mē ntehnêk: «Cahnêryin hnani, fandag fi cēmēna, wakwêd fo ndakêk.» Bare njafanjêdēnihawo. ²⁵ Ga canēnihêhni kore ýa g'ipêr, Yesu têngêko cery hna, pêlahna fandag fa vák ýa do matēlehn. ²⁶ Wêkasêk watac campêko resiyo hna fop.

Yesu vumêp vuki njêrênêd

²⁷ Hnê wati nte matêko Yesu hnam njind ña, vumêp vuki rēfēlendêhawo ndekatēndēni: «Hey! Ajê David, kaýêhnahnêryiýi gē fuhnê!»

²⁸ Ga tēkêk tere hna, vumêp va mē tēhaniha do mē tēyêkêhni: «Ntiyahnêku bi kodêfu liwu ile rēyêdun ýa?»

Mê ntêkwaniha: «Ha, Aharaj.»

²⁹ Awa mē ñakêkêhni vinkêr va do ntehn: «Arahi Wênu ña maŵeryahnu ile ýadun ýa kabi kwêtahnêrunêho!» ³⁰ Do vinkêr vidêw hni va kolêko nund. Tac mē ñañêhnêkêhni ntehnêhni: «Nêparyin dus, la aryampo tēfêlahna njêta wanj.» ³¹ Bare njiniho nêsêndēni soje Yesu ýa hnê resiyo rac hna fop.

Yesu njêrênêdêha kumim

³² Wati le cahnêdēniho vumêp ña, Yesu njonêhnijikawo kumim kabi yine fêlakawo. ³³ Yesu canênda tuñ yine ýa, kumim rac pégwêlehn nêsênd. Kore ýa fop pēmpêhnahnêkêhniwo dus do nêsêndēni: «Kobêri nulêfuhna ýi sifa iñê Isêrayel li!»

³⁴ Bare wafarise wâ ntehnêdēniho: «Asankaf wayine ña yêdadêha aýi asan fanka canahnêndêhni wanj wayine!»

Yesu kaýêhnahnêka gē kore ýa

³⁵ Hnê wati rac Yesu njidêho wahnaŵ gē vankol hna fop; karanjêdêhêniwo vahnê va vacery vacalîna vantêw hni hna, pâyahnêdêho Wanês Wakasêk Naw ña do njêrênêdêhêniwo fop vêres gē vêreyah va. ³⁶ Kaýêhnahnêkawo dus gē wakore wade nudêho ña: mbêraniho do cilêtaniho; nkeniho had wape wante wok wahwêhnana ale heryêdêhêhni. ³⁷ Awa mē ntêhnêkêhni vērēfal vėlēwu va: «Barêp roka yabah yehêhna, bare vëryokuj va vëyabêna. ³⁸ Awa muntaryina ahwêhn kaý a nkwenihni vëhawary.»

10

Doku pêhw gē vëhi ýa

¹ Ga puk watac Yesu macêkêhniwo vērēfal pêhw gē vëhi vėlēwu va do njêdahnî imêk ntandênihêhni wayine do njêrênêndênihêhni fop vêres va gē vêreyah va. ² Wêlin wamac wadêw hni ña:

aryênkweryênkw a umê ye Simo, nte wácêde Piyer g'aheryu Andêre

gê viju Sebede, Sak gê San

³ gê Filip

gê Barêtelemi

gê Toma

gê Matiye arêf ýatêtanke ýa

gê Sak ajê Alêfe

gê Tade;

⁴ gê Simo Ahahnêndak a

gê Yuda Isêkariyot ale yed aroka Yesu ýa.

Ipay pêhw gē vëhi ña

* 9:17 9.17 Waryêpêt wasêr: namu lêw hni hna umê tawahnêdêniho uñen ña.

⁵ Tac, Yesu payëkëhni doku vësan pëhw gë vëhi va, gë yi siyab: «Keharyin waresiyo wale ntëdahnëni vële wok vëyena wasëwif va do nt'arëngu la inaw dampo Samari hna, ⁶ bare yiryin gë cape bulunda Isërayel vëhni vële ye had vupe vunte sëvëk. ⁷ Nkaw hna, pëyahënëhni vahnë va Naw ambin na tējajëk, ⁸ yërënëryinëhni vëres va gë vëhwëhni ambiy per, matëndëryinëhni vësëm va, daryinëhni wayine na. Kifo nuñarun dawëluhna, wuhne fëna yëdahnëryin ki fo. ⁹ N'tayoyawu la uyëc koryi ryampo; ¹⁰ nt'ayowu kufa soje uyas wã; la acud akawary ma wapary wakawary, la ryoko, kabi aryokuj na njëdãde le valëdëha ya.

¹¹ «Ge təkërun hn'inaw ma hn'ankol, yëkëlehnerin bi mo fëhwëtak soje kacawu do nëwëryin yalu hna fo hafo awatu hnam. ¹² Ge tënkërun hnë tere dehnëryin: "Arabi yam ya nke gë wuhne." ¹³ Ge vële lëdëk hnë tere rac va kacanihu, arabi dëwara hun na cël yal hni hna, ge gwër nuñani nke. Ge gena umë, arabi idëwara hun na mboka gë yalun. ¹⁴ Ge, hnë tere ma nkol hna fop, njewëyk kacadeluhna ma nëparyiluhna, kërënëryin hnam do bankaryin ivëd wapary hun na. ¹⁵ Toña ya fëyadëmu: hnë fac kiti hna, vële lëdëk Sodom gë Gomor[☆] va vëyapënanëdëna d'us gë vëvë inji nkol ki.

¹⁶ «Nëparyin! Payëdëmu had wape wante wok wayëtëna yayah fagant wayin. Awa titënëryin do ahnënu. ¹⁷ Keharyinëhni vahnë va kabi kitinjëdënihu do ntampëdënihu vacaliña vantëw hni hna. ¹⁸ Njiryeryëderun haryënkw hnë waguverner hna gë vëhna hna soje lëmën, wasefe mën yedun haryënkw lëw hni, vëhni gë wabulunda wadëw hni na. ¹⁹ Ge njiryeryirun vakitiña hna antë nkehahnahnu soje le hnësëdun ma gante tëfëka ahnësu: wanës wante rëfëka ahnësu na njëdãdëhu Wënu na wati rac. ²⁰ Ha, gena wuhne rëkëd ahnësëndu, bare Iyir Rëmun na rëkëd nësënd hnë wuhne.

²¹ «Hnë wati rac, vële vankëk rëm gë hnëm njëdahnëdëni soje ndawini; warëm wã koyëna ntidënihëhni vutah vuntëw hni va do vutah va nëwëdënihëhni vële hnagëkëhni va do ndawëhnëdënihëhni. ²² Vahnë va fop nëwëdënihu soje lëmën. Bare ale yawënad hafo pu ya, Wënu na pëhëtëdëna. ²³ Ge këm fo ntidërun hn'inaw, garyëryin hn'ikawary. Toña ya fëyadëmu: nkodun afëyahndëndu wanës Wënu na hnë wahna wawë Isërayel hna fop hafo Ajë Ahn'a bokaj.

²⁴ «Fakarañ fante lëbëka aharañ alëwu gena do aryokuj ale lëbëka ale ndokujëhnëd gena. ²⁵ Canjëk ge fakarañ fa nke had aharañ alëwu ya do aryokuj a nke had ale ndokujënd a. Ge asankaf tere ya Belësebul macëde, awa vëvë tere lëwu va fëna koyëna macëdenil!»

Ale rëfëka ntakëlëntëdehna

²⁶ «Gante-wo nke ka, ntë ntaku gë vahnë va. Fop le sowik ya cowëtëde, do fop le ye sëvah ya njëtëde. ²⁷ Ile hnësëhnëdëmu g'umëd ya, tëtëtaryin ge pacëk; ile yakëñakënderun ya, dekaryin yan. ²⁸ Antë ntakuni vële ryawëd imbahn bare hana wahodina ndawëni ntawary na; dakëryiwuna Wënu na umë ale hođ ntab mbahn ina g'intawary ina per janama hna. ²⁹ Gena bi nkwafeđeni vuñer vuki gë uyëc koryi ryampo? Bare la fëndampo hnë vutac yojëdina nkal li hara Wënu na Rëm hun ya yëtëna. ³⁰ Ge wuhne ye, la mul bë vankaf hun ni ndëkwëk. ³¹ Awa ntë ntaku: wuhne lëbëkëhni nafa ya kore vuñer vuyabah!

³² «Ale-wo-le hnësëk bulunda hna ami hwëhnëka, nësëdëfu ami fëna haryënkw Rëm mën le ye g'ambin ya ami hwëhnëka ayi; ³³ bare ale-wo-le hnësëk bulunda hna kwëhnëwëhna, nësëdëfu ami fëna haryënkw Rëm mën le ye g'ambin ya kwëhnëwëhna.»

Gena yam bare uwët

³⁴ «Ant'ahnahawu yam yiryeryibu duniya li: gena rac, uwët ye. ³⁵ Wasañëdina ajë gë rëmu, aryag gë hnëmu, asëval gë hnëm asanu; ³⁶ do vëjëw ahnë va, vëvë tere lëwu va dënk yed.

³⁷ «Awa ale yahnëka rëmu ma hnëmu hafo lëbiwu ami, ahnë arac gena gwër nke arëfal mën; ale yahnëka aju ma aryagu hafo lëbiwu, ahnë arac gena gwër soje lëmën ya. ³⁸ Ale wok mašana tëfëndo hafo paki cëm hna kërëwa gena gwër nke arëfal mën. ³⁹ Ale yad yi duniya yi cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf yi duniya, soje lëmën ya, nkoryaryëd ntawary dëwu na hafo arayen hna.»

Icos

⁴⁰ «Ale-wo-le hacaka ya kacako; ale-wo-le hacako ya kacako ale fayiko ya. ⁴¹ Ale-wo-le hacaka kila Wën kabi kila ye, nuñad icos nte kwëtëhnik kila ya; do ale hacaka asatah a kabi asatah ye, nuñad icos nte kwëtëhnik asatah na. ⁴² Toña ya fëyadëmu: ale yëdaka

☆ 10:15 10:15: Wapëgwala 18.1-19.38

la wënka wayamah fo ale ÿak vak hnë vërfäl mën hna kabi aréfal mën ye nuñad icos dëwu ña.»

11

Vëfayik San Ayary a

¹ Ante puhnako Yesu siyab vërfäl pëhw gé vëhi vëlëwu ña, njiko soñe karañehni vahnë va do nësëhnëni wanës Wënu ña vankol vambë hnam hna. ² San Ayary a, nte woko le cédiko hna, nkwëryëko le ntidëho Këris ÿa. Awa më payëkëhni vëryampo hnë vërfäl vëlëwu hna ³ tÿëryina Yesu: «Arëhnayik ale ÿad' njija bi yeru ma ahañary rëfëkëfu hnapëfu?»

⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Yïryin afëyawuna San ile wëryëdun do g'ile hnuñun ÿa: ⁵ vumëp va nuñëni, vële rañëd va gona tañëdëni, vëhwëhn ambiÿ va yër ña njerëndëni, vëryëñkah va nkwëryëdëni, vësëm va bëhn ña mbëhnëndanëdëni do Wanës Wakasëk ña pëyañeni vëhaÿëhñah va. ⁶ Mbetak ale wod' tavëna ikwëtahn dëmën ña!»

⁷ Ante njini vërfäl San ña, Yesu më nësëndëhëni kore ÿa soñe San ntehnënd: «Ye yirunëho ayëkiwu wula hna? Ale wok kwëhnana nafa had idël bë tëfary sën nte ñënkëlend sël bi? ⁸ Awa ye yirunëho ayëkiwu? Ale sudak viÿi viwamah bi? Vële sudad viÿi viwamah va vacery vëhnañ hna nkeni. ⁹ Awa, ye lë yirunëho ayëkiwu? Kila bi? Ha, ntehnëdëmu ntëbik dënk kila. ¹⁰ Soñe San nësëd Vikerëh va ante ntehnëko Wënu ña: “Cañëtëryidëfuha afay mën a haryënk wu pëhwëtëhni nkañ ña.” ¹¹ Toña ÿa fëyañëmu: kobëri nagina ale lëbëka San Ayary a; bare ale ÿak mbak nafa Nañ ambin hna umë lëbëka San. ¹² Kobëri wati nte pëyañëdëho San wanës Wënu ña hafo gaki, ale-wolë ntid fere fop tënkahn Inañ Ambin hna; vële varikañëk va fo hamënad soñe tënkëni. ¹³ Wakila ña fop pëyañëni Nañ Wënu ña. Sariya Moÿis ÿa fëna pëyañëk. Tac San fëna pëyañëko. ¹⁴ Do ge ñadun añañu, San ye Eli, asan ale ntehnëniho wakila mbokajëd' ña. ¹⁵ Nëparyin d'us, ge kwëhñarun vanëf awëryahnu!»

¹⁶ Yesu më mbok ntehnëk: «Mo hoñëfu wëntëndëlehnëwëhni vëÿi vahnë? Vutah vunte lañak le nëhëdëni mëntëlëni, vundampo ndekahnatëndënihëni vuñëntañ va: ¹⁷ “Njëwëhñirun hnëw sampace, gañëluhna sampace! Njëwëhñirun hnëw wakwëy, gañëluhna wakwëy!” ¹⁸ San nijjëko, tokëd'lohna roka fëren, ced'lohna uñen do vahnë va canahnëléliwohna, ntehnëdëniho soñe umë: “Yine fëlaka!” ¹⁹ Tac Ajë Ahn'a nijjëk, tokëd, ceñ do ntehnëdëniho soñe umë: “Yëkëryina aÿi asan, roka gé use ñen fo nahad, do lawo vëref' ÿatëtanke ye do gé wëwen!” Bare vële rëfëk uyët va njavëtëdëni Wënu ña catëk.»

Vankol vante wëÿëk vëhwëtahnëd'ina

²⁰ Awa Yesu pëgwëlehn ñañënahñëdëhni vahnë vëvë vankol vante ñako ntihahn vifëmpëhñah viyañah vilëwu va, kabi hnam vëwëcëtëlohna vankeya vantëw hni va. Më ntehnëk: ²¹ «Meku wuhnë vëvë nkol mbë Korasin gé mbë Betesayida vi! ÿal hun hna ntik Wënu ña viÿë vifëmpëhñah va gena Tir gé Sidon.* Ge hnam ntikënd viÿë virac, vëvë hnam vi mbiÿëk ga nkwëcëtakëndëni vankeya vantëw hni va. Cudakëndëni viÿi icëm do nëvakëndëni iñëhn vimbahn hna tufëhñahñëni gante njjëwëhñëni ka soñe ile ntidëniho kobëri ña. ²² Soñe umë fëyañëmu, fac kiti hna vëvë Tir gé Sidon vëyañënanëhñëdëna d'us gé wuhnë ki. ²³ Wuhnë vëvë Kaperënaÿum ntiyañëku bi njihñëderun hafo ambin hn'ani? Ged'ina koyëna. Nöÿëderun hafo janáma hna. Ge vifëmpëhñah vile liyik ÿal hun va Sodom* ntikënde, nañ tac nkokënd hafo dol. ²⁴ Soñe umë fëyañëmu, fac kiti hna vahnë vëvë Sodom va vëyañënanëhñëdëna gé wuhnë ki.»

Iyinëga paryi ña

²⁵ Wati rac, Yesu ntehnëko: «Apa, Ahwëhn ambin g'inkal, camehñëmi gante njëtëndanëruhëhni vële ye had vutah ile soñëntuhëhni vëhwëhn hakili g'uyët. ²⁶ Ha, Apa, nti ru koyëna kabi irac ÿadu.»

²⁷ Yesu më mbok ntehnëk: «Rëm mën ÿa njëdako fop. Ahnë yëtëlohna ami, Aj'a, ge gena Rëm mën ÿa. Ahnë yëtëlahna Rëm mën ÿa ge gena ami, Aju ÿa do vahnë vële rëhñabu rufëwëhni Rëm mën va.»

²⁸ «Yijën ÿal mën hna wuhnë fop vële ntënek id'ib vi do njëdadëmu ntañëla ña. ²⁹ Nufëryin sug lëmën ÿa yañëdu, koyëna nuñadun yam ÿa soñe walañary hun hna

dënk. Dakëla yentiwu do ntaŵary iŋa pacëko. ³⁰ Sug le lehnëmu ahnuwu yi dakëna ndibi do idiŋ nte yëdäcëmu ŋa dënëna.»

12

Yesu gë fac ntaŵëla

¹ Ga mbiyëk toye, Yesu gë vëréfal vëlëwu va hnë wëhaŷ vantimp ndëcëtaďëniho fac ntaŵëla. Vëréfal va inte yokëhniwo; pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va do cemëndëni. ² Wafarise wëryampo, ga nuni watac, më ntehnëniha Yesu: «Yëkëry, vëréfal hu va ile nkok maŵëryana sariya fu hnë fac ntaŵëla hna ntidëni!»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Karaŋëluhna bi ile ntiko David umë dënk gë vëréfëlëntaŵu va hnë fac ryampo nte njokëhniwo inte ŋa? ⁴ Tënkëko cery Wën hna, nuf mburu nte kwëtëhniko Wënu ŋa, do tokëni umë gë vëréfëlëntaŵu; hara, sariya fu ŷa maŵëryanëlëhniwohna tokëni: vësëna wasadëha fo maŵëryanëko. ⁵ Ma karaŋëluhna bi ile kerëko Moyis ŷa: la hnë fac ntaŵëla hna, vësëna wasadëha ndokunjëďëniho Cery Wën Cankaf ŋa? Koyëna vëlënenëďilohna sariya ntaŵëla ŋa, bare ahnë dehnëlëhniwohna menëni? ⁶ Awa, paryi pëyaďëmu: nkehëhna hnani ile lëbëk Cery Wën Cankaf ŋi! ⁷ Gena bi Wënu ŋa lehnëk Vikerëh hna: “Ipërëna ŋa fecehnëko, gena sadëha wusaw?”* Ge paryi njëtakëndun ile pëhnëtanëď ŷa, kitinjakëndilunihna vële wok vëwënenë. ⁸ Yëtëryin, Ajë Ahn'a umë ye Ahwëhn fac ntaŵëla ŋa.»

Iyërën ale cëmëk vák

⁹ Yesu matëko hnam nji hnë caliŋa ntëw hni hna. ¹⁰ Nkeho hnam asan ale cëmëko vák. Wafarise ŵa ñadëniho nuŷani ile pëyahnedëni menëk Yesu pëlahni; soŋe rac më tëyëniha: «Sariya fu ŷa maŵëryak bi njërëni ahnë hnë fac ntaŵëla?»

¹¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Ge aryampo hnë wühnë, kwëhnaka ife ryampo fo do ife rac ntëba hnë hatëh hatëwah hnë fac ntaŵëla hna, yidina bi ntabëtehn? ¹² Do, ahnë yabëlahna bi đus nafa ntëbi ife? Awa, sariya fu ŷa maŵëryak ntinëhni ahnë ifërën hnë fac ntaŵëla hna.» ¹³ Awa Yesu më ntehnëka asan a: «Yeli vák hu yi.» Umë njelëk do mbokalehna fërën fo gë yëntaŵ ka. ¹⁴ Tac, wafarise ŵa cahnlëhnëni nësëlini bi hak ntidëni ndawëhnahnëniha Yesu.

Aryokunŷ ale tëhnaŷ Wën

¹⁵ Awa, Yesu, ga njëtak ile ñadëniho ntini wafarise ŵa, më kërënak hnam do kore sankaf rëfëlehnëkaŵo. Njërënekëhniwo vëres va fop, ¹⁶ bare ŋaŋënahnekëhniwo ntehnëhni antë pëyahneni bi mo ye. ¹⁷ Koyëna nkeho ntiyahn wanës wante nësëko Wënu ŋa hnë wës kila le waciko Esayi ŷa:

¹⁸ «Wëliho aryokunjëhn mën ale rëhnaŷu ŷa, ale ŷaďëfu đus.

Umë fëbënedëfu iyir mën ŋa do pëyaďëhëhni wayamani ŋa gante ntidëfu ka catahni.

¹⁹ Konkëntëďena g'ahnë, dekadina, nësëďina soŋe tufëhnahn.

²⁰ Pakacëďina hn'ile fëgwëk wubëď; dipëhnëďina lampu le wok pëtëďina đus. Koyëna rëkëď ntind hafo urumpak ŵa pu;

²¹ do waŷulunda ŋi fop umë tamahnëďëni.»

Yesu gë Belësebul

²² Fac ryampo, Yesu njonëhniŷikawo asan ale wëpëko do wok kodina nës kaŷi yine fëlakawo. Yesu njërënekawo asan arac, hafo nund do nësënd. ²³ Kore ŷa pëmpëhnahnëkëhniwo do fop ntehnëďëniho: «Ayi gena bi Ajë David ale hnapëďëho ŷa?»

²⁴ Wafarise ŵa ga nkwëryëni, më ntehnëni: «Ayi asan ntaďëhëhni wayine ŋa, kaŷi Belësebul asankaf wayine ŷa yëďaďëha fanka ntaďëdahnëhni!»

²⁵ Bare Yesu njëtëko nahan dëw hni ŋa, awa më ntehnëkëhni: «Ge vële vankëk inaw mëtëďëni vëhni fo, naŵ tac campëď, do ge vële vankëk ankol ma tere fëna mëtëďëni, ankol tac ma tere rac campëď. ²⁶ Do ge Sintani ntaď le kwëhnëk umë ŷa dënk, umë fo wëtëryad; awa ucankaf ntëwu ŋa hak kod nko kahn? ²⁷ Ntehnërun ntaďëfuhëhni wayine ŋa kaŷi Belësebul yëďako imëk iŋa; vëréfal hun vi lë, mo yëďakëhni imëk ntahahnëndënihëhni? Tufahnëďëni vëhni dënk kwëhnaluhna toŋa! ²⁸ Bare ge g'Iyir Wënu ŋa ntaďëfuhëhni wayine ŋi, umë tufahnëď Inaw Wënu ŋa tëkik ŷal hun hna.

²⁹ «Ahnë kodina tënk hnë tere asan ahwëhn fanka do nuf hnapul lëwu ŷa, ge ñabëlahna ten asan arac; bare ge ñabëka kod nuf le-wo-le tere lëwu hna.

³⁰ «Ale wok gentina gë ami ŷa aŷëw mën ye; do ale wok đemaďilohna varëpëwëhni vahne va campëhnëďëhëhni. ³¹ Soŋe umë ye pëyaďëmu: vahne va kode tavëhnini soŋe wameh-wo do soŋe wayëw wante njewëniha Wënu ŋa; bare ale yewëk Iyir Ipacah

* 12:7 12:7: Ose 6.6

inja tavèhnhèdèna. ³² Do fèna, ale-wo-le hnèsèd wanès wameh soje mèn, Ajè Ahn'a, kodè tavèhni; bare ge ahnè nèsèk wanès wameh soje Iyir Ipacah inja tavèhnhèdèna hnè duniya vè gaki yi gè vè le yejek per.»

Atèh g'ile ntèwèd

³³ «Atèh pèrèn wadèwel wapèrèn ntèwèd do atèh meh wadèwel wameh ntèwèd. Atèh ña wadèwel wante ntèwèk ña njavètahnèdè. ³⁴ Wuhnè wafarise wi, njapèrun had walèn! Hak kodun ahnèsèndu viyè vifèrèn do hara merun? Wès ya ile fèbèk ntawary ya nèsèd. ³⁵ Ahnè afèrèn a viyè vifèrèn vile fèbèka ntawary dèwu va canèd; ahnè awèh a viyè viwèh vile fèbèka ntawary dèwu va canèd. ³⁶ Pèyadèmu: fac kiti hna, vahnè va njavètèdèni tase Wènu ña fop wanès wakwèhn nafa kèmm wante nèsèdèniho ña. ³⁷ Yètèry, gè wanès wante hnèsèru ña kitinjèdèhi Wènu ña do pèyahnèd ge menèru ma menèlihna.»

Itèy dahèse

³⁸ Awa vèharan sariya vèryampo do gè wafarise wèryampo mè ntehnèniha Yesu: «Aharan, ñadèfun alinèhnèfu hnufo dahèse fèmpèhnahna.»

³⁹ Yesu mè ntèkwakèhni gè anj nèsà: «Vahnè vèle ye vèwèh do wok vèhahnèndana soje Wèn vi, dahèse tèyèdèni, bare sifa dahèse le yehawo kila le waciko Yonas* yi fo nuyadèni. ⁴⁰ Ndampo fo nke gante ndakèko Yonas wafac warar hn'idonk igis cankaf ki, koyèna ndakèd Ajè Ahn'a fèna wafac warar ñambery nkal hna tac mbèhnèd. ⁴¹ Fac kitinj hna vèwè Niniv va nkentèdèni gè vèwè gaki vi, do tufahnèdèni vahnè vèwè gaki vi ntèntèni. Vèwè Niniv va vèhni nkwcètani vankeya va ante nkwcètaniho wanès Yonas ña do nkehèhna hnani ale lèbèka Yonas bare wuhnè gwècètaluha vankeya va. ⁴² Do fèna, fac le kitinjèdèhèni Wènu ña vahnè va, asèval ale hna wèko hn'inkal Saba nkentèdè gè vahnè vèwè gaki vi, do tufahnèd vahnè vèwè gaki vi ntèntèni. Umè le tèkwik nkal hna matik njij nèpa usery Salomo* wà do nkehèhna hnani ale lèbèka Salomo bare nèpadilunahna!

Iboka yine

⁴³ «Ge yine ntaiyk hnè ahnè, le nkeho cery ntèwu hna, njid njasèlehnènd wèwac wahankah hna njèkèlehnènd hn'ile nèwèd. Ge nuyana, ntehnad: ⁴⁴ «Mbokadèfu cery mèn hn'ile matibu hna.» Awa njid tèkata asan a had cery nte facik, fèhwètik hafo njiv. ⁴⁵ Tan njid njojèhni wayine ntawu mbèd gè waki wante lèbèka wayap, njijèni nèwèni hnam. Tac horot ahnè arac ya ntebèdè gè kobèri ka. Do koyèna fèna nked soje vahnè vèwèh vèwè dol vi.»

Hnèmu gè vèheryu Yesu

⁴⁶ Nkoko nèsèhnèndèhni kore ya, ante tèkiniho hnèmu gè vèheryu ña. G'ipèr nèwèniho do ñadèniho nèsèhnèniha. ⁴⁷ Ahnè mè ntehnèka Yesu: «Nèpary, hnèmu gè vèheryu per hna nèwèni do ñadèni nèsèhnènihi.»

⁴⁸ Yesu mè ntèkwaka ahnè arac: «Mo ye hnèm mèn ya do gè vèheryu mèn va?» ⁴⁹ Tac mè tufakèhni kore le yeho hnam ya do ntehn: «Yèkèryin, hnèm mèn ya gè vèheryu mèn va ani nkeni. ⁵⁰ Vèle lid le ñad Wèn le ye g'ambin ya vèhni ye vèheryu mèn va gè hnèm mèn ya.»

13

Uhnès uryindaryindan soje ahnad uhnèda

¹ Fac rac, Yesu cahnèko tere hna nji ntaña tèfary lant hna soje karaj vahnè. ² Kore sankaf varèpèlèko caharab lèwu, hafo kay hnè kulu do ntaña. Kore ya tèfary lant hna kahnhèniho. ³ Viyè viyabah nèsèndèhèniwo gè wahnès wadindaryindan ntehnèndèhni: «Fac ryampo asan yiko hnè kaŷ dèwu hna ipahn uhnèda. ⁴ Ga pahndèd, wanjèc wèdampo nkaŷ hna njoko: wusèry mè njini kohnèni fop. ⁵ Wèdampo nkal kwèhn wèraka njoko le nkok yabèna inkal. Wanjèc ña pèhnèlehn tan kaŷi nkal inja tèwèlohna. ⁶ Ulav wà ga njakèk pèdèlehn wayor ña: kankèlehn kaŷi kwèhnalohna vènkahn. ⁷ Wanjèc wèdampo wadèmpèhn njoko. Wadèmpèhn ña naŷèko ndawèlehn hnèda wà. ⁸ Bare wanjèc wèdampo nkal pèrèn hna njoko do nkeho hnè watac wade lèwèko: wèdampo wanjèc keme (100) ntèwèko, wañèntaŷ ña wafèhw mbèd gè ryaw (60) do wakaŷary kat wafèhw warar (30).» ⁹ Yesu mè nkwenèk: «Nèparyin dus, ge kwèhnarun vanèf awèryahnu!»

* **12:39** 12.39: Yonas 2.1 * **12:42** 12.42 Salomo aju David yeho, ahnaŷ Isèrayel had rèmu. Umè vèryèhnèko Cery Wèn Cankaf ña do njètiko soje yasery yalèwu ya (1 Vèhnaŷ 6; 1 Vèhnaŷ 5.9-14).

Soje ye nēsēd Yesu gē wahnēs wadindaryindan

¹⁰ Awa vēřēfal va tēhalehnēniha Yesu do tēyēniha: «Soje ye hnēsēnduhēhni gē wahnēs wadindaryindan?»

¹¹ Mē ntēkwakēhni: «Wuhnē njēdayirun ayētu viyē vivē Naw āmbin hna le sowak, bare vēhni vēyēdayina. ¹² Ale wēryēk wapacēk a nkwēnhēnēde uyēt wā, do kobēdēha; bare ale wok gwēryēna ŷa tebēde la le njētēk ŷa.* ¹³ Wēlin soje ile hnēsēhnandēbuhēhni gē wahnēs wadindaryindan: Njēkēdēni hara vēhnuđina do nkwēryēdēni hara vēyētēđina. ¹⁴ Koyēna ile nēsēko Wēnu ŷa hnē wēs kila Esayi ŷa ntiyađ hnē vēhni:

«Nkwēryēđun đus, bare yētēđiluhna; njēkēđun đus, bare nuđiluhna.

¹⁵ Iyi bulunda kambēnēni vankaf va soje antē nkwēryēdēni;

ciyani vanēf va do ndēmēni,

soje vanēf vantēw hni va antē nkwēryēnd

do antē vinkēr vidēw hni va nund,

wahakili walēw hni wā antē njētēnd;

mē nkoni vēwēcētađina vankeya vantēw hni va

soje yērēnahnēwēhni.»

¹⁶ Mbetarun wūhnē kabī vinkēr hun va nuđ do vanēf hun va nkwēryēđ! ¹⁷ Paryi pēyađemu: wakila wayabah gē vēsatah vēhawary vēyabah va ŷađēniho nuni do nkwēryēni ile hnuđun do wēryēđun ŷi, bare vēhnulohna do vēwēryēlohna fēna.»

Gabahn uhnēs uryindaryindan ahnađ uhnēđa

¹⁸ Yesu mē mbok ntehn: «Awa wūhnē, nēparyin ile pēhnētanēk uwi hnēs uryindaryindan ahnađ uhnēđa wā. ¹⁹ Vēle wēryēđ ga nēsēde soje naw do vēyētēna bi ye nēsēđ, had tēfary nkaw nkeni le njōđ uhnēđa hna: Sintani njijēđ teba fop ile fahnik walařary walēw hni ŷa. ²⁰ Vēryampo had nkal kwēhn wēraka nkeni le njōđ uhnēđa hna: nkwēryēndēni wanēs ŷa tuŷ maŷēdēni taŷ g'uhnatah. ²¹ Bare vēravēđina kwēhna vēnkahn hnē vēhni, ikwētahn dēw hni ŷa bēyēđina. Awa ge ryēñah wā tēkēhnikēhni ma ge mbērehnini soje wanēs Wēnu ŷa, tawēđēni taŷ kwētahn dēw hni ŷa. ²² Vēhawary kat had hn'ile nke wadēmpēhn nkeni: nkwēryēdēni wanēs ŷa, bare nahan iyi đuniŷa ŷa do gē wēbal soje hnapul ŷa ndawēđ wanēs ŷa, do ŷoñ yojēđina ifērēn hnē vēhni. ²³ Bare vēryampo had inkal pērēn nkeni: nkwēryēdēni wanēs ŷa do njētēdēni ile pēhnētanēđ ŷa; watac yojēk ifērēn hnē vēhni had watēh vante lēwēko vēndampo keme (100), wañēntaw wafēhw mbēđ gē ryaw (60) do vakawary kat wafēhw warar (30).»

Uhnēs uryindaryindan soje idēl meh

²⁴ Yesu nēsēhnēkēhniwo uhnēs uryindaryindan hařary: «Naw āmbin ŷa gē ŷin mēntēlēni: ahnē hnađēko uhnēđa fērēn kaŷ dēwu hna. ²⁵ Umēđ ndampo, wati nte ndakēniho wahnē fop ŷa, ale ŷewēka ahwēhn kaŷ tac a mē njijēk nađ idēl meh hn'ikaŷ tac, njilehn. ²⁶ Ga pēhnēk uhnēđa wā do ntēw, dēl meh inŷa fēna cahnēntiko.

²⁷ «Vēryokuj ahwēhn kaŷ va njilehnēni ntehnēniha: “Ahwēhn, gena bi uhnēđa fērēn hnađēruho kaŷ hu hna? Awa ne matik idēl meh inŷi?”

²⁸ «Mē ntēkwakēhni: “Aŷew mēn lik rac.”

«Vēryokuj va mē tēyēniha: “Awa, ŷađu bi yifu lihētēfu dēl meh inŷi?”

²⁹ «Mē ntēkwakēhni: “Hali, ge ntihētēđun dakēna ayēcaryu uhnēđa wā. ³⁰ Tavēryin, naŷēlahnēni hafo uhác hna. Hnē wati rac, ntehnēđēfuhēhni vēhác va ntihētēni ten dēl meh ŷi do ŷabēni wawap wawap soje pēđi, tac ndanēni roka ŷa ndank mēn hna.»

Uhnēs uryindaryindan uŷēc mutarēđ

³¹ Yesu nēsēhnēkēhniwo uhnēs uryindaryindan hařary kat: «Naw āmbin ŷa g'uŷēc atēh mutarēđ mēntēlēni, ule nufēk ahnē pahnek hnē sarēđiŷ lēwu hna. ³² Uŷēc rac ŷak wak waŷēc hna fop; bare ge pēhnēk, urac ŷak hnaŷēc watēh vamb sarēđiŷ hna fop: naŷēđ hafo gwēr kofahnēni wusēry wā hnē wahni walēwu hna.»

Uhnēs uryindaryindan levir

³³ Yesu nēsēhnēkēhniwo uhnēs uryindaryindan hařary: «Naw āmbin ŷa mēntēlēni gē levir le nufēk asēval nēgw gē upih yabah, tac cis fop.»

Soje ye nēsēd Yesu gē wahnēs wadindaryindan

* **13:12** 13.12 Ale wēryēk wapacēk a nkwēnhēnēde uyēt wā, do kobēdēha; bare ale wok gwēryēna ŷa tebēde la le njētēk ŷa. Kođe nkwēryi fēna: Ale hwēhnak iñē ŷa nkwēnhēnēde, do kobēdēha; bare ale wok kwēhnana iñē ŷa tebēde la le liyhānēka tēk nuŷa ŷa.

³⁴ Yesu gë wahnës wađındaryindan nësëndëhëhniwo kore ŷa watac fop; nësëndilëhniwohna hara wahnës wađındaryindan gentina. ³⁵ Koyëna ntiyako wanës wante nësëko kila ŷa:

«Gë wahnës wađındaryindan rëkëđëfu hnësëndu,
do pëyahněđëfu viŷë vile soŷik kobëri ante ntiyiko đuniŷa ŷa.»

Gabahn uhnës uryındaryindan děl meh

³⁶ Awa Yesu tavëkëhniwo kore ŷa nji gë tere. Vëřëfal vëlëwü wa më tëhaniha do tëŷëniha: «Gabëryifu uhnës uryındaryindan idël meh mbë kaŷ nji.»

³⁷ Yesu më ntëkwakëhni aki: «Ale hnađëđ uhnëđa fëřën wã, Ajë Ahn'a yeho; ³⁸ kaŷ iŷa đuniŷa ŷi ye; uhnëđa fëřën wã vële ye Naw Wënu wa ye; děl meh iŷa vëhni ye vële kwëhnëk Sintani va; ³⁹ aŷëw ale hnađëđ děl meh iŷa Sintani ye; uhác wã, wapuya đuniŷa ŷa ye; do vëhác va wamëleka ŷa ye.

⁴⁰ «Gante ntihtëđe idël meh do ntabi hnë hwëđëh ki, koyëna ntiđeni vëwen wa wapuya đuniŷa hna. ⁴¹ Ajë Ahn'a payiđëhëhni wamëleka wadëwu ŷa, ntihtëđënihëhni Naw đëwu hna fop vële sanëkëhni vëŷënta hni hn'ikwëtah wa do gë fop vële wok vëwãhëhniđilahnã Wënu ŷa, ⁴² do ntabëđënihëhni hnë hwëđëh hucankaf janãma hna; hnam rëkëđ kondëni do cemëlehnandëni wabeŷ ŷa. ⁴³ Bare, vësatah va rëkëđëni pëtëđëni had lepera hnë Naw Rëm lëw hni hna. Nëparyin đus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Uhnës uryındaryindan soŷik

⁴⁴ Yesu më mbok ntehn: «Naw ambin ŷa gë hnapul le soŷik hn'ikaŷ mëntëlëni. Ge ahnë nuk hnapul rac coŷëđ g'ahawary. Natëđëha hafo nji nkwaŷ fop ile kwëhnaŷ ŷa do mbokaj ntaŷ kaŷ tac.

⁴⁵ «Do fëna Naw ambin ŷa gë sanikona wamah le yëkëlehnëđ awaf mëntëlëni. ⁴⁶ Ge nuk uryampo ule hwëhnaŷ nafa ntëbi sanu, njiđ nkwaŷ fop le kwëhnaŷ ŷa do mbokaj ntaŷ sanikona rac.»

Uhnës uryındaryindan waryey wale pëlahněđeni wuwis

⁴⁷ Yesu më mbok ntehn: «Naw ambin ŷa gë ŷin mëntëlëni fëna: waryeyët loŷëđe hnë lant do fëlađëhëhni sifa wuwis-wo. ⁴⁸ Ge pëbëni wuwis wã vëfëla va ndodëni gë vambëŷ lant, tac ntaŷani tahnënihëhni: wufëřën wã hnë kankel kwëtëđënihëhni do ntonënihëhni wule wok wahwëhnana nafa wã. ⁴⁹ Koyëna nkeđ wapuya đuniŷa ŷa: wamëleka ŷa njiđëđëni pitëndëlehnënihëhni vëwen va gë vësatah va. ⁵⁰ Vëwen va hnë hwëđëh hucankaf janãma hna ntonëđënihëhni; hnam rëkëđ kondëni do cemëlehnandëni wabeŷ ŷa.»

Uhnës uryındaryindan hasëk gë sër

⁵¹ Yesu tëŷëkëhniwo: «Nkwëryëřun bi waji fop?»

Më ntëkwaniha: «Ha».

⁵² Awa më ntehnëkëhni: «Koyëna nkeđ ge aharaŷ sariya nke fëna arëfal Naw ambin ŷa. Ahnë arac mëntëlëni g'ahwëhn hnapul ale hnuđiđ hnë hnapul lëwu hna vihasëk gë visër.»

Vëvë Nasaret va vëhwëtahnělahna Yesu

⁵³ Ga puhnaŷ Yesu nanta waŷi wahnës wađındaryindan wã, më njik ⁵⁴ hnë naŷ nte naŷahnëko hna. Pëgwëlehn karaŷëndëhni calia mbë hnam hna do fop vële yeho hnam va pëmpëhnahnëkëhniwo đus. Ntehnëđëniho: «Ne nufik uŷi uyët? Hak kolahnëk ntind viŷë vifëmpëhnahnah? ⁵⁵ Gena bi umë ye fatah afak vacery ŷa? Gena bi Mari ye hnëmu ŷa? Sak gë Yosef gë Simo do gë Yuđ gena bi vëhni ye vëheryu va? ⁵⁶ Do vëheryu vësëval va gena bi fop ŷal fu li nkeni? Ne nufik awa ŷin fop?» ⁵⁷ Do rac wëmaŷëhnëkëhniwo soŷe kwëtahnëniha.

Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Kila ntënënik gante-wo-gante bare gena hn'ile nagik hna do kas tere lëwu hna.»

⁵⁸ Awa Yesu toye fo ntiko hnam vifëmpëhnahnah va kaŷi vëhwëtahnělawohnã.

14

İcëm San Ayary a

¹ Hnë yamani rac, Erođ, nte hnaŷëko Galile ŷa, nkwëryëko ga nësëđe soŷe Yesu ŷa. ² Më ntehnëkëhni vëryokuŷ vëlëwü va: «San Ayary a ye: mbëhnik! Soŷe umë kwëhnahnëk fanka ntihañënd viŷë vifëmpëhnahnah.»

³ Erođ nësëko koyëna kaŷi umë lehnëko pëlayi San, ñabi, cëđi do ndawëhna. Wëlin itëfëta icëm San Ayary a: Erođ cëđëhnahnëkawo soŷe Erođiyad asëvalu Filip, aheryu

ÿa. ⁴ Ntiko koyena kabi ñëlékawo gë Erodiyaf do San ntehnëdëhawo: «Sariya ÿa mawëryana aÿëla asëval ahery hu ÿa!» ⁵ Erof ñadëho ndawëhna San, bare nkehahnahnëkawo gë bulunda ÿa, kabi vëhni fop kila ntinihawo San. ⁶ Koyena nkeho hafo fac le nagahniko Erof ÿa mbok tëkik, aryagu Erodiyaf nkaÿëdëho haryënkwa vële fayehniko hna. Erof nëñëkawo ðus ⁷ hafo ntëkëhna ntehn njëdadëha fop le tëyëdëha ÿa. ⁸ Gë siyab hnëmu ha më ntehnëka: «Yëdarye ankaf San Arya a hnë fëda mpan!» ⁹ Ahnaw a Erof njamëlehn; bare soje idëk dëwu tase vëfay vëlëwu ña, më ntehnëk njëdayi le tëyëk ÿa. ¹⁰ Payehnélehn ntëpëtiji nkaf San ña kaso hna. ¹¹ Më yojik ifëda hna njëdayi fandag fa, do umë njëdahna hnëmu. ¹² Tac, vëréfal San va më njini nufëni ñas ña mbañëni; tac njilehnëni pëyanaha Yesu ile liyak ÿa.

Yesu vësan wawuli mbëd ndavëd

¹³ Yesu ga nkwëryëk wanj wakasëk, më matëni hnam gë vëréfal vëlëwu va, kayëni kulu hna, njini minëhni fo le njirëk. Bare vahnë va njëtaniho, awa më cahnëni vankol vantëw hni hna tëfëlehnëniha gë wapary ña fo. ¹⁴ Ga cëlëk Yesu kulu hna, nutëhni kore sankaf rac, kayëhnahnëkawo ðus gë vahnë vërac do pëgwëlehn njërënëdëhni vële resëko va.

¹⁵ G'anëka ga vëréfal vëlëwu va më tëhaniha ntehnëniha: «Mëdëk do hnani fëk fo ye. Koyaryihni vëÿi vahnë njini vankol hna ntëwani ile tokëdëni!»

¹⁶ Më ntëkwakëhni: «Lakënde vëyina: yëdaryinëhni wuhnë dënk ile tokëdëni ÿa!»

¹⁷ Më ntehnëniha: «Bare vamburu mbëd g'uuwis wuhi fo hwëhna bun.»

¹⁸ Më ntehnëkëhni: «Yinenëhnino». ¹⁹ Tac, ntehnëhni kore ÿa ntañani dël hna do nuf vamburu mbëd va gë wuwis wuhi wä, kanjëk g'ambin do camehna Wënu ña soje ÿi rokëtok. Nkubëlehnëk vamburu va njëdahni vëréfal vëlëwu va, do vëhni cahëlehnënihëhni kore ÿa. ²⁰ Ale-wo-le tokëko hafo pihn. Vëréfal va vëkancel pëhw gë vaki vapëbah mbarëpëniho vankubel vante tesëniho va. ²¹ Vële rokëko va tëkëniho vësan wawuli mbëd (5,000), hara vësëval va gë vutah va vëryëkwaryina.

Yesu lant hna njasëf

²² Paco, Yesu kayëndëlehnëhni vëréfal va kulu hna ndënkwehnhëniha gë cape ñëntaw lant ka, wati nte koyadëhëniwo umë dënk kore ña. ²³ Ga koyakëhni, më kayëk hn'ikuñ soje yëfa. Ga nëkak, minu fo nkeho hnam. ²⁴ Hnë mpëd atac, kulu ÿa tëko ñawëta vambëj va do wavonkëlo wënka ña pankëlëdëniho kabi, gante matif, sël pabëniho.

²⁵ Ga nkëhnëk pac, Yesu gë vëréfal vëlëwu njidëho njasëhatënd wënka hna. ²⁶ Antë nuniha ga njasid wënka hna, ntakëkëhniwo ðus do ndekadëniho: «Ahnënkwe! ye!»

²⁷ Yesu më nësëhnëkëhni tañ: «Ya wëharyin! Ami Yesu ye! Antë ntaku!»

²⁸ Awa, Piyer më tebak wanë ña do ntehna: «Ahwëhn, ge paryi wëjë ye, dehnërye yiryiwu wënka li.»

²⁹ Yesu më ntehnëka: «Yij!» Piyer cëlëlehn kulu hna pëgw njasënd yan wënka hna njind gë vëhni Yesu. ³⁰ Bare ga kamahnëk sël ÿa njawëk, më ntakëka, pëgwëlehn nkëyand wënka hna do ndekak: «Ahwëhn, pehëtërye!»

³¹ Tañ, Yesu njelëlehn wäk ÿa, pëlahna do ntehna: «Wëjë, mbaki ikwëtahn! Soje ye wajëlehnaru?» ³² Tac, kayëlehnëni vëhni vëhi tak kulu hna do sël ÿa tëryalehn.

³³ Awa vëréfal va fop ndëkwëhnhëni haryënkwa Yesu do ntehnëniha: «Paryi nke Ajë Wënu ña yeru!»

Yesu njërënëdëhëhni vëres Senesaret hna

³⁴ Tëkëlehnëni hnë vambëj lant vamb nkal Senesaret hna. Ga ntëmpëtani lant ÿa Yesu gë vëréfal vëlëwu va, tënkëlehnëni hn'inkal bë resiyo Senesaret hna. ³⁵ Vahnë vëvë hnam va njavëtënihawo Yesu do pëyahnhëniho gante-wo-gante tëkik ÿal hni hna, do njonehnijikëhniwo vëres va fop. ³⁶ Këlädënihawo tavëhni ñakëhni wëla wacëmët cuf cankaf ntëwu ña fo do fop vële ÿakëko va njërëniho.

15

Yesu gë wënamu wasëwif wä

¹ Fac ryanko, wafarise gë vëharañ sariya wätiko Yerusalem njini tëyëniha Yesu: ² «Soje ye vëréfal hu vi nkoni vëlënhëdëfina wënamu wante tavëryënihëfu vacërakëlo fu ñi? Vëhni vëÿuhnadina wëbäk ña tokahnëdëni gante nke namu fu ka.»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Wuhnë lë, soje ye worun dënënhëluhna vakwëda Wënu va, bare wënamu hun dënk lidun? ⁴ Wënu ña dehnëna bi: “Dënënhëryihni vëhni rëmuh gë hnëmu”, do fëna “Ale lehnëka rëmu ma hnëmu wameh a tëfëka ndawi”?»

⁵ Bare wũhně, ntehněfuněhěhni vahně va ahně kođ ntehněhni vēle hnagěka va: "Ile rěfěkawo yěđawu ryemahnu ŷa saděha le pehněhnik Wěnu w̄aruŋěbu." ⁶ Awa ge aki nke vahně va gona mbalěhni ntěněnihěhni vēle hnagěkěhni va. Koyěna ntihětěđun waněs Wěnu ŋa soŋe namu lěw̄ hun ŷi! ⁷ Wũhně wěwěr! Kila Esayi toña kwěhnako ante nēsehněkawo Wěnu ŋa soŋe lěw̄ hun ŋa aki:

⁸ «"Iŷi bulunda gě waněs ŋi fo ntěněđěđeniho, bare wasakahn walěw̄ hni hna ŋawětaniho.

⁹ Icěmb đěw̄ hni ŋa, kwěhnana nafa kabi gena waněs měn ŋa karaněđěđeniho vahně va bare wěnamu waděw̄ hni fo ye."»

Ile ronkěněđěha ahně

¹⁰ Tac Yesu mē ntehněkěhni kore ŷa fop: «Něparyin do gwěryeryin ŷin: ¹¹ Gena ile rěnkěđ hně wēs ahně ŷa ronkěněđěha, bare ile sahnid wēs lěwu ŷa, umě ye ile ronkěněđěha ahn'a.»

¹² Awa wěřefal va mē tēhaniha Yesu tēyēniha: «Njětěru bi wafarise w̄a ntavěkěhni gě wějě soŋe waněs wante hnēsěru ŋi?»

¹³ Umě ntěkwakěhni: «Atěh nte-wo-nte nkok pělěna Rēm měn le ye g'ambin ŷi nkēcěđe. ¹⁴ Tavěryiněhni: vuměp vunte hahěđ vuměpěntahni ye! Do ge mēp kahěđěha mēp ņěntaw̄, njoděni vēhni vēhi tak hně hatěh.»

¹⁵ Awa Piyer mē ntehněka Yesu: «Gaběryifu bi ye pēhnětaněk wani waněs soŋe ronk.»

¹⁶ Yesu mē ntěkwak: «Wũhně fěna, gwěryěđiluhna bi ha gaki? ¹⁷ Yětěluhna bi le-wo-le rěnkěk wēs ahně ŷa nděcěđ idonk đěwu hna tac cahněđ mbahn đěwu hna?

¹⁸ Bare ile sahnik wēs ŷa ntaw̄ary hna matik, do rac ronkěněđěha ahn'a. ¹⁹ Bambery ntaw̄ary ahně hna matid vinahan vimeh vinte liyehněđěhěhni ndawěnděnihěhni vahně, njěkělehněnděnihěhni wēsěwal vēhaw̄ary, do ntinděni ndakentl nte mbañěk Wěn, ntehněđeni, mērěnděni, do nēsěnděni wameh vēyěnta hni. ²⁰ Wělin ile ronkěněđěha ahně ŷa! Bare itok hara ņuhnalihna wěbák gante nke namu ka, umě tonkěněđiluhna ahně.»

Asěwal ale wok gena sěwif hwětahněka Yesu

²¹ Tac, Yesu mē matěk hnam ŋi hně vankol vante ye caharađ Tir gě Sidon hna. ²² Hně wati rac, asěwal ale lěđěko hně resiŷo rac mē njijěk đarěl lěwu. Arac bulunda vēle wācěde Kanan hna kwěhnaryiko. Pěgwělehn ndekand: «Ahwěhn Aju David, kayěhnahněryiŷi g'ami! Aryag měn a yine fělaka do mběrak đus!»

²³ Bare Yesu la ņoñ đėkwalawohna. Awa wěřefal wělěwu va mē tēhaniha ntehněniha: «Daryehna aŷi asěwal! Njankěđěhěfu tēfělehnatěđěfu.»

²⁴ Yesu mē ntěkwaka asěwal a: «Wěnu ŋa soŋe wěwě Isěrayel fo payiko, vēle ye had wape wante sěwěk.»

²⁵ Bare asěwal a tēhakawo nděkwehn haryěnk̄w lěwu do ntehn: «Ahwěhn, demarye!»

²⁶ Yesu mē ntěkwaka: «Yivěna nufi roka vutah va kěfěhnini vumbe vi.»

²⁷ Asěwal a mē ntěkwaka: «Ahwěhn, toña hwěhnaru. Bare vumbe va ile yod̄ toka roka vēle hwěhněkěhni hna tokěđěni.»

²⁸ Awa Yesu mē ntěkwaka: «Kwětahněhu ŋa njaběk! Wěnu ŋa ntid̄ ile ŷađu ŷa.» Do aryagu njěrělehn wati rac đěnk.

Yesu njěrěněđěhěhni wěres vēyabah

²⁹ Tac, Yesu matěko hnam ŋi tēfary lant Galile hna. Umě kayěk hn'ikuŋ do ntaña. ³⁰ Wakore wayabah mē njijěni ŷalu hna. Mē njojěnihěhni vēle raděđ, vuměp, wěreyah, wakumim, gě wěres vēhaw̄ary vēyabah. Haryěnk̄w Yesu kwětěđěnihěhniwo, do njěrěněđěhěhniwo. ³¹ Vahně va pěmpěhnahněkěhniwo ante nunihěhniwo wakumim ŋa ga nēsěđěni, wěreyah va njěrěnihini, vēle raděđ va njasěđěniho g'afěrěn do vuměp va nuděniho g'afěrěn. Do pėgwělehněni cěmběnděniha Wěn Isěrayel ŷa.

Yesu ndavěđěhěhni vahně vēyabah vēle wok vēyena wasěwif

³² Tac Yesu macěkěhniwo wěřefal wělěwu va ntehněhni: «Kayěhnahněkōwěhni vēyi vahně. Wělin wafac warar yelahněbun do ņoñ vēhwěhnana ile tokěđěni. Nađa hoyawěhni g'inte fo soŋe antě njohěni g'ankaw̄.»

³³ Wěřefal va mē tēyēniha: «Hně iŷi fěk, ne kođěfun hnuŷafu ile ryavahněfuni hafo pihněni kore gě iŷi ki?»

³⁴ Yesu mē tēyěkěhni: «Vamburu wajěhw hwěhnarun?»

Umě ntěkwani: «Mběđ gě vaki, do gě vunkis.»

³⁵ Awa, mē ntehněkěhni vahně va ntañani nkal hna. ³⁶ Tac mē nufěk vamburu mběđ gě vaki va, camehněka Wěnu ŋa, nkubělehněk do njěđahni wěřefal wělěwu va,

cahëlehnënihëhni vahnë va fop. ³⁷ Ale-wo-le tokëko hafo pihn. Vëréfal va mbarëpëniho vëkankel vapëbah mbëd gë vaki vankubel vante woko va. ³⁸ Vële rokëko va vësan wawuli wahnah yeho, hara vëryëkwaryina vësëval va gë vutah va. ³⁹ Ga koyakëhni kore ÿa, Yesu kayëko kulu hna njind gë resiyo Magadan.

16

Itëy dahëse

¹ Ga mbiyëk toye, wafarise gë wasaduse tëhanihawo Yesu soje tëndëhnëniha urënd. Tëyënihawo ntinëhnëhni dahëse le rufahnëd paryi nke Wënu ña fayika.

² Bare Yesu më ntëkwakëhni aki: [«Ge ambin ña mbëntëk g'anëka ga, ntehnëdun: "Acahn tëvëdina." ³ Do ge ambin ña mbëntëk kobëri fo g'acahnëfëd ga, ntehnëdun: "Tëvëd dol." Kodun ayëtu ile liyad ÿa ge njëkërun ambin ña, bare kodfiluhna ayëtu vile liyad hnë iÿi wati ÿi, bi ye pëhnëtanëd!]⁴ * Vahnë vëvë gaki vi, vële ye vëweh do wok vëhahnëndana soje Wën vi, dahëse tëyëdëni, bare sifa dahëse ile yehawo kila le waciko Yonas fo nuÿadëni.» Tac Yesu më tavëkëhni nji.

Levir wafarise gë wasaduse

⁵ Awa Yesu kayëniho gë vëréfal vëlëwu va kulu hna, soje ndanëni gë cape ñëntaŵ lant ka. Ante njidëniho ña vëréfal va më kamahnëni wayoyana ile tokëdëni. ⁶ Wati rac, Yesu më ntehnëkëhni: «Diryin wajira! Keharyin levirwafarise ŵa do gë wasaduse ŵa.»

⁷ Vëréfal va pëgwëlehnëni nësëlëndëni: «Kabi yojilënhëna vamburu më nësëd aki.»

⁸ Yesu njëtëko wante nësëlëndëni ña, awa më ntehnëkëhni: «Wuhnë, mbaku kwëtahn ña! Soje ye liyahnëku pañare vamburu vante ryënkwirun nësëndëmu! ⁹ Gwëryëluhna ha gaki? Dënkwëtaçiluhna bi vamburu mbëd vante cehëlehnëniho vësan wawuli mbëd va do gë fop vëkankel vankubel vante varëpërunëho va? ¹⁰ Do dënkwëtaçiluhna bi vamburu mbëd gë vaki vante cehëlehnëniho vësan wawuli wahnah va do fop vëkankel vankubel vante varëpërunëho va? ¹¹ Hak nkorun gwëryantuhna nësëndiluhna soje vamburu ante ntehnakëndëmu ahehawu levir wafarise ŵa do gë wasaduse ŵa?» ¹² Awa vëréfal va nkwëryëlehnëni nësëndilëhniwohna soje levir le lihande mburu, bare ile karajadëni wafarise do gë wasaduse ntehnëdëhëniwo kehani.

Piyer pëyahned Yesu ye Arëhnayik a

¹³ Tac Yesu njiko hnë resiyo Sesare Filip hna. Më tëyëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Vahnë va, mo ntehnëni yeÿu, ami Ajë Ahn'a?»

¹⁴ Më ntëkwani: «Vëryampo, vëhni lehnëd San Ayary a yeru, vëhaŵary Eli yeru, do vëhaŵary kat, Seremi yeru ma kila haŵary*.»

¹⁵ Yesu më mbok tëyëkëhni: «Wuhnë lë, mo lehnërun yeÿu?»

¹⁶ Simo Piyer më ntëkwaka: «Arëhnayik a yeru, Ajë Wën paryi ÿa.»

¹⁷ Awa Yesu më ntehnëka: «Nëfaki, Simo aju San†; gena ahnë yëtëndanëki iÿi toña, bare Rëm mën ile ye g'ambin ÿa ye. ¹⁸ Awa, ami, ntehnëdëmi, Piyer (ile fëhnëtanëk "taka") yeru, do hn'itaka tac mbëryëdëfu cery sali mën ña. La icëm ña kodina njawëna haryënk wu. ¹⁹ Njëdadëmi visëdëta Inaŵ ambin ña: le-wo-le vañëdu nkal li mbañëde ambin hna; le-wo-le wawëryaçu nkal li maŵëryade ambin hna.» ²⁰ Tac Yesu më ñañëhahnëkëhni vëréfal vëlëwu va antë pëyaniha ahnë umë ye Arëhnayik a.

Yesu soje icëm dëwu ña nësëd

²¹ Tëk pëgw wati rac, Yesu pëgwëlehn nësëhnëndëhni wapacëk vëréfal vëlëwu va ntehnënd: «Afo yiwu gë Yerusalem. Hnam, vicër va gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va korotehnëdëniho ðus hafo ndaŵëhnëniho do, fac rarëna hna, mbëhnëdëfu.»

²² Awa Piyer më canaryëka do pëgwëlehn nira: «Hali, Ahwëhn, Wënu ña keryëdëhi! Watac gediluhna muk!»

²³ Bare Yesu më cahëtak do ntehna Piyer: [«I]aŵëtarye, Sintani! Memaÿenduho! Nahadila had Wënu ña bare had vahnë.»

²⁴ Tac Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Ge ahnë ñad tëfëlehnëndo, ntë nko nahand soje lëwu dënk, afo ndib kërëwa lëwu ÿa tëfatëndo. ²⁵ Ale ÿad ÿi duniÿa ÿi cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf ÿi duniÿa, soje lëmën ÿa, nkoryaryëd ntaŵary dëwu ña hafo arayen hna. ²⁶ Ye hnëfadëha ahnë ge nuÿak duniÿa ÿi fop tac cëvehn ntaŵary dëwu ña? Ye kod njëdadn mbësahni ntaŵary dëwu ña? ²⁷ Ha ntehnëdëmu, Ajë Ahn'a njijëd gë wamëleka wadëwu ña hnë icëmb Rëmu hna. Awa ale-wo-le ile ntidëho

* 16:4 16:4: Yonas 2.1 * 16:14 16.14 Kila haŵary: kila ryampo fagant wakila wasër. † 16:17 16.17 San: Vikerëh vindampo ntehnëk «Yonas».

ÿa mbësadfe. ²⁸ Toña ÿa fëyadëmu: Vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëdîna hara vëhnulahna Ajë Ahn'a ga njijëd' had ahnaŵ.»

17

Ibaca Yesu ña

¹ Ga ndëcëk wafac mbëd' gë ryaw, Yesu më njokëhni vëhni Piyer gë Sak gë San, aheryu Sak, do njiryeryëhni hn'ikuj yihnah le nkeniho vëhni fo. ² Hnam Yesu më mbacik tase lëw hni; yëka lëwu ÿa pëtëdëho had ulav do viyi vilëwu va njerëko had humpen. ³ Tañ vëréfal vërar va nulehñëhëhni vëhni Moyis gë Eli ga nësëlëd'ëni gë Yesu. ⁴ Awa Piyer më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, njivëk nkeyin hnani. Ge ñadu, ntidëfu wasank watar: ryampo wëjë, Moyis ryampo, Eli ryampo.»

⁵ Nkoko nësënd tëket anar ntancah cankëhni, do kopa wëryiko ñar hna: «Ayi Ajë mën ye ale ÿahnëbu dus; g'umë natëdëho. Umë rëfëka ahnëpawu!»

⁶ Vëréfal va ga nkewëryëni kopa rac, ntakëkëhniwo dus ndëkwëhnëlehnëni wayëka ŵa nkal li. ⁷ Awa Yesu më tëhakëhni, ñakëhni do ntehnëhni: «Matëryin! Antë ntaku.»

⁸ Awa më matëndani bare vëhnulawohna ahnë ge gena Yesu fo.

⁹ Ante cëlidëniho kuj ña Yesu më ntehnëkëhni: «Nt'afëyawuna ahnë ile hnrurun yi hafo Ajë Ahn'a mbëhni vësëm hna.»

¹⁰ Tac vëréfal va më tëyëniha Yesu: «Soñe ye ntehnëd'ëni vëharañ sariya vi, afo Eli nijj ten?»

¹¹ Umë ntëkwakëhni: «Afo Eli nijj ten soñe mbokary canj fop. ¹² Bare ami pëyadëmu: Eli tëko nijj, bare vahnë va vëyavëtëlawohna. Awa umë ntiniha gante ñad'ëni ka. Koyëna korotehnëd'ëniha vahnë vërac Ajë Ahn'a fëna.» ¹³ Awa vëréfal va njëtëlehnëni soñe San Ayary a nësëndëhëniwo.

Yesu njërënëd'ëha fatah

¹⁴ Ante tëkëniho hn'ile nkeni kore hna, asan rëhakawo Yesu ndëkwëhn haryënkwlëwu ¹⁵ do ntehna: «Aharan, kayëhnanëryiyi g'ajë mën ayi. Hayo fëlaka do njod kwëlëkwël hnë hwëd'ëh ma hnë wënka. ¹⁶ Njiryeryëbuha vëréfal hu hna bare vëwëkëna njërënëniha.»

¹⁷ Yesu më ntëkwak: «Ŵuhnë, vahnë vëhwëhn kwëtahn këm do vërumpak yerun! Hafo guve tëfëko ñëwëlahnin gë wuhnë? Afo guve tëfëko voku ryuñënanëhnu? Yinëhñinoŵa fatah fi ani.» ¹⁸ Më njojëniha. Awa Yesu më ñañënahñëka yine ÿa do yine rac cahnëlehna fatah fa, do fatah fa njërëlehn tañ. ¹⁹ Tac vëréfal va, më cahëtaryëniha Yesu do tëyëniha: «Soñe ye wobun mëkëlëfunahna lafuna iji yine?»

²⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Kabi ikwëtahn hun ña mbak dus. Toña ÿa fëyadëmu: ge lakënde ikwëtahn inte vak had uÿëc mutarëd fo hwëhñakëndun, ntehnakëndun inji kuj: “Pakëtary ayi hnani”, do pakëtakënd. Ñoñ tesakëndiluhna. [²¹ Bare g'imunta do g'icuj fo kode ntayi yi sifa yine.]»

Yesu mbok pëyahnënd icëm do g'ibëhn dëwu ña

²² Fac ryampo, ante nkeniho vëréfal va fop Galile hna gë Yesu, më ntehnëkëhni: «Ajë Ahn'a njëd'ahnëd'ëniha vahnë va. ²³ Vërac ndawëhnëd'ëniha; bare, fac rarëna hna, mbëhnëd'.» Vëréfal va, ga nkewëryëni watac, pëbëlehnëni yiwëhñah sankaf.

Cosahn ÿatëtanke Cery Wën Cankaf

²⁴ Ante tëkëniho Yesu gë vëréfal vëlëwu Kaperënaÿum ña, vële rebad'ëho ÿatëtanke Cery Wën Cankaf va tëhanihawo Piyer do ntehnëniha: «Aharan hun ayi cosahnëdîna bi ÿatëtanke Cery Wën Cankaf hna?»

²⁵ Piyer më ntëkwak: «Cosahnëd'.»

Wati tën këd'ëho Piyer tere ña, Yesu ryënkwëko teba wanës ña ntehn: «Ye hnaharu, Simo? Mo rëfëka cosëhni vëhnaŵ vëvë duniÿa vi ÿatëtanke ÿa? Vëvë watere wadëw hni va bi ma vëÿëntaŵ va ye?»

²⁶ Piyer më ntëkwak: «Vëÿëntaŵ va ye.»

Yesu më ntehnëka: «Awa vëvë watere vëhnaŵ va vësosahnëdîna. ²⁷ Bare, ñadilëfuhna lavëndanëfuni vahnë va. Awa, yiryeyi lant hna, aloñ doli ÿa, igis dënkwëryënkwl nte fëladu ña yavëndëryehna wës ÿa: tëkatëdu uÿëc koryi le yed' gwër cosahnahni ÿatëtanke mën ÿa gë lëw hu per; yoj asosahn.»

18

Mo lëbëkëhni vëÿëntaŵ va

¹ Wati rac, vëréfal va tëhanihawo Yesu tëyëniha: «Mo lëbëkëhni nafa vëyëntaŵ va Naw' ambin hna?»

² Yesu më macëka fatah fatoy, kwëta fagant lëŵ hni ³ do ntehn: «Toña ŷa fëyadëmu: ge gwëcëtaluhna ayewu had vutah, tënkëdiluhna muk Naw' ambin hna. ⁴ Ale ŷak njabëk nafa Naw' ambin hna umë ye ale vanaď soŋe nke had faŋi fatah. ⁵ Ale hacaka la fatah fëndampo gë faŋi ki soŋe lëmën ŷa, kacako ami dënk.»

Vile liyendëhëhni vahnë wameh

⁶ Yesu më mbok ntehnëk: «Age ahnë ravëtehnëka ikwëtahn inja wëla fatoy fëndampo hnë vunte hwëtahnëko vi, pecek soŋe lëŵu ŷa ñabi bëraka do ntonji hnë igu lant. ⁷ Meka ŷi dñuniŷa le ravëtehnëdëhëhni vahnë ikwëtahn inja! Nked kwëlëkwël vile rëkëď tavëtehnëdëhni ikwëtahn inja, bare ale lik watac ŷa wëh sankaf hnapëdëha! ⁸ Awa ge vák hu ma fary hu ravëtendëhi ikwëtahn inja, dëpëтары; pecek arënk dñuniŷa le wok puđina hna gë vák ryampo ma gë fary ryampo g'ile worryaryëru waki tak do alabi gë janáma, hnë hwëdëh hunte wok dípëđina muk. ⁹ Do ge inkër hu ŋa ravëtendëhi ikwëtahn inja, dokëтары; pecek arënk dñuniŷa le wok puđina hna g'inkër đampo g'ile worryaryëru viki tak do alabi gë janáma.»

Uhnës uryindaryindan soŋe fape fante sëvëko nute

¹⁰ Yesu më mbok ntehn: «Keharyin ayafanuna la fëndampo hnë vuŋi vutoy; ha, paryi pëyadëmu, wamëleka wadëw hni ŋa haryënkw Rëm mën le ye g'ambin hna nkeni kwëlëkwël. [¹¹ Yëtëryin, Ajë Ahn'a nijikë pehëtëhni vële sëvëko va.]

¹² «Ye hnaħadun hnë waŋi: ahnë kwëhnaċëhni wape keme do ryampo hnë watac cëvat. Tavëđilëhniha bi wañentaŵ ŵa fop le keryëdëhëhni hna njiħahn njëkëlehna ile sëvëk ŷa? ¹³ Ge nuċëka, paryi pëyadëmu natëđëha g'ife rac ntëbini wafëhw imbëď gë wahnah g'imbëď gë wahnah (99) wañentaŵ wante woko wasëvëna ŵa. ¹⁴ Ndampo fo nke, Rëmun le ye g'ambin ŷi ñadina la fëndampo hnë vuŋi cëv.»

Ge aŷënta hu ntëntahnëki

¹⁵ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge aŷënta hu ntëntahnëki, macëryehna ayewu wühnë vëhi fo afëyahna ile ntiki ŷa. Ge nëpaki, pehëtëruha aŷënta hu. ¹⁶ Bare, ge ŋwëŷëk nëpadilihna, yoryehna ahnë aryampo ma vëhi alihahn gante nësëk Vikerëh ka: “Gë vahnë vëhi ma vërar kitinjëde le yelëku ŷa.”* ¹⁷ Ge ŋwëŷëk nëpadilëhniha vëhni fëna, pëyahnerý mbara vële hwëtahnëka va; do ge ŋwëŷëk nëpadina mbara tac, pëlaryina had arëf ŷatëtanke do gë vahnë vëhaŵary vële wok vëhwëtahnëna.

Ibañëhn g'imawëryan

¹⁸ «Toña ŷa fëyadëmu: le-wo-le vañëđun nkal li mbañëde ambin hna; le-wo-le wawëryadun nkal li maŵëryade ambin hna.

¹⁹ «Pëyadëmu fëna, ge vëhi hnë wühnë nkal li maŵalëni tëyëni le-wo-le ŷa hn'imunta, Rëm mën le ye g'ambin ŷi ntinëhëdëhëhni. ²⁰ Paryi nke, hn'ile mbarëni vahnë vëhi ma vërar soŋe wac mën, fagant lëŵ hni nkedëfu.»

Uhnës uryindaryindan soŋe aryokuj ale wok tavëđina

²¹ Awa Piyer më tëhaka Yesu do tëya: «Ahnëhn, wahnënta wayëhw rëfëka ravëhnëwa aŷënta mën a ge tavëđina dëntahn mën inja? Hafo wahnënta mbëď gë wahi bi?»

²² Yesu ntëkwakawo: «Hali, dehnëđila hafo wahnënta mbëď gë wahi, bare hafo ntëbi dënk wahnënta wafëhw mbëď gë wahi wahnënta mbëď gë wahi (70×7) ²³ Awa, wëli uhnës uryindaryindan soŋe Inaw' ambin ŋa: Fac ryampo ahnaŵ fëhnako tëyëhni vëryokuj vëlëŵu va koryi le navehnëkëhniwo. ²⁴ Umë ndënkëkwëk tëyëka asan ale wonanëkawo koryi yabah đus. ²⁵ Asan arac kwëhnalohna ile mbësahnand koryi rac; awa ahnaŵ a më ntehnëk nkwađini g'asëvalu gë vutahu do g'ile kwëhnaċ ŷa fop, cosahnahn koýëna nav inja.

²⁶ «Awa asan a më ndëkwëhëk haryënkw ahnaŵ a, këlahna do ntehn: “Duñënanëhnerýe, cosëđëmi fop!” ²⁷ Ahnaŵ a më kaŷëhnahnëka: më tavëhnëka nav inja do tava nji.

²⁸ «Bare ga cahnëk asan arac, pankëlēhëhëni ale ndokujëlahnëđëđiniho do wonanëkawo koryi toye. Paco pëlaka nahëka do ntehn: “Cosërye le wonanëruho ŷa!”

²⁹ «Ale ndokujëlandëni ŷa më njok haryënkw lëŵu do këlahna aki: “Duñënanëhnerýe, cosëđëmi!”

³⁰ «Bare aýentaŵ a më nŵeýĕk; më cĕdehnĕka hafo mbĕsahna nav inja. ³¹ Vĕryokuŋ vĕýĕntaŵ va, ga nuni ile ryĕĕĕtaĕ ŷa, njiwĕhnahnĕkĕhniwo đus më njini pĕyaniha ahnaŵ a fop.

³² «Awa arac më macehnĕka asan a do ntehna: “Wĕjĕ! Aryokuŋ ayapah yeru! Tavĕhnĕmi nav inja fop kabi kĕlaruho ravĕhni. ³³ Tĕfakilahna bi, wĕjĕ fĕna, kayĕhnahna aryokuŋĕta hu ŷi, gante kayĕhnahnĕko gĕ wĕjĕ ki?” ³⁴ Ahnaŵ a ntaŵekawo đus awa më njĕđahnĕka aryokuŋ a ntind đoku forosima hafo cosa nav inja fop.»

³⁵ Do Yesu më nkwĕnĕk: «Koyĕna ntidĕha Rĕm mĕn le ye g'ambin ŷi ale-wo-le wok tavĕndilahna aýentaŵu ŷa g'intaŵary fop.»

19

Ikaraj soŋe pitĕl g'asĕval

¹ Ga puhnak Yesu wante nĕsĕđĕho ŋa, më matĕk Galile hna nji cape ndampo mbĕ Yude nte yeho gĕ cape nĕntaŵ sĕn Yurĕdan ŋa. ² Kore sankaf rĕfĕlendĕhawo do njĕrĕnĕđĕhĕhniwo vĕres vĕlĕŵ hni va.

³ Awa wafarise wĕryampo më tĕhaniha, më tĕyĕniha soŋe tĕndĕhnĕniha urĕnd: «Sariya fu ŷa maŵĕryanĕka bi asan mbamba asĕvalu soŋe toŋa le-wo-le ŷa?»

⁴ Mĕ ntĕkwak: «Yĕtĕluhna bi ile nĕsĕk Vikerĕh ŷa? “Wapĕgwa hna, ale lik fop ŷa ntikĕhni asan g'asĕval”,⁵ tac më ntehnĕk: “Soŋe umĕ ye asan a tavĕđĕhĕhni rĕmu gĕ hnĕmu nkeni g'asĕvalu fo, do vĕhni vĕhi tak aryampo fo nkeđĕni.”⁶ Koyĕna, vĕwona vĕhi bare ahnĕ aryampo fo ye. Awa ahnĕ antĕ pitĕndĕlehn ile mbarĕpĕlehnĕk Wĕn.»

⁷ Wafarise ŵa më tĕyĕniha: «Awa soŋe ye ntehnĕk Moyis sariya hna, ge asan a mbambĕka asĕvalu ŷa, kerĕhna kayĕte nte rufahnĕđ mbambĕka?»

⁸ Yesu më ntĕkwak: «Moyis maŵĕryanĕku avambĕnduni vĕsĕval hun kabi vankaf va kambĕku. Bare wapĕgwa hna gelohna koyĕna. ⁹ Pĕyađĕmu: ge asan mbambĕka hara pĕlantĕhniha g'asan ahaŵary, do nĕla asĕval ahaŵary, asan arac ntik le mbañĕk Wĕnu ŋa.»

¹⁰ Vĕrĕfal vĕlĕŵu va më ntehnĕniha: «Ge aki nke yĕbĕlan asan g'asĕval, ant'avĕra aýĕl fecek.»

¹¹ Yesu më ntĕkwakĕhni: «Vĕsan va fop vĕwĕkĕđina maŵĕni waŋi wanĕs, vĕle njĕđaf Wĕn fere va fo wĕkĕđ. ¹² Vĕyi viyabah ŵemaýĕndĕhĕhni vĕsan va nĕlĕni: soŋe vĕryampo, kobĕri nte nagini ŋa nke; vĕhaŵary, vĕhni vahĕ va likĕhni; do vĕryampo nŵeýĕđĕni soŋe ntihahnĕndĕni đoku Inaŵ ambin ŋa ye. Arabi ale hođ maŵ inķi karaj maŵ!»

Yesu ndĕwadĕhĕhni vutah va

¹³ Fac ryampo vahĕ yinenĕhnikawo Yesu vutah soŋe tindĕhni wĕbák ŋa do ndĕwahni, bare vĕrĕfal va niranihĕhniwo. ¹⁴ Awa Yesu më ntehnĕk: «Tavĕryinĕhni vutah va njijĕni ŷal mĕn hna, nt'awemaýĕhnuni! Vĕle ye had vĕhni va hwĕhnĕk Naŵ ambin ŋa.» ¹⁵ Awa më tindĕkĕhni wĕbák ŋa tac njilehn.

Ajar mbetak

¹⁶ Awa jar rĕhakawo Yesu do tĕya: «Aharaj, ye rĕfĕko liwu fĕrĕn rĕnkahnu uwám usĕr hna?»

¹⁷ Yesu më ntĕkwaka: «Ye rĕyĕđuho soŋe ile fĕrĕnak? Ahnĕ aryampo fo ye afĕrĕn a. Ge ñadu arĕnk uwám usĕr hna maŵĕhnĕry vakwĕda Wĕnu ŋa.»

¹⁸ Jar ŋa më tĕyĕk: «Vanĕhne?»

Yesu më ntĕkwaka: «Nt'aryaŵa ahnĕ; nt'ayĕkĕlehna asĕval ahaŵary; nt'ale; nt'aye sede wamĕr; ¹⁹ dĕnĕnĕryihni vĕhni rĕmuh gĕ hnĕmuh; ŋahnĕryehna aýĕnta hu ŷa had wĕjĕ đĕnk.»

²⁰ Jar ŋa më ntehnĕka: «Maŵĕhnĕbu waŋi vakwĕda fop. Ye rĕfĕko voku liwu kat?»

²¹ Yesu më ntehnĕka: «Ge ñadu aye afadah haryĕnk Wĕn hna, yiry awaf ile hwĕhnaru ŷa do ayĕđahni koryi ŷa vĕhaýĕhnah va; koyĕna nuýadu hnapul yabah ambin hna. Tac yij arĕfĕlehnĕndo.»

²² Bare jar ŋa, ga nkwĕryĕk watac, njiko ayamah fo kabi hnapul yabah kwĕhnako.

²³ Awa Yesu më ntehnĕkĕhni vĕrĕfal vĕlĕŵu va: «Toŋa ŷa fĕyađĕmu: ntakĕk avetak tĕnk Naŵ Ambin hna. ²⁴ Ha, paryi pĕyađĕmu: itĕnk yonkomb hnĕ hatĕh sirehn ŷak hnĕŋĕk g'itĕnk avetak Inaŵ Wĕn hna.»

²⁵ Vĕrĕfal va, ga nkwĕryĕni waŋi wanĕs, pĕmpĕhnahnĕkĕhniwo đus më ntehnĕđĕni: «Mo ye awa ale hođe pehĕti ŷa?»

²⁶ Yesu më njëkëkëhni do ntehnëhni: «Vahnë va vëhodina pehëtahni, bare Wënu ña kod nti fop.»

²⁷ Awa Piyer më ntehnëka: «Nëpary, fuhnë tavëbun fop soje arëfëlehnañde. Awa ye hnuÿadëfun, fuhnë?»

²⁸ Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ÿa fëÿadëmu: ge Ajë Ahn'a ntañak hnë tinki sëmbik lëwu hna ðuniÿa hasëk hna, wuhnë pëhw gë vëhi vële rëfëlehnikowo vi fëna, ntañadun hnë watinki vësankaf soje ahitiñjuni wahnënk pëhw gë wahi wavë Isërayel wï. ²⁹ Do fop vële ravëd soje mën watere wadëw hni ma vicër hni, vëhery hni, warëm hni, wahnëm hni, vërah hni, wëhaÿ walëw hni, nuÿadëni ntëbi wahwënta keme do nuÿadëni sah ðuniÿa le wok pudina ÿa. ³⁰ Bare vëÿabah hnë vële ye gaki vëryënkwëryënkw vi, vërekwa yed do vëÿabah hnë vële ye gaki vërekwa vi vëryënkwëryënkw yed.»

20

Uhnës uryindaryindan soje vëryokuñ hn'ikaÿ

¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Awa, wëli ile mëntëndëlendeni Naw' ambin ña: Fac ryampo, ahwëhn kaÿ a sahnëko kobëri fo g'acahnëfëd ga soje njëkëlehnañni vëryokuñ kaÿ waresen lëwu. ² Umë maÿalëni gë vëryokuñ va cosëhni soje ðoku fac ryampo, tac cañëtëlehnëhni njini ndokuñjini kaÿ a.

³ «Hnë wëwati mbëd gë wahnah hna, më mbok cahnëk do mbok nuhni vëhaÿary ÿëwa hna hara ñoñ vëlidilohna. ⁴ Më ntehnëkëhni: "Yiryin wuhnë fëna aryokuñëntiwu kaÿ mën hna do cosëdëmu icos cañah." ⁵ Njilehnëni.

«Më mbok cahnëk kat lav a nkaf hna, tac hnë wëwati warar g'anent hna, do mbok nti koyëna fo. ⁶ Hnë wëwati mbëd g'anëka hna kat më mbok cahnëk do mbok tëkatëhni vahnë vëhaÿary kat ga ñëñëwëni ÿëwa hna. Më tëyëkëhni: "Soje ye ÿëwëdun hnani fac ÿa fop ñoñ ðokuñëdifuluhna?"

⁷ «Më ntëkwaniha: "Kabi ahnë nufëlëfuhna ryokuñëhnëfuna."

«Më ntehnëkëhni: "Awa yiryin wuhnë fëna aryokuñëntiwu kaÿ mën hna."

⁸ «G'anëka ga, ahwëhn kaÿ iña më ntehnëka asankaf vëryokuñ vëlëwu va: "Macëryihni vële ryokuñëhnëko vi asosëhni. Vële rëkwahnik vi ryënkwëhnahñëdu do tëkwahnëni vëryënkwëryënkw vi."

⁹ «Vële fëgwëko ðoku hnë wëwati mbëd g'anëka ga më njijëni cosini ale-wo-le soje ðoku fac ÿa. ¹⁰ Ga tëkëk icos vële ryënkwëko nufini ðoku va, ntiyahñëkëhniwo cosëdëni ntëbini vërekwa vi; bare vëhni fëna ale-wo-le soje ðoku fac ÿa fo cosiko. ¹¹ Ga tebani, mëhnaðëniho ¹² ntehnëdëni: "Vëÿi vëryokuñ rëkwahnik. Soje wati ryampo fo ndokuñëni; asosaryëlehnëhni gante cosëruhëfu, fuhnë vële ryuñënak ambër hn'ulav fac ÿa fop ka!"

¹³ «Bare ahwëhn kaÿ iña më ntëkwaka aryampo hnë vëhni: "Lawo, ñoñ dëntantihna. Maÿalakena bi sosi soje ðoku fac ÿa?" ¹⁴ Nufëry cos hu ña do ayi. Ami nëñëk sosëwëhni vële rëkwahnik vi gante cosëmi ki. ¹⁵ Koda bi liwu gante ñadëfu ka hnapul mën ÿa? Ma kabi kwëhnaðu anëf soje rac bi ÿëÿaryëruho?"»

¹⁶ Do Yesu më nkwënkë: «Koyëna vërekwa vi yed vëryënkwëryënkw, do vëryënkwëryënkw vi yed vërekwa va.»

Yesu, rarëna ÿa pëÿahnëd icëm dëwu ña g'ibëhn iña

¹⁷ Yesu Yerusalem njidëho. Më canaryëkëhniwo vërefal pëhw gë vëhi va do ntehnëhni njasatëndëni: ¹⁸ «Nëparyin, gë Yerusalem njiden, Ajë Ahn'a njëdadeniha vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharañ sariya va do vëhni nkwyëlédëni soje ndawëhnëniha ¹⁹ do njëdadeniha vële wok vëyena wasëwif. Vërac njañadëniha, ntampëdëniha tac pakëdëniha hnë kërëwa. Do hnë fac rarëna hna, mbëhnëd vësëm hna.»

Itëy hnëm hni vëhni Sak gë San

²⁰ Awa asëvalu Sebede gë viju vëhi va tëhanihawo Yesu; asëval a më ndëkwëhnëk soje tëya Yesu ndemahna.

²¹ Yesu më tëyëka: «Ye ÿadufu?»

Më ntëkwaka: «Maÿëryanëryihni vijë mën vëhi vi ntañani naw' ucankaf hu hna aryampo g'irëhw hu, aÿëntaÿ a g'irahahn hu.»

²² Yesu më ntehnëkëhni: «Yëtëluhna ile rëyëdun ÿa. Kodun bi asewu ankëlëwa tëmpah horot nte ÿadëfu sewu ña?»

Më ntëkwaniha: «Kodëfun.»

²³ Yesu më ntehnëkëhni: «Ha, cedun nkëlëwa mën ña. Bare gena ami fëhnađ soñe ale lañad g'irëhw mën ma g'irahahn mën, Rëm mën ña fëhnađ. Vële pëhwëtëhnëk va njęđad.»

²⁴ Vëřëfal pëhw vëýëntaŵ va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo gë viju Sebede vëhi vërac. ²⁵ Awa Yesu më macëkëhni vëhni fop do ntehnëhni: «Njëtërun vële ye vësankaf đuniya vi ndëcëtëni ucankaf ntëŵ hni ña, do vëryëndah va tufahnëđëni fanka falëŵ hni fa. ²⁶ Bare tëtëlahna nke koyëna yëbëlan hun. Ale-wo-le ýad naý hnë ŵuhnë ýa, tëtëka nke aryokunjëhn hun, ²⁷ do ale-wo-le ýad nke aryënkwëryënk a, tëtëka nke aramp hun. ²⁸ Ndampo fo nke soñe Ajë Ahn'a: yijëna soñe ndokunjëhni, bare had aryokunjëhn vahnë njijëk do njęđahn ntaŵary dëwu ña pëhëtahnëhni vahnë vëyařah.»

Yesu njëřëndëfëhëhni vumëp vuki

²⁹ Yesu, ante cahnëđëniho gë vëřëfal vëlëŵu Seriko ña, kore sankaf rëfëlehnëđëhawo. ³⁰ Vumëp vuki lahnako tëfary nkaŵ hna, më nkwëryëni Yesu ryëcëđ. Awa pëgwëlehnëni ndekandëni: «Aharan, Aju David, kaýëhnahnëryiyi gë fuhnë!»

³¹ Kore ýa nirađënihëhniwo ndemëhnani, bare tac nkwënëniho wađeka ña: «Aharan, Aju David, kaýëhnahnëryiyi gë fuhnë!»

³² Yesu më kahnëk, macëkëhni do tëyëhni: «Ye ýadun linëhnu?»

³³ Më ntëkwaniha: «Aharan, hnundëfu ýađëfun.»

³⁴ Më kaýëhnahnëka gë vëhni do më ñakëkëhni vinkër va; tañ mbokalehn nundëni, do tëtëlehnëndëniha.

21

Yesu tënkëđ Yerusalem hna

¹ Ante tëhaniho Yesu gë vëřëfal vëlëŵu Yerusalem ña, tëkëniho ankol Betëfase hna, hn'ikuñ nte ŵacik Oliviye. Awa më payëkëhni vëřëfal vëhi haryënk w ntehnëhni: ² «Yiryin hn'ankol nte ye haryënk w hun ñi. Tëkatëlehnëđunëha fali fasëval ga pokik, do fatah fantëŵu fa g'umë nkeđëni. Pëtinëhni ayonëhniwunowëhni. ³ Ge ahnë ntehnëku iñë dëkwaryina: «Ahwëhn a valëka.» Tavëđerun ayojuni.»

⁴ Umë nkeđ padahn wanës wante nësëko kila ña:

⁵ «Dehnëryinëhni naŵ Siyo* ña: Yëkëryina ahnaŵ hun a gë ýal hun njijëđ hara naýënaýëđina, hnë fali fasëval kayik, hnë fapali.»[†]

⁶ Awa vëřëfal va njiñiho do ntini fop ile ntehnëkëhniwo Yesu ýa. ⁷ Umë njojëniha fali fa gë fapali fa, tindënihëhni vacuđ vantëŵ hni va, tac Yesu kaya. ⁸ Vahnë vëyařah ntañëđëniho vacuđ vantëŵ hni va nkaŵ hna njitëñđ; vëryampo warund ntañëđëni nkaŵ hna. ⁹ Vële ryënkwarýëkawo do vële rëfëđëhawo va ndekadëniho:

«Osana! Aju David, demaryifu! Arabi Ahwëhn a Wënu ña njęđa ale yijëđ g'uŵac lëŵu wa! Cëmbëderu Wën hunte sëpëk fop!»[‡]

¹⁰ Yesu ga tënkëk Yerusalem hna, bulunda ýa fop ñënkaniho. Tëyëđëniho: «Mo ga ye aýi asan?»

¹¹ Vële rëfëđëhawo Yesu va më ntëkwani: «Kila le ŵacik Yesu ýa ye vë nkol mbë Nasaret, mbë resiyö Galile hna.»

Ida Vëwaf Cery Wën Cankaf

¹² Yesu tënkëko selege Cery Wën Cankaf hna do ntahni fop vële wafëđëho do laŵëđëho hnam va; këfëko watabali vëwëcët koryi do gë watinki vëwaf wëfah va. ¹³ Tac më ntehnëkëhni: «Vikerëh Wën va më lehnëk: “Acery mën ña, Cery iyëfa macëde”,[†] bare ŵuhnë soŵa vële lirun!»[‡]

¹⁴ Wati rac, vumëp gë vële rađëđ rëhakawo Yesu Cery hna do njëřënkëhniwo. ¹⁵ Vësankaf vësëna wasađëha va do gë vëharan sariya va, ga nuni viýë vífëmpëhnahnah vile ntiko Yesu va, do ga nunihëhniwo fëna vutah va ndekadëniho Cery Wën hna: «Osana, cëmbiru Aju David!» më ntavëkëhni dus. ¹⁶ Awa më ntehnëniha Yesu: «Nkwëryëđu bi ile nësëđëni ýa?»

Më ntëkwakëhni: «Ha. Kobëri karanëluhna bi wañi wanës Vikerëh hna: «“Nturu hafo la vutah vutoy va gë vumbava va cëmbëndënihi.”»[‡]

¹⁷ Tac Yesu tavëlehnëhni cahn nkol hna nji Betani le ndakëko hna.

Atëh nte wok dëŵëna

* **21:5** 21.5 Bulunda Siyo: bulunda vë Yerusalem ýa ye. † **21:5** 21.5: Sakari 9.9 ‡ **21:9** 21.9: Wahnëŵ 118.26
 † **21:13** 21.13: Esayi 56.7 † **21:13** 21.13: Seremi 7.11 † **21:16** 21.16: Wahnëŵ 8.2

¹⁸ Awa, ga pacëk g'acahnëfëd ga, hara Yesu gë Inawñ mbokajëdëho, më njoka inte. ¹⁹ Më nuk atëh nte wacik nuñ tëfary nkañ hna; më tēhak bare yaryef fo tēkatēko. Awa më ntehnëka tēh ŋa: «Bokëdila alëw muk!» Tañ tēh ŋa kankëlehn fop.

²⁰ Vëréfal Yesu va, ga nuni watac, pëmpëhnahnëkëhniwo. Më tēyëniha: «Hak kankahnëk an'atëh tañ aki?»

²¹ Më ntëkwakëhni: «Toña ŋa fëyadëmu: ge kwëhnarun kwëtahn do ge gwajëlehnaçiluhna, koçun aliwu ile libuha atëh ŋi. Koçun dënk alehnuna inçi kuñ: "Matëry ani, ayi alëba wov hna", do rac ntiyaç. ²² Ge kwëhnarun kwëtahn inça nuyaçun le-wo-le rëyërun hn'iyëfa hna.»

Itëy soñe fanka Yesu

²³ Tac Yesu tēnkëko selege Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn karanjëndëhni vahné va; wësankaf wësëna wasadëha va gë vicër bulunda wasëwif va më tēhaniha tēyëniha: «Gë inçehne fanka ntidu vëyin? Mo lehnëki alind?»

²⁴ Më ntëkwakëhni: «Ami fëna tēyëdëmu inçë ryampo. Dëkwaryino, tac, pëyadëmu fanka fale lihahnëdëfu vëyin va. ²⁵ Mo fayikawo San njaryënd? Wënu ŋa bi ma vahné va yeho?»

Pëgwëniho nkwajëlëdëni vëhni fo ntehnëndëni: «Ge ntëkwayinëk: "Wënu ŋa fayikawo", tēyëdëhëfu bi soñe ye woyinëk kwëtahnilënahna? ²⁶ Bare ge ntehninëk: "Vahnë va fayikawo", tēfëka ntakëfu gë kore yi, kabi vëhni fop kwëtahnëniho San kila yeho.»

²⁷ Awa më ntëkwaniha Yesu: «Yëtëlëfuhna.»

Awa, më ntehnëkëhni: «Pëyadiluhna, ami fëna, gë fanka fale lihahnëdëfu vëyin va.»

Uhnës uryindaryindan soñe rëm hwëhn vutah vucan vuki

²⁸ Yesu më mbok ntehnëk: «Ye hnaharun gë wañi? Nkeho asan ale hwëhnakëhniwo vutah vucan vuki. Më tēyëka fandënkwëryënkwa fa ntehna: "Ajë mën, yirye dol aryokuñi kañ hna."»

²⁹ «Më ntëkwaka: "Hali, ñadä yiwu." Bare, ga mbiyëk toye, nkwëcëtëko nahan dëwu ŋa do nji g'ikañ.»

³⁰ «Rëm ŋa më mbok tēyëka koyëna fo aju aýëntañ a. Arac më ntëkwak: "Awa, apa, njidëfu", bare yilohna.»

³¹ «Awa tēyëdëmu: Mo lik hnë vëyi ile ñad rëm hni ŋa?»

Më ntëkwaniha: «Aryënkwëryënkwa ayi ye.»

Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ŋa fëyadëmu: vëréf ýatëtanke va gë wësëval vële wafëd vankaf vantëw hni va vëhni ryënkwendëhu hnë Inawñ Wën hna. ³² Ntehnëdëmu wañi kabi San Ayary a njijëko tufu nkañ catah ŋa do kwëtahnëluhna; bare vëréf ýatëtanke va gë wësëval vële wafëd vankaf vantëw hni va kwëtahnënihawo. Do la gante nurun watac ka gwëcëtëluhna vankeya hun va ahwëtahnahnuna.»

Uhnës uryindaryindan soñe vëyam vëyapah

³³ Yesu më mbok ntehnëk: «Nëparyin uhnës uryindaryindan hañary: Nkeho asan ale fëlëko kañ waresen. Më keceyëk do nkab hatëh njwëyëhnahnënde waresen wa do pël ide nte rëkéde njawahnënde kañ inça. Tac, më kwëtëhnahnëkëhni kañ inça vëyam njilehn uyas. ³⁴ Wati nte mbarëpëdë uhnëdä ŋa, më payëkëhni vëryokuñ vëlëwu va vëyam hna soñe njëdaniha sah lëwu ŋa.»

³⁵ «Awa vëyam va më pëlanihëhni vëryokuñ ahwëhn kañ va, ndafëniha aryampo, aýëntañ a ndawëniha, ararëna ŋa ntutëniha gë wëraka. ³⁶ Ahwëhn kañ inça më mbok payëkëhni vëhañary ntëbini vële ryënkwëko njini va, bare vëyam va koyëna fo mboko ntinihëhni. ³⁷ Awa më payëka aju ŋa dënk ntehna: "Kwëhnaçëni untënah g'ajë mën ayi!"»

³⁸ «Bare vëyam va, ga nuniha ajë ahwëhn kañ inça, më ntehnëlëni: "Wëliho ale lëwëd a! Yinëfu, ndawina, tac kañ inçi fuhnë hwëhnëden!" ³⁹ Awa umë pëlaniha, canëniha kañ hna ndawëlehnëniha.»

⁴⁰ Tac Yesu më tēyëkëhni: «Ge ahwëhn kañ inça mbokajëk, hak ntidëhëhni vëyi vëyam?»

⁴¹ Më ntëkwaniha: «Ndawëhnëdëhëhni idawñ meh vëyi vëyam vëyapah do njëdahn kañ inça vëhañary vële rëkéç njëdandëniha sah lëwu ŋa hnë wati le-wo-le mbarëpëdëni hna.»

⁴² Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Kofëri karanjëluhna bi ile nësëk Vikerëh vi? «Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery va vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ŋa cery ntëwu ŋa fop. Ahwëhn a lik umë do nkamëk ðus njëki!"»*

⁴³ Tac më nkwënëk: «Soje rac pëyadëmu: Naŵ Wënu ɲa tebëderun, njëɗayini bulunda le linëndëha ɗoku fërën. [⁴⁴ Ale-wo-le yod hn'iɲi taka ɲa nihed tan; bare ge taka ɲi ahnë njohahnëk, ɲwëyëhnëdëha nke ivëd fo.]»

⁴⁵ Vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise ɲa nkwëryëniho wahnës waɗindaryindan Yesu ɲa do njëtëniho vēhni ntehnëd. ⁴⁶ Awa më njëkëlehnadëni fere pëlahnëniha, bare ntakëkëhniwo gë kore ɲa kabi kila ntinihawo.

22

Uhnës uryindaryindan soje roka inël

¹ Yesu gë wahnës waɗindaryindan mboko nësëhnëndëhni vēle hnëpadëhawo va ntehnatënd: ² «Wëlin ile mëntëlëni Inaŵ ambin ɲa: Ahnaŵ Asankaf nègehnëko roka inël aju. ³ Më ntehnëkëhni vēryokuɲ vēlëwu va njini macinihëhni vēle fayehnik roka va, bare vēyadilohna nijjëni.

⁴ «Më mbok payëkëhni kat vēryokuɲ vēhaŵary njini ntehnënihëhni vēle fayehnik va: “Wëli ile ntehnëk Ahnaŵ a: ‘Tame roka ɲa puhnayik, vacët mën wuhniryah ɲa rywawik. Yijën roka inël ɲa. Fop puhnayik!’ ”

⁵ «Bare vēle fayehniko va vēhnëpalëhniwohna vēfayik va; njilehnëni wëbal wadëw hni, vēryampo kaŵ dëw hni, vēhaŵary igwaf dëw hni. ⁶ Vëyëntaŵ va më pëlanihëhni vēryokuɲ Ahnaŵ a ntinihëhni këm fo do ndawënihëhni. ⁷ Awa Ahnaŵ a më ntavëka ɗus; më payëkëhni wasadafë walëwu ɲa njini ndawënihëhni vēyi vēryaŵ vahnë do pëdëni nkol dëw hni ɲa. ⁸ Tac më ntehnëkëhni vēryokuɲ vēlëwu va: “Roka inël ɲa puhnayik, bare vēle fayehnik va tēfëlëhniha tokëni. ⁹ Awa yiryin gë vankaŵ awaciwuni vēle fankëlëdun va fop nijjëni roka ɲa.” ¹⁰ Vēryokuɲ va më njini gë vankaŵ macinihëhni fop vēle pankëlëdëniho va, vēli wëh gë vēli fërën per; koyëna acery nte rokande roka inël ɲa pëbëlehnëni vahnë va.

¹¹ «Ahnaŵ a, ga tēnkëk njëkëhni vēle yijëk roka va, nuka asan ale wok diyana viyi ambënt. ¹² Më tēyëka: “Lawo, soje ye rēnkuru ani viyi ambënt këm?” Bare asan a ñoñ kōdilo hna ntëkwa.

¹³ «Awa Ahnaŵ a më ntehnëkëhni vēryokuɲ vēlëwu va: “Ñabëryina wëbák ɲi gë wapary ɲi do aloɲuna g'ipër, gë umëhwëry. Hnam rēkëd kond do cemëlehnand wabëñ ɲi.”»

¹⁴ Yesu më nkwënëk: «Vëyaabah macini, bare vēyaabëna vēle rēhnayik va.»

Soje icosahn ɲatëtanke

¹⁵ Ga mbiyëk toye wafarise vēryampo njilehnëni mbarëleni nësëlëni gante ntidëni pëlahnëniha Yesu gë wanës wadëwu ɲa dënk. ¹⁶ Më payënihëhni vērëfal vēlëw hni vēryampo do gë vēryaŵ vēle nkeniho gë Eroɗ va njini ntehnëniha Yesu: «Aharan, njëtëbun catëru. Toña ye karanëɗuhëhni vahnë va nkaŵ Wënu ɲa; dakëli hna gë le nahadëni vēyëntaŵ do dëbëndëlehnëdilihëhniha vahnë va. ¹⁷ Awa pëyaryifu ile hnaharu: sariya fu ɲa maŵëryak bi ma maŵëryana cosi ɲatëtanke ɲa asankaf a, Sesar?»

¹⁸ Bare Yesu njëtëko nahan meh dëw hni ɲa, më ntehnëkëhni: «Wuhnë, vēroka vahnë, soje ye rëndëndunëho urënd? ¹⁹ Tufëryino koryi le sosande ɲatëtanke ɲa.» Më tufëniha uýec koryi. ²⁰ Më tēyëkëhni: «Yëka mo g'uŵac mo liyik koryi li?»

²¹ Më ntëkwani: «Cesar ye.»

Më ntehnëkëhni: «Awa cosëryina Sesar ile kwëhnëk ɲa, do Wënu ɲa fëna ile kwëhnëk ɲa.» ²² Ga nkwëryëni inji dëkwa, pëmpëhnahnëlehnëkëhniwo. Tac tavëlehnëniha Yesu njilehnëni.

Soje ibëhn vësëm

²³ Hnë fac rac fo, wasaduse wëryampo rëhakawo Yesu. (Vëhni hnësëdëho vësëm va vēvëhnëdëna.) Më ntehnëniha: ²⁴ «Aharan, gena bi Moyis nësëko: “Ge asan yëlëk, do cëm hara tavëna vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soje nagëhnahna acëru vutah.” ²⁵ Awa ɲal fu hna nkeniho vēsan mbëd gë vēhi vēle vankëk rëm gë hnëm. Aryënkweyënkwa a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah do tavarya koyëna asëvalu ɲa aheryu. ²⁶ Ahigëna ɲa fëna koyëna nkehawo, tac ararëna ɲa do gë fop mbëd gë vēhi va. ²⁷ Ga puni vēhni fop, asëval a fëna cëmëgëlehn. ²⁸ Awa, ge vësëm va mbëhnëni, mo yeɗ asan ayi asëval hnë vēyi vēsan mbëd gë vēhi vi, kabi vēhni fop ñëlënihawo?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Wuhnë mpaýëmpaýadëhu kabi yëtëluhna Vikerëh va gë fanka Wënu ɲa. ³⁰ Ge vësëm va mbëhnëni, vēsan va gë vësëval va vēvokëdëna ñëlëleni, bare had wamëleka nkedëni ambin hna. ³¹ Kobëri karanëluhna bi, ile ntehnëku Wën soje ibëhn vësëm ɲa? Umë lehnëk: ³² “Wën Abëraham ɲa yeɓu gë Wën Isak do gë Wën

Sakob.”» Yesu më nkwenëk: «Wënu ña, gena Wën vësëm, Wën vële wok vësëmëna ye.»³²

³³ Vële hnëpadëhawo va fop pëmpëhnahnëkëhniwo gë sifa karëña nte karajëdëhëhniwo ña.

Akwëda ante ñak yabëka nafa

³⁴ Ante kamahnëniho wafarise wã Yesu ndënëkëhni wasaduse wã, mbarëniho.

³⁵ Aharaj sariya aryampo hnë vëhni ñadëho tëndëhna urënd; awa më tēhaka do tēya:

³⁶ «Aharaj, anjēhne kwëda ñak hnëfak sariya hna fop?»
³⁷ Yesu më ntëkwaka: «“Ñahnëryehna Ahwëhn a Wën hu ña gë sakahn hu fop, g'intawary hu ña fop, gë hakili hu ña fop.”»³⁸ Anj ye ante hnaÿëk do ñak yabëka nafa ña. ³⁹ Do wëli kigëna ña, ante këñëlahnëni gë ndënkwëryënk ña: “Ñahnëryehna aÿënta hu ña had wëjë dënk.” ⁴⁰ Sariya Moyis ña fop gë wade karajëdëhëhniwo vahnë wakila ña fop hnë vanj vakwëda vaki nke.»

Arëhnayik a gë David

⁴¹ Wafarise wã ga mbarëni, Yesu më tēyëkëhni: ⁴² «Ye hnaharun soje Arëhnayik a? Aju mo ye?»

Më ntëkwaniha: «Aju David ye.»

⁴³ Më tēyëkëhni: «Awa soje ye David, ante nësehnëkawo Iyir Ipacah inja, macëkawo “Ahwëhn” ntehn:

⁴⁴ «“Ahwëhn a Wënu ña umë lehnëkawo Ahwëhn mën a: yij alaña girëhw mën, hafo hale këfëdëfuhëhni vële ñewëki va haryënk hu.”»

⁴⁵ «Ge David “Ahwëhn” macëka, awa hak kođ Arëhnayik nke aju David?» ⁴⁶ Awa wafarise warac, wëla aryampo hnë vëhni kolëlohna ntëkwahna inë do, tēk pëgw hnë fac rac, ahnë bokëlohna ndëk tēya inë.

23

Soje vëharaj sariya va gë wafarise wã

¹ Awa Yesu më ntehnëkëhni kore ña fop gë vëréfal vëlëwu va: ² «Vëharaj sariya Moyis va gë wafarise wã ye vëyabahn sariya va. ³ Awa tēfëka aŵawëhnuni do aliwu ile ntehnëdëhni ña fop; bare ant'alindu ile ntidëni ña, kabi vëlidina ile nësëhnëdëhni ña. ⁴ Waryib walënah, walakah ndibi mbarëpëdëni, do ndibëdëdëhëhni vahnë va; bare vëhni dënk noñ vëlidina ndemahnëhëhni.

⁵ «Ile ntidëni ña fop, nuhahnëhëhni vahnë va ntidëni. Yëkëryin gante naÿëk ka Wanës Wën wante ñëbadëni wayëka hna gë wahnil hna! Yëkëryin fëna gante njaryëk ka ñawar yale rëfëde wacëmët viÿi vilëw hni soje tufëhnahnëdëni kahnëdani soje Wënu ña! ⁶ Ñadëni daña hnë wëlaña walënah hna hn'ile tokëde roka sankaf hna do ñadëni fëna wëlaña wale rëkëde nuhahnëdëni vacaliña hna; ⁷ ñadëni nkaÿëndeni g'untënah wayëwa bulunda hna do macëndeni “Aharaj Asankaf”.

⁸ «Bare wühnë, ant'aliwu aŵacëndewu “Aharaj Asankaf”, kabi hnënk yerun wühnë fop do Aharaj Asankaf aryampo fo hwëhnarun. ⁹ Ant'aŵacuna ahnë hnë wühnë “Apa”, kabi aryampo fo ye Rëmun ña, umë ye g'ambin. ¹⁰ Ant'aliwu fëna aŵacëndewu “Aharaj”, kabi Aharaj aryampo fo hwëhnarun, umë ye Arëhnayik a. ¹¹ Ale ñak hnaÿëk hnë wühnë ña rëfëka nke aryokuñëhn hun a. ¹² Ale hnaÿënaka mbanëde, bare ale vanaka naÿënéde.»

¹³ Tac Yesu më ntehnëkëhni vëharaj sariya va gë wafarise wã: «Meku wühnë, vëroka vahnë! Pidëntunëhëhni rënka Naw ambini ña vahnë va; tēnkëdilu hna wühnë do tavëdilunëhniha tēnkëni vële ñad va. ¹⁴ [Meku wühnë, vëharaj sariya vi gë wafarise wã, vëroka vahnë! Nufëndunëhëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va, vësaj, ile kwëhnani ña fop do fëna njëfadun iyëfa yaryah ntehnani catërun. Soje umë ye wühnë hitiñëde kiti le ñak yapëk ña!]

¹⁵ «Meku wühnë, vëharaj sariya vi gë wafarise wã, vëroka vahnë! Njasëlehnëdun gante wo-gante nkal li gë walant li ahnuÿahnëduna aryampo ale hwëtahñëku, do ge nuÿarunëha ntidunëha tēfa tēnk gë janama hafo ntëbu wühnë wahwënta wahi.

¹⁶ «Meku wühnë, vumëp vunte hahëd vahnë! Ntehnëdun: “Ge ahnë ntëkahnëk Cery Wën Cankaf ña, umë gena ñoñ; bare ge sanu vë Cery Wën Cankaf ñi ntëkahnëk, tēfëka nti ile ntehnëk ña.” ¹⁷ Nënkwërun do mëpërun! Sanu ñi gë Cery Wën Cankaf nte sëvëndanëk sanu ñi, ye ñak yabëka nafa ña? ¹⁸ Ntehnëdun fëna: “Ge ntëkahnëk mahëhnu hn'ile cënadë sadëha hna, umë gena tana; bare ge ile sënahnik ña ntëkahnëk,

têfêha nti ile ntêkêk ÿa. ¹⁹ Vumêp yerun! Ye ÿak nêfak: sadêha ÿa ma hn'ile cênayik sadêha hna ile sévëndanédfêha ÿa? ²⁰ Yêtêryin iÿin: ale lêkahnêk hn'ile cênadê sadêha hna, ntêkahnêk fop vile ye hnam va. ²¹ Ale lêkahnêk Cery Wên Cankaf ña, ntêkahnêk Cery Wên Cankaf ña gê Wênu ña per. ²² Ale lêkahnêk ambin ña, ntêkahnêk tinki Wênu ña gê Wênu ña per.

²³ «Meku wúhnê, véharan sariya vi gê wafarise wî, véroka vahnê! Njêdafunêha Wênu ña ÿêña hwêhn pêhw-wo ile varêperun ÿa, hafo gê sifa yaryef yale-wo-yale rokêde ÿa fop, bare mawëndiluhna ile ÿak hnêfak sariya hna, gante nke usatah gê kaÿêhnahn do g'ikwêtah ña. Umê ye ile rêfakêha aliwu ÿa, hara dênkwêluhna fêna yêfahn ÿêña hwêhn pêhw-wo ile varêpêfun ÿa. ²⁴ Vumêp vunte hahêd vahnê! Tarêfun ile sedun ÿa alihêtahna fanku, bare kohnêdfunêha yonkomb!

²⁵ «Meku wúhnê, véharan sariya vi gê wafarise wî, véroka vahnê! Pêr hna vahnê véfêrên yerun bare bambery, ule fêbêku g'îña idêb vahnê. Ile lidun ÿa nke had ahnê ale facênêd hamêhni fo nkêlêwa ña gê humpan uña do nko tonk bambery ÿa. ²⁶ Farise wêpah! Pacênêryin bambery ankêlêwa ña tac pêr iña fêna pacêd.

²⁷ «Meku wúhnê, véharan sariya vi gê wafarise wî, véroka vahnê! Gê wayag wale yerênik liyak had nkamêk pêr iña mêtêlêrun, bare bambery ÿa waÿêc vêsêm fêbêk do gê sifa viyêlah-wo. ²⁸ Koyêna nkehu wúhnê fêna pêr iña, tufêhnafun catêrun, bare bambery ÿa véroka vahnê yerun do dênênêluhna sariya ÿa.

²⁹ «Meku wúhnê, véharan sariya vi gê wafarise wî, véroka vahnê! Mbêryêndunêhêni wakila ña wayag walêwêri wâ, gwamênêndunêhêni véle satêk va wayag walêw hni wâ, ³⁰ do ntehnêfun: “Ge wati vacêrakêlo hu ÿa yentahnêkêndebunêho demakêndilêfunihna ndawênihêhni wakila ña.” ³¹ Koyêna, njavêtêrun wúhnê dênk vutah véle ryawêkêhni wakila ña yerun. ³² Awa têfêryin soje ahuhnawu ile pégwêniho warêmun ÿa!

³³ «Walên yerun, pêbêku wanto ña, hak ñafun ahehawu hara dabiluhna gê janâma fac kiti hna? ³⁴ Soje umê pêyadêmu, cañêtêhniêdêmuni wakila do véyêt do gê véharan paryi. Ndawêdfunêhêni véryampo, véÿentaŵ va afakuni hnê wakêrêwa, do ntampêdfunêhêni véhaŵary kat vacaliña hun hna do rêkêfun arêfêlehniênduni hnê wahnaw hna fop. ³⁵ Koyêna wúhnê cosêd Wênu ña soje ile ndawini vahnê véle wok vélina wêh va têk pégw idafw Abel hna hafo véhni Sakari hna, aju Barasi, ale ryawêrun yêbêlan ÿêwa sévah hna g'ile cênadê sadêha ÿa. ³⁶ Toña ÿa fêyadêmu: Wênu ña pininjêdfêhêni vahnê vévê dol va soje wanj fop!»

Yesu gê Yerusalem

³⁷ Yesu mê mbok ntehnêhni: «Wúhnê vévê Yerusalem vi, wúhnê véle ryawêdfêhêhni wakila, ndawêdfunêhêhni gê wêraka véle payêhnikuni Wênu va! Gante ñadêfuho dus varêpu darêl mên had cale nte varêpêkêhni vutahu hnê vampaŵ vantêwu, bare mawêluhna! ³⁸ Awa wêli, Wênu ña tavêd cery hun ña. ³⁹ Ha, pêyadêmu bokêdîluhna ahnuwuno hafo wati nte ntehnêdfun: “Arabi Ahwêhn a Wênu ña njêda ale yijêd g'uŵac lêwu wâ!”»

24

Yesu inih Cery Wên Cankaf ña pêyahndê

¹ Yesu cahnêko Cery Wên Cankaf hna do, ante njidêho ña, vérêfal vélêwu va mê têhaniha soje tufahnêniha vacery vante yeho caharaŵ selele Cery Wên Cankaf hna. ² Awa Yesu mê ntehnêkêhni: «Nurun iÿin fop? Toña ÿa fêyadêmu: la itaka dampo godina tinda hnani hn'îñentaŵ; fop nihêde.»

Ile yed têkahnind wapuya duniÿa

³ Ga ndêcêk watac, Yesu hn'ikun Oliviye hna njiko ntañako. Vérêfal vélêwu va mê têhaniha do têyêniha: «Guve ntiyaŵ wanj, do ile yed dahêse îboka hu ña do gê wapuya duniÿa ña?»

⁴ Mê ntêkwakêhni: «Kwêtêryin hakili, ant'aravu arokayiwu! ⁵ Vahnê véyabah njijêdêni mécani uŵac mên wâ do ntehnêndêni: “Arêhnayik a yeŵu!” do tokađênihêhni vahnê véyabah. ⁶ Nkwêryêdfun ga mêtêde darêl hun do gê wakasêk soje wamêt wabê ñawêt ña. Antê ntaku: watac afo ntiya, bare geđina ten wapuya iÿi duniÿa. ⁷ Bulunda rêkêd mêtêndêni gê bulunda ÿentaŵ, do ahnaw pégwêdfêha ahnaw aÿentaŵ; nkeđ nênkâ nkal hnê waresiÿo wayabah, do g'inte ña. ⁸ Nkeđ had lav donk hnag ryênkwêryênkw.

⁹ «Hnê wati rac, vahnê va mbêrehndênihu do ndawêdfênihu. Wabulunda ña fop ñewêdfênihu soje lêmên. ¹⁰ Véyabah tavêdêni kwêtah ña; rêkêd tokalêndêni do

ñewêlêdêni. ¹¹ Wakila vëwër vëyabah sahnêd do tokadênihêhni vahnê vëyabah. ¹² Wameh ña campêd hafo iña vahnê vëyabah godîna. ¹³ Bare ale yawênad hafo pu ña, Wënu ña pehêtêdêha. ¹⁴ Wanês Wakasêk Naw' ñi pëyahndê duniya li fop, wabulunda ña fop nkwerêdêni. Tac têkid wapuya duniya ña.»

Ambër cankaf

¹⁵ Yesu më mbok ntehnêk: «Fac ña têkid hn'ile nuɖun yêwa sêvah hna le wãcêde "Inê hayah dëcêt ña" le nêsêdêho kila le waciko Daniyel ña. Arabi ale harañêda nkwerê dus wanji! ¹⁶ Awa vële yed' Yude va tefêdêha nkaryêni gë wahuj: ¹⁷ ale yed' yanj cery ntêwu ña, tefêlahna cêli njij nuf viyê vilêwu va bambery ani gë nkaryahnênd; ¹⁸ do ale ye hn'ikañ ña tefêlahna mënc gë ñalu soje njoj cud cankaf ntêwu ña. ¹⁹ Mekêhni vëséval vëryonkah va gë vële yêwêndêdêhêhni vutah vuntêw hni va hnê wafac warac! ²⁰ Yéfaryina Wënu ña soje ant'ayaryu hnê wafac wale tèvêd gë fanka ma hnê fac ntawêla hna! ²¹ Hnê wati rac njaêd' d'us ambër ña, ntêbi vante yeho kobêri nte pëgwêko duniya hafo gaki ñi, do bokêdîna nke muk sifa mbêr tac. ²² Ge Wënu ña pëhnakëndilohna ñajêt wañ wafac, ahnê gokêndina. Bare ñajêtêd' soje vahnê vële tēhnak va. ²³ Awa ge ahnê ntehnêku: "Yêkeryina, Arêhnayik a ani nke!" ma: "Hnani nke!" nt'awawu, ²⁴ kabi vële wok vëyena vërêhnayik paryi gë wakila paryi sahnêd. Têkêd' ntindêni vífempëhnahnah visankaf gë wêdahêse wacankaf tokahnênihêhni vahnê va, hafo tokaryênihêhni la vële tēhnak Wën va, ge kokênd nke. ²⁵ Nêparyin! Pëyamu kobêri fo.

²⁶ «Awa ge ntehnirun: "Yêkeryin, Arêhnayik a wula hna nke!" nt'ayiwu. Ma ge ntehnirun: "Yêkeryin, hnani cowak!" nt'awawu. ²⁷ Itêk Ajê Ahn'a nkeɖ had mbilêbilêk ambin hn'ani penêlehn duniya ñi fop. ²⁸ Hnê le nke ibêl hna, hnam mbarêpêlêdêni wahuy wã.»

Iboka Ajê Ahn'a

²⁹ Yesu më mbok ntehnêk: «Ge ndêcêk wafac ambër atac, ulav wã kuyêd tanj, tac lepera wã bokêdîna ntanc, wahol wã njojêd' do fanka favê g'ambin fa ñênkad.»

³⁰ «Awa, dahêse Ajê Ahn'a cahndê ambin hna; bulunda vahnê vëvê nkal vi fop njahnadêni, nuɖêniha Ajê Ahn'a ga têkid vënar hna mati g'ambin gë fanka do gë icêmb cankaf. ³¹ Lënkwa sankaf ña ntênkwêde do payêdêhêhni wamêleka wadêwu ña hnê vacape vanah vambê nkal vi, mbarêpidênihêhni vële tēhnak va.»

Mëntêndêlehn g'atêh anuy

³² «Gwëryeryin ile karanêd' anuy ñi: ge tēk nêp tunj njêtêdun wati hasêk ña tēhajêk. ³³ Ndampo fo nke, ge nurun vëyin fop, yëtëryin wati íboka Ajê Ahn'a tēhajêk, bēyêdîna ntiyad. ³⁴ Toña ña fëyadêmu: ñi yamani d'êcêdîna hara diyana vëyin fop. ³⁵ Ambin ñi g'inkal ñi ndêcêd', bare wanês mên ñi d'êcêdîna muk.»

Ahnê yêtêna wati wapuya duniya ña

³⁶ «Ahnê yêtêna bi guve têkid' fac ma wati le ntiyad vëyin ña, la wamêleka wab g'ambin ñi gë Aj'a dënk vëyêtêna; Rêm ña fo yêtêk. ³⁷ Fac ile njihahnid' Ajê Ahn'a nkeɖ had gë yamani rêm fu sankaf, Nowe, ka. ³⁸ Wati rac, tēkahnindo uŵac sankaf wã, vahnê va tokêdêniho do cedêniho, ñêlêlêdêniho do njêdahnêdênihêhniwo vëryag hni va ñêlini, hafo fac le tēnkahnêko Nowe hnê sisikulu hna; ³⁹ ñoñ vëyêtalohna hafo uŵac sankaf wã tēki do njokêhniwo vëhni fop. Vahnê va koyêna mbokêd' ntindêni ante njijêd' Ajê Ahn'a. ⁴⁰ Wati rac, vësan vëhi yed' kañ hna: njodêha aryampo do tava aÿëntaw a. ⁴¹ Vëséval vëhi rêkêd' ndawêndêni ryêwa: njodêha aryampo do tava aÿëntaw a.

⁴² «Awa nt'ahnamawu, kabi yêtêlahna bi iyêhne fac njijêd' Ahwêhn hun a. ⁴³ Yëtëryin dus wanji: ge ahwêhn tere ña njêtakênd wati le njijêd' g'umêd' ga ale ña, ñakakêndina wakwêd' do tavakëndilahna tēnk tere lëwu hna. ⁴⁴ Soje umê ye, pëhwëtaryin wùhnê fëna, kabi Ajê Ahn'a têkid' hnê wati le worun nahaluhna.»

Aryokuñ ale hahnêndak g'ale wok kahnêndana

⁴⁵ Yesu më mbok ntehnêk: «Mo ga ye aryokuñ ale hahnêndak do ritêk a? Umê ye ale hwêtehnahnêhni vëryokuñtawu va fop ntehni: "Yêdaryindêhni vëryokuñtêna hu vi roka ña hnê wati le réfêka hna." ⁴⁶ Nêfaka aÿi aryokuñ ge ahwêhn tere ña mëncik do tēkata ga ntid' d'oku lëwu ña! ⁴⁷ Toña ña fëyadêmu: ahwêhn tere ña kwêtehnahnêdêha hnapul lëwu ña fop. ⁴⁸ Bare ge aryokuñ awêh ye, ntehnad' ahwêhn tere ña mëncênkajêdîna, ⁴⁹ do pëgwêlehn ndafêndêhni vëryokuñtawu va do tokêlahndêni, celahnêndêni gë vëryêw! ⁵⁰ Awa ahwêhn tere ña mëncid' hnê fac le nkok yêkadilahna aryokuñ arac, hnê wati le nkok yêtêna; ⁵¹ ndafêdêha ñaf ntavah

gante ntidëni vële hnësëd ile nkoni walidina ya, hn'ile kode do cemëlehnade wabeñ hna.»

25

Uhnës uryindaryindan soje vëryag pëhw

¹ Yesu më mbok ntehn: «Awa Inawë ambin na g'iÿi uhnës uryindaryindan mëntëlëdëni: vëryag pëhw nufëni walampu walëw hni cahënëni kacahnëniha ale yëlëd. ² Hnë vërac, imbëd nënkwëniho do imbëd titëni. ³ Vëhnënkwah va njonihio walampu walëw hni wã, bare vëfehnalohna wagu* na. ⁴ Bare vëritah va njoyaniho walampu gë wasëleku wagu na pehnani. ⁵ Awa ale yëlëd a ndëcajëdëhawa; vëryag va më njokëhni wakwëd ndakëlehnëni.

⁶ «Ante ndëcak na, më wëryik wafeka: “He wuhnë! Ale yëlëd a nkejëk! Cahnëryin ahacawuna!”

⁷ «Awa vëryag pëhw va nëgalehnëni pëgwëni pëhwëtëndëni walampu walëw hni wã. ⁸ Vëhnënkwah va më tÿënihëhni vëritah va: “Yëdëryinëfu wagu hun yi, kabi walampu walëw fu wi dipiña nke!”

⁹ «Vëritah va më ntëkwanihëhni: “Hali, kabi gedilëfuhna gwër fuhnë fop. Yiryin alëwaju gë wëwaf.”

¹⁰ «Awa, vëhnënkwah va njilehnëni ntëwajëni wagu na. Hnë wati rac tëkiko ale yëlëd a. Imbëd vële fëhwëtako va tënkëntëlehnëni g'umë cery nte nïeland hna cëdëlehnëni rënka ya.

¹¹ «Ga mbiyëk, vëryag vëyëntawë va tëkiniho do ndekandëni: “Ahwëhn, Ahwëhn, pidëtëndifu!”

¹² «Bare ahwëhn a më ntëkwakëhni: “Toña ya fëyadëmu, yëtëluhna.”»

¹³ Yesu, më nkwënëk: «Awa kwëtëryin hakili, kabi yëtëluhna fac ya gë wati le mbokahnid Ajë Ahn'a.»

Uhnës uryindaryindan soje vëryokuñ vërar

¹⁴ Yesu më mbok ntehnëk: «Inawë Wënu na g'iÿi uhnës uryindaryindan mëntëlëni kat: asan naad nji uyas do macëdëhëhni vëryokuñ vëlëwu va, kwëtëhnahnëhni hnapul lëwu ya. ¹⁵ Aryampo wanjëc sanu wakeme mbëd njëdakawo, aÿëntawë a wakeme waki, ararëna ya keme, ale-wo-le ile mëkëd ndokuñahn ya. Tac njilehn g'uyas. ¹⁶ Aryokuñ ale yëdayiko wanjëc sanu wakeme mbëd ya njilehn tan nkwañahnëd igwaf koryi rac do nuya wanjëc sanu wakeme mbëd wakawary. ¹⁷ Ale yëdayiko wanjëc wakeme waki ya fëna koyëna ntiko do nuya wanjëc wakeme waki wakawary. ¹⁸ Bare ale yëdayiko wanjëc keme ya, njiko nkab mbañ hnam koryi rac.

¹⁹ «Ga mbiyëk, ale ndokuñëhnëdëniho vëyi vëryokuñ a mënciko, më tÿëkëhni pëyaniha soje koryi le kwëtëhnahnëkëhniwo ya. ²⁰ Ale yëdayiko wanjëc sanu wakeme mbëd ya, më tëhajëk do tufahn wanjëc wakeme mbëd wañëntawë na ntehn: “Ahwëhn tere wanjëc wakeme mbëd yëdaruhowo. Nuya bu wanjëc wakeme mbëd wakawary: wëli.”

²¹ «Arac më ntehnëka: “Njivëk, aryokuñ afërën do ale facënak yeru. Pacënaru hnë vijë viroy hna, soje umë kwëtëhnandëmi viyabah va. Yij cehëli hnatah mën wã!”

²² «Tac aryokuñ ale yëdayiko wanjëc wakeme waki ya tëhagiko do ntehn: “Ahwëhn tere, wanjëc wakeme waki yëdaruhowo. Nuya bu wakeme waki wañëntawë: wëli.”

²³ «Arac më ntehnëka: “Aryokuñ afërën do ale facënak yeru. Pacënaru hnë vijë viroy hna, soje umë kwëtëhnandëmi viyabah va. Yij cehëli hnatah mën wã!”

²⁴ «Rëkwa ya, aryokuñ ale yëdayiko wanjëc keme ya më tëhagik do ntehn: “Ahwëhn tere, njëtëbuho asan ayapah yeru: kácëdu hn'ile nkoru nadëlihna, mbarëpëdu hn'ile nkoru pahnëlihna ñoñ. ²⁵ Ntakëkowo gë wëjë, më yi bu wañu koryi hu ya. Wëli ile hwëhnëru ya.”

²⁶ «Arac më ntëkwaka: “Aryokuñ awëh yeru do këmaru! Njëtëruho kacëdëfu hn'ile nko bu nadëla, mbarëpëdëfu hn'ile nko bu pahnëla ñoñ? ²⁷ Awa tëfëkawo ahwët koryi mën ya hnë bank. Ge mëncibu kokënde bu wënhëniw ge mbidëfu.” Tac më ntehnëkëhni vële nkeniho va: ²⁸ “Tëbëryina wanjëc sanu keme ni do ayëdawuna ale hwëhna wanjëc wëli yi. ²⁹ Koyëna nke, ale wëryëk wapacëk a nkwenëhnëde uyët wã, do kobëdëha; bare ale wok gwëryëna ya, tëbëde la ile njëtëk ya.† ³⁰ Ge aÿi fufayu, donjëryina g'ipër hn'umëhwëryi hna, hn'ile kode do cemëlehnade wabeñ hna.”»

* 25:3 25.3 Wagu: Kobëri na wagu atëh oliv na rawëdeho walampu hna. † 25:29 25.29 Ale wëryëk wapacëk a nkwenëhnëde uyët wã, do kobëdëha; bare ale wok gwëryëna ya tëbëde la ile njëtëk ya. Kode nkweyri fëna: Ale hwëhna inë ya nkwenëhnëde, do kobëdëha; bare ale wok kwëhna inë ya tëbëde la ile liyahnëka tëk nuya ya.

Ikitij tēkwa

³¹ Yesu më mbok ntehnək: «Ge Ajë Ahn'a njijək had ahnaŵ hnë icëmb dëŵu hna gë wamëleka ŋa fop, ntañad hnë tinki Naŵ dëŵu hna. ³² Fop wabulunda wabë nkal ŋi mbarëpëlëdëni haryënkŵ lëŵu do pitëndëlendëhëhni vahñë va gante pitëndëlendëhëhni ahery wape g'uhnankal ki; ³³ G'irëhw lëŵu kwëtëdëhëhni vësatah va, wëwen va g'irahahn.

³⁴ «Awa ahnaŵ a ntehnëdëhëhni vële yedf g'irëhw lëŵu va: “Yijën, wùhnë vële ndëwanëk Rëm mën vi! Kwëhnëryin Naŵ nte pëhwëtëhnëkuno kobëri ante ntidëho d'uniŷa ŋa! ³⁵ Ndëwanirun kabi njokowo inte ŋa do njëdarunëhoŵo roku; njokowo wënka ŋa do njëdarunëhoŵo siyaŵ; ahneh yebuho do kacarunëhowo ŷal hun hna; ³⁶ ŋas fo yebuho do cudërunëhoŵo; tesëbuho do paßërunëhoŵo; cëdïbuho do njijëdunëho ayëkiŵuno.”

³⁷ «Awa vësatah va tÿedëniha: “Ahwëhn, guve nuyiruhu ga njoki inte do ayëdäy arok, ma ga njoki wënka do ayëdäy asiya? ³⁸ Guve nuyiruhu ga nkeru ahneh do ahacayi watere fu hna, ma ga nkeru ŋas fo do asudï? ³⁹ Guve nuyiruhu ga tesëru, ma ga cëdiru, do yiryibun ayëkiji?”

⁴⁰ «Ahnaŵ a ntëkwaðëhëhni: “Toña ŷa fëyaðëmu: ante-wo-nte ntinëhnërunëha ayënta mën wëla ale ŷak vak ŷa, ami linëhnërun.”

⁴¹ «Tac ahnaŵ a ntehnëdëhëhni vële yedfëha g'irahahn va: “Naŵëtaryino, wùhnë vële ndëwanëk Wën wëh vi! Yiryin gë hwëdëh hunte wok dïpëdïna muk, hunte pëdëhnik Sintani gë wamëleka wadëŵu ŋa! ⁴² Njokowo inte ŋa do yëdalunohna roku; njokowo wënka ŋa do yëdalunohna siyaŵ; ⁴³ ahneh yebuho do kacalunowohna; ŋas fo yebuho do cudërunowohna; tesëbuho do cëdïbuho do paßërunowohna.”

⁴⁴ «Awa vëhni fëna tÿedëniha ahnaŵ a: “Ahwëhn, guve nuyiruhu ga njoki inte, njoki wënka, nkeruhu ahneh, nkeruhu ŋas fo, tesëruho, ma cëdiruhu do nkoyiruhu ðemayilihna?”

⁴⁵ «Ahnaŵ a ntëkwaðëhëhni: “Toña ŷa fëyaðëmu: ante-wo-nte nkorunëho dinëhnërunohna ayënta mën wëla ale ŷak vak a, dinëhnërunohna ami fëna.”

⁴⁶ «Koyëna njidun gë horot le wok puðina hara vësatah va gë d'uniŷa le wok puðina njidëni.»

26*Ipëhwëta soŋe idawë Yesu*

¹ Ante puhnako Yesu karanj vëréfal vëlëŵu va waŋi fop ŋa, më ntehnëkëhni: ² «Njëtërun wafac wahi wojëk nkehahn ambënt Pak ŋa. Wati rac, Ajë Ahn'a njëdahnëdë soŋe paki hnë kërëwa.»

³ Awa vësankaf vësëna wasaðëha va gë vicër bulunda wasëwif va, tere Kayif asankaf vësëna wasaðëha hna mbarëniho; ⁴ më maŵalëni pëlanihna Yesu yëm-yëm fo do ndawëhnëniha. ⁵ Më ntehnëni: «Kodëlenëhna ntiyin watac hnë wati ambënt hna, ge gena umë bulunda ŷa dakëna ŋañëhani.»

Asëval rurëdëha Yesu ðatikola

⁶ Yesu Betani nkeho, tere Simo* ale hwëhnako mbiŷ ŋa. ⁷ Asëval më tëhaka gë sëleku ðatikola hambah ntaŵi: umë turëka ðatikola rac Yesu nkaf li wati nte ntañaniho hn'ile tokëde roka hna.

⁸ Vëréfal va ga nuni watac, ntavëkëhniwo më ntehnëni: «Soŋe ye përékanëk iŷi ðatikola? ⁹ Kokënde nkwaŷi gë koryi yaŷah njëdäyini koryi ŷa vëhaŷëhnaŷa!»

¹⁰ Yesu njëtëko koyëna nësëdëni më ntehnëkëhni: «Soŋe ye ryëñanërunëha aŷi asëval? Ile ntinëhnëko iŷi njivëk. ¹¹ Nkelandun kwëlëkwël vëhaŷëhnaŷa va; ðare ami, gelandelënëhna kwëlëkwël. ¹² Turëk iŷi ðatikola mbahn mën li pëhwëtanëhnaŷa ibaŷ ŋa. ¹³ Toña ŷa fëyaðëmu: hn'ile-wo-le pëyahñëde Wanës Wakasëk ŋa d'uniŷa li fop, tëfëtaðe ile ntik asëval aŷi fëna do ndënkwëtaðe.»

Yudä njëdahnëdëha Yesu

¹⁴ Awa aryampo vëréfal Pëhw gë Vëhi, ale wäciko Yudä Isëkariyot, njiko vësankaf vësëna wasaðëha hna ¹⁵ do ntehnëni: «Ye sosëdunëho ge njëdämunä Yesu?» Awa vërac më ndëkwëni waŋëc wafëhw warar koryi. ¹⁶ Tëk pëgw wati rac Yudä pëgwëlehn njëkëlehnand fere fale rëfëka njëdahnëhni Yesu fa.

Yesu nëgehñëd roka Pak ŷa

* **26:6** 26.6 Simo kwëhnako mbiŷ ðare njëreniko.

17 Hnë fac ryënkwëryënkw ambënt mburu kwëhn levir këm hna, vëréfal va tëyënihawo Yesu: «Ne ñadu yifu afëhwëtanëhni roka Pak ÿa?»

18 Awa Yesu më ntëkwakëhni: «Yiryin naw hna hnë vëhni ahod alehnuna: «Ahwëhn a më lehnëk: Wati mën ÿa tëkëk; ÿal hu hna ntidëfun Pak ÿa gë vëréfal mën va.»

19 Vëréfal va më ntini ile ntehnëkëhniwo Yesu ÿa do pëhwëtani soje roka ÿa.

Yesu pëyahned tokade

20 Ga nëkak, Yesu gë vëréfal Pëhw gë Vëhi va ntañaniho. 21 Wati nte tokëdëniho ña, Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ÿa fëyadëmu: aryampo hnë wuhnë tokadëho.»

22 Vëréfal va njamëlehnëni pëgwëlehnëni ntehnëndëniha aryampo aryampo: «Ahwëhn, ami bi ye?»

23 Yesu më ntëkwakëhni: «Ale labëländëbun mburu nëhëta ÿa, umë rokadëho. 24 Ajë Ahn'a cëméd, gante nësëk Vikerëh soje lëwu ka; bare horot sankaf nuÿad ale rokadëha Ajë Ahn'a! Antë mbërayi nagi fecekëndëho asan arac!»

25 Yuda, ale rokadëha ÿa, më tebak wanës ña do tëya Yesu: «Ahararj Asankaf, ami bi ye?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

Roka Ahwëhn a

26 Wati roka hna, Yesu nufëko mburu ña do, ga camehnëka Wënu ña, më nkubëlehnëk njëdahnì vëréfal vëlëwu va, ntehnëhni: «Nufëryin aroku iyin, mbahn mën inja ye.»

27 Tac mbok nuf nkëlëwa uñen waresen ña do, ga mbok camehna Wënu ña, më mbok njëdakëhni ntehnëhni: «Ceryin, wuhnë fop, 28 kabi unj ñen sat mën ye, sat mën ile ÿabahnik kwëtëla gë Wënu ña do ryehëtik soje vahné vëyabah tavëhnahnini wameh ña. 29 Pëyadëmu: tëk pëgw gaki, bokëda sewu uñen waresen hafo hale cedën uñen kasëk mbë Naw Rëm mën hna.»

30 Njëwëlehnëni wahnëw ambënt ña. Tac njilehnëni hn'ikuñ nte wacik Oliviyë hna.

Yesu pëyahned Piyer njahëtađëha

31 Awa Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Hnë unj mëd dënk tavëdunëho wuhnë fop, had gante kerik ka:

«“Ndawëdëfuha aheryëherya ÿa, do wape ña campëdëni.”»

32 Yesu më nkwenëk: «Bare ge mbëhnëbù, njidëfu hnapëhëndu Galile hna.» 33 Piyer më tebak wanës ña ntehna: «Lakënde ntehni vëyëntaw vi fop tavënihi, ami tavëdila muk.»

34 Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: hnë unj mëd dënk, ani gë tarahnënd cale ña, ntehnëdu wahwënta warar yëtëlihohna.»

35 Piyer më ntehnëka: «Dehnëda muk yëtëlihna, wëla ntehni tëfëka cëmëlahni gë wëjë.» Do vëréfal vëyëntaw va fop koyëna nësëniho.

Yesu Setësemane[†] hna njëfad

36 Awa Yesu gë vëréfal vëlëwu va më tëkëni ile macik Setësemane hna do më ntehnëkëhni: «Dañaryin ani yiwu yëfaju hnani.» 37 Tac më njokëhni vëhni Piyer gë viju vëhi Sebëde. Pëgwëlehn njëtand ikaÿëhnahn g'ufëmpëhnahnah wä. 38 Awa më ntehnëkëhni: «Ntañary mën inja pëbëka yiwëhnah sankaf d'us hafo yewu had ale sëmëk. Njëwëryin ani do duñënyaryin ant'aryaku wakwëd.»

39 Tac më njik ñawët toye, njok nkal li kobalehn do njëfa aki: «Apa, ge kod nke ñawëtënde antë tëkëhne iyì horot. Bare ant'ali ile ÿadëfu ami, diry ile ÿadu wëjë ÿa.»

40 Më mbokajëk ile nkeni vëréfal vërar hna do tëkatëhni ga ndakëni wakwëd. Më ntehnëka Piyer: «Mëkëlihna aryuñëna wëla wati ryampo fo hara ñakëlihna? 41 Nt'aryaku wakwëd, njëfaryin soje gante kodun ayawënahnu ge njëkëhnahnëderun. Paryi nke, ahné ñad ntind yivah yabah, bare mbahn inja kwëhnana fanka.»

42 Më mbok ñawëtak higëna ÿa do mbok njëfa aki: «Apa, ge iyì horot kodena ntihëti hara gelohna, arabi inä hu ña ntiya!» 43 Më mbok mbokajëk kat gë vëréfal vëlëwu mbok tëkatëlehnëhni ga ndakëni wakwëd. Vëhocilohna mbok ñesëni. 44 Yesu më tavëkëhni, ñawëtak do mbok njëfa rarëna ÿa tëfëtatënd wanës watac fo.

45 Tac më mbok mbokajëk ñarël vëlëwu hna ntehnëhni: «Nkorun aryaku do ayinëgandu? Yëkëryin, wati ÿa tëkëk do Ajë Ahn'a njëdadëniha vëwen va. 46 Matëryin, njiyin! Yëkëryina, ale yëdahnëdëho ÿa tëhajëdëho.»

Ipëla Yesu ña

✠ 26:31 26.31: Sakari 13.7 † 26:35 26.36 Setësemane: sarëdñj le ye hnë kuñ nte wacik Oliviyë ña ye; umë fëhnëtanëk njwëyehna wadëwël atëh oliv.

⁴⁷ Yesu nkoko nēsënd ante tēkiko Yuḏa ŋa, aryampo yeho hnē vērēfal Pēhw gē Vēhi vēlēwu hna. Kore vahnē vēle wēnkēko wasēlame do gē waryoko nkejēniho. Vēsankaf vēsēna wasadēha gē vicēr bulunda wasēwif wā fayikēhniwo. ⁴⁸ Yuḏa, ale yēḏadēhēhni Yesu ŋa, nkabēkēhniwo kore rac ile ntīḏ ŋa ntehn: «Asan ale vucēḏēfu ŋa, umē ye Yesu ŋa. Pēlaryina.» ⁴⁹ Yuḏa tēhalehna taŋ Yesu ntehn: «Aharan, nkaŋēmi!» Tac mbucēlehna.

⁵⁰ Yesu mē ntēkwaka: «Lawo, ile yijēru ali ŋa diry ŋap.» Awa vēyēntaŋ wa nēñēlēhnēlehnēniha Yesu pēlaniha. ⁵¹ Aryampo hnē vēle nkelahnēniho Yesu va, mē ndorik sēlame lēwu ŋa, taŋwēka aryokun asēna wasadēha asankaf a ntēpētēlehna nēf ŋa.

⁵² Awa Yesu mē ntehnēka: «Bokaryēry afēhw sēlame hu ŋi uval lēwu hna, kafi vēle huufad sēlame va fop, gē sēlame ndawēḏeni. ⁵³ Yētēlihna bi kokēndēfu wac wā Apa nŋij ndemaŋo do taŋ nŋēḏanahnēkēndēhoŋēhni wakore pēhw gē waki wamēleka? ŋa? ⁵⁴ Bare ge koyēna nkekēnd, hak nkehahnakēnd le nēsēk vikerēh ŋa? Mē lehnēk iŋin koyēna tēfēka nke.»

⁵⁵ Tac Yesu mē ntehnēkēhni kore ŋa: «Gē wasēlame do gē waryoko bi tēfakēha ayinēhniwuno, afēlawuno had bandi yebu? Fac-wo-fac ntaḏadēfuho Cery Wēn Cankaf hna soŋe haranēndēwēhni vahnē va, bare pēlalunowoḥna. ⁵⁶ Bare waŋi fop tēkik soŋe ntiyah nwanēs Vikerēh wakila ŋa.» Awa vērēfal va tavēlehnēniha nkaryēni.

Yesu haryēnkwa kitij a cankaf hna

⁵⁷ Vēle fēlakawo Yesu va njolehnēniha vēhni Kayif, asēna wasadēha asankaf hna, hn'ile mbarēniho vēharan sariya do gē vicēr hna. ⁵⁸ Piyer tēfēlendēhawo Yesu ŋaŋēt, hafo selele tere asēna wasadēha hna. Tēnkēko selele tere hna do ntaŋanti gē vēyēka va nŋēkahn bi hak puḏ.

⁵⁹ Vēsankaf vēsēna wasadēha va gē Mbara Vēhitij va fop nŋēkēlehnēḏēniho fere, wēla nke wamēr, soŋe ndawēhnahnēniha Yesu. ⁶⁰ Bare vēhnuŋalohna, mama mērahnhēnihawo vahnē vēyabah.

Bare vahnē vēhi yijēko ⁶¹ do ntehnēni: «Aŋi asan mē lehnēk: “Kodēfu hnihu Cery Wēn Cankaf ŋi do vokaryu vēryu hnē wafac warar.”»

⁶² Asēna wasadēha asankaf a mē matēk do tēya Yesu: «Dēkwadila bi ile ntehnēḏēnihi vēŋi vahnē ŋi?» ⁶³ Bare Yesu ndemēhna.

Awa asēna wasadēha asankaf a mē ntehnēka: «Tēyēḏēmi alēkēhnēfu g'uŋwac Wēn paryi ŋa, bi Arēhnayik a yeru, Aju Wēnu ŋa?»

⁶⁴ Yesu mē ntēkwaka: «Wējē hnēsēk. Bare pēyadēmu wūhnē fop tēk pēgw do nuḏunēha Ajē Ahn'a ntaḏad g'irēhw Wēn Hwēhn Fanka Fop; do nuḏunēha fēna ga nŋijēḏ vēŋar vamb g'ambin hna.»

⁶⁵ Awa asēna wasadēha asankaf a mē citēk viŋi vilēwu va do ntehn: «Njēwēka Wēnu ŋa! Gona mbalēfu wasēḏe! Nkwēryērun gante njēwēka Wēn ka. ⁶⁶ Ye hnaharun?»

Umē ntēkwaniha: «Menēk, tēfēka ndawī.» ⁶⁷ Awa mē tēpahnhēniha yēka li do nkwyēniha. Vēryampo poryēḏēnihawo ⁶⁸ ntehnatēndēniha: «Yētēry, wējē Arēhnayik a, pēyaryifu bi mo ryafēki!»

Piyer ntehnēḏ yētēlahna Yesu

⁶⁹ Hnē wati rac Piyer pēr hna ntaŋako selele hna. Asēval aryokun mē tēhaka ntehn: «Wējē fēna, gē Yesu nkentiruhō, asan avē Galile ŋa.»

⁷⁰ Bare njahētako tase vahnē fop ntehn: «Yētēla bi ye ŋaḏu ahnēs.»

⁷¹ Tac njilehn gē cape rēnka selele. Aryokun aŋēntaŋ asēval mē mbok nuka do ntehnēhni vēle yeho hnam va: «Aŋi gē Yesu mbē Nasaret nkentiko.»

⁷² Piyer mē mbok njahētak ntehn: «Lēk, yētēlēwahnā aŋi asan.»

⁷³ Ga mbiŋyēk toye, vēle yeho hnam va mē tēhaniha Piyer ntehnēniha: «Paryi nke, wējē fēna gē vēŋi nkentiruhō: nēsā hu ŋi rufarēḏ le nkejēru hna.»

⁷⁴ Awa Piyer pēgwēlehn ntēkēnd: «Arafi Wēnu ŋa kwēḏo age mēreḏēfu! Lēk yētēlēwahnā aŋi asan!»

Wati rac dēnk, tarēlehn cale ŋa, ⁷⁵ Piyer ndēnkwētalehn ile ntehnēkawo Yesu ŋa: «Tarahnēnd cale ŋa, ntehnēḏu wahwēnta warar yētēlihōhna.» Awa cahnēlehn kond ŋus.

27

Yesu njodē vēhni Pilat

‡ 26:53 26.53 Wakore wapēhw gē waki wamēleka: kore-wo-kore wamēleka wawuli mbēḏ gē ryaw yeho.

¹ Kobëri fo g'acahnëfëd ga, fop vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër bulunda wasëwif va pëhnaniho ndampo fo ndawëhnëniha Yesu. ² Më ñabehnëniha, njonihna, njëdaniha Pilat, guverëner ÿa.

Icëm Yuða

³ Yuða, ale rokakawo Yesu ÿa, nuko nkwëryëlëni sojê ndawëhnëniha Yesu. Awa curako ðus ile ntik ÿa, tac mëncënanëlehnëni vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër va wañëc wafëhw warar kori ÿa. ⁴ Më ntehnëkëhni: «Ntibu iwëh sojê ile yëdahnëbuha ndawi ale wok dina ñoñ!»

Bare më ntëkwaniha: «Gena wadëw fu, wadëw hu fo ye!»

⁵ Yuða më ntonjêk kori ÿa Cery Wën Cankaf hna canëlehn; tac më njik këñak sojê ndëwa.

⁶ Vësankaf vësëna va më mbarëpëni kori ÿa do ntehnëni: «Sariya fu ÿa mawëryana kwëtëlehnini iÿi kori gë hnapul Cery Wënu ña, kabi sat lawahnik.» ⁷ Ga mawalëni, më ntawahñëni kori rac kaÿ aÿahan ña sojê ntini wayag vëhneh. ⁸ Sojê rac macahnëde kaÿ tac «Kaÿ wasat» hafo iÿi wati. ⁹ Koyëna ntiyako wanës kila ile waciko Seremi ÿa: «Më nufëni wañëc wafëhw warar kori ÿa —kori ile mawalëniho wëvë Isërayel cosahnëni sojê lëwu— ¹⁰ canëni ntawahñëni kaÿ aÿahan ña, gante ntehnëkawo Ahwëhn ka.»^{*}

Pilat tÿëdëha Yesu

¹¹ Yesu haryënkw guverëner hna kahnëk. Arac tÿëdëha: «Ahnaw wasëwif ÿa bi yeru?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjê hnësëk.»

¹² Tac vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër va, ante nësëdëniho ile ntik ÿa, Yesu ñoñ dëkwalohna. ¹³ Awa Pilat më ntehnëka: «Gwëryëdila bi wante ntehnëdënihi ni fop?» ¹⁴ Bare Yesu la ñoñ dëkwalowhna, afo guverëner ÿa pëmpëhnahna ðus.

Pilat njëdahnëdëha Yesu sojê paki hnë kërëwa

¹⁵ Hn'ambënt Pak-wo, guverëner ÿa njuhëkawo tava aramp aryampo, ale ñadëni bulunda ÿa. ¹⁶ Hara wati rac, ale waciko [Yesu] Barabas sëdiko hnam. ¹⁷ Awa Pilat më tÿëkëhni bulunda le varëlëko hnam ÿa: «Mo ÿadun ravëhnuna: Yesu Barabas bi ma Yesu nte wacëde Arëhnayik a?» ¹⁸ Pilat njëtëko ðus g'inëwary njëdayikawo Yesu.

¹⁹ Wati nte nkeho Pilat kitiña hna, asëvalu më payehnik aki: «Nt'ayentahni wëfa aÿi asan ale wok ñoñ dina ÿi, kabi hnë uñi mëc korotakëbu hnë hudakery sojê lëwu ÿa.»

²⁰ Bare vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër va më cënkwenihëni kore ÿa tÿëni tavi Barabas do Yesu ndawi.

²¹ Guverëner ÿa më mbok tefak wanës ña sojê tÿëhni: «Mo ÿadun hnë wëÿi vëhi ravëhnuna?»

Më ntëkwani: «Barabas ÿadëfun.»

²² Pilat më tÿëkëhni: «Awa hak ntidëfuha Yesu nte wacëde Arëhnayik a?»

Më ntëkwani vëhni fop: «Pakehnëryena hnë kërëwa!»

²³ Pilat më mbok tÿëkëhni: «Iÿëhne wëh ntik?»

Bare pëgwëlehnëni mbok ndekandëni gë fanka: «Pakehnëryena hnë kërëwa!»

²⁴ Pilat ga nuk ñoñ mëkëdina, bare ñaÿëna ña nkwënadëho, më nufëk wënka, ñuhna tase vahnë fop do ntehn: «Gena ami yed ankañ icëm aÿi asan! Wadëw hun ye!»

²⁵ Kore ÿa fop më ntëkwani: «Arabi wameh sojê cëm dëwu ña nkefu fuhnë gë vutah vuntëw fu va!»

²⁶ Awa Pilat më tavëka Barabas do ntampëhna Yesu tac njëdahnëlehnna paki hnë kërëwa.

Wasodade wã njafanjëdëniha Yesu

²⁷ Wasodade Pilat wã më njonihna Yesu vëhni guverëner hna do wasodade wã fop kwërënihawo. ²⁸ Më cudëtëniha viÿi vilëwu va do cudëniha acud cankañ mbëntah. ²⁹ Tac më mbahnëhnëniha apënkw kwëhn wadëmpëhn, pënkwëlehnëniha do mënkwendëniha fandoko vák rëhw hna. Tac ndëkwëhnëndëni haryënkw lëwu njafanjëdëniha ntehnëndëniha: «Nkaÿiru, Ahnaw Wasëwif!» ³⁰ Do tëpahndëniha do nufëni fandoko fa ntankahnëndëniha. ³¹ Ante puhnani yafanj dëwu ña, më cudëtëniha cud mbëntah ña, mbokaryëniha viÿi vilëwu va do njonihna sojê pakëniha hnë kërëwa.

Yesu, pakëde hnë kërëwa

³² Ante cahnëdëniho naw hna, më pankëlëni g'asan avë Siren ale waciko Simo; wasodade wã më porosinjëniha ndib kërëwa Yesu ÿa. ³³ Më tëkëni hn'ile macik Golëgota

* 27:10 27:10: Sakari 11.12-13; Seremi 32.6-9

hna, umë fëhnëtanëd «Hëloyoy». ³⁴ Hnam, më njëdaniha Yesu uñen ñañah; ga njëkëk maŵëlohna ce. ³⁵ Pakëlehnëniha kërëwa do njëlëniho wanjël njëtahñëni bi mo hwëhnëd viji vilëwu va. ³⁶ Tac ntañalehnëni hnam njëkandëniha. ³⁷ Më pakëni yañ nkaf ntëwu hna vikerëh vinte fëyahñëd soñe ile pakahnik ña: «Ayi Yesu ye, ahnaŵ wasëwif ŵa.» ³⁸ Awa wabandi waki pakëlehnëniho gë Yesu, aryampo g'irëhw do aÿëntaŵ a g'irahahn. ³⁹ Vële ryëcëdëho cape tac va nkëlënkëladëniho do njëwëndëniha Yesu. ⁴⁰ Ntehnëdënihawo: «Wëjë ale lehnëko kodu ahnih Cery Wën Cankaf ña do avokary avëry hnë wafac warar, pehëtary wëjë dënk, ge Ajë Wënu ña yeru, cëlëry kërëwa hna!» ⁴¹ Vësankaf vësëna wasadëha va fëna gë vëharan sariya va do gë vicër va njafañdënihawo ntehnëdëniha: ⁴² «Pehëtëkëhni vahnë vëhawary, ñare kodina pehëta umë dënk! Ge paryi ahnaŵ Isërayel ña ye arabi cëli tame kërëwa hna tac kwëtahnëdëfunëha. ⁴³ Wënu ña kwëtahnëk do pëyahñëk: “Ami ye Ajë Wënu ña.” Awa yëkëñëfu, ge Wënu ña ñadëha, pehëta tame!» ⁴⁴ Wabandi wante pakëlehnëniho ña, vëhni fëna koyëna njëwëndënihawo.

Icëm Yesu

⁴⁵ Lav a nkaf hna nkeho, mëhwëryëlehn fop nkal ña hafo hnë wëwati warar g'anent ga. ⁴⁶ Darël hnë wëwati warar hna, Yesu ndekako gë fanka: «Eli, Eli, lëma sabakëtani?» Umë fëhnëtanëd: «Wën mën, Wën mën, soñe ye ravëruho?»

⁴⁷ Vëryampo hnë vële yeho hnam va nkwëryënihawo më ndekani ntehnëni: «Eli macëd!»

⁴⁸ Aryampo hnë vëhni nkaryëlehn nuf ankwëy koy hn'uñen ñañah. Tac, cob hn'usëmët ryoko do njëlëhna Yesu soñe ce. ⁴⁹ Bare vëyëntaŵ va më ntehnëni: «Napëryin, nuden ge Eli njijëd pehëta!»

⁵⁰ Yesu më mbok ndekak gë fanka cëmëlehn.

⁵¹ Wati rac, ipand dëndah* nte fokiko bambery Cery Wën Cankaf ña citako fagant pëgw yañ afo gëd. Nkal iña ñënkalehn, wëraka ŵa nihëko fagant, ⁵² wayag ŵa pidëtalehn do vële hwëtahnëk vëyabah njënëniho. ⁵³ Ga mbëhnëk Yesu cahnëlehnëni wayag hna do ténkëni Yerusalem hna, hn'inaŵ cévah hna; hnam vahnë vëyabah nunihëniwo.

⁵⁴ Asankaf wasodade wavë Rom ŵa gë wasodade wale yëkadëhawo Yesu ña pe, nuniho gante ñënkak nkal ka do g'ile liyako ña fop; awa ntakëlehnëhni dús, ntehnëlehnëni: «Paryi nke, ayi Ajë Wën ña yeho!»

⁵⁵ Vësëval vëyabah yentiko hnam do yëkëdëhawo ñawët: kobëri Galile tēfëlehnënihawo Yesu ndokupëhnëdëniha. ⁵⁶ Hnë vëhni, nkentiniho hnam: Mari mbë Magëdala gë Mari hnëmu Sak gë Yosef, do gë hnëm hni viju Sebede.

Ikwët Yesu hn'iyag

⁵⁷ Ante nëkako ña, asan avetak avë inaw Arimasi tékiko. Yosef maciko do arëfal Yesu yeho, umë fëna. ⁵⁸ Njiko tëya Pilat iñas Yesu ña. Awa Pilat më ntehnëkëhni vahnë va njëdaniha. ⁵⁹ Arac më nufëk përyëka g'iyarëh kasëk ⁶⁰ do nji ndëna hn'iyag dëwu nte nkabehnëko hn'itaka. Tac më këryinjëtëk taka konah pidahn rënka ña njilehn. ⁶¹ Mari mbë Magëdala gë Mari ñëntaŵ ña hnam nkentiniho; haryënkw yag hna ntañaniho.

Vëyëka yag

⁶² Ga pacëk, hnë fac le rëfëka ile fëhwëtahnëde ntaŵëla ña, vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise ŵa njiniho ndampo fo vëhni Pilat hna ⁶³ do ntehnëniha: «Ahwëhn nkal, ndënkwëtafun, ale rokadëhëniwo vahn'ayi më lehnëko, ante nkoko cëmëna ña: “Hnë wafac warar mbëhnëdëfu.” ⁶⁴ Awa, maŵëryin ahwëtehnañu iyag iñi hafo hnë wafac warar hna. Ge gena umë, vërfëfal vëlëwu va njijëdëni nteni ñas iña tac pëyahñëni bulunda hna: “Mbëhnëk vësëm hna.” Wati rac, wamër watëkwa ñi lëbëdëha wadënkwëryënkwa ña.»

⁶⁵ Pilat më ntehnëkëhni: «Wëlihëhni wasodade ŵa soñe njëkandëhni. Yiryin do diryin njëkande yag iña gante canahnëku ka.» ⁶⁶ Njilehnëni njëkandëni yag iña: më mbëryëni taka nte fidahniko rënka ña kahnëdëlehnënihëni vëyëka va.

28

Ibëhn Yesu

¹ Ante ndëcëk fac ntaŵëla ña, gë dimasi ña wakëwak fo, Mari mbë Magëdala gë Mari ñëntaŵ ña njiniho njëkini yag iña.

* 27:51 27.51 Iband dëndah: Pand fokiko fagant Cery Wën Cankaf hna pitëndëlehnahni Cery Wënu ña vacape vaki, hn'ile cévak hna gë hn'ile ñak cévak dús hna. Icahn 26.31-35; 40.21.

² Nkal iŋa n̄enkalehn taŋ gē fanka: mēleka Ahwēhn a cēlēlehni g'ambin, n̄ij kēryin̄ēt taka cankaŋ iŋa cape ndampo ntañalehn yaŋ. ³ Had ambin wilēbilēk nkeho do cuŋ cankaŋ jah đus cucfako. ⁴ Vēyēka va n̄takēkēhniwo mbalēndēni ki fo; had vēsēm nkeniho.

⁵ Mēleka ŷa mē n̄tehnēkēhni vēsēval va: «Antē ntaku, n̄jētēbu Yesu yēkēlendun, ale fakiko kērēwa hna. ⁶ Gena hnani, Wēnu ŋa mbēhnēndanēka gante nēsēko ka. Yijēn ayēku hn̄ile kwētiko hna. ⁷ Yiryin n̄ap afēyawuni vērēfal vēlēwu va: “Mbēhnēndanik, tame n̄jid napēhēndu Galile hna; hnam nudtūnēha.” Umē ŷakēndēbu fēyaŷu.»

⁸ Matēlehñēni n̄ap yag hna ga ntakah do g'uhnatah sankaf, nkaryēni pēyanihēhni vērēfal Yesu va wakasēk watac. ⁹ Yesu n̄jilehn pankēlēni do n̄tehnēhni: «Nkaŷēmu!» Tēhalehnēniha, pēlaniha wapary ŋi cēmbatēndēniha. ¹⁰ Awa Yesu mē n̄tehnēkēhni: «Antē ntaku. Yiryin afēyawuni vēŷēnta mēn va n̄jini Galile hna: hnam nudēniho.»

Itēfēta vēyēka iyag va

¹¹ Wati n̄te n̄jidēniho ŋa, wasodaŋe wēryampo wale yēkadēho yag ŋa mbokajēniho naŷ hna pēyanihēhni vēsankaf vēsēna wasadēha va fop ile liyak ŷa. ¹² Vēsankaf vēsēna wasadēha va mē mbarēni gē vicēr va: ga nkŷeryēlēni mē n̄jedanihēhni wasodaŋe ŷa koryi yabah ¹³ do n̄tehnēnihēhni: «Pēyahñēđun, vērēfal vēlēwu va yijēk g'umēđ ga, hnē wati n̄te ndakērunēho wakwēđ ŋa, n̄teni iñas iŋa. ¹⁴ Do ge guverēner ŷa n̄jētak n̄jētēbun gante nēsēndēbunēha ka do n̄tiđēfun fere hara ñoñ diluhna.» ¹⁵ Wasodaŋe ŷa mē tebani koryi ŷa do ntini gante nkabini ka. Koyēna, campēko wanj wanēs wasēwif hna, hafo hnē fac vē dol ŷi.

Yesu tufēhnadēhēhni vērēfal vēlēwu va

¹⁶ Vērēfal pēhw g'aryaw va n̄jilehnēni gē Galile, hn̄'ikuŋ n̄te nkabēkēhniwo Yesu hna. ¹⁷ Ante nunihawo ŋa, cēmbēnihawo; bare vēryampo hnē vēhni nkŷajēlehñadēniho. ¹⁸ Yesu tēhakēhniwo do n̄tehnēhni: «Ucankaf ŋa fop n̄jēđayiību ambin hna do gē nkal li. ¹⁹ Awa yiryin hnē vahñē vēvē nkal vi fop do aliwuni vērēfal mēn; yaryeryinēhni g'uŷac Rēm, g'Ajē do g'Iyir Ipacah iŋa, ²⁰ do karanjēryinēhni maŷēhnēni fop ile lehñēmu ŷa. Do yētēryin: gē ŷuhnē nkentēđēbu fac-wo-fac hafo wapuya đuniŷa hna.»

Itëfëta nte kerëk Marëk pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Marëk herëk. Marëk (wacëde fëna San Marëk, Vantiyehn 12.12, 25), alintërañu Barënnabas yeho, umë lapëhnaðëhëhniwo afayik Pol gë Piyer wadoku wadëw hni hna. (Njëki Vëvë Kolos 4.1; 1 Piyer 5, 13; Vantiyehn 13.5; 13; 15.36-41; Filemon 24). Mpëd ndampo Pol ñwëyëko nufa Marëk wati ryampo nte njidëho doku bare ikonjëlën ña ntiyako do Marëk anjiko njëka Pol ante cëdiko ña hnë nkal Rom hna (1 Piyer 5.13).

Kayëte Itëfëta nte kerëk Marëk pañare Yesu ña ye inte ñak lëkwëk ña hnë vëkayëte vahnah hna vante hnësëd pañare uwám Yesu. Anji kayëte kerik mpëdara yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (55 gë 75) ga ndécëk hnagi Yesu ña, Rom hna. Vële wok wáyena wasëwif herëhnik. Soñe umë Marëk gabahnëk wënamu waryañ wasëwif wá. Nësëd vantiyehn Yesu va. Tëfëtað mpëdara pëhw g'imbëd gë warar (18) ma ntëbi hnë vifëmpëhnañ Yesu hna wale rufahnëd Aju Wënu ña ye.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ñi kayëte: vëréfal, wanës, Ahwëhn, Piyer, yine, fanka, sadëha, wasariya.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Pëhwëta ðoku Yesu (1.1-13)

Yesu njërënedëhëhni vëres do nësëd gë wahnës waðindaryindan (1.14-8.30)

Yesu icëm g'ibëhn dëwu ña pëgwëk pëyahnénd (8.31-10.52)

Yesu ténkëd Yerusalem hna (11.1-13.37)

Icëm do g'ibëhn Yesu ña (14.1-16.20)

Ikaraj San Ayary

¹ Ani pëgwëk Wanës Wakasëk wante hnësëd soñe Yesu Këris, Ajë Wënu ña. ² Aki pëgwëk gante nësëd hnë kayëte kila Esayi hna:

«Wënu ña më lehnëk soñe Arëhñayik a: «Cañëtëryidëfuha afay mën a haryënk wu pëhwëtëhni nkaw ña.»[✧]

³ Nëparyin! Asan ryekað wula hna, më lehnëd:

pëhwëtëryin nkaw Ahwëhn a,
dinëndina vankaw vacatah ðus!»[✧]

⁴ Awa, koyëna San Ayary a njiko wula hna ðarël sën Yurëdan hna; njaryëdëhëhniwo vahné va ntehnatëndëhni: «Gwëcëtaryin vankeya va do ayaryiwu; Wënu ña tavëhnañu wameh hun ña.» ⁵ Vële lëdëk resiyö vë Yuðe va do gë vëvë inaw Yerusalem va fop njidëniho vëhni San hna; putaðëniho tase bulunda hna wameh wante ntini ña do San njaryëdëhëhniwo hnë sën Yurëdan hna. ⁶ Umë viji vile liyik gë wëñahn yonkomb ntiyaðëho do ryl uyand ñëbaðëho sah hna; vampil tokëdëho do gë wadëj. ⁷ Pëyaðëhëhniwo kore ña: «Ale réfidëho ña umë lëbëko; catëla ðënk fëtañu viyëba wapary wadëwu ña. ⁸ Ami, hnë wënka njaryëdëmu, bare umë, g'Iyir Ipacah Wënu ña njaryëdëhu.»

Yary ña g'iyëkëhnañ menëhñ Yesu ña

⁹ Hara, hnë wati rac, Yesu Nasaret matiko, ankol ambë resiyö Galile hna do San njaryëkawo sën hna. ¹⁰ Ante mëyëtaðëho Yesu wënka ña, nuko tanj ambin ña ga piðëtað do Iyir Ipacah ña cëlélehni hnë umë; gë fah mëntëléniho. ¹¹ Tac kopa vë g'ambin nkwüryëlehni ga ntehnëd: «Ajë mën ale ñaðëfu ðus a yeru; gë wëjë nëñjeko ðus.»

¹² Ga ndécëk watac, Iyir ña më cañëtëka tanj Yesu wula hna. ¹³ Wafac wafëhw wahnah ñëwëko wula hna, do njëkëhnañkawo Sintani menëhna hnam. Gë wulaw wá nkelahnëniho do wamëleka ña pañëñhawo.

Vëréfal vëryënkwüryënk wënu Yesu va

¹⁴ Ante pëlayiko San ña, Yesu njiko Galile. Karañëdëhëhniwo vahné va Wanës Wakasëk Wënu ña. ¹⁵ Ntehnëdëho: «Wati ña tékëk, Naw Wënu ña tëhajëk; gwëcëtaryin vankeya hun va do kwëtahnëryin Wanës Wakasëk ña!»

¹⁶ Fac ryampo, Yesu tëfary lant sankaf Galile hna njasëdëho ante nukëhniwo wëfëla wuwis vëhi ña, Simo g'aheryu Andëre. Waryeyët ntonjëdëniho lant hna pëlahnëñihëhni

wuwis. ¹⁷ Yesu më ntehnëkëhni: «Tëfno do ntidëmu vëfëla vahnë.» ¹⁸ Tavëlehnëni taŋ waryey waheheya uwis wä tëfëlehnëndëniha.

¹⁹ Yesu më mbok njik ŋawët toyë do më mbok nukëhni kat vëhni Sak g'aheryu San, wiju Sebede vële yeho kulu lëw hni hna. Waryey walëw hni wä pëhwëtëdëniho. ²⁰ Nundëhni taŋ macëlehnëhni; tavëlehnëniha rëm hni, Sebede, kulu hna gë vëryokuj va, do tëfëlehnëniha Yesu.

Asan ale nkeni gë yine

²¹ Yesu gë vërfëfal vëlëwu va njiniho nawë Kaperënaŋum hna. Fac ntawëla wasëwif hna, Yesu tënkëko caliŋa hna do pëgw karajëndëhni vahnë va. ²² Vële hnëpadëhawo va pëmpëhnahnëkëhniwo gante karajëdëhëhniwo ka, kabï gelohna gante karajëdëhëhni vëharaj sariya ka; umë, g'ucankaf karajëdëhëhniwo. ²³ Hnë wati rac dënk asan ale pëlako yine tënkëko caliŋa ntëw hni hna do ndekako: ²⁴ «Ye ye yëbëlan fu, Yesu mbë Nasaret? Afërëkanëfu bi yijëru? Njëtëbu d'us ale yeru ŋa: Afacah ale payik Wën ŋa yeru!»

²⁵ Yesu më ŋañëhahnëka yine ŋa ntehna: «Demëhnary do cahnëryehna aŋi asan!» ²⁶ Yine ŋa më ñënkëka asan a gë fanka do më cahnëka ndekatënd d'us.

²⁷ Vahnë va fop pëmpëhnahnëkëhniwo d'us do tëyëlëndëniho: «Ye ga ye inji karaj kasëk nte yëd'ahnik g'ucankaf ŋi? Aŋi asan wëla wayine ŋa ntehnëdëhëhni ntini iñë do mawëndëniha!» ²⁸ Awa, pëgwiko taŋ nësënde soŋe Yesu ŋa resiyo Galile hna fop.

Yesu njërëndëhëhni vëres vëyabah

²⁹ Ante cahnëniho caliŋa hna Yesu njiniho gë Simo gë Andëre tere lëw hni hna do Sak gë San fëna njintiniho. ³⁰ Hara, hnëmu asëvalu Simo ndakëko, kabï mbahn inji njakëkawo; ga tëkëk Yesu, më pëyaniha soŋe lëwu ŋa. ³¹ Yesu më tëhaka, pëlaka vák ŋi, matëndëlehna. Yak mbahn wä tavëlehna do pëgwëlehn nëhëtëhnëndëhni.

³² G'anëka ga, ga njok lav a, vahnë va njinenëhni dënihawo Yesu vële resëko va fop do gë vële pëlaniho wayine. ³³ Vahnë vëwë naw va fop haryënk wërëka tere hna mbarëpëlëniho. ³⁴ Yesu njërënkëhniwo vëyabah vële resëko sifa wates wanëmpëlah do ntakëhniwo fëna wayine wayabah. Tavëlehnëniwohna wayine ŋa nësëni, kabï vëhni njëtëniho bi mo nke.

Yesu nkwayëtadëho Galile hna

³⁵ Wakëwak fo, Yesu matëko cahn naw hna, nji ñëw hn'ile njirëk, do hnam njëfadëho. ³⁶ Simo gë vërfëlëntaŋu njilehnëni njëkëlehnëniha; ³⁷ ga nuniha, më ntehnëniha: «Vahnë va fop njëkëlehnëdënihi.»

³⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Yinëfu sëñ haŋary, hnë vankol vamb d'arël vi. Tëfëko fëyahnu hnam fëna Wanës Wakasëk ŋa, kabï soŋe umë yijëbu.» ³⁹ Do njilehnëni hnë Galile hna fop; pëyadëhëhniwo Wanës Wakasëk ŋa vacaliŋa vamb resiyo va do ntafëhëhniwo wayine ŋa.

Yesu njërëndëhëhna ahwëhn mbiy

⁴⁰ Ahwëhn mbiy ŋa më njijëk haryënk w Yesu ndëkwëhnëk do muntahna ntehna: «Ge ñadu, kodu ayërëno, afacënëlehno.»

⁴¹ Yesu më kaÿëhnahnëka g'umë; më njelëk vák ŋa, ñaka do ntehna: «Ñadëfu: Pacëry!» ⁴² Taŋ, ambiy ŋa tavëlehna do pacënëlehni.

⁴³ Awa, Yesu më ŋañëhahnëka, cañëta, ntehna: ⁴⁴ «Nëpary d'us, ant'afëyahna ahnë wani; yiry njëki asëna wasadëha ŋa, do canëry sadëha le kerëk Moyis ntinde ŋa. Koyëna vahnë va fop njëtëdëni pacëru.» ⁴⁵ Asan a njiko, bare pëgwëko pëyahndë ile-wo-le hna ile yeha ŋa. Soŋe rac Yesu kodilohna mbok tënk wahnaŋ hna gante ñad ka; hnë wëwac wayirah hna ñëwëdëho. Do vahnë va njijëdëniho ŋalu hna matindëni gante-wo-gante.

2

Yesu asan ale ye vorovoro njërëndë

¹ Ga ndëcëk wafac, Yesu më mbok njik Kaperënaŋum, do njëtayiko tere hna nke. ² Kore vahnë varëpëlëko hnam, hafo golohna igwac wëla pëh hna rënka tere hna. Yesu Wanës Wakasëk ŋa pëyadëhëhniwo. ³ Vësan tëkëlehnëni, njonëhniha Yesu ale ye vorovoro ndibini vësan vëhnah. ⁴ Bare wahodilohna tufëniha Yesu, vahnë va pëbëniho. Awa më kayëni tëjëtëni ile rëjahnik cery ŋa bay hn'ile nkeho Yesu hna; më cëlëndëniha ale yeho vorovoro ryakëko uway hna hatëh hante ntiniho hna. ⁵ Ga nuk Yesu kwëtahn vëyi vësan ŋa, më ntehnëka ale ye vorovoro ŋa: «Ajë mën, wameh hu ŋa tavëhniru.»

⁶ Awa vëharaj sariya vëryampo, vële lañako hnam va, nahadëniho: ⁷ «Soŋe ye nësëd aŋi asan aki? Wënu ŋa njewëd! Mo hod tavëhn wameh? Wënu ŋa fo hod!»

⁸ Yesu njëtëko taŋ itoŋaŋ dëw hni ŋa, më ntehnëkëhni: «Soŋe ye hnahaŋun aki? ⁹ Ge ntehnëbu: “Wameh hu ŋa tavëhniru”, ma ge ntehnëbu, “Matëry, ahnuf uway hu wã, ayas?” ryampo bi ŷak hnëŋëk nësi hnë waŋi? ¹⁰ Bare ñaďëfu ayëtu: Ajë Ahn'a kwëhnak fanka tavëhna ahnë wameh ðuniya li.» Awa Yesu më ntehnëka ale ye vorovoro ŷa: ¹¹ «Ami ntehnëďëmi, matëry, nufëry uway hu wã awënc!» ¹² Matëlehn taŋ, nuf uway lëwu wã, cahnëlehn tase vahnë va fop. Soŋe umë, pëmpëhnahnëkëhniwo ðus; umë cëmbëďëniha Wënu ŋa ntehnëndëni: «Kobëri nulëfuhna g'iŷin ki!»

Yesu macëďëha Levi

¹³ Yesu gë tëfary lant sankaf Galile ka mboko nji. Vahnë vëyaabah yihahniďëhawo do karaŋëďëhëhniwo. ¹⁴ Ga ndëcëď, më nuka Levi, aju Alëfe, ga ntaŋak biro hn'ile cosahnëde ŷatëtanke hna. Yesu më ntehnëka: «Tëfe!» Levi matëlehn, tëfa.

¹⁵ Tac Yesu tokëko roka tere Levi hna. Vëřëf ŷatëtanke vëyaabah gë vëwen tokëlandëniho do gë vëřëfal vëlëwu va, kabi njaďëniho sifa vahnë vërac hnë vële řëfalëďëhawo hna. ¹⁶ Vëharaŋ sariya vële yentiko gë wafarise va nunihawo Yesu ga tokëlandëni gë vëyi vahnë fop, më tëyënihehni vëřëfal vëlëwu va: «Soŋe ye tokëlahnëďëni gë vëřëf ŷatëtanke do gë vëwen vi?»

¹⁷ Yesu nkwëryëkëhniwo, më ntehnëkëhni: «Vële wok vëresëna va balëlehnihna g'ayëřën, vëres va valëkëhni. Yijëla wãcëwëhni vële satëk, bare vëwen yijëbu wãcu.»

Yesu nësëď soŋe suŋ ŷa

¹⁸ Fac ryampo, vëřëfalSan Ayary va gë wafarise wã cuŋëniho. Awa vahnë më njijëni tëyëniha Yesu: «Soŋe ye cuŋëďëni vëřëfal San Ayary vi gë wafarise wã, do vëřëfal hu vi vësuŋëďina?»

¹⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Ntiyahneku bi vëfay iňël va kodëni cuŋëni wati nte nkelahnëni g'ale ŷëlëď a? Kodina nke koyëna! Wahodina cuŋëni ge g'ale ŷëlëď a nkolahnëni. ²⁰ Bare wati yejëk ile nufëhnandeniha ale ŷëlëď a; fac rac cuŋëďëni.

²¹ «Ahnë kaďëďina ankwëy pand kasëk, nte wok kwëyana ten, hn'ipand cër; ge gena më, ankwëy pand kasëk iŋa, ge ndagik, kwëyad do citëď pand cër iŋa do hatëh ha njankeď ðus. ²² Ahnë tawëďina fëna uňen kasëk hnë waryëpët wasër; ge gena umë, uňen uŋa tënkenëď waryëpët wã: uňen uŋa ndehëtaď, waryëpët wã fëna pëřëkaď. Uňen kasëk uŋa hnë waryëpët wëhasëk tawëde!»

Yesu ye Ahwëhn fac ntawëla ŋa

²³ Hnë fac ntawëla ndampo, Yesu wëhaŷ ndëcëtaďëniho gë vëřëfal vëlëwu va. Ga njaśëďëni, vëřëfal vëlëwu va pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va do cemëndëni. ²⁴ Wafarise wale yeho hnam wã, më tëyëniha Yesu: «Yëkëry, soŋe ye ntiďëni vëřëfal hu vi ile nkok mawëryana sariya fu ŷa ntiyi hnë fac ntawëla hna?»

²⁵ Yesu më ntëkwakëhni: «Kobëri karaŋëluhna bi ile ntiko David hnë fac ryampo ante mbalëkëhniwo do inte yokëhniwo, umë ðënk gë vëřëřëľëntawu va? ²⁶ Tënkëko cery Wën hna do tok mburu nte kwëtëhniko Wënu ŋa. Abiyatar yeho asëna wasaďëha asankaf a wati rac. Sariya fu ŷa vësëna wasaďëha va fo mawëryanëko tokëni vamburu vatac, bare David nufëko do njëďahni fëna vëřëřëľëntawu va.»

²⁷ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Ntawëla ŋa soŋe ahn'a liyik; ahn'a diyina soŋe ntawëla. ²⁸ Soŋe umë, Ajë Ahn'a ðënk ye Ahwëhn wëla fac ntawëla ŋa.»

3

Yesu ahnë njëřëněď hnë fac ntawëla

¹ Fac ryampo, Yesu mboko tënk caliŋa hna. Asan ale cëmëko vák yeho hnam. ² Wafarise wã njëkëďënihawo ðus Yesu bi njëřëněďëha hnë fac ntawëla hna, kabi ñaďëniho nuŷani ile pëyahneďëni menëk pëlahni. ³ Yesu më ntehnëka asan ale cëmëko vák ŷa: «Matëry, ahahn fagant.»

⁴ Tac më tëyëkëhni: «Ye ntehnëk sariya fu ŷa? Ntiyi uřëřën hnë fac ntawëla hna ma uwëh? Afehëta ahnë icëm ma aryawa?» Waŷaďilohna ntëkwani.

⁵ Yesu njëkëkëhniwo vëhni fop ga ntavah do njiwëhnahnëkawo fëna kabi nŷwëyëni vëhwëtahnëďina. Awa më ntehnëka asan a: «Yëli vák hu ŷi.» Njelëlehn do vák ŷa mbokalehna fëřën fo. ⁶ Wafarise wã cahnëlehnëni caliŋa hna njini mbarëni gë wëlawo ahnaŷ wã Eroď soŋe nësëľëni bi hak kodëni ndawëhnahnëniha Yesu.

Kore yaabah yihahniďëha Yesu

⁷ Yesu gë vëřëfal vëlëwu va njiniho gë cape lant Galile ka do kore sankaf řëřëlehnëkaŷo. Vahnë vërac Galile gë Yuďë matiniho, ⁸ do gë Yerusalem, gë řësiyo Idumeya, gë řësiyo ile ye gë cape ñëntaŷ Yurëdan ka do gë caharaď Tir gë Sidon.

Wakore watac vëhni Yesu njiñëniho, kabi njëtaniho ile ntid'ya. ⁹ Awa Yesu më tëyëkëhni vërfäl vëlëwu va njonëhniha kulu kay hnam kabi kore ya peñëlëdëniho caharab lëwu: ¹⁰ njërënekëhniwo vahnë vëyabäh, awa vëres va fop cëñëlëdëniho soje ñakëniha vëhni fëna. ¹¹ Do ge vële pëläni wayine va nunihawo, ndëkwëhndëni haryënk'w lëwu do ndekandëni: «Ajë Wënu ña yeru!» ¹² Bare Yesu ñañëhndëdëhëniwo ntehnëdëhni ntë pëyahni bi mo nke.

Yesu tëhnađëhëni Pëhw gë Vëhi va

¹³ Yesu kayëko hn'ikuñ, macëkëhni vële tëhnako njiñëni le nkeho hna do njiniho. ¹⁴ Koyëna tahnëkëhniwo Pëhw gë Vëhi va [do macëhni vëfayik] soje tëfëlëndëni g'umë do payëndëhni pëyahndëni Wanës Wakasëk ña, ¹⁵ do g'imëk ntandënihëni wayine ña. ¹⁶ Wëlihëhni Pëhw gë Vëhi va: Simo nte macëko Yesu Piyer; ¹⁷ gë Sak, g'aheryu San, vëhni vëhi tak viju Sebede yeho. Yesu Bowanerëges macëkëhniwo. Umë fëhnëtanëđ «vësan vële mëntëlëni g'ufarat»; ¹⁸ Andëre, gë Filip, gë Barëtelemi, gë Matiye, gë Toma, gë Sakaju Alëfe, gë Tade, gë Simo ale hahnëndak soje nkal dëw hni ña Kanan, ¹⁹ do gë Yuda Isëkariyot, ale yed' aroka Yesu ya.

Yesu, vëvë tere lëwu va yađ nufëniha

²⁰ Tac Yesu më mbokak gë tere. Umë gë vërfäl vëlëwu va wahodilohna tokëni roka ya kabi hnam fëna vahnë vëyabäh varëlëko. ²¹ Vëvë tere lëwu va, ga njëtani watac, kahnëtalehni soje nji nufiniha, kabi ntehnëdëniho: «Cenaka!»

Yesu gë Belësebul

²² Vëharaj sariya vële wätiko Yerusalem va ntehnëdëniho: «Asankaf yine le wacik Belësebul ya fëlaka!» do kat: «Iyi yine yëđadëha fanka canahnëdëni wañi wayine!»

²³ Awa Yesu më macëkëhni nësëhnekëhni g'iji mëntëndëlehn: «Sintani hak kod' cëna umë dënk? ²⁴ Ge vële vankëk inaw' mëtëdëni vëhni fo, naw' tac godina kahn; ²⁵ do ge vële vankëk tere mëtëdëni vëhni fo tere rac godina kahn. ²⁶ Awa ge Sintani mëtëryad umë fo, ge ucankaf ntëwu ña gona mbank, godina nko kahn, tëkwëđ. ²⁷ Ahnë kodina tënk hnë tere asan ahwëhn fanka do nuf hnapul lëwu ya, ge ñabëlahna ten asan ahwëhn fanka arac; ge ñabëka, kod' nuf le-wo-le ya tere lëwu hna. ²⁸ Toña ya fëyadëmu: vahnë va, kode tavëhnihi wameh wadëw hni ña fop gë wayëw wante njewëdëniha Wënu ña fop. ²⁹ Bare ale yewëđëha Iyir Ipacah ña tavëhndëna muk, uw'i wëh dihëđëna.»

³⁰ Yesu nësëhnekëhniwo koyëna kabi vëhni lehnëđëho: «Gë yine nkeni.»

Hnëmu Yesu gë vëheryu

³¹ Hnëmu Yesu gë vëheryu tëkëlehnini; ñëwëni përhna do payëniha ahnë macehna. ³² Vahnë vëyabäh lañako caharab Yesu, më ntehnik: «Nëparyn, hnëmuh gë vëheryu hu përhna nkeni, macëdënihi.»

³³ Yesu më ntëkwakëhni: «Mo ye hnëm mëñ ya do gë vëheryu mëñ va?»

³⁴ Tac më njëkëkëhni vële lañako caharab lëwu va do ntehn: «Yëkëryin, hnëm mëñ ya gë vëheryu mëñ va ani nkeni. ³⁵ Vële lid' ile ñađ Wënu ña vëhni ye hnëm mëñ ya gë vëheryu mëñ va.»

4

Uhnës uryindaryindan soje ahnađ uhnëđa wa

¹ Yesu mboko pëgw karanëdëhni tëfary lant Galile hna. Kayëko hnë kulu ile yeho lant hna, ntaña kabi kore sankaf varëpëlëko caharab lëwu. Darël wënka hna ñëwëniho ² do Yesu gë wahnës wađindaryindan karanëđëhëniwo viyë viyabäh; hn'ikaraj dëwu hna ntehnëdëhëniwo: ³ «Nëparyin! Fac ryampo asan yiko ipahn uhnëđa kay dëwu hna. ⁴ Wati nte pahnëđëho wañëc ña, wëđampo nkañ hna njoko: wusëry wa më njiñëni kohnëni. ⁵ Wëđampo wëraka njoko ile nkok yabëna nkal. Wañëc ña pëhnëlehn tañ kabi nkal ña tëwëlohna. ⁶ Ulav wa, ga njakëk, më kankëkë wayor ña, kabi vënkahn va yabëlawohna. ⁷ Wañëc wëđampo hnë wadëmpëhn njoko. Wadëmpëhn ña më nayëk do ndaw' uhnëđa wa, ñoñ dëwëlohna. ⁸ Bare wañëc wëđampo nkal përen hna njoko; pëhnëko, nañ do ntëw: wëđampo wañëc wafëhw warar (30), wakañary wafëhw imbëđ g'iryaw' (60), do wakañary kat keme (100).»

⁹ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Nëparyin d'us, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Soje ye nësëđ Yesu gë wahnës wađindaryindan

¹⁰ Vële rëfëlehnëdëhawo kwëlëkwël va do gë vëfayik pëhw gë vëhi va, ga nkeni vëhni fo gë Yesu, më tëyëniha soje wahnës wađindaryindan wa. ¹¹ Më ntëkwakëhni: «Nuñarun wühnë uyët ile soñiko, hnësëđ soje Naw' Wënu ña, bare vëyëntaw' vi had uhnës uryindaryindan fo nkweyëdëni, ¹² do koyëna:

«Kod njëkëni d'us, bare hara wahnudina paryi, kod nkwëryëni d'us bare hara ñoñ wayëtëna paryi, ge gena umë mbokajakëndëni gë Wënu do Wënu ña tavëhnakëndëhëhni wameh wadëw hni ña!»[✧]»

Yesu uhnës uryindaryindan ahnad uhnëda wã nkabahnëd

¹³ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Yëtëluhna ile ye uwi uhnës uryindaryindan? Awa hak kodun ayëtu wahnës wadindaryindan wayëntaw wã fop? ¹⁴ Ayam a wanës Wënu ña pahnëd. ¹⁵ Vëryampo had nkañ nkeni le njod wanës hna: ge tæk nkwëryëni, Sintani tækid tebëhni wanës wante fahnik hnë vëhni ña. ¹⁶ Vëryampo had nkal kwëhn wëraka nkeni: nkwëryëdëni wanës ña do g'uhnatah mawadëni. ¹⁷ Bare waravëdina kwëhna wënkahn hnë vëhni, toye fo kwëtahnëdëni. Ge ryënah wã tækëhnikëhni ma ge mbërehni soje wanës Wënu ña, tavëdëni tan kwëtahn inja. ¹⁸ Vëryampo kat nkeni had uhnëda ule yod wadëmpëhn, umë ye vële wëryëd wanës, ¹⁹ bare wëbal yi duniya ña, ibora hnapul ña, do g'iña ile-wo-le ña tënkëdëhëhni, ndawëdëni wanës ña do ñoñ dëwëdina. ²⁰ Bare vëryampo, hn'inkal përen hna tebadëni wanës ña: nkwëryëdëni wanës ña, kwëtahnëdëni do nkeni had ile lëwëd, wëdampo wafëhw warar (30), waëntaw wafëhw mbëd gë ryaw (60), do wakañary kat keme (100).»

Uhnës uryindaryindan lampu

²¹ Tac Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Ahnë pëdëd bi lampu tac kob g'ancëhn ma kuyët hn'ipad? Gena bi kanëde yan? ²² Ile soñik ya fop tufahnëde, do ile soñiko hn'umëhwëry ña fop njode humpen hna. ²³ Nëparyin d'us, ge kwëhnarun wanëf awëryahnu!»

²⁴ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Kwëtahnëryin nëf ile wëryëdun ya! Wënu ña ñañëndëhu g'añëña nte ñañahnëdun wuhnë dënk ña do nkwëndëfëhu kat. ²⁵ Kabi ale hwëhnaq ya nkwënënde; bare ale wok kwëhnana ya tebëde wëla toye ile liyahneka tæk nuña ya.»

Uhnës uryindaryindan uyëc ule fëhnëd umë fo

²⁶ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Wëlin g'ile mëntëlëni Inaw Wënu ña: asan fahnëd uhnëda kañ dëwu hna, ²⁷ tac fac-wo-fac ndakënd g'umëd ga, matënd g'acahnëfëd ga. Wanëc ña pëhnëd do nañ hara yëtëna g'ante pëhnahnëk hafo nañ ka. ²⁸ Nkal inja, umë dënk fëhnëndanëd uhnëda wã: wayor ña ten, tac uyat wã, do tëkwahn idaf wanëc ña. ²⁹ Puhnand tuñ wanëc ña daf ña, asan a pëgwëlehn ndokuñënd g'ikáca dëwu ña, kabi wati uhac wã rëkëk.»

Uhnës uryindaryindan uyëc mutarëd

³⁰ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Ye hodën mëntëndëlehnin Inaw Wënu ña? Gë iyëhne uhnës uryindaryindan koden nkabahnin? ³¹ G'uyëc atëh mutarëd mëntëlëni; ge pahnik, uyëc rac ye ule yak vak wã wabë duniya li fop, ³² bare ge nadik nañëd hafo ntëb wanëda wante ye sarëdij ña fop. Cantëd wahnin wahnayah hafo wusëry wã kodëni kofëndëni cën dëwu hna.»

³³ Koyëna karañëdëhëhniwo Yesu g'iñi sifa wahnës wadindaryindan; gante kodëni nkwëryëni ka nësëhnëdëhëhniwo. ³⁴ Nësëhnëdilehniwohna hara gena gë uhnës uryindaryindan; bare ante nkeniwo gë vërëfal vëlëwu va fo, wahnës wadindaryindan wã fop nkabëkëhniwo.

Yesu teryëd sël sankaf

³⁵ Hnë fac rac ga nëkak, Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Danëtanëfu gë cape ñëntaw lant hadi.» ³⁶ Më koyanihëhni kore ya; vërëfal va më njonihna Yesu hnë kulu le nkehahnëko hna. (Awa, kabi Yesu hnë kulu tëko nke, më koyanihëhni kore ya do pëgwëni ndanëtandëni.) Wakulu wakañary tëfëlëniwo. ³⁷ Tac sël sankaf pëgwëlehn cëlënd d'us, wavonkëlo wënka ña njohandëho kulu ya, hafo pëgw tëmpënd hnam wënka ña. ³⁸ Yesu hawëhni kulu hna ndakëko wakwëd. Awa vërëfal vëlëwu va më nëgëtëniha ndekatëndëni: «Aharan, cëm inja yeyinëk: kwëtahnëlihëfuhna bi nëf?»

³⁹ Yesu, nëgalehn, ñañënahna sël ya do ntehna lant ya: «Ñëwëry yam! Demëhnary!» Sël ya teryalehn do njamëlehn fop.

⁴⁰ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Soje ye ntakëku aki? Soje ye worun kwëhnaluhna kwëtahn?»

⁴¹ Bare vërëfal va ntakëkëhniwo d'us, më ntehnëni: «Mo ga ye awa aji asan? Wëla sël ya gë wavonkëlo wënka ña mawëhnëdëniha!»

5

Yesu asan ale pëlani wayine njërënc

¹ Tëkëlehnëni gë cape ñëntaŵ lant Galile ka, hn'inkal bulunda Gerasen hna. ² Ga cëlëk Yesu kulu hna, asan cahñelehni wayag hna, njijënd pankëlëni. Asan arac yine fëlakawo ³ do wayag hna ntëdëko. Ahnë kodilohna mbok ñaba, wëla gë vankënc; ⁴ ñabëdeho kwëlëkwël wapary ña gë wame waryëhwëra do wëbák ña gë vankënc, bare nkubëdëho waryëhwëra wä do mbëkëtëdëho vankënc va. Ahnë mëkëdilawohna tërya. ⁵ Ndekadëho wayag hna do gë wahuñ wale yeho tëfary lant hna g'umëd gë g'anent hara tëryëdina, do cërehnadëho gë wëraka wä.

⁶ Më nuka Yesu ñawët; awa më nkaryëk nji ndëkwëhn haryënk w lëwu, ⁷ do ndeka gë fanka: «Ye ye yëbëlan fu, Yesu, Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop? Këlami g'uwac Wënu ña antë aliwo uwëh!» ⁸ Asan a nësëko rac kabi Yesu tëko ntehna yine ña: «Cahnëryehna aji asan!»

⁹ Tac më tëyëka: «Hak maciru?»

Yine ña më ntëkwaka: «Wac mën wä “Njabëbun” ye, kabi vëyabah yeŵun.» ¹⁰ Do më këlaka antë canëhni nkal hna.

¹¹ Kore sankaf vampëhëmpëh ryavëdëho hnam, darël kuñ hna. ¹² Wayine ña më këlaniha Yesu ntehnëni: «Cañëtëryifu rënkëfuni vani vampëhëmpëh!» ¹³ Yesu më mawëryanëkëhni. Awa wayine ña cahñelehnëniha asan a do njini tënkënihëhni vampëhëmpëh va. Hara kore watac nkëhnëko tëkëni wawuli wahi (2,000) vampëhëmpëh. Nënëlëlehnëni vampamb kuñ hna njini ntëbani lant hna do cëmëlehnëni fop.

¹⁴ Vësan vële heryëdëhëhniwo vampëhëmpëh va, nkaryëlehnëni nji pëyahñëni watac naŵ hna do gë wëhañ hna. Vahnë va njilehnini njëkëni ile liyak ña. ¹⁵ Tëkëlehnini hn'ile nkeho Yesu hna do nuniha asan ale pëlaniho kore wayine ña: ntañako, ntiyako viji do hakili ña mbokakawo fërën fo. Ntakëlehnëni. ¹⁶ Vële yantiko fop va më tëfëtanënihëhni ile yeha asan ale pëlaniho wayine ña gë kore vampëhëmpëh ña. ¹⁷ Awa, pëgwëlehnëni këlanëniha Yesu cahn resiyo lëw hni hna.

¹⁸ Wati nte kayëdëho Yesu kulu ña asan ale yërënik a më tëyëka mawëryana tëfëlënti g'umë. ¹⁹ Bare Yesu mawëryanëlawohna, më lehnëkawo: «Bokary gë bulunda hu, do afëyahñ fop ifërën ile ntinëhëki Ahwëhn a kabi kayëhnahnëka gë wëjë.» ²⁰ Awa asan a njilehn pëgw pëyahñënd hnë Wahnaŵ Pëhw hna fop ile ntinëhëkawo Yesu ña; do fop vële wëryëdëhawo va pëbëkëhniwo fëmpëhnahnah wä.

Aryagu Yayërus g'asëval ale ñakëd viji Yesu va

²¹ Yesu mbokako gë kulu ña gë cape ñëntaŵ lant ka. Ga tëkëk hnam, kore sankaf varëpëlëko caharab lëwu; ante nkeho tëfary wënka ña, ²² tëkëlehni asankaf calina ale waciko Yayërus. Më nuka Yesu, ndëkwëhnëlehn haryënk w lëwu ²³ do këlahna ðus ntehna: «Këlami, fandag mën fa cëm inja nke. Yij arinda wëbák ñi afëhëtahna!» ²⁴ Yesu njilehnëni g'umë.

Kore sankaf lapëhnakawo do peñëdënihawo vacape va fop. ²⁵ Hara asëval yentiko hnam ale njidëho sat kobëri hnë wabëhn pëhw gë waki. ²⁶ Njiko hnë vëyehñ vëyabah, yehna ña mbërehñëkawo ðus, fop canëko koryi lëwu ña, bare ñoñ demalawohna; nuko nkwenanda res wä. ²⁷ Nkwëryëko ga nësëde soñe Yesu ña. Awa më njijëk kamëhni lëwu kore hna ñak cuñ Yesu ña. ²⁸ Ntehnadëho: «Wëla cuñ ntëwu ña fo ñakakëndëbu njërakëndëbu.» ²⁹ Ga ñakëk, sat ña tëryalehna tan do njëtalehn njëkëk rëwë wä.

³⁰ Wati rac dënk, Yesu njëtalehn fanka sahnëka. Më cahëtak gë kore tëyëhni: «Mo ñakëk cuñ mën ña?»

³¹ Vërefäl vëlëwu va më ntëkwaniha: «Nuru kore ña peñëdënihi gante-wo-gante, do arëyënd: mo ñakëko?»

³² Bare Yesu njëkëkëhniwo caharab lëwu, nuhahna ale lik watac a. ³³ Asëval a mbalëdëho ntakah ña kabi njëtëko ile yehawo ña; awa më njijëk ndëkwëhn haryënk w lëwu Yesu do pëyahna toña ña fop. ³⁴ Yesu më ntehnëka: «Aryag mën, kwëtahn hu ña njërënkë. Yiryeyi gë yam do ures hu wä bokanidiliha.»

³⁵ Koyëna nkoko nësënd Yesu tëketëni vëfayik matini gë tere Yayërus do ntehnëniha: «Aryag hu gona. Bokawo avërehna Aharañ a.»

³⁶ Bare Yesu kwëtahnëlohn nëf wanës wadëw hni ña më ntehnëka Yayërus: «Antë ntaki, kwëtahnëry tun.»

³⁷ Mawëryanëlawohna ahnë ntapëhnahna gë tere Yayërus ge gena Piyer, do Sak g'aheryu San. ³⁸ Tëkëlehnëni tere hna, Yesu nkwyëko wëñaŵ wayabah, vëryampo kodëniho, vëyëntaŵ va ndekadëniho. ³⁹ Më tënkëk tere hna do ntehnëni: «Soñe ye ñawërun aki? Fandag fi cëmëna, wakwëd fo ndakëk.» ⁴⁰ Bare njafanjëdënihawo.

Awa më canëkëhni vëhni fop, nkoni rëmu fandag fa gë hnëmu do gë vërefal vërar vëlëwu va do tënkeni cery nte nkehahnëko fandag hna. ⁴¹ Më pëlaka vâk ya do ntehna: «Talita Kum!» (Umë fëhnëtanëd: «Ntehnëdëmi: Fandag, matëry!») ⁴² Fandag fa matëlehn taj, pëgwëlehn njasënd (kabi wabëhn 12 kwëhnako). Wati nte nuniho cëmëna ña, pëmpëhnahnëkëhniwo d'us. ⁴³ Bare Yesu më ñaëñahnëkëhni ntehnëhni antë pëyaniha ahnë; tac më ntehnëkëhni: «Yëdaryina ile tokëd.»

6

Vahnë vëvë Nasaret va vëhwëtahnédilahna Yesu

¹ Yesu matëko hnam nji hn'ankol nte na'ahnëko hna; vërefal vëlëwu va ntapëhnanihawo. ² Hnë fac ntawëla hna pëgwëlehn karajëndëhni calija hna; vahnë vëyabah hnëpadëhawo do pëmpëhnahnëkëhniwo d'us.

Ntehnëdëniho: «Ne ñëñak iyin? Ye ga ye yasery ule kwëhna wï, do hak kolahnëk ntind uwi fëmpëhnahnah? ³ Gena bi umë ye ali vacery va, aju Mari, acëru Sak, Yose, Yud, do gë Simo? Vëheryu vësëval va vëlëdëntina bi ani gë fuhnë?» Vëlënënelawohna.

⁴ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Kila ntënënik gante-wo-gante, bare gena nkol nte na'ahnëk hna, hnënk lëwu ya vëlënënedilahna, gë vëvë tere lëwu va per.» ⁵ Yesu kolëlohna ntï hnam wëla fëmpëhnahnah ryampo, ge gena vëres vëryampo fo tindëko wëbâk ña do njërëhni. ⁶ Do pëmpëhnahnëkawo kabi vahnë vëvë nkol tac vi vëhwëtahnéna.

Yesu payëkëhniwo vëfayik pëhw gë vëhi va vëhi vëhi

Tac Yesu njiko karajëndëhni vankol vamb caharab hna fop. ⁷ Më macëkëhni Pëhw gë Vëhi va payëkëhni vëhi vëhi. Njëdäkëhniwo fanka g'ucankaf ntandënihëhni wayine ña ⁸ do ntehnëkëhniwo aki: «Ant'ayoyawu ñoñ ge njidun, ge gena ryoko ryampo; ant'ayoyawu ile rokëdun, kufa, koryi wakufa hun hna. ⁹ Përyaryin wapary, bare ant'ayoyawu acud kawary.» ¹⁰ Më mbok ntehnëkëhni kat: «Ge tékërun hn'ina'w, ñëwëryin hnë tere ile hacanderun hna fo hafo hale matëdun hnam. ¹¹ Ge vahnë vëvë na'w va ñwëyëni vëhacadihna ma vëhnëpadiluhna, cahnéryin hnam do avankatëndu ivëd vë wapary hun ya: umë njëtëdëni vëlina fëren do Wënu ña nëñëlahna gë vëhni.»

¹² Pëhw gë Vëhi va më njini karajëndënihëhni vahnë va soje nk'wëcëtanï vankeya vantëw hni va. ¹³ Ntaëdënihëhniwo wayine wayabah do njërënedënihëhniwo vëres vëyabah turatëdënihëhni wagu ña vankaf hna.

Ice'm San Ayary a

¹⁴ Ahna'w a Erof Antipas nk'wëryëko ga nësëde soje Yesu ya, kabi wac lëwu wã campëko gante-wo-gante. Vëryampo ntehnëdëniho: «San Ayary a vëhnik! Soje umë kwëhnahnëk fanka ntihahnëd viyë vifëmpëhnahnah.»

¹⁵ Vëha'wary ntehnëdëniho: «Kila Eli ye.»

Vëha'wary kat ntehnëdëniho: «Kila le wëntëlëk gë wabë kobëri ña ye.»

¹⁶ Erof, ga nk'wëryëk wante rëfëdëdeho ña fop, më ntehnak: «San Ayary a ye! Ntëpëtehnëbuha nkaf ña bare mbëhnik!»

¹⁷ Erof pëlayehnékawo San, ñabi, do cëdële hni soje Erodidyaf. Erof ñëlëkawo mama nkehahnëko asëval aheryu Filip ¹⁸ do San ntehnëdëhawo Erof: «Sariya ya mawëryana ayëla asëval ahery hu ya!» ¹⁹ Soje rac Erodidyaf ntavëkawo d'us gë San do ñadëho ndawëhna, bare kodilohna ²⁰ kabi Erof ntakëkawo g'umë; njëtëko asan asatah do asëvah ye do keryëdëhawo. Ge nëpadëhawo, nëñandëhawo igwëry wanës wadëwu ña bare yëtëlohna ile ntid.

²¹ Bare hnë fac le ntihandëho ambënt fac ile nagahniko ya, Erodidyaf nu'yako fere fafëren ndawëhna hna. Fac rac Erof ambënt cankaf ntiko, payehnékëhniwo vësankaf vëvë ucankaf ntëwu ña, vësankaf waso'afë wã, do gë vëvë karyënk'w Galile va. ²² Aryagu Erodidyaf ténkëko hn'ile nkeni hna do nkawëhnhni; Erof gë vële macehnëko va per nëñëkëhniwo gë fandag fa.

Awa Erof më ntehnëka fandag fa: «Tëyërye ile-wo-le ya'adu ya, njëdädëmi.» ²³ Njiko dënk hafo ntëkëhna aki: «Lëk njëdädëmi lakënde ntehni cape ndampo inaw mën inji rëyëruho.»

²⁴ Fandag fa më cahnek nji tëyehna hnëmu: «Ye rëfëko rëyu?»

Hnëmu më ntëkwaka: «Nkaf San Ayary a.»

²⁵ Fandag fa ntëfëlehn mboka gante nkeni ahna'w gë vële macehnëko ka ntehna: «Ñadëfu ayëdäwö tameki nkaf San Ayary a hn'ifëda mpan!»

²⁶ Ahna'w a njamëlehnëko; bare kodilohna ñwëyëryana, kabi ntëkëko tase vële macehnëko va. ²⁷ Payëlehna taj so'afëde lëwu ryampo ntehna: «Yoj nkaf San Ayary

a.» Sodafe ya njilehn kaso hna ntëpëtehma San nkaf ña. ²⁸ Tac njoj hn'ifëda njëdahna fandag fa, do fatac njëdaga hnëmu. ²⁹ Vëréfal San va, ante njëtani watac ña, më njini nufëni ñas ña kwëtëni hn'iyag.

Yesu ndavëdëhëhni vësan wawuli mbëd (5,000)

³⁰ Vëfayik va, ga mbokajëni vëhni Yesu hna, më pëyaniha fop ile ntijëniho do karajinihëhniwo vahnë va. ³¹ Yesu më ntehnëkëhni: «Njijën, njiyin hn'ile njirëk soje ayinégawu toye.» Kabi njabëniho vahnë vële yijëdëho do yidëho va; Yesu gë vëréfal vëlëwu va wëla roka vëhodilohna tokëni.

³² Awa më njini gë kulu hn'ile njirëk hna. ³³ Bare vahnë vëyabäh nunihëhniwo ga njidëni do njëtëniho gante njidëni ka; më matëni vankol hna fop, nkaryëni gë wapary fo hafo ndënkwëhnihëhni vëhni Yesu gë vëréfal vëlëwu va hnë yëwa le njihandëniho hna. ³⁴ Ante cëlëko Yesu kulu hna do nutëhni kore sankaf vahnë vërac, kayëhnahnëkawo ñus gë vahnë vërac, kabi had kore wape wante wok wahwëhnana ahekery mëntëlëniho. Pëgwëhëhn karajëndëhni viyë viyabäh.

³⁵ G'anëka ga vëréfal va më tëhaniha Yesu ntehnëniha: «Tëk mëd do hnani fëk fo ye. ³⁶ Koyaryihni vëyi vahnë njini gë vankol vante ye caharab vi ntëwajëni ile tokëdëni.»

³⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Yëdaryinëhni wühnë dënk ile tokëdëni ña!»

Më tëyëniha: «Ñadu bi yifu sanëfu koryi yabäh lawahnifu vamburu yëdafuni tokëni?»

³⁸ Yesu më tëyëkëhni: «Vamburu vajëhw hwëhnarun? Yiryin ayëku.»

Umë njëkëni do ntehnëniha: «Vamburu mbëd g'uwis wuhi.»

³⁹ Awa Yesu më ntehnëkëhni dañëndëryinëhni vahnë va kore kore. ⁴⁰ Vahnë va më ntañani keme keme do gë wafëhw imbëd, wafëhw imbëd. ⁴¹ Tac Yesu më nufëk vamburu mbëd va g'uwis wuhi wä, kanëk g'ambin do camehna Wënu ña soje iyë rokëtok. Më nkubëlehnëk vamburu va njëdahni vëréfal va cahëlehnënihëhni vahnë va do cahëlehnënihëhni fëna wuwis wuhi wä vëhni fop. ⁴² Ale-wo-le tokëko hafo pih. ⁴³ Vëréfal va njonihö vankubel vamburu va g'uwis wule tesëniho wä pëb vëkankel pëhw gë vaki. ⁴⁴ Hnë vële rokëko hna vësan wawuli mbëd (5,000)* yeho.

Yesu yan wënka hna njasëd

⁴⁵ Tac Yesu kayëndëlehnëhni vëréfal vëlëwu va kulu hna ndënkwahëhniha gë cape ñëntaw lant mbë ankol Betësayida ña. Hnë wati rac koyadëhëhniwo bulunda ña umë dënk. ⁴⁶ Ante koyakëhniwo ña, Yesu njiko hn'ikuj soje njëfa.

⁴⁷ Ga nëkak, kulu ña fagant lant hna nkeho, do Yesu umë fo woko nkal hna. ⁴⁸ Më nuk vëréfal vëlëwu va mbëranihö yiryery kulu ña ñus, kabi sël ña pankëlëdëniho; awa g'ankëhn fac ña, më njid gante nkeni njasëhatënd yan wënka hna, do ñadëho ndëcëhni. ⁴⁹ Ante nunihawo ga njasid yan wënka hna, ntiyahnëkëhniwo ahnënkwël ye do më ndekadëni. ⁵⁰ Vëhni fop nudënihawo do ntakëkëhniwo.

Bare wati rac tan, Yesu më lehnëkëhniwo: «Yawënenaryin! Ami Yesu ye; antë ntaku!» ⁵¹ Tac kayëlehn kulu hna, darël lëw hni, do sël ña teryalehn. Vëréfal va pëmpëhnahnëlehnëhni ñus, ⁵² kabi ñoñ vëwëryëlohna ile ryëcëtako ante cahëlehnëko Yesu vamburu va: wahakili walëw hni wä kodilohna njët rac, ntëbëkëhniwo.

Yesu njërëndëhëhni vahnë va Senesaret hna

⁵³ Ga ntëmpëtani lant ña Yesu gë vëréfal vëlëwu va, tënëlehnëni hn'inkal bë resijö Senesaret hna. ⁵⁴ Kulu hna cëlëdëniho, njavëtätëniha tan va Yesu. ⁵⁵ Vahnë va nkaryiniho nkal hna fop do njinenëhniidënihawo vëres hnë wayala, le-wo-le nkweyëniho nke hna. ⁵⁶ Hn'ile-wo-le njidëho Yesu hna, wahnaw hna ma vankol hna, vahnë va njonëhnedëniha wo vëres vëlëw hni va kwëtëndënihëhni wayëwa bulunda hna do këladëniha wo tavëhni ñakëhni wëla wacëmët cuđ canka ntëwu ña fo; fop vële ñakëko va njërëniho.

7

Namu vacërakëlo

¹ Wafarise gë vëharan sariya vëryampo Yerusalem matiniho njijëni kwërëniha Yesu. ² Kamahnëniho vëréfal vëryampo Yesu va gë wëbäk wante wok pacëna tokëdëniho roka ña, (më lehnëdë wayuhnana gante ma wëryak namu ka). ³ Kabi wafarise wä gë wasëwif wayëntaw wä fop ntënëniho wënamu wante taveryënihëhniwo vacërakëlo va: vërokëdëlohna hara wayuhnana wëbäk ña hafo pacëhni ⁴ do ge matiniho gë saha, vërokëdëna hara vëfacëna ten. Ntënëniho ñus fëna wënamu wakawary, gante tëfëka ndagi vanëhëta, wapoti, do gë vapeya ka [do gë wafad wä].

* **6:44** 6.44 Vësan wawuli mbëd: Vutah va gë vësëval va vëryëkwaryina.

⁵ Awa wafarise wã gë vëharan sariya va më tëyëniha Yesu: «Soŋe ye nkoni vërfäl hu vi vëlänenëdîna wënamu vacërakëlo fu va, tokëdëni gë wëbäk wante wok pacëna?»

⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Vahnë vële hnësëd ile nkoni vëlidîna yerun! Kila Esayi toña kwëhnako ante nësehnëkawo Wënu ŋa soŋe lëw hun yã. Aki kerëko:

«“Wënu ŋa më lehnëk: ‘Ïyi bulunda gë wanës ŋi fo ntënëndëdëniho,

ðare wasakahn walëw hni hna ŋawëtaniho.

⁷ Icëmb nte cëmbëdëniho ŋa kwëhnana nafa,

kabi ile karajëdënihëhni vahnë yã,

gena ikaranj mën,

ðare ile karajëni vahnë fo ye.¹⁰”

⁸ Tavërun vakwëda Wënu va alënënahnu wënamu wante kahnëndëni vahnë.»

⁹ Tac më nkwenëk: «Kolërun dús aravu vakwëda Wënu va ahahnëndahnu namu lëw hun dënk! ¹⁰ Wëlin ile yadëfu hnësu yã: Moyis më lehnëko: “Dënënyihni vëhni rëmuh gë hnëmuh”,¹¹ do fëna, “Ale lehnëka rëmu ma hnëmu wameh a tëfëka ndawî.”¹² Bare wühnë, karajëdunëhëhni vahnë va: ge ahnë ntehnëka rëmu ma hnëmu: “Ile-wo-le wëkakëndëbu yëdayi yã ‘korëban’ ye.” Umë fëhnëtanëd: “Ile fehnik ntinëhnahni Wën sadëha.” ¹² Koyëna tavëtentunëhëhni ntini ile ntehnëk sariya Wënu ŋa, alënëna rëmuh gë hnëmuh; ¹³ ntihtëdëdun ile karajëd wanës Wënu yã gë namu le harajëdunëhëhni yï. Do ntinuh viyë vihawary viyaðah vile wëntëlëk gë virac ki.»

Viyë vile lidëha ahnë ale wok pacëna

¹⁴ Tac Yesu më mbok macëkëhni kore yã do ntehnëhni: «Nëparyino wühnë fop, do awëryu: ¹⁵ iñë le tokëd ahnë* kodîna tonkëna haryënk Wën hna. Bare ile hod tonkëna yã, umë ye ile sahnëd hnë umë yã. ¹⁶ [Nëparyin dús ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!]

¹⁷ Ante tavëkëhniwo kore tënk tere ŋa, vërfäl vëlëwu va tëyënihawo bi ye pëhnëtanëd wanës wadëwu ŋi. ¹⁸ Awa më ntëkwakëhni: «Wühnë fëna, gwëryëdîluhna bi? Gwëryëdîluhna bi fop ile tokëd ahnë kodîna tonkëna haryënk Wën hna ¹⁹ kabi umë tënkëdîna ntawary dëwu hna, ðonk dëwu hna tënkëd tac cahnëd mbahn dëwu hna?» (Gë wari wanës pëyahnëdëho Yesu kode toki ile-wo-le yã.)

²⁰ Umë mbok ntehnëk: «Ile sahnëd hnë ahnë yã umë ronkëndëdëha. ²¹ Kabi ðambery ntawary ahnë hna matid vinahan vimeh vinte liyehndëfëhëhni vahnë ndakëndëni hara vëyëlëläna, ule, uryaw ahnë. ²² Njëkëlehnëdëni ndakëntal meh vësan ma vësëval vële yëlëk do yëlëk, iña le nkok kwëhnëna, njaþënanand, tokand vahnë, kwëhna nkeya meh, iñëwary, ntehnëndëhni wameh vëyëntaw, naþënanand, do nënk. ²³ Viyë viwëh fop ðambery ahnë hna cahnid do umë ronkëndëdëha.»

Ikwëtahn asëval ale wok gena sëwif

²⁴ Yesu matëko hnam nji resiyö Tir hna. Tënkëko le ñadëho ñëw hna do ñadîlohna njeti hnam nke, ðare kodîlohna cowã. ²⁵ Asëval ale hwëhnakawo fandag fante pëlako yine wëryëko ga nësëde soŋe Yesu, njilehni taj hn'ile nkeho hna ndëkwëhn haryënk lëwu. ²⁶ Asëval arac gelohna sëwif, hnë Fenisi mbë Siri hna nagiko. Muntadëhawo Yesu ntana yine yã aryagu hna.

²⁷ Yesu më ntehnëka: «Tavëryihni tokëni ten vutah vi† hafo pihñëni, kabi yivëna nufi roka vutah yã këfëhnini vumbe vi‡.»

²⁸ Asëval a më ntëkwaka: «Bare, Aharanj, la vumbe vi tokëdëni ile këfëdëni vutah yã.»

²⁹ Awa Yesu më ntehnëka: «Ha, toña hwëhnaru. Soŋe inji dëkwa, kodu awënc gë yal hu: yine yã cahnëka aryag hu.»

³⁰ Mëncëlehn nji təkata aryagu ga ndakëk hn'ipad: yine yã cahnëkawo.

Yesu kumim njërëndëf

³¹ Tac Yesu matëlehn resiyö Tir hna, tef Sidon mboka gë cape lant Galile, tefëlehn hnë resiyö Wahnañ Pëhw hna. ³² Më njinenëhni jika asan kumim soŋe tinda wëbäk ŋa.

³³ Awa Yesu më pitaryëka umë fo, ŋawëtarya kore yã; më ndënëka watufa ŋa aryëñënkaha vanëf hna do cëkëna wák yã gë wato ŋa ñakahna ryëw yã. ³⁴ Tac më kanëk g'ambin, njënëk bë sankaf do ntehnëna asan a: «Efata», umë fëhnëtanëd: «Pidëtary!»

³⁵ Pidëtalehna asan a vanëf va, ryëw yã fëna pëtalehna do pëgwëlehn catënëd wanës ŋa.

* 7:7 7.7: Esayi 29.13 † 7:10 7.10: Icahn 20.12 ‡ 7:10 7.10: Icahn 21.17 * 7:15 7.15 Le tokëd ahnë: Viyë viyaðah wañik wok tokëdëna wasëwif hna. (Soŋe Walevi 11) † 7:27 7.27 Vutah vi fëhnëtanëk wasëwif wã. Vumbe va fëhnëtanëk vële wok vëyëna wasëwif. ‡ 7:27 7.27 Vumbe vi fëhnëtanëk vële wok vëyëna wasëwif.

³⁶ Yesu ntehnëkëhniwo antë pëyahneni; bare ante-wo-nte mbañëhnëdëhëhniwo ña, vahnë va atac rëkëdëniho campehnëdëni g'ahawary wanës ña. ³⁷ Vahnë va pëmpëhnahnëkëhniwo dëcët; ntehnëdëniho: «Ile ntid ÿa fop cañëk dús! Vëryëñëkakah va dënk nkweyëndanëdëhëhni do nësëndanëdëhëhni vële wok vëhodina nësëni va!»

8

Yesu vahnë wawuli wahnah ndavëd

¹ Hnë wati rac kore yabah voko mbarëpëlëni, do ñoñ golohna ile tokëdëni. Yesu më macëkëhni vëréfal vëlëwu va ntehnëhni: ² «Kaÿëhnahnëkoÿëhni vëyi vahnë, kabi wëli wafac warar yelahnébun do ñoñ vëworyaryëna ile tokëdëni. ³ Ge koyabuhëhni mëncëni hara ñoñ vërokëna, mbërahëdëni nkaŵ hna, kabi vëyabah hnë vëhni ñaŵët matini.»

⁴ Vëréfal vëlëwu va më ntëkwaniha: «Ne kodën nuÿanëhniñëhni ile tokëdëni hafo pihñëni, hnë ÿi fëk?»

⁵ Yesu më tëyëkëhni: «Vamburu vajëhw hwëhnarun?»

Më ntëkwaniha: «Mbëd gë vaki.»

⁶ Awa më ntehnëkëhni kore ÿa ntañani nkal hna. Tac më nufëk vamburu mbëd gë vaki va, camehnëka Wënu ña, nkubëlehnëk njëdahni vëréfal vëlëwu va do vëhni, cahëlehnënihëhni vahnë va fop. ⁷ Kwëhnanihëhni fëna li vunkis toye. Yesu camehnëka Wënu ña soje vutac do ntehnëhni vëréfal vëlëwu va cahëlehnaryënihëhni. ⁸ Ale-wo-le tokëko afo pihñ. Vëréfal va njonihio vankubel vante tesëniho va vëkankel mbëd gë vaki vapëbah. ⁹ Hara vële rokëko va tékëniho wawuli wahnah. Tac Yesu më koyakëhni mëncëni, ¹⁰ kayëlehn tan kulu hna njini gë vëréfal vëlëwu va resijyo Dalëmanuta hna.

Wafarise wa dahëse fëmpëhnahnah tëyëdëni

¹¹ Wafarise tékëlehnëni do pëgwëni nkwaÿëlëndëni gë Yesu kabi menëhniha njëkëhnahnëdëniho. Umë tëyëniha tufahn gë dahëse fëmpëhnahnah g'ambin matik. ¹² Yesu më njëkë bë sankaf do ntehn: «Soje ye tëyëdëni vahnë vëvë gaki vi dahëse ile fëmpëhnahnëk? Toña ÿa fëyadëmu: wëla dahëse ryampo wayëdadëna!» ¹³ Tac tavëlehnëhni do kay kulu hna nji gë cape ñëntaŵ mbë lant ña.

Levir wafarise wa do gë va Erod

¹⁴ Vëréfal va ndënkwëniho njonni vamburu, ndampo fo kwëhnanihio kulu hna. ¹⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Diryin wajira! Keharyin levirwafarise wa do gë va Erod ÿa.»

¹⁶ Vëréfal va pëgwëlehnëni nkwaÿëlëndëni vëhni fo kabi ntiyahnékëhniwo ile nkoni vëhwëhnana vamburu ÿa ntehnëdëhëhniwo koyëna Yesu.

¹⁷ Yesu njëtëko ile nkwaÿëlëndëni ÿa, më ntehnëkëhni: «Soje ye wajëlëdun kabi kwëhnaluhna vamburu? Nudfiluhna bi ten? Gwëryëdëluhna bi ten? Ndëpaku bi wahakili wi? ¹⁸ Kwëhnarun vinkër, nudfiluhna bi? Kwëhnarun vanëf, gwëryëdëluhna bi? Dënkwëtaðiluhna bi ¹⁹ ante nkubëlehnëbuhu vamburu mbëd soje vahnë wawuli mbëd ña vatesel vante yorunëho va, vëkankel vajëhw fëbëko?»

Më ntëkwaniha: «Pëhw gë vaki.»

²⁰ Mboko tëyëhni: «Do nte nkubëlehnëbuhu vamburu mbëd gë vaki soje vahnë wawuli wahnah ña, vatesel vante yorunëho va, vëkankel vajëhw fëbëko?»

Më ntëkwani: «Mbëd gë vaki.»

²¹ Awa Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Do ha gaki gwëryëdëluhna?»

Yesu njërënedëha mëp Betësayida hna

²² Yesu gë vëréfal vëlëwu va tékëniho Betësayida hna; hnam, më njonëhniñjika mëp do këlayi ñaka. ²³ Yesu më pëlaka mëp uña vák ÿi kaha cahnarya nkol hna. Tac më tëpahnéka vinkër va, tinda wëbák ña do tëya: «Kodu bi ahnu iñë?»

²⁴ Mëp uña më matëndëk nkaf ña, njëk, do ntehn: «Vahnë hnuðëfu, had vatëh nudëfuhëhni, bare njasëdëni.» ²⁵ Yesu më tindëka wëbák ña kat mëp uña vinkër hna; arac më ñesëk dús: njërëniko, nudëho wapacëk ile-wo-le ÿa. ²⁶ Awa Yesu më koyaka mënc gë ÿalu do ntehn: «Antë arënk tameki nkol hna.»

Piyer pëyahned Yesu ye Arëhnayik a

²⁷ Tac Yesu gë vëréfal vëlëwu va njilehnëni gë vankol vante rëhak Sesare Filip hna. Nkaŵ hna Yesu më tëyëkëhni: «Vahnë va, mo ntehnëni yebu?»

²⁸ Më ntëkwaniha: «Vëryampo, vëhni lehnëd San Ayary a yeru, vëhaŵary Eli yeru, do vëhaŵary kat, aryampo wakila hna yeru.»

²⁹ Yesu më mbok tëyëkëhni: «Wühnë lë, mo lehnërun yebu?»

Piyer më ntëkwaka: «Wëjë, Këris, Arëhnayik a yeru.»

³⁰ Awa, Yesu më ñañëhnahnëkëhni antë pëyaniha ahnë.

Yesu icëm g'ibëhn dëwu ña pëyahned

³¹ Tac Yesu pëgwëlehn karajëndëhni aki vëréfal vëlëwu va: «Ajë Ahn'a afo korot ðus; vicër bulunda va gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va ñwëyëdëniha; ndawëhnëniha do fac rarëna hna mbëhnëd.» ³² Watac wapacëk pëyadëhëniwo. Awa Piyer më canaryëka pëgwëlehn niranda.

³³ Yesu më cahëtak, njëkëkëhni vëréfal vëlëwu va fop do ñañënahna Piyer ntehna: «Ñawëtarye, Sintani, kabi nahadila had Wënu ña, bare had vahnë.»

³⁴ Tac Yesu më macëkëhni kore ña gë vëréfal vëlëwu va ntehnëhni: «Ge ahnë ñad tëfëlehnëndo, antë nko nahand soje lëwu dënk, afo ndib kërëwa lëwu ña tëfatëndo. ³⁵ Ale ñad iyi ðuniya cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iyi ðuniya nkoryaryëd ntawary dëwu ña, soje lëmën do gë Wanës Wakasëk ña, ntawary dëwu ña nkoð hafo arayen hna. ³⁶ Ye nëfadëha ahn'a ge umë hwëhnëk ðuniya yi fop, tac cëvehn ntawary dëwu ña? ³⁷ Ye koð njëdahn mbësahni ntawary dëwu ña? ³⁸ Ge ahnë cëfëhëka g'amì do gë wanës mën ña haryënk wahnë vëvë dol vi, vële wok vësätëna do wok vawëtahnëlahna Wën vi, awa Ajë Ahn'a fëna cëfëhëdëha g'umë, ge njijëk hn'idanc Rëm hna do gë wamëleka wapacah ña.»

9

¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Toña ña fëyadëmu; vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëdina hara vëhnuna Naw Wënu ña ga njijëk gë fanka.»

Ibaca Yesu ña

² Ga ndëcëk wafac mbëd gë ryaw, Yesu më njokëhni vëhni Piyer, Sak do gë San do njiryeryëhni hn'ikuñ yihnah hn'ile nkeniho vëhni fo. Yesu më mbacik tase lëw hni; ³ viyi vilëwu va njerëko ðus had humpen, hnë ðuniya li ahnë gena ale hoð njerën iñë koyëna.

⁴ Vëréfal vërar va nulehnënihëhni tanj Eli* gë Moyis ga nësëlëdëni gë Yesu.

⁵ Awa Piyer më ntehnëka Yesu: «Aharan, njivëk nkeyin ani. Ntidëfun wasank watar: ryampo wëjë, Moyis ryampo, Eli ryampo.» ⁶ Yëtëlohna ile nësëd, kabi umë gë vëréfëlëntawu va ntakekëhniwo dëcët.

⁷ Ante cëlidëniho kuñ ña, Yesu më ntehnëkëhni kopa ñar hna ntehn: «Ayi Ajë mën ye ale ñahnëbu ðus. Umë rëfëka ahnëpawu!»

⁸ Vëréfal va njëkëlehnëni tanj caharaß lëw hni, bare golohna nundëniha ahnë, Yesu fo wontiko gë vëhni.

⁹ Ante cëlidëniho kuñ ña, Yesu më ntehnëkëhni antë pëyaniha ahnë ile nuni ña hafo Ajë Ahn'a mbëhn hnë vësëm hna. ¹⁰ Mawëniho wanës watac, bare tëyëlädëniho: «Ye pëhnëtanëd "ibëhn hnë vësëm"?»

¹¹ Tac më tëyëniha Yesu: «Soje ye ntehnëdëni vëharan sariya vi, Eli yijëd ten?»

¹² Umë ntëkwakëhni: «Eli rëfëka njij ten mbokahn canj fop. Bare, ge toña ye, soje ye pëyahned Vikerëh va fëna Ajë Ahn'a korotëd ðus do ntide g'inëw? ¹³ Bare ami pëyadëmu: Eli tëko njij, do vahnë va ntinihawo gante ñadëni ka, gante pëyahned vikerëh soje lëwu ka.»

Yesu njërëndëha fatah fante pëlak yine

¹⁴ Ga tükëni hn'ile nkeniho vëréfal vëyëntaw hna, nunihëhniwo kore yaßah ðus ga kwërënihëhni do vëharan sariya va conkëdëniho. ¹⁵ Vahnë va nundëniha tanj Yesu, pëmpëhnahnëlehnëhni, nkaryëlehnëni nkañëniha.

¹⁶ Yesu më tëyëkëhni: «Ye sonkëdun gë vëyi?»

¹⁷ Asan aryampo kore hna më ntëkwaka: «Aharan, njinenëhnimina ajë mën a, kabi yine fëläka, umë wëmayëndëha kodina nës. ¹⁸ Iyi yine këfëdëha hn'ile-wo-le hna, iguhnuhn rëkëd cahnënda wës li, cemëlehnand wabëñ nj, do mbahn inji kankëdëha. Tëyëbuhëhni vëréfal hu vi ntaniha iyi yine, bare vëwëkëlahna.»

¹⁹ Yesu më ntehnëkëhni: «Vahnë vëhwëhn kwëtahn këm yerun! Hafo guve tëfëko ñëwëlahnin do ryuñënanëhnu? Yinëhënniwoña fatah fi.»

²⁰ Awa më njinenëhniyika. Yine ña nunda tanj Yesu, më ñënkëka fatah fa gë fanka; fatac njolehn këryinjëtand do guhnuhn iña cahnidëhawo wës hna.

²¹ Yesu më tëyëka rëm fatah fa: «Kobëri guve pëgwëka?»

Më ntëkwak: «Kobëri nte noko fatoy fo ña pëgwëkawo. ²² Wati ryaw yine ña cañëtëdëhawo hnë hwëdëh hna hnë wënka soje ndawë. Kañëhnanidiyi gë fuhnë ayij aryemafu, ge kodu!»

²³ Yesu më ntëkwaka: «Ge kodëfu? Fop koð nke soje ale hwëtahnëka.»

* 9:4 9.4 Eli: kila yeho hnë Vikerëh Vicër hna. (2 Vëhnaw 2)

²⁴ Rëm fatah fa ndekalehn taŋ: «Kwëtahñëbu, bare demarye, kabi kwëtahñ inja nkojëko!»

²⁵ Yesu nuko kore ÿa nkaryidëñiho ÿal hni hna. Më ñañënahñëka yine ÿa ntehna: «ÿine ile wëmaÿehñëf vahnë nësëni do nkwëryëni, ntehnëdëmi: cahnëryehna fañi fatah do nt'avoka vokanehna muk!»

²⁶ Yine ÿa më ndekak do ñënka fatah fa gë fanka, cahnëlehna taŋ. Fatah fa njamëlehn had cëmëk, do vahnë vëyaabah ntehnëdëniho: «Cëmëk.» ²⁷ Bare Yesu më pëlaka vák ÿa, matëndëka fatah fa do fatah fa kahnëlehn.

²⁸ Ante ténkëko Yesu tere hna, nketëni gë vërëfal vëlëwu va fo, më tëyëniha: «Soŋe ye wobun mëkëlëfunahna lafuna iÿi yine?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «G'iyëfa fo kode ntayini iÿi sifa wayine.»

Yesu icëm g'ibëhn dëwu ña mbok pëyahñëf kat

³⁰ Më matëni hnam tëfëni Galile. Yesu ñadilohna njëti hn'ile nkeho hna. ³¹ Vërëfal vëlëwu va karajëdëho aki: «Ajë Ahn'a njëdäfeniha vahñë va, vërac ndawëhnëdëniha; do ge ntik wafac warar mbëhnëf vësëm hna.» ³² Bare vërëfal va vëyëtëlohna bi ye pëhnëtanëk wanës watac do ntakëkëhniwo soŋe tëyëniha.

Mo lëbëkëhni vëyëntaw

³³ Tëkëlehnëni Kaperënaÿum hna. Ante ténkëniho tere hna, Yesu më tëyëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Ye wajëlekëndun nkaŵ hna?» ³⁴ Bare vëlëkwalohna, kabi nkaŵ hna nkwañëliniho njëtahñëni bi mo lëbëkëhni vëyëntaw va.

³⁵ Awa Yesu më ntañak, macëkëhni Pëhw gë Vëhi va do ntehnëhni: «Ge ahñë ñad nke aryënkweyënkwe, tëfëka nke arëkwa vahnë fop do aryokuñëhn vahnë fop.»

³⁶ Tac më nufëka fatah fatoy kahnëndëka fagant lëw hni; muryaka do ntehnëhni: ³⁷ «Ale hacaka g'uŵac mën wä fatah gë fañi ki, kacako ami dënk; do ale hacako ÿa, gena ami fo kacaka, bare kacaka fëna ale fayiko ÿa.»

Ale wok ñewëlohna ÿa ndemaðëho

³⁸ San më ntehnëka Yesu: «Aharan, nuñunëhawo asan ale laðëhëhniwo wayine g'uŵac lëw hu wä, do ñadëfunëho ravëtehnëfuna, kabi gentina gë fuñë.»

³⁹ Bare Yesu më ntëkwaka: «Nt'aravëtehnuna, kabi ahñë kodina nti dahëse fëmpëhnahnah g'uŵac mën wä tac nës tañ wameh mën. ⁴⁰ Ale wok ñewëlfuhna ÿa ndemaðëhëfu. ⁴¹ Do ale yëdäðëhu asiyawu wënka kabi Arëhnayik a hwëhnëku, toña ÿa fëyadëmu: nuñad cos dëwu ña.»

Vële liyendëhëhni vahnë wameh

⁴² «Bare ge ahñë ravëtehnëka kwëtahñ inja wëla fatoy fëndampo hnë vunte hwëtahñëko vi, pecek bëraaka gëb li tac ntabi hnë wov. ⁴³ Ge vák hu ÿi liyehñëdëhi uweh, dëpëтары; pecek arënk ðuniÿa le wok puðina hna g'ivák iryampo g'ile woryaryëru waki tak do alabi gë janáma, hnë hwëdëh hunte wok ðipëðina. ⁴⁴ [Hnam, “vancëhn vante rokëf mbahn va wasëmëðina do hwëdëh ha ðipëðina muk.”] ⁴⁵ Ge fary hu ÿa liyehñëdëhi uweh, dëpëтары; pecek arënk ðuniÿa le wok puðina hna g'ifary ryampo g'ile woryaryëru waki tak do alabi gë janáma. ⁴⁶ [Hnam, “vancëhn vante rokëf mbahn va wasëmëðina do hwëdëh ha ðipëðina muk.”] ⁴⁷ Do ge inkër hu ña liyehñëdëhi uweh, dokëтары; pecek arënk Naŵ Wën hna g'inkër ðampo g'ile woryaryëru viki tak do alabi gë janáma. ⁴⁸ Hnam, “vancëhn vante rokëf mbahn va wasëmëðina do hwëdëh ha ðipëðina muk.”

⁴⁹ Kabi, ale-wo-le hwëdëh pihëde gante pihëde wanjiry hnë roka ki. †

⁵⁰ «Wanjiry ña inñë fërën ye; bare ge gona ñañ, hak kode mbokaryi ñañëni? Kwëhnaryin wanjiry hnë wühñë dënk do ayewu yam gë vëyënta hun va.»

10

Yesu soŋe inñë do g'ibëmba ña nësëd

¹ Yesu matëko hnam nji hn'inkal Yuðe hna, nte ye gë cape ñëntaw Yurëdan ka. Kore vahnë va më mbok mbarëläni kat ðarël lëwu do pëgwëlehn karajëndëhni, gante njeheka ka.

² Wafarise wëryampo më tëhaniha soŋe tëndëhnëniha urënd. Tëyënihawo: «Sariya fu ÿa maŵëryanëka bi asan mbamba asëval alëwu?»

³ Yesu më ntëkwakëhni g'inji tëy: «Ye ntehnëkuno Moyis alindu?»

† 9:49 9:49 Kabi, ale-wo-le hwëdëh pihëde gante pihëde wanjiry hnë roka ki. Vahnë vëyaabah nahadëni hwëdëh fëhnëtanëk kitin.

⁴ Më ntehnëni: «Moyis maŵëryanëka asan a ker kayëte nte rufahnëd mbambëka asëval alëwu ya.»

⁵ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Moyis kerëhnëku aña kwëdca kabî vankaf va kambëku. ⁶ Vikerëh va më lehnëk, wapëgwa hna, ante ntiko Wën fop ña: "Ntikëhni asan g'asëval."* ⁷ "Soñe umë ye, asan a tavëdëhëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, ⁸ do vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni."* Koyëna, vëwona vëhi bare ahnë aryampo fo ye. ⁹ Awa ahnë antë pitëdëlehn ile mbarëpëlehnëk Wën ya.»

¹⁰ Ga mbokani gë tere, vëréfal va më tëyëniha Yesu soñe watac. ¹¹ Më ntëkwakëhni: «Ge ahnë mbambëka asëvalu do ñëla ahaŵary, ntik ile mbañëk Wënu ña, ¹² do age Asëval a tavëka asanu ñëla asan ahaŵary ntik ile mbañëk Wënu ña.»

Yesu ndëwadëhëhni vutah va

¹³ Vahnë yinenëhnikawo Yesu vutah soñe tindëhni wëbák wadëwu ña ndëwahni, bare vëréfal vëlëwu va niranihëhniwo. ¹⁴ Yesu, ga nuk watac, më ntavëka do ntehnëhni vëréfal va: «Tavëryinëhni vutah va njijëni ñal mën hna! Ant'awëmañehnnuni, kabî Naw Wënu ña vële ye had vëhni va hwëhnëk. ¹⁵ Toña ya fëyadëmu: ale wok maŵëlahna Wënu ña had gante maŵëhnëdëhëhni fatah rëmu gë hnëmu ka tënkëdina muk Naw Wën hna.» ¹⁶ Tac, më muryakëhni vutah va, tindëhni wëbák wadëwu ña ale-wo-le ndëwanëhni.

Asan avetak gë Yesu

¹⁷ Wati nte ñadëho nji Yesu ña, asan më nkaryëk ndënkwëhn do tëya: «Aharan afërën, ye rëfëko liwu rënkahnu uwám usër hna?»

¹⁸ Yesu më ntëkwaka: «Soñe ye wácëduho afërën? Ahnë afërën gena ge gena Wënu ña fo. ¹⁹ Njëtëru bi vakwëdca va: "Ant'aryawä ahnë; ant'ayëkëlehna asëval ahaŵary; ant'ale; ant'aye sefe wamër; ant'avorahna ahnë ahnufahn ile kwëhnak ya; dënënyihni vëhni rëmu gë hnëmu."»

²⁰ Asan a më ntëkwaka: «Aharan, vanji vakwëdca fop maŵëhnëbu kobëri utah mën hna.»

²¹ Yesu më njëkëka g'ïñahn do nteha: «Iñë ryampo wojëki: yiryeyi awaf fop ile hwëhnu ña do ayëdahn kori ña vëhayëhna va, koyëna nuñadu hnapul yabah ambin hna. Tac yij arëfëlehnëndo ami fo.»

²² Asan a, ga nkwüryëk watac, mbacëlehn yëka ña do njilehn ayamah fo kabî hnapul yabah kwëhnako.

²³ Yesu më njëkëkëhni vëréfal vëlëwu vële hwërëkawo va do ntehn: «Ntakëk vëvetak tënkëni Naw Wën hna!»

²⁴ Vëréfal va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës watac, bare Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Wëlawo mën, ntakëk d'us tënk Naw Wën hna! ²⁵ Itënk yonkomb hnë hatëh sirehn, ñak hnëñëk g'itënk avetak Inaw Wën hna.»

²⁶ Vëréfal va pëmpëhnahnëkëhniwo g'ahaŵary, do tëyëlëdëniho: «Mo ye awa ale hode pehëti ña?»

²⁷ Yesu më njëkëkëhni do ntehnëhni: «Vahnë va vëhodina, bare Wënu ña kod, kabî Wënu ña kod nti fop.»

²⁸ Awa Piyer më ntehnëka: «Nëpary, fuhnë tavëbun fop soñe arëfëlehnahnënde.»

²⁹ Yesu më ntëkwaka: «Toña ya fëyadëmu: ge ahnë tavëk fop soñe lëmën gë soñe Wanës Wakasëk ña tere lëwu ya, ma vëheryu, vicëru, hnëmu, rëmu, vërahu, wëhañ walëwu, ³⁰ awa ahnë arac nuñad mahwënta keme tëbi ile kwëhnako hnë iji duniya: watere, vëhery, vicër, wahnëm, warëm, vutah do gë wëhañ, gë horot fëna; nuñad duniya ile wok puđina wati le yejëk yi. ³¹ Bare vahnë vëyabah hnë vële ye gaki vëryënkwüryënkwi vi vërékwa yeđ, do vële ye gaki vërékwa vi yeđ vëryënkwüryënkwi.»

Yesu rarëna ya pëyahned icëm g'ibëhn dëwu ña

³² Yesu ndënkwüryëkëhniwo vëréfal vëlëwu va njindëni Yerusalem. Vëréfal va pëmpëhnahnëkëhniwo, do vële lapëhnadëhëhniwo va ntakëkëhniwo. Yesu më mbok canaryëkëhni vëréfal Pëhw gë Vëhi vëlëwu va pëgwëlehn nësëhnëndëhni, ile ñad nkehna hara bëyëna ya. ³³ Më lehnëkëhniwo: «Nëparyin, gë Yerusalem njidën, ile njëdadëniha Ajë Ahn'a vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va. Cëdëndëniha soñe ndawï do njëdahnëdëniha hnë vële wok vëyëna wasëwif. ³⁴ Vërac njafanëdëniha, tëpandëniha, ntampëhnëdëniha do ndawëhnëniha. Ge ntik wafac warar mbëhnëd vësëm hna.»

Itëy vutah Sebede va

³⁵ Awa, Sak gë San, viju Sebede, më njijëni vëhni Yesu hna, tëyëniha: «Aharan, ñadëfun alinëhñëfu ile rëyëderu ÿa.»

³⁶ Yesu më tëyëkëhni: «Ye ÿadun linëhnu?»

³⁷ Më ntëkwaniha: «Maŵëryanëryifu yefu ðarël hu ante nkedu hn'inaw le nawëdu hna, aryampo g'irëhw aÿëntaw a g'irahahn.»

³⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Yëtëluhna ile rëyëdun ÿi. Kodun bi asewu nkëlëwa tëmpah horot le ÿadëfu sewu ÿi, ma ayaryiwu yary horot ile ÿadëfu yaryiwu ÿi?»

³⁹ Më ntëkwaniha: «Kodëfun.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ha, cedun nkëlëwa nte ÿadëfu sewu ñi do njaryëderun yary ile ÿadëfu yaryiwu ÿi. ⁴⁰ Bare gena ami rëhnað ale rëfëka ntaña g'irëhw mën ma g'irahahn mën; waÿi waÿëwa, vële pëhwëtëhnëk Wën va hwëhnëk.»

⁴¹ Vëréfal pëhw vëÿëntaw va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo gë viju Sebede. ⁴² Awa Yesu më macëkëhni vëhni fop ntehnëhni: «Njëterun, vële hnuðe had vësankaf ðuniÿa vi, ndëcëtëni ucankaf ntëw hni ña, do vëryëndaf va tufahnëdëni fanka falëw hni fa. ⁴³ Bare geðina koyëna yëbëlan hun. Ale-wo-le ÿad naÿ hnë wuhñë ÿa, tëfëka nke aryokunëhn hun. ⁴⁴ do ge ahñë ñad nke aryënkwëryënkwn hnë wuhñë, tëfëka nke aramp vahñë fop. ⁴⁵ Kabi Ajë Ahn'a yijëna umë ðenk soñe ndokunëhni, bare had aryokunëhn vahñë njijëk do njëðahn ntaŵary dëwu ña pëhëtahnëhni vahñë vëyabahn.»

Yesu njërenëdëha mëp uña Barëtime

⁴⁶ Yesu gë vëréfal vëlëwu va tëkëlehnëni Seriko hna. Tac, ante cahnëdëniho naŵ hna gë kore sankaf, mëp, nte wacik Barëtemi, aju Timawus, lañako tëfary nkaŵ hna muntand. ⁴⁷ Ga nkwëryëk Yesu mbë Nasaret ryëcëd, pëgwëlehn ndekand: «Yesu, Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'amil!»

⁴⁸ Vëyabahn niraðënihawo ndemëhna, bare umë nkwënëko ðeka ña: «Aju David kaÿëhnahnëryiÿi g'amil!»

⁴⁹ Yesu kahnëlehn do ntehn: «Macëryina.»

Macëlehnëniha mëp uña ntehnëniha: «Yaŵënaray, matëry, macëdëhi.» ⁵⁰ Awa mëp uña ntonjëlehn cuð cankañ ntëwu ña, ntonja kahn do nji gante nke Yesu.

⁵¹ Yesu më tëyëka: «Ye ÿadu linëhnu?»

Mëp uña më ntëkwaka: «Ahwëhn, voka hnundu ÿadëfu.»

⁵² Yesu më ntehnëka: «Yiryeyi, kwëtahn hu ña njërenëki.» Tañ mbokalehn nund, tëfëlehnëlehma Yesu nkaŵ hna.

11

Yesu tënkëd Yerusalem hna

¹ Ante njidëniho Yesu gë vëréfal vëlëwu Yerusalem ña tëkëniho kun nte wacik Oliviye, ðarël vankol Betëfase gë Betani hna. Yesu më payëkëhni vëréfal vëhi haryënkwn ntehnëhni: ² «Yiryin hn'ankol nte ye haryënkwn hun ñi. Ge tëkërun tun, tëkatëdunëha fapali ga pokik, fante woyik kayina ten, pëtina, ayojuna. ³ Ge ahñë tëyëku: “Soñe ye lidun rac”, dehnëryina: “Ahwëhn a valëka, bare mbokaryidëha hana bëÿëna.”»

⁴ Awa njilehnëni tëkatëniha fapali pëh hna, nkaŵ hna, ga pokik hnë rënka tere. Pëtëlehnëniha. ⁵ Vëryampo hnë vële yeho hnam va më tëyënihëhni: «Ye lidun aki? Soñe ye fëtërunëha fañi fapali?» ⁶ Më ntëkwanihëhni ile ntehnëkëhniwo Yesu ÿa, do tavëlehnëni njini. ⁷ Njonëhnëniha fapali fa Yesu; tindëniha vacuð vantëw hni va fapali fa, taç Yesu kaya. ⁸ Vahnë vëyabahn ntanëdëniho vacuð vantëw hni va nkaŵ hna njitënd do vëryampo, yaryef yale nkubiniho fëk ÿa ntanëndënihawo. ⁹ Vële tëfëlëniho va fop ndekadëniho:

«Osana! Wën, ðemaryifu!

AraBi Wënu ña njëda ale yijëd g'uŵac Ahwëhn a!*

¹⁰ AraBi Wënu ña njëda naŵ nte yejëk ñi, naŵ David rëm fu ÿa!

Demaryifu, Wën Hunte Sëpëk Fop! Osana!»

¹¹ Yesu tëkëko Yerusalem hna do nji selele Cery Wën Cankaf hna. Ga njëkëk hn'ile-wo-le hna toye caharað lëwu, njilehnëni Betani gë Pëhw gë Vëhi va, kabi tëko mëd.

Anuÿ nte wok dëwëna

¹² Ga pacëk, wati nte cahnëdëniho Betani ña, Yesu inte yokawo. ¹³ Më nuk ñawët anuÿ nte hnëpëko, njilehn njëk bi tëkatëd ga ntëwëk; bare ga tëkëk yaryef fo tëkatëko, kabi tëkëlohna ten wati nte ntëwahnëd wanuÿ ña. ¹⁴ Awa Yesu më ntehnëk anuÿ ña: «Bokëdila alëw muk!» Vëréfal vëlëwu va nkwëryëniho wanës watac.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

* 11:9 11.9: Wahnëw 118.25,26

¹⁵ Awa tëkëlehnëni Yerusalem hna. Yesu tënkëko selele Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn ntandaëhni vële wafëdëho do lawëdëho va; këfëko watabali vëwëcët koryi do gë watinki vëwaf wëfah va, ¹⁶ do wëla aryampo tavëlawohna njo ñoñ Cery Wën Cankaf hna. ¹⁷ Tac më karanjëkëhni aki: «Gena bi vikerëh hna Wënu ña më lehnëk:

«“Cery mën ña, Cery iyëfa
soje bulunda fop macëde”»¹⁷»

Do nkwenëko: «Bare wuhnë sowa vële lirun!»

¹⁸ Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharaj sariya va njëtaniho watac do njëkëlehnadëniho fere ndawëhnahnëniha Yesu; bare ntakëkëhniwo g'umë kabi kore ña fop nëñahnëkëhniwo gante karanjëdëhëhniwo ka.

¹⁹ Ga nëkak Yesu gë vërfäl vëlëwu va cahñëniho naw hna.

Yesu gë anuÿ kankah

²⁰ Ga pacëk kobëri fo, ante ndëcëdëniho nkaw ña, nuniho anuÿ ña kankëko fop hafo vënkahn hna. ²¹ Piÿer më ndënkwëtak ile liyako ña më ntehnëka Yesu: «Aharaj, yëkëry anuÿ nte ryëwanëruho antë mbok tok ahnë muk ña, kankëk fop.»

²² Awa Yesu më ntehnëkëhni vërfäl vëlëwu va: «Kwëtahnëryina Wënu ña!
²³ Toña ña fëyadëmu, ge ahnë ntehnëka inji kuñ: “Matëry ani ayi alëba wov hna”, ge gwajëlehnadina ntawary dëwu hna, bare kwëtahn ile nësëd ña ntiyaç, awa watac ntiyaryëdëha. ²⁴ Soje umë, lehnadëmu; ge muntadun soje arëyu inë, kwëtahnëryin paryi nuÿadun do irac njëdaderun. ²⁵ Ge muntadun, hara ahnë lavëkuna, tavëhnëryina, do tavëhnahnu Rëmun ile ye g'ambin ñi fëna ile wënërun ña. ²⁶ [Bare ge tavëhnëdilunëhniha vëyëntaw va, Rëmun ile ye g'ambin ñi fëna tavëhnëdiluhna wameh hun ña.»]

Ne matik fanka Yesu fa

²⁷ Yesu gë vërfäl vëlëwu va mboko mbokani gë Yerusalem. Wati nte njasëlehnëdëho Yesu selele Cery Wën Cankaf hna, vësankaf vësëna wasadëha va, vëharaj sariya va gë vicër va më tëhaniha. ²⁸ Tëyëniha: «Gë fanka iyëhne ntidu vëyin? Mo lehnëki alind?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Iñë ryampo fo rëyëdëmu; ge ntëkwarunëho, awa pëyadëmu fanka fale lihahnëdëfu vëyin va. ³⁰ Mo fayikawo San njaryënd? Wënu ña bi ye ma vahnë va ye? Dëkwaryino.»

³¹ Pëgwëlehnëni nkwayëlëndëni vëhni fo ntehnëndëni: «Ge ntëkwayinëk: “Wënu ña fayikawo”, tëyëdëhëfu bi soje ye woyinëk kwëtahnilënahna? ³² Bare ge ntëkwayinëk: “Vahnë va fayikawo...”» Ntakëkëhniwo gë kore ña, kabi vahnë va fop nahaniho San kila paryi yeho.

³³ Awa më ntëkwaniha Yesu: «Yëtëlëfuhna.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ami fëna pëyadiluhna sifa fanka fale lihahnëdëfu vëyin va.»

12

Uhnës uryindaryindan soje vëyam vëyapah

¹ Tac Yesu pëgwëlehn nësëhnëndëhni gë wahnës wañdaryindan: «Nkeho asan ale fëlëko kaÿ waresen, do kece, tac mbëry ile rëkëde njwëyehnahñëde waresen wa do pël icë nte rëkëde njawahnënde kaÿ inja. Tac, kwëtahnëkëhni vëyam njilehn uyas.

² Wati barëp hna, më payëka aryokuj a alëwu aryampo nji vëyam hna njëdajëniha sah lëwu wa hn'ile mbarëpëni hna. ³ Bare vëyam va më pëlanaha aryokuj a, ndafëniha, ntalehnëniha wëbak fo. ⁴ Awa ahwëhn kaÿ a më payëka aryokuj ahawary; arac më ndafëniha nkaf hna do njewëniha. ⁵ Ahwëhn kaÿ a më mbok payëka kat ahawary; arac, më ndawëniha. Do koyëna ntinihëhniwo vëhawary vëyabah: ndafënihëhni vëryampo, vëyëntaw va ndawënihëhni.

⁶ «Ahwëhn kaÿ a asan aryampo fo nkoryaryëko: aju ale ñaç ðus a yeho. Më payëka aju rëkwa ña gë vëyam kabi ntehnëko: “Ntënenëdëniha ajë mën aÿi.”

⁷ «Bare vëyam va më ntehnëläni: “Wëliho ale lëwëd a! Yinëfu, ndawina, tac fuhnë hwëhnëden kaÿ inji!” ⁸ Më pëlanaha aju ahwëhn kaÿ inja, ndawëniha do canëniha kaÿ hna.»

⁹ Awa Yesu më tëyëkëhni: «Hak ntidëhëhni ahwëhn kaÿ inji? Njijëd umë dënk ndawëhni vëyam vi do kwëtahnëhni vëyam vëhawary. ¹⁰ Karanjëluhna bi wanj wanës Wën?

«“Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery ña vacak
ye tame inte mbëryahnëk Wënu ña cery ntëwu ña fop.

¹¹ Ahwëhn a lik umë do nkwanëk ðus njëki!”»

¹² Vësankaf wasëwif va njëkëlehnaçëniho fere pëlahnëniha Yesu, kabi wañi wanës vëhni ntehnëdëho. Bare ntakëkëhniwo gë kore ÿa; awa më tavëniha njilehni.

ÿatatanke Sesar

¹³ Wafarise wëryampo gë wëlawo Eroç wã fayiko vëhni Yesu hna nji pëljajëniha gë wanës wadëwu na dënk. ¹⁴ Më njijëni ntehnëniha: «Aharaj, njëtëbun toña ÿa hnësëdu; kwëtahnëliha nëf ile nke ahnë do dënënëçdila ahnë kabi aryëndah ye, bare njasa nte ñač Wënu na harajëduhëhni. Pëyaryifu, sariya fu ÿa mawëryak bi ma mawëryana cosi ÿatëtanke ÿa asankaf a, Sesar? Tëfëkëfu bi sosëfuna?»

¹⁵ Bare Yesu njëtëko cowëni ile nahani paryi ÿa; më ntehnëkëhni: «Soje ye rëndëndunëho urënd? Yonëhnino uÿëc koryi, ñačëfu hnuwu.» ¹⁶ Më njëçaniha. Awa, Yesu më tÿëkëhni: «ÿëka mo g'uwac mo liyik koryi li?»

Më ntëkwaniha: «Sesar ye.»

¹⁷ Më ntehnëkëhni: «Bësaryina Sesar ile kwëhnëk ÿa do Wënu na ile kwëhnëk ÿa.»

Idëkwa dëwu na pëmpëhnahnekëhniwo dus.

Itëy soje ibëhn vësëm na

¹⁸ Wasaduse njilehnini vëhni Yesu hna. (Vëhni lehnëdëho vësëm va vëvëhnëçina.) Më tÿëniha aki: ¹⁹ «Aharaj, Moyis njëçakëfu an'akwëda: "Ge asan ÿëlëk, do cëm hara tavëna vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soje nagëhnahna açëru vutah." ²⁰ Awa, nkeho hwënta ryampo, vësan mbëç gë vëhi vële vankëko rëm gë hnëm. Aryënkweyënkwa a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah. ²¹ Ahigëna ÿa ñëlëgëkawo asëval arac, do cëmëg hara tavëna vutah umë fëna. Koyëna nkehawo ararëna ÿa fëna, ²² do mbëç gë vëhi va fop ñëlënihawo asëval a rac do cëmëni hara vëravëhna vutah. Ga puni vëhni fop, asëval a fëna cëmëgëlehn. ²³ Hnë wati bëhn hna, ge matëni vësëm va, mo hwëhnëdëha awa asëval aÿi? Kabi mbëç gë vëhi vi fop ñëlënihawo!»

²⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Mpaÿëmpaÿačëhu, do njëtërun bi soje ye ye? Kabi yetëluhna vikerëh va do yetëluhna fëna fanka Wënu na. ²⁵ Ge vësëm va mbëhnëni, vësan va gë vësëval va vëvokëçina ñëlëçëni, had wamëleka wač g'ambin ki nkëçëni. ²⁶ Bare soje vële vëhnëç va, kobëri karajëluhna bi kayëte nte kerëk Moyis nte hnësëç soje fatëh fante ÿagëçëho fa? Wënu na më lehnëkawo Moyis: "Wën Abëraham na yebu, Wën Isak, do gë Wën Sakob."» ²⁷ Yesu më nkwëhnëk: «Wënu na Wën vële wok vësëmëna ye, gena Wën vësëm; mpaÿëmpaÿaku dus.»

Akwëda Wën nte ÿak hnëçak

²⁸ Aharaj sariya wëryëkëhniwo ga nkwajëçëni. Njëtëko toña ÿa ntëkwakëhniwo Yesu wasaduse wã; më tëhaka do tÿëya: «Anjëhne kwëda Wën ÿak hnëçak?»

²⁹ Yesu më ntëkwaka: «Wëli akwëda nte ÿak hnëçak na: "Nëpary, Isërayel, Ahwëhn a Wën fu, umë fo ye Ahwëhn. ³⁰ Ñahnëryehna Ahwëhn a Wën hu na gë sakahn hu fop, g'intawary hu na fop, gë hakili ÿa fop, do gë fanka hu fa fop."» ³¹ Do wëli kigëna na: "Ñahnëryehna had wëjë dënk."» Gena vakwëda vante ÿak hnëçak lëbëka vanji.»

³² Awa aharaj sariya ÿa më ntehnëka Yesu: «Njivëk dus, Aharaj. Ile lëkwaru ÿa toña ye: Ahwëhn a fo ye Wënu na, Wënu hukawary gena, ge gena umë. ³³ Awa ale-wo-le tëfëka ñahna Wënu na gë sakahn lëwu fop, gë hakili lëwu fop, do gë fanka falëwu fop; do tëfëka ñahna aÿëntawu ÿa had umë dënk. Umë njivëk dus ntëbi sifa wasadëha wale-wo-le canëhnëde Wënu na do gë wësaŵ ule ndawëhnëçëhni wi.»

³⁴ Yesu njëtëko gë hakili ntëkwako; awa më ntehnëka: «[Jaŵëtaliha Naŵ Wënu na.» Ga ndëçëk watac ahnë dëkëçloha mbok tÿëya iñë.

Arëhnayik a gë David

³⁵ Yesu karajëçëhëhniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna më tÿëkë inji tÿë: «Hak koç ntehnëni vëharaj sariya vi Arëhnayik a Aju David ye? ³⁶ Kabi David umë dënk lehnëko ante pëbëkawo Iyir Ipacah inja:

«"Ahwëhn a Wënu na më lehnëka Ahwëhn mën a:

Yij alaña g'irëhw mën,

hafo hale këfëçëfuhëhni vële ÿëwëki va haryënkwa hu."»

³⁷ David umë dënk "Ahwëhn" macëçëha: awa hak koç nke Arëhnayik a fënaaju David?»

Wanira soje vëharaj sariya

Kore yafah hnëpaçëhawo Yesu g'uhnatah.

³⁸ Wëlin ile karanëdëhëhniwo ÿa: «Keharyinëhni vëharanÿ sariya vi, vëhni vële nëjahnëk gwërëtalehni gë vacud vajaryah do ÿad nkaÿëndeni g'untënah waÿëwa bulunda hna; ³⁹ tëhnađëni wëlaña wale rëkëde nuhahnëndeni vacaliña hna do gë wëlaña vahnë vëlënah hn'ile tokëde roka sankaf hna. ⁴⁰ Fop tebëdënihëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va ile kwëhnani ÿa, do tañ njëfadëni iyëfa yaryah kamahnahnini. Gë wayap kitiñđëni ntebini vahnë vëÿëntaŵ vi fop.»

Uyëđahn ule canëk asëval ale cëmaryëk asan

⁴¹ Yesu đarël hn'ile kwëtëde uyëđahn vë Cery Wën Cankaf hna ntañako, do njëkëđëho bi hak kwëtëđëni vahnë va koryi ÿa. Vëvetak vëyabah koryi yabah kwëtëđëniho. ⁴² Asëval ahaÿëhnañ ale cëmaryëk asan më tëkik do kwët vujëc vuki vunte wok yabëlahna nafa.

⁴³ Awa Yesu më macëkëhni vërëfal vëlëŵu va do ntehnëhni: «Toña ÿa fëyadëmu, aÿi asëval ahaÿëhnañ, uyëđahn lëŵu ule kwëtëk ŵa yabëk ntëbi va vëÿëntaŵ wi fop. ⁴⁴ Kabi vëÿëntaŵ vi fop koryi ule wok balëlēhni hna kwëtëni; bare umë, hn'uhaÿëhnañ lëŵu hna, njëđahnëk le kwëhnañ ÿa fop, ile rëfakëha kwëta soñe lëŵu ÿa dënk.»

13

Yesu ipërëkan Cery Wën Cankaf ña pëyahnëđ

¹ Ante cahnëđëho Yesu Cery Wën Cankaf ña, aryampo vërëfal vëlëŵu hna më ntehnëka: «Aharanÿ, yëkëry! Wëraka wasankaf ŵa nkamëk ka! Acery ña naÿëk dús!»

² Yesu më ntëkwaka: «Gena nuđu bi vañi vacery vacankaf? Wëla itaka đampo godina tinda hn'iñëntaŵ; fop nihëde.»

Ambër g'uryëñah

³ Yesu hn'ikuñ Oliviyë hna ntañako, pabat gë Acery Wën Cankaf. Piyer, gë Sak, gë San, do gë Andëre fo nkeniho, më tëÿëniha: ⁴ «Pëyaryifu bi guve ntiyađ watac do ye yed dahëse le rufahnëđ ante ntiyahnëđ vëÿin fop ña.»

⁵ Awa Yesu pëgwëlehn ntehnëđëhni: «Kwëtëryin hakili, ant'aravu arokayiwu! ⁶ Vahnë vëyabah njijëđëni mëceni uŵac mëñ ŵa do ntehnëđëni vërëhnayik ye! Tokađënihëhni vahnë vëyabah. ⁷ Ge nkwëryëđun ga nësëde soñe wamët nkal g'inkal đarël hun do gë wakasëk soñe wamët wašë ñawët ña, antë ntaku; watac afo ntiya, bare gedina ten wapuya ÿi đuniÿa ña. ⁸ Bulunda rëkëđ mëtëndëni gë bulunda ÿëntaŵ, do ahnaŵ pëgwëđëha ahnaŵ aÿëntaŵ; nkeđ iñënka nkal hnë waresiÿo wayabah, do g'inte ña. Nkeđ had lav idonk hnag ryënkwëryënkw.

⁹ «Bare wuhñë, diryin wajira! Kabi vahnë va njiryeryëđënihu Mbara Vëhitiñ hna; ndafëđerun vacaliña hna. Njiryeryëđerun haryënkw hnë waguverëner hna gë vëhnaŵ hna soñe lëmën, waseđe mëñ yedun haryënkw lëŵ hni. ¹⁰ Afo Wanës Wakasëk ña pëyayini wabulunda ña fop ten. ¹¹ Age pëlayirun soñe ayiryeryiwu vakitiña hna, antë nkehahnahu ile rëfëka ahñësu; nësëryin wanës wantë njëdadëhu Wën wati rac ña, kabi gedina wuhñë rëkëđ ahñësëndu bare Iyir Ipacah iña rëkëđ nësënd.

¹² «Vële vankëk rëm gë hnëm njëđahnëłëđëni soñe ndawini, do warëm ŵa fëna koyëna ntidënihëhni vutah vuntëŵ hni va; vutah va ñëwëđënihëhni vële hnagëkëhni va do ndawëhnëđënihëhni. ¹³ Vahnë va fop ñëwëđënihu soñe lëmën. Bare ale yawënađ hafo pu ÿa, Wënu ña pehetëđëha.»

Iñë hayah đëcët

¹⁴ «Ge nuđun ile ŵacëde “Iñë hayah đëcët ÿa*”, hn'ile nkok tëfëlahna nke hna (arabi ale haranëđa nkwëry wañi!), awa vële yed Yude va tëfëđëha nkaryëni gë wahu; ¹⁵ ale yed yañ cery ntëŵu hna, ge cëlik, tëfëlahna tënku soñe nuf iñë bambery; ¹⁶ do ale ye hn'ikaÿ hna tëfëlahna mënc gë ÿalu soñe njoj cuđ cankañ ntëŵu ña. ¹⁷ Mekëhni vësëval vëryonkah va gë vële yëwëndëđëhëhni vutah vuntëŵ hni va hnë wafac warac! ¹⁸ Muntaryina Wënu ña antë tëki hnë wafac wale tëvëđ gë fanka hna! ¹⁹ Kabi hnë wafac warac, mbër ña njašëđ dús ntëbi vambër vante yedëho kobëri wapëgwa đuniÿa vi, ante ntiko Wën fop ña, hafo gaki, do bokëđina nke sifa rac muk. ²⁰ Ge ñaÿëtakëndina Ahwëhn a Wënu ña waÿi wafac ahñë gokëndina, bare ñaÿëtëk soñe vahnë vële tëhnañ pehetëni va. ²¹ Awa ge ahñë ntehnëku: “Yëkëryina, ale tëhnañ Wën ÿa ani nke, Arëhnayik a!” ma: “Yëkëryina, hnani nke!” nt'ahwëtañu. ²² Kabi, vërëhnayik gë wakila vële wok wayëna paryi cahnëđëni; rëkëđ ntindëni vifëmpëhnañ gë wëdahëse tokahnënihëhni vële tëhnañ Wën va ge kokënd nke. ²³ Awa wuhñë, diryin wajira! Pëyamu fop kobëri fo.»

* 13:14 13.14 Iñë hayah đëcët ÿa: Yesu nësëđ pañare iñë ile yijëđ tonkën Cery Wën Cankaf ña. (Daniyel 9.26-27)

Ajë Ahn'a njiëd'

²⁴ «Tac, ge ndëcëk wafac ambër warac,
«lav wã kuyëd,
lepera wã bokëdina ntanc,
²⁵ wahol wã njojëd,
do wëfanka wale ye g'ambin wã ñënkad'»

²⁶ «Awa nude Ajë Ahn'a, ga tëkid' vënar hna, gë fanka do gë icëmb cankak.
²⁷ Payëdëhëhni wamëleka wadëwu ña mbarëpinihëhni vële tëhnaq va vacape vanah
vamb nkal vi.»

Ile karanëd' anuÿ

²⁸ «Nkwëryëryin le karanëd' anuÿ ñi: ge tëk nëp tunj njëtëdun wati hasëk ÿa tëhajëk.
²⁹ Ndampo fo nke, ge nurun vëyin fop ga tëkid', wati ÿa tëhajëk, ntiyad'. ³⁰ Toña ÿa
fëyadëmu: vahnë vëvë gaki vi vësëmëdina fop hara diyana vëyin fop. ³¹ Ambin ñi
g'inkal ñi godina, bare wanës mën ñi nkod kwëlëkwël.»

Wënu ña fo yëtëk wati nte mbokajëd' Yesu

³² «Ahnë yëtëna bi guve tëkid' fac ma wati le ntiyad' vëyin ÿa, wëla wamëleka waf
g'ambin ñi gë Aj'a dënk; Rëm ÿa fo yëtëk. ³³ Diryin wajira! Nt'ahnamawu, kabi
yëtëluhna bi guve tëkid' wati ÿa. ³⁴ Nkef had asan yik uyas: ge matëk tere hna,
tavëryëdëhëhni fop vëryokuj vëlëwu va, njëdadëha ale-wo-le doku minu ile rëkëd'
ndokujënd do nteha ayëka rënka ÿa nt'ahnama. ³⁵ Awa nt'ahnamawu, kabi yëtëluhna
bi guve mëncid' Ahwëhni tere ÿa: mpëd g'anëka ga nkef, ma gandëcak ga, ma tara
cale ña, ma g'acahnëfëd' ga. ³⁶ Antë mënci hnë wati le worun nahaluhna do ñij
tëkatu ga namarun. ³⁷ Ile hnësëhnëdëmu ani ÿi, hnësëhnëdëfuhëhni vahnë va fop:
ant'ahnamawu!»

14*Ice'm do g'ibëhn Yesu ña**Vësankaf va njëkëlehnëdëni pëlanihä Yesu*

¹ Awa wafac wahi wojëko nkehahn ambënt Pak ña do g'ambënt nte rokande
mburu kwëhn levir këm ña. Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va
njëkëlendëniho tokaniha Yesu pëlanihä hara bulunda ÿa wayëtëna, ndawëhnëniha.
² Ntehnëdëniho: «Kodëfëlnëhna ntiyin watac hnë wati ambënt hna, ge gena më
bulunda ÿa dakëna ñañëni.»

Asëval rurëdëha Yesu datikola

³ Yesu Betani nkeho, tere Simo ale hwëhnako mbiÿ ña. Wati nte tokëdëniho roka
ña, asëval tënkëlehni gë sëleku* datikola hambah ntawi le lihahnik narëd' paryi. Më
podëtëk do tura Yesu nkaf hna.

⁴ Awa vëryampo hnë vële yentiko hnam va më ntavëkëhni d'us, pëgwëlehnëni
nësëlehnandëni vëhni fo: «Soje ye përekanëk iÿi datikola? ⁵ Kokënde nkwafo gë koryi
yabäh d'us tac njëdini koryi ÿa vëhaÿëhna va!» Awa më ñañëhnhëniha asëval a.

⁶ Bare Yesu më ntehnëkëhni: «Tavëryina yam. Soje ye ryëñanërunëha? Ile
ntinëhnëko ÿi njivëk. ⁷ Nkelahnëdun kwëlëkwël vëhaÿëhna va do wati-wo-wati ÿadun
ÿa kodun alinëhnuni ifërën; bare ami, gelahnëdëfëlnëhna kwëlëkwël. ⁸ Ntik ile mëkëk
ÿa: kobëri fo turëko datikola ÿa mbahn li pëhwëtanëhna hno ibañ ña. ⁹ Toña ÿa
fëyadëmu: hn'ile-wo-le pëyahndë Wanës Wakasëk ña duniÿa li fop, tëfëtafë fëna
ile ntik aÿi asëval do ndënkwëtafë.»

Yuda pëhnaq njëd'ahna Yesu

¹⁰ Awa Yuda Isëkariyot, aryampo vërefal Pëhw gë Vëhi hna, njiko nësëlini gë vësankaf
vësëna wasadëha va gante tëfëka njëd'ahni Yesu ka. ¹¹ Vëhni, nënjëkëhniwo d'us
ante nkweyëniho watac ña, më ntehnëniha cosëdëniho koryi. Yuda pëgwëlehn
njëkëlehnand fere fale rëfëka njëd'ahnëhni Yesu fa.

Yesu pëhwëtaÿëhnd' roka Pak

¹² Fac ryënkweyënkwa ambënt mburu kwëhn levir këm hna, hnë fac ile
ndaÿahnëdëni vupe soje roka Pak ÿa, vërefal va më tëyëniha Yesu: «Ne ñadufu yifu
afëhwëtanëhni roka Pak ÿa?»

* **14:3** 14.3 Sëleku: g'itaka nte hwëhnak nafa do wacik alëbatër ÿa ntiyik. † **14:3** 14.3 Narëd: atëh ye, nkahn
ntëwu ña lidë datikola ile hambëk ntawi.

¹³ Më payëkëhni vëhi ntehnëhni: «Yiryin naw hna, nudfunëha asan ale ryibëk unkwahn wënka. Tëfëlehnëryina. ¹⁴ Hn'ile tënkëd hna, dehnëryina ahwëhn tere ya: "Aharaj a tëyëdëhi: 'Ne nke acery ante rokandëfun roka Pak ya gë vëréfal mën va?' " ¹⁵ Tufëdëhu cery cankaf yan etas hna nte fëhwëtik g'ile valëdëhu ya fop. Hnam pëhwëtafun soje roka ya.»

¹⁶ Vëréfal va njilehnëni g'inaw; tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka, pëhwëtani soje roka ya.

¹⁷ G'anëka ga Yesu gë Pëhw gë Vëhi va tëkëlehnëni. ¹⁸ Wati nte tokëdëniho roka tabali hna, Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ya fëyadëmu: aryampo hnë wühne, ale rokëlandëfun, tokađëho.»

¹⁹ Vëréfal va fop njamëlehnëni, pëgwëlehnëni tëyëndëniha aryampo aryampo: «Ami bi ye?»

²⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Aryampo ye hnë wühne Pëhw gë Vëhi vi, ale labëlandëfun mburu na hnëhët li. ²¹ Ajë Ahn'a cëmëd, gante nësëk vikereh soje lëwu ka; bare horot sankaf nujad' ale rokadëha Ajë Ahn'a! Antë mbërayi nagi feceko asan arac!»

Roka Ahwëhn a

²² Wati roka hna Yesu më nufëk mburu na, do më nkubëlehnëk njëdahnë vëréfal vëlëwu va, ntehnëhni: «Tokëryin, mbahn mën inja ye.»

²³ Më mbok nufëk nkëlëwa uñen waresen na, camehna Wënu na, do njëdahnë ceni vëhni fop.

²⁴ Yesu më ntehnëkëhni: «Sat mën le yabahnik kwëtëla gë Wënu na ye do ryehëtik soje vahnë vëyabah. ²⁵ Toña ya fëyadëmu: bokëda sewu muk uñen waresen hafo fac le sahandëbu ñen kasëk Naw Wën hna.»

²⁶ Njëwëlehnëni wahnëw ambënt na tac njilehnëni hn'ikun nte wacik Oliviye na.

Yesu pëyahnëd Piyer njahëtađëha yëtëlahna

²⁷ Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Wühne fop tavëdunëho kabi karanjëde vikereh hna:

«"Ndawëdëfuha aheryëherya, do wape na campëdëni."»

²⁸ Yesu më nkwënek: «Bare ge mbëhnëbu, njidëfu hnapëhëndu Galile hna.»

²⁹ Piyer më ntehnëka: «Lakënde tavënihi vëyëntaw vi fop, ami tavëdila.»

³⁰ Awa Yesu më ntëkwaka: «Toña ya fëyadëmi: dol, hnë uñi mëd dënk, ani gë tarahnënd cale na wahwënta wahi, njahëtađu wahwënta warar yëtëlihohna.»

³¹ Bare Piyer më njawëneko g'ahawary wanës wadëwu na ntehn: «Yahëtađa muk, wëla ntehni tëfëka sëmëntiwu gë wëjë.» Vëréfal vëyëntaw va fop koyëna nësëniho.

Yesu Setësemane hna njëfad'

³² Yesu gë vëréfal vëlëwu va tëkëlehnëni hn'ile macik Setësemane, më ntehnëkëhni: «Dañaryin ani hafo yiwu wuntaju.» ³³ Tac më njokëhni Piyer, gë Sak, do gë San. Pëgwëlehnë njëtand yiwëhnah g'ufëmpëhnahnah wã. ³⁴ Më ntehnëkëhni: «Ntawary mën inja pëbëka yiwëhnah sankaf d'us hafo yewu had ale sëmëk; ñëwëryin ani do d'ufënyaryin ant aryaku wakwëd.»

³⁵ Yesu më njik nawët toye, njok nkal li kobalehn do njëfa aki arabi Wënu na nawëtëhna, ge kod nke, iji wati horot. ³⁶ Ntehnëdëho: «Apa, Rëm mën, kodu ali ilewo-le ya; nawëtënde antë tëkëhne iji horot. Bare ant'ali ile yadëfu ami, diry ile yad'u wëjë ya.»

³⁷ Tac më mbokajëk hnë vëréfal vërar hna do nji tëkatëhni ga ndakëni wakwëd. Më ntehnëka Piyer: «Simo, ndakëru? Mëkëlihna aryuñëna wëla wati ryampo fo hara dakëlihna? ³⁸ Ant'ahnamawu do njëfaryin soje gante kodun ayawënahnu ge njëkëhnahndërun. Ahnë ñad ntind yivah yabah, bare mbahn inja kwëhnana fanka.»

³⁹ Umë mbok nawëtak mbok njëfa gante ndënkwakëh njëfa ka. ⁴⁰ Tac më mbok mbokajëk vëréfal hna do mbok tëkatëhni ga ndakëni wakwëd; wahodilohna mbok nesëni. Do wayëtëlohna ile ntëkwadëniha.

⁴¹ Ante mbokajëk rarëna na, më ntehnëkëhni: «Nkorun aryaku do njinëgadun? Puk! Wati ya tëkëk. Yëkëryin, Ajë Ahn'a njëdadëniha wëwen va. ⁴² Matëryin, njiyin! Yëkëryina, ale yëdahnëdëho ya tëhajëdëho!»

Ipëla Yesu

⁴³ Yesu nkoko nësënd ante tükiko taŋ Yuða ƚa, aryampo hnë Pëhw gë Vëhi hna. Gë kore vële yoko viwëta, wasërame gë waryoko nkeniho. Vësankaf vësëna wasadëha va fayikëhniwo gë vëharaŋ sariya va do gë vicër va.

⁴⁴ Yuða, ale yëdahnëdëhawo Yesu ƚa, nkabëkëhniwo kore rac dahëse ile ntif ƚa: «Asan ale vucëdëfu ƚa, umë ye. Pëlaryina, ayowuna, do ayëkanduna dus.» ⁴⁵ Yuða tükind tun, tëhalehna Yesu do nkaƚa: «Aharan!» Tac mbucëlehna. ⁴⁶ Awa vële nkejëniho va nëñlëhnëlehnëniha Yesu pëlanihna. ⁴⁷ Aryampo hnë vële nkeniho gë Yesu va më pëhwëtëk sëlame lëwu ƚa, do taƚa aryokun asëna wasadëha asankaf a ntëpëtëlehna nëf ƚa.

⁴⁸ Yesu më tÿëkëhni: «Gë wasërame do gë waryoko bi tëfakëha ayinëhniwuno afëlawuno had bandi yëfu? ⁴⁹ Fac-wo-fac nkelandenëho do karanëdëfuhëhniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna, pëlalunoŋohna. Bare ntiyaď nkehahn ile nësëk vikerëh va.» ⁵⁰ Awa vërefal va fop tavëlehnëniha nkaryëni.

⁵¹ Jar rëfëlendëhawo Yesu, pand fo kurako. Njawëriko pëlayi, ⁵² bare tavëko pand inƚa nkaryëlehn ƚas fo.

Yesu Mbara Vëhitij hna

⁵³ Më njonihna Yesu gë tere asëna wasadëha asankaf a. Hnam mbarëlēniho fop vësankaf vësëna wasadëha va, vicër va do gë vëharaŋ sariya va. ⁵⁴ Piyer ƚawët tëfëdëhawo Yesu, tënkëlehn selele tere asëna wasadëha asankaf hna. Hnam, gë vëyëka va ntañantiko njerantëdeho hwëdëh hna.

⁵⁵ Vësankaf vësëna va gë vëhitij vëvë Mbara Vëhitij va fop njëkëlehnëdëniho cedeya meh nte ndawëhnahnëdëniha Yesu, bare vëhnuƚalohna. ⁵⁶ Vahnë vëyaƚah mërahnëdënihawo, bare wanës wadëw hni ƚa nëmpëlëko.

⁵⁷ Awa vëryampo më matëni mërahnëniha aki: ⁵⁸ «Nkwëryëbunëhawo ga nësëf: “Nihëdëfu ƚa Cery Wën Cankaf nte mbëryëni vahnë ƚi, do vokaryu vëryu kawary hnë wafac warar ante woď gena doku vahnë.”» ⁵⁹ Bare wëla hnë watac, wanës wadëw hni ƚa nëmpëlëko.

⁶⁰ Awa asëna wasadëha asankaf a më matëk tÿa Yesu: «Dëkwadila bi ile ntehnëdënihi vëyi vahnë?» ⁶¹ Yesu ñoñ dëkwadilohna.

Asëna wasadëha asankaf a më mbok tÿëyëka: «Arëhnayik a bi yeru, Ajë Wën hunte sëmbedëfun hi?»

⁶² Yesu më ntëkwaka: «Umë yëfu, wuhne fop nudunëha Ajë Ahn'a ntañad g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop; nudunëha fëna ga njijëď vëgar vamb g'ambin hna.»

⁶³ Awa asëna wasadëha asankaf a më citëk viyi vilëwu va do ntehn: «Gona mbalëfu gë wasede! ⁶⁴ Nkwëryërun wayëw wante njëwik Wënu ƚa. Hak ntehnërun?»

Vëhni fop ntehnëlehnëni menëk, tëfëka ndawï. ⁶⁵ Vëryampo hnë vëhni pëgwëlehnëni tëpahnnëdëniha Yesu, cankëniha yëka ƚi nkwëyatëndëniha do ntehnëdëniha: «Yëtëry, kabi kila yeru, pëyaryifu bi mo ryafëki!» Vëyëka va nufëlehnëniha Yesu poryëndëniha.

Piyer njahëtaďëha Yesu

⁶⁶ Piyer gëď selele hna nkoko ante tükiko asëval aryokun ava asëna wasadëha asankaf a. ⁶⁷ Nukawo Piyer ga njerantëde, më njëkëka dus, do ntehn: «Wëjë fëna gë Yesu nkentiruhö, asan avë Nasaret aƚi.»

⁶⁸ Bare Piyer nambëhnakawo Yesu ntehn: «Yëtëla bi ye ƚaduh ahnës, gwëryëda.» Tac më matëk selele hna nƚi rënkha hna do icale tarëlehn.

⁶⁹ Bare aryokun a më mbok nuka do mbok ntehn tase vële yeho hnam va: «Aƚi asan, aryampo hnë vëhni ye!» ⁷⁰ Piyer mboko nambëhnahna kat.

Ga mbiyëk toyë, vële yeho hnam va më ntehnëniha Piyer: «Paryi nke, aryampo hnë vëhni yeru, kabi wëjë fëna avë resiyo Galile yeru.»

⁷¹ Awa Piyer ndekalehn: «Arafi Wënu ƚa ntiwo wëh ge mërëdëfu! Lëk, yëtëlewahna asan ale lehnëdun aƚi.»

⁷² Wati rac dënk, cale ƚa tarëlehn higëna ƚa, Piyer ndënkwëtalehn ile ntehnëkawo Yesu ƚa: «Tarahnënd cale ƚa wahwënta wahi, njahëtaďëho wahwënta warar yëtëlihohna.» Awa pëgwëlehn kond dus.

15

Yesu vëhni Pilat guverëner vë Rom hna

¹ Vësankaf vësëna wasadëha va, gë vicër va, gë vëharaŋ sariya va, do gë vëvë Mbara Vëhitij va fop, mbarëniho kobëri fo g'acahnëfëď ga soŋe nkwajëlëni. Më ñabëhnëniha Yesu, njiryeryëniha njëďaniha Pilat.

² Arac më tëyëka: «Ahnaw wasëwif wã bi yeru?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

³ Vësankaf vësëna wasadëha va viyë viyabah mërahnëdënihawo. ⁴ Awa Pilat më mbok tëyëka: «Ñoñ dëkwadila bi? Nkwëryëdu wante pëyahnëdëni soje lëw hu ña!»

⁵ Bare Yesu ñoñ golohna ntëkwand, hafo Pilat pëmpënahna.

⁶ Hn'ambënt Pak-wo, Pilat tavëdëhawo aramp aryampo, ale tëyëni bulunda ýa. ⁷ Hara asan, ale wacik Barabas, sëdaryiko kaso hna gé vële ryawëkawo ahn'a ante ñañënanio soje nkwëcëti vësankaf ña. ⁸ Kore ýa njilehnëni vëhni Pilat hna do pëgwëni vëhni fop tëyëndëniha ile rëk mawëryanëdëhëhni hn'ambënt Pak hna.

⁹ Pilat më ntëkwakëhni: «Ñadun bi ravëhnuna ahnaw wasëwif aýi?» ¹⁰ Kabi Pilat njetëko dus, g'iñëwary njinenëhnihawo Yesu vësankaf vësëna wasadëha vi. ¹¹ Bare vësankaf vësëna va peñdëñihëhniwo kore ýa ntehnëni: «Tavëndifuna Barabas.»

¹² Pilat më mbok tëyëkëhni kat kore ýa: «Ye ýadun liwuwa ale wacëdun Ahnaw Wasëwif aýi?»

¹³ Më ntëkwaniha ndekatëndëni: «Pakëryehna hnë kërëwa!»

¹⁴ Pilat më tëyëkëhni: «Awa iyëhne wëh ntik?»

Bare mboko ndekani dus g'ahawary: «Pakëryehna hnë kërëwa!»

¹⁵ Pilat ñadëho nëgëhnëhni bulunda ýa, më tavëka Barabas; ga ntampëniha Yesu, më njëdakëhni wasodade wã pakëniha hnë kërëwa.

Wasodade wã njafanjëdëniha Yesu

¹⁶ Wasodade wã më njonihä Yesu fambery tere guverëner hna, do macëñihëhni wasodade ntahni wã fop. ¹⁷ Cudëniha cud mbëntah, do mbahnëni apënk wadëmpëhn*, pënkwëlehnëniha. ¹⁸ Tac pëgwëlehnëni njafanjëdëniha ntehnëndëniha: «Nkaýiru, Ahnaw Wasëwif!» ¹⁹ Ntänkëdëñihawo, tëpahñëndëniha do ndëkwëhñëndëni haryënk w lëwu. ²⁰ Ante puhñani yafañ dëwu ña, më cudëtëniha cud mbëntah ña, mbokaryëniha viyi vilëwu va do njonihä soje pakëniha hnë kërëwa.

Yesu pakëde hnë kërëwa

²¹ Hara asan, ale wacik Simo, avë Siren†, wëncidëho kaý. Rëm hni vëhni Alekësandër do gé Rufus yeho. Cape tac ndëcëdëho do wasodade wã më porosijëniha ndiñ kërëwa Yesu ýa. ²² Më njiryeryëniha Yesu hn'ile macik Golëgota; umë fëhnëtanëd «Kun Hëloyoy». ²³ Ñadëniho njëdaniha uñen nte hnawëlehnik gé ñatikola ile wacik mir, bare Yesu më njwëyëk. ²⁴ Tac pakëlehnëniha hnë kërëwa do pitëndëlehnëniho viyi vilëwu va do njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo hwëhñëd.

²⁵ Cahnëfëd fo woko ante pakëñihawo ña. ²⁶ Aki keriko do pakiko yan lëwu njëtahnënde soje ile ndawahnik ýa: «Ahnaw Wasëwif wã». ²⁷ Wabandi waki fëna pakaryiniho hnam ñarël Yesu, aryampo g'irëhw, aýëntaw a g'irahahn. ²⁸ [Koyëna ntiyako Vikerëh vinte fëyahnëko: «Had wëwen va ntiryaryiko.»] ²⁹ Vële ryëcëd va nkëlënkëladëniho njewatëndëniha, ntehnëndëni: «Hey! Wëjë ale lehnëko kodu ahñih Cery Wën Cankaf ña do avokary avëry hnë wafac warar, ³⁰ pehëтары wëjë dënk, cëli kërëwa hna!»

³¹ Vësankaf vësëna wasadëha va fëna gé vëharan sariya va njafanjëdëñihawo ntehnëndëni: «Pehëtëkëhni vahnë vëhawary bare kodina pehëta umë dënk! ³² Arabi Arëhñayik a, ahnaw Isërayel a, cël tameki kërëwa hna! Ge nuñun rac, awa kwëtahnëdëfunëha.» Vële pakëlehnëniho gé Yesu va fëna njewëdëñihawo.

Icëm Yesu ña

³³ Lav a nkaf li nkeho, kuyëlehn nkal hna fop hafo hnë wëwati warar g'anent hna. ³⁴ Wati rarëna hna Yesu më ndekak gé fanka: «Eloyi, Eloyi, lëma sabakëtani?» Umë fëhnëtanëd: «Wën mën, Wën mën, soje ye ravëruho?»*

³⁵ Vëryampo hnë vële yeho hnam va, ga nkwëryëni, më ntehnëni: «Nëparyin, Eli macëd!»

³⁶ Aryampo hnë vëhni më nkaryëk koy ankwëy hn'uñen ñañah do cob hnë ryoko, tac njëlëhnëlehnä Yesu soje ce do ntehnëhni vële nkeni va: «Napëryin, nuñen ge Eli njijëd cëlënda kërëwa li!»

³⁷ Tac Yesu më ndekak gé fanka cëmëlehn.

* **15:17** 15.17 Cudëniha cud mbëntah, do mbahnëni apënk wadëmpëhn: Vëntah ýa soje inaw ña ye, apënk wadëmpëhn ña wëntëlëk g'apënk ahnaw a. † **15:21** 15.21 Siren: nkol ye hnë nkal nte wacik gaki Libi. ✠ **15:34** 15.34: Wahnëw 22.2

³⁸ Ipand dëndah, inte fokiko haryènk wèwa le ÿak sëvak Cery Wën Cankaf hna, citako fagant pëgw yanj hafo gëd. ³⁹ Kapiten vë Rom, le hahnëko haryènk wèwa Yesu ÿa, nuko gante cëmëko ka më ntehnëk: «Paryi nke, aÿi asan Ajë Wën yeho!»

⁴⁰ Vësëval vëryampo yeho hnam, vëhni fënali ñawët njëkëdënihawo. Hnë vërac, nkentiniho vëhni Mari mbë Magëdala, gë Salome, gë Mari hnëmu Sak toyo do gë Yose. ⁴¹ Tëfëlehnëdënihawo Yesu ante nkeniho Galile ña do ndokuñëhnëdënihawo. Nkentiniho fëna hnam vësëval vëyabah vëhawary vële njijëniho gë Yesu Yerusalem hna.

Yesu kwëtëde hn'iyag

⁴²⁻⁴³ G'anëka ga, Yosef mbë Arimasi tükiko. Umë ahitij yentiko ale lënënik Mbara Kitiña hna, do itëk Naw Wënu ña napëntëdeho umë fëna. Fac pëhwëta ntawëla ña yeho, bëyëdilo hna fac ntawëla ña pëgwëdëho. Soñe rac ndëkahnëko Yosef nji tëya Pilat inas Yesu ña. ⁴⁴ Pilat pëmpëhnahnëkawo ante njëtako Yesu tük cëm ña. Më macehnëka kapiten ÿa tëya bi paryi nke. ⁴⁵ Ga pëyahnik, kapiten ÿa, paryi nke, Pilat më mawëryanëka Yosef nuf ñas inja. ⁴⁶ Yosef më ntawëk yarëh, cëlëndëk ñas inja kërëwa hna, përyëk hnë yarëh do ndën hn'iyag nte yabiko hn'ikun. Tac këryinët bëraka pidahn rënka yag inja. ⁴⁷ Mari mbë Magëdala gë Mari hnëmu Yose njëkëdëniho bi ne ndënëde ñas Yesu ña.

16

Ibëhn Yesu

¹ Ga ndëcëko fac ntawëla ña, Mari mbë Magëdala, gë Salome, gë Mari hnëmu Sak më ntawëni datikola soñe nji ntini ñas Yesu ña. ² Gë dimasi ÿa kobëri fo, ante pëhnëk lav ña, njilehnëni yag hna. ³ Ntehnëdëniho vëhni fo: «Mo yid këryinëtëhnëfu taka nte fidahnik rënka yag nji?»

⁴ Bare ante tükëniho ña nuniho taka cankaf inja këryinëtiko cape ndampo. ⁵ Awa tükëlehnëni yag hna do më nuniha ajar ga ntañak hnam g'irëhw; viÿi vile yerëko had ambin wilëbilëk ntiyako. Vësëval va më pëmpëhnahnëkëhni, ⁶ bare jar ña më ntehnëkëhni: «Antë pëmpëhnahnu; Yesu mbë Nasaret yëkëlehnëdun, ale fakiko ÿa; Wënu ña mbëhnëndanëka, gena hnani. Yëkëryin, wëli hn'ile kwëtiko hna. ⁷ Tame yiryin afëyawuna Piyer gë vëréfal vëyëntaw va: "Njid napëhëndu Galile hna; hnam nudunëha, gante ntehnëkuno ka.»

⁸ Awa vësëval va cahnëlehnëni g'igary fo ñawëtani yag inja, kabi mbalëdëniho ntakah ña. Do ñoñ wafëyalawohna ahnë, kabi ntakëkëhniwo.

Yesu tufëhnadëha Mari mbë Magëdala

⁹ [Ga mbëhnëk, kobëri fo g'acahnëfëd ga gë dimasi ÿa, Yesu vëhni Mari mbë Magëdala hna tufëhnako ten, ale ntehnëkëko wayine mbëd gë waki ña. ¹⁰ Umë njik pëyakëhni vële nkeniho gë Yesu va. Hara vahnë vërac njëwëhnëniho do kodëniho. ¹¹ Bare ga nkwerëyëniha ga nësëd: «Yesu mbëhnëk, nuñu!» vëhwëtahnëlawohna.

Yesu tufëhnad hnë vëréfal vëhi

¹² Tac, vëréfal vëhi yidëho gë vunkol vutoy. Yesu më mbok tufëhna g'ankeya nte nkok yavëtëdëna ten. ¹³ Vëréfal vëhi va më mbokani pëyanihëhni vëyëntaw va, bare vëhni fëna vëhwëtahnëlehnëniwohna.

Yesu tufëhnad hnë vëréfal pëhw g'aryaw hna

¹⁴ Tac, ga ndëcëk watac fop, Yesu më mbok tufëhna kat vëréfal pëhw g'aryaw hna wati ante tokëdëniho roka ña; ñañëhnëkëhniwo soñe ile nkoni vëhwëtahnëna ÿa do g'ikamb vankaf vantëw hni ña, kabi vëwawëhneliwohna vële hnukawo ga mbëhnëk va.

¹⁵ Më ntehnëkëhni: «Yiryin duniÿa li fop afëyawuni vahnë va wanës Wakasëk ña. ¹⁶ Ale-wo-le hwëtahnëd do njaryi ÿa pëhëtëde; bare ale wod kwëtahnëna ÿa cëdëde. ¹⁷ Wëlin dahëse ile njavëtahnëdëni vële hwëtahnëk va: ntafënihehni wayine ña g'u'wac mën wä; nësëdëni vanësa wakawary; ¹⁸ ge pëladënihehni walën ma ge cedëni wanto wante ryawëd ñoñ didilëhni hna; tindëdënihehni wëbäk ña vëres va do vërac njëréfëni.»

Yesu mbokad darël Wën hna

¹⁹ Ante nësëhnëdëhëhniwo koyëna ña, Ahwëhn a Yesu nufiko nkal li njoyi g'ambin do ntaña g'irëhw Wën. ²⁰ Vëréfal va campëlehnëni gante-wo-gante soñe pëyahneni wanës Wakasëk ña. Ahwëhn a ndemadëhëhniwo hnë ðoku rac gë wëdahëse wapëmpëhnahnah wante ntifëniho ña do tufahnëdëho wanës ña toña ye.]

Itëfëta nte kerëk Lik paṅare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ṅa tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnéka Yesu va lehnëk Lik herëk. Inji «Tëfëta paṅare Yesu» fo ye inte kerëk ale wok gena sëwif. Lik ayeḅn yeho, lawo Pol (Vëvë Kolos 4.14). Kerëhnëdëha Tewofil soṅe uwám Yesu, kolahn kwëtahn karaṅ nte karaṅko ṅa. Lik mbok kerëhna kat Tewofil soṅe wayas Pol do nagi mbara vële hwëtahnéka Yesu va hnë ikayëte le wacik Vantiyehn Vëfayik va.

Kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd g'iryaw gë wahnah gë wafëhw imbëd gë warar g'imbëd (64 gë 85) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Inji kayëte Itëfëta paṅare Yesu njëdahnëd fop wayab ntëbi wale yehëhna hnë kayëte Marëk hna. Age Marëk tufahnëdëha Yesu had «Ajë Wën» Lik tufahnëdëha had «Ajë Ahnë». Pëgwëhnahnëk pëyahñënd nagi San Ayary a, alintërawu Yesu, do puhahnëd gë kayënda Yesu ambin hna ante mbëhnëk ṅa.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Yesu, Aju ahnë, toña, Naw Wënu ṅa, wayine, wameh, koryi.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Soṅe ye kerëk Lik inji kayëte (1.1-1.4)

Hnagi San Ayary a do gë Yesu (1.5-2.52)

Ikaraj San Ayary a (3.1-20)

Yaryi Yesu ya, do le njëkëhnahnëdëha Sintani Yesu (3.21-4.13)

Yesu Galile pëgwëd doku lëwu ya (4.14-9.50)

Yesu cahñëk nkol Galile soṅe nji Yerusalem (9.51-19.27)

Itënk Yesu Yerusalem ṅa (19.28-23.25)

Icëm g'ibëhn Yesu ṅa (23.26-24.53)

Picëta wanës paṅare Yesu

¹ Ayënta mën Alënah Tewofil, vahnë vëyabah njëkëlehnëni njëtëni do kerëni ile ye toña ya fop hn'ile ryëcëtako fagant fu ya. ² Kobëri wapëgwa hna vële yeho wasefe waṅi fop va hwëtehnahniko pëyahñëni wanës Wënu ṅa do awa vëhni fëyakëfu fop ile liyako ya. ³ Soṅe umë ye, Alënah Tewofil, ante njëkëlehnëbu wapacëk ami fëna, caṅahnëko herëhni waṅi fop ile liyako kobëri wapëgwa hna hafo hn'ile puko hna, ⁴ aholahn ahwëtahn karaṅ inte haraṅjiruhu ṅa.

Ipëyahñ hñagi San Ayary a

⁵ Wati ante nkeho Erod ahnaw Yude ṅa, nkeho hnam asëna wasadëha ale waciko Sakari. Hnë kore vësëna vëva Abiya* hna kwëhnaryiko. Asëvalu, Elisabet maciko. Umë fëna hnënk asëna asankaf ale waciko Aron hna kwëhnaryiko. ⁶ Catëniho vëhni vëhi tak haryënk Wën hna, mawëhnëniho sariya ya gë fop ile tëyëk Ahwëhn a. ⁷ Vëhwëhnalawohna fatah, kabi Elisabet nagëdïlohna do tëko ntafëni vëhni vëhi tak.

⁸ Fac ryampo, Sakari doku vësëna wasadëha ya ntidëho Cery Wën Cankaf hna, kabi agwën kore lëwu ya yeho. ⁹ Ntiniho gante nke namu vësëna wasadëha ka soṅe tëhnahni ahnë do tëhnayiko Sakari tënk yëwa sëvah Ahwëhn hna nji pëd duf inja. ¹⁰ Wati nte pëdëde duf inja, fop bulunda ya g'ipër njëfadëniho.

¹¹ Mëleka Ahwëhn a cahnahnikawo Sakari: gë farëhw hn'ile cënade sadëha hn'ile pëdëde duf inja nëwëko. ¹² Sakari ga nuka, ntafëlehna ntawary inja do ntaka dus. ¹³ Bare mëleka ya më ntehnëka: «Antë ntaki, Sakari; Wënu ṅa nkweyëk wayëfa hu wa. Elisabet, asëval hu, nagëhnëdëhina fatah facan fante wacëdu San. ¹⁴ Natëdëhi dus soṅe lëwu ya; njabëcëni fëna vële natëntëde va kabi nagik. ¹⁵ Aryokunëhn Ahwëhn asankaf yed. Cedina muk ile ryëwëñëd. Kobëri donk hnëmu hna pëbëdëha Iyir Ipacah inja. ¹⁶ Mbokaryidëhëni vutah Isërayel va Ahwëhn hna Wën hudëw hni ha. ¹⁷ Umë ryënkwehñidëha Ahwëhn a. Gë Iyir inte yëd'akawo fanka kila Eli fa njijëd soṅe konjëlehnëhni warëm wa gë vutah vuntëw hni va do vële wok vëlëñëñëdïlahna Wën va mbokaryini kwëhnani hakili satah. Karaṅdëhëhni bulunda le fëhwëtaf itëk Ahwëhn a.»

¹⁸ Awa Sakari më tëyëka mëleka ya: «Hak njëtëdëfu waṅi toña ye? Ntafëbu do asëval mën aji fëna ntafëk!»

* 1:5 1.5 Abiya: Wati Sakari ya nkeniho vësëna wasadëha wakore 24 gë vëva Abiya va per, ankwëcëtëlëdëhniho Cery Wën hna soṅe doku ya (1 Tëfëta 24).

¹⁹ Mēleka ŷa mē ntēkwaka: «Ami, Gabēriyel yebu, ale hahnēd haryēnkw Wēn hna soŋe ryokuŋēhnēdēwa; payiko yiju yonēhniŷi waŋi wanēs wakasēk wapērēn. ²⁰ Ie hnēsēbu ŷi ntiyađ ge wati ŷa tēkēk. Bare maŷēlihna; soŋe rac kodila avok ahnēs hafo hale ntiyađ watac.» Mēleka ŷa koyēna nēsēhnēkawo Sakari. ²¹ Hnē wati rac, kore ŷa napēdēnihaŷo Sakari do pēmpēhnahnēkēhniwo, kabi mbiŷēhēdēho bambery ŷēwa sēvah hna. ²² Ga cahnik, kodilohna nēsēhnēhni do vahnē va nŷētēniho iŷē le ŷatik gē Wēn nuk ŷēwa sēvah hna. Tēk pēgw fac rac, kodilohna mbok nēs, aki fo ndēkwandēdēhēhniwo. ²³ Tac ga puk wafac wale rēfēkawo Sakari ndokuŋ hnē Cery Wēn Cankaf hna, mē mēncēk gē ŷalu. ²⁴ Ga ndēcēk watac fop, Elisabet, asēvalu ndonkēko do hnē wadepera mbēd cahnēdīlohna tere hna. Ntehnadēho: ²⁵ «Wēlin ile ntinēhnēko Ahwēhn a! Maŷēk ntihēto ile sēfēhnēdēhoŷo tase vahnē fop ŷa.»

Ipēyahh hnaŋi Yesu ŷa

²⁶ Hn'ulepera hwēhn mbēd gē ryaw hniđonk Elisabet hna, Wēnu ŋa payēkawo mēleka Gabēriyel gē resiŷo vē Galile, hn'ankol nte ŷacēde Nasaret hna, ²⁷ hn'aryag ale woko yētēna vēsan; Mari maciko. Asan ale ŷacik Yosef hwēhnēkawo do yentiko hnē hnēnk Ahnaŷ David. ²⁸ Mēleka ŷa tēnkēko ŷalu hna do ntehna: «Natēryiŷi Mari! Ahwēhn a ŷad ntinēhni iŷē fērēn, gē wējē nkerun.»

²⁹ Mari pēmpēhnahnēkawo đus wanēs mēleka ŋi; mē tēyak bi ye pēhnētānēk iŷi simpaŷi. ³⁰ Awa mēleka ŷa mē ntehnēka: «Antē ntaki Mari, kabi Wēnu ŋa ŷadēhi. ³¹ Ndonkēdu do ahnaga facan fante ŷacēdu Yesu. ³² Ale hwēhnak nafa yeđ do rēkēde macēnde Ajē Wēn Hunte Sēpēk Fop. Ahwēhn a Wēnu ŋa ntidēha ahnaŷ asankaf gante ntikawo David rēmu sankaf ka, ³³ do umē yeđ ahnaŷ vutah Isērayel va kwēlēkwēl, ucankaf ntēwu ŋa puđina.»

³⁴ Mari mē ntēyēka mēleka ŷa: «Hak lē kod nke watac, kabi yētēla vēsan?»

³⁵ Mēleka ŷa mē ntēkwaka: «Iyir Ipacah iŋa njiđēd hnē wējē do fanka Wēn Hunte Sēpēk Fop ŋa cankēdēhi had icēn. Soŋe rac macahnēde fatah fapacah fante hnaġēdu fa, Ajē Wēn. ³⁶ Elisabet mbaŷēhu, umē fēna, facan nagēd mama ntafahnēk; umē ale lehnēdeho nagēdina ŷa, lepera hwēhn mbēd gē ryaw ŷa nkehahnēk. ³⁷ Yētēry, ŋoŋ gena ile nkok kodina nti Wēnu ŋa.»

³⁸ Awa Mari mē ntehnēk: «Aryokuŋēhn Ahwēhn a yebu; arabi fop nkewo gante nēsēru ki.» Awa mēleka ŷa njilehn.

Mari vēhni Elisabet

³⁹ Hnē wafac warac, Mari pēhwētalehn g'uŷankahnah ŋi hn'ankol nte ye hnē wahuŋ hnē resiŷo Yude hna. ⁴⁰ Ante tēkēko hnam ŋa, tēnkēko tere Sakari hna do nkaŷa Elisabet. ⁴¹ Wati nte nkŷeryēko arac simpaŷi Mari ha, fatah fa ŷēnkakawo hn'đonk hna gē fanka. Wati rac dēnk, Elisabet pēbēlehna Iyir Ipacah iŋa ⁴² do ndeka gē fanka: «Wēnu ŋa ntinēhnēki viŷē viferēn ntēbini vēsēval va fop do ntinēhnēka fēna fatah fante hnaġēdu fa! ⁴³ Mo ga yebu ami, nehahnidēho hnēmu Ahwēhn mēn aki? ⁴⁴ Ante nkŷeryēbu simpaŷi hu ha, fatah fa ŷēnkak uhnatah đonk mēn hna. ⁴⁵ Mbetaru kabi kwētahnēruha Ahwēhn a ntidē ile pēyaki ŷa!»

Hnēw Mari ŷa

⁴⁶ Awa Mari mē ntehnēk:

«Ntaŷary mēn iŋa fop naŷēnēdēha Ahwēhn a,

⁴⁷ sakahn mēn ha pēbēka uhnatah soŋe Wēnu ŋa, afehēt mēn a;

⁴⁸ kabi ndēnkŷētako, ami ale wok kwēhnala nafa ŷi.

Tēk pēgw gaki, vahnē vēvē đuniŷa vi fop rēkēd macēndēniho ale ŷad Wēn,

⁴⁹ kabi Wēnu ŋa, Ayawah a, ntinēhnēko viŷē vifēmpēhnahnah visankaf.

ŷac lēwu ŷa ŷak lēnēnik đus.

⁵⁰ Kaŷēhnandēha gē vanjeh vayah vante lēnēnēdēha gē antakah va.

⁵¹ Ntik đoku sankaf gē fanka vāk lēwu ŷa:

Campehnēkēhni vēle hnaŷēnad va.

⁵² Kēfēkēhni vēsankaf va ucankaf ntēw hni hna,

do matēndēdēhēhni vēle vanad va.

⁵³ Njēdakēhni vetak sankaf vēle ŋjoko inte va,

do ntahni vēvetak va wēbāk fo.

⁵⁴ Njiđēk ndemahni đulunda Isērayel ŷa, vēryokuŋ vēlēwu va:

đēnkŷēna tufa Abēraham gē vutah vuntēwu va, kaŷēhnahn dēwu ŋa

⁵⁵ kwēlēkwēl, gante ntehnēkēhniwo vacērakēlo fu ka.»

⁵⁶ Mari koyēna puhnako hnēw lēwu ŷa. Umē vēhni Elisabet hna ŷēwēko ile rēkēk wadepera watar, tac mēncēk gē ŷalu.

Hnagi San ŷa

⁵⁷ Wati nte nagand Elisabet ŋa tēkēko, mē nagēka facan. ⁵⁸ Koyēna vēsaryēntaŷu gē hnēnk lēwu ŷa njetaniho Ahwēhn a kaŷēhnahnēka đus g'umē, awa mē natētinkēhni vēhni fēna.

⁵⁹ Hnē fac hwēhn mbēđ gē warar hna, mē njijēni soŋe kácehnēniha fatah fa gante nkeho namu lēw hni ka; Sakari ñadēniho macēniha vahnē va, wac rēmu ŷa. ⁶⁰ Hnēmu mē ntehnēk: «Hali, San macēde.»

⁶¹ Vahnē va mē ntehnēniha: «Bare, kwēhnalihahna la aryampo hnēnk hu hna ale ŷacik koyēna!» ⁶² Awa mē ndēkwānēniha rēm ŷa tēyēniha bi hak ñad maci fatah fantēwu fa.

⁶³ Sakari mē tēyēk iñē ile herande do umē kerēk: «ŷac lēwu ŷa San ye.» Vēhni fop pēmpēhnahnēlehnēhni. ⁶⁴ Taŋ Sakari kolēlehn mbok nēsēnd, pēgwēlehn ndekand, cēmbēnda Wēnu ŋa. ⁶⁵ Awa vēsaryēntaŷu va fop pēmpēhnahnēkēhniwo, do fop hn'ankol nte ye hnē wahuŋ hnē resiyo Yuđe hna tēfētadeho watac. ⁶⁶ Fop vēle wēryēko ga tēfētade watac va nahadēniho do tēyadēniho: «Awa ye ga nkeđ faŋi fatah?» Nuniho fanka Ahwēhn fa g'umē nkeniho.

Hnēw Sakari

⁶⁷ Hnē wati rac, Sakari, rēmu fatah fa, pēbēkawo Iyir Ipacah iŋa, pēgwēlehn nēsēnd wanēs Wēn ntehnēnd:

⁶⁸ «Arafi Ahwēhn a Wēn bulunda vēvē Isērayel va cēmbi, ka bi njijēk pa bēhni bulunda lēwu ŷa do pēhwētēk fop soŋe pehētēhni:

⁶⁹ Canēhnikēfuna Afēhēt ahwēhn fanka, hnē hnēnk David aryokuŋ alēwu hna,

⁷⁰ wakila ŋa mbiŷēk ga pēyahēniho watac,

⁷¹ mē lehnēko pehētēđēhēfu hnē vēle ŷad ntinihēfu wameh va do gē hn'imēk vēle ŷewēkēfu va fop.

⁷² Koyēna tufahnēk dol kaŷēhnahn nte kwēhnako soŋe vacērakēlo fu ŋa do đēnkwēna kwētēla nte ntiko gē vēhni ŋa.

⁷³ Ha, ntik ile ntēkēhnēkawo rēm fu ŷa Abēraham:

⁷⁴ ŋaŷētēđēhēfu hnē vēle ŷewēkēfu hna kolahnin ndokuŋēhnēndena ntakah kēm,

⁷⁵ nkehahnin vahnē vēle ŷahnēka do catin haryēnk w lēwu hnē wafac đuniŷa lēw fu hna fop.»

⁷⁶ «Do wējē, fatah mēn, kila Wēn Hunte Sēpēk Fop yeđu: ndēnkwēhnēđuha Ahwēhn a afēhwētēhnēhēnda nkaw ŋa.

⁷⁷ Do koyēna njetēndanēđu hēhni bulunda lēwu ŷa njijēđ pehētēhni g'itavēhn wameh wadēw hni ŋa.

⁷⁸ Toña ye, Wēnu ŋa Ahwēhn fu ŷa kaŷēhnahnēđēha đus: Nke had lav ule fēhniđ do penifu g'ambin,

⁷⁹ soŋe penahnēhni vēle ye hnē umēhwēry do gē hnē icēm icēm hna,

yasaryahnēfu hn'ankaw yam hna.» Sakari koyēna puhnako wanēs wadēwu ŋa.

⁸⁰ Fatah fa naŷēđēho do hakili lēwu ŷa nkwenadēho. Hnē wula ntēđēko hafo hale pēgwēko đoku lēwu ŷa hnē bulunda vahnē vēvē Isērayel hna.

2*Hnagi Yesu ŷa*

¹ Hnē wati rac, Sesar Ogis, Ahwēhn Nkal a, ntehnēko kerini vahnē vēvē nkal va fop. ² Vaker watac yeho wandēnkwēryēnk w do wati rac Kiriniyus yeho guverēner vē Siri ŷa. ³ Vahnē va fop njidēniho keraryini, ale-wo-ale nkol ntēwu hna.

⁴ Awa Yosef, umē fēna, matēko nkol Nasaret nte ye hnē resiyo Galile hna, soŋe nji hn'ankol Betēlem nte ye hnē resiyo Yuđe hna, hn'ile nagiko ahnaw a David, ka bi hnēnk David hna nkentiko. ⁵ Njokawo Mari, ale kwēhnēko ŷa, keraryijini njidēniho, do Mari g'idonk nkeho. ⁶ Wati nte nkeniho Betēlem ŋa, fac hnag ŷa tēkēlehni. ⁷ Mē nagēka facan, fatah fandēnkwēryēnk w fantēwu fa yeho. Mē pēryēka gē yarēh do ntana hn'ile kwētēndeni wusaŷ uryaw* hna, ka bi vēhnuŷalohna igwac cery vēhneh hna.

Mēleka ŷa gē vēhery wape va

⁸ Hnē resiyo rac đēnk, nkeniho vēhery wape vēle ryakēđēho gē wēhaŷ soŋe njēkandēnihēhni wape wadēw hni ŋa. ⁹ Mēleka Ahwēhn a mē karyētahnikēhni taŋ do icēmb Ahwēhn a kwērelehnēhni gē humpen hucankaf. Vēhery wape va mē ntakēkēhni đus. ¹⁰ Awa mēleka ŷa mē ntehnēkēhni: «Antē ntaku! Wanēs wakasēk

* 2:7 2.7 Hn'ile kwētēndeni wusaŷ uryaw: Wusaŷ ŷa gē vahnē va cery ndampo fo ndakahnēđēniho.

wapërën yinenëhnicdëmu wante hnatëdëhëhni fop bulunda yi. ¹¹ Hn'uñi mëd, hn'ankol David hna, nagëhnirunëha Afëhët; Arëhnayik a ye, Ahwëhn a. ¹² Do wëli dahëse ile yavëtahnëdunëha ya: tëkatëdunëha fatah ga përyik g'iyarëh do ntani hn'ile kwëtëndeni wusaw' urayav hna.»

¹³ Ga nësëk watac, kore wamëleka wakaŵary wante w'atik g'ambin karyëtajëniho fëna taj, cëmbëndëniha Wënu ña ntehnëndëni:

¹⁴ «Cëmbënëfuna Wën Hunte Sëpëk Fop, do vële ñad va araŵi nuŵani yam ya duniŵa li!»

Vëhery wape va Betëlem hna

¹⁵ Ante mbokani wamëleka g'ambin ña, vëhery wape va më ntehnëläni: «Awa yinëfu tameki hafo Betëlem hna: afo nuyn ile liyak hnam ya, ile njetëndanëkëfu Ahwëhn aŵi.»

¹⁶ Njilehnëni ñap tëkatëniha Mari gë Yosef, do gë fatah fatoy fa ga ndakëk hn'ile kwëtëndeni wusaw' ryav hna. ¹⁷ Ga nuniha, më tëfëtani ile ntehnëkëhniwo mëleka ya soŵe fañi fatah fatoy fa. ¹⁸ Fop vële wëryëkëhniwo vëhery wape va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës wante nësëdëniho ña. ¹⁹ Bare ge Mari ye, wañi fop hakili hna kwëtafëho do nahafëho. ²⁰ Tac vëhery wape va mbokalehnëni gë wëhaŵ naŵënëhatëndëniha Wënu ña do cëmbëndëniha soŵe ile nkwëryëni do nuni ya fop; fop gante nësëhnëkëhniwo mëleka ka nkeho.

Icëh Yesu Cery Wën Cankaf hna

²¹ Ante nuŵako fatah fa wafac mbëd gë warar ña, fac ile kácahnëde ya yeho; hnë fac rac maciko Yesu, wac ile nkabahnëko mëleka hara hnëmu donkëna ten ya.

²² Wati ile rëfëkawo ntini Mari gë Yosef sadëha pacëna ña rëkiko, gante ntehnëk sariya Moyis ka. Awa më njini Yerusalem Cery Wën Cankaf hna do njonihata fatah fa cëhina Ahwëhn a, ²³ kabí keriko fëna sariya Ahwëhn hna: «Facan fandënkwëryënkw fante wo hnagik fa Ahwëhn a sahëdeha.»^{*} ²⁴ Tëfëkawo fëna canëni sadëha le tëyëk sariya Ahwëhn a: «Walagi wahi ma vupah vuki†.»

Ipankël gë Simeŵo

²⁵ Yerusalem hna nkeho asan ale waciko Simeŵo. Asan arac catëko do ntënëndëdhawo Wënu ña do napëdëdhawo ale rëfëkawo njij pehëtëhni vëvë Isërayel va. Iyir Ipacah inŵa g'umë nkeniho ²⁶ do njetëndanëkëwawo cëmëdina hara nulahna Arëhnayik ale payid Ahwëhn a Wënu ña. ²⁷ Awa Simeŵo, Iyir Ipacah inŵa hnësëndëhawo, njiko Cery Wën Cankaf hna. Wati rac dënk vële hnagëka Yesu va njiryejënihawo soŵe ntini ile tëyëk sariya soŵe lëwu ya. ²⁸ Simeŵo, ga nuka, njakëkawo do camehna Wënu ña ntehn:

²⁹ «Tame, Ahwëhn, ntiru ile hnësënhëruhoŵo ya:

Awa kodu arava aryokunëhn hu ya cëm yam.

³⁰ Nufuha gë vinkër mën vi dënk afëhët ale fayiru ya,

³¹ umë ye ale fëhwëtëru soŵe wabulunda ya fop:

³² humpen hunte lid ayëti wahnënk duniŵa li fop ye do umë yed icëmb vëvë Isërayel, bulunda hu ya.»

³³ Vële hnagëka Yesu va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës wante nësëdëho Simeŵo soŵe lëwu ña. ³⁴ Simeŵo ndëwakëhniwo tac ntehna Mari, hnëmu Yesu: «Wënu ña tēhnaka fatah hu fi, kēfahnēhni vëyaŵah do matëndëni vëryampo hnë Isërayel hna. Dahëse Wën yed, bare vahné va ñwëyëhnëdëniha. ³⁵ Koyëna njetëde vinahan vicowak hnë vahné vëyaŵah. Do wëjë, Mari, horot ya cëhëdëhi ntaŵary inji had sëlame.»

Ipankël gë Ana

³⁶ Nkeho fëna kila asëval; Ana maciko. Rëmu Fanuwel maciko do hnë hnënk Aser hna nkentiko. Ana ntafëko dus. Wabëhn mbëd gë waki ntilahnëniho g'asan ale yëlëkawo hn'undag ntëwu hna tac asanu cëmëko. ³⁷ Asan këm fo nkoko hafo nuŵa wabëhn wafëhw imbëd gë warar gë wahnah (84). Cahnedilohna Cery Wën Cankaf hna do ntiŵadëho sali Wënu ña g'umëd gë g'anent: cujëdëho do njëfadëho. ³⁸ Hnë wati rac dënk tēhantikēhniwo do pēgwēlehn camehnēnda Wënu ña. Do nēsëndēhēniwo soŵe fatah fa fop vële hnapëdëho ipëh Yerusalem va.

Imënc gë Nasaret ña

³⁹ Vële hnagëka Yesu va, ga puhnani idi ile tëyëk sariya Ahwëhn a, më mëncëni gë Galile nkol ntëw hni hna, Nasaret. ⁴⁰ Yesu naŵëdëho do njawëdëho, usery lëwu ya nkwënadëho do Wënu ña tufahnëdëho inŵa dëwu ña.

* 2:23 2.23: Icahn 13.2,12,15 † 2:24 2.24 Walagi wahi ma vupah vuki: soŵe sadëha ya fape fakwëhn bëhn rëyik, bare vëhayëhnah va, vupah vuki tēyini. (Soŵe Walevi 12)

Yesu Cery Wën Cankaf hna

⁴¹ Bëhn-wo-bëhn vële hnagëka Yesu va njidëniho Yerusalem soje ambënt Pak ña.
⁴² Ante nuñako Yesu wabëhn pëhw gë waki ña, më njoryaryëniha gante nke namu ambënt tac ka. ⁴³ Ante puk ambënt ña, mëncëdëniho, bare Yesu Yerusalem hna nkoko do rëmu gë hnëmu vëyëtëlohna. ⁴⁴ Ntiyahnëkëhniwo gë vëréfal hni nkentiko do fac ña fop njasëniho. Awa pëgwëlehnëni njëkëlehnëndëniha hnë wahnëk walëw hni hna do gë wëlawo walëw hni hna, ⁴⁵ bare vëhnulawohna. Mbokalehnëni gë Yerusalem nkotëni njëkëlehnëhëndëniha. ⁴⁶ Hnë fac rarëna hna, më nuniha Cery Wën Cankaf hna. Fagant vëharan sariya hna ntañako, nëpadëhëhniwo do tëyëdëhëhniwo. ⁴⁷ Fop vële wëryëdëhëhniwo va pëmpëhnahnëkëhniwo gante kwëhnako hakili ka do wante ntëkwadëho ña. ⁴⁸ Vëhni, rëmu gë hnëmu, ante nuniha ña, pëmpëhnahnëkëhniwo ñus. Hnëmu më ntehnëka: «Ajë mën, soje ye liruhëfu aki? Rëmuñ g'ami ndëñakëbun ñus ayëkëlehnatënde.»

⁴⁹ Më ntëkwakëhni: «Soje ye ga yëkëlehnëdëfünëho? Yëtëluhna bi tëfëko yewu cery Rëm mën hna?» ⁵⁰ Bare vëyëtëlohna ile ntehnëdëhëhniwo ña.

⁵¹ Yesu mëncëntëlehnëni gë Nasaret do nkoko ntënëhëndëhni. Wante liyak ñi fop, hnëmu hakili hna kwëtako. ⁵² Awa Yesu hakili ña nkwënadëhëhniwo, nañëdëho do nkeya ntëwu ña nëñahnëkawo Wënu ña gë vahnë va.

3*Ikaran San Ayary*

¹ Awa hnë bëhn le nuñahnëko Tiber wabëhn pëhw g'imbëd (15) ga nkehahnëko Ahnañ fop vankal vante kwëhnëko Rom va, Pos Pilat yeho guverëner vë Yude ña, Eroñ hnañwëko hnë resiyo Galile hna do aheryu, ale waciko Filip ña, umë hnañwëndiko hnë resiyo Iture hna gë Tërakonitis hna, Lisaniyas yeho guverëner vë Abilen ña, ² do Anas gë Kayif yeho vësankaf vësëna wasadëha va. Hnë wati rac nuñako San,aju Sakari, wanë Wënu ña wula hna. ³ Tac ndapëko inkal bë sën sankaf Yurëdan hna fop ntehnatëndëhni vahnë va: «Gwëcëtararin vankeya va, ayaryiwu do Wënu ña tavëndëhu wameh hun ña.» ⁴ Koyëna ntiyako ile kerëko kila ile waciko Esayi ña kayëte ntëwu hna:

«Nëparyin! Asan ryekad wula hna, më lehnëd:

“Pëhwëtëryin nkañ Ahwëhn a,
 dinëndina vankañ vacatah ñus!

⁵ Vankëd va gë wahun ña fop këñëndëlehnëde;
 vankañ vatumpak va catënëde,
 vankañ vapërëkak va fop pëhwëtëde.

⁶ Do vahnë va fop nudëni ipëh inte watik hnë Wën.”*

⁷ Kore vahnë yijëko vëhni San hna soje njaryëhni. Ntehnëdëhëhniwo: «Wühnë, merun had walën wayapah! Mo lehnëku yaryi ñi fo koñ pehëtu ntavah cankañ Wën nte yejëk ñi. ⁸ Atëh përen wadëwël wapëren ntëwëd; diryindën viyë vifëren arufahnahu nkweçëtarun vankeya va! Ant'ahnahandu: “Rëm sankaf fu ña, Abëraham ye”, had watac nkwerënked afëhëtahniwu. Pëyadëmu: Wënu ña koñ dënk nti wañi wëraka vutah Abëraham! ⁹ Rasëhn ña pëhwëtak ños vatëh va kobëri vënkahn hna: Atëh ntewo-nte wok dëwëdina wadëwël wapëren ña nosëde do ntabi gë hwëdëh.»

¹⁰ Vahnë va tëyëdëhëhniwo: «Ye rëfëkëfu lifu?»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Ale hwëhnañ vacuñ vaki tëfëka njëda ndampo ale wok kwëhnana do ale hwëhnañ rokëtok tëfëka cëhahn.»

¹² Vëréf yatëtanke fëna njijëniho njaryaryini. Më tëyëniha: «Aharan, fuhnë lë, ye rëfëkëfu lifu?»

¹³ Më ntëkwakëhni: «Ant'asosehnuni vahnë va ntëbi ile lehnirun arëyuni ña.»

¹⁴ Wasodafë fëna tëyëntinihawo: «Fuhnë lë, ye rëfëkëfu lifu?»

Më ntëkwakëhni: «Ant'ahnufu koryi ahnë gë fanka ma gë wamërahñ, bare cosë hun inja nkewu gwër.»

¹⁵ Bulunda ña napëdëhëhniwo Arëhnayik a: ale-wo-le tëyadëho bi San ye? ¹⁶ Awa San më ntehnëkëhni vëhni fop: «Ami, gë wënka njaryëdëmu; bare ale yejëk a umë lëbëko: catëla dënk fëthahu viyëba wapary wadëwu ña. Umë, g'Iyir Ipach do gë hwëdëh* njaryëdëhu. ¹⁷ Väk hna mënkwek bëryew inja pitëndëlehnahn wanëc ña gë vaparyel va. Ndanëd wanëc ña ndank ntëwu hna, bare vaparyel va pëdëd hnë hwëdëh†

‡ 2:49 2:49 Cery Rëm mën hna: koñ pëhnëtan fëna: «ñoku Rëm mën hna». * 3:6 3:6: Esayi 40:3-5 * 3:16 3:16 Gë Iyir Ipach do gë hwëdëh: kode nkweyri fëhnëtanëk viyë vëhni vëhnëmpëlah ma inë ryampo fo. † 3:17 3:17 Pëdëd hnë hwëdëh hunte wok dipëdina muk: Iñin pañare hwëdëh ha nësëd hnë nteñkëdëni vële wok vësatëna va.

hunte wok dipëdina muk.»¹⁸ San nkabëdëhëhniwo bulunda ÿa wayabah wakaŵaryo do pëyadëhëhniwo Wanës Wakasëk ña.

¹⁹ Hnë wati rac, San nirakawo fëna Erof ale hnaŵëko Galile ÿa, kabi Erof asëval acëru ÿa ñëlëko —Erodiyaf maciko— do kabi ntiko fëna viwëh viyabah vihaŵary. ²⁰ Tac Erof mboko nti wëh haŵary kat: cëdehnëkawo San.

Yary Yesu ÿa

²¹ San, ga njaryëkëhni vahnë va fop, njaryëkawo Yesu fëna. Tac, wati nte njëfadëho Yesu ña, ambin ña pidëtako, ²² Iyir Ipacah inja cëlëlehni hnë umë; gë fah mëntëlëniho. Tac kopa vë g'ambin nkewëryëlehni ga ntehnëd: «Ajë mën ale ÿadëfu d'us a yeru; gë wëjë nëjëko d'us.»

Vacërakëlo Yesu va

²³ Yesu mpëd tëkëkawo wabëhn wafëhw warar (30) ante pëgwëko doku lëwu ña. Vahnë va fatah Yosef ntinihawo, ale nagëko Heli ÿa, ²⁴ Heli nte nagëko Matat, Matat nte nagëko Levi, Levi nte nagëko Melëki, Melëki nte nagëko Yanayi, Yanayi nte nagëko Yosef, ²⁵ Yosef nte nagëko Matatias, Matatias nte nagëko Amos, Amos nte nagëko Nawum, Nawum nte nagëko Hesëli, Hesëli nte nagëko Nagayi, ²⁶ Nagayi nte nagëko Mat, Mat nte nagëko Matatias, Matatias nte nagëko Semeyin, Semeyin nte nagëko Yosek, Yosek nte nagëko Yoda, ²⁷ Yoda nte nagëko Yowanen, Yowanen nte nagëko Resa, Resa nte nagëko Sorobabel, Sorobabel nte nagëko Salatiyel, Salatiyel nte nagëko Neri, ²⁸ Neri nte nagëko Melëki, Melëki nte nagëko Adi, Adi nte nagëko Kosam, Kosam nte nagëko Elëmadam, Elëmadam nte nagëko Er, ²⁹ Er nte nagëko Yesu, Yesu nte nagëko Eliyaser, Eliyaser nte nagëko Yorim, Yorim nte nagëko Matat, Matat nte nagëko Levi, ³⁰ Levi nte nagëko Simeyo, Simeyo nte nagëko Yuda, Yuda nte nagëko Yosef, Yosef nte nagëko Yonam, Yonam nte nagëko Eliyakim, ³¹ Eliyakim nte nagëko Meleya, Meleya nte nagëko Mena, Mena nte nagëko Matata, Matata nte nagëko Natan, Natan nte nagëko David, ³² David nte nagëko Yese, Yese nte nagëko Yobed, Yobed nte nagëko Bos, Bos nte nagëko Sala, Sala nte nagëko Nason, ³³ Nason nte nagëko Aminadab, Aminadab nte nagëko Adëmin, Adëmin nte nagëko Arëni, Arëni nte nagëko Hesëron, Hesëron nte nagëko Peres, Peres nte nagëko Yuda, ³⁴ Yuda nte nagëko Sakob, Sakob nte nagëko Isak, Isak nte nagëko Abëraham, Abëraham nte nagëko Tara, Tara nte nagëko Nakor, ³⁵ Nakor nte nagëko Seruk, Seruk nte nagëko Ragawo, Ragawo nte nagëko Falek, Falek nte nagëko Eber, Eber nte nagëko Sala, ³⁶ Sala nte nagëko Kayënam, Kayënam nte nagëko Arafakad, Arafakad nte nagëko Sem, Sem nte nagëko Nowe, Nowe nte nagëko Lamek, ³⁷ Lamek nte nagëko Matusala, Matusala nte nagëko Enok, Enok nte nagëko Yarët, Yarët nte nagëko Malëlel, Malëlel nte nagëko Kayënam, ³⁸ Kayënam nte nagëko Enos, Enos nte nagëko Set, Set nte nagëko Adam, ajë Wënu ña.

4

Iyëkëhnahn Yesu

¹ Yesu g'Iyir Ipacah pëbah mbokajëdëho gë sën, le wacik Yurëdan ka, njolehna Yir inja wula hna. ² Hnam njëkëhnahnëdëhawo Sintani mënehna. Nõñ tokëd'ilo hna hnë wafac wafëhw wahnah. Ga ndëcëk, umë njoka inte d'us.

³ Awa, Sintani më ntehnëka: «Ge paryi Ajë Wën yeru, dehnëryehna inji taka mbaca mburu.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh Wën va pëyahnëk, “Ahnë gena roka fo valëdëha ñëwahn d'uniya li.”»

⁵ Tac Sintani më mbok njoka hn'ile ñak njihnëk, tufëka fop wahnaw wawë d'uniya wi hwënta ryampo fo. ⁶ Tac ntehnëka: «Njëdädfëmi fop ucankaf gë hnapul gë icëmb wayi wahnaw fop. Iyin fop nuŵabu do kodëfu yëdäwa ale ÿadëfu. ⁷ Age ndëkwëhnëru haryëkn mën soje asëmbo, fop wëjë hwëhnëd.»

⁸ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnëk: “Dëkwëhnëhnëryehna Ahwëhn a Wënu ña do umë fo rëfëka aryokunëhnëd.”»

⁹ Tac Sintani më njoka Yerusalem, tindëka cëmët Cery Wën Cankaf hna do ntehnëka: «Age Ajë Wënu ña yeru, dëdäry gëd, ¹⁰ kabi Vikerëh va pëyahnëk: «“Wënu ña ntehnëdëhëhni wamëleka wadëwu ña keryëndënihi.”»

¹¹ «Tac: “Njakëndënihi wëbäk wadëw hni hna kehahnënihi ant'awëw taka.”»

¹² Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnëk: “Ant'ayëkëhnahna Ahwëhn a Wën hu ña.”»

¹³ Sintani, ga puhnak yëkëhnahn menehna Yesu ña fop, ñawëtalehna hafo nkaŵ kawary.

Yesu Galile pëgwëd' doku lëwu ÿa

¹⁴ Yesu mbokako Galile. Iyir Ipacah ña njëdadëhawo fanka ntihahn fop ile ntidëho ÿa. Koyëna wac lëwu wä campëko vankol hna fop. ¹⁵ Karañdëhëhniwo vahnë va vacaliña wasëwif hna do vahnë va fop cëkwaryëdënihawo.

Yesu pëyahned' Wanës Wakasëk ña

¹⁶ Fac ryampo, Yesu më njik nkol nte waciko Nasaret hn'ile kwëdiko hna. Fac ntawëla wasëwif hna, më tënkëk caliña hna gante njehëka ka. Matëko karañ Vikerëh va. ¹⁷ Umë njëdayik kayëte nte kerëko kila le waciko Esayi. Pidëtëk do tëkat hn'ile kerik:

¹⁸ «Iyir Ahwëhn a hnë ami nke,

umë rëhnako*»

soje yonëhnëwëhni vëhaÿëhna va

Wanës Wakasëk ña;

payiko fëyawëhni vëramp va tavëdëni,

vumëp va nudëni,

vële vërehnik va nkedëni afaya lëw hni,

¹⁹ pëyaçëmu bëhn le pehëtahnëdëhëhni Ahwëhn a bulunda lëwu ÿa tëkik.»*

²⁰ Ga puhnak karañ ña, Yesu më pidëk Vikerëh va mbësahna ale hwëtëda do ntaña. Fop vële yeho caliña va ntañënihawo. ²¹ Pëgwëlehn ntehnëdëhni: «Dol vikerëh vinte harañëfu vi ntiyak wati le hnëpadunëho ÿi dënk.»

²² Vahnë va fop nësëdëniho wanës wapërën Yesu do pëmpëhnahnëkëhniwo ðus wanës waßënak wade nësëdëho ña do ntehnëdëniho: «Bare aÿi gena bi aju Yosef?»

²³ Yesu më ntehnëkëhni: «Pacahnëko ndënkwëtehnëdunëho ile nësëdëni vëyaßah: «Ayërën, yërënyary wëjë dënk.» Ntehnëdunëho fëna: «Njëtaßun fop ile liru Kaperënaÿum ÿa. Diry gë rac ki ani fëna hnë nkol ntëw hu li dënk kabi ani naÿëru.»

²⁴ Tac më nkwënkë: «Toña ÿa fëyaçëmu: wëla kila ryampo dënëndëna nkol nte naÿahnëk. ²⁵ Paryi pëyaçëmu, yamani kila le waciko Eli ÿa, njaßëniho vësëval vële cëmaryëko vësan Isërayel hna. Wati rac nkoko gona tëvënd hnë wabëhn watar gë fagant bëhn do inte cankaf yeho nkal hna fop. ²⁶ Bare Wënu ña payëlawohna Eli wëla hnë aryampo hnë vësëval wasëwif vërac, bare hnë aryampo fo payëkawo ale lëdëko Sarëpëta hnë nkol cankaf mbë Sidon hna.» ²⁷ Nkeniho, yamani kila Elise ÿa fëna vëhwëhn vambiÿ vëyaßah Isërayel hna. Bare wëla aryampo hnë vërac hna yërënilohna ge gena avë Siri ale waciko Naman ÿa.»

²⁸ Ga nkwëryëni watac, vële yeho caliña va pëßëlehnëkëhniwo ntavah. ²⁹ Matëlehnëni canëniha nkol hna njonihya yañ vampamb kuñ nte vëryahniko nkol ña soje cañëtëniha njo gëd. ³⁰ Bare Yesu më ndëcëk fagant lëw hni nji nkaŵ ntëwu.

Yesu asan ahwëhn yine njërënëd'

³¹ Yesu cëlëndako Kaperënaÿum, nkol mbë Galile. Vahnë karañdëho fac ntawëla hna ³² do pëmpëhnahnëkëhniwo gante karañdëhëhniwo ka, kabi g'ucankaf nësëdëho.

³³ Caliña hna nkeho ale pëlako yine wëh. Umë ndekak gë fanka ntehn: ³⁴ «Yesu vë Nasaret, ye ye yëbëlan fu? Afërëkanëfu bi yijëru? Njëtëfu ðus bi mo yeru: Afacah ale payik Wënu ña yeru!»

³⁵ Yesu më ñañëahnëka ntehn: «Demëhnary do cahnëryehna aÿi asan.» Awa, yine ÿa kéfëlehna asan a tase vahnë fop, cahnëlehna hara dilahna wëh.

³⁶ Vële hnuko umë va fop ñayëkëhniwo do ntehnëlëndëni: «Iÿëhne sifa wanës ye ye waji?» Ntehnëdëhëhni wayine ña g'ucankaf do gë fanka: «Cahnëryehna!» do cahnëd.

³⁷ Koyëna wac Yesu ÿa campëko caharaß vankol hna fop.

Yesu vëres vëyaßah njërënëd'

³⁸ Tac Yesu cahnëko caliña hna nji tere asan ale waciko Simo. Awa hnëmu asëvalu Simo tesëko, mbahn ñji njakëkawo ðus. Umë muntaniha Yesu ndemahna. ³⁹ Më njik cëpëka ñañënahna res wä do res wä cahnëlehna. Wati rac dënk matëlehn asëval a pëgwëh nëhëtëhnëdëni.

⁴⁰ Wati le njodëho lav wä, fop vële hwëhnaçëhniwo vëres, sifa wates wanëmpëlah, njinenëhnijikëhniwo Yesu, tindëdëhëhniwo wëßák wadëwu ña vëhni fop soje njërënahnehni do njërëniho. ⁴¹ Wayine fëna sahnëdëhëhniwo vëyaßah ndekatëndëni:

* **4:18** 4:18 Umë rëhnako: Esayi pañare Arëhnayik a nësëdëho; Yesu ntehnëdëho ani umë dënk ye Këris ÿa, Arëhnayik a. * **4:19** 4:19: Esayi 61.1-2 * **4:26** 4:26: 1 Vëhnaŵ 17.8-16 * **4:27** 4:27: 2 Vëhnaŵ 5.1-14

«Ajë Wën yeru». Bare Yesu ñañëhahnëdëhëhniwo soje ndemëhnani kabi njëtëniho vëhni umë ye Arëhnyayik a.

Yesu karanëdëhëhni vacaliña wasëwif hna

⁴² Wakëwak fo Yesu cahnëko nji hn'ile njirëk. Kore ÿa njëkëlehndëdënihawo. Ga nuniha ñadëniho nkonti gë vëhni, antë nji tavëhni. ⁴³ Bare Yesu më ntehnëkëhni: «Vankol vañëntaŵ hna fëna tëtëko fëyahnu Wanës WakasëkNaŵ Wënu ña; soje umë payiko.» ⁴⁴ Pëyadëhëhniwo fëna vacaliña vamb vankol wasëwif hna.

5

Vëréfal vëryënkwëryënkŵ Yesu

¹ Fac ryampo, Yesu kahnëko vambamb lant sankaf Senesaret hna do peñëlëdëniho kore ÿa caharab lëwu soje nëpani wanës Wënu ña. ² Umë nuk wakulu waki tëfary hna. Vëfëla wuwis va cëlëniho ndagëndëni waryey wale pëlahndëni uwis. ³ Kayëlehn hnë kulu ryampo le kwëhnëko Simo, më tëyëka ñawëta vambëj va toye. Yesu ntañalehn kulu hna pëgw karanëdëhëni kore ÿa.

⁴ Ga puhnak wanës ña, më ntehnëka Simo: «Njiryeryëry kulu ÿi hn'ile ñak tëtëk wënka ñi toye. Tac wëjë gë vëréfal hu vi alabu waryey wi afëlahnuni wuwis.»

⁵ Simo më ntëkwaka: «Asankaf, ga mbër nkwayankëtahehnëkëfu, ñoñ pëlalëfuhna. Bare, kabi ntehnëruho labu, ntabëdëfu.»

⁶ Ntabëlehnëni, pëlanihëhni wuwis wuyabah hafo waryey wã pëgw mbëkëtand. ⁷ Më njelanihëhni vëréfal hni vëvë kulu yëntaŵ va njijëni ndemanihëhni. Vëhni më njijëni do pëbënëniho wakulu waki tak wuwis wã hafo ñand tëmpani.

⁸ Simo Piyer, ga nuk watac, umë ndëkwëhnëk karyënkŵ Yesu do ntehna: «Ahwëhn, ñawëtarye kabi asan aŵen yebu.» ⁹ Simo gë vële nkeniho va, fop pëmpëhnahnëkëhniwo do ntakëni, kabi pëlanihëhniwo wuwis uyabah urac. ¹⁰ Koyëna nkehëhniwo fëna Sak gë San, viju Sebede vële mbankëniho doku Simo va.

Yesu më ntehnëka Simo: «Antë ntaki. Tëk pëgw ÿi wati vahnë rëkëdu afëland.» ¹¹ Mbokaryëlehnëni wakulu ña vambëj hna, tavëlehnëni fop tëtëlehnëndëniha.

Yesu ahwëhn ambiy njërëndë

¹² Ante nkeho Yesu hn'ankol ndanko, njijëko asan ale yeho mbiy fo. Arac, ga nuka Yesu, më ndëkwëhnëk karyënkŵ lëwu yëka ÿi nkal li do muntahna ntehna: «Ahwëhn, ge ñadu kodu ayërëno, afacënëleho.»

¹³ Yesu më njelëk vák ÿa ñaka do ntëkwahna: «Ñadëfu: Pacëry!» Wati rac dënk mbiy dëwu ña ntavëka. ¹⁴ Yesu më ntehnëka: «Antë afëyahna ahnë waji, bare yiry njëki asëna wasadëha ÿa do canëry sadëha soje yërën hu ña ile kerëko Moyis ntinde ÿa. Koyëna vahnë va njëtëdëni pacëru.»

¹⁵ Mama ntehnëkawo asan a antë pëyahn, wac lëwu wã campëdëho g'ahawary, bulunda varëpëleddëho nkwyëndëniha do njërëndëni wates wadëw hni. ¹⁶ Bare Yesu umë pitadëho hn'ile njihnek njëfand.

Yesu ahwëhn vorovoro njërëndë

¹⁷ Fac ryampo, Yesu karanëdëhëhniwo vahnë. Wafarise gë vëharaj sariya Moyis va lañantiko hnam. Fop vunkol vumb Galile, Yufde do g'inaŵ Yerusalem matiniho. Fanka Wën fa gë Yesu nkeho, njërëhahnëhni vëres. ¹⁸ Tac vësan rëkiko vële ryibika hnë yala ares ale yeho vorovoro. Ñadëniho ndënëniha, kwëtëniha haryënkŵ Yesu ¹⁹ bare vëhnuñalohna fere; vahnë va pëbëniho. Awa umë kayëni yan cery hna ntihtëni vile rëjahnik va, do cëlëndëniha gë yala per tase vahnë fop haryënkŵ Yesu.

²⁰ Ga nuk Yesu kwëtahn dëw hni ña më ntehnëka ares a: «Lawo, wameh hu ña tavëhniru.»

²¹ Vëharaj sariya Moyis va gë wafarise wã më nahadëni ntehnëndëni: «Mo ga dënk ye aji asan ale yewëdëha Wënu ña? Mo hod tavëhn wameh ña? Wënu ña fo hod!»

²² Bare Yesu njëtëko vinahan vidëw hni va, më ntehnëkëhni: «Soje ye hnahañun koyëna? ²³ Ge ntehnëbu: “Wameh hu ña tavëhniru”, ma ge ntehnëbu, “Matëry do yasëry?” ryampo bi ÿak hnëgëk nësi hnë waji? ²⁴ Bare ñadëfu ayëtu Ajë Ahn'a kwëhna fanka tavëhn wameh d'uniya li.» Awa më ntehnëka ares a: «Ami ntehnëdëmi, matëry, ahnuf yala hu yi, aŵënc gë ÿal hu.» ²⁵ Matëlehn tan asan a tase vahnë fop, nuf yala le ndakahnakëh ÿa, mënc cëmbëhatënda Wënu ña. ²⁶ Kore ÿa fop pëmpëhnahnëkëhniwo më cëmbëdëniha Wënu ña. Ntakëhni do nësëlëndëni: «Nubun dol viyë vile nkok nahadina ahnë.»

Yesu macëdëha Levi tëfa

²⁷ Ga ndécék rac, Yesu cahnéko më nuka aréf yatétanke, ale waciko Levi, laña lëwu hna. Yesu më ntehnëka: «Têfe!» ²⁸ Levi matëlehn, tav fop, tēfëlehna.

²⁹ Tac Levi më ntëvaka lëv sankaf tere lëwu hna. Vëréf yatétanke vëyabah gë vëhawary ntañalahnëniho rok roka ya. ³⁰ Wafarise wä gë vëharaj sariya va mëhnadëniho soje rac. Më ntehnëdënihëhni vëréfal Yesu va: «Soje ye rokëlahnédu, selahnëdu gë vëréf yatétanke do gë vëwen vi?»

³¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Vële wok vëresëna va balëlehniha g'ayërën; vëres va mbalëk. ³² Yijëla wacëwëhni vësatah; mac vëwen yijëbu soje nkwëcëtahnéni vankeya vantëw hni va.»

Yesu soje suj nësëd

³³ Tac wafarise wä ntehnënihawo Yesu: «VëréfalSan Ayary a gë vëlëw fu va cujëdëni kwëlëkwël do njëfadëni, bare vëréfal hu vi vëhni tokëdëni do cedëni kwëlëkwël.»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Kodëna cujëndanini vëfay inël va antë tokëni wati nte nkelahnëni g'ale yëlëk a; ³⁵ wati yejëk ile nufëhnahnëdëniha ale yëlëd a: wafac warac cujëdëni vëréfal mën va.»

³⁶ Tac Yesu më mëntëndëlehnëk: «Ahnë citëdina cud kasëk pëhwëtahn cud cër. Ge gena umë përekanëd kasëk na do citel na tēfëlandina g'icër na. ³⁷ Ahnë tawëdina ñen kasëk na hnë waryëpët wasër* ; ge gena umë, ñen kasëk na përekanëd waryëpët wale wok gona talënd wä; ñen na ténkenëd do waryëpët wä përeka. ³⁸ Bare tēfëka tawi ñen kasëk hnë waryëpët wahasëk. ³⁹ Ale sek uñen ucër ñadina kasëk. Ntehnëd ucër uji gwërënkeha.»

6

Yesu ye Ahwëhn fac ntawëla

¹ Hnë fac ntawëla hna Yesu gë vëréfal vëlëwu va ndécëtaçëniho wëhaÿ wale lafëk vantimp. Vëréfal va pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va, ñwëyëhnëni wëbák wadëw hni hna, cemëni wanëc na. ² Wafarise wëryampo wale yeho hnam wä më ntehnënihehni: «Soje ye lidun le nkok mawëryana sariya fu ya ntiyi hnë fac ntawëla hna?»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Karañëluhna bi ile ntiko David fac ryampo ante njokëhniwo inte, umë gë vëréfëlëntaÿu va? ⁴ Gena bi ténkëko cery Wën hna, nuf mburu ante kwëtëhniko Wënu na, tok do njëdahnëni vëréfëlëntaÿu va? Hara sariya fu ya, vësëna wasadëha fo mawëryanëko tokëni.» ⁵ Yesu mboko nkwën kat: «Ajë Ahn'a umë ye ahwëhn fac ntawëla ya.»

Yesu ale cëmëk vák njërënëd

⁶ Fac ntawëla kaÿary, Yesu ténkëko caliña hna karañëndëhni vahnë va. Nkeho hnam asan ale cëmëko vák rëhw yi. ⁷ Vëharaj sariya va gë wafarise wä njëkëdënihawo Yesu bi njërënëdëha ahnë hnë fac ntawëla hna nuñahnëni ile pëyahnédëni menëk pëlahni. ⁸ Bare njëtëko vinahan vidëw hni va. Më ntehnëka asan ale cëmëko vák ya: «Matëry, ahahn fagant.» Asan a matëlehn Kahn.

⁹ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Tëyëdëmu: Ye ntehnëk sariya fu ya? Ntiyi ufërën fac ntawëla ma uñeh? Afëhëta ahnë icëm ma aryawä?»

¹⁰ Më njëkëkëhni fop tac ntehna asan a: «Yeli vák hu yi.» Më njëlëk do vák ya mbokalehna fërën fo. ¹¹ Awa vëharaj sariya va gë wafarise wä ntavëkëhniwo dus soje rac. Më nkwajëlëdëni bi hak tēfëka ntiniha Yesu.

Yesu tēhnadëhëhni vëfayik pëhw gë vëhi

¹² Wati rac Yesu kayëko hn'ikuñ njëfahna Wënu na; mëd uña fop njëfako. ¹³ Ga pacëk, më macëkëhni vëréfal vëlëwu va tēhnakëhni pëhw gë vëhi do macëhni vëfayik. ¹⁴ Vëhni ye: Simo, ale macëko Piyer, g'aheryu Andëre, ale nkeni rëm gë hnëm; Sak gë San; Filip gë Barëtelemi; ¹⁵ Matiyë gë Toma; Sak aju Alëfe gë Simo nte wacëdëho Ahahnëndak a; ¹⁶ Yuda aju Sak gë Yuda Isëkariyot, ale yed aroka Yesu ya.

Yesu karañëdëhëhni do njërënëdëhëhni vahnë

¹⁷ Yesu më cëlini kuñ hna gë vëréfal vëlëwu va do teryani hnë igwac inte këñëlahnëk nkal iña. Nkeniho hnam kore sankaf vëréfal vëlëwu. Nkëntiniho fëna hnam vahnë vëyabah vëhawary: vahnë vëvë vankol Yerusalem gë vankol Yuçë hna fop, gë wahnaw wawë tëfary wov wä, Tir gë Sidon. ¹⁸ Nëpaniha njijëniho do njërënëhni wates wadëw

* 5:37 5.37 Waryëpët wasër: namu lëw hni hna umë tawahnëdëniho uñen na.

hni. Njërënekëhniwo fëna vële pëlaniho wayine. ¹⁹ Vahnë va fop ñadëniho ñakëniha, kabi fanka sahnëdëhawo njërënedëhëhniwo fop.

Uyivah ma uwëh

²⁰ Yesu njëkëkëhniwo vërëfal vëlëwu va do ntehn:

Mbetarun wuhnë vële haÿëhnëk

kabi Inawë Wënu ña wuhnë hwëhnëk!

²¹ Mbetarun wuhnë vële njok inte gaki vi,

kabi fac yejëk pihnedun dus.

Mbetarun vële hođ gaki vi

kabi fac yejëk ndasëdun.

²² Mbetarun ge vahnë va ñewënihu, ge ntađënihu, njewëdënihu, ntehnëdënihu merun kabi kwëtahnërunëha Ajë Ahn'a.

²³ Natëryiwo ge vahnë va aki ntiđënihu kabi icos sankaf hnapëdëhu ambin hna. Vacërakëlo hni va fëna aki ntiđënihëhniwo wakila Wënu ña.

²⁴ Meku wuhnë vële vetak vi

kabi rëkerun ahnuÿaÿu hnëjah hun ÿa.

²⁵ Meku wuhnë vële fihnëk gaki vi

kabi inte ña njodëhu.

Meku wuhnë vële ryasëd gaki vi

kabi uyiwëhnah hna nkedun do kodun.

²⁶ Meku wuhnë ge vahnë va fop wapëren hun nësëdëni,

kabi vacërakëlo hni va fëna aki ntiđënihëhniwo vëwër vële wëcadëho wakila va.

Iña vële ÿewëkëfu

²⁷ Yesu mbok nës kat: «Wuhnë vële wëryëdëho vi, lehnëdëfu: ñahnëryinëhni vële wok vëÿadiluhna va, dinëhnëryinëhni ufëren vële ÿewëku va. ²⁸ Dëwanëhnëryinëhni ufëren vële ryëwanëhnëdëhu uwëh va do ayëfanëhnënduni vële lidëhu uwëh va. ²⁹ Ge ahnë njewëki tavëryehna mbok njewi hara gwëcagëlihahna; ge ahnë tebëki cud cankañ ña tavëryehna njoryary fatoy fa fëna. ³⁰ Yëdaryehna ale-wo-le wuntaki iñë, do ge ahnë nufëhnëki iñë ile hwëhnëru, ant'aryëñana. ³¹ Dinëhnëryinëhni vahnë va ile ÿadun ntiñëhnënihu ÿa.

³² «Ge vële ÿahnëku fo ÿahnërun mo sëkwaryëdëhu? Wëla vëwën va ñahnënihëhni vële ÿahnëkëhni va. ³³ Fëna ge vële linëhnëdëhu fëren fo linëhnëdun fëren, mo sëkwaryëdëhu? Vëwën va fëna ntiđëni koyëna. ³⁴ Ge navehnëdunëhëhni vële liyahëku mbësadënihu va fo, soje ye hnapëdun icëkwary? Vëwën va fëna navehnëdënihëhni vëwën ntañi soje mbësanihëhni ile navehnënihëhni ÿa fo. ³⁵ Bare ant'aliwu koyëna. Ñahnëryinëhni vële ÿewëku va, dinëhnëryinëhni fëren do ahnavehnëndu hara nahaluhna avësayiwo. Koyëna cos hun ña njaβëd do tufahnëdun vutah Wën Hunte Sëpëk Fop yerun. Përënak umë dënk gë vahnë vële wok vësamehnëdëna muk va. ³⁶ Yabëryiwo ipërëna gante njaβëka Rëmun përen aki.

Ant'ahitiñuni vëÿënta hun

³⁷ «Ant'ahitiñu nkeya aÿënta hun do kitiñëdëluhna wuhnë fëna; ant'ahoyawuna aÿënta hun do koyadëluhna wuhnë fëna; tavëhnëryinëhni vëÿënta hun va do tavëhnëderun wuhnë fëna. ³⁸ Yëdahnëryind do njëdëderun wuhnë fëna; tawëhnëderun ñanjëh nte soryik do ñënkëlehni ndehëtand ki fo; ga ñëña ante ÿanjëhnañdëdunëhëhni vahnë ña ñanjëhnañdëderun wuhnë dënk.»

³⁹ Yesu mboko mëntëndëlehneñni: «Umëp kodina kaha mëp ntaÿu hara vëyona hnë hatëh vëhni vëhi tak. ⁴⁰ Fakarañ fante lëbëka aharañ alëwu gena; bare fakarañ fante harañëk hafo puhna had aharañ alëwu nked.

⁴¹ «Soje ye yëkëdu ivëd le ye inkër aÿënta hu do hara kamantihna bërëh bële yehi nkër hu hna? ⁴² Wëjë, ale wok nudila bërëh bële yehi nkër hu hna, hak kodu alehna aÿënta hu ÿa: "Aÿënta mën, napërye lihëti ivëd le yehi nkër li"? Wëjë, ale ntiyahneñ catëru alëbëhni vëÿëntaÿ, dihëтары ten bërëh bële yehi nkër hu hna tac nudu dus alihëtahn ivëd le ye nkër aÿënta hu ÿi.

Atëh g'ile ntëwëd

⁴³ «Atëh përen dëwëdëna viwëh, atëh meh fëna dëwëdëna viferën. ⁴⁴ Atëh-wo-tëh njavëtëtëde gë vantëwël vantëwu va: kwëcëdëna wanuÿ hnë idël imeh, kwëcëdëna fëna waresen hnë wadëmpëh. ⁴⁵ Ahnë afëren ifëren nësëd kabi umë fëbëka ntaÿary dëwu hna; ahnë awëh uwëh nësëd kabi umë fëbëka ntaÿary dëwu hna. Kabi wës ale-wo-le ile fëbëk ntaÿary dëwu ÿa nësëd.

Vacery vaki

⁴⁶ «Soŋe ye wacëdunëho: “Ahwëhn, Ahwëhn”, do didiluhna ile lehnëdëmu ya? ⁴⁷ Alewo-le yijëk ÿal mën a do nëpa wanës mën ŋa nti ile hnësëdëfu ya, ⁴⁸ had ale vëryëk cery njaŋah nke: nkabëd hafo tëwën ðus tac pëgwëlehn bëry iŋa. Ge tëkik uwac wënka sën ŋa përekanëdilahna, kabi bëry yaŋah mbëryik. ⁴⁹ Bare alewo-le hnëpað wanës mën ŋa do didina ile hnësëdëfu ya had ale vëryëk cery nte wok njaŋëna nke. Ga macëk wënka sën ŋa hafo cery tac njoð taŋ: përekahehn fop.»

7*Yesu njërënëdëha aryokuŋëhn asankaf wasoðafe wavë Rom*

¹ Ga puhnak Yesu ile ñaðëho nës ya fop tase bulunda hna, më njik nkol nte wacik Kaperënaŋum. ² Nkeho hnam kapiten wasoðafe wavë Rom ale hwëhnakawo aryokuŋ ale ñaðëho ðus. Aryokuŋ arac tesëko hafo ñand cëm. ³ Kapiten ya nkwëryëko wëba Yesu ŋa, më payëkëhni vicër wasëwif njini tëyëniha njij njërëna ares alëwu yi. ⁴ Vicër va, ga tëkëni ðarëð Yesu, më muntaðëniha ndemahni ntehnatëndëniha: «Ayi asan tëfëka aryemahna! ⁵ Nahnëkëhni bulunda fu ya do umë vëryëk cery caliŋa fu ŋi.» ⁶ Yesu më tëfëleni gë vëhni. Ga nkëhnëk tëkëni tere hna, Kapiten ya më payikëhni wëlawoŋu ntehnëniha Yesu: «Ahwëhn, ant'avërehnaj, tëfëlohna arënk tere mën hna. ⁷ Soŋe umë wobu maŋwëhnela fëna hacaryi yi ami dënk. Wëla ki fo nësëru aryokuŋ mën ayi njërëd. ⁸ Ami dënk, vële lëbëko ucankaf va ŋawëhnëdëfu do kwëhnaðuhëhni wasoðafe wale ŋawëhnëdëho fëna. Njëtebu rac kabi ge ntehnëbuha aryampo: “Yiryey!” njid; ge ntehnëbuha ayëntaŋ: “Yij!” nijjëd; do ge ntehnëbuha aryokuŋ mën a: “Diry aki!” ntid. Awa wëjë, aki fo nësëdëfu!»

⁹ Yesu, ga nkwëryëk watac, më pëmpëhnahnëka gë kapiten ya. Më cahëtak gë kore le rëfëdëhawo ya, ntehnëhni: «Paryi pëyaðëmu: kobëri nula iyi sifa kwëtahn wëla hnë aryampo wasëwif hna.» ¹⁰ Vële payiko kapiten va, ga mbokani gë tere, tëkatënihawo aryokuŋ a njërëk.

Yesu matëndëdëha aju asëval ale cëmaryëk asan

¹¹ Yesu më mbok njik nkol nte wacik Nayin do vëréfal vëlëwu va gë vahnë vëyaðah vëhawary tëfëledëniho. ¹² Wati nte tëkëdëho nkol ŋa njiryeryëdeho asëm ibaŋ: facan fatac fo kwëhnako hnëmu. Asëval, ale cëmaryëk asan, hnagëkawo. Vahnë vëyaðah vëwë nkol va tëfëleniho. ¹³ Yesu, ga nuka asëval arac, më kaÿëhnahnëka ðus g'umë, më ntehnëka: «Bok aho!»

¹⁴ Yesu më tëhak ñak pad nte njohahnik asëm a; vële yoka va kahnëlehnëni. Më ntehnëka asëm a: «Jar, ntehnëdëmi, matëry!» ¹⁵ Asëm a matëlehn ntaña, pëgw nësënd. Tac Yesu më mbësaka hnëmu.

¹⁶ Vahnë va fop ntakëkëhniwo; umë cëmbëdëniha Wënu ŋa ntehnatëndëni: «Kila sankaf rëkik ÿal fu li! Wënu ŋa nijjëk ndemahni bulunda lëwu ya.» ¹⁷ Hnë nkal Yude hna fop gë wayał waÿëntaŋ wavë caharað ŋa nësëdeho ile ntiko Yesu ya.

Vëfay San Ayary a

¹⁸ VëréfalSan va më tëfëtanëniha fop ile ryëcëtake ŋa ¹⁹ do San më macëkëhni vëhi hnë vëhni. Payëkëhni g'Ahwëhn tëyëniha: «Arëhnayik Wën ale yijëd ya bi yeru ma ahawary hnapëdëfun?»

²⁰ Ga tëkëni vëhni Yesu hna, më ntehnëniha: «San Ayary a fayikëfu arëyi: “Arëhnayik ale yijëd ya bi yeru ma ahawary hnapëdëfun?”»

²¹ Wati rac dënk, Yesu njërënëdëhëhniwo vëres vëyaðah wates wadëw hni do ntandëhni wayine, mëpëtëndëhni vumëp vëyaðah. ²² Tac më ntëkwakëhni vëfay San va: «Yiryin afëyawuna San ile hnurun do wëryërun ya: vumëp va nudëni, vëreyah va njasëdëni, vëhwëhn mbiÿ va njërëni, vëryëŋënkah va nkwëryëdëni, vësëm va mbëhnëni, Wanës Wakasëk ŋa pëyaðeni vëhaÿëhnah va. ²³ Nëfaka ale woð tavëna ikwëtahn mëmën ŋa!»

²⁴ Ga mbokani vëfay va, Yesu më nësëndëhëhni kore ya soŋe San ntehnënd: «Ye yirunëho ayëkiwu wula hna? Ale wok kwëhnana nafa had idël mbë tëfary sën nte ñënkëlend sël bi? ²⁵ Awa, ye yirunëho ayëkiwu? Ale suðak viÿi viwamah bi? Vële suðaf viwamah va do njaðëk hnapul, cery naŋ asankaf hna nkeni. ²⁶ Awa, kila bi yirunëho ayëkiwu? Ha, ntehnëdëmu ntëbik dënk kila. ²⁷ Kabi soŋe San nësëd Vikerëh va ante ntehnëko Wënu ŋa:

« “Cañëtëryidëfuha afay mën a haryënk w hu pëhwëtëhni nkaŋ ŋa.” »

²⁸ Yesu më mbok ntehnëk: «Pëyadëmu, kobëri nagina ale lëbëka San. Bare ha gaki ale yak mbak nafa Naw Wën hna lëbëka.»

²⁹ Bulunda ya fop gë vëréf yatëtanke va nëpadënihawo San do mavëniho njaryëhni kabi njavëteniho Wënu na catëk. ³⁰ Bare wafarise wa gë vëharaj sariya va njwëyëniho ile ñadëho Wën ntini ya: njwëyëniho vëwëcëtëdina vankeya vantëw hni va do njwëyëniho fëna yaryëdëlëhniha San.

³¹ Yesu më nkwenëk: «Mo hodëfu wëntëndëlehnevwëhni vëyi vahnë? ³² Vutah vunte lañak hn'ile nëhëdëni mëntëlëni, vundampo ndekahnatëndënihëhni vuñëtaw va: «“Njëwëhnrinun hnëw sampace, gawëluhna sampace! Njëwëhnrinun hnëw wakwëy, gawëluhna wakwëy!”

³³ «Nësëdëfu koyëna kabi San njijëko, tokëdilohna roka fërën, cecilohna uñen, ntehnëdunëho: “Yine fëlaka!” ³⁴ Tac Ajë Ahn'a njijëk, tokëd, ced do ntehnërun: “Yëkëryina aji asan; use gë rok roka fo nahad, lawo vëréf yatëtanke ye do gë vëwen!” ³⁵ Bare vële rëfëk uyët va njavëdëni Wënu na catëk.»

Yesu hnë tere Simo farise hna

³⁶ Farise ryampo wacëkawo Yesu nji tokëni roka tere lëwu hna. Yesu njik yalu hna do ntañako roka ya. ³⁷ Ankol tac asëval yeho ale yavëtiko liko wameh wayabah. Ante njëtako Yesu tere farise hna tokëntëdëho roka umë njojëk sëleku datikola hambah ntawi. ³⁸ Njijëk ñëw kamëhni wapary Yesu; kond cëkënatënda wapary Yesu na gë wankwën wadëwu na; tac pëhwëcëka g'imul dëwu na, mbucëdëha wapary na do tura datikola ya.

³⁹ Ale wacëkawo Yesu roka ya, ga nuk watac, nahako: «Ge paryi kila yekënd aji asan njëtakënd, bi mo ye aji asëval ale yakëdëha do ile nke ya: asëval ale yavëtiko liko wameh wayabah ye.»

⁴⁰ Awa Yesu ntehnëlehna farise ya: «Simo, inë yadëmi lehni.» Simo më ntëkwaka: «Aharaj, nësëry.»

⁴¹ Awa, Yesu më ntehnëka: «Vësan vëhi yeho vële wonanëkawo koryi ale hnavehnand. Aryampo wawuli mbëd nkonanëkawo. Añënta wa wakeme mbëd. ⁴² Bare vëhnuyalohna ile mbësadëniha. Më tavëhnikëhni vëhni vëhi tak nav inja. Añëhne yahnedëha d'us vëyi vahnë vëhi vële ravëhnik vi?»

⁴³ Simo më ntëkwak: «Ntiyahnëko, ale ravëhnik koryi yabah, aji ye.» Yesu më ntehnëka: «Toña hwëhnaru.»

⁴⁴ Tac më cahëtak g'asëval do ntehna Simo: «Nuruha aji asëval? Tënkëbu tere hu hna yëd'alihohna wënka wuyëtahnu wapary ni; bare umë nkuyëtëko gë wankwën wadëwu na do pëhwëco g'imul dëwu na. ⁴⁵ Kacalihohna avuco; bare kobëri ga tënkahnekëfëbu umë teryëna buc wapary mën. ⁴⁶ Noñ turëlihohna nkaf li; bare umë turëko datikola hambah ntawi wapary li. ⁴⁷ Soje umë pëyadëmi: wameh wayabah wante ntiko na ntavëhnik. Bare ale ravëhnik toye fo, toye fo tufahnëd inja na.»

⁴⁸ Awa, Yesu më ntehnëka asëval a: «Wameh hu na tavëhnriru.» ⁴⁹ Vële tokëlahnedëniho Yesu va më nahadëni: «Mo ga ye aji asan ndëkënak dënk tavëhn wameh?» ⁵⁰ Tac, Yesu më ntehnëka asëval a: «Kwëtahn hu na pehëtëki, arabi aji yam!»

8

Vële lapëhnadëhawo Yesu

¹ Ga mbiyëk toye Yesu njidëho wahnaw hna gë vankol hna. Pëyahnedëho gante-wogante Wanës Wakasëk na Wënu na hnawëk. Gë pëhw gë vëhi va nkeniho. ² Nkentiho fënali vësëval vële lanëhnikëhniwo wayine do njërëniho wates wadëw hni: Mari nte waciko Mari avë nkol Magëdala (ale lanëhnikëhniwo wayine mbëd gë waki); ³ aryampo, Sanë maciko (Asanu, Susa maciko; umë yeho asankaf vëryokuj vëvë tere Erof va); añëntaw a, Susan maciko, do gë vësëval viyabah vëhawary vële yëd'ahnëdëho hnapul lëw hni ndemahnëniha Yesu gë vëréfal vëlëwu.

Uhnës uryindaryindan ayam ale fahnëd uhnëda

⁴ Kore yabah yijëdëho vëhni Yesu hna, matindëni vankol hna fop. Më nantahnëkëhni uwi uhnës uryindaryindan: ⁵ «Ayam yeho. Ayam arac njiko ipahn uhnëda kay dëwu hna. Wati le pahnedëho ya wanëc wëdampo fagant nkaw hna njoko. Nkëniho do wusëry wa kohnëniho fop. ⁶ Wëdampo, nkal kwëhn wëraka njoko. Ante pëhnëko na kankëlehneko kabi wëraka yeho gëd, cëkëlohna d'us. ⁷ Wëdampo, fagant wadëmpëhn njoko do gë wadëmpëhn na pëhnëlahnëniho. Umë ryawëkawo. ⁸ Wëdampo, nkal përh hna njoko. Wanëc na pëhnëlehn ule-wo-le, ntëwëko d'us.»

Tac Yesu më nkwënëk gë fanka: «Nëparyin ðus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Soje ile nësëf Yesu gë uhnës uryindaryindan

⁹ Vëréfal va më tëyëniha Yesu bi ye nësëf? ¹⁰ Më ntëkwakëhni: «Mawëryanirun ayëtu visowik Inaw Wën va, bare vëyëntaw vi wahnës wadindaryindan wi fo nkwëryëdëni. «Kod njëkëni hara vëhnuðina, kod nkwëryëni, bare hara vëyëtëna ile hnësik.»⁹

Yesu nkabahnëf uhnës uryindaryindan ya

¹¹ «Wëlin ile nësëf uwi uhnës uryindaryindan ya: Uhnëfa wã, umë ye wanës Wënu ña. ¹² Vëryampo, had fagant nkaŵ nkeni hn'ile njod' wañëc: nkwëryëdëni, bare Sintani nijjêd tebëhni wanës ña walaŵary walëw hni hna soje antë kwëtahnëni do pehëtini. ¹³ Vëryampo, had nkal kwëhn wëraka nkeni: nkwëryëdëni wanës ña do g'uhnatah maŵadëni. Bare vëhwëtaðina hafo mbiy kabi vëravëðina wanës ña kwëhna wënkahn walaŵary walëw hni hna. Ge wadëñah ña tëkik tavëðëni. ¹⁴ Uhnëfa ule yod' wadëmpëhn hna, umë ye vële wëryëd' wanës do ravëhëd' g'ankaw tëfahnëni wëbal wadëw hni, uvetak do hnëjah ntaŵary iyi ðuniya. Umë dëwëðina. ¹⁵ Uhnëfa ule yod' nkal përen ña umë ye vële hnëpað wanës do hwëtað ntaŵary pacah, nte hamënað kwëlëkwël hafo ntëw ðus.»

Uhnës uryindaryindan soje lampu

¹⁶ Yesu nkwënëko: «Ahnë pëðëðina lampu tac koð ma kuyët hn'ipad. Ge pëðik kanjëde yan pëtënhahnëhni vële rënkid' va. ¹⁷ Ile-wo-le sowik ya nuðe, ile-wo-le sowik ya njëtëde do kwëtëde humpen hna. ¹⁸ Pëcëtaryin ðus gante nëpaðun wanës ki! Kabi ale hwëhnað ya nkwënënde, bare ale wok kwëhnana ya tebëde wëla toye ile liyahneka tək nuya ya.»

Hnëmu Yesu gë vëheryu

¹⁹ Hnëmu Yesu gë vëheryu nijjënihò njëkëniha, bare vëholëlohna tëhaniha kabi wahnë va njaðëniho. ²⁰ Më pëyayik Yesu: «Hnëmuh gë vëheryu hu, përen hna nkeni. Ñadëni nunihì.»

²¹ Bare Yesu më ntëkwakëhni: «Vële wëryëd' wanës Wënu va do lid' ile tëyëk' ya vëhni ye hnëm mën ya gë vëheryu mën va.»

Yesu tëryëd' sël sankaf

²² Fac ryampo, Yesu gë vëréfal vëlëwu va kayëniho hnë kulu sankaf do ntehnëhni: «Danëtanëfu gë cape nëntaw lant hadi.» Njilehnëni. ²³ Ga njidëni, Yesu ndakëko wakwëd'. Pëgwëlehn cëlënd sël hwëhn fanka hafo nënkëd' lant ya. Wënka ña tēmpëlehn kulu hna hafo ñand nkëya.

²⁴ Vëréfal va tëhalehnëniha Yesu nëgëtëniha ntehnëni: «Aharan, Aharan, cëm ija yeyinëk!»

Yesu nëgalehn, ñañënahna wënka ña gë sël ya do gë wavonkëlo wënka ña. Sël ya tëryalehn, njamëlehn fop. ²⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Ne nke ikwëtahn hun ña?»

Vëhni ntakëkëhniwo, pëmpëhnahnëkëhniwo, ntehnëlëndëni: «Mo ye awa ayi asan? Wëla sël ya gë wënka ña ntehnëdëhëhni ile ñað ntini do maŵëhnëdëniha!»

Yesu njërenëðëha asan ale nkeni gë wayine

²⁶ Yesu gë vëréfal vëlëwu va tëkëlehnëni nkal ðulunda Gerasen hna, nte ye cape nëntaw lant paðëlëni gë Galile. ²⁷ Yesu, ga cëlëk kulu hna, Asan avë naŵ tac yijjêðëni pankëlëni. Asan arac gë wayine nkenihò. Mbiyëlahnëniho diyadilohna viyi do dëdëlohna hnë tere, bare hnë wayag ntëðëko. ²⁸ Ga nuka Yesu, umë ndekak ndëkwëhnëlehn karyënk'w lëwu ntehn: «Ye ye yëbëlan fu Yesu, Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop? Muntami, nt'aliwo wëh!» ²⁹ Asan a nësëk watac kabi Yesu ntehnëkawo yine ya cahna. Yine rac pëlaðëhawo kwëlëkwël asan arac; ñabëðëho wëbað ñi gë wapary ñi gë vankëna antë nji, bare mbëkëtëðëho viyëba va do yine ya yodëhawo gante njirëk.

³⁰ Yesu më tëyëka: «Hak maciru?»

Yine ya më ntëkwaka: «Wac mën wã "Njaðëbun" ye.» Nësëko koyëna kabi wayine wayaðah fëlakawo asan arac. ³¹ Wayine watac muntaðënihawo Yesu antë cañëtëhni ga nkëd' hatëh hatëwah.

³² Awa, kore sankaf vampëhëmpëh ryavëðëho hnam vambamb kuñ hna. Wayine ña më muntaniha Yesu maŵëryanëhni tënkënihëhni vampëhëmpëh vatac. Më maŵëryanëkëhni. ³³ Wayine ña cahnëlehnëniha asan a njini tënkënihëhni vampëhëmpëh va cëpëtalehni kuñ hna njini ntëbani lant hna cëmëlehnëni fop.

³⁴ Vëhery vampëhëmpëh va, ga nuni ile ryëcëtaکو ya, ntakëlehnhëni më nkaryëni pëyahni watac gë vankol do gë wëhaÿ. ³⁵ Vahnë va njjëniho njëkëni ile ryëcëtaکو ya. Ga tëkini darël Yesu më tëkatëniha asan ale cahnhëni wayine ña: haryënkw Yesu ntañako, ntiyako viÿë do hakili ya mbokakawo fërën fo. Ntakëlehnhëni tañ. ³⁶ Vële hnuko ile ryëcëtaکو ya fop më pëyanihëni vëÿëntaÿ va gante njërënik asan ka. ³⁷ Tac vëÿë vankol va fop më ntehnëniha Yesu cahn nkol ntëÿ hni hna, kabi ntakëkëhni ðus.

Yesu më kayëk kulu hna ñand nji. ³⁸ Ale cahnhëniho wayine ña më muntaka tava tëfëlënti gë vëhni bare Yesu më payëka ntehna: ³⁹ «Bokary gë ÿal hu do afëyahñ fop ile ntinëhnhëki Wënu ña.» Awa asan a njilehn do pëyahñ naÿ hna fop ile ntinëhnhëkawo Yesu ÿa.

Aryagu Yayërus g'asëval ale ÿakëd' viÿi Yesu

⁴⁰ Ga mbokak Yesu gë cape ñëntaÿ mbë lant ña, vahnë va fop napëdënihawo, do ga tëkik kacanihawo. ⁴¹ Wati rac tëkiko asan ale waciko Yayërus. Asankaf caliña ÿa yeho. Ndëkwëhnhëko karyënkw Yesu do këlahna nji ÿalu. ⁴² Fatah facëval fëndampo fo kwëhnako, wabëhn pëhw gë waki kwëhnako. Tesëko ðus hafo ñand cëm.

Wati nte njidëho sat koÿëri hnë wabëhn pëhw gë waki. Canëko fop ile kwëhnako ÿa vëyehn hna, bare wëla aryampo kolëlohna njërëna. ⁴⁴ Umë tëhaka Yesu kamëhni, ñak sëmët cuð ntëÿu ña. Tëryalehna tañ yi sat ña.

⁴⁵ Yesu më tëÿëk: «Mo ÿakëko?»

Njahëtalehnhëni fop, Piyer më ntehnëka: «Aharan, fop ñakëdënihi. Kore ÿa kwërënihi do peñëlëdëni vacape va fop.»

⁴⁶ Bare Yesu më ntehnëk: «Ahnë ÿakëko wakwëhn ampër njërahn, kabi njëtaÿu fanka sahnëko.»

⁴⁷ Asëval a, ga njëtëk kodina coÿa, më njijëk mbalatënd ndëkwëhn karyënkw Yesu. Më pëyahnhëk tase vahnë fop soñe ile ñakahnëka ÿa do gante njërëk tañ ka. ⁴⁸ Yesu më ntehnëka: «Aryag mëñ, kwëtahn hu ña njërënhëki. Arabi ayi gë yam.»

⁴⁹ Wati nte nësëdëho Yesu watac ña, ahnë rëkiko mati gë tere asankaf caliña ÿa ntehna: «Yayërus, aryag hu cëmëk. Bokawo avërehna Aharan a.»

⁵⁰ Yesu, ga nkweÿëk, më ntehnëka Yayërus: «Antë ntaki, kwëtahnëry tañ, do njërëd'»

⁵¹ Ga tëkëni tere hna Yesu, Piyer, San, gë Sak, do rëmu gë hnëmu fandag fa fo mawëko tënkhëni. ⁵² Vahnë va fop kodëniho njahnandëni soñe fandag fa. Awa, Yesu më ntehnëk: «Mboka howu, cëmëna, wakwëd' fo ndakëk.»

⁵³ Bare njafanëdënihawo, kabi njëtëniho cëmëk. ⁵⁴ Yesu më pëlaka fandag fa vák ÿi do maca: «Fandag, matëry!» ⁵⁵ Njënëlehn tañ matëlehn. Yesu më ntehnëkëhni rëmu gë hnëmu: «Yëdaryina ile tokëd'» ⁵⁶ Pëmpëhnahnëkëhniwo ðus vëhni. Bare Yesu më ntehnëkëhni antë pëyahnhëni watac.

9

Yesu payëdëhëhni vërëfal pëhw gë vëhi va

¹ Yesu mbarëkëhniwo vërëfal pëhw gë vëhi va njëdäkëhni fanka g'ucankaf ida wayine fop do g'iyërën vëres. ² Tac payëkëhni pëyahnhëni Wënu ña hnaÿëk do njërënhënihëhni vëres. ³ Më ntehnëkëhni: «Ge njidun ant'ayowu ñoñ: ryoko, kufa, rokëtok, koryi, do ant'ayowu viÿi vile hnëmpëtañhëdun. ⁴ Ge tëkërun hnë tere, ñëwëryin hnam fo hafo hale ndëcalëdun nkol kawary. ⁵ Ge dëvayiluhna hnë nkol tac, dëcalëryin avankatëndu ivëd' wapary hun ña. Umë njëtëdëni vëlinahna fërën do Wënu ña nëñëlahna gë vëhni.» ⁶ Vërëfal va njilehnhëni, tëfëni nkol g'ankol, pëyahnhëni Wanës Wakasëk ña do njërënhënihëhni vëres gante-wo-gante.

Eroð tëÿad' bi mo ye Yesu

⁷ Wati rac, Eroð, asankaf avë Galile ÿa, ga nkweÿëk wanës wante ryëcëtað ña fop, yëtëlohna ile nahad, kabi vëryampo ntehnëdëniho: «San Ayary a vëhnik.» ⁸ Vëhaÿary ntehnëdëniho: «Eli vokajëk*» Vëhaÿary kat ntehnëdëniho: «Aryampo wakila waÿë koÿëri ña vëhnik.» ⁹ Eroð nahadëho watac, më ntehnëk: «Bare San ami dënk lëpëtehnëka nkaf ña. Mo ye asan ale lid' iÿi sifa viÿë viÿërën vile hnësëdë vi?» do njëkëlendëho nuhna Yesu, njëtëlëni.

Yesu ndavëdëhëhni vësan wawuli mbëd'

* 9:8 9.8 Eli vokajëk Eli cëmëna muk. Wënu ña kajëndëka g'ambin. Mbokajëd' pëyahñ soñe Arëhnaÿik a. (2 Vëhnaÿ 2.11; Malasi 3.23)

¹⁰ Vëfayik va mbokajëniho do pëyaniha Yesu ile ntijëni ÿa fop. Më njokëhni, gë cape nkol nte wacik Betësayida. Vëhni fo yeho hnam. ¹¹ Bare vahnë va njëtanioho hn'ile nkeni hna më tëfalëlehnënihëhni. Yesu kacakëhniwo nësëhnëndëhni soje ucankaf Naw' Wënu ña do njërëndëfëhniwo vële ÿadëho va.

¹² G'anëka ga vërefal pëhw gë vëhi va më tëhaniha Yesu ntehnëniha: «Koyaryihni kore ÿi njini gë vankol vamb caharab hëdi kodëni njëkëlehnani ile tokëdëni gë hn'ile ndakëdëni kabi hnë fëk nkeyinëk.»

¹³ Bare Yesu më ntëkwakëhni: «Yëdaryinëhni wühne dënk ile tokëdëni ÿa!»

Më ntëkwani: «Vamburu mbëd fo hwëhnaßun g'uwis wuhi. Afo ge njißun lawëhnifuni ÿi kore fop?» ¹⁴ Mpëd wawuli mbëd nkenioho hnam vësan va†.

Yesu më ntehnëkëhni vërefal va: «Dehnëryinëhni ntañani kore kore, wafëhw imbëd (50), wafëhw imbëd (50).» ¹⁵ Vërefal va mawëlehnëni ntañëndënihëhni vahnë va fop. ¹⁶ Yesu më nufëk vamburu mbëd va g'uwis wuhi wä. Kañëk g'ambin, camehna Wënu ña soje iÿi rokëtok. Tac, nkubëlehnëk do njëdahn vërefal va, cahëlehnënihëhni ßulunda ÿa. ¹⁷ Ale-wo-le tokëko hafo pihñ; tac vëkankel pëhw gë vaki mbarëpëniho vamburu vante woko va g'uwis wä.

Piyer pëyahned' Yesu ye arëhnayik a

¹⁸ Fac ryampo Yesu cahët njëfadëho. Vërefal vëlëwu va hnam nkentiniho. Më tëyëkëhni: «Vahnë va, mo ntehnëni yeßu?»

¹⁹ Më ntëkwani: «Vëryampo, vëhni lehnëd San Ayary a yeru, vëhaßary Eli yeru, do vëhaßary kat, kila vë kobëri ile vëhnik vësëm hna yeru.»

²⁰ Yesu më mbok tëyëkëhni: «Wühne lë mo lehnëru yeßu?»

Piyer më ntëkwaka: «Këris ÿa yeru, Arëhnayik Wën ña.»

²¹ Yesu më ñañëahnëkëhni ntehnëni: «Ant'afëyawuna ñoñ ahnë.» ²² Më nkwenëk: «Ajë Ahn'a afo korot ðus; vicër va gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va ñwëjëdëniha. Ndawëhneniha, do fac rarëna hna mbëhnëd vësëm hna.»

Hak tëfëde Yesu?

²³ Tac Yesu më ntehnëkëhni fop: «Ge ahnë ñad tëfëlehnëndo antë nko nahand soje lëwu dënk, afo ndiß kërëwa lëwu ÿa fac-wo-fac tëfatëndo. ²⁴ Ale ÿad iÿi duniÿa ÿi cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iÿi duniÿa, soje lëmën ÿa, nkoryaryëd ntaßary dëwu ña hafo arayen hna. ²⁵ Ye nëfadëha ahnë ge nuÿak duniÿa ÿi fop tac cëvehn ntaßary dëwu ña? ²⁶ Ge ahnë cëfëhnëka g'ami, gë wanës mën ña, awa Ajë Ahn'a fëna cëfëhnëdëha g'ahnë arac, ge mbokajëk g'idanc dëwu ña fop gë hnidanc Rëm hna do g'idanc wamëleka wadëwu hna. ²⁷ Toña fëyadëmu: Vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëdina hara vëhnuhnahna Naw' Wënu ña.»

Piyer gë San do gë Sak nuçëniha Yesu g'idanc Wënu ña

²⁸ Wafac mbëd ge wahi ryëcëko ga nësëk watac, Yesu kayëdëho hn'ikuñ soje njëfa. Umë njokëhni vëhni Piyer, gë San do gë Sak. ²⁹ Wati ante njëfadëho Yesu ña, yëka lëwu ÿa mbaciko, do viÿi vilëwu va njerëko had ambin wilëbilëk. ³⁰ Vësan vëhi nësëleçdëniho g'umë. Wakila wabë kobëri ña yeho, Moyis gë Eli. ³¹ Idanc Wënu ña penëkëhniwo. Gë Yesu nësëleçdëniho gante puhnaç ðoku lëwu ÿa cëmahnënd Yerusalem hna. ³² Piyer gë vërefälëntaßu wakwëd yokëhniwo ðus. Ga tisëkëhni, nuniho idanc Yesu ña do gë vësan vëhi vële nkenioho va. ³³ Wati ante ñadëniho pitëlëni Yesu gë vësan vërac va, Piyer më ntehnëka: «Aharan, njivëk nkeyin hnani. Ntidëfun wasank watar: ryampo wëjë, Moyis ryampo, Eli ryampo.» Bare Piyer aki fo nësarëdëho. Yëtëlohna ile nësëd.

³⁴ Wati ante nësëdëho Piyer koyëna ña, anar njilëhni cankëhni. Ante tënkëdëniho ñar ña vërefäl Yesu va ntaçkëhniwo ðus, ³⁵ do nkwëryëlehnëni kopa ñar hna ntehn: «Aÿi Ajë mën ye ale ÿahnëbu ðus; umë rëhnaßu. Umë rëfëka ahnëpawu!» ³⁶ Wanës ña, ga tëryak, Yesu fo woko nunde. Vërefäl va ndemëhnaniho do, hnë wafac warac, ahnë vëfëyalawohna ile nuniho ÿa.

Yesu njërëndëdëha fatah fante pëlak yine

³⁷ Ga pacëk cëlëniho kuñ hna do kore sankaf hacakawo Yesu. ³⁸ Kore hna, asan ryekadëho: «Aharan, këlami, yërënyehna ajë mën aÿi; umë fo hwëhnaßu! ³⁹ Kwëlekëwël, yine fëladëha do ndekayëhnëdëdëha tan, nënkëdëha gë fanka, iguhnun rëkëd cahnënda wës li. Mbërendëha ðus do tavënkadilahna. ⁴⁰ Tëyëbuhëhni vërefäl hu va ntaniha iÿi yine, bare vëwëkëlahna.»

† 9:14 9.14 Wawuli mbëd nkenioho hnam vësan va: Vutah va gë vësëval va vëryëkwaryina.

⁴¹ Yesu më ntehnëk: «Wuhñë vahnë vëhwëhn kwëtahn këm do vërumpak yerun! Hafo guve tëfëko ñëwëlahnin do ryuñënanëhnu?» Tac më ntehnëka asan arac: «Yinenëhminoŵa ajë hu ani!»

⁴² Wati ante tëhajëdëho fatah ña, yine ña këfëkawo ñënkëlehn gë fanka. Bare Yesu ñañëhahnëkawo yine ña, njërëlehn fatah fa do mbësahna rëmu.

⁴³ Vahnë va fop pëmpëhnahnëkëhniwo. Ntehnëdëniho: «Paryi nke Wënu ña naÿëk!»

Yesu pëyahñëf cëm dëwu ña

Ante nkonihoni nësëndëni ile ntidëho Yesu ña fop, më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: ⁴⁴ «Nëparyin dus aryënkwëtahnëndu ile ñadëmu lehnü yi. Ajë Ahn'a njëdadëniha vahnë va do ntidëniha gante ñadëni ka.» ⁴⁵ Bare vërëfal va vëyëtëlohna ile nësëdëho ña, pacënhëñliwohna, vëhñulohna ile nësëdëho. Vëryëkëlohna fëna tëyëniha: «Ye ñadü ahñës?»

Mo ye ale ñak njabëk nafa

⁴⁶ Vërëfal va nkwajëlëdëniho njëtahñëni bi mo lëbëkëhni vëyëntaŵ va? ⁴⁷ Yesu njëtëko nahan dëw hni ña. Umë macëka fatah kahnëndëka ñarël lëwu ⁴⁸ do më ntehnëkëhni: «Ale hacaka fatah gë fañi ki soñe lëmën, kacako ami dënk; do ale hacako kacaka fëna ale fayiko ña. Koyëna ale ñak mbak nafa hnë wuhñë ña, umë ye ale lëbëku dus ña.»

Ale wok ñëwëluhna wuhñë ña ndemañëhu

⁴⁹ Awa, San më tebak wanës ña ntehn: «Aharan, nuñunëhawo asan ale lañëhëhniwo wayine g'uŵac hu, njëkëhñahnëñbunëho ravëtehnëfuna, kabi gentina gë fuhñë.»

⁵⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ant'aravëtehnuna kabi ale wok ñëwëluhna ña ndemañëhu.»

Ankol mbë nkal Samari wëyëko kacadihna Yesu

⁵¹ Tac kahnëndako Yesu një Yerusalem kabi wati ile rëfëkawo ntiñëti dñiñya li ña, mboka g'ambin ña, rëhajëko. ⁵² Më payëkëhni vahnë karyënkw lëwu. Vërac më njëni tëkëni hn'ankol ndampo ambë Samari soñe pëhwëtani tëk dëwu ña. ⁵³ Bare vëvë ankol tac va vëwawëlaŵohna[‡] kabi Yerusalem njëdëho. ⁵⁴ San, gë Sak, vërëfal Yesu va, ga nuni koyëna nke, më ntehnëniha: «Ahwëhn, ge ñadu, ntehnëdëfunëha hwëdëh ha cëli g'ambin pëdëhni hafo mbëvëni vëyi vahnë!» ⁵⁵ Bare Yesu më cahëtanëkëhni ñañëhahnëkëhni ntehnëni: [«Yëtëluhna bi iñëhne yir yëdadëhu iñi sifa nahan! Ajë Ahn'a yijëna ryaw vahnë, pëhët dëw hni njëjëk.»] ⁵⁶ Njilehñëni hn'ankol kawary.

Vële fëhñak tëfëlehnëndëniha Yesu

⁵⁷ Ante njëdëniho ña, asan aryampo lehnëkawo Yesu: «Tëfëlehnëdëmi hn'ile-wo-le njëdu hna.»

⁵⁸ Yesu më ntehnëka: «Vuntadaŵ va kwëhnani wahatëh wale njinëgahnëdëni do wusëry ŵa kwëhnani wahof, bare Ajë Ahn'a kwëhnana hn'ile njinëgad.»

⁵⁹ Yesu më ntehnëka aÿëntaŵ: «Tëfe.»

Bare asan a më ntëkwak: «Ahwëhn, yëdërye yiwu ten hnapu hafo Apa cëm tac do gë yiju rëfëlehnëndi.»

⁶⁰ Yesu më ntëkwaka: «Tavëryihni vësëm va mbañënihëhni vësëm vëlëw hni va! Bare wëjë, yiry afëyahñ Naw Wënu ña!»

⁶¹ Ahawary kat më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, tëfëdëmi bare yëdërye ten yiwu tere mën hna rëyëwëhni hafo maŵëni rëfëlehnëndi.»

⁶² Yesu më ntëkwaka: «Ale ryokuñëf had asan ale yaryëf yary ntañat iñë kamëhni, arac mëkëdina ndokuñ doku fëren soñe Naw Wënu ña, kwëhnana yëwa hnam.»

10

Yesu payëdëhëhni vësan 72 pëyahñëni Wënu ña hnaŵëk

¹ Ga ndëcëk wafac, Ahwëhn a më mbok tahnëkëhni vërëfal wafëhw imbëf gë wahi gë vëhi (72).^{*} Payëkëhni vëhi vëhi karyënkw lëwu, vankol hna fop gë hn'ile tëfëka një umë hna dënk. ² Më ntehnëkëhni: «Barëp roka yabah yehëhna, bare vëryokuñ va vëyabëna. Muntaryina ahwëhn kaÿ a nkwëniñni vëhawary. ³ Yiryin! Payëdëmu had vupe vunte wo wëyëtëna ñayah fagant wayin. ⁴ Ant'ayowu koryi, kufa viyi hun, wapary wante hnëmpëtahnëdün. Ant'ahahnu nkaw hna simpaÿi vahnë.»

[‡] 9:53 9.53 Vëvë ankol tac va vëwawëlaŵohna: Vëvë Samari va kwëhnaniho hn'ile cënadëni wasadëha walëw hni ŵa do vëwawëliŵohna vëvë Yerusalem va gë Cery Cankaf Wën ntëw hni ña. ^{*} 10:1 10.1 Wafëhw imbëf gë wahi gë vëhi: Vikerëh vindaŵ ntehnëk wafëhw imbëf gë wahi (70) do viñëntaŵ va wafëhw imbëf gë wahi gë vëhi (72).

⁵ «Ge tēnkērun hna tere dehnēryin ten: “Arabi yam ŷa nke hnē ŷi tere.” ⁶ Ge ahwēhn yam nke hnē tere rac dēwan hun iŋa nuŷad; ge gena mē yam ŷa gē ŷal hun mbokajēd. ⁷ Ge ahnē kacaku, nēwēryin tere rac tokēryin, ceryin ile yēdayirun ŷa, kabi aryokuy tēfēka cosi. Ant'aryapu watere.

⁸ «Nkol nte-wo-nte rēkahnēdun ŋa kacatēnihu vēvē nkol tac va, tokēryin ile-wo-le njednanihu ŷa. ⁹ Yērēnēryinēhni vēres vēle yehēhna hnam va do dehnēryinēhni vēhni fop: “Tame Naŷ Wēnu ŋa tēhajēku!” ¹⁰ Bare ge tēkērun hn'ankol ŋwēyatēni vēvē hnam va vēhacadiluhna, nŷiryin gē waŷēwa walēw hni alehnuni vahnē va fop: ¹¹ “Caŷēhnēdērun wēla ivēd vēŷal hun ile ŷemakēfu wapary fu ŋi pitēlahnin. Yētēryin dūs: Naŷ Wēnu ŋa tēhajēk.” ¹² Paryi pēyadēmu: Fac kiti hna vēvē Sodom* vi vēyapēnanēhnēdēna dūs gē vēvē iŋi nkol ki.

Wahnaw wale wēyēd wahwētahnēdina

¹³ «Meku wūhnē vēvē nkol mbē Korasin gē mbē Betēsayida vi! ŷal hun hna ntik Wēnu ŋa viŷē vifēmpēhnahnah va dina Tir gē Sidon. Ge hnam ntikēnd viŷē virac, vēvē hnam vi mbiŷēk ga nkwēcētakēndēni vankeya vantēw hni va. Cudakēndēni viŷi icēm do nēvakēndēni iŷēhn vimbah hna tufahnahnēni gante nŷiwēhnēni ka soŋe ile ntifēniho koŷēri ŋa. ¹⁴ Soŋe umē ye fac kiti hna, vēvē Tir gē Sidon vēyapēnanēhnēdēna dūs gē wūhnē ki. Piniŋ hun iŋa yawēd ntēbi dēw hni ŋa. ¹⁵ Wūhnē vēvē Kaperēnaŷum ntiyahnekū bi nŷihnēdērun hafo ambin hn'ani? Gedina koyēna. Nōyēdērun hafo janāma hna.»

¹⁶ Yesu mē mbok ntehnēkēhni vērēfal vēlēwu va: «Ale hnēpaku nēpako, ale wēŷēku ŋwēŷēko, ale wēŷēko ŋwēŷēka ale fayiko ŷa fēna.»

Vēsān wafēhw mbēd gē wahi gē vēhi va (72) mbokajēdēni

¹⁷ Vērēfal wafēhw mbēd gē wahi gē vēhi va mbokajēniho g'uhnatah fēbah. Umē ntehnēniha Yesu: «Ahwēhn, wēla wayine ŋa maŷēhnēdēnihefu ge ntehnēdēfunēhēni g'uŷac hu!»

¹⁸ Yesu mē ntēkwakēhni: «Ha, ante mēkērunēhēniwo wayine ŋa nkeho had Sintani hnuđēfuho yojed g'ambin had kol vēkētak. ¹⁹ Nēparyin: njednāmu imēk ayēñēnduni walēn gē wafawēry do aŷēkuna Sintani; ñoñ gena ile hođ ntiwū wēh. ²⁰ Bare antē natu ile maŷēhnēdēniho wayine ŋi. Ile herik wamac hun ambin hna ŋi rēfēka natu dūs.»

Yesu ntik nŷēti rēmu

²¹ Wati rac dēnk Iyir Ipacah iŋa pēbēnēkawo Yesu uhnatah mē ndekak: «Apa, Ahwēhn ambin g'inkal, camehnēni gante nŷētēndanēruhēni vēle ye had vutah ile soŷēhnēruhēni vēhwēhn hakili g'uyēt. Ha, Apa, ntiru koyēna kabi irac ŷadū.»

²² Tac Yesu mē ntehnēkēhni vahnē va: «Rēm mēn ŷa nŷēdēko fop. Ahnē yētēlahna Aj'a, ge gena Rēm ŷa. Ahnē yētēlahna Rēm mēn ŷa ge gena ami, Aju ŷa do gē vahnē vēle rēhnabu rufēwuhni Rēm mēn va.»

²³ Tac Yesu mē cahētak gē vērēfal vēlēwu ka do mē ntehnēkēhni vēhni fo: «Mbetarun wūhnē vēle hnuđ ile hnuđun ŷi! ²⁴ Kabi paryi pēyadēmu, wakila wayabah gē vēhnaw vēyabah wavē koŷēri wā ñadēniho nuni do nkwēryēni ile hnuđun do wēryēdun ŷi, bare vēhnulohna do vēwēryēlohna fēna.»

Ŋahnēryina Wēnu ŋa do gē vēŷēnta hun va

²⁵ Asan ale yētēk dūs sariya matēlehn ntehna Yesu, tēdēhna urēnd: «Aharan, ye rēfēko liwu rēnkahnu uŷām usēr hna?»

²⁶ Yesu mē ntēkwaka: «Ye herik sariya fu hna? Hak nkwēryēdū?»

²⁷ Asan a mē ntēkwaka: «Ŋahnēryehna Ahwēhn a Wēn hu ŋa gē sakahn hu ŷa fop, g'intawāry hu fop, gē fanka hu fa fop, do gē hakili hu ŷa fop do ŋahnēryehna aŷēnta hu had wējē dēnk.»

²⁸ Yesu mē ntehnēka: «Toña lēkwaru. Diry watac tēnkēdū arāyen hna.»

Uhnēs uryindaryindan soŋe avē nkal Samari ale hwēhnak nēf

²⁹ Bare aharan sariya ŷa ñadēho tufahn catēk. Mē tēyēka Yesu: «Mo lē ye aŷēnta mēn a?»

³⁰ Yesu mē ntēkwaka gē uhnēs uryindaryindan, ntehna: «Nkeho asan ale wātiko naŷ bē Yerusalem cēlēndand g'ankol mbē Seriko. Mē kasēniha vēle tēfēniha fop ile njoko ŷa gē vēŷi vēle ntiyako va, ndafēniha had cēm, tavēlehnēniha, njini. ³¹ Hara, nkehēhna asēna wasadēha wasēwif ale sēlēndagidēho nkaŷ tac, mē cahnahēka. Ga nuka asan

ale serehnik a, më ndarëka njilehn. ³² Ahnë ahaŵary ale ryokujëdëho hnë Acery Wën Cankaf hna fëna tēfëgëlehni nkaŵ tac. Ga nugëka, ndarëgëlehna nji, umë fëna. ³³ Avë nkal Samari, vële ñëwëni wasëwif, tēfëgëlehni umë fëna nkaŵ tac hafo tëki ale serehnik hna. Bare nunda tunj kayëhnahnëlehna ðus g'umë. ³⁴ Më tëhaka, njehněka gë vëlo hn'ile cërehnikëhna tēmpëlehna. Tac kayëndëka fali falëwu hna njohna cery vëhneh hna, hn'ile njiko njehna ðus. ³⁵ Fac le rëfiko ŷa më canëk koryi†, njëdähna ahwëhn cery a ntehna: "Pabëryehna aŷi asan. Ile-wo-le wënëdu ayeahnahna ŷa mbokajëdëfu vësaŷi ami dënk."»

³⁶ Awa, Yesu më tēyëka asan a: «Hnë vëyi vërar mo liyahnëki ye aŷënta ale ryafika ŷi?»

³⁷ Asan a më ntëkwak: «Ale haŷëhnahnëka ŷi ye.»

Yesu më ntehnëka: «Yirye wëjë fëna ali koyëna!»

Yesu vëhni Mari gë Marët

³⁸ Yesu nkok njind gë vëréfal vëlëwu va, tēkatëni hnë nkol. Asëval, ale wacik Marët, hacakawo tere lëwu hna. ³⁹ Mari maciko aheryu ŷa. Mari ntañako darël Yesu nëpanda wante nësëd' ŷa. ⁴⁰ Bare Marët njabëkawo ðoku ŷa. Më njik darël vëhni Yesu hna ntehna: «Ahwëhn, gehahnahnëlihna bi ahery mën a taveryëko ðoku ŷa fop; dehnëryehna ndemaŵo!»

⁴¹ Yesu më ntëkwak: «Marët, Marët, ndëñëru do njabëki nahan ija, ⁴² bare ryampo fo ye ile rëfëka ŷa. Mari rac tēhna do tavëtehnëdëna muk.»

11

Yesu ñañëndëdëhëhni iyëfa vëréfal vëlëwu va

¹ Fac ryampo calinjëdëho Yesu sën. Ga puhnak arëfal aryampo alëwu më ntehnëka: «Ahwëhn, ñañëndëryifu gante njëfade, had gante ñañëndëkëhni San Ayary a vëréfal vëlëwu ki.»

² Yesu më ntehnëkëhni: «Ge njëfadun, dehnëryin: "Apa, arabi vahnë va fop njavëtëni Wën husëhav yeru; arabi naŵ hu ŷa nji. ³ Yëdëryifu fac-wo-fac ile rokëdëfun. ⁴ Tavëhñëryifu ile wënëbun ŷa kabi tavëhñëdëfunëhëni fop vële lëntahnëdëhëfu va. Ant'aŵaŵ aravëfu yëkëhnahnifu gë wameh."»

⁵ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Mpëd aryampo hnë wühnë hwëhnaka lawo do nji g'andëcak ga ntehna: "Lawo, ñëgëhñërye ile rokëde. ⁶ Lawo mën yid uyas sabik tameki tere mën hna do ñoñ kwëhna ile yëdadëfuha tok."»

⁷ «Ntiyahñëki bi lawo hu ŷa ntëkwajëdëhi bambery cery hna: "Tavërye yam! Tëkëbu fidu rënka ŷa. Ami gë vutah mën va ndakëbun. Koda watu yëdaŷi ile rokëde."» ⁸ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Pëyadëmu, wëla matëna njëdähna soje ile nkeni lawo ŷi, matëd njëdähna fop ile valëka ŷa kabi ñadina cëfëhna*».

⁹ «Awa, umë lehnahnëdëmu ami: Tëyëryindën njëdaderun, yëkëlehnëryindën nudun, bankëryindën rënka ŷa pidëtëhnëdërun. ¹⁰ Paryi pëyadëmu, ale-wo-le rëyëka njëfade, ale yëkëlehnëka nuð do pidëtëhnëdë rënka ŷa ale vankëd' a. ¹¹ Naharyin ge aryampo hnë wühnë hwëhnaka fatah muntata igis, lën bi njëdadëha? ¹² Ma ge inih muntaka, fawëry bi njëdadëha? ¹³ Mama wühnë mehahnërun bare yivë vifëren yëdadunëhëhni vutah hun va do kas Rëm ile ye g'ambin ŷi njëdadëhëhni Iyir Ipacah ija vële rëyëdëha va!» Koyëna karanëkëhniwo Yesu vëréfal vëlëwu va iyëfa ŷa.

Yesu ma Belësebul?

¹⁴ Fac ryampo Yesu yine ntaðëho hn'asan. Yine rac lidëhavo asan a kodina nës. Ga ntaka yine ŷa ahnë arac, asan a pëgwëlehn nësënd do kore ŷa pëmpëhnahnëkëhniwo. ¹⁵ Bare vëryampo kore hna ntehnëdëniho: «Asankaf wayine, ale wacik Belësebul, yëdadëha imëk ntahnëdëhni waŷi wayine!» ¹⁶ Vëryampo ñadëho njëkëhnahnëniha: më tēyëniha tufahn dahëse vë g'ambin fëmpëhnahnë ilë rufahnëd' paryi nke Wënu ŷa fayika.

¹⁷ Bare Yesu njëtëko nahan dëw hni ŷa. Më ntehnëkëhni: «Ge vële vankëk inawë mëtëdëni vëhni fo, naŵ tac campëd, do ge vële vankëk tere fëna mëtëdëni, tere rac campëd. ¹⁸ Awa, ge Sintani mëtëdëni g'ucankaf ntëwu ŷa hak kod' nko kahn ucankaf tac? Tëkwëd! Hara ntehnërun fëna g'imëk Belësebul ntaðëfuhëhni wayine ŷi. ¹⁹ Ge Belësebul yëdako imëk ija, awa, vahnë hun vële lantëdëhëhni wayine ŷi, mo yëdäkëhni imëk ntahnëdënihëni? Tufahnëdëni vëhni dënk kwëhnaluhna toña! ²⁰ Ge

† 10:35 10.35 Koryi: cos soje ðoku wafac wahi ye. * 11:8 11.8 Kabi ñadina cëfëhna: Kode nkwëryi usëfëhna asan aŷëntaŵ ŷa ye.

paryi g'imëk Wënu ña ntaďufuhëhni wayine ñi, paryi nke fëna Inaw' Wënu ña tëkik ýal hun hna.

²¹ «Ge asan, ale njabëk imëk gë viwëta, njëkad tere lëwu ýa, hnapul lëwu ýa ahnë nufëdina. ²² Bare ge ale lëbëka fanka rëkik, do mëka, awa tebëdëha viwëta vile tamahnëko va do cahahnëď ile nufëhnëka ýa fop.

²³ «Ale wok gentina gë ami ýa ayëw mën ye; do ale wok demadilohna varëpëwëhni vahnë ýa campehnëďëhëhni.»

Iboka wayine

²⁴ Yesu mboko nës: «Ge yine ntajik hnë ahnë, hn'ile nkeho cery ntëwu hna, njid njasëlehnënd wëwac wahankah hna njëkëlehnand hn'ile ñëwëď. Ge nuýana, ntehnad: «Awa mbokadëfu cery mën hn'ile matibu hna», ²⁵ do ge tëkatëka asan a had cery nte facënik, fëhwëtik hafo njiv. ²⁶ Njid njojëhni wayine ntawu mbëď gë wahi wante lëbëka wayap, nijëni ñëwëni hnam. Tac horot ahnë arac ýa ntëbëde gë kobëri ka.»

Ndëwanini vële hnëpad wanës Wën

²⁷ Ante nësëďëho Yesu watac ña, asëval aryampo më ndekajëk bambery kore hna ntehna: «Asëval ale ryonkëki do yiwëndëki ýa ndëwanik!»

²⁸ Yesu më ntëkwaka: «Tëfakëha ahnës: “Ndëwanini vële hnëpad wanës Wënu ña do ntindëni watac va.”»

Yesu ntëkwadëhëhni vële rëyëďëha dahëse

²⁹ Vahnë vëyabah yijëďëho caharab Yesu, më ntehnëďëhëhni: «Vahnë vëvë gaki vi meni. Dahëse vë g'ambin fëmpëhnahnah tëyëďëni bare vëhnuýadina. Sifa dahëse ile yehawo kila ile waciko Yonas ýi fo nuýadëni. ³⁰ Yonas yeho dahëse† vëvë nkol Niniv* va do Ajë Ahn'a yegëď dahëse soje vahnë vëvë gaki vi. ³¹ Do fëna, fac ile kitiñëďëhëhni Wënu ña vahnë va, asëval ale hnawëko hn'inkal Saba nkentëde gë vahnë vëvë gaki vi, do tufahnëď vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Umë hn'ile tëkwik nkal hna matik njij népa usery Salomo wá‡ do nkehëhna hnani ale lëbëka Salomo bare nepadilunahna! ³² Fac kitiñ hna vëvë Niniv va nkentëdeni gë vëvë gaki vi, do tufahnëďëhni vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Vëvë Niniv va vëhni nkewëcëtani vankeya va ante nkewëryëniho wanës Yonas ña do nkehëhna hnani ale lëbëka Yonas bare wuhnë gwëcëtaluhna vankeya va.»

Humpen Wën r'imbahn hna

³³ Yesu mboko nës: «Ahnë pëďëdina lampu soje cow' ma kob g'ancëhn. Yar kanëde pëtënhahnëhni vële rënkid va. ³⁴ Vinkër hu va ye lampu mbahn hu ña. Ge nufu wapacëk mbahn hu ña fop kwëhnaď humpen. Bare ge nufila wapacëk mbahn hu ña hn'umëhwëry nkeď. ³⁵ Awa nahary d'us ayëtah humpen hunte hwëhharu ñi bi gena umëhwëry. ³⁶ Ge mbahn hu ña fop kwëhnaď humpen, kwëhna cape nte wëhwëryëka, had gë lampu peniru fop nkeďëhi.»

Yesu ñaňëndëhëhni wafarise wá gë vëharan sariya

³⁷ Ga puhnak Yesu wanës ña, farise ryampo më macëka nji tokëni roka tere lëwu hna. Yesu tënkëko tere hna ntaňalehn hn'ile tokëde hna. ³⁸ Farise ýa pëmpëhnahnëkawo g'umë ante kamahnëko pacënana wëbák ña gante nke namu lëw hni ka do ntaňat roka ýa. ³⁹ Awa, më ntehnëka Ahwëhn a Yesu: «Wuhnë wafarise wi, pacëndun kamëhni ankëléwa ña gë mpan ña bare bambery walawary hun hna ule gë li wameh fo fëbëku. ⁴⁰ Nënkwërun! Gena bi Wënu ña lik kamëhni gë bambery per? ⁴¹ Yëďaryinëhni vëhaýëhna va uyivah ule ye bambery vanëhëta hun va fop, tac pacëdun fop.

⁴² «Meku wuhnë wafarise wi! Njëďadunëha Wënu ña ýëña hwëhn pëhw-wo ile varëpërun ýa, hafo gë sifa yaryef yale-wo-yale rokëde do gë vihnëga sifa-wo, bare kwëtahneluhna nëf icat giña Wënu ña: umë ye ile rëfakëha aliwu ýa, hara ďënkwëluhna fëna yëďahn ýëña hwëhn pëhw-wo ile varëpërun ýa.

⁴³ «Meku wuhnë wafarise wi! Wëlaña wale hnuhanderun ýadun vacaliña hna do ñadun ayayıwu g'untënah wayëwa bulunda hna.

⁴⁴ «Meku wuhnë! Had wayag wale yasande§ do wok kamahnëďëfena nkerun!»

⁴⁵ Aharan sariya aryampo më ntehnëka Yesu: «Aharan, gante nësëdu ki njewëďuhëfu fuhnë fëna!»

† **11:30** 11.30 Yonas yeho dahëse: Dahëse Yonas ýa ye wafac warar wale ntik đonk gis hna, rac wëntëlek gë wafac warar wale ntid Yesu yag hna. * **11:30** 11.30: Yonas 3.3-5 ‡ **11:31** 11.31 Salomo aju David yeho, ahnañ Isërayel had rëmu. Umë vëryehnéko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soje yasery ýalëwu (1 Vëhnañ 5.9-14; 6; 10.1-10). § **11:44** 11.44 Had wayag wale yasande: Age yag ña diyina dahëse ayasahnat yëtëru ma yëtëlihna, sariya Moyis ýa ntehnëk tonkëru. (Vaker 19)

⁴⁶ Yesu më ntëkwaka: «Meku wùhně fěna, vēharaŋ sariya vi! Njahēndehndēdunēhēhni vahně va lēnah, do wēla rufa yi yeladfiluhna aryemahnuni dīf iŋi.

⁴⁷ «Meku wùhně! Mbēryēdun nkwaŋ wayag wakila wante ndawēniho vicēr hun ŋa! ⁴⁸ Koyēna tufahnēdun njētērun do caŋahnēku ile ntini ŋa. Ha, vicēr hun va ndawēnihēhni wakila ŋa do wùhně avēryu wayag walēw hni wā! ⁴⁹ Soŋe umě ntehnahnēk Wēnu ŋa g'uyēt lēwu wā: “Payēdēfuhēhni wakila ŋa gē vēfēyahŋ wanēs mēn va. Ndaŋwēdēnihēhni vēryaw, vēyēntaw va mbērehndēnihēhni.” ⁵⁰ Koŋēri wapēgwa đuniŋa hna ndawēnihēhni wakila wayabaŋ do vahně vēvē gaki vi kitijēd Wēnu ŋa had vēhni dēnk ryawēkēhni vahně vērac. ⁵¹ Abel yeho ale ryēnkwiwo ndawī ŋa hafo arēkwa ŋa, Sakari. Umě selele Cery Wēn Cankaf hna ndawīko yēbēlan hn'ile cēnade sadēha hna gē Cery Wēn Cankaf ŋa hn'ile ŋak cēwak hna. ^{*} Ha, pēyađēmu Wēnu ŋa kitijēdēhēhni vahně vēvē gaki vi soŋe waŋi fop!

⁵² «Meku đus wùhně, vēharaŋ sariya vi! Nkēdērun nkaŋ nte njētande Wēnu ŋa. Tondadiluhna wùhně dēnk nkaŋ tac, do memaŋehndēdunēhēhni vēle ŋad tondani va, vēhodīna ndēcēni!»

⁵³ Ga cahnēk Yesu tere hna, vēharaŋ sariya va gē wafarise wā ntaŋkēhniwo đus g'umě, më tēyēdēniha wayabaŋ. ⁵⁴ Warēnd tēndēhndēnihawo, ŋađēniho nēs iñē ile kođēni ntehnēni ntētēk gena toŋa nuŋahnēni ile nēsēdēni menēk pēlahnēniha.

12

Wanira soŋe nkeya meh

¹ Wati rac vahně wawuli wayabaŋ hwērako caharaŋ Yesu. Aki fo nkēñēlēdēniho kaŋi njaŋēniho đus. Yesu më pēgwēk ntehnēdēhēhni ten vērēfal vēlēwu va: «Keharyin levirwafarise ŋa: namu lēw hni ŋa, nēs ile nkoni vēlidīna ye. ² Pēyađēmu, ile-wo-le soŋik ŋa nuđe do ile sēwak ŋa njētēde. ³ Ile-wo-le hnēsēdun g'umēd ŋa, nkwēryēde ge pacēk do ile-wo-le ŋakēŋakēhnrēnēha ahnē hn'acery pidik hna ndekađe bulunda hna.

Ale rēfēka ntakuna

⁴ «Ntehnēdēmu wùhně, wēlawo mēn: antē ntakuni vēle ryawēd mbahn do hara vēhodīna ntini ile lēbēk umě. ⁵ Pēyađēmuna ale rēfēka ntakuna ŋa: dakēryiwuna Wēnu ŋa, umě ale ye ge ndawēk mbahn kođ tabu gē janāma. Ha, toŋa hnēsēhndēdēmu, umě rēfēka ntakuna! ⁶ Gena bi nkwađēdēni vuñer mbēd gē koryi toye fo? Bare Wēnu ŋa đēnkwlēlahna wēla fēndampo hně vutac. ⁷ Wēla mul bē vankaf hun ŋi ndēkwēk. Ňoñ antē ntaku: wùhně lēbēkēhni nafa ŋa kore vuñer vujabaŋ!

Imawā ma iŋwēyē Yesu

⁸ «Pēyađēmu, ale-wo-le hnēsēk bulunda hna ami hwēhnēka, ami Ajē Ahn'a fēna nēsēdēfu karyēnkwaŋ wamēleka Wēn hna, ami hwēhnēka ayi; ⁹ bare ge ahnē nēsēk bulunda hna kwēhnēlēwahna, ami, Ajē Ahn'a fēna nēsēdēfu karyēnkwaŋ wamēleka hna, kwēhnēlēwahna. ¹⁰ Ale-wo-le hnēsēd wanēs wameh soŋe ami, Ajē Ahn'a, kode tavēhni; bare ge Iyir Ipacah iŋa njewēk mahwēhnu kođēna tavēhni.

¹¹ «Ge njiryeryirun soŋe ahitiŋiwu vacaliŋa wasēwif hna, ma vēsankaf hna, antē nkehahnahu g'ile lēkwađun, ¹² kaŋi Iyir Ipacah iŋa karaŋdēhu hně wati le rēfēka hna ile hnēsēdun ŋa.»

Uhnēs uryindaryindan soŋe avetak ahnēnkwaŋ

¹³ Hně wati rac dēnk, nkeho bulunda hna ale lehnēkawo Yesu: «Aharaj, dehnēryehna acēr mēn a caho ile lēwēbun ŋa.»

¹⁴ Yesu më ntëkwaka: «Lawo, ami bi hwētik ahitiŋ hun ma asahēlehnēhun?» ¹⁵ Tac më ntehnēkēhni fop: «Gasery, keharyin ayēkēlehnēndu kantēm njaŋu viyē kaŋi uwām ahnē gena hn'ile kwēhnak hna, lakēnde mbeta đus.»

¹⁶ Yesu tēfētanēlehnēhni iyi uhnēs uryindaryindan: «Asan avetak yeho. Kwēhnako wēhaŋ wale lēwēko đus vantimp. ¹⁷ Nahadēho do tēyađēho: “Bi ye lidēfu? Kwēhnala igwak ryanahnu vantimp mēn vi fop.”

¹⁸ «Mē ntehnak: “Awa, wēli ile lidēfu ŋa; ntihtēdēdēfu vandank mēn vi tac vokaryu liwu vante hnaŋēk đus. Hnam kwētēdēfu vantimp mēn va gē vile hwēhnaŋu va fop. ¹⁹ Tac ntehnēdēfuha ntaŋary mēn iŋa: ‘Ntaŋary mēn, kwētaru ani hnapul yabaŋ soŋe wabēhn wayabaŋ; yinēgary, tokēry, cery do nēhēry!’”

²⁰ «Bare Wēnu ŋa më ntehnēka: “Ahnēnkwaŋ! Uŋi mēd dēnk mbide ntaŋary hu ŋi. Awa, mo lēwēd? Gena bi, hnapul ile varēpēru yi, ahnē ahaŋary rokēd?”»

* 11:51 11:51: Wapēgwala 4.8; 2 Itēfēta 24.20-22

²¹ Yesu më nkwënëk: «Koyëna nkedëha ale varëpëd hnapul soje umë fo ÿa do betana viyë Wën hna.»

Ikwëtahn Wën

²² Tac Yesu umë ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Soje umë lehnahnëdëmu: Ant'ahnahandu ile rokëdun ma viyi vile liyadun. ²³ Gena bi uwám yabëk gë roka do mbahn iña yabëk fëna gë viyi vi? ²⁴ Yëkëryinëhni wusëry wi: wahnadëdina, wavarëpëdina fëna, wafehnadina, wahwëhnana vandank, bare Wënu ña ndavëdëhëhni. Kas wühnë vële lëbëkëhni nafa wusëry wi dinëndiluhna bi ntëbini vëhni d'us? ²⁵ Ge ahnë hnë wühnë nahad uryëñah lëwu ÿa kod bi koyëna nkwën iyary wafac walëwu ÿa? ²⁶ Ge kodiluhna aliwu wëla viyë viroy virac soje ye ryëñëdun viyëntaŵ hna?»

²⁷ «Yëkëryin gante pëhnëd wapëtel wabë fëk ki: dokujëdina do ðahnëdina wafand. Bare wëla ahnaŵ a Salomo, g'uvetak lëwu ÿa fop, nuŷalohna viyi viwamah had ufëtel ryampo gë watac ki. ²⁸ Wënu ña koyëna cudëdëha idël nte ye dol ani do acahn ntoji gë hwëdëh. Ge umë toña ye, kas wühnë cudëdëhu ntëbi dël inji! Ikwëtahn hun iña yabëna! ²⁹ Ant'avërandu soje ile rokëdun g'ile sedun fo do ant'aryënu. ³⁰ Yin fop vële wok vëyëtëlahna Wën va vërad kwëlëkwël soje rac. Bare wühnë kwëhnarunëha rëm ile yëtëk mbalëku. ³¹ Yëkëlehnëryin Naw' dëwu ña tac njëdadëhu fëna ile valëku ÿa fop.»

Uvetak uvë g'ambin

³² «Antë ntaku, wühnë fakore fatoy wape! Rëmun hnatah lëwu ye njëdawu Naw' iña. ³³ Gwafëryin ile hwëhnarun ÿa ayëdawuni vëhayëhnaŵ va kori ÿa. Age ntirun koyëna mbarëpadun hnapul ile wok përekaðina, had darël Wën hna kwëtarun mbin hna. Hnam pudina. Vële va vëhodina tëkëneni, do vamaŵ va wahodina përekanëni. ³⁴ Hn'ile nke hnapul hun hna, nked iña hun iña kwëlëkwël.»

Ipëhwëta kaca Ajë Wën

³⁵ «Këbënarinyin do afëdu walampu hun ÿa kwëlëkwël. ³⁶ Tëfëka ayewu had ale hnapëdëha ale ndokujënd ge mëncik inël do ge tëkik mbankat rënka ÿa pidëtëhna tañ. ³⁷ Mbetani vëryokuñ vële tëkatëd ale ndokujëhnëdëni ÿa hara vëryakëna wakwëd! Toña fëyadëmu: ahwëhn tere arac pëhwëtað soje nëhëtëhnëhni, ntehnëdëhëhni ntañani hn'ile tokëde hna do nëhëtëhnëhni umë dënk roka ÿa tokëni. ³⁸ Age fagant hn'umëd hna ma kob gë fac mëncik do njij tëkatëhni vëryakëna wakwëd vërac, mbetani! ³⁹ Yëtëryin d'us warji: ge ahwëhn tere ÿa njëtakënd wati le njijëd ale ÿa, tavakëndilahna tënk tere lëwu hna. ⁴⁰ Pëhwëtaryin wühnë fëna, kabi Ajë Ahn'a tëkid hnë wati ile worun nahaluhna.»

Aryokuñ ale hahnëndak g'ale wok kahnëndana

⁴¹ Piyer më tëyëka Yesu: «Ahwëhn, fuhnë fo bi hnantanëhnëru iyi uhnës uryindaryin-dan ma vahnë vi fop ye?»

⁴² Ahwëhn a më ntëkwaka: «Mo ga ye aryokuñ, ale hahnëndak do ritëka? Ahwëhn a kwëtehahnëdëha vëryokuñ vëyëntaŵ va fop, yëdahnëhni sah lëw hni roka wati ile rëfëka ÿa. ⁴³ Mbetak aji aryokuñ ge ahwëhn tere ÿa mëncik do tëkata ga ntid' doku lëwu ÿa! ⁴⁴ Toña ÿa fëyadëmu: ahwëhn tere ÿa kwëtehahnëdëha hnapul lëwu ÿa fop. ⁴⁵ Bare ge aryokuñ arac a ntehnad ahwëhn tere ÿa mëncënkajëdina, do pëgwëlehn ndafëndëhni vëryokuñ va vësan gë vësëval per, tokënd do cend hafo ndëwënd njakaryëdëha! ⁴⁶ Awa, ahwëhn tere ÿa mëncid hnë fac ile nkok yëkadilahna aryokuñ arac, wati le nkok yëtëna, ndafëdëha ðaf ntavah do gante ntideni vële wok vëwëtahnëlahna Wën ka ntidëha.»

⁴⁷ «Aryokuñ ale yëtëk ile ñad ahwëhn tere ÿa do pëhwëtana nti rac ndafëde d'us. ⁴⁸ Do ale wok yëtëna ile ñad ahwëhn tere ÿa do nti ile rëfëka ndafahni, toye fo ndafëde. Ge ahnë yabah nuŷak, yabah tëyëde; ale hwëtehahnënik yabah tëyëde ntëbi waŷëntaŵ ÿa.»

Yesu yiryeyëna yam bare pitëndëlehn njojëk

⁴⁹ «Njijëbu duniya li soje yondu hwëdëh hnani. Nankahnëko pëla tañ! ⁵⁰ Wënu ña ñad njaryehno* do ndëñëbu d'us ani gë nkehahnënd ÿa! ⁵¹ Ntiyahnéku bi njijëbu duniya li soje yoyu yam? Hali, pëyadëmu pitëndëlehn yijëbu. ⁵² Pëgw dol, ge vahnë mbëd mbankëni tere, vërar va takëlëdëhëhni gë vëhi va, do vëhi va takëlëdëhëhni gë vërar va. ⁵³ Rëm ÿa vësanjëdina g'aju do aja vësanjëdina gë rëmu; hnëm ÿa vësanjëdina

* 12:50 12:50 Wënu ña ñad njaryehno: Yesu gena soje yary nësëd, bare pañare ile rëfëka nti nësëd.

g'aryagu do aryag a vësanjêdina gë hnëmu; hnëm jar ña vësanjêdina g'asëval aju do asëval a gë hnëm asanu.»

Diryin sanah ña wati ile rëfëka

⁵⁴ Yesu nkoko nësëhnëndëni kore ña, ge nuni ambin ña ga mbahnik, ntehnëdëni tanj tëvëd, gë paryi tëvëd. ⁵⁵ Ge nuni sël le wätid gë cape rëhw gë pëhna lav ka ga cëlëd ntehnëdëni njakëd, gë paryi njakëd. ⁵⁶ «Wuhnë vële wok ñadiluhna toña! Mëkëdun awëryu ile liyad nkal li gë g'ambin; awa sonje ye ye gwëryëdiluhna wati ile ye gaki ñi?»

⁵⁷ «Sonje ye pitëndëlehnëdilu hna wuhnë dënk ile satëk? ⁵⁸ Age takëlëku g'ahnë njireryatëndi hn'ahitiñ hna diry fere awëryëlu nkañ hna. Age gena umë njoðëhi hn'ahitiñ hna do ahiti ña njëdahnëdëhi asëdi. ⁵⁹ Tac pëyadëmu ge koyëna nkehu cahnediluhna hnam ge gena cosahnërun nav inja hafo pu.»

13

Nafa gwëcët vankeya

¹ Wati rac, vahnë yijëko tëfëtanëhnëniha Yesu gante ndawëhnëkëhniwo Pilat, asankaf nkal, vëvë nkal Galile ka wati nte cënadëniho sadëha Wënu ña. ² Yesu më ntëkwakëhni: «Naharun bi vëyi ndawini aki kabi vëhni lidëho wameh wacankaf ntëbini vëyëntaw vi fop? ³ Pëyadëmu, gena koyëna! Do ge gwëcëtaluhna vankeya va fop, cëmëdun gë vëhni ki. ⁴ Vahnë pëhw g'imbëd gë vërar vële njohahnëko cery jihnah Silowe hna do cëmëlehnëni, ntiyahnëku bi vëhni lidëho wameh ntëbini vëyëntaw vëvë Yerusalem vi fop? ⁵ Pëyadëmu, gena koyëna do, ge gwëcëtaluhna vankeya va gë vëhni ki, cëmëdun fop.»

Anuñ ante wok dëwëdina

⁶ Tac Yesu më hnantanëhnëkëhni iñi uhnës uryindaryindan: «Anuñ yeho hnë sarëdij. Asan ale hnadëko atëh tac ña njijëko kwëc, bare tëkatëlohna ga ntëwëk. ⁷ Awa më ntehnëka aryokun a lëwu ña: “Nuru! Wabëhn watar ye ga pëlahnëbu anj anuñ do dëwëdina. Awa, ñosëry! Nula nafa ile kwëhnak hn'ani.”

⁸ «Aryokun a më ntëkwaka: “Tavëry hnëwël fo; nkabëdëfu caharañ dëp inji do hovu ile wufëdëha. ⁹ Mpëd ntëwëd bëhn. Ge dëwëna, ñosëdëfu.”»

Yesu njërenëdëha asëval ares fac ntawëla hna

¹⁰ Hnë fac ntawëla Yesu karanjêdëhëhniwo vahnë hnë calija wasëwif hna. ¹¹ Asëval ares yentiko hnam, yine huyëkawo. Hnë wabëhn pëhw g'imbëd gë watar kodilohna catëna. ¹² Yesu, ga nuka asëval arac, më macëka njij do ntehna: «Asëval, ntihetik urey hu wä.» ¹³ Ante nësëdëho ña tindëkawo wëbäk ña asëval a matëndalehn tanj, pëgw cëmbënda Wënu ña!

¹⁴ Bare asankaf calija ña ntawëkawo dus gë Yesu kabi fac ntawëla njërenëkawo ahnë. Më ntehnëkëhni kore ña: «Wafac mbëd gë ryañ ye wale rëfëka ndokuñahni wä; yijën ayëreniwo wafac warac hara gena fac ntawëla!»

¹⁵ Bare Ahwëhn a më ntëkwaka: «Wuhnë vële wok didiluhna ile lehnëdunëhëhni vëyëntaw ntini, ale-wo-le pokëtëdiluhna bi ryahni lëwu ma fali njohna pëdëfna wënka wëla hnë fac ntawëla hna? ¹⁶ Gena bi koßëri wabëhn pëhw g'imbëd gë warar, ayi asëval, ale yentik hnënk Abëraham, pëlak Sintani? Tëfëlahna bi ntihëti ures lëwu wä hnë fac ntawëla?»

¹⁷ Ante nësëdëho Yesu watac ña vëyëw vëlëwu va cëfëhnëlehnëkëhniwo. Bare vëyëntaw vëvë kore va fop natëkëhniwo gë doku wamah ile ntidëho ña.

Ile mëntëndëlehnahnëdëni Inaw Wënu ña

¹⁸ Tac Yesu më ntehnëk: «Ye mëntëlëni Naw Wënu ña? Ye hodëfu wëntëndëlehnëwëhni? ¹⁹ Uyëc tëh mutarëd* mëntëlëni, ule pahnek asan hnë sarëdij lëwu: pëhnëd, nañ, nke had ankëhn, wasëry wä koñ kofëni hnam.

²⁰ «Ye hodëfu voku wëntëlehnëwëhni Naw Wënu ña? ²¹ Nke had lewir ile nufëk asëval nëgw gë farin fayabah, tac cis fop.»

Mo rënkëd Naw Wën hna

²² Yesu Yerusalem nkoko njind karanjêhatëndëhni vahnë va vankol vacankaf hna gë vatoy hna per. ²³ Ahnë më tëyëka: «Ahwëhn, njabëdëni bi vële fehëtëde va?»

Yesu më ntehnëkëhni fop: ²⁴ «Kamënarinyin arënkun rënka suyah hna; pëyadëmu, vëyabah njëkëlehnëdëni tënkëni hnë rënka rac bare vëhodina. ²⁵ Age ahwëhn

* **13:19** 13.19 Mutarëd: Ile wacik mutarëd ña wanjëc atëh nte rokëde ye do fehëk wirëk. Wanjëc wadëwu ña nëhnëmëk dus bare dëp dëwu ña nañëk dus.

tere ya cédék rënka ya, awotu g'ipër, tëkëdun avankëdu alehnatëdu: "Ahwëhn, pidëtëndifu!"

«Bare ntëkwadëhu: "Yëtëla bi vëhni mo yerun!"

²⁶ «Awa ntehnëdunëha: "Gena bi tokëlahninëk do celahninëk? Karanjëruhëhni vahnë va wëwac vankol fu hna.»

²⁷ «Mbokëd ntehu fëna: "Yëtëla bi ne nkejërun. Tavëryino, wühnë vële wok vësatëna vi, wënëd vi fop!"

²⁸ «Hnam rëkëd kondëni do cemëlehnandëni wabeñ ña, ge nurunëhëhni vëhni Abëraham gë Isak, Sakob do gë wakila ña fop Naw Wën hna aravatewu wühnë g'ipër! ²⁹ Matidëni vahnë va vacape vanah tak. Ntañadëni laña lëw hni hna Naw Wën hna soñe ambënt ña. ³⁰ Vële ye gaki vërëkwa vi yeđ vëryënkwëryënkwa va do vëryampo hnë vële ye vëryënkwëryënkwa vi yeđ vërëkwa.»

Yesu tēfēka cēm Yerusalem hna

³¹ Wati rac dënk wafarise wëryampo tēhanihawo Yesu ntehnëniha: «Yiryeyi, ñawëтары ani; Erođ ñad ndawī.»

³² Yesu më ntëkwakëhni: «Yiryin alehnëhnunoŵa ayi, avora vahnë ye had yin: "Dol g'acahn wayine ladëfu do yërënëdëwëhni vahnë, fac rarëna hna puhnadëfu doku mën ya." ³³ Bare dol, g'acahn do gë yini tēfëko ryëcalu kabī kila ya Yerusalem rēfëka nji soñe ndawī.

³⁴ «Wühnë vëvë Yerusalem vi, wühnë vële ryawëdëfëhëni wakila do ryawëdëfëhëni gë wëraکا vële payik Wën ýal hun va! Gante ñadëfuho dus varëpu darël mën had cale nte varëpëkëhni vutahu vampaŵ vantëwu, bare maŵëluhna. ³⁵ Awa wëli Wënu ña tavëd cery hun ña: pëyadëmu bokëdilu hna ahnuwuno hafo wati nte ntehnëdun: "Arabi Wënu ña njëda ale yijëd g'uŵac Ahwëhn a!"»

14

Yesu njërënëdëha ares hnë fac ntaŵëla hna

¹ Hnë fac ntaŵëla hna Yesu njiko hnë tere asankaf wafarise rok roka. Vële yeho hnam va njëkëdënihawo Yesu gë hakili. ² Asan ale cënkëk mbahn inji fop hahnëko haryënkwa lëwu. ³ Yesu më tëyëkëhni vëharañ sariya va gë wafarise ŵa: «Sariya fu ya maŵëryak bi, ma mbañëk bi njërëni ahnë fac ntaŵëla hna?» ⁴ Bare vëlëkwalohna. Yesu më ñakëka njërënëlehna aresa do ntehnëlehna mënc.

⁵ Tac më ntehnëkëhni: «Ge aryampo hnë wühnë ntëbaryëka aju ma ryahni hnë kolomba, dabëtidi lahna bi tañ wëlakënde nke fac ntaŵëla?» ⁶ Vëholëlohna ntëkwani wanës watac fëna.

Yesu nirađëhëhni vahnë va soñe vilaña

⁷ Yesu kamahnëko vëhneh va tēhnadëni wëlaña wale ýak hnëfak ŵa. Awa më nësëhnëkëhni wañi: ⁸ «Age ahnë macehnëk rok roka ambënt cankaŵ, ant'ayi alaña ile ýak hnëfak. Kod nke ale lëbëki ntënah fayehnyayik. ⁹ Ale ŵacehnëku wühnë ýa kod njij ntehni: "Yëdaryehna ayi iyi laña." Awa, g'usëfëhnaŵ fo matëdu ayi alaña hafo laña rëkwa hna. ¹⁰ Age ahnë macehnëki, yiryë alaña laña rëkwa hna. Koyëna ge tēkik ale ŵacehnëki ýa, mpëd kod ntehni: "Lawo, yij alaña laña hnëfak li." Untënah hu ña yeđ koyëna tase vële lañalahnërun va fop. ¹¹ Pëyadëmu, ale-wo-le hnaýënaکا mbanëde, do ale vanaka naýënëde.»

Yesu nirađëhëhni vahnë va macënihëhni vëhaýëhnaŵ rok roka

¹² Tac Yesu më ntehnëka ale ŵacëkëhniwo ýa: «Age macehnëdu roka vë g'anent ma vë g'anëka, ant'aŵacëhni wëlawo hu ma vëhery hu, hnënk hu ma vësarýent hu vëvetak, kabī kod macëgënihi vëhni fëna do cosënihi ile yëdaruhëniwo ýa. ¹³ Bare ge macehnëdu roka ambënt, macëryihni vëhaýëhnaŵ, vële nkojëk iñë ryampo mbahn hna, vële radëd do gë vumëp. ¹⁴ Koyëna nëfadëhi, kabī vëhođina mbësanihi. Wënu ña vësadëhi ntëbi ile yëdaruhëhni ýa ante mbëhnëdëni vële satëk va.»

Wanës vële ŵacehnik roka sankaf ambënt

¹⁵ Ga nkŵëryëni watac aryampo hnë vële ntañalahnëniho hna më ntehnëka Yesu: «Mbëtak ale hnuýad laña Naw Wën hna!» ¹⁶ Yesu më ntëkwaka gë iyi uhnës uryindaryindan: «Asan ŵacehnëkëhniwo vahnë vëyaŵah roka ambënt cankaŵ. ¹⁷ Ga puhnayik roka ýa më payëka aryokuñ a machni vëfay va: "Yijën, puhnayik."»

¹⁸ «Bare vëfay va fop muntadëniho tavëhnihi, vëhođina njini roka. Asan a aryampo më ntehnëka aryokuñ a: «Kaý laŵëfu takan, umë ñadëfu yëkiwu; muntami tavënde.»

¹⁹ «Aÿëntaŵ më ntehnëka: “Waper wuhni mbëd lawëbu, vëhni yidëfu yëkëhnahnu; muntami tavënde.”

²⁰ «Ahaŵary kat më ntehnëk: “Takan ñëlëbu, umë wobu koŋa yihahnu.”

²¹ «Aryokuŋ a më mbokak g'ale ndokuŋënd pëyahna fop wade ntëkwajik ŋa. Awa ahwëhn tere ÿa ntavëkëwo d'us ntehnëlehna aryokuŋ alëwu ÿa: “Yiryeyi ñap waÿëwa hna gë vankaŵ vambë nkol vi, ayojëhni vëhaÿëhnah va gë vële ye vorovoro va, vumëp va do gë vële radëf va.”

²² «Ga mbiÿëk toye, aryokuŋ a më njijëk ntehnëka ahwëhn tere ÿa: “Ntiŋu ile lehnakuho ÿa ñare ha gaki nkok vilafina va.”

²³ «Ahwëhn tere ÿa më mbok ntehnëka aryokuŋ a lëwu ÿa: “Yiryeyi vankaŵ wëhaÿ hna gë fop haryënk wawece ŋa do ali fere ayojëhni vële fankëlëdun va fop njijëni, pëbahh tere mën ÿi. ²⁴ Toña ÿa fëyadëmu, wëla aryampo hnë vële ryënk wakëbu wacu vi tokëdina roka mën ÿi!”»

Ale ÿad nke arëfal Yesu tavëd fop

²⁵ Yesu nkok njind do kore yabah rëfëdëhawo. Më cahëtak ntehnëni fop: ²⁶ «Ale yijëd ÿal mën, ami rëfëka ŋahno ntëbi rëmu, hnëmu, asëvalu, vutahu, vëheryu, viçëru, ntëbi umë dënk. Ge gena umë, kodina nke arëfal mën. ²⁷ Ale wok maŵana tëfëndo hafo paki cëm hnë kërëwa hna kodina nke arëfal mën.

²⁸ «Ge aryampo hnë wuhne ñad mbëry cery cankaŋ njihnah dañadina bi njëk ten koryi lëwu ÿa bi gwër puhnand doku ÿa! ²⁹ Ge aki fo pëgwëk mëkëna puhna vële hnuŋ va təkëd ndasëhnëdëniha.

³⁰ «Ntehnëde: “Aÿi asan pëgwëk mbëryënd ñare mëkëna puhna doku ÿa!” ³¹ Ndampo fo nke ge ahnaŵ njinëhni dëha ahnaŵantawu uŵët, kwëhnatëhni vësan wawuli pëhw (10,000) do aÿëntaŵ a njijatënd gë vësan wawuli wafëhw wahi (20,000). Dañadina bi ten njëk bi koŋ mëtëni? ³² Ge kodina, payëdëhëni vahnë ahnaŵantawu hna, wati ante nkok ŋaŵëk ŋa, nkŵëryëlëni antë mëtëni.» ³³ Awa, më ntehnëk Yesu: «Koyëna nke: wëla aryampo hnë wuhne kodina nke arëfal mën ge maŵëna tav ile kwëhnak ÿa fop.

³⁴ «Wanjiry ŋa iñë fërën ye, ñare ge gona ŋaŋ, hak koŋe mbokaryi ŋaŋëni; nkufahni nkal inji ma uhnëda ŵa? ³⁵ Nafa goryaryëdina wanjiry wante wok gona ŋaŋ; canëde. Nëparyin d'us ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

15

Ife ile sëvëko hnuyik

¹ Vërëf ÿatëtanke gë vahnë vëwëh vëhaŵary tëhadënihawo Yesu soŋe nëpaniha. ² Wafarise ŵa gë vëharan sariya va umë mëhnadëni ntehnëndëni: «Aÿi asan maŵëk kacahni vëli wameh do tokëlahnëndëni gë vëhni!»

³ Awa Yesu më nësëhnëkëhni aki: ⁴ «Hnë wuhne, ge ahnë kwëhnakëhni wape keme do cëvaryata ryampo, tavëdilihna bi wañëntaŵ ŋa fop hn'ile keryëdëhëhni hna njihahn njëkëlehna ile sëvëk ÿa hafo nuja? ⁵ Do ge nujëka natidëha, ndafidëha vankus hna mënceryehh. ⁶ Age təkëk tere lëwu hna macëdëhëhni wëlawoŵu ŵa gë vësaryëntaŵu va fop do ntehnëhni: “Yijën nëhin kaŋi nujëbuha ife mën ile sëvëko ÿa!” ⁷ Paryi pëyadëmu, ambin hna fëna koyëna dënk nked: ge ali wameh aryampo fo nkŵëcëtak vankeya va, uhnatah ŵa njaŵëd d'us hn'ambin hna ntëbini vësatah vëyabah vële nkok ñalëna gwëcët vankeya vantëŵ hni.»

Uÿëc koryi ule sëvëko hnuyik

⁸ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge asëval hwëhnak wanjëc koryi ipëhw, cëvaryata uryanto, pëdëdina bi lampu ÿa, pahëc cery ŋa do njëhër wajira fo hafo nu? ⁹ Do ge nuk, macëdëhëhni wëlawoŵu ŵa gë vësaryëntaŵu va ntehnëhni: “Nëhënefu kaŋi nuŋu uÿëc koryi ule hnambëbuho ŵa!” ¹⁰ Toña ÿa fëyadëmu, ge awën aryampo fo nkŵëcëtak vankeya vameh vantëŵu va wamëleka Wënu ŋa natëdëhëhni d'us.»

Rëm le hnuka fatah fantëŵu fante sëvëko

¹¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Asan hwëhnakëhniwo vutah vucan vuki. ¹² Fatoy fa më ntehnëka rëmu: “Apa, yëdarye hnapul ile lëw dëfu ÿa.” Awa rëm ÿa më cahëlehne këhni vutahu hnapul lëwu ÿa.

¹³ «Hnë wafac toye, fatah fatoy fa më nkŵafëk ile ceharyiko ÿa, njilehn hn'inkal ŋaŵah d'us gë koryi lëwu ÿa fop. Umë njik tokëk koryi lëwu ÿa hnam hafo puh. ¹⁴ Ga puhnek koryi ÿa, inte cankaŋ yeho nkal tac, pëgwëlehn njëkëlehnannd ile rëfëka ÿa. ¹⁵ Njilehn ndokuŋëhnënda asan avë nkal tac. Asan arac, umë njoka gë wëhaÿ

walëwu njëkandëhni vampëhëmpëh* . 16 Fatah fa ñadëho dus pihñënantu wëla g'uryaw vampëhëmpëh wa fo, bare ahnë yëdäfilawohna.

17 «Awa ndënkwëtalehni ntehna: “Vëryokuñ Apa va fop tokëdëni gante ñadëni ka bare ami, inte yad ndawo ani! 18 Mbokadëfu gë vëhni Apa lehnëwa: ‘Apa, ntëntahnëbuha Wënu ña do ntëntahnëmi wëjë fëna. 19 Gona tëfo yewu fatah hu. Pëlarye had aryampo gë vëryokuñ hu ki.’” 20 Kahnëtalehni mbokand gë vëhni rëmu. Fatah fa nkoko ñaw tëkahn tere hna nujata rëmu ña ga njijëd, umë kañëhnahnëka dus g'aju do nkary kacahna g'uhnatah.

21 «Tac fatah fa më ntehnëka rëmu: “Apa, ntëntahnëbuha Wënu ña do ntëntahnëmi wëjë fëna. Gona tëfo yewu fatah hu.”

22 «Bare rëmu më ntekehni tan vëryokuñ vëlëwu va: “Dëfëryin ayoju acud ante ñak wamëk ña asuduna ajë mën aji; diryina nënk fëmbak hna†, do afaryuna wapary. 23 Yojëna fañihni fante ñak hniryëkëfa aryañuna; tokinëhna ntihahnina ambënt. 24 Aji ajë mën had ale sëmëk nkeho do tame mbëhnik, cëvëko do nuñuha.” Pëgwëlehñëni ambënt ña.

25 «Wati rac, fatah fandënkwëryënkwan asan arac fa g'ikañ nkeho. Ga mëncid tëhat tere ña, umë nkwëryëkëhni vahñë ga nkañwëdëni. 26 Më macëka aryokuñ aryampo tëya bi ye ye tere hna. 27 Aryokuñ a më ntëkwaka: “Ahery hu wëncik, rëmuñ më ndawëhnëka fañihni fante hniryëk fa, kabi yam fo mëncik.”

28 «Ntavëlehna fatah fandënkwëryënkwan fa do ñwëyëko tënkëdina tere hna. Rëmu më cahnik muntahna tënk. 29 Bare umë ntëkwaka: “Nëpary, Apa, wabëhn wayafah ye koñëri ga ndokuñëhnahnëdëmi, hara gwajëhnëlihna wëla uhnës ryampo. Bare wëla fanankal yëdälihoñahna lihahnëfuna ambënt gë wëlawo mën wa. 30 Aji ajë hu ale wëncik aji, umë gë vësëval tokëni koryi hu ña fop bare umë ryawëhnëruha fañihni faniryah fa alinëhnahna ambënt!”

31 «Rëmu më ntëkwaka: “Fatah mën, wëjë g'ami nkelahnik kwëlëkwël, do fop ile hwëhnëbu ña wëjë hwëhnëk. 32 Tëfëka natëfu ntiyin ambënt kabi aji ahery hu, ale wëncik aji, had ale sëmëk nkeho, mbëhnaryëkoña, cëvëko do nuyik.”»

16

Aryokuñ ale ritëk

1 Tac Yësu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Ahwëhn hnapul yafah yeho. Asan arac hwëhñakawo aryokuñ ale kwëtahnëko dus. Fac ryampo umë njijik pëyayik: “Aryokuñ hu ña përekanëd hnapul hu ña fop.” 2 Asan a më macëka aryokuñ a ntehna: “Awa, ye wëryëdëfu hnësëde soñe hu? Pëyarye gante ndokuñahnëru hnapul mën ka: kodila awo aye aryokuñ mën.”

3 «Aryokuñ a më ntehnak: “Ale ryokuñëhnëdëfu ña ña ña nkeho. Hak ga ntiyadëfu? Age ntehnëbu yiwu yam, kwëhnala fanka. Age ntehnëbu fëna yiwu wunta, cëfëndëho. 4 Njëtëbu ile lidëfu ña wëla layiwu doku li nuñadëfu hn'ile ñëwëdëfu!”

5 «Umë macëkëhni aryampo aryampo fop vële hnavëkawo ale ndokuñënd va. Më ntehnëka aryënkwëryënkwan a: “Wayëhw wonanëruha ale ryokuñëhnëdëfu aji?”»

6 «Asan a më ntëkwak: “Wabidë keme (100) wacankaf wagu wonanëbuha.”»

«Aryokuñ a më ntehnëka: “Wëlin kayëte nav hu ña. Dañary ñap aher wafëhw imbëd (50).”»

7 «Më mbok ntehnëka ahañary: “Wëjë lë, wayëhw wonanëruha?”»

«Më ntëkwak: “Wësaku keme (100) vantimp.”»

«Aryokuñ a më ntehnëka: “Wëlin kayëte nav hu ña; kerëry wafëhw mbëd gë warar (80).” Koyëna ntikëhniwo fop.

8 «Awa, ahwëhn hnapul a, ga nuko gante kamënakawo ka, nësëko wapërën soñe warit aji aryokuñ a mama tokahnëkawo. Toña ña fëyadëmu, vële fabëk vëyi yi ñuniya vi fo ñak ritëk yëbëlan lëw hni ntëbënihëhni vëvë hnë humpen Wën vi. Vëvë hnë humpen Wën vi vëyëtëna gante nkeñëni gë yi ñuniya.»

9 «Ami ntehnëdëmu: Yëcfahnëryindën iji hnapul vë ñuniya ile rokad gante tëfëka ka. Koyëna, ge puraryëku, Wënu ña kacadëhu tere lëwu hna do nuñadunëhëhni wëlawo.

10 «Ale facënak viyë vile ñak vak hna pacënad visankaf hna fëna; ale ronkënak viyë vile ñak vak hna tonkënad visankaf hna fëna. 11 Awa, ge pacënaluhna hnë hnapul vë ñuniya li, Wënu ña kwëtehnahnëdëfu bi hnapul paryi ña? 12 Do ge pacënaluhna hnapul vëyëntaw hna Wënu ña njëdadëhu bi hnapul ile hwëhnërun paryi ña?»

* 15:15 15.15 Vampëhëmpëh: Vampëhëmpëh va wafacëna haryënkwan wasëwif wa. † 15:22 15.22 Diryina anënk fëmbak hna: Anënk ña rufahnëdëha fatah fa tere hna ntehnëk.

¹³ «Ahnë kodina njohalëhni vahnë vëhi gë ntaŵary dëwu ŋa fop: canjêdëni g'aryampo do ŋahnêdëha; ñewêdëha aŷëntaŵ a do njafa. Kodiluhna ayohaluna Wënu ŋa do ayohalu fëna koryi ndampo fo.»

¹⁴ Wafarise, wale wëryëko wani wanës fop ŋa, njafanjêdënihawo Yesu, kaŋi koryi ŷa yeho lawo lëw hni ŷa. ¹⁵ Yesu më ntehnêkëhni: «Wuhnë ntiyaŋun had vësatah tase vahnë hna, bare Wënu ŋa njëtëk ile ye ntaŵary hun hna. Toña ŷa fëyaŋdëmu, ile nayëhëni vahnë ŷa Wënu ŋa ñadina rac.

¹⁶ «Sariya Moyis ŷa gë vëkayëte wakila va kwëhnako fanka hafo ante tëkiko San Ayary a do kobëri tac, pëyahniko Wanës Wakasëk itëk Naw Wënu ŋa do ale-wo-le ntif fere fop tënkahn. ¹⁷ Dehnëla sariya ŷa goryeryëna fanka. Ambin ŋi g'inkal inji yancëk nambi gë fakerëh fëndampo fatiy famb sariya cëvëdina muk.

¹⁸ «Sariya ŷa tufahnêd, ale vambëka asëvalu do ñëla ahaŵary ntik ile mbañëk Wënu ŋa, do ale ŷëlëka asëval ale mbambëka asan ahaŵary ntik ile mbañëk Wënu ŋa.»

Uhnës uryindaryindan soŋe Lasar g'asan avetak

¹⁹ Awa Yesu nantanëhnêkëhniwo iŷi uhnës uryindaryindan: «Asan avetak yeho. Asan arac viŷi viwamah ntiyaŋdëho vilakah ntaŵi do tokêdëho had ambënt ye tere lëwu hna fac-wo-fac. ²⁰ Asan ahaŷëhnaŷ yeho fëna, Lasar maciko. Rënka tere avetak hna ntanêdëho, wahajëhn fo nkehawo mbahn inji fop. ²¹ Vacawël ile tokêdëho avetak va ñadëho dŷus tok; bare ñoñ yëdadëlohna. Ile ŷak siyamëk ŷa waŷe ŋa fo yijêdëho ndaŷëndëniha wahajëhn wã.

²² «Awa, fac ryampo ahaŷëhnaŷ a cëmëko do wamëleka ŋa më njonihna ðarël vëhni Abëraham hna. Tac avetak a fëna cëmëko, më mbañik, ²³ janáma hna ntabiko, hnam korotêdëho dŷus. Ga njëkalend më nuka ŋawët Abëraham gë Lasar ga kakëni. ²⁴ Avetak a pëgwëlehn ndekand: “Apa Abëraham, kaŷëhnahnëryiŷi g'ami! Payehna Lasar koyi wëla sëmët irufa lëwu ŷi fo wënka hna njij njamënahno ryëw ŷi, korotêdëfu dŷus hnë huŋi hwêdëh.” ²⁵ Bare Abëraham më ntëkwaka: “Fatah mën, dënkwëtary fop ile ŷaŋduho ŷa nuŷaruho ante nkoruho cëmëlihna ŋa, bare Lasar mbër ŋa nuŷako umë. Tame, ani mbosëvosehnêde wako waŋdëwu hna, hara wëjë mbër ŋa yehahnëru. ²⁶ Do fëna hatëh hacankaf yehëhna yëbëlan fu soŋe vële ŷad njiryini va vëhofina, do kodfena ndaniji fëna hatëh hi njihahniji hn'ile nkebun li.”

²⁷ «Avetak a umë ntehnêka: “Apa, këlami, payëryehna awa Lasar tere apa hna. ²⁸ Vukery imbêd hwëhnaŷu hnam. Nji njëtëdanëhni soŋe antë njijëni vëhni fëna hnë iŷi ŷëwa hwëhn mbër.”

²⁹ «Abëraham më ntëkwaka: “Vikerëh Moyis gë wakila ŋa ye ile yëtëdanêdëhëhni vëhery hu va: araŋi nëpanihëhni do maŷëhnëndënihëhni!”

³⁰ «Avetak a më ntehnêk: “Umë gedina gwër, Apa Abëraham. Bare ge ahnë mbëhnëk vësëm hna nji tëkatëhni, nkwëcëtaŋeni vankeya va.”

³¹ «Bare Abëraham më ntëkwaka: “Vëhnëpana vikerëh Moyis va wakila ŋa; gena ge ahnë vëhnëk vësëm hna maŷëhnêdëni.”»

17

Wameh g'itavëhn

¹ Yesu më lenêkëhniwo vëréfal vëlëwu va: «Nked kwëlëkwël ile rëkêd ntiyehndëhni vahnë va wameh. Bare meka ale liyehnëka aŷëntaŵu wameh! ² Soŋe sifa ahnë arac pecek nkŵaki bëraka gëb li tac ntabi hnë wov, ani gë ntiyehnahndëna ahnë wameh lakënde fatah Wën fëndampo fo.» ³ Yesu më mbok ntehnêk: «Keharyin dŷus!

«Ge aŷënta hu ntëntahnëki niraryehna; ge maŷëk ntëntëk do nkwëcëta vankeya va tavëhnëryehna. ⁴ Lakënde ntëntahni wahwënta mbêd gë wahi fac hna do nte-wo-nte ŋa mbokaj ntehnêk: “Tavëhnërye, ntëntëbu”, tavëhnëryehna.»

Fanka ikwëtahn

⁵ Tac vëfayik va ntehnënihawo Ahwëhn a: «Gwënyery ikwëtahn dëw fu ŋa!» ⁶ Ahwëhn a më ntëkwakëhni: «Ge kwëhnarun ikwëtahn nte vak had uyëc mutarêd, kodŋun alehnuna aŋ'atëh, “Gëcary ani ayi afëla wov hna”, do maŷëndëhu.»

Aryokuj ale lid d'oku lëwu

⁷ Yesu më mbok ntehnêk: «Ge ahnë hnë wuhnë kwëhnaka aramp ale yamêd wëhaŷ ma heryêdëhëhni wusaw, gena bi dehnêdilahna ge mëncik: “Yij alaŋa arok roka ŷa.”

⁸ Bare ntehnêdëha: “Ge pëhwëtaru ahnëgëhno roku do sewu, tac g'arok g'ase, wëjë fëna.” ⁹ Tëfëlahna camehni aramp arac kaŋi d'oku lëwu ŷa fo ntik. ¹⁰ Koyëna nke soŋe

hun ŷa fēna, ge ntirun fop ile ntehnēku Wēn ŷa, dehnēryin: “Vēryokun fo yebun vēle wok wēwonēhnanina iñē. Doku lēw fu ŷa fo libun.”»

Yesu vēhwēhn mbiŷ pēhw njērēnēd

¹¹ Ante nkoko njind Yesu Yerusalem ŷa, yēbēlan resiŷo Samari gē Galile tēfēko.

¹² Ante ntēnkēdēho ankol ŷa tēhaniahawo vēhwēhn ambiŷ ipēhw. Umē kahnēni ŷawēt

¹³ pēgwēlehnēni kēlandēniha ndekandēni: «Yesu, Asankaf, kaŷēhnahnēryiŷi gē fuhnē!»

¹⁴ Yesu, ga nukēhni, mē ntehnēkēhni: «Yiryin njēkēnihu wēsēna wasadēha va.*» Wati nte njidēniho ŷa, njērēniho.

¹⁵ Aryampo hnē vēhni, ga nuk njērēk, mbokajēko ndekajatēnd icēmb Wēnu ŷa. ¹⁶ Ga tēkik darēl Yesu, ndēnkwēhnēlehn haryēnk w lēwu yēka ŷi nkal li, do camehnēnda. Asan arac avē Samari yeho.

¹⁷ Yesu mē ntehnēka: «Gena bi pēhw iŷa fop yērēnik? Ne nkehēni mbēd gē vēhnah vēŷēntaŷ va? ¹⁸ Vēhnahana bi mbokajēni camehnēniha Wēnu ŷa? Ahneh ale wok gena sēwif, aŷi fo vokajēk?»

¹⁹ Tac Yesu mē ntehnēka asan a: «Matēry, ayi; kwētahnēhu ŷa njērēnēki.»

Naŷ Wēnu ŷa rēk tēki

²⁰ Fac ryampo wafarise ŷa tēyēnihawo Yesu bi guve tēkid Naŷ Wēnu ŷa. Umē ntēkwakēhni: «Naŷ Wēnu ŷa yijēdina had iñē ile hnuđe. ²¹ Dehnēdēna: “Ani nke”, ma “Hnani nke”, ami pēyadēmu, Naŷ Wēnu ŷa hnē wuhnē tēk nke lakēnde nudiluhna.»

²² Tac mē nteknēni vērēfal va: «Wati yejēk ile pērēdēhu ahnuŷuna Ajē Ahn'a wēla fac ryampo fo, bare nudilunahna. ²³ Ntehnēderun: “Ani nke!” ma “Hnani nke!” Ant'aŷaŷu, ant'arēfuni. ²⁴ Yētēryin, fac Ajē Ahn'a, ge tēkik, nkef had mbilēbilik ambin hn'ani penēlehn duniŷa ŷi fop. ²⁵ Bare afo korot ten dūs, do vahnē vēvē dol vi ŷwēŷēdēniha.

²⁶ «Nkeho wale njihahniđ Ajē Ahn'a nkef had gē yamani rēm fu sankaf, Nowe, ka. ²⁷ Vahnē va tokēdēniho, cedēniho, nēlēlēdēniho, do njēdahnēdēnihēhniwo vēryag hni va nēlini, hafo fac hn'ile tēnkahnēko Nowe sisikulu hna. Awa ŷac sankaf yijēko nkal hna ndawēhni fop.»

²⁸ «Nkeho fēna had yamani Lot ŷa: vahnē va tokēdēniho, cedēniho, ntawēdēniho do nkwaŷēdēniho, njamēdēniho do mbēryēdēniho watere, ²⁹ hafo fac hn'ile cahnēko Lot Sodom hna: Wēnu ŷa tēviko g'ambin rēv hwēdēh do gē wēraka hwēdēh ndawēkēhniwo vahnē va fop†.

³⁰ «Koyēna nkef fac le tufēhnađ Ajē Ahn'a: vahnē va doku lēw hni fo ntidēni, vēfēhwētađina ikaca mēn.

³¹ «Fac rac ale yeđ karyēnk w cery ntēŷu ŷa, antē tēnk ŷambery nuf viŷē vilēŷu; do ale ye hn'ikaŷ dēŷu ŷa fēna antē mēnc gē ŷalu. ³² Ndēnkwētaryin ile yehawo asēval Lot ŷa‡. ³³ Ale ŷad iŷi duniŷa ŷa cēmēd, bare ale wok kwētahnēna nēf iŷi duniŷa ŷa pehētađ umē dēnk. ³⁴ Pēyadēmu, hnē umēd tac vahnē vēhi ryakēf hn'ipad ndampo fo; nufēde aryampo do tavi aŷēntaŷ a. ³⁵ Vēsēval vēhi rēkēf ndawēndēni ryēŷa ndampo fo; nufēde aryampo do tavi aŷēntaŷ a. ³⁶ [Vēsān vēhi yeđ hn'ikaŷ; nufēde aryampo do tavi aŷēntaŷ a.»]

³⁷ Vērēfal va mē tēyēniha: «Ahwēhn, ne nkef watac?»

Yesu mē ntēkwakēhni: «Hn'ile nkef waŷas hna mbarēpēlēdēni wahuy ŷa.»

18

Uhnēs uryindaryindan soŷe ahitiŷ ayapah

¹ Yesu mē mbok nēsēhnēkēhni kat vērēfal vēlēŷu va tufahnēhni tēfēkēhni njēfandēni kwēlēkwēl hara vēsilētana: ² «Nkeho hn'ankol ndampo ahitiŷ ale woko dakēdilahna gē Wēnu ŷa do dēnēnēdīlēhniwohna vahnē va. ³ Nkeho fēna hn'ankol tac asēval ale cēmaryēko asan. Asēval arac njidēho kwēlēkwēl ahitiŷ hna ntehnēnda kitiŷēhni g'ale nkelēkēhni ŷa.

⁴ «Ahitij a ŷwēŷēdēho kwēlēkwēl, tac mē ntehnak: “Dakēdīlohna gē Wēnu ŷa do dēnēnēdēŷēhniha vahnē va, ⁵ bare kabi aŷi asēval mbērehnēko, kitiŷēdēfuhēhni, soŷe antē mbok njij njankēndo gē wanēs.”»

⁶ Tac Ahwēhn a mē mbok ntehnēk: «Nēparyin wante nēsēk ahitiŷ ayapah arac! ⁷ Awa, Wēnu ŷa lē gwēcanēdīlīhna bi vēle kwēhnēk va age muntadēniha g'umēd gē g'anent?»

* **17:14** 17.14 Yiryin njēkēnihu wēsēna wasadēha va fēhnētanēk wēsēna wasadēha va nunihēhni do pēyahnhēni vēhwēhn mbiŷ va njērēni. (Soŷe Walevi 14) † **17:27** 17.27: Wapēgwala 6.9; 7.24 ‡ **17:29** 17.29 Ndwēkēhniwo vahnē va fop afo tere Lot ŷa. (Wapēgwala 19.29) † **17:32** 17.32 Asēval Lot ŷa mbacik nke had apahn wanjry. (Wapēgwala 19.26)

Demankëdilihna bi? ⁸ Pëyadëmu, nkwëcanëdëhëhni wati le rëfëka ÿa. Bare ge Ajë Ahn'a mbokajëk tëkatëdëhëhni bi vële hwëtahnëka nkal li?»

Farise gë arëf ÿatëtanke

⁹ Yesu mboko nanta iÿi uhnës uryindaryindan soÿe vële ntiyahnek satëk do yafëkëhni vëÿëntaÿ va fop: ¹⁰ «Nkeho farise g'arëf ÿatëtanke. Vësan vërac tënkeniho Cery Wën Cankaf hna imunta. ¹¹ Farise ÿa më kahnëk muntaf cahët minu fo ntehnënd: "Wën, camehnëmi gante nkoÿu gela gë vëÿëntaÿ ki, vële lef vëÿi vahnë, wëk do yëkëlehnëd vëseval vëhaÿary; ha, camehnëmi gante nkoÿu gela g'aÿi arëf ÿatëtanke ki. ¹² Cujëdëfu wahwënta wahi wafac mbëd gë wahi hna, do njëdahnëdëfu Cery Wën Cankaf hna hwëhn pëhw hn'ile-wo-le hnuÿaÿu hna."

¹³ «Arëf ÿatëtanke ÿa, umë, kamëhni kahnëko naÿët mbankatënd sakahnëha do dëkëdilihna kanj g'ambin ntehnënd: "Wën, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami, aravëhno kabi aÿen yeÿu."»

¹⁴ Yesu më mbok ntehnëk: «Paryi pëyadëmu, Wënu ña arëf ÿatëtanke ÿi, ntehnëko satëk, gena farise ÿi. Ale-wo-le hnaÿënaka mbanëde bare ale vanaka naÿënëde.»

Naÿ Wënu ña vële ye had vutah hwëhnëk

¹⁵ Vahnë yinenëhnikawo Yesu wëla vutah vutoy va tindëhni wëbák wadëwu ña ndëwahni. Vëréfal va, ga nuni rac, më niranihëhni. ¹⁶ Bare Yesu më tahëndakëhni vutah va do ntehn: «Tavëryinëhni nijjënï vutah va, ant'aÿëmaÿehnuuni, kabi Naÿ Wënu ña vële ye had vëhni va hwëhnëk. ¹⁷ Toña ÿa fëyadëmu, ale wok maÿëhnëlahna Wënu ña had gante maÿëndëhëhni fatah rëmu gë hnëmu ka tënkedëina muk Naÿ Wën hna.»

Asan avetak gë Yesu

¹⁸ Hnë wati rac, asankaf wasëwif rëyëkawo Yesu: «Aharan afërën, ye rëfëko liwu rënkahnu uwám usër hna?»

¹⁹ Yesu më ntëkwaka: «Soÿe ye wacëduho afërën? Ahnë afërën gena ge gena Wënu ña fo. ²⁰ Soÿe ile rëyëru ÿi, gena njëtëru bi vakwëda va? "Ant'aryaÿa ahnë; ant'ayëkélehna asëval ahaÿary; ant'ale; ant'aye sede wamër; dënëhëryihni rëmu gë hnëmuh."»

²¹ Asan a më ntëkwaka: «Vanj vakwëda fop maÿëhnëÿu kobëri utah mën hna.»

²² Yesu, ga nkwëryëk wanës watac, më ntehnëka: «Awa, iñë ryampo wojëki: yiry awaf fop ile hwëhnaru ÿa do ayëdahnï koriy ÿa vëhaÿëhna va, koyëna nuÿadu hnapul yabah ambïn hna. Tac yij arëfëlehnëndo ami fo.»

²³ Bare asan a, ga nkwëryëk wante ntehnëka Yesu ña, njamëlehnëko kabi mbetako ñus. ²⁴ Yesu, ga nuka gante njamëk ka, më ntehnëk: «Ntakëk vëvetak tënkeni Naÿ Wën hna! ²⁵ Itënk yonkomb hnë hatëh sirehn ÿak hnëÿëk g'itënk avetak Inaÿ Wën hna.»

²⁶ Vële hnëpadëhawo va më ntehnëni: «Mo ye awa ale hoðe pehëti ÿa?»

²⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Vahnë va vëhoðina, bare Wënu ña koð.»

²⁸ Awa, Piyer më ntehnëka Yesu: «Nëpary, tavëhïn ile hwëhnaÿun ÿa fop soÿe arëfëlehnënde.»

²⁹ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmu: ge ahnë tavëk tere lëwu, asëvalu, vëheryu, do vicëru, rëmu gë hnëmu gë vutahu soÿe Naÿ Wënu ña, ³⁰ nuÿad ntëbi ile kwëhnako kobëri ÿa do nuÿad ñuniÿa ile wok puðina wati ile yejëk ÿi.»

Rarëna ÿa pëyahned Yesu cëm dëwu ña

³¹ Yesu canaryëkëhniwo vëréfal pëhw gë vëhi va do ntehnëhni: «Nëparyin, gë Yerusalem njïden. Hnam ntiyad fop ile kerëni wakila soÿe Ajë Ahn'a.

³² Njëdahnëdëniha vële wok vëyena wasëwif, njafanëdëniha, njewëdëniha, tëpahnedëniha, ³³ ntampëdëniha, tac ndawëdëniha; do fac rarëna hna mbëhnëd.»

³⁴ Bare ñoñ vëyëtëlohna ile nësëd; cowïniho ile ye wanës watac ÿa do wanës Yesu watac ntëbëkëhniwo.

Yesu umëp njërënëd

³⁵ Ante tëhadëho Yesu nkol Seriko ña, umëp lañako wuntadëho ñarël nkaÿ hna. ³⁶ Ga nkwëryëk wënaÿ kore le ryëcëdëho umë tëyëk bi ye ye. ³⁷ Më pëyayik: «Yesu vë Nasaret ryëcëd.»

³⁸ Awa, më ndekak: «Yesu, Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

³⁹ Vële ryënkwëko va më niranïha ndemëhna, bare tac nkwëhëk wadëka ña: «Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

⁴⁰ Yesu kahnëko, më ntehnëk njinenëhniÿihna umëp uÿa. Ga tëkaryijik, Yesu më tëyëka: ⁴¹ «Ye ÿadu linëhni?»

Umë ntëkwak: «Ahwëhn, vok huundu ÿadëfu.»

⁴² Yesu më ntehnëka: «Arafi avoka ahnund; kwëtahn hu ña pehëtëki*.» ⁴³ Tan, mbokalehn nund do tëfëlehnënda Yesu cëmbatënda Wënu ña. Kore ÿa fop nuniho watac do cëmbëntëdenihawo Wënu ña.

19

Yesu gë Yase

¹ Yesu tënkëko Seriko hna do ndëcëdëho nkol hna. ² Asan ale wacik Yase yeho hnam. Asankaf vëref ÿatëtanke yeho do mbetako dús. ³ Ñadëho nuhna ale wacëde Yesu ÿa bare kodilohna kabi ÿihnëlohna do vahnë va njabëniho haryënkw lëwu. ⁴ Awa, umë nkaryëk karyënkw gë nkaŵ ante tēfēd Yesu, kay hnë tēh soŋe nuhna.

⁵ Ga tēkēk Yesu bay hnam më kaŋaka do ntehnë: «Cëli ñap, Yase: dol ÿal hu hna njinëgađëfu.» ⁶ Yase cëlēlehi ñap johnya Yesu g'uhnatah gë tere lëwu.

⁷ Ga nuni watac, fop tavëkëhniwo, më ñakëñakëfëni nësëndëni wëba Yesu: «Tere ale lid wameh cëlahnëk aŷi asan.»

⁸ Ga tēkëni tere hna, Yase kahnëko haryënkw Ahwëhn a ntehnë: «Nëpary, Ahwëhn, njëdađëfuhëni cape ndampo hnapul mën ÿa vëhaŷëhnah va, do ge nuřëhnëbuha ahnë koryi đëcët, mbësađëfuha wahwënta wahnah g'ile huñfëhnëbuha ÿa.»

⁹ Yesu më ntehnëk: «Dol Wënu ña pehëtëkëhni vëvë iŷi tere vi, paryi nke, aŷi asan fëna fatah Abëraham ye. ¹⁰ Pëyađëmu, Ajë Ahn'a njjēk njēkēlehnëni do pehëtëhni vële sëvëko va.»

Vëryokuj pëhw vële hwëtëhnahnik koryi

¹¹ Yesu më mbok nantanëkëhni uhnës uryindaryindan soŋe vële wëryëko takan wanës watac va kabi tēhako Yerusalem do ntiyahnekëhniwo vahnë va tameki tēkid Naw Wënu ña. ¹² Wëlin ile nësëko ÿa: «Asan yeho ale hnagiko hnë tere lënah, nji hn'inkal ñawah, soŋe nji nawëndi; tac do wavokaj. ¹³ Njihahnënd ÿa umë macëkëhni vëryokuj ipëhw vëlëwu va, njëdađëhni ale-wo-le uŷëc sanu hwëhn nafa* yaŷah do ntehnëhni: "Dokujandin iŷi hnapul hafo vokaju."

¹⁴ «Nëwënihawo dús asan arac; umë payënihehni vëfay kamëhni lëwu pëyahneni: "Ñadilëfunahna aŷi asan nawëhnëfu nkal fu li."

¹⁵ «Bare rëkëk nawëndi. Tac më mbokajëk nkal dëwu hna do macehnëhni vëryokuj vëlëwu vële njëdađo koryi va: ñadëho njët bi hak ndokujahnëni ale-wo-le.

¹⁶ «Aryëkwëryënkwa a më njjēk ntehn: "Ahwëhn, uŷëc sanu ule yëdaruhowo wã nagëk wanjëc pëhw." ¹⁷ Ahnaw a më ntehnëka: "Njivëk, aryokuj aŷëren yeru; kabi pacënaru viŷë viroy hna, ntidëmi asankaf hnë vankol ipëhw."

¹⁸ «Ahigëna ÿa më njjēk ntehn: "Ahwëhn, uŷëc sanu hu wã wanjëc imbëd nagëk."

¹⁹ «Ahnaw më ntehnëka: "Awa, wëjë asankaf vankol imbëd lidëmi."

²⁰ «Aryokuj ahaŷary më njjēk ntehn: "Ahwëhn, wëli uŷëc sanu hu wã; hnë fankwëŷi ipand kwëtëbuho. ²¹ Ntakëkoŷo gë wëjë kabi njapëru: nufëđu ile woru kwëtëlihna do kacëđu ile woru nadëlihna."

²² «Ahnaw a më ntehnëka: "Aryokuj aŷëh yeru, wante hnësëru ñi hwëđandëmi. Ntehnëru njëtëruho njapëbu, nufëđëfu ile wođu kwëtëla do kwëcëđëfu ile wođu nadëla. ²³ Awa, ge koyëna nke, soŋe ye woru kwëtëlihna koryi mën ÿa hnë bank? Ge mëncibu kokëndëbu wënëhniwo ge mbidëfu."

²⁴ «Tac më ntehnëkëhni vële yeho hnam va fop: "Tëbëryina ayëđawuna ale hwëhnak wanjëc sanu pëhw aŷi."

²⁵ «Umë ntekwaniha: "Ahwëhn, umë njabëka, tēk kwëhna wanjëc ipëhw!"

²⁶ «Toña ÿa fëyađëmu, ale hwëhnak ÿa nkwënënde, bare ale wok kwëhnana ÿa, tēbëde wëla ile liyahnekë rëkëk nuŷa ÿa. ²⁷ Awa, soŋe vële wok wëŷađina yenëhnëhni ahnaw vi yoŷëhëni ani aryawuni tase mën.»

Itënk Yesu Yerusalem

²⁸ Ga nësëk koyëna, Yesu kahnëtako ndënkwëhnëhni vahnë va nkaŵ hna njindëni Yerusalem. ²⁹ Ante tēhako nkol Betëfase gë nkol Betani, đarël Kuŋ Oliviye hna, umë payëkëhni vërefal vëhi haryënkw, ³⁰ më lehnëkëhniwo: «Yiryin hn'ankol ante ye haryënkw ñi. Age tēkërun tēkatëđunëha, ga pokik, fapali fante wok kobëri kayina. Pëtina ayोजना ani.» ³¹ Age ahnë tëyëku bi soŋe ye fëtëđunëha, dehnëryina Ahwëhn a valëka.

* **18:42** 18.42 Kwëtahn hu ña pehëtëki: Kode nkwëryi fëna kwëtahn hu ña njërenëki. * **19:13** 19.13 Uŷëc sanu hwëhn nafa këñëlahnëk gë cos soŋe wafac keme (100).

³² Vëréfal va njilehnëni do tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka. ³³ Wati ante pëtëdënihawo fapali ña vële hwëhnëka va më tëyënihëhni: «Soñe ye fëtëdunëha fapali fi?»

³⁴ Umë ntëkwani: «Ahwëhn a valëka.»

³⁵ Tac më njonëhnëniha fapali fa Yesu, tindëniha vacuđ vantëw hni va kayëdëlehnëniha hnam Yesu, ³⁶ kore ña ntanëndënihawo Yesu vacuđ vantëw hni va nkaŵ hna njitënd.

³⁷ Ante tëhadëniho Yerusalem ña, gë cape cëpëta Kuñ Oliviye ña, kore vëréfal ña fop pëbëkëhniwo uhnatah wã, pëgwëlehnëni ndekandëni cëmbëndëniha Wënu ña kabi viyë vifëmpëhnahnah viyabãh nuniho.

³⁸ Ntehnëdëniho: «Arafi Ahwëhn a Wënu ña njëda ale yijëd naŵ g'uŵac lëwu wã! Arafi yam ña nke hu'ambin hna do Wën Hunte Sëpëk Fop ña cëmbi!»

³⁹ Wafarise wëryampo yentiko kore hna më ntehnëniha Yesu: «Aharã, dehnëryihni vëréfal hu vi ndemëhnani.»

⁴⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyadëmu, ge ndemëhnani, wëraka wi ndekad cëmb mën iña!»

Yesu Yerusalem konëhnëd

⁴¹ Yesu, ante tëhako nut naŵ Yerusalem ña, konëhnëdëhawo, ⁴² ntehnatënd: «Yerusalem, kayëhnahnëko gë wëjë. Age njëtakëndu ile lidu ahnuŷahn yam ña, wëla dol fo, njivakëndëhi. Bare umë tame cowiru! ⁴³ Wafac yenëhniko vëyëw hu va mbëryëdëni hëya kece hu hna ténkëhnahnënihi. Kwërëdënihi caharađ do ñayëdënihi vacape va fop. ⁴⁴ Mbëvendënihi fop, wëjë gë bulunda lëw hu ña, vëravëndilihna wëla itaka d'ampo nko tinda hnë yëntaŵ. Yin fop nkeđ kabi yavëtëlihna wati ile njijëk Wënu ndemaŷi ña!»

Yesu ntađëhëhni vëwaf va Cery Wën Cankaf hna

⁴⁵ Yesu ténkëko selele Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn ntehnëni vëwaf vële yeho hnam va†. ⁴⁶ Ntehnëdëhëniwo: «Vikerëh Wënu va më lek: "Cery mën ña Cery iyëfa macëde."* Bare wuhnë, soŵa vële lirun!» ⁴⁷ Yesu karañëdëhëhniwo fac-wo-fac Cery Wën Cankaf hna. Vësankaf vësëna wasadëha va, gë vëharañ sariya va do gë vëvë karyënkŵ bulunda va fop njëkëlehnëdëniho ndaŵëhnëniha. ⁴⁸ Bare vëyëtëlohna bi hak ntidëni pëlahnëniha, kabi bulunda ña fop nkok nëpanda kwëlëkwël, umë fo ndilaniho.

20

Ne matik ucankaf Yesu ñi

¹ Fac ryampo, Yesu karañëdëhëhniwo bulunda ña Cery Wën Cankaf hna do pëyadëhëhniwo Wanës Wakasëk ña. Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharañ sariya va do gë vicër va tëhanihawo ² do tëyëniha: «Pëyaryifu, bi g'iÿëhne fanka ntidu vëyin, mo lehnëki alind?»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Ami fëna tëyëdëmu inë ryampo. Pëyaryino, ⁴ mo fayikawo San njaryënd? Wënu ña bi ye ma bi vahnë va fayikawo?»

⁵ Bare pëgwëniho nkŵajëlëndëni vëhni fo ntehnëlëndëni, ge ntëkwayinëka Wënu ña fayikawo, tëyëdëhëfu, soñe ye woyinëk kwëtahnilënahna? ⁶ Ge ntehninëk, vahnë va fayikawo, bulunda ña fop ntutëdënihëfu gë wëraka soñe ndaŵënihëfu, kabi kwëtahnëni San kila yeho.

⁷ Awa më ntëkwaniha: «Yëtëlëfuhna bi mo fayikawo njaryënd.»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Awa njivëk, ami fëna pëyadfluhna fanka fale lihandëbu vëyin va.»

Uhnës uryindaryindan soñe vëyam vëyapah

⁹ Tac, Yesu pëgwëlehn nantanëhnëdëhni bulunda ña uhnës uryindaryindan: «Nkeho asan ale fëlëko ikaŷ waresen do kwëtahnahnëhni vëyam njilehn uyas ule viyëd. ¹⁰ Ante tékëk wati ile kwëcëde waresen ña, më payëka aryokuñ hnë vëyam hna soñe njëdaniha sah lëwu ña hnë waresen wale mbarëpëni hna. Bare vëyam va ndafënihawo ale fayiko ña ntalehniha wëbák fo. ¹¹ Ahwëhn kaŷ a mboko paya ahawary kat, bare vëyam va mbok ndafëniha umë fëna, njewëniha ntalehniha wëbák fo. ¹² Mboko paya kat aryokuñ ararëna alëwu ña; arac më cërehnëniha do canëniha g'ipër.

* 19:38 19:38: Wahnëw 118.26 † 19:45 19:45 Vëwaf vële yeho hnam va: Tëfëlahna nkehni vëwaf Cery Wën Cankaf hna. * 19:46 19:46: Esayi 56.7 * 19:46 19:46: Seremi 7.11

¹³ «Awa ahwëhn kaŷ a më ntehnak: “Ye rëfëko liwu? Payëdëfuha ajë mën ale ŷahnëbu ðus aŷi: ntiyahnéko umë ntënëndëniha.”

¹⁴ «Aju njiko hnam, bare vëyam va, ga nuniha, ntehnëlcëdëniho vëhni fo: “Wëliho ale lëwëd ikaŷ inji. Dawënëfuna, kwëhnahnin.” ¹⁵ Tac canëlehnëniha kaŷ hna do ndawëniha. Awa tÿëdëmu: Ye ntidëhëhni ahwëhn kaŷ ŷa vëyam va? ¹⁶ Pëyadëmu njijëd ndawëhni vëŷi vëyam do njëdahn kaŷ inji vëhawary.»

Vahnë va, ga nkwerÿëni wanës watac, më ntehnëni: «Arabi Wënu ŷa antë maŷ wanŷ muk!»

¹⁷ Bare Yesu ntaŷëkëhniwo do ntehnëhni: «Ye pëhnëtanëk wanŷ wanës waŷë vikerëh ŷi: “Itaka inte caŷëtaniho vëvëry vacery ŷa vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ŷa cery ntëŷu ŷa fop”?»

¹⁸ Ale-wo-le yod hn'ini taka ŷa nihëd do ge taka ŷi ahnë njohahnëk, ivëd fo ntidëha.»

Soŷe ŷatëtanke ile cosëde Sesar ŷa

¹⁹ Vëharaj sariya va gë vësankaf vësëna wasadëha va njëkëlehnëdëniho pëlanaha Yesu hnë wati rac dënk, kabi njëtëniho soŷe lëw hni nantahnëko iŷi uhnës uryindaryindan, bare ntaŷëkëhniwo gë bulunda ŷa. ²⁰ Pëgwëlehnëni njëkandëniha Yesu. Soŷe watac, caŷëtëlehnënihëhni vahnë vële liyako had vëfëren ye. Vahnë vërac ñadëniho pëlanaha Yesu hn'urënd gë wanës wadëwu ŷa, nuŷahnëni fere njëdanahnëniha gë vësankaf. ²¹ Më ntehnëniha aki: «Aharaj, njëtëbun ile hnësëdu do harajëdu ŷa canëk; Kwëtahnëlihana nëf ile nke ahnë, bare toŷa ŷa fo harajëduhëhni vahnë va. ²² Awa pëyaryifu, sariya fu ŷa fuhnë wasëwif maŷëryak bi ma maŷëryana cosi ŷatëtanke ŷa asankaf a, Sesar?»

²³ Bare Yesu njavëtëko urënd lëw hni ŷa më ntehnëkëhni: ²⁴ «Tufëryino ŷëc koryi.» Ga tufëniha, awa më tÿëkëhni yëka mo g'uwac mo liyik koryi li?

Më ntëkwaniha: «Sesar.»

²⁵ Më ntehnëkëhni: «Awa bësaryina Sesar ile kwëhnëk ŷa, do Wënu ŷa ile kwëhnëk ŷa.»

²⁶ Vëhodilohna pëlanaha hnë wanës wante ntëkwadëho tase bulunda ŷa. Pëmpëhnahnëkëhniwo ðus ndemëhnalehnëni.

Itëy soŷe ibëhn vësëm

²⁷ Vahnë vëvë Saduse rëhakawo Yesu. (Vëhni lehnëdëho vësëm va vëvëhnëdina.) ²⁸ Aki ntehnënihawo: «Aharaj, Moyis njëd'akëfu an'akwëda: “Age asan ŷëlëk, do cëm hara kwëhnana vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soŷe nagëhnahna acëru vutah.”

²⁹ Awa, nkeho hwënta ryampo vësan mbëd gë vëhi vële vankëko rëm gë hnëm. Aryënkwerÿënkwa a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah. ³⁰ Ahigëna ŷa ñëlëgëkawo asëval a do cëm umë fëna hara tavëna vutah, ³¹ tac ararëna ŷa. Koyëna nkehëhniwo mbëd gë vëhi va fop, cëmëniho hara vëravëlëlihana vutah. ³² Tac, asëval a fëna cëmëgëlehn. ³³ Awa, mo hwëhnëdëha asëval aŷi hnë fac ile mbëhnahnëdëni vësëm hna kabi mbëd gë vëhi vi fop ñëlënihawo?»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Vësan gë vësëval iŷi duniŷa vi ñëlëlëdëni; ³⁵ bare vësan gë vësëval vële hitinjik catëni tÿëfëka mbëhnëni vësëm hna do nkentini duniŷa ile yejëk. Hnam vëŷëlëlëdina. ³⁶ Vëhodina mbok cëmëni: gë wamëleka ki nkedëni. Ibëhn inte mbëhnëdëni ŷa rufahnëd vutah Wën paryi ye. ³⁷ Moyis pëyahnhëk wapacëk vësëm va mbëhnëdëni. Hnë vikerëh vinte hnësëndëhawo Ahwëhn a haryënk fatëh fante ŷagëd hna, Moyis macëkawo “Wën Abëraham, Wën Isak, do gë Wën Sakob.” ³⁸ Awa, Wënu ŷa gena Wën vësëm. Wën vële wok vësëmëna ye, kabi vutah vuntëwu va fop mbëhnëdëni.»

³⁹ Awa, vëharaj sariya vëryampo më teŷani wanës ŷa do ntehnëniha: «Toŷa hnësëru, Aharaj.» ⁴⁰ Do vëryëkëdilo hna mbok tÿëniha wakawary.

Arëhnayik a gë David

⁴¹ Yesu më ntehnëkëhni: «Hak kode ntehni Arëhnayik a Aju David ye? ⁴² David hnësëk Kayëte Wahnëw hna:

«Ahwëhn a Wënu ŷa më lehnëka Ahwëhn mën a: Yij alaŷa g'irëhw mën, ⁴³ hafo hale këfëdëfuhëhni vële ŷëwëki va haryënkwa hu.»

⁴⁴ Awa, age David “Ahwëhn” macëdëha, hak kod Arëhnayik a fëna nke aju David?»

Antë ntinde had vëharaj sariya ki

⁴⁵ Ante nëpadënihawo Yesu kore ŷa, ntehnëkëhniwo vëréfal vëlëwu va:

⁴⁶ «Keharyinëhni vëharaj sariya vi. Vëhni nëŷahnëkëhni gwërëtalëhn gë vacud

vajaryah do ýad nkaýëndeni g'untënah waýëwa bulunda hna; téhnadëni wëlaña wale rëkéde nuhahnëndeni vacaliña hna do gé wëlaña vahnë vëlënah hn'ile tokëde roka sankaf hna. ⁴⁷ Tëbëdënihëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va fop ile kwëhnani ýa, do tañ munta yaryah muntadëni, ntehnahni vahnë vëfëren ye. Soñe umë, Wënu ña kwëdëdëhëhni ntëbini vëýëntaŵ vi fop.»

21

Ile njëdahnëd asëval ahaýëhnah

¹ Yesu njëkéko caharab lëwu do nukëhniwo vëvetak hwëtëdëho uyëdahn lëw hni hn'ile kwëtëdëho Cery Wën Cankaf hna. ² Nukawo fëna asëval, ale cëmaryëk asan, ahaýëhnah ðus, ga kwëtëd vunjëc vuki koryi vunte wok ya bëlahna nafa. ³ Yesu më ntehnëk: «Toña ýa fëyadëmu: ile kwëtëk asëval aýi yabëk ntëbini vëýëntaŵ vi fop, ⁴ kabi vëýëntaŵ vi fop njëdahnëni koryi ile wok balëlëhnihna, bare umë, hn'uhaýëhnah lëwu hna, njëdahnëk le kwëhnañ ýa fop ile rëfëkawo kwëta soñe lëwu ýa dënk.»

Yesu ipërëkan Cery Wën Cankaf ña pëyahned'

⁵ Tac vëryampo nësëdëniho soñe Cery Wën Cankaf ña ntehnëndëni: «Nkwamëk, gé wëraka wawamah walëwu wí gé vile wamënahnik vi!» ⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyadëmu, ile hnuðun ýi, wafac yejëk le nkoð gona ani wëla itaka dampo tinda hn'iñëntaŵ; fop nihëde.»

⁷ Më tëyëniha: «Aharan, awa guve ntiyað watac? Ye yeð dahëse ile rufahnëd' ante tëkid vëýin ña?»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Kwëtëryin hakili, ant'aŵaŵu arokayiwu. Vahnë vëyaabah njijëdëni mëcani uŵac mën do ntehnëndëni vërhënahiyk ye do wati ýa tëkik, bare ant'arëfuni. ⁹ Ge nkwëryëdun ga nësëde soñe wamët nkal g'inkal, gé inkal inte ýañënak, antë ntaku; afo watac tëki ten, bare geðina tameki wapuya iýi ðuniya.»

¹⁰ Tac më nkwënek: «Bulunda rëkéð mëtëndëni gé bulunda ýëntaŵ, do ahnaŵ pëgwëdëha ahnaŵ aýëntaŵ; ¹¹ nkeð iñënka nkal hnë waresiyo wayabah, do g'inte ña. Nkeð fëna viýë viýayah ambin hna do vahnë va ntakëdëhëhni ðus.

¹² «Bare tëkahnind wañi fop, pëladërun, korotehnëdërun, njëdahnëdërun soñe ahitiñiwu vacaliña hna do cëdëdërun. Wati rac njiryeryëdërun hnë vëhnaŵ do gé waguverëner soñe lëmën. ¹³ Awa wati rac nkeðun waseðe mën. ¹⁴ Kwëtëryin watac vankaf hna: ant'afëhwëtauwu ile rëfëka ahnësu, ¹⁵ kabi ami dënk njëdadëmu hakili, vële ýewëku va, vëhoðina nkwajëni. ¹⁶ Wëla vële hnagëku va dënk tokadënihu vëhitiñ hna gé vële vankërun tere, wahnënk hun do gé wëlawo hun, vëryampo hnë wühnë ndawëdëni. ¹⁷ Vahnë va fop ñewëdënihu soñe lëmën. ¹⁸ Bare wëla imul ndampo iðë nkaf hun cëwëdëna.» ¹⁹ Yaŵënarinyin: koyëna pehëtëdun ntaŵary hun inja.

Yesu inih Yerusalem ña pëyahned'

²⁰ Yesu më nkwënek ntehn: «Ante nuðun Yerusalem ga kwërëdëni wasoðade ña, njëtëdun, wati rac, biýëdëna nihëde. ²¹ Awa, vële yeð Yuðe va tëfëka nkaryëni gé wahuñ, vële yeð ðambëry Yerusalem va tëfëka naŵëtaní, do vële yeð wëhaý va tëfëlahna mëncini g'ankol. ²² Wafac wale korotehnëdëhëhni Wënu ña vahnë va yeð, ile ntiyað fop ile nësëk Vikerëh ýa. ²³ Mekëhni vësëval vëryonkah va gé vële yëwëndëdëhëhni vutah vuntëw hni vahnë wafac warac! Horot sankaf yeð hn'ini nkal kabi ntawah Wënu ña cëlið hnë bulunda rac. ²⁴ Gé sëlame ndawëdëni, vëramp njodeni wayal hna fop. Vahnë vële wok vëyena wasëwif wá nihëdëni Yerusalem hafo ante puð wati le maŵëryanini ýa.»

Itëk Ajë Ahn'a

²⁵ «Ulav hna, ulepera hna do gé wahol hna nuðe wëdahëse gé viýë vífëmpëhnahnah do nkal li wahnënk wí fop mpaýëmpaýadëhëhni do pëmpëhnahnëdëhëhni ðus soñe wëñaŵ gé fanka wawonkëlo wënka ñi. ²⁶ Wati rac vahnë va cëmëdëni ntakah ge nahani iýayah ile ýad ntiya nkal ýa. Pëyadëmu, Wënu ña ñënkëd fop ile ye g'ambin ýa. ²⁷ Tac nuðe Ajë Ahn'a ga tëkid hn'añar, gé fanka do gé icëmb cankañ. ²⁸ Ge vëýin pëgwëk ntiyañ, matëndaryin do ahañu, kabi pehët hun inja tëhajëk.»

Imëntëndëlehn anuý ña

²⁹ Tac Yesu më njëdahnëk inji mëntëndëlehn: «Yëkëryin anuý inji gé vatëh vañëntaŵ vi fop: ³⁰ ge nurun ga pëgwëk nëpënd, njëtëdun wati hasëk ýa tëhajëk. ³¹ Ndampo fo nke, ge nurun vëýin fop ga tëkid, yëtëryin Naŵ Wënu ña tëhajëk.

³² «Toña ýa fëyadëmu: vahnë vëvë gaki vi vësëmëdëna fop hara diyana vëýin fop. ³³ Ambin ñi g'inkal inji goðina, bare wanës mën ñi nkoð kwëlëkwël.»

Ajë Ahn'a ante nkode napëdëna ɲa tëkid

³⁴ «Diryin wajira: ant'afabu li vambënt fo, g'uryëw, ma ahnahandu soɲe wadëñah yi d'uniya; ge gena umë, fac ile njihahniđ Ajë Ahnë nanjëtëdëhu, ³⁵ had urënd: pëyađëmu, pëladëhëhni fop vēle lëdëk nkal vi. ³⁶ Ant'ahnamawu! Yëfaryindën kwëlëkwël! Koyëna nuyađun fanka ayawënahnu hnë fop ile rëkid hna do aholu arufëhnawu haryënkwi Ajë Ahnë hna.»

³⁷ G'anent ga, Yesu karanjëtëdëhëniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna, do g'anëka ga, hn'ikuɲ nte wacik Oliviye hna njiđëho ndakind. ³⁸ Do ßulunda ya fop kobëri fo g'acahnëfëđ ga njijëđëniho Cery Wën Cankaf hna soɲe nëpandëniha.

22*Yuda pëhñak njëđahna Yesu*

¹ Ambënt mburu kwëhn levir këm, ante wacaryik Pak ɲa fëna, tëhajëko. ² Vësankaf vësëna wasadëha va gë vēharanɲ sariya va njëkëlendëniho ndawëhnëniha Yesu, ßare ntakëkëhniwo gë ßulunda ya antë ɲañënani.

Yuda pëhwëtak njëđahna Yesu

³ Awa Sintani tënkëkawo Yuda, nte wacëdëho Isëkariyot ɲa, ale yentiko hnë vërëfal Pëhw gë Vëhi hna. ⁴ Yuda njiko nësëlini gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vēvë karyënkwi Cery Wën Cankaf va gante tëfëka njëđahni Yesu ka. ⁵ Njëkëhniwo ßus do më ntehnëniha cosëđëniha koryi. ⁶ Yuda mawëlehn do pëgwëlehn njëkëlehnand fere fale rëfëka njëđahnëhni Yesu hara ßulunda ya vēyëtana.

Yesu nëgehñëđ roka Pak ya

⁷ Tëkiko wati ambënt mburu kwëhn levir këm ɲa do hale ndawëđëni vupe soɲe roka Pak ya. ⁸ Awa Yesu më payëkëhni Piyer gë San ntehnëhni: «Yiryin afëhwëtanëhnëhëndunëfu roka Pak ya.»

⁹ Më ntëkwaniha: «Ne ñađu fëhwëtafu?»

¹⁰ Më ntëkwakëhni: «Nëparyin: ge tëkërun naŵ hna, nudunëha asan ale ryiðëk unkwahn wënka. Tëfëlehnëryina hafo tere hn'ile tënkëđ hna. ¹¹ Ntehnëđunëha ale hwëhnëk tere ya: "Aharanɲ a tëyëđëhi: 'Ne nke cery nte rokahnëđëfun roka Pak ya gë vërëfal mën va?' " ¹² Tufëđëhu cery cankaŵ yanɲ etas hna g'ile valëđëhu ya fop. Hnam pëhwëtađun soɲe roka ya.»

¹³ Awa njilehnëni, tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka do pëhwëtani soɲe roka ya.

Roka Ahwëhn a

¹⁴ Wati ya, ga tëkëk, Yesu gë vēfayik vēlëwu va mbarëpëlëniho soɲe roka ya. ¹⁵ Më ntehnëkëhni: «Ñadëfuho ßus tokëlahnini yi roka Pak gë wuhnë ani gë horotahnëndu ya! ¹⁶ Toña ya fëyađëmu dol, ßokëđa roku muk iyi roka hafo hale padëđ nafa iyi roka ɲa Naŵ Wën hna.»

¹⁷ Awa, më nüfëk nkëlëwa uñen, camehnëka Wënu ɲa do ntehnëhni: «Nufëryin anji nkëlëwa, asehëlu wuhnë fop. ¹⁸ Pëyađëmu, tëk pëgw iyi wati, ßokëđa sewu uñen waresen hafo tëki Inaŵ Wënu ɲa.»

¹⁹ Tac më mbok nüfëk mburu, camehnëka Wënu ɲa, do më nkubëlehnëk njëđahni ntehnëhni: «Iyin mbahn mën ɲa ye nte yëđahni soɲe hun ɲa. Diryindën aki, aryënkwëtahñënduno.»

²⁰ Ga tokëni, Yesu më mbok njëđakëhni anji nkëlëwa ñen, do ntehnëhni: «Anji nkëlëwa ñen sat mën ile ryehëtëde soɲe lëw hun ya ye do yabahnik kwëtëla kasëk nte ntik Wën ßulunda lëwu ya. ²¹ Bare nëparyin: ale rokađëho ya ani nke, tokëlandëßun! ²² Ajë Ahn'a cëmëđ gante pëhñak Wën ka ßare ale rokađëha ya korotëđ ßus!» ²³ Awa pëgwëlehnëni tëyëlëndëni bi mo ye hnë vēhni ale yad nti rac a.

Mo ye ale lëbëkëhni nafa hnë vërëfal hna

²⁴ Tac vërëfal va pëgwëlehnëni nkwajëlëndëni njëtahnëni bi mo ye ale lëbëkëhni nafa vēyëntaŵ va. ²⁵ Awa, Yesu më ntehnëkëhni: «Vëhnaŵ vēvë d'uniya vi ndëcëtëni cankaŵ ntëw hni ɲa, do vēle hwëhñak fanka ucankaŵ va mëcađëni "vēli fërën". ²⁶ Bare wuhnë, ant'aliwu had vēhni! Ale yak hnaýëk a tëfëka nke had umë yak vak hnë wuhnë, do ale ryokunjehñëđëhëhni vēyëntaŵ va nke had aryokunɲ. ²⁷ Awa mo ye ale ñak njaðëk nafa ya? Ale rokëđ roka yi gë ale hnëhëtëđ ayi? Gena bi ale rokëđ roka yi? Ha, ßare ami had ale hnëhëtëđ nkeßu fagant lëw hun! ²⁸ Wuhnë, g'ami nkentirunëho kwëlëkwël hn'uryëñah mën hna fop, ²⁹ do gante njëđako ucankaŵ rëm mën ki, koyëna njëđadëmu

ami fëna: ³⁰ tëkëdëna tokëndi do celahnënden Naw hna, do ntañadun hnë watinki vësankaf soje ahitiñuni wahnënk pêhw gë wahi wavë Isërayel wî.»

Yesu pëyahñëf Piyer njahëtadëha

³¹ Yesu më ntehnëka Simo Piyer: «Simo, Simo, nëpary: Sintani këlaka Wënu ña mawëryana kolahn paryi gante paryëde pitëndëlehnahni vantimp gë vaparyel ki. ³² Bare ami, muntanëmi, soje antë ntihtëtäyi kwëtahn iña kwëlëkwël. Do wëjë, ge mbokajëru gë ñal mën yawëñëryihni wëyënta hu va.»

³³ Piyer më ntëkwaka: «Ahwëhn, pêhwëtafa wëlakëndë ntehni sëdaryiwu gë wëjë do sëmëntiwu gë wëjë.»

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Pëyaďëmi, Piyer, hnë unji mëď dënk, ani gë tarahnënd cale ña, njahëtaďu wahwënta warar yëtëlihoħna.»

³⁵ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Ante payëmuno koryi këm, kufa këm, wapary wante hnëpëtandun këm ña, iñë bi wojëkuno?»

Më ntëkwani: «Noñ gojëləfunoħna.»

³⁶ Awa më ntehnëkëhni: «Bare tame, ale hwëhñak koryi tēfëka nuf, ale hwëhñak kufa tēfëka nuf, do ale wok kwëhnana sëlame tēfëka nkwaď cuď cankaď ntëwu ña ntëwahn ryampo. ³⁷ Pëyaďëmu, afo ntiya ile nësëk Vikerëh soje lëmën ña. Më lehnëk: “Awen ntiyaryëniha vahnë va.” Ha, soje lëmën ña biyëďfina, fop paďëď.»

³⁸ Vëřëfal va më ntehnëniha: «Ahwëhn, wëli wasëlame wahi.» Yesu më ntëkwakëhni: «Gwër nke.»

Yesu njëfaď hn'ikuñ Oliviyë

³⁹ Yesu më cahnëk do nji hn'ikuñ nte wacik Oliviyë hna, gante njehëka ka. Vëřëfal vëlëwu va më ntapëhñaniha. ⁴⁰ Ga tēkëni hnam, më ntehnëkëhni: «Yëfaryin kwëlëkwël soje gante koďun ayawëñahnu ge njëkëhnahnëďërun.» ⁴¹ Tac më ñawëtakëhni toye, ndëkwëhñëk do njëfa aki: ⁴² «Apa, ge ñaďu, ñawëtëndë antë tēkëhne iji horot. Bare ant'ali ile ñaďëfu, diry ile ñaďu wëjë ña.» ⁴³ Awa mëleka vë g'ambin ña cëlëlehni nijj njawënaŷehna. ⁴⁴ Yesu nkwenëko njëfa ña g'ahawary kabi njiwëhñëko dus hafo ñacëñac ntëw ña nke had sat yatëď.

⁴⁵ Ante puhnak njëfa ña, më matëk, mboka gë vëřëfal vëlëwu do nji tēkatëhni ga ndakëni wakwëď, kabi njiwëhñahnëkëhniwo đëcët g'umë. ⁴⁶ Më ntehnëkëhni: «Hak koďun aryaku wakwëď? Matëryin ayëfawu soje gante koďun ayawëñawu ge njëkëhnahnëďërun.»

Ipëla Yesu ña

⁴⁷ Nkoko nësënd tēketëni kore vahnë. Yuďa aryampo vëřëfal Pëhw gë Vëhi hna ryënkwar'yikëhniwo. Më tēhaka Yesu soje mbuca. ⁴⁸ Bare Yesu më ntehnëka: «Yuďa, gante mbucëde ale hnëñëlërun bi tokaďuha Ajë Ahn'a?»

⁴⁹ Vële tēfëləniho Yesu va, ga nuni ile ñaď ntiya ña, më tēyëniha: «Ahwëhn, rawahnëfu bi wasëlame fu wî?» ⁵⁰ Do aryampo hnë vëhni tawëlehna aryokuñ asëna wasaďëha asankaf a ntëpëtëlehna nëf tēhw ñi.

⁵¹ Bare Yesu më ntehnëk: «Tavëryin! Gwër nke.» Do më ñakëka asan arac nëf ña njëřënëlehna.

⁵² Tac Yesu më ntehnëkëhni vësankaf vësëna va, vësankaf vëyëka Cery Wën Cankaf va, do gë vicër vële yijëko pëlaniha va: «Gë wasëlame do gë waryoko bi tēfakëha ayinëhniwuno, afëlawuno had bandi yeđu? ⁵³ Fac-wo-fac Cery Wën Cankaf hna nkelahnëďëneho do yëkëlehnëluħna afëlawuno, ñare iji wati wüħnë hwëhñëk gë fanka umëhwëry fa, Sintani hwëhñëk.»

Piyer njahëtadëha Yesu

⁵⁴ Awa pëlalehñëniha Yesu njiryeryëniha ndënëniha tere asëna wasaďëha asankaf hna. Piyer ñawët tēfëďëhëhniwo. ⁵⁵ Hwëďëh fëďiko fagant selele hna, Piyer ntañantëlehni gë vële yeraďëho hnam va. ⁵⁶ Asëval aryokuñ më nuka Piyer ga ntañantik darël hwëďëh hna; më ntañëka do nteħna: «Asan ale lañak aji gë Yesu nkentiko!»

⁵⁷ Bare Piyer njahëtako nteħna: «Hali, yëtëləwähna.»

⁵⁸ Ga mbiyëk toye, ahnë ahawary më nuka do nteħn: «Wëjë fëna, arëfal Yesu yentiru!» Bare Piyer më ntëkwaka asan arac: «Hali, gena toña.»

⁵⁹ Ga mbok mbiy, ahawary kat më mbok ntehnëgëk: «Lëk, aji asan gë Yesu nkentiko, kabi umë fëna avë Galile ye.»

⁶⁰ Bare Piyer më ntëkwak: «Yëtëla bi ye ñaďu ahnës, wëjë.» Ani gë patahnënd wanës ña dënk tarëlehn cale ña. ⁶¹ Ahwëhn a Yesu më cahëtak ntañëka Piyer. Awa Piyer ndënkwëtalehni ile ntehnëkawo Ahwëhn a: «Tarahnënd cale ña unji mëď njahëtaďu wahwënta warar yëtëlihoħna.» ⁶² Awa Piyer cahnëlehn kond dus.

Yesu njewêde do ndafi

⁶³ Vésan vële yékadéhawo Yesu va pëgwëniho njafanjëndëniha do ndafëndëniha.
⁶⁴ Më cankëniha yêka yi do tÿëniha: «Awa, kabi kila yeru, pëyaryifu bi mo ryafëki?»
⁶⁵ Nkonioho njewëndëniha wakawary wayabah menahnëniha wac.

Yesu haryënkw vëhitij vësankaf hna

⁶⁶ Ga pacëk, vicër vëvë bulunda wasëwif va, vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharaj sariya va mbarëniho. Më ntehnëni njoji Yesu Mbara Vëhitij vëlëw hni hna,
⁶⁷ do, ga tækaryijik, më tÿëniha: «Arëhnayik a bi yeru? Pëyaryifu!»

Yesu më ntëkwakëhni: «Ge pëyamu njëtëbu mawëndilunohna, ⁶⁸ do ge tÿëmu iñë, dëkwadilunohna. ⁶⁹ Bare, yëtëryin, tæk pëgw gaki Ajë Ahn'a ntañad g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop.»

⁷⁰ Vëhni fop ntehnëlehnëniha: «Awa wëjë ye Aju Wënu ña?»

Më ntëkwakëhni: «Wühnë dënk hnësëk umë yebu.»

⁷¹ Awa më ntehnëni: «Gona mbalëfu seđe: nkwëryinëk fuhnë dënk wanës wadëwu ña!»

23*Yesu haryënkw Pilat*

¹ Tac matëlehnëni vëhni fop njiryeryëniha Yesu vëhni guverëner ile waciko Pilat ña. ² Hnam, pëgwëlehnëni mërahnëndëniha ntehnëndëni: «Tëkatëbunëha ayi asan ga përekanëdëhëni bulunda lëw fu ña: më lehnëkëhni antë cosëniha ahnañ a, Sesar, yatëtanke ña do umë lehnëk fëna umë dënk ye Arëhnayik a, ahnañ a.»

³ Awa Pilat më tÿëka: «Ahnañ wasëwif wa bi yeru?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

⁴ Awa Pilat më ntehnëkëhni vësankaf vësëna wasadëha va gë kore ña: «Nula wëh ile ntik ayi asan.»

⁵ Bare më njawënëni wanës wadëw hni ña ntehnëni: «Përekanëdëhëni bulunda ña gante kodëni ñañëhnanëni g'ikaraj dëwu ña. Hnë resiyo Galile hna pëgwik, ndapëlehni Yude yi fop, tame nijjék hafo Yerusalem li.»

Yesu haryënkw Erođ

⁶ Pilat, ga nkwëryëk wanës watac, më tÿëk: «Ayi asan avë Galile bi ye?»
⁷ Ntëkwanihawo, ha, Yesu avë Galile ye. Resiyo rac Erođ hnañëko. Awa kabi Erođ Yerusalem hna nkeho hnë wafac warac, Pilat më ntehnëk njiryeryi Yesu ñalu hna.

⁸ Erođ natëkawo dus ante nukawo Yesu ña kabi nkwëryëdëho ga nësëde soje lëwu ña do mbiyëk ante ñadëho nuhna ña, ntiyahnëkawo nudëha ga ntid dahëse fëmpëhnah.

⁹ Tÿëkawo wayabah, bare Yesu dëkwadilawohna ñoñ.

¹⁰ Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharaj sariya va hnam nkeniho mërändënihawo Yesu g'inañëna. ¹¹ Tac Erođ gë wasodafë walëwu wa nëhandënihawo njafanjatëndëniha Yesu. Më cudëniha viyi viferën had ahnañ do Erođ mbokaryëhnëkawo gë vëhni Pilat.

¹² Erođ gë Pilat vëhnëjëlëloha koñëri ña, ñare fac rac, lawo nkeniho.

Yesu mbokaryëde haryënkw Pilat

¹³ Pilat më mbarëkëhni vësankaf vësëna wasadëha va, vësankaf vëhitij va do gë bulunda ña, ¹⁴ do ntehnëni: «Njinenëhnirunëhoña ayi asan alehnuho bulunda ña përekanëd. Tÿëbuha tase lëw hun do ñoñ nula nkeya meh ante lehnërun ntik ña. ¹⁵ Erođ fëna ñoñ nuna ile menëk, kabi mbokënanikëfuna. Awa pacëk, ayi asan ñoñ dina ile rëfëka ndawahni. ¹⁶ Ntampendëbuha tac ravëlehnëwa.» [¹⁷ Hn'ambënt Pakwo, gante nkeho namu lëw hni ka, Pilat tÿëkawo tavëhnëhni aramp aryampo.]

¹⁸ Bare pëgwëlehnëni ndekandëni vëhni fop ndampo fo: «Dañëhnedëhn ayi asan! Tavëhnëryifuna Barabas!» ¹⁹ Barabas tac, hnë vahnë vële ñañënako hna nkentiko hafo dawï ahnë. Soje rac cëdahniko.

²⁰ Kabi Pilat ñadëho tava Yesu, më mbok tÿëkëhni kat. ²¹ Bare vahnë va ndekadëniho: «Pakëryehna hnë kërëwa, pakëryehna hnë kërëwa!»

²² Pilat më mbok tebak wanës ña rarëna ña do ntehnëni: «Ayi asan, uweh hwëhn ye ntik? Ñoñ nula hnë umë ile rëfëka ndawahni. Ntampëhnëdëfuha tac do gë ravëwa.»

²³ Bare nkonioho ndekandëni gë fanka Yesu paki hnë kërëwa, do wadëka wadëw hni ña mëkëkawo Pilat: ²⁴ më pëhnañ mawëhnëni ile tÿëdëni ña. ²⁵ Më tavëka asan ale tÿëdëniho ña, ale sëdiko soje ryaw ahnë ante ñañënanioho ña, do njëdahnï wasodafë wa Yesu soje ntiniha gante ñadëni ka.

Yesu pakēde hnē kērēwa

²⁶ Ante njiryeryēdēnihawo Yesu ŋa, pankēlēniho gē Simo, asan avē Siren. Wehaŋ mēncidēho. Wasodāde wā mē pēlanīha ndifēndēniha kērēwa ŋa tēfaryinda Yesu kamēhni. ²⁷ Kore sankaf rēfēdēhawo Yesu, gē vēsēval vēle hodēho do yahnadēho soŋe lēwu ŋa. ²⁸ Mē cahētahnēkēhni do ntehnēhni: «Vēsēval vēvē Yerusalem, antē ahonēhnuno! Koryin soŋe lēwun gē vutah hun ²⁹ kabi wati yejēk ile lehnēde: “Mbetani vēsēval vēle wok vēhnagēdīna va, wok kobēri vēhnagēna do wok kobēri vēyēwēndēna va!” ³⁰ Awa vahnē va rēkēd ntehnēndēni wahuŋ wī: “Yohahnīnēfu!” Do gē vukuŋ vi: “Cowēryīnēfu!”* ³¹ Pēyadēmu, ge aki ntiyik atēh cēkah ŋa, hak lē ntidē kankah ŋa?»

³² Njoryaryīnihēniho fēna vēsan vēhi, vēwen, soŋe ndawāryini gē Yesu. ³³ Ante tēkēniho hnēle macik «Kun Hēloyoy» hna wasodāde wā pakēnihawo Yesu kērēwa hna do pakaryēnihēniho fēna wabandi waki, aryampo g'irēhw lēwu, aŋēntaw a g'irahahn. ³⁴ Awa Yesu mē ntehnēk: «Apa, tavēhnēryihni, kabi vēyētēna ile ntidēni.» Tac wasodāde wā njēlēniho wanjēl njētahnēni bi mo hwēhnēd cud Yesu ŋa.

³⁵ Bulunda ŋa hnam nkeniho njēkēndēnihawo. Vēsankaf wasēwif va njafanjēdēnihawo ntehnēndēni: «Pehētēkēhni vahnē vēhawāry; ge paryi ale tēhnak Wēn ŋa ye, pehēta umē dēnk!»

³⁶ Wasodāde wā fēna njafanjēdēnihawo, tēhadēnihawo njelēhnēndēniha uñen ŋaŋah ³⁷ do ntehnēndēnihawo: «Ge paryi ahnaw wasēwif ŋa yeru pehētary wējē dēnk!»

³⁸ Awa yan lēwu ŋa, iŋin heriko: «Aŋi ye Ahnaw Wasēwif wā.»

³⁹ Awen aryampo ale fakaryiko ŋa mē njewēka ntehna: «Gelihna bi Arēhnayik a? Pehētary wējē dēnk do afehētaryēfu!»

⁴⁰ Bare aŋēntaw a mē ŋaŋēnahnhēka ntehna: «Dakēlinahna dēnk bi Wēnu ŋa wējē ale sēmēd hnē kērēwa ndampo fo g'umē? ⁴¹ Fuhnē iŋin caŋēkēfu, kabi ile liyik ŋa sosikēfu, bare umē ŋoñ dina wēh.»

⁴² Tac mē nkwēnēk: «Yesu, dēnkwētarye ante nkedu ahnaw ŋa.»

⁴³ Yesu mē ntēkwaka: «Toña ŋa fēyadēmi: dol g'ami nkedē arayan hna.»

Icēm Yesu ŋa

⁴⁴⁻⁴⁵ Nkēhnēko tēk lav a nkaf li do kuyēko taŋ: kuyēko nkal hna fop hafo hnē wēwati warar g'anent hna. Wati rac dēnk, ipand dēndah, inte fokiko haryēnk wēwa le ŋak sēvak Cery Wēn Cankaf hna, citako fagant*. ⁴⁶ Yesu mē ndekak gē fanka: «Apa, kwētehnahnēmi ntaŋary mēn iŋa.» Ante nēsēk wanj ŋa, cēmēlehn.

⁴⁷ Kapiten le yeho hnam ŋa, ga nuk ile liyak ŋa, mē cēmēbēka Wēnu ŋa do ntehn: «Paryi nke, aŋi asan catēko!» ⁴⁸ Kore le yijēko njantini ile ye ŋa, nuniho ile liyako ŋa. Awa mbokalehnēni gē ŋal hni g'uyiwēhnah sankaf. ⁴⁹ Wēlawo Yesu wā fop, gē vēsēval vēle lapēhnajēkawo kobēri Galile va, ŋawēt nēwēniho njēkatēndēni ile ryēcētaf ŋa.

Yesu kwētēde hn'iyag

⁵⁰⁻⁵¹ Asan ale wāciko Yosef yeho hnam. Avē nkol wasēwif nte wācic Arimasi yeho. Ahiŋ yentiko umē fēna, kitija wasēwif cankaf hna. Pērēnako do catēko do napēdēho Naw Wēnu ŋa. Mawēlohna ile pēhnaniho vēhitiŋ do ntiniho ŋa. ⁵² Njiko vēhni Pilat hna do tēya iñas Yesu ŋa. ⁵³ Tac mē cēlēndēk ŋas iŋa kērēwa hna, pēryēk hn'iyarēh do ndēn hn'iyag nte yabiko hn'ikuŋ, iyag kasēk. ⁵⁴ Arayima yeho do fac ntaŋwēla ŋa pēgw ŋa nkeho.

⁵⁵ Vēsēval vēle lapēhnajēkawo Yesu kobēri Galile va njintiniho gē Yosef, do njēkēniho yag iŋa nuniho gante kwētiko iñas Yesu ka. ⁵⁶ Tac mbokalehnēni g'ankol pēhwētēni wagu gē datikola soŋe ŋas iŋa. Fac ntaŋwēla hna, mē njinēgani gante ntehnēk sariya Moyis ka.

24

Ibēhn Yesu

¹ Gē dimasi ŋa wakēwak fo vēsēval va g'iyag njiryeryēdēniho wagu wante liyik datikola ile pēhwētēniho ŋa. ² Umē tēkatēni taka cankaf ŋa kēryiŋētiko cape ndampo yag iŋa pidētako. ³ Tēnkēlehnēni, bare vērēkatēlohna iñas Ahwēhn a Yesu. ⁴ Vēyētēlohna ile nahadēni. Paco tēkēlehnini vēsan vēhi vēle liyako wiŋi vile yerēko had ambin wilēbilēk. ⁵ Vēsēval va ntakēkēhniho mē ndēkwēhnēni wayēka wā nkal hna. Vēsan va mē ntehnēnihēhni: «Soŋe ye yēkēlehnēdunēha hnē vēsēm ale wok cēmēna? ⁶ Gena ani, mbēhnēk. Dēnkwētaryin ile nēsēhnēkuno ante nkoko hnē resiŋo

* 23:30 23.30: Ose 10.8

* 23:44-45 23.44-45 Citako fagant fēhnētanēk citako pēgw yan hafo gēd.

Galile hna: ⁷ afo Ajë Ahn'a njëđayiniha vēwen va, paki hnë kërēwa do fac rarēna hna mbëhnëđ.» ⁸ Tac ndënkwëtahehnëni wanës Yesu ŋa.

⁹ Vësēval va cahnëlehnëni yag hna ŋjini pëyanihëhni watac fop vërēfal pëhw g'aryaw̄ va gë vēyēntaw̄ va. ¹⁰ Mari mbë Magēdala yeho gë Yowana do gë Mari, hnëmu Sak do vësēval vēhaw̄ary vēle ŋjiniho va fop tēfētānënihëhniwo watac vēfayik va. ¹¹ Vërac ntiyahnekëhniwo vësēval vi ki fo nësarēđëni, do vēhwëtahnhëliwohna. ¹² Bare Piyer matëko nkary g'iyag. Ga tēkëk më nkuryak, bare ñoñ nulohna ge gena ile përyahniko ñas ŋa fo woko hnam. Tac mëncëlehn gë yalu afëmpëhnahna fo soŋe ile liyak ŋa.

Vërēfal vēhi va nkaŋ Emawus hna

¹³ Fac rac dënk, vërēfal vēhi yidëho hn'ankol nte wacik Emawus. Soŋe wawati wahi yasëđu arëkarënd hnam ge matëru Yerusalem. ¹⁴ Soŋe wade ryëcëtak ŋa fop nësëlēđëniho. ¹⁵ Wati nte nësëlēđëniho do nkawajëlēndëniho ŋa Yesu më tēhajëkëhni tēfëlēntik gë vēhni. ¹⁶ Nudënihawo, bare iñë wëmaŋendëhëhniwo njavëtëniha.

¹⁷ Yesu më tēyëkëhni: «Ye wajëlēđun ayasatëndu?»

Umë kahñëni do njamëlehnëni g'uhayëhna ŋa. ¹⁸ Aryampo hnë vēhni, Këlewopas maciko, më ntëkwaka: «Wëjë fo bi ye ale yijëk Yerusalem li do wok yëtëna ile liyak ŋa hnë waŋi wafac?»

¹⁹ Yesu më tēyëkëhni: «Ye liyak?»

Umë ntëkwaniha: «Ile yeha Yesu mbë Nasaret ŋa liyak. Kila hwëhn fanka yeho: ntik viyë vifëmpëhnahna do wanës wadëwu ŋa kwëhnako fanka haryënk Wën hna gë bulunda ŋa fop. ²⁰ Vësankaf vësëna wasadëha fu va gë vēvē karyënk bulunda va njëđahnëniha soŋe kitiŋi ndawī do pakëniha hnë kërēwa. ²¹ Fuhnë kwëtahnhëbunëho umë ye ale rëfëkawo pëhëtëhni vēvē Isërayel va hnë vēle jëwëkëhni hna, do kat gë watac fop, dol nke fac rarēna ŋa fac cëmahnëk. ²² Bare g'umë fop nkeni vësēval vēryampo vēvē kore fu va fëmpëhnahnëndanëkëfu đus. Wakëwak ŋa dol njikëni yag hna ²³ bare vërëkatëna ñas dëwu ŋa. Më mbokajëni pëyahñëni wamëleka sankëtahnakëhëni do pëyanihëhni mbëhnëk. ²⁴ Vërëfëlēnta fu vēryampo njikëni yag hna do tēkatëni fop gante nësakëni vësēval ka, do vēhni fëna vēhnuna ñas Yesu ŋa.»

²⁵ Awa Yesu më ntekëhni: «E wühñë, vēle wok kwëhnaluhna hakili, do wasakahn hun wā yancëna kwëtahñ ile pëyahñëni wakila ŋa! ²⁶ Tëfëlawohna bi korot aki Arëhnayik a tēnkahnënd icëmb dëwu hna?» ²⁷ Tac më nkabëkëhni ile herik Vikerëh vipacah hna fop soŋe lëwu ŋa, pëgw vëkayëte Moyis hna do gë vëkayëte wakila wañëntaw̄ hna fop.

²⁸ Ante tēhaniho nkol nte njihahnëđëniho ŋa, Yesu më ntik had ñađ ndëcal. ²⁹ Bare ŋwëyëryanihawo ntehnëniha: «Gontëryi gë fuhnë! Lav a yo ŋa nke.» Awa tēnkëntëlehn nkol hna nkonti gë vēhni.

³⁰ Ga kwërani hn'ile tokëde roka hna, Yesu nufëk mburu ŋa, camehna Wënu ŋa, tac nkubëlehnëk, njëđahni. ³¹ Awa ile wëmaŋendëhëhniwo njavëtëniha Yesu ŋa ntihtëniho njavëtëlehnëniha taŋ, bare njavëtëndëniha taŋ nambëlehnëniha. ³² Umë ntehnëleñi: «Gena bi njamakëhëfu sakahn fu wā ante nësëhñakëndëhëfu nkaŋ hna do pacëñëhñatëndëfu Vikerëh va?»

³³ Matëlehnëni taŋ mbokani Yerusalem. Më tēkatënihëhni vërēfal pëhw g'aryaw̄ va ga mbarëni gë vërëfëlēnta hni va, ³⁴ ntehnënihëhniwo vërēfal vēhi va: «Paryi nke Ahwëhn a mbëhnëk! Simo nuka!» ³⁵ Do vēhni fëna më tēfētānëhñinihëhni ile yekëhëhni nkaŋ ŋa do gante njavëtahnënihawo Yesu ka wati nte nkubëlehnëđëho mburu ŋa.

Itufëhna Yesu

³⁶ Nkonihö nësëndëni tēket taŋ Yesu fagant lëw hni do ntehnëhni: «Arañi yam ŋa nke gë wühñë!»

³⁷ Umë mbalëni do ntakëhni đus: ntiyahnekëhniwo yine nuni. ³⁸ Yesu më tēyëkëhni: «Soŋe ye valërun? Soŋe ye wajëlehnadun? ³⁹ Yëkëryin wëbák mën ŋi* gë wapary mën ŋi: paryi ami ye! Ñakëryino ayëku: yine kwëhnana imbahn gë waŋëc, bare ami kwëhñabu, nurun!»

⁴⁰ Ante nësëhñëkëhni watac ŋa, më tufëkëhni wëbák ŋa gë wapary wadëwu ŋa. ⁴¹ Vërēfal va natëkëhniwo do pëmpëhnahñëni đus, vēwëkëlohna ten kwëtahñëni. Awa Yesu më tēyëkëhni: «Kwëhñarun bi hnani ile rokëde?» ⁴² Më njëđaniha nkubel igis bëlik. ⁴³ Më tebaka do cema tase lëw hni.

⁴⁴ Tac mbok ntehnëhni: «Gena bi, ante nkolahninëko ŋa, pëyađëmuno: ile herik soŋe mën sariya Moyis hna, vëkayëte wakila hna do gë Wahnëw̄ hna, watac fop tēfëkawo ntiya.»

* 24:39 24:39 Yëkëryin wëbák mën ŋi: Usër vapakel va ye.

⁴⁵ Awa Yesu më pidëtëkëhni wahakili wã nkwëryahnëni Vikerëh vipacah va. ⁴⁶ Do më ntehnëkëhni: «Wëlin ile herik ÿa: Arëhnayik a tëfëka korot, tac fac rarëna hna mbëhnëc, ⁴⁷ do tëfëka karanjini vahnë va g'uŵac lëŵu wã d'uniÿa li fop, pëgw Yerusalem: ntehnëdëni vahnë va nkwëcëtani vankeya va do soŋe Wënu ña tavëhnahnëhni wameh ña. ⁴⁸ Wasecë soŋe watac fop yerun. ⁴⁹ Do ami njëđanahnidëmu ile ntehnëk rëm mën njëđahnëc ÿa, Iyir Ipacah ña ye. Awa goryin naw li hafo pëbënu fanka lëŵu fa.»

Ikay Yesu ña

⁵⁰ Tac Yesu më cahnaryëkëhni vërëfal va naw hna, njiryeryëhni darël Betani. Hnam umë njelëk wëbák ña g'ambin do ndëwakëhni. ⁵¹ Wati nte ndëwanëdëhëhniwo ña, pitël ña pitëlëdëniho gë vëhni kay g'ambin darël Wën hna. ⁵² Vëhni, cëmbënihawo do mbokalehni Yerusalem, vëhnatah fo. ⁵³ Hnam, Cery Wën Cankaf hna nkedëniho kwëlëkwël do cëmbëndëniha Wënu ña.

Itëfëta nte kerëk San paŋare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ɲa tufëhnana ɓare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Afayik San herëk. San gë Sak vërah Sebede yeho. Vëfëla wayis yeho ante macëkëhniwo Yesu tëfëniha ɲa (Matiye 4.21). «Ale ɲahnëk Yesu ya» San macik (13.23; 20.2; 21.7, 20).

Itëfëta nte kerëk San paŋare Yesu ya mpëdara Efes hna kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd gë wahnah gë keme g'ipëhw (90-110) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Inji kayëte fo wok kwëhnana wahnës waɗindaryindan. Doku Yesu hnë Yude hna tëfëtaɗ hara gena Galile hna had gante tëfëtani wäyëntaw ka. Tufahnëdëhniha Yesu had Ajë Wën, wanës ɲa, humpen vë ðuniya, mburu uwám, rënka soŋe wape, aheryëherya afërën, nkaw ɲa, toña ya do uwám wa, do ale vëhnëndanëdëhëhni vësëm. Hwënta mbëd gë wahi hn'inja kayëte Yesu pëyahnedë «AMI YE». Iyin ryënkwëtehnëdë Vikereh Ulëm 3.14 hn'ile ntehnadë Wën «YAWE», umë fëhnëtanëdë «AMI YE».

Iyi yëb 20.31 nke soŋe ile kerahnëk inji kayëte: «Bare ile yehëhna yi, kerik soŋe ahwëtahnahnu Yesu ye Arëhnayik a, Aju Wën ya, do ge kwëtahnërunëha, nuyaɗun sël ntaɗary, uwám pary wa, g'uɗac lëwu wa.»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inja kayëte: wasëwif, wanës, wënka, uwám, humpen, Ami ye.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Yesu, Wanës Wën (1.1-18)

Ucedëya San Ayary (1.19-34)

Yesu tëhnakëhni vëréf vëlëwu vëryënkwëryënk (1.35-51)

Yesu karanëdëhëhni do njerënedëhëhni vahnë (2.1-11.57)

Itëk Yesu Yerusalem do icëm dëwu (12.1-19.42)

Ibëhn Yesu (20.1-10)

Yesu cahnahnekëhni vëréfal vëlëwu (20.11-21.25)

Yesu, Wanës Wën

¹ Wapëgwa hna, ale ye Wanës ɲa tëko nke. Gë Wënu ɲa nkeniwo, do Wënu ɲa yeho umë dënk. ² Ha, umë wapëgwa hna gë Wënu ɲa nkeniwo. ³ Wënu ɲa g'umë ntik le-wo-le ya; ñoñ diyina hnë vile liyik hna fop hamëhni lëwu. ⁴ Hnë umë nkeho uwám paryi wa, uwám urac yeho humpen vahnë ɲa. ⁵ Humpen ha pëtëd hn'umëhwëry hna, do mëhwëry uŋa ðipehnëlahna.

⁶ Cahnekë asan ale payiko Wënu ɲa, San Ayary a maciko. ⁷ Njijëko soŋe nke seɗe humpen ha, do gë cedëya ntëwu ɲa vahnë va fop nkwëryahnëni do kwëtahnahñëni.

⁸ Gena umë dënk yeho humpen ha, ɓare nke seɗe humpen payijiko. ⁹ Hunji humpen yeho humpen paryi ha, hunte yijëd ðuniya li pena ale-wo-le ya. ¹⁰ Umë, hnë ðuniya li tëko nke, do g'umë ntiyiko ðuniya yi, ɓare ðuniya yi yavëtëlahna. ¹¹ Njijëk hnë ɓulunda lëwu hna, ɓare ɓulunda lëwu ya vëhacalahna.

¹² Bare ale-wo-le hacaka do hwëtahnëka ya njëɗaka imëk nke fatah Wën. ¹³ Gena ile nagini hn'icdonk aševal, ma g'iña ahnë yi, ɓare kaɓi Wënu ɲa likëhni nkeni vërahu.

¹⁴ Wanës ɲa mbacako ahnë do gë fuhnë ntëdëntiko. Ipërëna ɲa njaɓëkawo gë toña ya. Njavëtëɓun inaɗ dëwu ɲa, inaɗ nte nuɗak kaɓi Ajë Ryamboli Rëm ya ye. ¹⁵ San cedëya ntëwu hna pëyahnekë ɓulunda hna: «Wëliho ale hnësëndëmuno ante ntehnëdëfuho: ale rëfëdëho ya ndënkwëhniko kaɓi rëko nke yehahnëndu ami ya.»

¹⁶ Nuyaɓun fop hn'iyab kayëhnahn dëwu hna viyë vifërën do vifërën kat. ¹⁷ Ha, Wënu ɲa vëhni Moyis tëfaryëk njëɗafu sariya ya, do kayëhnahn inja gë toña fadah ya vëhni Yesu Këris padënek Wënu ɲa. ¹⁸ Wëla aryampo nulahna Wënu ɲa, ge gena Ajë Ryamboli, ale ye Wënu ɲa fëna. Umë ye darël Rëm hna do njëtëndanëkëfuna.

Ucedëya San Ayary

¹⁹ Vësankaf wasëwif va Yerusalem hna payinihëhniwo vësëna wasaɗëha va, gë Walevi wa, soŋe njini tëyëniha San bi mo nke. Wëlin cedëya ntëwu ɲa.

²⁰ Më ntëkwakëhni tase vahnë fop hara ñoñ cawëlëhniwohna: «Gela Arëhnayik a.»

²¹ Më mbok tëyëniha: «Awa mo yeru? Eli bi yeru?»

Më ntëkwakëhni: «Hali, gela Eli.»

Më mbok tëyëniha: «Kila ya bi yeru?»

Më mbok ntëkwakëhni: «Hali.»

²² Awa më tëyëniha: «Mo lë yeru? Afo yifu hnësëhnëfuni vële fayikëfu va iñë. Wëjë, mo yeru lehnëru?»

²³ Më ntëkwak: «Ami ye “ale nësahnëf kila le wacik Esayi ryekaf wula hna: ‘dinëhnëryina vankaw vacatah d'us Ahwëhn a!’”»

²⁴ Nkentiho wafarise hnë vële fayiko vëhni San va. ²⁵ Më mbok tëyëniha kat: «Ge gelihna Arëhnayik a, Eli, ma Kila ya, awa soje ye yaryëduhëni vahnë va?»

²⁶ Më ntëkwakëhni: «Ami, gë wënka njaryëdëfu, bare nkehëhna hnë wuhnë ale worun yëtëluhna nafa lëwu ya. ²⁷ Umë rëfidëho, bare catëla dënk fëtahnu viyëba wapary wadëwu va.»

²⁸ Watac fop Betani le ye darël sën Yurëdan hna ntiyako, hn'ile njaryëdëhëhniwo San vahnë hna.

Yesu, Fape Wën

²⁹ Ga pacëk, San më nuka Yesu ga njijëd gë yalu, më ntehnëk: «Wëliho Fape Wën fante lihëtëd wameh d'uniya fa. ³⁰ Soje lëwu ya hnësëndëmuno ante ntehnëdëfuho: “Asan rëfidëho, umë lëbëko kabi umë yeho rëkahnindu ya.” ³¹ Ami fëna yëtëlewohna, bare ge njijëbu yaryëdu gë wënka, soje liwu njëtëniha bulunda Isërayel ya ye.»

³² San më mbok ntehnëk kat: «Nubu Iyir Wënu na ga cëlid g'ambin had fah nij ntëd hnë umë. ³³ Yëtëlewohna ten bi mo ye, bare Wënu na sañëtiko yaryëdu gë wënka, umë lehnëkowo: “Nudu Iyir ija ga cëlid do nij hnë asan; umë rëkëd njaryënd g'Iyir Ipacah ija.”» ³⁴ San më nkwenëk: «Nubu rac do sede yëfu: ayi asan Aju Wënu na ye.»

Vërëfal vëryënkwëryënkw Yesu

³⁵ Ga pacëk, San hnam fo nkoko, gë vëhi hnë vërëfal vëlëwu va. ³⁶ Më nuka Yesu ga ndëcëd, më ntehnëk:

«Wëliho Fape Wën fa!»

³⁷ Vërëfal vëhi va, ga nkwëryëni wanës San watac, më tëfëlehnëniha Yesu.

³⁸ Umë më cahëtak do nuhni ga tëfëlehnëdëniha, më ntehnëkëhni: «Ye yaadun?»

Më ntëkwani: «Rabi, (umë fëhnëtanëf Aharaj), ne ntëdëru?»

³⁹ Më ntëkwakëhni: «Yijën, nudun.» Awa njilehni do nuni hn'ile ntëdëk hna. Nkëhnëko tëk wawati wahnah g'anent do g'umë nëwëlahnëniho hn'ile wojëko hnë fac ya.

⁴⁰ Aryampo hnë vërëfal vëhi San vërac, Andëre yeho, aheryu Simo Piyer.

⁴¹ Më njik ten vëhni acëru Simo hna do ntehna: «Nubunëha Arëhnayik a.» Umë ye fëna Këris ya.

⁴² Do njolehna hn'ile nke Yesu hna. Yesu më njëkëka gë yasery do ntehna: «Simo aju San yeru. Awa Sefas rëkëderu awacënde.» Umë fëhnëtanëf «Piyer» gë wanës wagërek na. (Umë ye «Itaka»).

Filip gë Natanayel

⁴³ Ga pacëk, Yesu pëhnako nji Galile. Më nuka asan ale waciko Filip do ntehna: «Tëfe!»

⁴⁴ Awa Filip tac nkol ndampo fo nkeniho gë vëhni Andëre gë Piyer. Betësayida maciko.

⁴⁵ Filip, umë fëna, më njik tëkata asan ale waciko Natanayel do ntehna: «Nubunëha ale ntehnëdëho Moyis hnë kayëte sariya hna, do wakila na fëna pëyahneni soje lëwu ya. Yesu ye, aju Yosef, mbë nkol Nasaret na.»

⁴⁶ Natanayel më ntëkwaka: «Mbë Nasaret? Iñë fërën kod bi mati Nasaret?»

Filip më ntëkwaka: «Yij, nudu wëjë dënk.»

⁴⁷ Yesu, ga nuka Natanayel ga njijëd, më ntehnëk: «Wëliho avë Isërayel paryi ya, asan ahwëhn wamër këm ye.»

⁴⁸ Natanayel më tëyëka: «Hak njëtahneruho?»

Yesu më ntëkwaka: «Ani gë macahnëndi Filip ya, ante nkeku kuyët anuÿ na, nukëmi.»

⁴⁹ Awa Natanayel më ntëkwaka: «Wëjë, Aharaj, wëjë ye Aju Wënu na, ahnaw vëwë Isërayel va!»

⁵⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ile lehnëmi nukëmi kuyët anuÿ ni bi hwëtahnantuho? Nudu viyë vifëmpëhnahnah ntëbi viyë!» ⁵¹ Do më nkwenëk: «Toña ya fëyadëmu: nudun ambn na ga pidëtak do wamëleka Wënu na ga kayëndëni do cëlinëni gë fere Ajë Ahn'a!»

2

Iñël nte yeho Kana

¹ Fac rarëna hna, ambënt inël yeho nkol Kana, resiyo Galile hna. Hnëmu Yesu hnam nkentiko. ² Yesu fëna payehmaryiniho inël tac gë vëréfal vëlëwu va do njintiniho. ³ Hara uñen unja pëgwëko pund. Awa, hnëmu Yesu më ntehnëka: «Vëworyaryëna uñen.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Asëval, ye ye yëbëlan fu? Wati mën ile lihandëbu inë ya tékëna ten.»

⁵ Awa hnëmu më ntehnëkéhni vëryokuj vële yeho hnam va: «Diryin fop ile ntehnëdëhu ya.»

⁶ Nkeho hnam vunkwahn wëraka mbéd g'undaw vunte tawahnëdëniho wasëwif wä wënka, wante ñuhnanëni gante nke namu lëw hni ka. Kodëho taw yëbëlan walitër wafëhw imbéd gë warar (80) ma keme gë wafëhw wahi (120).

⁷ Yesu më ntehnëkéhni vëryokuj va: «Tëmpënëryin hnë wujj vunkwahn wënka.» Do më tawëni hafo wafiw hna.

⁸ Awa Yesu më ntehnëkéhni: «Tame ñëryëryin, ayinehnuna ale sahëlanda.»

Më ntini koyëna. ⁹ Arac më njëkëk do wëli wënka ña mbacako uñen. Yëtëlohna bi ne matik unj ñen, hara vëryokuj va njëtëniho, kabi wëni ñyryëko wënka ña. Taj më macehnëka ale yëlédëho ya ¹⁰ do ntehnëka: «Vahnë va fop uñen nte yak fërënak ña cehelehnëdëni ten, do ge vahnë va ndëwëni, tac do gë yëdayini unte wok përenana dús ña. Bare wëjë, kwëtëru unte yak fërënak ña hafo iyi wati! Cañëk!»

¹¹ Koyëna ntiko Yesu dahëse fëmpëhnahnah ryënkwëryënk wä ya. Watac Kana mbë Galile hna ntiyako. Koyëna tufahnëko ina yë dëwu ña do vëréfal vëlëwu va kwëtahnënihawo g'ahawary.

¹² Ga ndëcëk watac, Yesu më njini Kaperëna yum gë hnëmu, gë vëheryu, do gë vëréfal vëlëwu va, bare wafac fo ñëwëlahnëniho hnam.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

¹³ Wati le ntihandëni wasëwif ambënt Pak ña rëhajëko do Yesu më njik gë Yerusalem.

¹⁴ Tëkatëkéhniwo selele Cery Wën Cankaf hna vëwaf wuhni, gë wape, gë wëfah do gë vëwëcët koryi vële ryokunédëho watabali wadëw hni hna. ¹⁵ Awa Yesu më nufëk ryeyët, nti wus, do ntahni fop selele Cery Wën Cankaf hna, gë wape ña, do gë wuhni wä, do pat watabali vëwëcët koryi va hafo koryi ya campëlehn. ¹⁶ Tac ntehnëhni vëwaf wëfah va: «Dihëtëryin iyin fop ani! Cery Rëm mën ña ye. Bok aliwu cery vëwaf!»

¹⁷ Awa vëréfal va ndënkwëtalehnëni warj wanës Vikerëh: «Iña inte hwëhna bu soje Cery hu ña, E Wën, iña tac nke hnë ami përekanëdëho gante përekanëdëha uñen ahnë ka.»¹⁸

¹⁸ Awa vësankaf wasëwif va më tëyëniha Yesu: «Iyëhne dahëse fëmpëhnahnah hođu ali arufahnëfu kwëhñaru fanka alihahnënd aki?»

¹⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Këfëryin aña Cery Wën, do hnë wafac warar, mbokaryëdëfu wätëndu.»

²⁰ Më ntehnëniha: «Wabëhn wafëhw wahnah g'imbéd g'iryaw (46) vëryëbun an'acery, bare wëjë hnë wafac warar mbëryëdu?» ²¹ Bare «Cery Wën», nte nësëdëho Yesu ña, imbahn dëwu ña dënk yeho. ²² Ga mbiyëk, ante matëko Yesu vësëm hna, vëréfal vëlëwu va ndënkwëtaniho nësëko watac, do kwëtahnëniho Vikerëh va do gë wanës wante nësëko Yesu ña.

Yesu njëtëk dús walawary vahnë

²³ Ante nkeho Yesu Yerusalem ña, hnë wati ambënt Pak hna, vahnë vëyabah kwëtahnënihawo kabi nuniho wëdahëse wapëmpëhnahnah wante ntidëho ña. ²⁴ Bare Yesu pacahnëlawohna gë wëni, kabi njëtëkéhniwo dús vahnë va fop. ²⁵ Ahnë kodilohna njëtëndana inë ile nkol yëtëna kabi njëtëko ile yehëhna vintawary vahnë ña.

3

Yesu gë Nikodem

¹ Hnë wafac warar, nkeho hnam asan ale waciko Nikodem; asankaf wasëwif yeho do farise yeho. ² Asan arac yiko hn'uméd ndampo tékata Yesu do ntehnëka: «Aharaj, njëtëbun Wënu ña fayiki ayij aharajëfu kabi ahnë kodina nti wëdahëse wapëmpëhnahnah gë wante lidu ki ge Wënu ña gena gë umë.»

³ Yesu më ntëkwaka: «Toña ya fëyadëmi: ahnë kodina nu Naw Wënu ña ge nagina g'ahawary.»

⁴ Nikodem më tëyëka: «Hak kode nagi ahnë g'ahawary ge tük cër? Kod bi mboka donk hnëmu hna do mbok nagi higëna?»

⁵ Yesu më ntëkwaka: «Toña ya fëyađemi: ahnë kodina ténk Naw Wën hna ge nagina hnë wënka do hn'Iyir Ipacah hna. ⁶ Ale nagëk ahnë, ahnë ye. Ale hnagik hn'Iyir Ipacah hna, iyir ye. ⁷ Awa antë pëmpëhnahni ge ntehnëmi: "Tëfëku ahnagiwu g'ahawary wuhnë fop." ⁸ Sël ya cëlëđ cape nte ñađ hna, nkwëryëđu wëñaw wadëwu ña, ñare yëtëđila bi ne matid, ma bi ne njiđ. Koyëna nke soñe fop vële hnagëde hn'Iyir Ipacah va.»

⁹ Nikodem më mbok tëyëk: «Hak kođ nke watac?»

¹⁰ Yesu më ntëkwaka: «Wëjë ye ale harađëđëhëni bulunda Isërayel ya, do yëtëlihna wari? ¹¹ Toña ya fëyađemi: ile yëtëbun hnësëđëfun. Ha, waseđe ile hnuubun yebun, ñare ma wëđiluhna ucedëya ntëw fu ña. ¹² Ge nësëndëmu viyë vile ye nkal vi do kwëtandiluhna hak kođun ahwëtahnu ge nësëđëfu viyë vile ye g'ambin va? ¹³ Ahnë kayëna g'ambin. Ami fo, Ajë Ahn'a, sëlik hatac! ¹⁴ Hnë wula hna, Moyis pakëkawo yarj hnë rëh lën ryëhwëra ya.* Do koyëna njelëđ Ajë Ahn'a fëna ¹⁵ soñe fop vële hwëtahnëđëha va tënkëni tañ hnë uwám ule wok puđina hna.

¹⁶ «Ha, Wënu ña jahnëkëhni đus vahnë vëvë đuniya hafo njëđahna had sadëha Ajë rymboli lëwu yi, đanko vële hwëtahnëđëha va antë tënkëni muk janama ñare nuñani tañ uwám ule wok puđina. ¹⁷ Wënu ña payilahna Aju đuniya li soñe piniñëhni vahnë vëvë đuniya vi, ñare payika soñe pehëtini g'umë. ¹⁸ Ale hwëtahnëka Aju Wënu ña piniñëđëna; ñare ale wok kwëtahnëlahna ya tëk kitini piniñëđe, kabi kwëtahnëlahna rymboli Wënu ña. ¹⁹ Do wëli soñe ile piniñand Wënu ña: humpen ha njijëk đuniya li, ñare vahnë va umëhwëry fecehnëkëhni, kabi vankeya vantëw hni va yivëna. ²⁰ Ale lid wameh a ñewëk humpen ha do ñawëtak, kabi ntakëka antë nuyi nkeya meh ntëwu ña. ²¹ Bare ale wawëhnëk toña ya, umë njijëđ humpen hna, nuhahni wapacëk nkeya përen ntëwu nte ntid gë fanka Wënu fa.»

Yesu gë San

²² Ga ndëcëk wafac, Yesu gë vëřëfal vëlëwu va matëniho naw Yerusalem hna njini njasëlehñëni resiyo Yude hna; wafac fo ñëwëlahnëniho hnam gë vëhni do njaryëđëhëniwo vahnë va. ²³ San, umë fëna, Enon hna njaryëđëhëniwo, đarël Salim hna. Hnam njabëko wënka ña, do vahnë vëyaabah njijëđëniho njaryëđëni. ²⁴ Wati rac, San cëđilohna ten.

²⁵ Awa vëřëfal San vëryampo pëgwëlehñëni conkëndëni gë sëwif ryampo soñe namu ipacëna ña. ²⁶ Njilehñëni tëkatëniha San do ntehnëniha: «Ahararj, ndënkwëtađuha bi asan ale yerunëho gë cape ñëntaw sën Yurëdan ka, ale yenëhñëruho seđe ya? Tame njaryëđ do vahnë va fop gë ñalu njidëni!»

²⁷ San më ntëkwakëhni: «Wënu ña fo hođ nti nke koyëna soñe ahnë. ²⁸ Waseđe yerun wuhnë đënk soñe ile hnësëđëđuho ya: "Gela Arëhnayik a, ñare payijibu haryënk wëwu.»

²⁹ «Asëval ale yëlika, asanu ya hwëhnëka. Ge lawo asan a ye, umë kahnëđ đarël lëwu do nëpanda; kopa lëwu ya natëndanëđëha đus. Koyëna nke uhnatah lëmën wa soñe Yesu ya: padëko! ³⁰ Umë rëfëka nkwënënda nafa ya, do ami ñažëtando.»

Ale watik g'ambin

³¹ «Ale watik g'ambin a, umë sëpëkëhni vahnë va fop. Ale ye đuniya li, đuniya yi hwëhnëka do vëyi vëvë đuniya vi nësëđ. Bare umë, ale watik g'ambin a, umë sëpëkëhni vahnë vëvë đuniya vi fop. ³² Seđe ile nkwëryëk g'ile nuk ye, ñare ahnë ma wëđina cedëya ntëwu ña. ³³ Ge ahnë wawëk cedëya ntëwu ña, tufahnëđ ma wëk Wënu ña toña nësëđ. ³⁴ Paryi nke, ale payik Wënu ña wanës Wënu ña đënk nësëđ, kabi Wënu ña pëbëñëđëha đus Iyir dëwu ña. ³⁵ Rëm ya ñađëha Aju ya do njëđadëha fanka fayabah hnë ile-wole hna. ³⁶ Ale hwëtahnëka Ajë Ahn'a tëk tënk uwám ule wok puđina hna: ale wëyëk kwëtandilahna ya tënkëđina, Wënu ña nkođ ntava g'umë.»

4

Yesu g'asëval avë Samari ya

¹ Wafarise wa nkwëryëniho, ga nësëđe Yesu ntidëhëniwo vahnë va vëřëfal do njaryëđëhëniwo ntëbi San. ² (Bare ile ye toña ya, Yesu umë đënk yaryëđilohna; vëřëfal vëlëwu va yaryëđëhëniwo.) Ante njëtako Yesu watac ña, ³ më matëk Yude hna do mboka Galile.

⁴ Awa tëfëkawo tëf resiyo Samari hna. ⁵ Më tëkëk đarël hnë fankol fante wacik Sikar nte wok ñawëłëna g'ikañ nte njëđakawo Sakob aju Yosef ña. ⁶ Hnam nkeho kolomba

* 3:14 3.14: Vaker 21.19

Sakob ŷa. Yesu, mbërako uyas w̃a, më ntañak tēfary kolomba hna. Lav a nkēhnēko tēk nkaf hna.

⁷⁻⁸ Wati nte ntañako hnam ŷa, asēval avē Samari më njijēk ŷery wēnka. (Hara vērēfal Yesu va g'inaw̃ njiniho ntēwajēni ile tokēdēni.) Awa, Yesu më ntehnēka: «Yēdērye siyaw̃.»

⁹ Asēval a më ntehnēka Yesu: «Bare wējē, sēwif yeru do ami, avē Samari yebu! Hak ndēkēru awa arēyo asiya?» Ntehnēkawo koyēna kabī wasēwif w̃a kehadēnihēhniwo vevē Samari va.

¹⁰ Yesu më ntēkwaka: «Ge njētakēndu ile ñad njēdī Wēnu ŷa, do bi mo ye ale wūntadēhi wēnka ciya ŷi, wējē wūntakēndēha do njēdākēndēhi wēnka wante yēdand sēl ntaŷary paryi ŷa.»

¹¹ Asēval a më ntēkwak: «Bare wējē, kwēhnalihna ŷirya do kolomba ŷi tēwēk! Ne ñeryidu wēnka hu ŷi? ¹² Ntiyahnéki bi wējē lēbēka rēm fu ŷa Sakob? Umē yabēhnēkēfu iŷi kolomba; cek umē dēnk. Vērahu do gē wusaw̃ wulēwu w̃a fēna ceni.»

¹³ Yesu më mbok ntehnēka: «Ale sed waŷi wēnka ŷa mbokēd njohna kat, ¹⁴ bare ale sek wēnka wante yēdadēfuha ŷa bokēdina njohna muk kabī wēnka wante yēdadēfuha ŷa mbacad hñē umē hayalin hante wok tēryadina, yalēd do yodēha hafo uwām ule wok puđina muk.»

¹⁵ Asēval a më ntehnēka: «Awa, yēdērye wēnka watac soŷe antē mbok njoŷo do antē voku yiju hnani ŷery wēnka.»

¹⁶ Yesu më ntehnēka: «Yinēndehna asan hu.»

¹⁷ Asēval a më ntēkwaka: «Ñēlila.»

Do Yesu më ntehnēka: «Ha, ile hnēsēru ŷi, koyēna nke: ¹⁸ vēsan imbēd ŷēlēkino, do asan ale yerun gaki ŷi gena asan hu. Toña ŷa hnēsēru.»

¹⁹ Asēval a më ntehnēka: «Njavētēbu kila yeru. ²⁰ Pēyarye: mo hwēhñak toña? Warēm fu w̃a hn'iji kuŷ cēmbēdēnihawo Wēnu ŷa, bare wūhnē, wasēwif w̃i, wūhnē lehñēk Yerusalem tēfēka cēmbi.»

²¹ Yesu më ntēkwaka: «Kwētahnērye, wati yejēk, ge cēmbēde Rēm ŷa, kwēhñadina nafa cēmbi hn'iji kuŷ ma Yerusalem. ²² Wūhnē, ntehnērun Wēnu ŷa sēmbēdun bare yētēlunahna. Fuhnē, njētēbunēha, kabī Afēhēt a hñē bulunda wasēwif hna nkejēk. ²³ Bare wati yejēk, do tēk tēki, hn'ile rēkēd cēmbēdēniha vēsēmb paryi va Rēm ŷa g'lyir iŷa do gē toña ŷa. Rēm ŷa, vahnē vēle sēmbēdēha koyēna va njēkēlehñēd. ²⁴ Wēnu ŷa iyir ye do vēle sēmbēdēha va tēfēka cēmbēdēniha g'lyir iŷa do gē toña ŷa.»

²⁵ Asēval a më ntehnēka: «Njētēbu, Arēhnayik, ale wācēde Kēris ŷa, njijēd. Ge njijēk, nkabēdēhēfu fop.»

²⁶ Yesu më ntēkwaka: «Ami dēnk ye.»

²⁷ Wati rac, vērēfal va mbokalehnini. Pēmpēhnahnēkēhniwo dūs ante nunihawo Yesu ga nēsēlēdēni g'asēval a. Bare wēla aryampo hñē vēhni dēkēlohna tēya bi ye ñad ma bi soŷe ye nēsēlēdēni g'asēval aŷi.

²⁸ Awa asēval a tavēlehn hnam unkwahn uŷa, mboka g'ankol, do pēgwēlehn pēyahñēd: ²⁹ «Yijēn ayēkuna asan ale fēyako fop ile libu ŷa. Mpēd kođ nke Arēhnayik a?» ³⁰ Awa, vahnē va cahñēlehnēni naŷ hna njini hn'ile nkeho Yesu hna.

³¹ Hñē wati rac vērēfal va ndēñanēnihawo Yesu, ntehnēndēniha: «Aharaj, tokēry iñē!»

³² Bare më ntēkwakēhni: «Kwēhñabu roka ile worun yētēluhna.»

³³ Awa vērēfal va tēyēlēdēniho bi ahñē yonēhniko ile tokēd.

³⁴ Yesu më ntehnēkēhni: «Roka mēn ŷa, liwu iña ale fayiko ŷa ye do ryokuŷu hafo fadēnu ile kwētēhnahnēko ŷa. ³⁵ Gena bi ntehnēdun: “Ani gē wadepera wahnah barēp roka ŷa yed?” Awa ami ntehnēdēmu, yēkēryinēhni dūs vahnē va caharab lēwun: had kaŷ dafah tēk nkeni do napēdēni mbarēpini! ³⁶ Ale varēpēda nuŷad tame icos dēwu ŷa do mbarēpēdēhēhni vahnē va soŷe uwām ule wok puđina ŷa; koyēna, ale hñadēd a g'ale varēpēd a natēdēhēhni ndampo fo. ³⁷ Waŷi wanēs, toña ye: “Ahñē nadēd, ahawary mbarēp.” ³⁸ Payēmu avarēpu hn'ikaŷ nte worun dokuŷēluhna. Vēhaŷary ryokuŷēk do wūhnē hnuŷak nafa doku lēw hni ŷa.»

³⁹ Vevē Samari vēyabah kwētahnēnihawo Yesu kabī asēval a pēyakēhniwo: «Ile libu ŷa fop pēyako.» ⁴⁰ Soŷe umē ye, ante tēkēniho vevē Samari va hn'ile nkeho Yesu hna, muntanihawo nkonti gē vēhni, do wafac wahi ntintiko hnam. ⁴¹ Soŷe wante nēsēndēhēhniwo umē dēnk ŷa, vēle hwētahnēka va nkwēnaniho iyaŷ iŷa; ⁴² do ntehnēnihawo asēval a: «Kwētahnēbun, gena soŷe ile hnēsēhñeruhēfu ŷi fo, bare kabī nkŷeryēbunēha fuhnē dēnk do njētēbun tame paryi nke Afēhēt dūniŷa ŷa ye.»

Yesu njërëndëfëha aju asankaf

⁴³ Ga ntik wafac wahi warac hnam, Yesu më mbokak gë Galile. ⁴⁴ Umë dënk hnësëko: «Kila dënënëdfena hn'inkal nte nagahnik hna.» ⁴⁵ Bare wati nte təkëko Galile ɲa, vahnë va fop kacanihawo, kabi vēhni fëna njintiniho ambënt Pak ɲa gë Yerusalem, do nuniho fop vifëmpëhnahnah vile ntiko hn'ambënt tac va.

⁴⁶ Yesu mbokalehn tēf Kana vë Galile hna, hn'ile mbacëko wënka uñen hna. Hara, nkeho hnam asankaf ale tesaryëko aju ɲa d'us Kaperënaɲum hna. ⁴⁷ Ga njëtak asan arac Yesu matiko Yuđe hna mboka Galile, më njik hn'ile nkeho hna do këlähna nji njërënëhna aju, ale ɲadëho cëm a.

⁴⁸ Yesu më ntehnëka: «Wühnë, ɲwëyëdun kwëtahnëd'iluhna ge nuluhna wëdahëse gë vifëmpëhnahnah!»

⁴⁹ Bare asankaf a më ntëkwaka: «Ahwëhn, yij ñap ani gë cëmahnënd fatah mën fa.»

⁵⁰ Yesu më ntehnëka: «Mëncëry gë ɲal hu, ajë hu njërëk.» Asan arac më kwëtahnëk wanës Yesu ɲa do mëncëlehn.

⁵¹ Hn'ankaw' mënc hna, vëryokuɲ vëlëwu va nijjëdëniho pankëlëni do pëyaniha: «Ajë hu njërëk!»

⁵² Më tÿëkëhni bi iÿëhne wati pecekawo. Më ntëkwaniha: «Yëhno nke hnë wati ryampo g'anent hna tavëkawo ures huji ha.»

⁵³ Awa Rëm ɲa kamahnëko aju njërëko hnë wati le ntehnahnëkawo Yesu hna dënk: «Ajë hu njërëk». Kobëri tac kwëtahnënihawo Yesu, umë gë vëvë tere lëwu va fop.

⁵⁴ Dahëse fëmpëhnahnah rac yeho higëna ile ntiko Yesu ɲa, ante matëko Yuđe mboka Galile ɲa.

5

Yesu njërëndëfëha ale ye vorovoro

¹ Ga ndëcëk watac, Yesu njiko Yerusalem soje njanti ambënt wasëwif ɲa. ² Hara, hn'inaw' tac, darël rënka le wacëdëho Rënka Wape ɲa, nkeho kosa le hwëhnako vinder vicankaf imbëd; Betësata macëdëho gë wanës Wa-ebëre ɲa. ³ Kuyët vinder vitac, kore vëres ryakëko hnam: vumëp, gë vële radëd, do gë vële ye vorovoro. [Wënka ɲa napëdëniho ñënka: ⁴ mëleka ryampo Ahwëhn a lëbadëho hnë pisin rac wati wati do ñënkëdëho wënka ɲa. Wënka ɲa, ge ñënkako, ale-wo-le ryënkwëdëho ntëba ɲa, njërëdëho ures lëwu w'a gante-wo-gante tesëko ka.] ⁵ Nkentiko hnam asan ale resëko kobëri wabëhn wafëhw warar g'imbëd gë warar (38). ⁶ Yesu nukawo ga ndakëk; njëtëko mbiÿëk ga nkeho koyëna, më tÿëka: «Ñadu bi ayërëni?»

⁷ Aresa më ntëkwaka: «Aharan, ge pëgwëk ñënkand wënka ɲa, kwëhnala ale labëdëho. Wati nte rëkëdëfu yawërëndu yiwu ɲa, ahawary ryënkwëndëho ntëba.»

⁸ Yesu më ntehnëka: «Awa, matëry, ahnuf uway hu w'a ayas.» ⁹ Hnë wati rac tan, asan a njërënëlehn. Më nufëk way lëwu w'a njasënd. Watac hnë fac ntawëla ntiyako.

¹⁰ Awa vësankaf wasëwif va më ntehnëniha asan ale yërëniko takan ɲa: «Ntawëla ɲa ye, tëfëlahna ayo uway hu w'i.»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Ale yërëniko ɲa më lehnëko hnufo uway mën w'i do yasu.»

¹² Awa më tÿëniha: «Mo lehnëki koyëna?»

¹³ Bare asan ale yërëniko ɲa yëtëlohna bi mo yërëniko, do kodilohna tufahna kabi Yesu tënkëkëhniwo kore ile yeho hnam ɲa.

¹⁴ Ga mbiÿëk toye, Yesu më nuka asan a Cery Wën Cankaf hna, më ntehnëka: «Wëlin njërëniro. Tame diry hakili ant'avoka wën, soje ant'ahnuɲa ures ule lëbëk ule yërëniro w'i.»

¹⁵ Tac asan a më njik pëyakëhni vësankaf wasëwif va Yesu yërëniko. ¹⁶ Awa vësankaf wasëwif va pëgwëlehnëni nësëdëni wameh soje Yesu kabi hnë fac ntawëla njërënëkawo ahnë. ¹⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Rëm mën ɲa d'oku hna nke hafo gaki, ami fëna tëfëko yewu d'oku hna.» ¹⁸ Soje wanës watac kat, vësankaf wasëwif va njëkëlehnëdëniho g'ahawary fere fale ndawëhnahnëniha Yesu. Gena soje ile ntik ile mbañëk sariya lëw hni ɲi fo, bare mboko ntehn kat Wënu ɲa ye Rëmu paryi ɲa do koyëna këñëndëlehnadëho gë Wënu ɲa.

Ucankaf Aju Wën

¹⁹ Yesu më mbok ntehnëkëhni vësankaf wasëwif va: «Toña ɲa fëyadëmu: Aj'a ñoñ kodina nti umë fo; ile nuđ ntid Rëmu ɲa fo kod nti. Ile-wo-le ntid Rëm ɲa, Aj'a fëna ntid, ²⁰ kabi Rëm ɲa ñadëha Aju ɲa do tufëdëha fop ile ntid umë dënk ɲa. Tufëdëha nti wadoku wanaɲah wante worun kobëri nuluhna do pëmpëhnahnëdëhu wühnë fop. ²¹ Gante mbëhnëndanëdëhëhni Rëm vësëm ki, koyëna Aju, umë fëna,

mbèhnèndanèdèhèhni vèlè ñaɗ va. ²² Do kat, gena Rèm ƴa hitiñdèhèhni vahné va; Aju ƴa njëɗak ucankaf kitiñ ƴa fop, ²³ soje vahné va fop ntènèhahnèndèniha Aju gante ntènèndèfèniha Rèm ka. Ale wok dènènelahna Aja, dènènelahna Rèm le fayika ƴa.

²⁴ «Toña ƴa fèyadèmu: ale hnèpaɗ wanès mèn ƴa, do kwètahna ale fayiko ƴa, tèk nuƴa iƴi wati uwám usèr wá do Wènu ƴa kitiñdèlilahna; gona hn'ankaŵ ante yoɗ hnè icém ƴa bare hn'ankaŵ nte yoɗ ambin hna nke. ²⁵ Toña ƴa fèyadèmu: Wati yejèk, do tèk tèki hnani, ile nkwèryèdèni vèsèm va, kopa Aju Wènu ƴa, do fop vèlè wèryèdèha va hn'ankaŵ nte yoɗ uwám usèr hna nkeni. ²⁶ Ndampo fo nke, gante nke Rèm hayalin sèl ntaŵary, uwám paryi ki, koyèna njëɗaka Aju fèna nke hayalin uwám rac. ²⁷ Do kabi Ajè Ahn'a ye, njëɗaka fanka kitiñahnèndèhni vahné va fop.

²⁸ «Antè pèmpèhnahnu: wati yejèk ile nkwèryèdèni fop vèsèm va kopa Ajè Ahn'a ²⁹ do mbèhnèdèni: vèlè lik fèrèn va mbèhnèdèni soje tènkeni hnè uwám usèr hna, bare vèlè lik wameh va mbèhnèdèni soje cèfèni janáma hna. ³⁰ Soje lèmén ƴa ñoñ koɗa liwu ami dènk; gante nkabèko Rèm ka fo kitiñdèhèfu, do kiti mèn ƴa catèk, kabi yèkèlehnèɗa liwu ile ƴaɗèfu ami dènk, bare liwu ile ñaɗ Rèm mèn le fayiko ƴa.»

Wasede soje Yesu

³¹ Yesu mè mbok ntehnèk: «Ge ami fo rækakènd hnèsandu soje lèmén ƴa, wanès mèn ƴa kwèhnaɗkèndina nafa. ³² Bare kwèhnaɗuha seɗe haŵary ale hnèsèndèho, Rèm mèn ƴa ye, do paryi pèyadèmu wanès wadèwu na toña ye.

³³ «Payerunèhèhni vahné njini pècètajèni vèhni San hna do nèsèhnèkèhniwo ile ye toña ƴa. ³⁴ Toña ye, ami, ñalèlohna g'ahnè nkenèhno seɗe, bare nèsèdèfu watac soje wùhnè, afèhètahniiwu. ³⁵ Ha, San paryi had lampu fèɗik nkeho pètènah; do wùhnè, wèwati toye fo wàwèrunèho natu hnè humpen hudèwu hna.

³⁶ «Do ami, kwèhnaɗuha seɗe le lèbèka nafa San: umè ye liwu ile ntehnèko Rèm mèn liwu hafo pad ƴa ye. Ha, ile liɗèfu ƴi rufahnèɗ wapacèk Rèm ƴa fayiko. ³⁷ Do kat, Rèm mèn le fayiko ƴi dènk, nkenèhèko seɗe. Bare koɓèri gwèryèlunha kopa lèwu ƴa, ma ahnuwu yèka lèwu ƴa. ³⁸ Kwètahnèlunahna ale payik ƴa; umè rufahnèɗ wanès wadèwu ƴa gena hnè wùhnè. ³⁹ Karañèɗun gè hakili Vikerèh va, kabi ntiyahnéku nuƴaɗun hnam uwám ule wok puɗina. Hara, vitac ye vinte hnèsèɗ soje mèn va! ⁴⁰ Bare wèli: ñaɗiluhna ayiju ƴal mèn hna. Awa nuƴaɗiluhna uwám ule wok puɗina wá.

⁴¹ «Yèkèlehnèla cèkwaryèniho vahné. ⁴² Ha, njëtèmu: kwèhnaluhna iña Wènu ƴa. ⁴³ G'uŵac Rèm mèn wá njijèbu, do kacadiɗunohna. Bare ge ahaŵary yijèk g'uŵac lèwu wá dènk, kacadiɗu! ⁴⁴ Ñaɗun asèkwaryèlèndu, do yèkèlehnèɗiluhna icèkwaryi inte watik hnè Wèn hudampo hna. Awa, hak lé koɗun ahwètahnuno?»

⁴⁵ «Antè ntiyahnu ami fèyahnèɗ ile wènerun haryènkŵ Rèm mèn hna; Moyis hwètahnèrun bare umè fèyahnèɗ. ⁴⁶ Ge paryi kwètahnakèndunèhawo, kwètahnakèndunèho ami fèna, kabi soje lèmén ƴa nèsèk hnè kayète ntèwu hna. ⁴⁷ Ge kwètahnèlunha ile kerèk ƴa, awa hak koɗun ahwètahnuno wanès mèn ƴa?»

6

Yesu ndavèdèhèhni vèsan wawuli mbèɗ (5,000)

¹ Ga ndècèk watac, Yesu mè ndanèk gè cape ñèntaŵ lant Galile ka, (lant rac wacèɗe fèna Tiberiyad). ² Kore yaɓah rèfèlendèhawo, kabi nuniho wèdahèse wapèmpèhnahnah wante ntidèho njërèhahnèndèhni vères ƴa. ³ Soje rac njihahnèniho Yesu gè vèrèfal vèlèwu va kayèni hn'ikuñ ntañani hnam. ⁴ Pak ƴa, ambènt wasèwif ƴa, tèhajèko.

⁵ Yesu njëkalehnèko caharaɓ lèwu do nuhni kore yaɓah ga njijèdèni ƴalu hna. Awa mè tàyèka Filip: «Ne koden ntaŵiñjin vamburu vajabah soje ndavahninèhni vèyi vahné fop?» ⁶ Tàyèkawo koyèna soje njëkèhna Filip, bare, toña ƴa, tèko njët ile ntid ƴa.

⁷ Filip mè ntèkwaka: «Wèla gè koryi yaɓah dècèt, gedilèfuhna gwèr ntaŵahnin vamburu wante koɗ ale-wo-le nuƴa fantèpètel fatoy.»

⁸ Arèfal ahaŵary, Andère, aheryu Simo Piyer, mè ntehnèka: ⁹ «Fatah facan yehèhna ani fante hwèhnaɗ vamburu mbèɗ g'uwis wuhi. Bare yega nèfadèhèhni kore yaɓah gè iƴi ki?»

¹⁰ Awa Yesu mè ntehnèk: «Dehnèryinèhni vahné vi fop ntañani.» Dèl iña njabèko hnam do kore ƴa ntañalehnèni nkal hna. Vèsan vèlè yeho hnam va nkèhnèko tèkèni wawuli mbèɗ (5,000). ¹¹ Awa Yesu mè nufèk vamburu va, camèhna Wènu ƴa, tac cahèlehnèhni vèlè lañako nkal va. Njëɗakèhniwo fèna wuwis wá, gante ñaɗèni ka. ¹² Ga tokèni hafo pihnèni, Yesu mè ntehnèkèhni vèrèfal vèlèwu va: «Barèpèryin vankubel wante wok va, soje antè pèrèka ñoñ.» ¹³ Mè mbarèpèni pèb vèkankel pèhw gè vaki vankubel vamburu mbèɗ wante rokiko va.

¹⁴ Ante nuniho vēyi vahnē dahēse fēmpēhnahnah rac ile ntiko Yesu ŷi, mē ntehnēni: «Paryi nke, aŷi asan ye kila ile rēfēkawo njij đuniŷa ŷa!» ¹⁵ Bare Yesu njētako njijēđđēni nufēniha forosima soŷe ntiniha ahnaŵ, awa mē mbok pitak kat umē fo nji g'ikur.

Yesu yaŷ wēnka hna njasēđ

¹⁶ Ante nēkak ŷa, vērēfal Yesu va mē cēpētani gē lant. ¹⁷ Kayēni hnē kulu pēgwēlehnēni ndanētandēni gē cape Kaperēnaŷum. Tēko mēđ do Yesu tēkalēhniwohna ten. ¹⁸ Sēl sankaf pēgwēlehn cēlēnd, do lant ŷa nēnkađēho đus. ¹⁹ Vērēfal va tēko njini ile rēkēk soŷe wakilo mbēđ ma mbēđ gē ryaw (5 ma 6) uyas ante nunihawo Yesu ga njasēđ yaŷ wēnka hna tēhatēnd kulu lēŵ hni ŷa. Ntakēlehnēni, ²⁰ bare Yesu mē ntehnēkēhni: «Ami, Yesu ye, antē ntaku!» ²¹ Awa, ŷađēniho kayēndēniha kulu hna, bare, hnē wati rac dēnk, ŷakēlehnēni nkal iŷa gē cape nte njidēniho ka.

Kore ŷa njēkēlehnēđēniha Yesu

²² Ga pacēk, kore le woko gē cape nēntaŵ lant ŷa njētēniho kulu ryampo fo yeho hnam do Yesu tēfēlēttilohna gē vērēfal vēlēŵu va, bare vērac vēhni fo yiko. ²³ Tac wakulu wakawary wātiko hn'inaŵ Tiberiyad hna, tēkini đarēl hn'ile camehnēkawo Ahwēhn a Wēnu ŷa soŷe rokētok ile ndavahnihēhniwo kore ŷa. ²⁴ Ante njētēniho vahnē va Yesu gē vērēfal vēlēŵu va vēwolohna hnam ŷa, kayēlehnēni hnē wakulu watac njini Kaperēnaŷum, njēkēlehniniha Yesu.

Roka ile fihndanēđ do yod hafo uwām usēr

²⁵ Vahnē va, ga tēkatēniha Yesu gē cape nēntaŵ lant ka, mē tēyēniha: «Aharan, guve njijēru ani?»

²⁶ Yesu mē ntēkwakēhni: «Toŷa ŷa fēyadēmu: ge njēkēlehnēđunēho, gena kabi nkwerērun ile pēhnētanēđ wēdahēse wapēmpēhnahnah wadēmēn ŷi, bare kabi tokērun mburu do pihnerun, soŷe umē yēkēlehnahnēđunēho. ²⁷ Antē aryokujēndu soŷe rokētok ile fērēkad, bare soŷe rokētok ile viyēđ, fihndanēđ do yod hafo uwām usēr hna. Rac, ami, Ajē Ahn'a njēdadēmu, kabi ami yenēhnēka Wēnu ŷa Rēm ŷa.»

²⁸ Amboko tēyēniha: «Awa ye rēfēkēfu lifu ryokujahnēfu wadoku wante ŷađ Wēnu ŷa?»

²⁹ Yesu mē ntēkwakēhni: «Doku ile ŷađ Wēn aliwu ŷa, umē ye: ahwētahnuna ale payik ŷa.»

³⁰ Mē tēyēniha: «Iŷēhne dahēse fēmpēhnahnah hođu arufēfu soŷe ahwētahnahni? Iŷēhne đoku lifu tasefu? ³¹ Wati nte ndēcēdadēniho vacērakēlo fu va wula hna, tokēniho man ŷa, gante nēsēđ Vikerēh ki: njēdadēhēniwo tokēni roka ile wātiko g'ambin ŷa.»³²

³² Yesu mē ntēkwakēhni: «Toŷa ŷa fēyadēmu: gena Moyis yēdadēhuno roka vē g'ambin ŷa; Rēm mēn ŷa yēdadēhu ile ye roka vē g'ambin paryi ŷa. ³³ Paryi nke, roka ile watik Wēn ŷa, ale sēlid g'ambin a ye do pihndanēđ do njod hafo ambin hna.»

³⁴ Awa mē ntehnēniha: «Aharan, yēđaryindēfu kwēlēkwēl roka rac.»

³⁵ Yesu mē ntehnēkēhni: «Ami ye roka ile fihndanēđ do yod hafo ambin hna. Ale yijēk ŷal mēn a inte yodilahna, ale hwētahnēko ŷa wēnka yodilahna muk. ³⁶ Bare tēkēmu fēyawu, wēla gante nurunēho ami gē wēdahēse wapēmpēhnahnah wante libu ki, kwētahnēđilunohna. ³⁷ Fop vēle njēdadēhoŷēhni Rēm va njijēđēni ŷal mēn hna, do dadēwahna muk ale yijēđ ŷal mēn a. ³⁸ Yētēryin ge cēlibu g'ambin, gena liwu ile hnēnjēko, bare ryokuru ile ŷađ ale fayiko ŷa ye. ³⁹ Wēlin ile ŷađ ale fayiko ŷa: heryēwēhni fop vēle njēđakowēhni va do wēla aryampo antē cēv, do vēhnēndanēwēhni fac rēkwa hna. ⁴⁰ Ha, umē ye iŷa Rēm mēn ŷa: fop vēle yavētēđēho ami, Aju ŷa, do kwētahnēniho va, nuŷani uwām ule wok puđina, do ami, mbēhnēndanēđēfuhēhni hnē fac rēkwa hna.»

⁴¹ Awa wasēwif ŷa ŷakēŷakēđēniho soŷe Yesu ŷa, kabi ntehnēko: «Ami ye roka ile sēlik g'ambin ŷa*» ⁴² Ntehnēđēniho: «Gena bi Yesu aju Yosef ye? Njētēbunēhēhni đus rēmu gē hnēmu! Hak lē kod ntehn g'ambin cēlik?»

⁴³ Yesu mē ntēkwakēhni: «Tavēryin ŷakēŷak aki. ⁴⁴ Ahnē kodina njij hnē ŷal mēn ge Rēm ale fayiko ŷa yiryējēlahna, do ale-wo-le yijēk ŷalē mēn a, mbēhnēndanēđēfuhā fac rēkwa hna. ⁴⁵ Vikerēh wakila hna kodun aharanju ŷin: “Wēnu ŷa karajēđēhēhni vēhni fop.”⁴⁶ Ahnē ale-wo-le hnēpaka Rēm ŷa do maŷa karajē đēŵu ŷa njijēđ ŷal mēn hna. ⁴⁶ Wēla ahnē aryampo nulahna Rēm ŷa ge gena ale watik Wēn hna, umē nuka. ⁴⁷ Toŷa ŷa fēyadēmu: ale hwētahnēk a nuŷađ uwām ule wok puđina.

* 6:31 6.31: Icahn 16.4; Wahnēŵ 78.24 * 6:41 6.41 Roka le sēlik g'ambin ŷa: Ile wēntēndēlehnik g'ile wacik Man ŷa ye. (Icahn 16) * 6:45 6.45: Esayi 54.13

⁴⁸ «Roka ile fihnēnēd do yod hafo uwám usēr hna yeḃu. ⁴⁹ Vacērakēlo hun va tokēniho man ḃa wula hna ḃare rac memaḃehnělēhni hna cēmēni. ⁵⁰ Bare wēli roka ile sēlik g'ambin ḃa, ge ahnē tokēk cēmēdina. ⁵¹ Ami ye roka ile yēnēd, ile sēlik g'ambin ḃa: ge ahnē tokēk roka rac, cēmēdina muk. Roka ile yēdahnēdēfu soḃe vahnē va pihnēni do njohni hafo uwám usēr hna, mbahn mēn iḃa dēnk ye.»

⁵² Soḃe wanēs watac, wasēwif wā nkwaḃjēlēdēniho ḃus, ntehnēndēni: «Aḃi asan, hak kod njēdāfu mbahn dēwu ḃa tokin?»

⁵³ Awa Yesu mē ntehnēkēhni: «Toḃa ḃa fēyaḃēmu: ge tokēluhna imbahn Ajē Ahn'a do ge celuhna sat lēwu ḃa, pihnēdiluhna do yodiluhna hafo uwám usēr hna. ⁵⁴ Ale rokēk mbahn mēn iḃa do sek sat mēn ḃa pihnēd do ami, mbēhnēndanēdēfuha fac rēkwa hna. ⁵⁵ Ha, mbahn mēn iḃa pihnēndanēd paryi do sat mēn ḃa mērēndanēd paryi. ⁵⁶ Ale rokēk mbahn mēn do sek sat mēn ḃa hnē ami nkoḃ, do ami, hnē umē nkoḃēfu. ⁵⁷ Rēm le fayiko ḃa, umē ye hayalin sēl ntaḃary, uwám paryi ḃa. Njēdāḃēho sēl rac, vēle ryavik g'imbahn mēn va, vēhni fēna, koyēna nuḃāḃēni sēl ntaḃary paryi ḃa. ⁵⁸ Awa ami ye roka ile sēlik g'ambin ḃa. Gena ndampo gē ile tokēni vacērakēlo hun ḃi; vēhni, cēmēni; ḃare ale rokēd iḃi roka ḃa nuḃāḃ uwám ule wok puḃina.»

⁵⁹ Koyēna nēsēko Yesu ante karanḃēḃēhniwo vahnē hnē caliḃa mbē Kaperēnaḃum ḃa.

Wanēs wante yēdahnēd uwám ule wok puḃina

⁶⁰ Ante nkweḃyēni hawo Yesu ḃa, vēyabah vērēfal vēlēwu hna mē ntehnēni: «Wanḃi wanēs ntaḃēk nēpayi! Mo hoḃ maḃ?»

⁶¹ Yesu njētēko vērēfal vēlēwu va mēhnaḃēniho soḃe wanēs watac. Soḃe umē ntehnahnēkēhniwo: «Wanḃi wanēs ntaḃēku bi? ⁶² Ye lē hnaḃaḃun awa ge nurunēha Ajē Ahn'a ga kayēd hn'ile nkeho kobēri hna? ⁶³ Iyir Wēnu ḃa ye hayalin sēl ntaḃary, uwám paryi wā; ahn'a umē fo ḃoḃi mēkēdina nti tēnkahn uwám usēr hna. Wanēs wante hnēsēhnmē nḃi Iyir hna matik do yēdahnēd sēl ntaḃary rac. ⁶⁴ Bare vēryampo hnē wūhnē vēhwētahnēna.» Paryi nke, Yesu njētēkēhniwo kobēri wapēgwa hna vēle wok vēhwētahnēna va do njētēkawo fēna ale rokaḃēha ḃa. ⁶⁵ Mē nkweḃēk: «Wēlin soḃe umē lehnandēmu ahnē kodina njij ḃal mēn hna ge Rēm ḃa yēḃalōwahna.»

⁶⁶ Soḃe rac, vērēfal vēlēwu vēyabah pitaniho do wawolohna tēfēndēniha.

⁶⁷ Awa Yesu mē caḃētak gē cape Pēhw gē Vēhi va, do tēyēhni: «Wūhnē lē, ḃaḃiluhna bi ayintiwu gē vēḃi?»

⁶⁸ Simo Piyer mē ntēkwaka: «Ahwēhn, vēhni mo njidēfun? Kwēhnaru wanēs wante yēdahnēd uwám ule wok puḃina. ⁶⁹ Fuhnē, hnē wēḃē kwētēḃun kwētahnēfu ḃa fop do njētēḃun Asēvah a yeru, ale payik Wēnu ḃa.»

⁷⁰ Yesu mē ntēkwakēhni: «Gena bi ami rēhnaku, wūhnē Pēhw gē Vēhi vi fop? Bare aryampo hnē wūhnē, aryokuj Sintani ye!»

⁷¹ Wanēs watac, soḃe Yudā nēsēḃēho, aju Simo Isēkariyot, aryampo hnē Pēhw gē Vēhi hna, ale rokaḃēha ḃa.

7

Yesu, vēheryu vēhwētahnēlahna

¹ Ante ndēcēk watac ḃa, Yesu njasēlendēho karanḃēndēhni vahnē va Galile hna; ḃaḃilohna njasēlehnēnd Yude hna, kabi vēsankaf wasēwif va njēkēlendēniho ndawēhnēniha. ² Hara ambēt wasēwif ante wācik Wasank ḃa tēhājēko.* ³ Awa vēheryu mē ḃankēḃēniha nḃi: «Soḃe ye yidila Yude? Koyēna hnam fēna vērēfal hu va nuhahnēni waḃoku wapērēn wante lidu ḃa. ⁴ Ge ahnē ḃaḃ njēti, coḃaḃina ntitēnd ḃoku lēwu ḃa. Kabi ntidu viḃē vihnaḃah gē vēḃi ki, diry nuni vahnē va fop.» ⁵ Vēheryu nēsēḃēniho koyēna kabi vēhni fēna vēhwētahnēlawohna.

⁶ Yesu mē ntēkwakēhni: «Wati mēn ḃa tēkēna ten. Bare wūhnē, wati-wo-wati njivēk. ⁷ Duniḃa ḃi kwēhnana toḃa ḃēwu; ḃare ami, ḃēwēko kabi pēyahnědēfu ile ntid ḃa mek. ⁸ Yiryin, wūhnē, g'ambēt; ami, yida ten kabi wati mēn ḃa tēkina.» ⁹ Ante ntehnēkēhniwo koyēna ḃa, umē, Galile hna nkoko ten.

¹⁰ Bare ante njiniho vēheryu g'ambēt ḃa, njiko umē fēna, ḃare tufēhnalohna hnē ahnē. ¹¹ Hnē wati ambēt hna, vēsankaf wasēwif va njēkēlehnēdēni hawo do tēyēḃēniho: «Awa, ne nkeha asan arac?»

¹² Kore hna vēryampo nkwaḃjēlēdēniho ḃus soḃe lēwu ḃa.

Vēryampo ntehnēdēniho: «Ale lid fērēn ye.»

Vēyēntaw va ntehnēdēniho: «Hali, vahnē va tokaḃ.»

* 7:2 7:2: Soḃe Walevi 23.34-36; Divēta Sariya 16.13

¹³ Bare, kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va, ahnë dëkëdïlohna nës hafo nkwëryi soje lëwu ya.

¹⁴ Yesu ténkëko Cery Wën Cankaf hna fagant wafac ambënt hna do karanjédëhëhniwo vahnë va. ¹⁵ Wasëwif wä pëmpëhnahnëkëhniwo do tÿyadëniho: «Hak njëtahnëk aki Vikerëh vi, do kobëri karanjëna?»

¹⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Fop ile haranjédëfuhëhni vahnë yi gena karanj; hnë ale fayiko hna matik fop. ¹⁷ Ale hahnëndak nti ile ñad Wënu ya njëtëd ge ile haranjédëfuhëhni vahnë ya Wën hna matid, ma ge hakili mën hna dënk matid. ¹⁸ Ale hnësëd soje wac lëwu ya, naÿëna nkaf ntëwu njëkëlehnëd. Bare ge ahnë njëkëlehnëd naÿën uwac ale fayika ya, ahnë asatah ye, do wamër gena hnë umë. ¹⁹ Moÿis njédaku sariya ya, bare wëla aryampo hnë wuhné didina ile ntehnëk ya! Soje ye yëkëlehnëdun aryaawuno?»

²⁰ Kore ya më ntëkwaniha: «Yine hwëhnaru! Mo yëkëlehnëd ndawí?»

²¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Iñë ryampo fo libu do wëli wuhné fop pëmpëhnahnëku! ²² Moÿis ntehnëku ahácënduni vutah vucan va (paryi nke, gena umë fëgwëko, bare warëm fu vëryënkwerëyënkwa va fëgwëhnahnëko) do kácëdunëha ahnë wëla hnë fac ntawëla. ²³ Awa, ge kácik fatah facan hnë fac ntawëla hna, menëdina sariya Moÿis ya, soje ye ntavëku g'ami kabi ahnë yërënébu fop hnë fac ntawëla? ²⁴ Tavëryin kitij ile worun yätëluhna. Kitinjeryindën gante nke toña ka.»

Yesu bi ye Arëhnayik a

²⁵ Awa, vëryampo vëvë Yerusalem va nësëdëniho soje Yesu ya: «Gena bi aÿi yëkëlehnakëndë ndawëhni? ²⁶ Yëkëryina: tase vahnë fop nësëd do ñoñ dehnëdena! Mpëd, paryi njavëtëniha vësankaf fu vi umë ye Arëhnayik a. ²⁷ Bare Arëhnayik a, ge njijëd, ahnë yëtëdina bi ne nkejëk; do aÿi asan, njëtëbun hn'ile nkejëk hna.»

²⁸ Awa Yesu, ante karanjédëhëhniwo vahnë va hnë selete Cery Wën Cankaf hna, më ndekak: «Paryi bi njëtërunëho do njëtërun bi ne matibu? Gena ami fëhna yiju. Ale satëk fayiko bare yëtëluhna. ²⁹ Ami, njëtëbuha, kabi ÿalu hna matibu, do umë fayiko.»

³⁰ Awa, soje wanës watac, vëyabah ñadëniho pëlanaha, bare ahnë pëlalawohna, kabi wati lëwu ya tékëloha ten. ³¹ Bare vahnë vëyabah bulunda hna kwëtahnënihawo. Ntehnëdëniho: «Ge Arëhnayik a tékik, ntid bi wëdahëse wafëmpëhnahnah ntëbi wante ték ntik aÿi asan ni?»

Vëyëka fayëde pëljajëniha Yesu

³² Wafarise wä nkwëryëniho ile ñakëñakëdëniho kore soje Yesu ya. Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wä më payënihehni vëyëka Cery Wën Cankaf va njini pëljajëniha.

³³ Yesu më ntehnëk: «Nkolahnëden ten toye. Tac mbokadëfu hn'ale fayiko hna. ³⁴ Wati rac rëkëdun ayëkëlehnënduno bare nudilunohna; kabi kodiluhna ayiwu wuhné hn'ile nkedëfu ami hna.»

³⁵ Wasëwif wale hnëpadëhawo va më tÿyëlëdëni: «Ne ga ñad nji hn'ile nkoden nuyilënahna hna? Wasëwif wale sampëk hnë vële wok vëyena wasëwif hna bi ñad nji? Mpëd ñad nji karanjëni vële wok vëyena wasëwif va fëna? ³⁶ Ye ga pëhnëtanëd wanj wanës: "Njëkëlehnëdunëho do nudilunohna, kabi kodiluhna ayiwu wuhné hn'ile nkedëfu ami hna"?»

Wënka wante yëdahnëd sël ntawary, uwám paryi ña

³⁷ Fac le ÿak hwëhna nafa ambënt hna yeho fac rëkwa ya. Fac rac, Yesu më kahnëk haryënkwa kore ya, do ndeka: «Ge ahnë njoka wënka, njij ÿal mën hna do ciya.

³⁸ Ge ahnë kwëtahnëko, ahnë arac nked gante nësëk Vikerëh ka: "Wënka wayabah wante njëdahnëd sël ntawary, uwám paryi ña njalid hnë umë." ³⁹ (Yesu soje Iyir nte nuÿadëni vële hwëtahnëka va nësëdëho. Wati rac, Yir inja yëdahnëloha ten, kabi Yesu matëndilohna ten hafo ték laña hnëfak lëwu hna.)

Nahan kore ya nëmpëlëko soje Yesu

⁴⁰ Kore hna, vëyabah hnë vële wëryëko wanës watac va ntehnëdëniho: «Paryi nke, aÿi asan ye kila le hnapëdëho ya!»

⁴¹ Vëryampo ntehnëdëniho: «Arëhnayik a ye!»

Bare, vëryampo më ntëkwani: «Arëhnayik a kod bi mati Galile? ⁴² Gena bi Vikerëh va ntehnëk Arëhnayik a avë hnënk Ahnaŵ David yeŵ do Betëlem nagëde, ankol David hna dënk?» ⁴³ Koyëna bulunda ya nahan dëw hni ña nëmpëlëko g'ahawary soje Yesu ya. ⁴⁴ Vëryampo hnë vëhni ñadëniho pëlayi, bare ahnë dëkëloha pëlahna.

Vësankaf wasëwif va vëhwëtanhëlahna Yesu

⁴⁵ Vëyëka Cery Wën Cankaf va mbokalehnini g'ante nkeni vësankaf vësëna wasadëha gë wafarise ka. Vërac më tëyënihëhni: «Soje ye worun yojëlunahna Yesu?»

⁴⁶ Më ntëkwani: «Kobëri ahnë nësëna g'umë ki!»

⁴⁷ Wafarise wä më ntëkwani: «Ye! Mawërun wühnë fëna arokayiwu? ⁴⁸ Kobëri bi nurunëha asankaf aryampo ma farise aryampo ale hwëtahnéka? ⁴⁹ Hali! Vahnë vële wok vëyëtëna sariya Moyis va fo hwëtahnéka. Vëhni, vëryëwanina!»

⁵⁰ Nikodem yeho farise aryampo ale yentiko hnam yä. Biyëna ðus umë yiko vëhni Yesu hna. Umë ntehnëkëhni vëyëntaw va: ⁵¹ «Awa, sariya fu yä mawëryak bi tame kitiñi ahnë ndawï hara gwëryina ten do hara yëtina uwëh ule ntik wa?»

⁵² Më ntëkwaniha: «Avë Galile bi yeru, wëjë fëna? Yëkëry Vikerëh va do nudu wëla kila ryampo matidina muk Galile.»

⁵³ [Tac, pitëlehnëni ale-wo-le mënc gë yälu.

8*Yesu g'asëval ale nanjëtëlehnini g'asan*

¹ Yesu njiko hn'ikuñ inte wacik Oliviyë. ² Ga pacëk, wakëwak fo, mbokako selege Cery Wën Cankaf hna do vahnë va fop tëhanihawo; awa më ntañak do karanjëtëhëhniwo.

³ Tan, vëharaj sariya va gë wafarise wä tëkaryëlehniniha asëval ale nanjëtëlehniniho g'asan. Kwëtëniha haryënk wahnë fop. ⁴ Më ntehnëniha Yesu: «Aharaj, ayi asëval g'asan nanjëtëlehnini hnë wati nte ndakakëndëni ña dënk. ⁵ Hara, sariya hna, Moyis më lehnëkëfu ntutini gë wëraka hafo cëmëni iyi sifa vësëval. Wëjë lë, ye ye kiti hu yä hnë wani?» ⁶ (Hn'iji tëy, urënd tëndëhnëdënihawo, nuyahneni ile ntehnëdëni menëk.)

Yesu dëkwalohna, tënkwëko do pëgw kerënd girufa yä nkal hna. ⁷ Kabi nkonihio tëyëndëniha, awa Yesu më matëndak do ntehnëhni: «Ale wok kobëri menëna hnë wühnë yä ndënk w ntuta.» ⁸ Tac më mbok tënkwëk do mbok kerënd kat nkal hna.

⁹ Ga nkwëryëni wanës watac, njilehnëni aryampo aryampo, vicër va ryënkwëko ten. Tavëlehnëniha Yesu g'asëval a fo hnam. ¹⁰ Awa Yesu më matëndak do ntehnë: «Awa ne nkehëhni vële yojakëhi va? Ahnë gena bi ale hitiñëki hafo cëm hna?»

¹¹ Asëval a më ntëkwak: «Aharaj, ahnë gena ale hitiñëko.»

Awa Yesu më ntehnëka: «Ami fëna kitiñëdilihna. Yiry, do ant'avoka wën.»]

Yesu, humpen d'uniya ha

¹² Yesu mboko nës kat kore hna: «Ami ye humpen d'uniya ha. Ale rëfëdëho yä yasëdina hn'umëhwëry: nuyañ humpen hunte ryënëd uwäm usër hna.»

¹³ Soje rac wafarise wä më ntehnëniha: «Wëjë dënk hnësac; wanës hu ña kwëhnana nafa.»

¹⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Ha, ami dënk hnësac: bare wanës mën ña kwëhna nafa, kabi ami njëtëbu hn'ile matibu hna do hn'ile njidëfu hna, bare wühnë yëtëluhna hn'ile matibu hna gë hn'ile njidëfu hna. ¹⁵ Wühnë, ile hnuñun fo hitiñëdun; ami, kitiñëda ahnë. ¹⁶ Bare, ge kitiñëdëhëfu, kiti mën yä catëd, kabi gena ami fo hitiñëd, Rëm ale fayiko yä g'ami nkeñun. ¹⁷ Kerina bi sariya hun hna, ge wasede wahi nësëni wanës watac fo, wanës watac toña ye? ¹⁸ Awa ami, ami dënk ye sefe mën yä, do Rëm ale fayiko yä fëna nkenëhnëko sefe.»

¹⁹ Awa më tëyëniha: «Ne nkeha rëmuh yä?»

Yesu më ntëkwak: «Paryi yëtëluhna do paryi yëtëluhna Rëm mën yä fëna. Ge njëtakëndunëho, njëtakëndunëha Rëm mën yä fëna.» ²⁰ Yesu, ante karanjëtëhëhniwo hnë selege Cery Wën Cankaf hna nësëko koyëna ðarël hn'ile kwëtëdeho wayëd hna. Ahnë yëkëhnahnëlohna pëlahna, kabi wati lëwu yä tëkëlohna ten.

Kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna

²¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Njidëfu do njëkëlehnëdunëho, bare gë wameh hun ña cëmëdun. Kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna.»

²² Wasëwif wä më ntehnëlëni: «Ndëwa bi ñac, kabi ntehnëd: "Kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna"?»

²³ Yesu më ntehnëkëhni: «Wühnë vëvë gëd yerun, bare ami avë g'ambin yeñu. Iyi d'uniya hwëhnëku, bare ami kwëhnëlohna iyi d'uniya. ²⁴ Soje umë lehnahëmu: "Gë wameh hun ña cëmëdun." Ha, ge kwëtahnëluhna "Ami ye" *²⁵ gë wameh hun ña cëmëdun.»

²⁵ Awa më tëyëniha: «Mo yeru?»

* **8:24** 8.24 Ami ye: Gë Wa-ebëre ña Yawe wac Wën ye le fëhnëtanëk «ami ye». (Icahn 3.14) * **8:24** 8.24: Icahn 3.14-15

Yesu më ntëkwakëhni: «Kwëlëkwël pëyađëmuno koßëri wapëgwa hna. ²⁶ Soņe hun ŷa, njabëk vile hoķëndëßu hnësu hitiņahnu. Ale fayiko ŷa ahwëhn toņa ye, do ile feyađëmu hnë đuniņa ŷi ŷalu hna ñëņajëßu.»

²⁷ Vëwëryëđilohna Yesu soņe Rëm ŷa nësëndëhëhniwo. ²⁸ Awa më mbok ntehnëķëhni: «Ge njelërunëha Ajë Ahn'a, njavëtëđun "Ale ye ŷa yëßu", njavëtëđun ñoñ dida g'ufer mën: ile karaņëko Rëm ŷa fo hnësëđëfu. ²⁹ Ha, ale fayiko ŷa g'ami nkeßun; tavëlohna ami fo, kabi ile ñađ ŷa lidëfu kwëlëkwël.» ³⁰ Wati nte nësëđëho Yesu aki ña vëyađah kwëtahnënihawo.

Abëraham gë Yesu

³¹ Awa Yesu më ntehnëķëhni wasëwif wale lehnëko kwëtahnëniha va: «Ge mawëhnëđun fac-wo-fac wanës mën ña koyëna tufahnëđun vërefal mën paryi yerun. ³² Koyëna njëtakëndun toņa ŷa do toņa ŷa ntikëndëhu vahné vële ye afaya.»

³³ Më ntëkwaniha: «Fuhnë, Abëraham hwëhnëķëfu, koßëri gelëfuhna muk vëramp ahné. Hak kođu alehn: "Nkekëndun afaya"?»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Toņa ŷa feyađëmu: Ale-wo-ale lid wameh a, aramp wameh ye. ³⁵ Hara aramp gëđina kwëlëkwël avë tere, bare aju ahwëhn tere ŷa avë tere kwëlëkwël ye. ³⁶ Ge Aju Wën ŷa lik ayewu afaya, awa paryi nke afaya yëđun. ³⁷ Njëtëßu hnënk yerun gë Abëraham. Bare soņe ile yëķëlehnëđun aryawuno ŷi, umë rufahñëđ ñwëyërun wanës mën ña. ³⁸ Ami, ile hnußu vëhni Rëm mën ŷa hnësëđëfu. Do wuhnë, ile wëryërun rëm hun hna lidun.»

³⁹ Më ntëkwaniha: «Fuhnë, rëm fu ŷa, Abëraham ye.»

Yesu ntehnëķëhniwo: «Ge paryi vutah Abëraham yekëndun, ile ntidëho ŷa rëkakëndun alindu. ⁴⁰ Bare mama pëyahñëmu toņa ile ŷëņajëßu Wën ŷa, njëķëlehnëđun aryawuno. Abëraham ñoñ dina ile wëntëlëķ gë iņin ki! ⁴¹ Wuhnë, ile ntid rëmun ŷa dënk lidun.»

Më ntëkwaniha: «Gelëfuhna vësëval vële wafëđ vankaf vantëw hni. Rëm ryampo fo hwëhnaßun: Wënu ña ye!»

⁴² Yesu më ntehnëķëhni: «Ge paryi Wënu ña yekënd Rëm hun ŷa, rëkakëndun aņanduno, kabi Wën hna matibu do soņe lëwu ŷa yijëßu hnë fagant hun hna. Yijëla soņe lëmën dënk, umë fayiko. ⁴³ Soņe ye ye gwëryëđiluhna ile lehnëđëmu ŷa? Umë ye kabi mëķëđiluhna ahñëpawu wanës mën ña. ⁴⁴ Rëmun ŷa, Sintani ye, do ile ñađ ŷa lidun. Koßëri wapëgwa hna aryaw vahné ye: kahnëđina muk hnë toņa, kabi toņa gena hnë umë. Ge mërëđ, g'anësa ntëwu ña rëķëđ nësënd, kabi awër ye, paryi nke umë ye rëm wamër ŷa. ⁴⁵ Bare ami, toņa ŷa hnësëđëfu. Soņe umë ye kwëtahnëđilunohna. ⁴⁶ Mo hnë wuhnë hođ tufah menëßu inë ryampo? Ge nësëđëfu toņa ŷa, soņe ye kwëtahnëđilunohna? ⁴⁷ Ge Wënu ña hwëhnëku nëpađun wanës wadëwu ña. Ge nëpađiluhna, kabi kwëhnëluhna ye.»

⁴⁸ Wasëwif wä më tëyëniha Yesu: «Kwëhnalëfuhna bi toņa lehnëfu avë Samari yeru do gë yine nkerun?»

⁴⁹ Yesu më ntëkwak: «Gelëfuhna gë yine. Rëm mën ŷa lënëñëđëfu, bare wuhnë, ñwëyërun dënëñëđilunohna. ⁵⁰ Ami, yëķëlehnëla icëmb soņe lëmën dënk. Ahawary yëķëlehnëđëho do umë hitiņëđ gante caņëķ ka. ⁵¹ Toņa ŷa feyađëmu: ale lënëñëķ wanës mën ña cëmëđina muk.»

⁵² Wasëwif wä më ntehnëniha: «Tame, pacëķëfu gë yine nkerun. Abëraham cëmëķ, wakila ña fëna, do wëjë, alehn: "Ale lënëñëķ wanës mën ña cëmëđina muk." ⁵³ Wëjë bi lëbëka Rëm ŷa, Abëraham, nte sëmëķ? Do cëmëni fop wakila ña fëna! Mo liyahñëki yeru?»

⁵⁴ Yesu më ntëkwak: «Ge ami dënk rëkakënd sëmbandu, icëmb mën inä kwëhnaķëndina nafa. Ale sëmbeđëho ŷa, Rëm mën ŷa ye, umë dënk lehnëđun ye Wën hun ña. ⁵⁵ Yëtëluhna, bare ami njëtëßuha. Ge ntehnakëndëßu yëtëlewahna, awër yekëndëßu, had wuhnë. Bare njëtëßuha do ntënëñëđëfu wanës wadëwu ña. ⁵⁶ Abëraham, Rëm sankaf hun ŷa, natëkawo đus kabi njëtëko tëķidëfu. Nuko fac lëmën ŷa do natëkawo.»

⁵⁷ Awa wasëwif wä më mbokëni ntehnëniha: «Kwëhnalihna ten wabëhn wafëhw imbëđ (50) do alehn nuruha Abëraham!»

⁵⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Toņa ŷa feyađëmu: ani gë nagahnënde Abëraham ŷa, "Ami Ye†."»

⁵⁹ Ga nkwëryëni watac, mbankëpëđëniho wëraka ntutahnëniha, bare Yesu më cowak do cahnëlehn selele Cery Wën Cankaf hna.

† 8:58 8.58 Ami Ye: Gë Wa-ebëre ña Yawe wac Wën ye le fëhñëtanëķ «ami ye». (Icahn 3.14)

9

Yesu g'asan ale hnagiko mëp

¹ Awa, hn'ankaŵ hna, Yesu nukawo asan ale hnagiko mëp. ² Vêrêfal vëlêwu va më tÿyëniha aki: «Aharaj, soje ye nagik aÿi asan mëp? Soje wameh wadêwu ña dënk bi ye ma wameh vële hnagëka ña ye?»

³ Yesu më ntëkwak: «Gena soje wameh wadêwu ña, gena fëna wëba vële hnagëka ña; mëpëk soje vahnë va fop nuhahnëni ile mëkêd nti Wënu ña. ⁴ Têfêkëfu ntiyin wadoku ale fayiko ÿa ante nkok mëdëna ten ñi. Mëd' uña tÿhajëk, hn'ile nkoof kolëna ahnë mbok ndokuj. ⁵ Wati nte yedëfu d'uniÿa ÿi fop, humpen d'uniÿa ha yeſu.»

⁶ Ga nësëk watac, Yesu më tÿpëk nkal hna do nêgw nkal iña gë wato wadêwu ña, do mbërya inkal tac mëp uña vinkër hna. ⁷ Tac ntehna: «Yiryeyi awëñaj pisin le wacêde Silowe ÿa.» Uwi wac «Ale Fayik» pëhnëtanëd. Umëp uña njilehn nkweñaj, do mëpëtaکو mbokajatënd!

⁸ Vësaryëntaŵu gë vële hnuďêhawo kwëlëkwël ga muntad va më ntehnëni: «Gena bi aÿi asan lañadêho kwëlëkwël muntand?»

⁹ Vëryampo ntehnëdëniho: «Umë dënk ye.»

Vëhawary më nkwajëni: «Ale mëntëlëni fo ye.»

Bare umë, më ntehnëk: «Paryi, ami dënk ye.»

¹⁰ Awa më tÿyik: «Hak ntiru ahnuhahnënd?»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Asan ale wacik Yesu ÿa sêkenakëh toyë nkal iñi, mbëryo vinkër li do nteho: «Yiryeyi Silowe hna awëñaj.» Më yibu, wëñaju do, tar hnulehnu wapacëk!»

¹² Më tÿyëniha: «Ne nkeha Yesu tac?»

Më ntëkwakëhni: «Yëtëla.»

Asan ale wëpëtik a gë wafarise wã

¹³ Më njonihna asan ale wëpëko ÿa gë wafarise. ¹⁴ Hara, hnë fac ntaŵëla cëkëneko Yesu nkal iña mëpëtahna vinkër va. ¹⁵ Awa wafarise wã më tÿyëniha vëhni fëna, hak kolahnëk nund. Më ntehnëkëhni: «Nkal cëkah liyibuho vinkër li, më wëñabu, do tame nudëfu.»

¹⁶ Wafarise wëryampo më ntehnëni: «Ale lik iÿin ÿa matina Wën hna, kaſi dënëdëdina ntaŵëla ña.»

Bare vëhawary më ntëkwani: «Hak koď ahnë aŵen nti iÿi sifa wëdahëse wafëmpëhnahnah?» Wanës wadëw hni ña nëmpëlëko.

¹⁷ Awa më mbok tÿyëniha kat ale wëpëko ÿa: «Wëjë lë, ye hnësëru soje lëwu ÿa kaſi vinkër hu va mëpëtëk?»

Më ntëkwakëhni: «Kila ye.»

¹⁸ Bare, wasëwif wã ñwëyëniho kwëtahnëni paryi aÿi asan mëpëko do tame nuf. Soje rac macahnënihëniwo vële hnagëka va. ¹⁹ Më tÿyënihëhni: «Aÿi asan paryi bi ajë hun ye? Umëp bi nagik paryi? Ge toña ye, hak ntik awa nuhahnënd tame?»

²⁰ Vële hnagëka va më ntëkwani: «Njëtëbun ajë fu ÿa ye do mëp nagik. ²¹ Bare yëtëlëfuhna bi ye liyak nuhahnënd tame do yëtëlëfuhna fëna bi mo wëpëtëka. Tÿyëryina: naÿëk, koď ntëkwa umë dënk!» ²² Vële hnagëka asan va nësëniho koyëna kaſi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va: njëtëniho vëhni tëko pëhnani ntanihëhni caliña hna fop vële hwëtahnënd Yesu ye Arëhnayik a. ²³ Soje rac ntëkwahnëniho vële hnagëka mëp va: «Tÿyëryina umë dënk, naÿëk, koď ntëkwa!»

²⁴ Awa wafarise wã më mbok macehnëniha kat asan ale wëpëko ÿa do ntehnëniha: «Dënënyehna Wënu ña ahnës toña ÿa. Njëtëbun fuhné asan arac aŵen ye.»

²⁵ Më ntëkwak: «Yëtëla bi aŵen ye ma hali. Bare njëtëbu iñë ryampo: mëpëbuho do tame nudëfu.»

²⁶ Më mbokëni tÿyëniha: «Ye ntiki? Hak njërëneki?»

²⁷ Më ntëkwakëhni: «Nësëhnëmu, bare nëpalunohna. Soje ye ÿadun avok awëryuno kat? Ñadun bi mpëd, wuhnë fëna, ayentiwu vërêfal aÿi asan?»

²⁸ Awa pëgwëhneni njewëndëniha do ntehnëni: «Wëjë, arêfal aÿi asan yeru! Fuhnë, vërêfal Moyis yeſun. ²⁹ Njëtëbun Wënu ña nësëhnëkawo Moyis, bare aÿi asan, yëtëlëfuhna dënk bi ne matik!»

³⁰ Asan a më ntëkwakëhni: «Umë fëmpëhnahnah ye: njërëneko do yëtëluhna, wuhnë, hn'ile matik hna! ³¹ Fuhnë fop, njëtinëk Wënu ña nëpadilëhniha vëwen va, bare ge ahnë ntënëdëha do nti ile ñad ÿa, nëpadëha. ³² Koſëri gwëryina ga nësëde ahnë mëpëtëka ale hnagik mëp. ³³ Aÿi asan, ge matekëndina Wën hna, ñoñ kokëndina nti.»

³⁴ Umë ntëkwaniha: «Wameh fo yeru kobëri nte nagiru ña do aŷand aharanġefu!» Ntalehnëniha calinġa hna.

Imëp paryi

³⁵ Yesu njëtako ntaniha asan a, më njëkëlehnëka do tëya: «Kwëtahnëruha bi Ajë Ahn'a?»

³⁶ Asan a më ntëkwaka: «Aharanġ, pëyarye bi mo ye soŋe holahn huwëtahnüwa.»

³⁷ Yesu më ntehnëka: «Nuduha gë vinkër hu vi. Umë dënk hnësëndëhi iŷi wati.»

³⁸ Asan a më ntehnëka: «Ahwëhn, kwëtahnëmi.» Ndëkwëhnëlehn haryënkw Yesu do cëmba.

³⁹ Tac Yesu më ntehnëk: «Soŋe tufahn ale-wo-le ile nke ŷa yijëbu hnë iŷi ðuniŷa. Koyëna vële wok vëhnuðina va nuhahnëni do vële hnuð va nkeni had vumëp.»

⁴⁰ Wafarise, wale yeho ðarël lëwu wã, nkwëryëniho wanës wadëwu ña do më tëyëniha: «Awa, vumëp bi yeðun, fuhnë fëna?»

⁴¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Ge vumëp yekëndun, dehnakëndena menërun. Bare wëli: ntehnërun nuðun. Soŋe rac wameh hun ña hnë wuhnë nkok.»

10

Wape ña g'aheryëherya ŷa

¹ Yesu mboko ntehn kat: «Toña ŷa fëyadëmu: ge kwëhnaru kece wape do ge ahnë kayëk cape ndampo tënkëna hnë rënka hna, ahnë arac ale ye do bandi. ² Ale rënkëk rënka ŷa, umë ye aheryëherya wape ña. ³ Ayëka kece ŷa pidëtëhnëdëha aheryëherya ŷa rënka ŷa do wape ña nëpadëni kopa lëwu ŷa. Macëdëhëhni wape wadëwu ña ile-wo-le wac lëwu wã do canëhni. ⁴ Ge canëkëhni fop wante kwëhnëk ña, gë vëhni rëkëd njasëntëde do tëfëlëdëni, kabi njëtëni kopa lëwu ŷa. ⁵ Muk warëfëlendilahna ale nkon wayëtëna; nkaryëdëniha ñawët, kabi wayëtëna kopa lëwu ŷa.» ⁶ Yesu unj mëntëndëlehn nësëhnëkëhniwo vahnë va fop, bare vëyëtëlohna ile nësëdëho ŷa.

Yesu, aheryëherya afërën a

⁷ Awa më mbok ntehnëk: «Toña ŷa fëyadëmu: ami ye rënka kece wape ña. ⁸ Fop vële ryënkwëhnikoŷo vi vële ye do wabandi do wape ña wahnëpalëhniha. ⁹ Ami ye rënka ŷa. Ale rëfëk ŷal mën tënkahn ŷa pehëtëde. Koyëna kod tënkënd do cahnënd gante ñad ka, do nuŷad ile tokëd. ¹⁰ Ale ŷa, ule fo njijëd, idaw do përekan. Ami, njijëbu soŋe nuŷahnëni vahnë va sël ntaŷary, uwãm paryi wã, do njaðëhni.

¹¹ «Ami, aheryëherya afërën a yeðu. Aheryëherya afërën a pëhwëtak njëdahn ntaŷary dëwu ña soŋe wape wadëwu ña. ¹² Ale sosëde koryi soŋe keryahnënd herya do kwëhnëlihna umë dënk wape ña, umë gena aheryëherya paryi: ge nuka ŷin ŷa, ga njijëd, tavëdëhëhni nkary. Awa ŷin ŷa tënkëdëhëhni wape ña pëlahni wëdampo do wañëntaŷ ña campëdëni. ¹³ Aŷi asan, koyëna ntid kabi cosik ntihahn ðoku rac do nafa wahwëhnana wape mën ña soŋe lëwu.

¹⁴ «Ami, aheryëherya afërën a yeðu. Njëtëbuhëhni wape mën ña do wape mën ña njëtëniho, ¹⁵ had gante njëtëko Rëm ki do njëtëbuha Rëm ki. Njëdahnëdëfu ntaŷary mën ña soŋe wape mën ña. ¹⁶ Kwëhnabuhëhni kat wape wakawary wante wok wayentina kece li. Tëfëko watac fëna yojëwëhni; nëpadëni kopa mën ŷa, do koyëna kore ryampo fo nkedëni g'aheryëherya aryampo fo. ¹⁷ Ge Rëm ŷa ñahnëdëho, kabi njëdahnëdëfu ntaŷary mën inġa ye. Njëdahnëdëfu bare mbidëfu fëna. ¹⁸ Ahnë kodina nuðëhno ntaŷary inġi, bare g'uhnatah njëdahnëdëfu. Mëkëdëfu yëdahn do mëkëdëfu wivu kat. Umë ye ile ntehnëko Rëm mën liwu ŷa.»

¹⁹ Nahan wasëwif wã mboko nëmpël kat soŋe wanës watac. ²⁰ Vëyabah hnë vëhni ntehnëdënihawo: «Gë yine nkeni! Cenaka! Soŋe ye hnëpadunëha?»

²¹ Vëryampo më ntëkwani: «Ale nkeni gë yine nësëdina aki; yine kod bi mëpëta ahnë?»

Yesu ñwëŷik

²² Wati huji yeho do ntideho Yerusalem hna ambënt nte ryënkwëtahnëdëfo ante pëhwëtiko Cery Wën Cankaf ña. ²³ Yesu nkentiko do nder cankaf nte wacik Salomo* hna njasëlehnëdëho. ²⁴ Awa wasëwif wã më kwërëniha do ntehnëniha: «Hafo guve ntihëtëdühëfu hn'ufëmpëhnahnahn hna? Ge Arëhnayik a yeru pacënhënyifu.»

²⁵ Yesu më ntëkwakëhni: «Tëkëmu fëyawu, bare kwëtahnëluhna. Nurun wadoku wante lidëfu g'uŷac Rëm mën ña; watac ye sedë mën ŷa. ²⁶ Bare kwëtahnëdëluhna kabi

* **10:23** 10.23 Salomo aju David yeho, ahnaw Isërayel had rëmu. Umë vëryehniko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soŋe yasery ŷalëwu. (1 Vëhnaŷ 6; 1 Vëhnaŷ 5.9-14)

gentiluhna kore wape mën hna. ²⁷ Wape mën ña nëpadëni kopa mën ña; njëtëbuhëhni do tëfëlehnëdëniho. ²⁸ Njëdadëfuhëhni uwám ule wok pudina ña: wasëwëdina muk do ahnë kodina tebowëhni. ²⁹ Rëm mën ale yëdakowëhni ña hnaÿëk lëbëk fop, do ahnë kodina nufëhni gë fanka hnë umë. ³⁰ Ami gë Rëm ña, aryampo fo yëbun.»

³¹ Tac fëna kat, wasëwif wã, ga nkwëryëni watac, më mbok nufani wëraka ndawahnëniha. ³² Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Ntibu tase hun vijë vifëren viyabah gë fanka Rëm ña, soje iyëhne hnë watac ñadun aryaŵahnuno gë wëraka?»

³³ Wasëwif wã më ntëkwaniha: «Gena inë fëren ile liru ñaderu aryaŵahni, bare kabi Wënu ña yewëdë. Wëjë ahnë fo yeru, do aÿand aliya Wën!»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Kerina bi Vikerëh hun hna: Ami, Ahwëhn a, ntehnëdëmu: “Wamën yerun”?» ³⁵ Njëtinëk kodena ntihëti hn'ile nësik Vikerëh Wënu hna. Awa Vikerëh hun hna Wënu ña “wamën” macëkëhni wële ntehnëdë va. ³⁶ Do ami, Rëm ña tëhnako paye duniya li. Awa hak kodun alehnu Wënu ña yewëdëfë ge pëyahnebu Aju Wënu ña yebu? ³⁷ Ge dida doku Rëm mën ña, ant'ahwëtahnnuno. ³⁸ Bare ge ntidëfë, wëla kwëtahnëlnuhna, mawëryin ahwëtahnu wëla wadoku mën ñi fo. Koyëna njavëtëdun, pëgw dol hafo kwëlëkwël, Rëm ña hnë ami nke do ami hnë umë nkebu.»

³⁹ Soje rac, vësankaf wasëwif wa mboko njëkëlehnëndëni pëlanaha, bare pehëkëhniwo. ⁴⁰ Ga ndëcëk watac, Yesu më mbok njik gë cape nëntaw mbë sën Yurëdan ka, hn'ile pëgwëko njaryënd San hna dënk. Hnam nëwëko. ⁴¹ Vahnë vëyabah njijëniho ñalu hna. Ntehnëdëniho: «San wëla dahëse fëmpëhnahnah ryampo dilohna, bare fop ile nësëdëho soje aÿi asan ña toña ye.» ⁴² Do vëyabah hnam kwëtahnënihawo Yesu.

11

Icëm Lasar

¹⁻² Hn'ankol Betani hna ntëdëniho Mari g'aheryu Marët, do g'ahery hni Lasar. (Mari yeho asëval ale rurëkawo Ahwëhn a datikola ña wapary hna do pëhwëca g'imul dëwu ña.) Awa Lasar, aheryu, tesëko. ³ Vësëval vëhi vërac më payëniha ahnë nji ntehna Yesu: «Ahwëhn, lawo hu ale ñaru aÿand a, tesëk.»

⁴ Yesu, ga njëtak watac, më ntehnëk: «Uwi res gena daw inji fo ndawëdëha, umë cëmbahnëde Wënu ña fëna, tufahnëd inaÿ dëwu ña do koyëna tufahnëde inaÿ Ajë Wën ña fëna.» ⁵ Hara Yesu ñadëhawo Marët, gë Mari, do g'ahery hni Lasar. ⁶ Bare ante njëtako Lasar tesëk ña, wafac wahi mboko nëw hn'ile nkeho hna.

⁷ Tac më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Bokanëfë gë Yude.»

⁸ Vëréfal va më ntëkwaniha: «Aharan, biÿëna ga njëkëlehnëdëniho vëwë Yude va ndawënihi gë wëraka, do tame ñadu avoka hatac?»

⁹ Yesu më ntehnëkëhni: «Gena bi wëwati pëhw gë wahi ye facë hna? Ge ahnë njasëd g'anent, gëwëdina, kabi nuđ wapacëk gë humpen duniya hi. ¹⁰ Bare ge g'umëd ga njasëd, nkëwëd, kabi humpen gena hnë ahnë arac.»

¹¹ Ante nësëk watac ña, Yesu më nkwënëk: «Lawo fu ña Lasar wakwëd ndakëk, bare njidëfë hnëgëtëwa.»

¹² Vëréfal va më ntëkwani: «Ahwëhn, ge ndakëk, yër inja njëred.» ¹³ Yesu Lasar cëmëk ñadëho nës, bare vëréfal va ntiyahnëkëhniwo ryak wakwëd paryi nësëd.

¹⁴ Awa Yesu më nësëhnëkëhni wapacëk: «Lasar cëmëk, ¹⁵ do natëko soje hun ña kabi gelëwöhna hnam g'umë wati rac. Koyëna kwëtahn hun ña njawëd. Awa tame yinëfu ñalu hna.»

¹⁶ Tac Toma, ale wacëde Asëp a, më ntehnëkëhni vëréfal vëÿëntaw va: «Yinëfu, fuhnë fëna, soje cëmëntinëfu g'umë!»

Yesu, ibëhn inja gë sël ntaŵary, uwám paryi

¹⁷ Ante tëkëko Yesu ña, njëtëko Lasar nuÿak wafac wahnah yag hna. ¹⁸ Yëbëlan Betani gë Yusalem tëkëlohna uyas wakilo watar, ¹⁹ do wasëwif wayabah njijëniho vëhni Marët gë Mari hna soje simpaÿ icëm ahery hni ña. ²⁰ Marët, ga njëtak Yesu nkejëk, më njik pankëleni, bare Mari tere hna nkoko.

²¹ Marët më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, ge hnani nkekënduho ahery mën a cëmäkëndina. ²² Bare njëtëfu wëla gaki Wënu ña mawëryanëdëhi fop ile rëyëdëha ña.»

²³ Yesu më ntehnëka: «Ahery hu matëd cëm hna.»

²⁴ Marët më ntëkwaka: «Njëtëbu dus, mbëhnëd fac rëkwa hna, ante rëkëd mbëhnëndëni fop vësëm ña.»

²⁵ Yesu më ntehnëka: «Ami dënk ye ibëhn ija do sël ntaŵary, uwám paryi wã. Ale hwëtahnëko ýa mbëhnëf wëla cëm. ²⁶ Do ale-wo-le hwëhñak sël ntaŵary, uwám paryi wã do kwëtahno godfina cëm hna. Kwëtahnëru bi wani?»

²⁷ Marët më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, kwëtahnëbu Arëhñayik a yeru, Ajë Wën, ale rëfëkawo njij duniya hna.»

Yesu kod

²⁸ Marët, ga nësëk watac, njilehn macehna aherya Mari, canarya ntehna: «Aharan a ani nke, do macëfëhi.» ²⁹ Mari, ga nkwëryëk watac, matëlehn nkary gë vëhni Yesu. ³⁰ Hara tënkëlohna ten nkol hna: hn'ile pankëlëniho gë Marët hna nkoko. ³¹ Vële nkeniho gë Mari tere hna, yijëko simpaý icëm va, nunihawo ga matëk cahn nkary. Më tëfëlehnëniha, ntiyahñëkëhniwo g'iyag njid wako ña.

³² Mari tëkëko hn'ile nkeho Yesu hna. Nunda tun, njolehn haryënk w lëwu do ntehna: «Ahwëhn, ge ani nkekëndu ahery mën a cëmakëndina.»

³³ Ga nukëhni Yesu kodëniho gë vële njijëniho va, njakëkawo sakahnëha dus. ³⁴ Më tÿëkëhni: «Ne kwëtërunëha?»

Më ntëkwaniha: «Ahwëhn, yij, nuðu.»

³⁵ Yesu pëgwëlehn kond.

³⁶ Awa vahnë va ntehnëlehnëni: «Yëkëryin gante ñadëhawo ka!»

³⁷ Vëryampo hnë vëhni ntehnëdëniho: «Umë ale wëpëtëkëhni vumëp, kokëndina bi memaýehñ icëm Lasar ña?»

Ibëhn Lasar

³⁸ Yesu mboko njaka sakahnëha dus. Më njik yag hna. Hara iyag nte yabiko hn'itaka yeho, rënka ýa taka konah fidahniko. ³⁹ Yesu ntehnëko: «Dihëtëryin taka ñi.»

Awa Marët, acëru asëm a, më ntehnëka: «Ahwëhn, tëfëka tehënd tame, kabi tëkëk wafac wahnah ga kwëtahnik ani.»

⁴⁰ Yesu më ntëkwaka: «Dehnëliha bi ge kwëtahnëru nuðu inaý Wënu ña?»

⁴¹ Awa ntihëtëlehn taka ña. Yesu më kanjëk g'ambin, do ntehn: «Apa, camehnëmi kabi nëpaðuho. ⁴² Ami, njëtëbu nëpaðuho kwëlëkwël, bare soje vële hwërëko vi hnësandëbu aki, kwëtahnëni wëjë fayiko.»

⁴³ Ante nësëk watac ña, më ndekak gë fanka: «Lasar, cahni!» ⁴⁴ Awa asëma cahñëlehn yag hna. Wapary ña gë wëbák ña përyiko, yëka ýa tëm-piko. Yesu më ntehnëkëhni vële yeho hnam va: «Përyëtëryina do aravuna ñi.»

Ipëhwëta ðawëhn Yesu ña

⁴⁵ Ga nuni ile ntiko Yesu ýa, vëyabah hnë vële yijëko vëhni Mari va kwëtahnënihawo. ⁴⁶ Bare vëryampo hnë vëhni njiniho pëyanihëhni wafarise wã ile ntiko Yesu ýa.

⁴⁷ Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wã mbarënihehniwo Mbara Vëhitiñ va do ntehnënihehni: «Ye liçen? Aýi asan vífëmpëhñahnah viyabah ntid. ⁴⁸ Ge tavinëka ntind aki, vahnë va fop umë kwëtahnëdëni. Awa vëvë Rom va njijëdëni nihëni Cery Wën Cankaf fu ñi gë bulunda fu ýi!»

⁴⁹ Aryampo hnë vëhni, ale waciko Kayif, do yeho asëna asankaf a bëhn rac, më tëbak wanës ña ntehnëhni: «Ñoñ gwëryëdfluhna! ⁵⁰ Ye fecëk: cëm ahñë aryampo soje bulunda ýi fop ma tavi nihi bulunda ýi fop?»

⁵¹ Hara ile nësëdëho ýa matidilohna hnë umë; bare kabi umë yeho asëna wasadëha asankaf a bëhn rac, umë nësehnëkëkawo Wënu ña ntehn Yesu tëfëka cëm soje bulunda lëwu ýa. ⁵² Do gena soje bulunda lëwu ýi fo tëfëkawo cëm, bare soje mbarëpahñini fëna fop vutah Wën vunte sampëk duniya vi nkeni bulunda ryampo fo. ⁵³ Awa, kobëri hnë fac rac pëhñaniho vësankaf wasëwif va ndawëhñëniha Yesu.

⁵⁴ Soje rac tavahnëko Yesu yasëlehn bulunda wasëwif hna, ñi hnë resiyo ýëntaŵ vë wula hna, hn'ankol nte waciko Eferayim. Hnam nëwëniho gë vëréfal vëléwu va.

⁵⁵ Wati ambënt Pak ña tãhajëko. Soje rac, vahnë vëyabah vëvë vankol vambë caharab va njidëniho Yerusalem soje pacënajëni tãkahnënd mbënt tac. ⁵⁶ Awa njëkëlehnëdënihawo Yesu do tÿëlëdëniho vëhni fo, selele Cery Wën Cankaf hna: «Paryi nke gena bi yijëdina ambënt ñi? Ye hnaharun?» ⁵⁷ Nësëdëniho koyëna kabi vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wã ntehnëniho ge ahñë njëtëk hn'ile nke Yesu hna, tëfëka pëyahni soje pëlayi.

12

Datikola ile turëdëha Mari Yesu wapary

¹ Wafac mbëf gë ryampo wojëko tãkahnind Pak ýa. Yesu njiko Betani hn'ile ntëdëko Lasar hna, ale mbëhnëndanëko ýa. ² Hnam, më ntëvayik. Marët ryokuñëdëho ile

ntëvayiko ya. Lasar gë vële tokëlahnëdëniho Yesu va nkentiko. ³ Awa Mari më nufëk sëleku ðatikola hambah ntawi, ile lihahnik narëd* paryi, më turëka Yesu waparyi hna, tac pëhwëca g'imul dëwu ya. Ceryi ya fop ðatikola rac fo rehëdëho.

⁴ Yuda Isëkariyot, aryampo vërëfal Yesu hna, ale rokadëha ya, më ntehnëk: ⁵ «Soje ye woyinëk gwafilënëhna iyi ðatikola gë koryi yabah do njëdayini koryi rac vëhaÿëhna va?» ⁶ Gena bi kabi kwëtahnëkëhni nëf vëhaÿëhna va nësëdëho koyëna, bare kabi ale yeho. Umë warunëdëho hwëta koryi ya do nufadëho ile hwëtëdëho hnam ya.

⁷ Yesu më ntehnëk: «Tavëryina yam! Kwëtëhnëko iyi ðatikola pëhwëtanëhna soje fac ile vañandëbu ya. ⁸ Nkelandun kwëlëkwël vëhaÿëhna va; bare ami, gelandelënëhna kwëlëkwël.»

⁹ Ga njëtayik Yesu Betani hna nkeho, wasëwif wayabah njiniho njëkiniha do njëkiniha fëna Lasar nte mbëhnëndanëko ya. ¹⁰ Awa vësankaf vësëna wasadëha va më pëhnani ndawëhnëniha Lasar fëna, gë Yesu ka, ¹¹ kabi, soje lëwu ya, wasëwif wayabah tavënihëhni vëhni do kwëtahnëniha Yesu.

Itëk Yesu Yerusalem

¹² Ga pacëk, kore yabah yeho Yerusalem hna soje ambënt Pak ya. Më yëtayik Yesu nkejëk. ¹³ Awa vahnë va më nufëni yaryef vapëmb kacaniha do ndekandëni:

«Osana! Cëmbik Wën!

Arabi Wënu ya njëda ale yijëd' g'uwaç Ahwëhn a!

Arabi Wënu ya njëda ahnaÿ Isërayel a!»*

¹⁴ Yesu fapali tëkatëko, më kayëka, gante pëyahnek Vikerëh ka:

¹⁵ «Antë ntaki, naÿ Siyo,

kabi ahnaÿ hu ya nkejëk yañ fapali.»*

¹⁶ Hnë wati rac, vërëfal vëlëwu va vëyëtëlohna bi ye pëhnëtanëd' wañi wanës; bare ante tufahnëko Yesu inaÿ dëwu ya, më ndënkwëtani vëÿin keriko soje lëwu ya do ntinëhniko ile heriko ya.

¹⁷ Fop vële nkeniho gë Yesu ante macëkawo Lasar cahni yag hna, mbëhnëndana ya, tëtëfadëniho ile nuniho ya. ¹⁸ Soje rac njijëdëniho kore ya ya lu hna, kabi dahëse fëmpëhnahna rac ntiko. ¹⁹ Awa wafarise ða më ntehnëledëni: «Nurun, ñoñ mëkëdelënëhna: vahnë va fop umë fo tëtëlehndëni!»

Wagërek wëd'ampo Yesu njëkëlehndëniho

²⁰ Hnë vële yijëko Yerusalem soje cëmbëniha Wën hn'ambënt hna, nkentiniho fëna vële wok vëyena wasëwif. ²¹ Vërac më tëhaniha Filip, nte yeho avë nkol Betësayida mbë resiyö Galile, do tëyëniha: «Ñadëfun hnufuna Yesu.» ²² Filip më njik pëyahna Andëre, tac vëhni vëhi tak njilehneni pëyaniha Yesu.

²³ Umë, më ntehnëk: «Wati ya tëtëk le tëntkëd' Ajë Ahn'a hn'inaÿ dëwu hna. ²⁴ Toña ya fëyadëmu: uÿëc antimp ule hnadik ða ge cëmëna, ÿëc ryampo fo wod, bare ge cëmëk, ntëwëd' wañëc wayabah. ²⁵ Ale ÿad iÿi duniya ÿi cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iÿi duniya ya nkoryaryëd' ntaÿary dëwu ya hafo uwám usër hna. ²⁶ Ge ahnë kahndëdak ndokunëhndëdo, arabi tëtëfëndo. Hn'ile nkedëfu hna, aryokun mën a fëna hnam nked. Do ge ahnë ndokunëhndëdëho, Rëm mën ya ntënëndëdëha.»

Wanës Yesu pañare icëm dëwu ya

²⁷ Yesu më mbok nkwenëk: «Tame hn'ile nkebu li, ndëñëbu; yëtëla ile hnahadëfu. Lehnu bi: Apa, pehëtërye hnë iÿi wati horot? Bare soje iÿi wati yijëbu. ²⁸ Apa, tufahnëry inaÿ hu ya.»

Awa, kopa nkwerëyëlehni mati g'ambin: «Tëkëbu rufahnu icëmb mën inja do mbokëdëfu rufahnu kat.» ²⁹ Vahnë vële yeho hnam va, do wëryëko kopa va, vëryampo ntehnëdëniho farat lëhak.

Vëhawary ntehnëdëniho mëleka hnësëhnëka takan.

³⁰ Yesu më ntehnëkëhni: «Gena soje lëmën nësëk iÿi kopa, bare soje lëw' hun ye. ³¹ Tame nke wati ile kitiñandë iÿi duniya ya. Ha, tame ntaðe Sintani, ale wëkëk iÿi duniya ya. ³² Do ami, ge njelibu vahnë va fop tëtëdëniho.» ³³ Gë wanës watac, tufahnëdëho Yesu sifa cëm nte ñad' cëm ya.

³⁴ Vahnë va më ntëkwaniha: «Sariya ya karañëkëfu Arëhnyayik a cëmëdina. Awa, hak kodu alehn Ajë Ahn'a njelëde? Mo ye aÿi Ajë Ahnë?»

³⁵ Awa Yesu më ntëkwakëhni: «Humpen ha gë wuhnë nkok ten, soje wëwati toye: yasëryin wati nte kwëhnarun humpen ha, soje antë umëhwëry ya memaÿehnu; ale

* 12:3 12.3 Narëd: Atëh ye, nkahn ntëwu ya lifë ðatikola ile hambëk ntawi. ✧ 12:13 12.13: Wahnëw' 118.25-26

✧ 12:15 12.15: Sakari 9.9

yasēf hn'umēhwēry hna yētēna hn'ile njid. ³⁶ Awa kwētahnēryin humpen ha wati nte kwēhnarun ŋa, ayehahnu wūhnē dēnk vutah humpen.»

Ante nēsēko watac ŋa, Yesu njiko, coŋakēhniwo.

Hamb vankaf wasēwif soŋe Yesu

³⁷ Yesu ntiko wēdahēse wayabah tase lēw hni, bare vahnē va vēhwētahnēlawohna.

³⁸ Koyēna ntiyadēho wanēs kila le waciko Esayi ŋa ante nēsēko:

«Ahwēhn, mo hwētahnēk wanēs fu ŋa?

Mo tufēk Ahwēhn a fanka falēwu fa?»^{*}

³⁹ Esayi mboko pēyahn kat, soŋe vēle wok vēhwētahnēdina va, ntehn:

⁴⁰ «Wēnu ŋa mēpēndanēkēhni, antē nundēni;

pidēkēhni wahakili wā, antē nkwēryēndēni walaŋary walēw hni hna;

soŋe rac vēhodina cahētani gē ŋalu do kodina njērēnhni.»^{*}

⁴¹ Soŋe Yesu ŋa nēsēko Esayi kabi nuko inaŋ dēwu ŋa.

⁴² Wēla hnē vēsankaf wasēwif hna dēnk, vēyabah kwētahnēnihawo Yesu; bare vēryēkēdilo hna tufahnēni, kabi ntakēkēhniwo gē wafarise wā antē ntanihēhni calinŋa hna. ⁴³ Paryi nke cēkwary vahnē fecehnēkēhniwo gē cēkwary mba Wēnu ŋa.

Kitij gē wanēs Yesu ŋa

⁴⁴ Yesu ndekako: «Ge ahnē kwētahnēko, gena ami fo kwētahnēk, bare kwētahnēka ale fayiko ŋa fēna. ⁴⁵ Ge ahnē nuko, nuka ale fayiko ŋa fēna. ⁴⁶ Ami had humpen njijēbu dūniŋa li, soŋe ale-wo-le hwētahnēko ŋa antē nko hn'umēhwēry hna.

⁴⁷ «Ge ahnē nkwēryēk wanēs mēn ŋa do dil ile hnēsēbu ŋa, gena ami hitijēdēha, kabi gena had ahitij vahnē labēwēhni hnē janāma yijēbu, fehētēwēhni yijēbu. ⁴⁸ Awa ale wēŋēko do yafēk wanēs mēn ŋa tēk nuŋahna ahitij alēwu ŋa: wanj wanēs wante hnēsēdēfu ŋi dēnk ye; kitijēdēha ntaba janāma fac rēkwa hna. ⁴⁹ Yētēryin, gena fēr mēn hnēsēbu: Rēm, le fayiko ŋa, umē dēnk yēdako ile rēfeko hnēsu do haraŋēwēhni vahnē ŋa. ⁵⁰ Do njētēbu dūs: ikaraŋ vahnē nte kwētahnēko Rēm ŋa ryēndēf uwām usēr hna. Awa ile hnēsēdēfu ŋi, ile ntehnēko Rēm mēn ŋa fo ye.»

13

Gwēyēt wakwēr vērēfal Yesu

¹ Fac rēkwa ŋa yeho tēkahnind fac ambēt Pak ŋa. Yesu njētēko wati ile matēf dūniŋa mboka gē vēhni Rēmu ŋa tēkēk. Nađēhēhniwo vēlēwu va vēle ye dūniŋa vi do nađēhēhni hafo hn'ile tēkwēk hna.

² Yesu gē vērēfal vēlēwu va roka Pak ŋa tokēdēniho. Sintani tēko tēnka Yuđa, aju Simo Isēkariyot, soŋe tokahna Yesu do njēdāhna. ³ Yesu njētēko Rēm ŋa fop njēdaka, ŋalu hna matiko do hnam mbokaf. ⁴ Mē matēk hn'ile tokēdēniho hna, cudēta cud cankaŋ ŋa do nuf ipand pala. ⁵ Tac kota wēnka hn'ancēhn, pēgwēlehn gwēyētēndēhni vērēfal vēlēwu va wakwēr ŋa, do pēhwēcēndēhni g'ipand nte palako ŋa.

⁶ Ga tēkēk vēhni Simo Piyer hna, mē ntehnēka: «Ahwēhn, wējē bi ŋad awēyēto ami wakwēr ŋi?»

⁷ Yesu mē ntēkwaka: «Ile lidēfu ŋa, nkwēryēdila gaki, bare ge mbiŋyēk toye nkwēryēdēfu.»

⁸ Piyer mē ntēkwaka: «Hali! gwēyētēdilihohna muk!»

Yesu mē ntehnēka: «Ge gwēyētēlihna godila arēfal mēn.»

⁹ Simo Piyer mē ntehnēka: «Awa, Ahwēhn, ant'awēyēto wakwēr ŋi fo, bare wēbāk ŋi g'ankaf per!»

¹⁰ Yesu mē ntehnēka: «Ale yaryak a pacēka mbahn inŋa fop, wakwēr ŋi fo gwēyētad. Wūhnē, pacērūn bare gena wūhnē fop.» ¹¹ Hara Yesu njētēkawo dūs ale rokadēha ŋa. Soŋe rac ntehnahnēko: «Gena wūhnē fop facēk.»

¹² Ga puhnakēhni gwēyēt wakwēr ŋa, Yesu mē mbokēryak cud ntēwu ŋa, mboka ntaña. Awa mē ntehnēkēhni: «Njētērun bi ile limu ŋi?» ¹³ Macēdunēho «Aharan» do «Ahwēhn», do toña hwēhnarun, kabi umē yebu. ¹⁴ Awa, ge ami, Ahwēhn a do gē Aharan a, gwēyētēmu wakwēr ŋa, wūhnē fēna tēfeku awēyētēlu. ¹⁵ Dahēse yēdamu alihahnēndu wūhnē fēnali gante ntinēhnēmu ki. ¹⁶ Toña ŋa fēyadēmu: aryokuŋ dēbēlahna ale ndokunēnda do ale fayik dēbēlahna ale fayēka ŋa. ¹⁷ Tame njētērun wanj; nēfadēhu ge ntirun koyēna.

¹⁸ «Gena wūhnē fop lehnēdēfu; njētēbuhēhni dūs vēle rēhnaŋu va. Bare afo wanj wanēs Vikerēh ntiya: «Ale sehēlēbun mburu mēn ŋa ŋewēko tame.»^{*}

¹⁹ «Pëyadëmu watac tame, ani gë tëkahnind, koyëna ahwëtahnahnu ge tëkik “ale ye ÿa yebu”. ²⁰ Toña ÿa fëyadëmu: ale-wo-le hacaka ale fayëbu ÿa kacako ami fëna; do ale-wo-le hacako ÿa, kacaka ale fayiko ÿa fëna.»

Ipëyahn toka Yesu

²¹ Ga nësëk watac, Yesu ndëñëko më ntehnëk: «Toña ÿa fëyadëmu: aryampo hnë wühnë tokadëho.»

²² Vëréfal va më njëkëlëni, hara vëyëtëna wëla toye ale ntehnëd ÿa. ²³ Arëfal ale ñadëho Yesu dús ÿa darël lëwu ntañako hn'ile tokëdëniho hna. ²⁴ Simo Piyer më ndëkwanëka arëfal arac tëya Yesu bi soje mo nësëd.

²⁵ Awa arëfal a më tankak gë cape Yesu do tëya: «Ahwëhn, mo ye?»

²⁶ Yesu më ntëkwaka: «Koyëdëfu mburu ñi nëhët li: ale yëdadëfu ÿa, umë ye.» Awa Yesu më nufëk mburu ña, koyëk, do njëdahna Yuda, aju Simo Isëkariyot. ²⁷ Teband tuñ Yuda mburu ña, Sintani tënkëlehna.

Awa Yesu më ntehnëka: «Ile ÿadu ali ÿa, diry ñap!» ²⁸ Wëla aryampo hnë vële ntañalahnëniho va yëtëlohna bi soje ye ntehnëka koyëna. ²⁹ Kabi Yuda hwëtëdëho koryi ÿa, vëryampo ntiyahnëkëhniwo Yesu ñi ntawi ile valëdëhëhni soje mbënt ña ntehnëdëha, ma ñi njëdahni inë vëhaÿëhna va. ³⁰ Awa Yuda më tebak mburu ña cahñëhna tañ. Mëdëko.

Akwëd a kasëk

³¹ Ante cahñëk Yuda ña, Yesu më ntehnëk: «Tame Ajë Ahn'a tufahnëd inaÿ dëwu ña do inaÿ Wënu ña tufahnëde hnë umë ³² [Ge inaÿ Wënu ña tufahnëde hnë umë] awa Wënu ña tufahnëd inaÿ Ajë Ahn'a hnë umë, do ntid umë, biÿëdina.

³³ «Vutah mën, wëwati toye fo wolahnëden. Rëkëdun ayëkëlehnduno, bare ntehnëdëmu tame ile lehnëbuhëhni vësankaf wasëwif va: kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna.

³⁴ «Njëdadëmu akwëda kasëk: ñahnëlëryin. Afo aÿahnëlu gante ñahnëmu ki. ³⁵ Ge ñahnëlërun, awa vahnë va fop njëtëdëni vëréfal mën yerun.»

³⁶ Simo Piyer më tëyëka: «Ahwëhn, ne njidü?»

Yesu më ntëkwaka: «Kodila arëfo tame hn'ile njidëfu hna, bare tëfëduho hnam fac ryaw.»

³⁷ Piyer më ntehnëka: «Ahwëhn, soje ye ye koda rëfi tame? Pëhwëtafu sëmu soje lëw hu ÿa!»

³⁸ Yesu më ntëkwaka: «Paryi bi pëhwëtaru asëm soje lëmën ÿa? Awa ami, pëyadëmi toña ÿa: hnë unji mëd dënk, ani gë tarahnënd cale ña, njahëtafu wahwënta warar yëtëlihohna.»

14

Yesu, nkaŵ nte yihande gë Rëm

¹ Tac Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Antë aryënu. Kwëtahnëryina Wënu ña do kwëtahnëryino ami fëna. ² Hnë tere Rëm mën hna, vacery va njabëk dús do njidëfu fëhwëtëhnu hn'ile ntëdëdun hna. Ge gekëndina toña, nësëhnakëndiluhna koyëna. ³ Do ge njiu fëhwëtëhniwo ÿëwa ÿa, mbokajëdëfu yowu, ayentahnëwu wühnë fëna hn'ile nkefu hna. ⁴ Njëtërun nkaŵ nte yid hn'ile njidëfu hna.»

⁵ Toma më ntehnëka: «Ahwëhn, yëtëlëfuhna hn'ile njidü hna. Hak kodëfun yëtëfu nkaŵ ña?»

⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ami ye nkaŵ ña, toña ÿa do gë hayalin sël ntaŵary, uwám paryi wa. Kodena tëki Rëm hna, ge gena hnë ami tëfik. ⁷ Ge njëtërunëho njëtërunëha Rëm mën ÿa fëna. Yëtëryin tëkërun ayëtuna, do nurunëha fëna.»

⁸ Filip më ntehnëka: «Ahwëhn, tufëryifuna Rëm ÿa do gwër nkedëhëfu.» ⁹ Yesu më ntëkwaka: «Mbiÿëk ga nkelahninëk gë wühnë do yëtëlihohna ten, Filip? Ale hnuko ÿa, nuka Rëm ÿa. Awa soje ye lehnëdu: “Tufëryifuna Rëm ÿa?” ¹⁰ Kwëtahnëlihna bi Rëm ÿa g'ami aryampo yebun? Wanës wante hnësëhnëdëmu wühnë ñi matidina hnë ami. Rëm ÿa lëdëk hnë ami umë dënk lid wadoku wadëwu ña. ¹¹ Kwëtahnëryino ge ntehnëdëmu: Rëm ÿa gë ami aryampo fo yebun. Ma, ge ntakahnëku, awa kwëtahnëryin wëla soje le hnurun wadoku mën ñi fo. ¹² Toña ÿa fëyadëmu: ale hwëtahnëko ÿa, umë fëna ntid viÿë wifëmpëhnahnah gë vile lidëfu ki. Ntid dënk wante ÿak hnaÿëk, kabi gë Rëm ka njidëfu. ¹³ Do ntidëfu fop ile rëyëdun g'uŵac mën ÿa, soje nuhahni inaÿ Rëm ña Aju hna. ¹⁴ Ge tëyërunëho inë g'uŵac mën wa, ntidëfu.

Ipëyahn itëk Iyir Ipacah

¹⁵ «Ge ñadunêho ntênênêdun vakwêda mên va. ¹⁶ Tëyêdêfuha Rëm ÿa do njëdanahnidêhuna ahaŵary njij ndemawu, soje nkehahn kwêlékwêl gë wuhnê. ¹⁷ Umê ye ale rufahnêd Iyir toña ña. Duniÿa ÿi kodina kacahna, kabi kodina nuhna ma njêta. Bare wuhnê, njëtêrunêha kabi gë umê aryampo yerun do hnê wuhnê nked kwêlékwêl. ¹⁸ Tavêdiluhna wuhnê fo had vukeryëm; mbokajêdêfu darêl hun. ¹⁹ Biÿêdina duniÿa ÿi bokêdina nuwo, bare wuhnê, mbokêdun ahnuwuno, kabi mbêhnêdêfu do wuhnê mbêhnêdun. ²⁰ Fac rac, njëtêdun Rëm ÿa g'ami aryampo fo yebun, wuhnê gë ami aryampo fo yeyinêk fêna. ²¹ Ale yawênêk vakwêda mên va do ntind ile nêsêk ÿa, umê ye ale ÿadêho ÿa. Rëm mên ÿa ñahnêdêha ale ÿahnêdêho ÿa; ñahnêdêfuha ami fêna do tufêhnadêfuha.»

²² Yud' (gena Yuda Isêkariyot) më tëyêka: «Ahwêhn, soje ye rufêhnadêhêfu fuhnê fo hara gena duniÿa ÿi?»

²³ Yesu më ntêkwaka: «Ale ÿadêho ÿa ntênênêd ile hnêsêdêfu ÿa. Rëm mên ÿa ñahnêdêha; do nijjêdêfun lêdêfu ÿalu hna. ²⁴ Ale wok ñadilohna ÿa dênênêdina wanês mên ña. Ile weryêdun hnêsêdêfu ÿi matidina ÿalê mên, bare Rëm mên le fayiko hna matid.

²⁵ «Wati nte nkolahninêk ten ñi pëyamu waji. ²⁶ Tac Iyir Ipacah nte payid Rëm g'uŵac mên ña, yijêd ndemawu. Karañêdêhu fop do ndênkwêtendêhu fop ile hnêsêhnêdêmu ÿi. ²⁷ Yam ÿa ravêhnêdêmu, yam mên ÿa yêdadêmu. Gena gante njëdfahnêd duniÿa ki njëdadêmu. Antê aryênu, antê ntaku.

²⁸ «Nkweryêrunêho ga pëyamu: “Njidêfu, bare mbokajêdêfu ÿalun hna.” Ge ñahnêrunêho, natêdêhu soje ile yêtêrun Rëm hna njidêfu, kabi Rëm ÿa hnaÿêk ntêbo ami. ²⁹ Gaki pëyadêmu, ani gë têkahnind vëÿin, soje ge têkik ahwêtahnahuno. ³⁰ Bokêda hnêsêhnu yabah, kabi ale wêkêk iÿi duniÿa ÿa nkejêk. Kwêhnana fanka g'ami, ³¹ bare afo duniÿa ÿa njët ñadêfuha Rëm ÿa do gante ntehnêko rêm mên ka ntidêfu. Matêryin, njijin!»

15

Yesu, atêh resen paryi

¹ Yesu mboko ntehn: «Ami ye atêh resen paryi ña do Rëm mên ÿa ye ayam a. ² Ntîhêtêd hni le-wo-le ye hnê ami wok dêwêdina ÿa, do hni le-wo-le lêwêd ÿa parêde pacênahn ntêwahn g'ahawary. ³ Wuhnê, têkêrun afacu had hni le farik: karañ nte haraÿêmu ña facênêku. ⁴ Goryin hnê ami, gante nkebu hnê wuhnê ki. Hni atêh kodina ntêw umê fo, ge gona têh hna. Ndampo fo nke, kodiluhna alêwu ge goluhna hnê ami.

⁵ «Ami ye atêh ña, wuhnê ye wahnî wâ. Ale wok kwêlékwêl hnê ami, do wowu kwêlékwêl hnê umê, ntêwêd dus. Hamêhni mên ñoñ kodiluhna aliwu fêrên. ⁶ Ale wok gena hnê ami kwêlékwêl ÿa canêde g'ipêr, had hni lihêtik, do kankêd; sifa warac mbarêpêde ntabi gë hwêdêh, do ñagêd. ⁷ Ge hnê ami nkorun kwêlékwêl do wanês mên ña nko hnê wuhnê, tëyêryin ile ÿadun ÿa do ntidêfu. ⁸ Ge ntêwêrun dus tufahnêdun vêrêfal mên paryi va yerun. Rac ye ile rufahnêd inay Rëm mên ña.

⁹ «Gante ñahnêdêho Rëm mên ka, koyêna ñahnêdêmu ami fêna. Goryin inahn mên hna. ¹⁰ Ge mawêrun vakwêda mên va, inahn mên hna nkorun, gante mawêbu ami vakwêda Rëm mên ki do nkoibu hn'inahn dêwu ki. ¹¹ Pëyamu waji hnatah mên wâ nkehahn hnê wuhnê do hnatah hun wâ padahn. ¹² Wêlin kwêda mên ña: ñahnêlêryin gante ñahnêmu ki. ¹³ Inahn nte ÿak hnaÿêk ante kod tufahn ahnê ña, umê ye, cêm soje wêlawo walêwu wâ. ¹⁴ Wêlawo mên yerun ge ntidun ile lehnêmu ÿa. ¹⁵ Bokêda wacu weryokuÿêhn mên, kabi aryokuÿ a yêtêna ile ntid ale ndokuÿêhnêda. Tame, lawo wacêdêmu, soje umê ye njëtêndanêmu fop ile yêgajêbu wêhni Rëm mên ÿa. ¹⁶ Gena wuhnê rêhnako, ami rêhnaku; payêmu ayiwu aliwu viÿê wiferên, viÿê vile wêÿêd. Awa, Rëm ÿa ntinêndêhu fop ile rêyêdunêha g'uŵac mên wâ. ¹⁷ Ha, ile lehnêdêmu ÿa, aÿahnêlu ye.»

Duniÿa, aÿewê Yesu gë wêlêwu

¹⁸ Yesu më mbok nkwenêk: «Ge duniÿa ÿi ñewêku yêtêryin ami ndênkwêk ñewêk. ¹⁹ Ge duniÿa ÿi hwêhnakêndêhu, ñahnakêndêhu kabi umê hwêhnêku. Bare têhnamu do canêmu duniÿa hna, do gona kwêhnu duniÿa ÿi. Soje umê ñewahnêku duniÿa ÿi. ²⁰ Ndênkwêdadun bi ile lehnêmu ÿa: “Aryokuÿ dêbêlahna ale ndokuÿêhnêda.” Ge wahnê va korotehnêniho, koroteyehnêdênihu wuhnê fêna; ge mawêni wanês mên ña, mawêdêni wanês hun ña fêna. ²¹ Soje lêmên korotehnandênihu koyêna, kabi wêyêtêlahna ale fayiko ÿa. ²² Ge yijakênda do ge nêsêhnakêndêwêhnihna wêlêhnakêndêna menêni. Bare gena koyêna. Awa têfêka mawani wêh le ntini ÿa. ²³ Ale ÿewêko ÿa, ñewêka Rëm mên ÿa fêna. ²⁴ Wêlêhnakêndêna menêni ge dikênda

tase lëw hni wafoku wante nkok kobëri ahnë ahawary dina. Bare gena koyëna. Awa, wëla gante nuni doku mën ki, ñewënihëfu, ami gë Rëm mën ya. ²⁵ Bare watac tèkid ntiyahn wanës wante herik Vikerëh vidëw hni ña: «Ñewëniho toña këm fo.»²⁶

²⁶ «Ale rëfëka ndemawu ya njijëd: Iyir nte rufahnëd toña ya ye. Rëm mën hna matid, cañëtëhndëmuna do njijëd nkenëhno sede. ²⁷ Do wuhnë fëna, nkenëhndëfunëho sede, kabi g'ami nkentirunëho kobëri wapëgwa hna.»

16

¹ «Pëyamu watac soje antë aravu kwëtahn hun ña. ² Ntaferun vacaliña hna. Do dënk, wati yejék wële ryawëdëhu va ntiyahnëdëhëhni Wënu ña ndokunëhndëni koyëna. ³ Ntidëni viyë virac kabi vëyëtëlahna Rëm ya, vëyëtëlohna ami fëna. ⁴ Pëyamu wani soje, ge wati ya tèkëk, aryënkwëtahnu pëyamuno.»

Doku Iyir Ipacah ña

Yesu më mbok nkwënëk: «Pëyalunohna wani kobëri wapëgwa hna, kabi nkolahninëko. ⁵ Tame yina yebu darël hnë ale fayikowo hna do wëla aryampo hnë wuhnë tëyëlohna hn'ile njidëfu hna. ⁶ Uyiwëhnhah wä pëbëlehnëku kabi koyëna nësëhnëmu. ⁷ Toña ya fëyadëmu: yiwu fecek soje lëw hun. Ge yila, ale rëfëka fayiw njij ndemawu ya yijëdina, bare ge njiwu payidëfuha. ⁸ Iyir Ipacah ña njëtëdanëdëhëhni vahné vëvë iyi duniya vi toña ya soje wameh ña, soje ile satëk ya do soje ikitij Wënu ña. ⁹ Soje wameh ña tufëdëhëhni vëhwëtahnëlohna; ¹⁰ soje satah ya tufëdëhëhni yina yebu gë Rëm ka, do bokëdilu hna ahnuwuno; ¹¹ soje kitij ña tufëdëhëhni ale wëkëk iyi duniya ya tèk kitij.

¹² «Nkoryaryëbu viyë viyabah vile rëfëka hnësëhnu, bare mëkëdilu hna awëryu gaki. ¹³ Ge njijëk Iyir toña ña, karañëdëhu ayëtu toña ya fop. Gena g'u'wac lëwu rëkëd nësëhnëndu, bare fop ile nkwëryëd ya rëkëd nësënd do pëyadëhu ile rëfëka ntiya ya. ¹⁴ Nu'ya'f uyët ule hwëhna'bu wä do pëyadëhu koyëna tufahnëd ina' y mën inja. ¹⁵ Fop ile kwëhna'k Rëm mën ya kwëhntënti'bu. Soje umë lehnahnëbu Iyir inja nu'ya'f uyët ule hwëhna'bu, ami ya, do pëyadëhu.»

Uyiwëhnhah wä mbacaf hnatah

¹⁶ Yesu më mbok nkwënëk: «Ani gë wëwati toye bokëdilu hna ahnuwuno, tac kat wëwati toye mbokëdun ahnuwuno.»

¹⁷ Awa wërafal wëlëwu wëryampo ntehnëledëniho: «Ye ga ye wani wanës? Ntehnëdëhëfu ani gë wëwati toye bokëdilu hna hnu'funa, tac kat wëwati toye mbokëdëfun hnu'funa do ntehnëk fëna kabi Rëm hna njid ye. ¹⁸ Ye ga ye ijin "ani gë wëwati toye" ile nësëd yi? Yëtëlefuhna bi ye ñad nës.»

¹⁹ Yesu më njëtak tÿëniha ñadëni. Awa më ntehnëkëhni: «Pëyamu: ani gë wëwati toye bokëdilu hna ahnuwuno, tac kat wëwati toye mbokëdun ahnuwuno. Soje watac bi rëyëledun? ²⁰ Toña ya fëyadëmu: rëkëdun ahondu do ayahnandu hara duniya yi hnatah hna nke'd. Uyiwëhnhah hna nke'dun, bare uyiwëhnhah lëwun wä mbacaf hnatah. ²¹ Ge aseväl nagëd, uyiwëhnhah hna nke'd kabi wati horot lëwu ya rëkik yalu hna, bare ge fatah fa nagik, ndënkwe'd horot ya kabi natëdëha soje ile nagik fatah hnë duniya yi. ²² Ndampo fo nke, tame uyiwëhnhah hna nkerun, wuhnë fëna; bare mbokëden nulin, awa wati rac nta'wary hun ña pëbëdëha hnatah rac ahnë kodina nti'hëtu. ²³ Ge tèkik fac rac, bokëdilu hna arëyuno inë. Toña ya fëyadëmu: Rëm ya njëdadëhu fop ile rëyëdunëha g'u'wac mën wä. ²⁴ Hafo iji wati, ñon tÿëyëlu hna ten g'u'wac mën. Tÿëyëyindën do nu'ya'dun, do koyëna hnatah hun wä padëd.»

Yesu, awëk duniya yi

²⁵ Yesu më mbok nkwënëk: «Gë wahnës wadindaryindan nësëhnëmu wani fop. Wati yejék hn'ile nko'dëmu bokëla hnësëhnu aki, bare nësëhndëmu wapacëk soje Rëm mën ya. ²⁶ Fac rac, g'u'wac mën wä tÿëdunëha Rëm mën ya ile valëdëhu ya do njëdadëhu; dehnëdilu hna ami rëfëka wuntanëhnuna Rëm ya soje lëwun. ²⁷ Rëm ya umë dënk ñadëhu kabi ñadunëho do kwëtahnërun yalu hna matibu. ²⁸ Ha, Rëm hna matibu do rëkiwu duniya li. Tame matëdëfu duniya li do vokawu Rëm hna.»

²⁹ Awa wërafal wëlëwu va më tÿëhniha: «Wëli, tame pacënëdu wanës ña, nësëdiliya gë wahnës wadindaryindan. ³⁰ Tame njëtëbun njëtëru fop do balëli hna ahnap ahnësëhni. Soje umë hwëtahnahnëbun gë Wën matiru.»

³¹ Yesu më tÿëyëkëhni: «Kwëtahnërun tame? ³² Yëtëy'in, tametame ki campëdun wuhnë fop, ale-wo-le mbokad gë yalu do ami fo ravëdun. Bare, gela ami fo paryi, kabi Rëm mën ya g'ami nke'bun.

³³ «Nësëhñëmu wañi fop soñe ge hnë ami nkorun, ahnuñawu yam ÿa. Korotëdun ðuniña li, bare yañwëñaryin! Mëkébu ðuniña ÿi!»

17

Imunta Yesu soñe vërëfal vëlëwu va

¹ Ante nësëk Yesu koyëna ña, më kañëk g'ambin do ntehn: «Rëm, wati ÿa tëkëk. Tufahnëry inañ Ajë hu ÿa, soñe umë fëna tufahnahn inañ hu ña. ² Njëðaruha ucankaf hnë vahñë vëvë ðuniña hna fop, soñe njëðahni uwám ule wok puðina vële hwëtehñahnëruha va. ³ Ye ga ye uwám ule wok puðina? Umë ye ayëti wëjë ale ye wëjë fo Wën paryi, do yëtiwu ami, Yesu Këris, nte fayiru ñi. ⁴ Tufahnëfu nañ hu ña nkal li, g'ipadën ðoku ile yëðaruhowo liwu ÿa. ⁵ Awa tame, Apa, tufahnëry inañ inte hwëhñabuho ðarël hu ani gë ntihaññende ðuniña ÿi.

⁶ «Antiñu njëtënihi vële hnufëru hnë ðuniña do ahwëtehñahnoñëhni va. Wëjë hwëhñëkëhni; ami kwëtehñahnëruhoñëhni, do mañëni wanës hu ña. ⁷ Njëtëni tame fop ile yëðaruho ÿa ÿal hu hna matik, ⁸ kabi pëyañuhëhni wanës wante yëðaruho ña do kacani. Njavëtëni paryi nke, ÿal hu hna matibu do kwëtahñëni payiruhò.

⁹ «Soñe lëw hni wuntadëmi. Muntadila soñe ðuniña ÿi, bare soñe vële hwëtehñahnëruhoñëhni va, kabi wëjë hwëhñëkëhni. ¹⁰ Fop ile hwëhñabu ÿa wëjë hwëhñëk do fop ile hwëhñaru ÿa ami hwëhñëk; do inañ mën ña hnë vankëya vapërën vantëw hni hna tufëhñad. ¹¹ Tame tavëðëfu ðuniña ÿi, bare vëhni, ðuniña hna nkoðëni; ami, gë ÿal hu njiriyidëfu. Apa facah, keryëryihni gë fanka wac hu ile yëðaruho ÿi, nkehahñëni aryampo fo gante nkeyik wëjë g'ami ki. ¹² Kobëri ante nkeñunëho gë vëhni ña, keryëðëfuhëhniwo gë fanka, wac hu ile yëðaruho ÿa. Keryëñuhëhni do wëla aryampo hnë vëhni cëvëna ge gena ale rëfëkawo cëv, soñe ntiyahñ Vikerëh va.

¹³ «Tame gë ÿal hu njiriyidëfu. Nësëðëfu vëyin wati nte nkoñu ðuniña ñi, kwëhñahñëni hnë vëhni ðënk hnatah mën wã, hnatah fadah. ¹⁴ Pëyañuhëhni wanës hu ña, do ðuniña ÿa ñewëkëhni kabi gena umë hwëhñëkëhni, gante nkok kwëhñëlohna ami ki. ¹⁵ Muntadila alihëtëhni ðuniña li, bare aheryëndëhni hnë viyë Sintani hna. ¹⁶ Duniña ÿi kwëhñëlohni hna, gante nkok kwëhñëlohna ami ðuniña ki. ¹⁷ Diry ahwëhñëhni wëjë fo, gë toña ÿa; wanës hu ña ye toña ÿa. ¹⁸ Payëñuhëhni ðuniña hna gante payiruhò hnë ðuniña ki. ¹⁹ Njëðëmi nkaf mën ña soñe lëw hni ÿa, njëðahñahñëni vëhni fëna vankaf vantëw hni va hnë wëjë fo gë toña ÿa.

²⁰ «Gena vëhni fo wuntanëhñëðëfu, bare fëna vële hwëtahñëðëho ami hnë wanës wante pëyahñëðëni hna. ²¹ Apa, muntadëfu soñe fop nkehahñëni ndampo fo, nkehahñëni gë fuhñë, gante nkeru wëjë hnë ami do ami nkeñu hnë wëjë ki soñe njëðahñ ðuniña ÿi payiruhò. ²² Njëðahñuhëhni inañ nte yëðaruho ña, nkehahñëni aryampo fo gante nkeyik wëjë g'ami aryampo ki. ²³ Hnë vëhni hna nkeñu, hnë ami nkeru. Koyëna paryi nkeðëni aryampo fo, soñe njavëtahñ ðuniña ÿi payiruhò do ñaðuhëhni gante ñaðuho ki.

²⁴ «Apa, njëðaruhoñëhni do ñaðëfu nkeni hn'ile nkeðëfu hna, nuhahñëni inañ mën inja. Njëðaruho inañ inja kabi, ntihaññende ten ðuniña ÿi, ñaðuhowo.

²⁵ «Apa satah, ðuniña ÿi yëtëlihna, bare ami njëtëmi do vëyi njavëtëni payiruhò. ²⁶ Ntiñu njëtënihi, vëhni, do ntiðëfu kat njëtënihi g'ahawary, soñe injahñ nte hwëhñaru soñe lëmën ñi nkehahñ hnë vëhni do yehahnu ami fëna hnë vëhni.»

18

Ipëla Yesu

¹ Ante puhñak munta koyëna ña, Yesu njilehñëni gë vërëfal vëlëwu va gë cape ñëntañ nkëð garyëla wënka Sedëron ka. Tënkëlehnëni hnë sarëðinñ ile yeho hnam ÿa.

² Hara Yuða, ale rokaðëha ÿa, njëtëko ðus sarëðinñ rac, kabi Yesu gë vërëfal vëlëwu va njëðëniho hnam wati wati. ³ Awa Yuða ndënkwarýelehñëhni kore wasoðadë wã gë vëyëka Cery Wën Cankaf va, vële njëðanihawo vësankaf vësëna wasoðëha va do gë wafarise wã, do tëkëni hnë sarëðinñ rac. Vësan vërac, viwëta njoyaniho gë walampu do gë ile pëtëhñahñëðëniho.

⁴ Yesu, umë ale yëtëko fop ile rëfëka nkehna ÿa, më kacakëhni do tëyëhni: «Mo yëkëlehnëðun?»

⁵ Më ntëkwaniha: «Yesu mbë Naşaret.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ami ye*.» Fagant lëw hni kahnëko Yuða, ale rokaðëha ÿa.

⁶ Hnë wati nte ntehnëkëhniwo Yesu: «Ami ye», karëcalehñëni njoni nkal hna.

* 18:5 18.5 Ami ye: gë Wa-ebëre ña Yawe wac Wën ye le fëhñëtanëk «ami ye». (Icañ 3.14)

⁷ Yesu më mbok tëyëkëhni kat: «Mo yëkëlehnëdun?»

Më mbok ntëkwani: «Yesu mbë Nasaret.»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyamu, ami ye. Kabi ami yinëhnirun, tavëryinëhni vëyëntaŵ vi njini.» ⁹ (Koyëna ntiyako wanës wante nësëko ŋa: «Rëm, wëla aryampo cëvaryëloŵahna vële hwëtëhahnëruhoŵëhni hna.»)

¹⁰ Wati rac Simo Piyer sëlame kwëhnako, pëhwëtëlehn, taŵahna dëpët nëf tëhw ŋa aryokun asëna wasadëha asankaf a. Aryokun arac, Malëkus maciko.

¹¹ Awa Yesu më ntehnëka Piyer: «Bokaryëry afëhw sëlame hu yi. Tëfëlohna bi sewu nkëlëŵa tëm pah horot nte ñaryaryëdëho Rëm mën ŷa?»^{*}

Yesu haryënkŵ Anas

¹² Awa kore wasadafë ŵa gë asankaf a lëŵ hni ŷa do gë vëyëka vësankaf wasëwif va pëlahënhëniha Yesu nabëniha ¹³ do njiyeryëniha ten vëhni Anas hna, ayëlaŵu Kayif, ale yeho asëna wasadëha asankaf a hnë bëhn rac. ¹⁴ Hara, Kayif tac yabëkëhniwo vësankaf wasëwif va pecek soŋe lëŵ hni, cëm asan aryampo soŋe ßulunda ŷi fop.

Iyahëta Piyer

¹⁵ Simo Piyer gë arëfal aŷëntaŵ tëfëlendënihawo Yesu. Arëfal aŷëntaŵ arac njetëläniho gë asëna wasadëha asankaf a, do tënkëntiko ndampo fo gë Yesu selele vë bambery tere asëna wasadëha asankaf hna. ¹⁶ Piyer, umë, pë r nkoko, ðarël rënka hna. Awa arëfal aŷëntaŵ a, ale njetëläniho g'asëna ŷa, më cahnik nësëhna asëval ale yëkadëho rënka ŷa, do ndëna Piyer.

¹⁷ Awa asëval ale yëkadëho rënka ŷa më ntehnëka Piyer: «Gelihna bi, wëjë fëna, arëfal aŷi asan?»

Më ntëkwaka: «Hali, gela.»

¹⁸ Hara vëryokun va gë vëyëka va pëdëniho hwëdëh njerahnëndëni kabi huji ha njoko. Piyer fëna hnam njerantëdeho.

Itëy Asëna asankaf a

¹⁹ Awa asëna wasadëha asankaf a më tëyëka Yesu soŋe vërëfal vëlëŵu va gë karan inte karanjëdëhëniwo vahnë ŋa.

²⁰ Yesu më ntëkwaka: «Hnë tase vahnë fop nësëdëfuho. Kwëläkwëlä karanjëdëfuhëniwo vahnë va vacaliŋa hna do gë selele Cery Wën Cankaf hna, hn'ile mbarëpëlëdëniho vahnë fop hna. Cowëla muk wanës mën ŋa. ²¹ Soŋe ye rëyëdëfuho? Tëyëryihni vële hnëpadëhowo va gante nësëndëbuhëniwo ka. Vëhni, njetëni ðus ile hnësëndëbuhëniwo ŷa.»

²² Ga nësëk watac, aryampo hnë vëyëka vële hahnëko ðarël lëŵu va më poryëka do ntehna: «Aki bi ntëkwadëha asëna wasadëha asankaf a?»

²³ Yesu më ntëkwaka: «Ge këm fo nësëßu, tufahnëry. Bare ge ile hnësëßu ŷa toña ye, soŋe ye ryafëdëfuho?» ²⁴ Tac Anas më njëdahnëka, hara nokok ñabi, njoyi vëhni Kayif hna, asëna wasadëha asankaf a.

Iyahëta kigëna Piyer

²⁵ Hnë wati rac, Simo Piyer hwëdëh hna nkoko njerantënde. Awa ahnë më tëyëka: «Gelihna bi, wëjë fëna, aryampo hnë vërëfal aŷi asan vi?»

Piyer mboko njahëta ntehn: «Hali, gela.»

²⁶ Aryokun ava asëna wasadëha asankaf, ale nkeniwo hnënk g'asan ale ntëpëtëko Piyer nëf ŋa, më tëyëka: «Nukila bi g'aŷi asan sarëdŋin hna?» ²⁷ Piyer më mbok njahëtak kat do tanj pëgwëlehn tarënd cale.

Yesu haryënkŵ Pilat

²⁸ Tac më nufik Yesu vëhni Kayif hna njiyeryi tere guverëner ale ŵaciko Pilat ŷa. Kofëri fo nkeho g'acahnëfëd ga. Vële yokawo va vërenkëlohna vëhni dënk cery nawë hna, soŋe antë tonkënhëni kabi ñadëniho tokëntini roka Pak ŷa. ²⁹ Soŋe rac cahnahëko Pilat tëkatëhni pë r hna do tëyëhni: «Iŷëhne wëh lehnërun ntik aŷi asan?»

³⁰ Më ntëkwaniha: «Ge dikëndina wëh yinenëhnekëndelihahna.»

³¹ Awa Pilat më ntehnëkëhni: «Nufëryina ahitiŋun a wühnë dënk gante nke sariya hun ka.»

Bare më ntëkwani: «Kwëhnalëfuhna fanka hitiŋëfuna ahnë ndawë.» ³² Ile nësëni vësankaf wasëwif ŷi, umë lik wanës wante nësëko Yesu soŋe sifa cëm nte rëfëka cëm ŋa ntiyad.

³³ Awa Pilat më mbokak tënk cery hna do ntehnëko njoyi Yesu, tëya: «Ahaŵ wasëwif ŵa bi yeru?»

* 18:11 18:11: Marëk 14:36; Lik 22:42

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Wëjë dënk bi hnahak wante hnësëru ñi, ma vahnë hnësëhniki soje lëmën ÿa?»

³⁵ Pilat më ntëkwak: «Sëwif bi yeßu, ami? Bulunda hu ÿa dënk gë vësankaf vësëna wasadëha va yiryëjëki ÿal mën li. Ye liru?»

³⁶ Yesu më ntëkwaka: «Inaß mën inja kwëhnina hnë iÿi duniÿa. Ge hnë iÿi duniÿa kwëhnakënde, vëryokuñ mën va mëtëntakëdeni memaÿehnahñeni antë yëdahnihu hnë vësankaf wasëwif. Bare hali, paryi nke Inaß mën inja gena hnani.»

³⁷ Pilat më ntehnëka: «Awa paryi ahnaß bi yeru?»

Yesu më ntëkwak: «Wëjë hnësëk: ahnaß yeßu! Nagißu do ñijëßu duniÿa li soje yenëhnëwa toña ÿa seße. Ale kwëhnëk toña ÿa nëpaß ile hnësëdëfu ÿa.»

³⁸ Pilat më tëyëka «Ye ga ye toña ÿa?»

Kitij Yesu

Pilat, ga nësëk wañi, më mbok cahnëk kat tëkatëhni wasëwif wã pë r hna do ntehnëhni: «Ñoñ nula ile rëfëka ndawëhni aÿi asan. ³⁹ Gante nke namu hun ka, tavëndëmuna aramp aryampo hn'ambënt Pak-wo. Awa ñadun bi ravëhnuna ahnaß wasëwif aÿi?»

⁴⁰ Më ntëkwaniha ndekatëndëni: «Hali! Gena umë! Barabas ÿadëfun!» Hara, Barabas tac bandi yeho.

19

¹ Awa Pilat më ntehnëk njoyi Yesu do ntampi. ² Wasodaße wã më mbahnëni apënk wahnënkët wakwëhn wadëmpëhn do pënkwëniha; cudënihawo fëna cud canka mbëntah. ³ Tëhadënihawo ntehnëndëniha: «Nkaÿiru, Ahnaß Wasëwif!» Do poryëdënihawo.

⁴ Pilat mboko cahn kat do ntehnëhni vësankaf wasëwif va: «Awa, canëhniðëmuna, ayëtahnu ñoñ nula ile ntik rëfëka ndawahni aÿi asan.» ⁵ Awa Yesu më cahnik, nkoryaryat apënk wadëmpëhn ña do g'acud mbëntah ña. Pilat më ntehnëkëhni: «Wëliho asan a!»

⁶ Ga nuniha, vësankaf vësëna wasadëha va gë vëyëka Cery Wën Cankaf va pëgwëlehnëni ndekandëni ntehnëndëni: «Pakehnëryehna hnë kërëwa! Pakehnëryehna hnë kërëwa!»

Pilat më ntehnëkëhni: «Nufëryina wühnë dënk afakuna hnë kërëwa. Ami, ñoñ nula ile menëk kodë ndawahni.»

⁷ Vësankaf wasëwif va më ntëkwaniha: «Kwëhnaßun sariya, do gante nke sariya rac ka, tëfëka cëm, kafi Ajë Wën ntik nkaf ntëwu ña.»

⁸ Wanës watac ntakënakawo d'us Pilat. ⁹ Më mbokak tënk cery hna do tëya Yesu: «Avë ne yeru?» Bare Yesu ñoñ dëkwalawohna. ¹⁰ Awa Pilat më ntehnëka: «Ami wëÿëru dëkwaçilihohna? Yëtëlihna bi nkwehnaßu fanka soje ravi ma fakehni hnë kërëwa?»

¹¹ Yesu më ntëkwaka: «Wëla fanka kwëhnakëndila hnë ami ge Wënu ña ma wëryanakëndilihna. Soje umë ye, asan ale yëdahnëko ÿal hu ÿa wënëk d'us gë wëjë.»

¹² Tëk pëgw hnë wati rac, Pilat njëkëlehnadëho fere tavahna Yesu, bare vësankaf wasëwif va ndekadëniho g'aha wary: «Ge tavëruha aÿi asan, gelihna lawo Sesar! Alewo-le liyak ahnaß a, aÿew Sesar ye!»

¹³ Pilat, ga nkweyëk watac, më ntehnëk cani Yesu g'ipër, do umë ntaña tinki kitija hna, hnë ile macëde «ÿëwa Wëraka», (umë wacëde «Gabata» gë wanës Wa-ebëre ña).

¹⁴ Fac le fëhwëtande ambënt Pak ña yeho, fagant anent ña.

Pilat më ntehnëkëhni wasëwif wã: «Wëliho ahnaß hun a!»

¹⁵ Bare pëgwëlehnëni ndekandëni: «Araßi cëm! Araßi cëm! Pakehnëryehna hnë kërëwa!»

Pilat më ntehnëkëhni: «Ahnaß hun a ye: tëfëko bi fakehnëwa hnë kërëwa?»

Vësankaf vësëna wasadëha va më ntëkwani: «Kwëhnalëfunahna ahnaß aha wary ge gena Sesar.»

¹⁶ Awa Pilat më njëdäkëhni Yesu soje paki hnë kërëwa.

Ipak Yesu hnë kërëwa

Awa më nufëniha Yesu. ¹⁷ Ndißëndik kërëwa lëwu ÿa dënk, cahnary naß hna ñjiryery hnë ÿëwa hn'ile macëde «Kuñ Héloyoy». «Golëgota» macëdeho fëna gë wanës Wa-ebëre ña. ¹⁸ Hnam pakënihawo hnë kërëwa umë gë vëhi vëÿëntaß, aryampo g'irëhw, aÿëntaß a g'irahahn do kërëwa Yesu ÿa yeho fagant.

¹⁹ Pilat ntehnêko fënali keri do paki kërëwa Yesu hna; aki keriko: «Yesu mbê Nasaret, ahnaŵ wasëwif.» ²⁰ Gê wanês Wa-ebêre, gê walaten, do gê wagërek keriko, do kabi hn'ile pakiko Yesu hna ðarël naŵ hna nkeho, wasëwif wayabah karanëniho. ²¹ Awa vësankaf vësëna wasadëha wasëwif ŵa më ntehnëniha Pilat: «Tëfëlahna aher ahnaŵ wasëwif. Tëfëka aher aŷi asan më lehnëk, ahnaŵ wasëwif ŷa ye.»

²² Pilat më ntëkwak: «Ile herëbu ŷa wod keri.»

²³ Ante pakëniha wasodafë ŵa Yesu kërëwa hna, më nufëni viŷi vilëwu wa cahëlehnëni wësah wahnah, sah ryampo ale-wo-le hnë vëhni. Cud' ŷa fo woko. Kwëhnalohna tëfëh do nkaf ndampo fo vahniko pëgw yarj hafo gëd.

²⁴ Wasodafë ŵa ntehnëniho: «Antë citin aŷi cud', bare yëlënefu wanjël njëtahnin bi mo hwëhnëd'.»

Koyëna ntiyako wanês Vikerëh vinte hnësëko:
«Cehëlëni viŷi mën va

do njëlëni wanjël njëtahnéni bi mo hwëhnëd' cud' mën ŷa.»*

Koyëna dënk ntiniho wasodafë ŵa.

²⁵ Darël kërëwa Yesu hna kahnëko hnëmu, g'aheryu hnëmu, gê Mari asëvalu Këlopas do gê Mari mbê Magëdala. ²⁶ Ga nuka hnëmu do, ðarël lëwu, arëfal ale ŷahnëko dus ŷa, Yesu më ntehnëka hnëmu: «Asëval, wëliho aŷë hu ŷa.» ²⁷ Tac më ntehnëka arëfal a: «Wëliho hnëmu ŷa.» Tëk pëgw hnë wati rac, arëfal a njolehna hnëmu Yesu gê ŷalu.

Icëm Yesu

²⁸ Yesu njëtëko tame fop ile payijiko ntiya padëk do nkehahn ile nësëko Vikerëh ŷa më ntehnëk: «Wënka yoko.» ²⁹ Darël hnam nkeho peya tëmpah uñen ŷaŷah. Wasodafë ŵa më koyëni ankwëŷ, cobëni ryoko atëh nte ŵacik isop do njëlëhnëniha ce. ³⁰ Tac Yesu, ga mbucëk uñen ŷa, më ntehnëk: «Fop padëk!» Tac, tënkwëlehn do cëm.

Icëh wajiy Yesu

³¹ Kabi fac ile fëhwëtande fac ntaŵëla ŷa yeho, do kat ntaŵëla tac yaŷëkawo nafa ŷa, vësankaf wasëwif va vëŷadilohna ñas iŷa nko kërëwa hna hnë fac ntaŵëla hna. Awa më njini muntaniha Pilat nkubehnëhni wahohnënk ŵa* vële fakiko va do ntihëtehn waŷas ŵa. ³² Awa wasodafë ŵa më nkubëniha aryënkweyënkwe ale pakëlehniniho gê Yesu ŷa, tac ahigëna ŷa. ³³ Ga tëkëhnëniha Yesu, tëkatënihawo ga tëk cëm, awa vëwubëlawohna wahwër ŵa. ³⁴ Bare sodafë ryampo më cëhëka wajiy ŷa gê sori lëwu ŷa, do cahnëlehna sat gê wënka. ³⁵ Ale hnësëk waŷi ŷa, nukëhniwo gê vinkër vidëwu va dënk, do wanês wadëwu ŷa toña ye. Njëtëk wapacëk toña ye do nësëd soŷe, wühnë fëna, ahwëtahnahna Yesu. ³⁶ Awa ile liyak ŷi gante nësëko Vikerëh ka nke: «Wëla ŷëc ryampo gubëhna.»* ³⁷ Do kat, Vikerëh vikawary më lehnëk: «Nudë ale sëhika.»*

Idën Yesu hn'iyag

³⁸ Ga ndëcëk watac, Yosef, nte yeho avë nkol Arimasi, njiko tëya Pilat maŵëryana nuf ñas Yesu ŷa. Arëfal Yesu yeho, umë fëna, bare cowëko kabi ntakëkawo gê vësankaf wasëwif va. Pilat më maŵëryanëka. Awa Yosef më njik nuf ñas Yesu ŷa. ³⁹ Nikodem fëna njiko. Hara umë yiko hwënta ryampo vëhni Yesu hna g'umëd. Awa njoko ile rëkëk wakilo wafëhw warar ðatikola mir ile hnaŵëlehniko gê fatëh alowes'. ⁴⁰ Vëhni vëhi nufëlehnëni ñas Yesu ŷa, përyëni gê viŷi vile fëryande iñas, ntini wagu ðatikola ŷa, gante nke namu wasëwif ka. ⁴¹ Hn'ile pakiko Yesu hna, sarëdij yeho hnam, do hnë sarëdij rac nkeho hnam iyag kasëk nte woyiko kobëri kwëtahnina iñas. ⁴² Kabi anëka nte pëhwëtandëni wasëwif fac ntaŵëla ŷa yeho, do kabi ŷaŵëlohna, më ndënëni iñas Yesu ŷa hnam.

20

Ibëhn Yesu

¹ Wakëwak fo gê dimasi ŷa, ante nkoko mëhwëry ŷa, Mari mbê Magëdala njiko yag hna. Më nuk taka nte fidahniko rënka yag iŷa pidëtiko. ² Awa më nkaryëk nji tëkatëhni Simo Piyer gê arëfal aŷëntaŵ a, ale ñako ŷahn Yesu dus ŷa, do pëyahni: «Iñas Ahwëhn a nufik yag hna do yëtëlëfuhna bi ne kwëtik.»

³ Awa Piyer g'arëfal aŷëntaŵ a më njini g'iyag. ⁴ Vëhni vëhi tak nkaryëdëniho, bare arëfal aŷëntaŵ a ndëcëkawo Piyer do ndënkwe tëk yag hna. ⁵ Bare tënkëlohna.

* 19:24 19.24: Wahnëw 22.19 * 19:31 19.31 Nkubehnëhni wahohnënk ŵa soŷe cëmëni ñap. * 19:36 19.36: Icahn 12.46; Vaker 9.12; Wahnëw 34.20 * 19:37 19.37: Sakari 12.10 † 19:39 19.39 ðatikola mir le hnaŵëlehniko gê fatëh alowes: Mir gê alowes vile hnaŵëpëlehnik nke had ðatikola le fëhwëtahnëde waŷas.

Mëkëko do nkuryako. Nuko ile fëryahniko ñas ÿa fo woko hnam. ⁶ Simo Piyer, nte rêfidêhawo ña, têngëgiko, têngëlehn tañ yag hna. Nuko fënali ile fëryahniko ñas ña, ⁷ do g'ile tēmpahniko nkaf Yesu ña. Gelohna ndampo fo gē ile fëryahniko iñas ña, bare minu pëyiko. ⁸ Awa, arëfal aÿentaŵ, ale ryënkwëko tēk ÿa, më tēnkëgëk. Nuko do kwëtahnëko. ⁹ Hafo hnë wati rac vërëfal va wëwëryëlohna ten Yesu tēfëka mbëhn vësëh hna, gante pëyahniko Vikerëh ka.

¹⁰ Awa vërëfal vëhi va mbokalehnëni hn'ile cëlëniho hna.

Itufëhna Yesu vëhni Mari mbë Magëdala

¹¹ Hnë wati rac, Mari pëh hna kahnëko ðarël yag hna, do kodëho. Gë wako wadëwu ña, më mëkëk, nkurya yag ña ¹² do nukëhniwo wamëleka waki wante liyak viÿi viyah, ga ntañani hn'ile kwëtiko ñas Yesu hna, aryampo hn'ile nkeho nkaf hna do ÿentaŵ ÿa gë wawkër.

¹³ Më tēyëniha: «Asëval, soñe ye hoðu?»

Më ntëkwakëhni: «Ahwëhn mën a nufik, do yëtëla bi ne kwëtik.» ¹⁴ Ante nësëk koyëna ña, më njëkak do nulehna Yesu ga kahnëk hnam, bare yëtëlohna umë ye.

¹⁵ Yesu më tēyëka: «Asëval, ye hoðu? Mo yëkëlehnëdu?»

Më ntiyahniko bi ayam sarëdij ÿa ye; më ntehnëka: «Ge wëjë hnufëka, pëyarye bi ne kwëtëruha, soñe yiwu vijëwa.»

¹⁶ Yesu më macëka: «Mari!»

Mari më cahëtak gë cape ntëwu do ndeka gë wanës Wa-ebëre ña: «Raboni!» Umë fëhnëtanëd «Aharaj».

¹⁷ Yesu më ntehnëka: «Bokawo afëlawo, kabi bokala hayu ten gë vëhni Rëm mën ka. Yiryeyi afëyanëhnowëhni vëÿenta mën va: gë vëhni Rëm mën kayëdëfu, ale ye Rëm un fëna; gë vëhni Wën mën, ale ye Wën hun fëna.»

¹⁸ Awa Mari mbë Magëdala njilehn vërëfal hna do pëyahni: «Nubuha Ahwëhn a!» Pëyakëhniwo fëna ile ntehnëkawo ÿa.

Itufëhna Yesu vërëfal vëlëwu

¹⁹ Hnë dimasi rac dënk, g'anëka ga, vërëfal va hnë cery nkeniho do cëdëniho warënkawa, kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va. Yesu më nijjëk fagant lëw hni do ntehnëhni: «Arabi yam ÿa nke gë wühnë!» ²⁰ Ante nësëk koyëna ña, më tufekëhni wëbák wadëwu wante pakiko ña gë wajiy ña. Vërëfal va më pëbëkëhni hnatah kabi nudëniha Ahwëhn a.

²¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Arabi yam ÿa nke gë wühnë! Gante payiko Rëm ki, payëdëmu ami fëna.» ²² Ante nësëk watac ña, më cëlëkëhni do ntehnëhni: «Mawëryina Iyir Ipacah ña. ²³ Vahnë vële ravëndun wameh wadëw hni va, tavëhnëdeni, do vële wëÿëndun tavëhn va vëravëhnëdena.»

Yesu gë Toma

²⁴ Aryampo hnë vërëfal pëhw gë vëhi hna gentilohna gë vëhni ante nijjëko Yesu ña. Toma yeho, umë wacëdeho fënali Asëp. ²⁵ Vërëfal vëÿentaŵ va më ntehnëniha: «Nubunëha Ahwëhn a.»

Toma më ntëkwakëhni: «Ge nula vapakel wapont va wëbák wadëwu hna, do ge ñakëla g'irufa mën ÿi hn'ile nkeho wapont hna do vák mën ÿi wajiy wante cëhiko hna, mawëda muk.»

²⁶ Ga ndëcëk wafac mbëd gë warar, vërëfal Yesu va mboko nkeni cery hna. Fac rac, Toma gë vëhni nkentiko. Warënkawa mboko cëdëni bare Yesu më nijjëk kahn fagant lëw hni, do ntehnëhni: «Arabi yam ÿa nke gë wühnë!» ²⁷ Tac më ntehnëka Toma: «Ñakërye gë rufa hu ÿi ani, yëkëry wëbák mën ñi; yeli vák hu ÿi aÿak wajiy mën ñi. Tavëry gwaj ña do ahwëtahno!»

²⁸ Toma më ntëkwaka: «Ahwëhn mën yeru do Wën mën!»

²⁹ Yesu më ntehnëka: «Kabi nuruho soñe rac hwëtahnëru? Mbetani vële hwëtahnëd hara vëhnuna va!»

Soñe ile herik anj kayëte

³⁰ Yesu mboko nti, tase vërëfal vëlëwu hna, wëdahëse wapëmpëhnahnah wakaŵary wayabah wante wok tēfëtayina hnë anj kayëte. ³¹ Bare ile yehëhna ÿi, kerik soñe ahwëtahnahnu Yesu ye Arëhnyak a, Aju Wënu ña, do ge kwëtahnërunëha, nuÿadun sël ntaŵary, uwám pary ŵa, g'uŵac lëwu ŵa.

¹ Ga ndēcək rac, Yesu mboko tufëhnahni vëréfal vëlëwu va, tëfary lant Tiberiyad hna. Wëlin gante tufëhnakëhniwo ka: ² ndampo fo nkeniho, vëhni: Simo Piyer, gë Toma nte wacëdëho Asëp a, Natanayel mbë Kana vë Galile, Viju Sebede, do gë vëréfal vëhi vëyëntaw va. ³ Simo Piyer më ntehnëkëhni: «Gë fëla wuwis njidëfu.»

Më ntëkwaniha: «Fuhnë fëna, njintëdëbun.» Awa njilehnëni kayëni kulu hna, bare ñoñ vëfëlalohna umëcf tac.

⁴ Ante pëgwëko pacënd ña, tëkiko Yesu, tëfary wënka hna kahnëko. Bare vëréfal va vëyëtëlohna umë ye. ⁵ Awa Yesu më tëyëkëhni: «Vërah mën, pëlarunëhëhni bi wuwis?» Më ntëkwaniha: «Hali.»

⁶ Më ntehnëkëhni: «Dabëryin waryey wï gë cape rëhw kulu hadi do pëladunëhëhni.» Awa ntabëlehnëni waryey wa, do vëhodilohna ntabëtini, kabi wuwis wa pëbëniho.

⁷ Awa arëfal ale ñahnëdëho Yesu d'us ya më ntehnëka Simo Piyer: «Ahwëhn a ye!» Ga nkwëryëk wanës watac, «Ahwëhn a ye», Piyer më mbokëryak cudä cudä nte cudëtako ña do ntëba wënka hna. ⁸ Vëréfal vëyëntaw va më kegëtani ndotëndëni waryey wafëbah wuwis wa: vëyawëlohna vambëg va, soje wametër keme fo ñawëtaniho. ⁹ Tëkëndëni tunj vambëg hna, më nuni hwëdëh g'uwis ga mbëlëdëni do gë vamburu.

¹⁰ Yesu më ntehnëkëhni: «Yojënëhni wuryampo hnë wuwis wule fëlarun takan wï.»

¹¹ Simo Piyer kayëlehn kulu hna ndoj waryey wa nkal hna. Wuwis wusankaf wule fëbëko wa, keme gë wafëhw imbëd do gë warar (153) nkeniho do, mama njabahnëniho d'us, waryey wa bëkëtalohna. ¹² Yesu më ntehnëkëhni: «Yijën tokin.» Wëla arëfal aryampo dëkëlohna tëya: «Mo yeru?» Njëtëniho Ahwëhn a ye. ¹³ Yesu më tëhak, nuf mburu ña do cahëlehnëhni, tac wuwis wa fëna. ¹⁴ Rarëna ya tufëhnakëhniwo Yesu vëréfal vëlëwu va, kobëri ga mbëhnahnëko.

Yesu gë Piyer

¹⁵ Ga puhnani tok ña, Yesu më tëyëka Simo Piyer: «Simo, aju San, ñahnëruho bi alëbëhni vëyi?»

Më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, njëtëru, ñahnëmi.»

Yesu më ntehnëka: «Davëryihni vupe mën va.»

¹⁶ Tac më mbok tëyëka higëna ya: «Simo, aju San, ñahnëruho bi?»

Më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, njëtëru ñahnëmi.»

Yesu më ntehnëka: «Pabëryihni wape mën ña.»

¹⁷ Yesu më mbok tëyëka rarëna ya: «Simo, aju San, ñahnëruho bi?»

Piyer njamëlehn kabi rarëna ya tëyëkawo Yesu bi ñahnëka. Më ntëkwaka: «Ahwëhn, njëtëru fop; njëtëru ñahnëmi!»

Yesu më ntehnëka: «Davëryihni wape mën ña.»

¹⁸ «Toña ya fëyadëmi: ante nkoruho jar ña, wëjë dënk yëbadëho ryil ya do njid'uhu hn'ile ñaduho hna, bare ge ntafëru, njelëdu wëbák ñi, ahaŵary yabëdëhi do njiryeryëdëhi hn'ile nkoru ñadila ayi hna.» ¹⁹ (Hara, gë wanës watac, Yesu tufahnëdëho sifa cëm nte cëmëd Piyer tufahnahn inaŵ Wënu ña.) Ante nësëk watac ña më kwënëk: «Tëfe!»

Yesu g'arëfal ale ñahnëko d'us

²⁰ Piyer më cahëtak do nuhna arëfal ale ñako ñahn Yesu d'us ya; hamëhni tëfidëhëhniwo. Arëfal arac rankako gë cape Yesu ante tokëdëniho roka ña do tëya: «Ahwëhn, mo ye ale rokadëhi ya?» ²¹ Piyer nukawo, më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, aŵi lë, ye yedëha?»

²² Yesu më ntëkwaka: «Ge ñada cëm hafo vokaju, ye yentahniki? Wëjë, tefe!» ²³ Awa wanës watac campëlehn hnë vëhery vële hwëtahnëk hna; ntehnëdëho, arëfal arac cëmëdina. Bare Yesu dehnëlohna cëmëdina, umë lehnëko ge ñadina cëm hafo mbokaj, ye yentahnika?

²⁴ Arëfal arac dënk hnësëk had sede do herëk watac. Njëtëbun cedëya dëwu ña toña ye.

²⁵ Yesu mboko nti viyaŵah vihaŵary. Ge kerakënde fop, ntiyahnëko tëkëlakëndina d'uniya li vëkayëte vante herakënde va.

Vantiyehn Vëfayik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk kayëte Itëfëta nte kerëk Lik pañare Yesu ña ye ale herëk Vantiyehn Vëfayik ña. Gante nke ka namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va aye hna Lik herëk inji kayëte.

Mpëd kayëte Vantiyehn kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë wahnah gë wabëhn wafëhw imbëd gë warar g'imbëd (64 gë 85) ga ndëcëk hnagi Yesu ña, ante ndëcëko wëyas Pol ña. Njëtinëk Lik arëfëlënta Pol yeho wati wëyas walëwu wa bare gena kwëlëkwël nkelahnëniho. Njëtinëk rac kabi, kas fagant kayëte hna, rëkëk ntehnënd «fuhnë» hnë vikerëh vidëwu hna.

Age Itëfëta nte kerëk Lik ña nësahnëd soje uwám Yesu gëd hnani, Vantiyehn Vëfayik ña nësëd vile rëfidëha va, doku vëfayik soje ntëdahnëni mbara vële hwëtahnëk va gante-wo-gante fagant bulunda wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif. Age wapëtala kayëte Lik ña ntehnëk Ajë Wënu ña kërënakëhni, rëk pëgw wapëgwala Vantiyehn ña Iyir Pacah inji njëdahnëk ntapëhnahni.

Wëlin yëb ryampo, 1.8, ile hnëfak: «Bare yëtëryin iyin: Iyir Ipacah inji cëlid hnë wuhnë do nuyađun fanka falëwu fa do wasedë mën yedun Yerusalem hna, Yude hna fop do gë Samari hna, do hafo hn'ile tëkwik ðuniya hna.»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: Pol, wasëwif, Ahwëhn, Iyir Ipacah, vëfayik, kulu, Rom, mbara vële hwëtahnëk, Wanës Wakasëk.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wafac warëkwa Yesu Këris nkal li (1.1-11)

Inap gë iyij Iyir Ipacah (1.12-2.13)

Ipëyahñ Wanës Wakasëk Yerusalem hna (2.14-8.3)

Ipëyahñ Wanës Wakasëk hnë vankol Yude gë Samari hna (8.4-12.25)

Ipëyahñ Wanës Wakasëk gante-wo-gante nkal li (13.1-21.16)

Apëlaniha Afayik Pol Yerusalem hna soje cëdëniha (21.17-23.22)

Njonihia Pol Sesare hna (23.23-26.32)

Njonihia Pol Rom hna (27.1-28.31)

Iyir Ipacah nte njëdahnëd Wënu ña

¹ Aÿënta mën Tewofil, kayëte ndënkwëryënk wën hna nësëbuho fop ile pëgwëko ntind Yesu do karañdëhëni vahnë ña ² hafo hnë fac le nufiko nji g'ambin ña. Ani gë kayahnënd ña, umë nkabëkëhni gë fanka Iyir Ipacah ña vële tëhnako had vëfayik va ile rëfëka ntini ña. ³ Vëhni, ante mbëhnëko ña, Yesu tufëhnakëhniwo do tufëkëhniwo yabah njëtahnëni paryi nke mbëhnëk. Hnë wafac wafëhw wahnah tufëhnakëhniwo do nësëhnëni soje Inaw Wënu ña. ⁴ Fac ryampo, wati nte mbarëniho ña, më ntehnëkëhni: «Ant'aÿawëtawu Yerusalem; napëryin ile ntehnëko Rëm njëdädëhu ña, umë ye uyed' ule fëyamuno wa. ⁵ San gë wënka njaryëdëho, bare wuhnë, ani gë wafac toye, g'Iyir Ipacah inji njaryëderun.»

Kayënda Yesu

⁶ Ante mbarëniho vëfayik va gë Yesu, më tëyëniha: «Ahwëhn, iyi wati bi mbësaduhëni naŵ inji bulunda Isërayel ña?»

⁷ Më ntëkwakëhni: «Rëm ña fo yëtëk ante ntiyađ vëyin ña; wuhnë maŵëryaniluhna ayëtu wati ma yamani ile ntiyañdëd ña. ⁸ Bare yëtëryin iyin: Iyir Ipacah inji cëlid hnë wuhnë do nuyađun fanka falëwu fa do wasedë mën yedun Yerusalem hna, Yude hna fop do gë Samari hna, do hafo hn'ile tëkwik ðuniya hna.»

⁹ Yesu, ga nësëk watac, nufiko g'ambin, do njëkëdënihawo vëhni fop; tac añar cankëlehna hafo nambëniha.

¹⁰ Nkonihio ntañëniha Yesu g'ambin wati nte ñawëtahëdëho ña, tëketëni vësan vëhi vële suđak viyi viyah haryënk wëh hni do ntehnënihëhni: ¹¹ «Vësan vëvë Galile, soje ye yëwërun aki ayëkëndu ambin ñi? Asan ale wacëđun Yesu ña, hnufëhnirunëha nji g'ambin do koyëna mbokajëd.»

Ahnëmpët Yuda

¹² Awa vëfayik va matëlehnëni Kuñ Oliviyë hna mbokani Yerusalem. Yëbëlan Kuñ Oliviyë ña gë Yerusalem tëkëko kilo uyas gë toye. ¹³ Tëkëndëni tuñ, kayëlehnëni yañ etas hna, hnë cery ante rëkëniho nkehahnëndëni ña. Wëlin wamac vële yeho hnam va: Piyer, gë San, gë Sak, gë Andëre, gë Filip, gë Toma, gë Barëtelemi, gë Matiye, gë

Sakaju Alëfe, gë Simo nte wacëdeho Ahahnëndak, do gë Yuđa aju Sak. ¹⁴ Mawalëniho mbarëländëni kwëlëkwël soje yëfa gë Mari hnëmu Yesu, gë vësëval vëryampo, do gë vëheryu Yesu.

¹⁵ Fac ryampo, ante mbarëdëniho ña, Piyer matëko tase vële hwëtahnëk hna vële rëkëko mpëd keme gë wafëhw wahi (120), do ntehnëni: ¹⁶ «Vëyënta mën, ile fëyahnik Vikerëh hna, watac tëfëkawo ntiya. Iyir Ipacah ña pëyahnik kobëri fo wës David hna soje Yuđa nte ryënkwarÿëkëhniwo vële fëlaka Yesu va. ¹⁷ Aÿi asan, aryampo hnë fuhnë yentiko, do doku rac fo hwëtahnënkëfuno.

¹⁸ «Kaÿ lawahniko koryi ile cosiko soje iyëdahn Yesu ña. Hnam njoko, hafo tënka donk ñi, cahñëhna wabëy ña. ¹⁹ Vahnë vële lëdëk Yerusalem va fop njëtaniho watac: soje umë wacahnik ñi kaÿ gë wanës wadëw hni ña: “Akëlëdama.” Umë fëhnëtanëd: “Ikaÿ Wasat.”»

²⁰ Piyer më mbok ntehnëk: «Wëlin ile herik Kayëte Wahñëw hna soje Yuđa ÿa: «“Arabi tere lëwu ÿa tavi, ahñë antë ntëdahn kwëlëkwël.”»

Mbok keru fëna:

“Arabi ahaÿary nuf doku lëwu ile njëdakwa Wënu ña.”»

²¹ Tëfëka tëhnayina aryampo hnë vële lapëhnadëhëfuno gante-wo-gante, ante njasëlehëdëneho gë Yesu Ahwëhn a, ²² kobëri ante njaryëkawo San Yesu hafo ante nufëhnënkëfuna ñi g'ambin. Asan a rac nkentëde koyëna sedë gë fuhnë, iëhn dëwu ña.»

²³ Awa, ga nësëk watac Piyer më tahnënihëhni vësan vëhi: Matiyas, gë Yosef, nte wacëdeho Barësabas, (wëcako fëna Yusëtis). ²⁴ Awa vële hwëtahnëk va më njëfani aki: «Wëjë, Ahwëhn, njëtëru ña vahnë ña fop; tufëryifuna bi mo rëhnaru hnë vëÿi vësan vëhi ²⁵ Soje nke afayik nempëta Yuđa nte yik gë yëwa ile rëfëka.» ²⁶ Tac njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo yed. Awa, më tufahnëk Matiyas ye. Nkwënëlehñëniha vëfayik pëhw g'aryaw hna.

2

Itëk Iyir Ipacah ña hnë fac Pantëkot

¹ Ga tëkik fac Pantëkot ÿa, vële hwëtahnëk va sën ryampo fo mbarëläniho. ² Tan wëñaw matëlehni g'ambin. Nkeho had wëñaw sël hwëhn fanka, do pëbëlehn hnë tere le ntañahnëniho hna. ³ Wati rac dënk, nulehñëni waryëw wale wëntëlëk gë humpen hwëdëh. Pitëlelehn tindahn ale-wo-le nkaf hna vëhni fop. ⁴ Pëbëlehnëhni tan vëhni fop Iyir Ipacah ña, pëgwëlehnëni nësëndëni vanësa vakawary, ale-wo-le gante njëdadhawo Iyir Ipacah nësënd ka.

⁵ Hara, wati rac, wasëwif wale wätiko ðuniÿa ÿi fop, Yerusalem hna nkeniho; ntënëndënihawo Wënu ña. ⁶ Ga nkwerÿik wëñaw watac, më mbarëpëläni. Pëmpëhnahnëkëhniwo ðus vëhni fop, kabi ale-wo-le hnë vëhni nkwerÿëdëhëhniwo ga nësëndëni wanës wadëwu ña dënk. ⁷ Pëmpëhnahnëkëhniwo ðëcët do ntehnëdëniho: «Vëÿi vahnë vële hnësëd vi, vëyena bi fop vëvë Galile? ⁸ Awa, hak kolahnëbun wëryëndëfuni, ga nësëdëni ale-wo-le wanës wante yëwëbun ña? ⁹ Vëryampo hnë fuhnë Parët matiniho, gë Medi, gë Elam; nkeniho vële lëdëko Mesopotami, do gë vëvë Yuđe, gë Kapados, gë Pon, do gë Asi; ¹⁰ gë vëvë Fërisi, gë vëvë Pampëfili, gë Espët, do gë waresÿo Libi ile ye ðarël ankol Siren; do gë vële wätik Rom, ¹¹ gë vëvë Këret, do gë vëvë Arabi; vëryampo wasëwif naginiho, do vëryampo calijëniho calija wasëwif. Nkwëryëdëfunëhëhni fuhnë fop, ale-wo-le gë nësä ntëwu ña, ga nësëdëni soje wadoku wapëren wade ntid Wënu ña!» ¹² Vëhni fop pëmpëhnahnëkëhniwo ðus do vëyëtëlohna ile nahadëni; ntehnëdëniho vëhni fop: «Ye ga ye iÿin?»

¹³ Bare vëryampo njafanjëdënihëhniwo vële hwëtahnëk va ntehnëndëni: «Vëÿi uñen ndëwëni!»

Ile nësëhnëkëhni Piyer kore ÿa

¹⁴ Awa Piyer gë vëfayik pëhw g'aryaw va kahnëniho do ndekahnëhni kore ÿa: «Nëparyino ðus, vëyënta mën wasëwif do gë fop wuhnë vële ye Yerusalem vi: gwëryëryin ile ryëcëtað ÿa. ¹⁵ Nahadun vëÿi ndëwëni bare vëryëwëna! Cahñëfëd fo wok do sëwif cedina muk iÿi wati! ¹⁶ Iÿin haÿary ye, ile nësëko kila ile waciko Sowel ÿa:

¹⁷ «Wënu ña më lehnëko: “Wëlin ile rëkid ÿa: wafac warëkwa hna: campehnëdëfu Iyir mën ña vahnë hna fop;

vijë hun gë vëryag hun va nësëdfëni wanës Wënu ña had wakila,
tufëdfëfuhëhni vëjar hun va
do gë vicër va viyë gë hudakery.

¹⁸ Ha, campheñdëfë Iyir mën inja vëryokuñ mën hna, vësan gë vësëval,
hnë wafac warac, do rëkëf
nësëndëni wanës Wënu ña had wakila.

¹⁹ Ntidëfë viyë vifëmpëhñah nah, ambin hna,
do gë wëdahëse hnani gëdf nkal li:
umë yeđ wasat gë hwëdëh do gë vëjar hwëcic,

²⁰ do ulav wä kuyëdf

do ulepera wä mbëntëdf had wasat.

Umë fop nkeđ tëkahnind fac Ahwëhn a,
fac sankaf ryëwayik hn'ile mbokahnid rac.

²¹ Do pehëtëdfëhëhni fop vële wëcadëha va.”*

²² «Nëparyin dūs, vahnë vëva Isërayel, ile yadëmu hnësëhnu yä: Yesu mbë Nasaret,
gante njëtërun ki Wënu ña ntiyehñdëhawo viyë vifëmpëhñah tase hun, gë
wëdahëse do gë vile nkok nahana ahnë. Tufëku umë fayika. ²³ Umë Wënu ña
njëdfakuna gante pëhnako ka, gante kahnëndëko koßëri ka. Do wühñë njëdfarunëha
vële wok vëlënëñëna Sariya Moyis va pakëniha hnë kërëwa aryawuna. ²⁴ Bare Wënu
ña mbëhñëdanëka, pehëtëka cëm hna, tufahnëk icëm inja kođina pëlahna hn'ucankaf
ntëwu hna. ²⁵ David nësëko soje Ahwëhn a:

«Nudëfuhawo kwëlëkwël Ahwëhn a haryënk w mën,
g'irëhw mën nke soje wowu hahnëndaŵ.

²⁶ Soje umë pëbahnëka ntaŵary mën inji urisah
do wës mën yä uhnatah njëwëdf,

wëla mbahn mën inji ikwëtah hna njinëgac;

²⁷ Njëtëbu tavëdilihna duniya vësëm hna,
tavëdilihohna aryokuñ hu yëlu yag hna.

²⁸ Njëtëndanëruho ankaŵ nte yid
gë duniya le wok pudina.

Igelahn gë wëjë ña natëdëho dūs.”*

²⁹ Piyer më mbok ntehnëkëhni: «Vëyënta mën, paryi nke David nësëko koyëna bare
njëtinëk wapacëk cëmëk do mbañik. Iyag dëwu ña hafo dol yal fu li nkok. ³⁰ Awa,
paryi nke kila yeho do njëtëko Wënu ña ntëkëhñëkawo ttehna aryampo hnë vutah
vuntëwu hna nëmpëtëdfëha ucankaf ña.* ³¹ Koyëna David koßëri fo njëtëko soje ißëhn
Këris ña, do umë nësëdfëho, ante ntehnëdfëho Wënu ña tavëdilahna duniya vësëm hna,
do tavëdina mbahn dëwu ña nkël.* ³² Wanës wadëwu ña soje iyin nësëdf Yesu, ale
mbëhñëdanëk Wënu ña, do fuhnë fop wasëde yeyinëk. ³³ Tac nufk soje nji ntaña
laña hnëfak hna g'irëhw Wën. Do tame, gante ntehnëko Wën Rëm yä, nuŵak hnë umë
Iyir Ipacah inja do campheñk hnë fuhnë. Umë ye ile hnuđun do wëryëđun iyë wati yë.

³⁴ Awa David, umë kayëna g'ambin had Yesu. Do kat më lehnëk:

«Ahwëhn a Wënu ña më lehnëka Ahwëhn mën a:

'Yij alaña g'irëhw mën

³⁵ hafo hale këfëdfëfuhëhni vële yëwëki va haryënk w hu.' ”*

³⁶ «Awa wëli ile rëfëka njëtëni wapacëk fop bulunda Isërayel yä: ayi Yesu nte fakërun
kërëwa ñi, Wënu ña ntika Ahwëhn gë Arëhñayik.»

³⁷ Wanës wadëwu ña ntawëkëhniwo dūs vële wëryëkawo va. Umë tëyëniha Piyer gë
vëfayik vëyëntaŵ va: «Vëyënta fu, ye rëfëka lifu?»

³⁸ Piyer më ntëkwakëhni: «Gwëcëtaryin vankeya hun va do ayaryiwu ale-wo-le
g'uŵac Yesu Këris wä, tavëhñahnu Wënu ña wameh hun ña. Awa njëdfadëhuna Iyir
Ipacah ña. ³⁹ Yëtëryin, inji Iyir Ipacah ñi nte ntehnëk Wënu ña njëdfadëhuna wühñë
hwëhñëk gë vutah hun va, do vële wok vëyëna wasëwif va: umë ye fop vële macëdf
Ahwëhn a Wën fu ña.»

⁴⁰ Piyer mboko nësëhñëhni wanës wakaŵary wayabah soje maŵehñahñëhni do
kamënaŵehñahñëhni, ntehnëdfëhëhniwo: «Maŵëryin ipëh inja, pitaryinëhni vahnë
vëwen vëwë gaki vi!» ⁴¹ Awa vahnë vëyabah hnë vëhni maŵëniho wanës Piyer ña
do ntiniho njaryini. Do hnë fac rac tëkëniho vahnë wawuli warar vële wënako kore
vahnë vële hwëtahnëk hna.

Ankeya vële hwëtahnëk

* 2:21 2:21: Sowel 3.1-5 * 2:28 2:28: Wahnëw 16.8-11 * 2:30 2:30: Wahnëw 132.11 * 2:31 2:31: Wahnëw
16.10 * 2:35 2:35: Wahnëw 110.1

⁴² Kobëri tac, paβëniho nëpa wanës wante karanëdëfënihëhniwo vëfayik ña, do nkeni ndampo fo vëhni fop, tokëdëfëniho ndampo fo do njefadëniho ndampo fo. ⁴³ Idak Wënu ña pëbëkawo ale-wo-le, kabi ntiyehnekëhni vëfayik va wëdahëse wayabah gë viyë vifëmpëhnañah viyabah. ⁴⁴ Fop vële hwëtahnëk va ndampo fo nkeni do cahëlëdëniho fop ile kwëhnaniho ña. ⁴⁵ Wëla watere wadëw hni ña nkwafeëdëniho do gë ile kwëhnani ña do cahëlëdëniho koryi ña vëhni fop, ale-wo-le gante mbalëka ka. ⁴⁶ Fac-wo-fac, mbarëlëdëniho selele Cery Wën Cankaf hna, do gë watere hna soje gubëlehn mburu ña g'uhnatah do g'intawary pacah. ⁴⁷ Tëfëtafëniho ifërën ile ntidëho Wënu ña do vëvë Yerusalem va fop ñadënihëhniwo. Awa Ahwëhn a kwëndëfëhëhniwo fac-wo-fac vële pehëtëdëho va.

3

Iyërën ale wok koñina ñjas

¹ Fac ryampo, Piyer gë SanCery Wën Cankaf hna njidëniho soje iyëfa bë wati rarëna g'anent hna. ² Nkeho asan ale cëmëko wakwër kobëri nte nagiko ña yiryeryëdëho hnë rënka le wacik «Wamah» hna. Fac-wo-fac njoëho hnam soje muntandëhni vële rënkëf Cery Wën Cankaf va. ³ Ante nukëhniwo Piyer gë San ga nkëhneni tënkëni Cery Wën Cankaf hna, më muntakëhni koryi.

⁴ Vëfayik vëhi va më ntañëniha do Piyer më ntehnëka: «Yëkëryifu.» ⁵ Asan a më njëkëkëhni wapacëk kabi ntiyahnëkawo nuñad inë hnë vëhni.

⁶ Piyer më ntehnëka: «Wëla dalasi kwëhnala, ßare ile hoëfu liwu ña ntinëndëmi: g'uwac Yesu Këris mbë Nasaret ña, matëry ayas!» ⁷ Tac tañ më pëlaka vák rëhw yi ndemahna mat. Tañ, wakwër ña njawëlehna, ⁸ umë ntonjak kahn do pëgwëlehn njasënd. Tac tënkëntëleñni gë vëhni Cery Wën Cankaf hna: njasëdëho ntonjatënd uhnatah wä do cëmbëdëhawo Wënu ña. ⁹ Kore ña fop nunihawo koyëna ga njasëf njëwatënd icëmb Wënu ña. ¹⁰ Njavëtiko paryi umë lañadëho «Rënka Wamah» Cery Wën Cankaf hna kwëlëkwël muntand. Ga nuyik ile yehawo ña, vahnë va pëmpëhnañëkëhniwo ðus do vëyëtëlohna ile nahadëni.

Wanës Piyer ña Cery Wën Cankaf hna

¹¹ Vahnë va nuniho asan a tavëdilëhniwohna vëhni Piyer gë San. Soje umë nkaryëniho kwërënihëhni nder cankaf nte wacik Salomo* hna do pëmpëhnañëkëhniwo. ¹² Ga nuk Piyer watac, më ntehnëkëhni: «Vahnë vëva Isërayel, soje ye pëmpëhnañëku g'iñi yërën? Soje ye lañërunëhëfu? Wëjë lehnëk imëk dëw fu dënk ma usatah lëw fu kahnahnëk njasënd ayi asan?» ¹³ Wën Abëraham, gë Wën Isak, gë Wën Sakob, Wën vacërakëlo fu va fop tufahnëk nafa sankaf aryokun alëwu ña Yesu. Njëdahnërunëha vëhni Pilat hna. Umë ñadëho tava ßare wühne njwëyërunëho. ¹⁴ Wühne njwëyërunëha Afacah, Asatah a. Pecelnu arëyu awawëryahniwu tavi ale ryawëka ahnë ßare wühne njwëyërunëho. ¹⁵ Koyëna ndawërunëha ale yëdahnëdëho uwäm wä ðuniya li. Bare Wënu ña matëndëka vësëm hna do wasedë yëbun. ¹⁶ Kabi kwëtahnëbunëha Yesu, fanka wac lëwu wä njawëneka asan ale hnuðun do yëtërun ayi. Ha, soje kwëtahn inte hwëhnañun gë Yesu ñi njërahneka ayi asan gante nuðun wühne fop ki.

¹⁷ «Tame, vëyënta mën, njëtëbu ðus wühne gë vësankaf hun vi yëtëluhna ile pëhnëtanëf ile lirunëha Yesu yi. ¹⁸ Bare Wënu ña ntik koyëna ile nësëniho wakila ña fop kobëri ña. Umë ye: Arëhnyayik, ale ntehnëko payidëha ña, korotëf. ¹⁹ Awa tame gwëcëtaryin vankeya va asahëtauwo gë cape Wën pëhwëcëhnañu wameh ña. ²⁰ Koyëna Ahwëhn a Wënu ña mawëryanëdëhu ayinëgawo, do mbokëf cañëtëhniwuwa Yesu, ale tëhnako kobëri ña soje lëw hun ña. ²¹ Yesu g'ambin ñëwëf ten hafo wati le mbokajëf nkwcët fop, hafo mboka cañ, gante nësëko Wën ka hnë wawës wakila wacëvahn wabë kobëri ka. ²² Koyëna Moyis më lehnëko: “Ahwëhn a Wën hun ña cañëtëhniðëhuna kila g'ami ki. Avë ßulunda hun yedf. Ge tükik afo ahnëpawuna fop ile ntehnëdëhu ña. ²³ Ale wëyëf mawëhna iyi kila ña ndawëdë do cani ßulunda Wën hna kwëlëkwël.”²⁴

²⁴ «Ha, wakila wante hnësëdëho, kobëri Samiyel ña, vëhni fop pëyahneni wati le yehahnëk dol yi. ²⁵ Vutah wakila watac va yerun do nkentahnirun akwëtëla nte kwëtëleñiho Wënu gë vacërakëlo hun va ante ntehnëkawo Abëraham: “Hnë ale hnagik hnënk lëw hu njëdëfëfuhëhni wabulunda wabë nkal ñi fop.”²⁶ Soje hun ten Wënu

* **3:11** 3.11 Salomo aju David yeho, ahnañ Isërayel had rëmu. Umë vëryehneko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soje yasery ñalëwu (1 Vëhnañ 6; 1 Vëhnañ 5.9-14). ²⁴ **3:23** 3.23: Divëta Sariya 18.15,18,19 ²⁵ **3:25** 3.25: Wapëgwala 22.18

na canika Aryokuj alëwu ya, payika ndemawu aravu wuhnë fop vankeya vameh hun va.»

4

Piyer gë San haryënkw vëhitij hna

¹ Wati nte nësëhnëdënihëhniwo Piyer gë San koyëna kore ya, tëkiniho vësëna wasadëha vëryampo, tëfëlini g'asankaf vële yëkad Cery Wën Cankaf va do gë wasaduse wä. ² Ntavëkëhniwo d'us gë vëfayik vëhi va soje ile karanjëdënihëhniwo bulunda do pëyahnhëdëfëniho vësëm va mbëhnëdëni kabi Yesu mbëhnëk. ³ Awa më pëlanihëhni cëdëhënihëhni hafo ge pacëk, kabi tëko mëd. ⁴ Bare hnë vële wëryëko wanës vëfayik va, vëyabah kwëtahnëniho, do iyab vële hwëtahnëk na nkëhnëko tëkëni vahnë wawuli mbëd.

⁵ Ga pacëk vësankaf wasëwif va, gë vicër bulunda va do gë vëharaj sariya va mbarëniho Yerusalem hna. ⁶ Nkeniho hnam Anas, asëna wasadëha asankaf a, gë Kayif, gë San, g'Alekësandër do gë fop vësëna wasadëha viyëntaw vële nkeni hnëk g'asëna wasadëha asankaf a. ⁷ Umë cëdëtijini vëhni, Piyer gë San, kahnëdënihëhni haryënkw mbara ntëw hni hna do tëyënihëhni: «Gë iyëhne fanka, umë ye, g'u'wac mo ntihantun ijin?»

⁸ Awa Piyer, pëbëkawo Iyir Ipacah ija, më ntëkwakëhni: «Vësankaf do gë vicër bulunda, ⁹ dol tëyëdëfëni soje ufërën ule linëhnëdëfëniho asan ale woko kodilohna njas, umë ye, gante njërënik ka. ¹⁰ Awa, yëtëryin wuhnë fop, arabi bulunda Isërayer yi fop njëtëni: g'u'wac Yesu Këris mbë Nasaret ntantibun ijin. Yesu nte fakehnërun na do Wënu na mbëhnëdanëka vësëm hna, soje lëwu kahnëk aji asan, ani haryënkw hun, g'imbahn kenderj. ¹¹ Yesu ye

«"itaka inte cañëtaniho vëvëry cery na

do ye tame inte mbëryahnëk Wënu na cery ntëwu na fop."»

¹² Hnë umë fo nke ipëh ija. Duniya li fop, Wënu na kobëri canëtëlahna ahnë aha'ary ale hoden tëfin pëhëtahnëfë.»

¹³ Vëhitij vësankaf va pëmpëhnahnëkëhniwo d'us, kabi nunihëhniwo vëhni Piyer gë San g'ikwëtahn nësëdëniho do njëtaniho fëna vëhni dënk vësan vëhwëhn uyët këm fo ye; do njavëtënihëhniwo taj vërfal Yesu yeho kobëri na. ¹⁴ Kabi nunihawo asan ale yërëniko ya, ga kahnëk d'arël lëw hni, ñoñ vëhwëhnalohna ile nësëdëni. ¹⁵ Awa më ntehnënihëhni cahënë Mbara Vëhitij hna do pëgwëlehnëni nkwajëlëndëni vëhni fo: ¹⁶ «Hak ntidenëhëhni vëyi vësan? Vëvë Yerusalem vi fop njëtëni wapacëk vëhni lik vijë vifëmpëhnahnah vi do kodëlënëhna nkwajin. ¹⁷ Karaj dëw hni ni tëfëlahna camp g'ahawary bulunda hna. Tëfëka mbañëhnëhni antë mbok nësëhnënihëhni vahnë soje Yesu.»

¹⁸ Tac më mbok macënihëhni Piyer gë San do mbañëhnënihëhni antë mbok nësëni ma karanjënihëhni vahnë soje Yesu. ¹⁹ Bare më ntëkwani: «Yëkëryin wuhnë dënk: canëk bi haryënk Wën hna a'awëhniwu, hara gena wawëhnëfuna umë. ²⁰ Ge fuhnë ye kodilëfuhna ravëfu inës ile hnu'ubun do wëryëfëni ya.»

²¹ Ga mbok nañëhëhni kat vëfayik va, tavëlehnënihëhni; vëhnu'yalohna fere ntihahnënihëhni wameh, kabi bulunda ya fop cëmbëdënihawo Wënu na soje ile njërënik asan a. ²² Asan arac kwëhnako ile lëbik wabëhn wafëhw wannah.

Iyëfa vële hwëtahnëk

²³ Piyer gë San, tavëndeni tunj, njilehnëni taj gë vële hwëtahnëk vëyëntaw pëyanihëhni fop ile ntehnënihëhni vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër vëyëntaw bulunda ya. ²⁴ Ga nëpanihëhni, vëhni fop, pëgwëlehnëni njëfandëniha aki Wënu na: «Ahwëhn, wëjë lik ambin ni, g'inkal inji, gë wov yi, do gë fop ile yehëhna hnam ya. ²⁵ Gë fere Iyir Ipacah na njëdaruha acërakëlo fu David, aryokujëhn hu ya, nës:

«"Soje ye ntavëkëhni aki wawal wi?

Soje ye nkwajëlëndëni ntini wabulunda ni ile wok kodina nke?

²⁶ Vëhna'w vëvë nkal vi pëhwëtani wët wä.

Ha, vëvë haryënkw bulunda va nkwëryëlëni njwëyëniha Ahwëhn a Wënu na gë Arëhnayik alëwu ya."»

²⁷ Paryi nke, hn'iji naw, Erof gë Pos Pilat nkwëryëlëni gë vële wok vëyëna wasëwif va do gë bulunda Isërayer ya, këfëniha aryokuj asëvah alëw hu ya Yesu, ale rëhharu ya. ²⁸ Bare ile ntini yi fop, gena ha'aryi ile fëhharuho wëjë dënk kobëri ya fo ntini. ²⁹ Tame, Ahwëhn, nëpary gante nañëhëhniho ka, do njëdaryihni, vëryokuj hu va, pëyahënëni wanës hu na g'ikwëtahn pëbah. ³⁰ Tufahnëry fanka hu fa gë fere

wëdahëse wapëmpëhnahnah njërënahñëhñi vahnë va g'u'wac Yesu, aryokuj hu asëvah ÿa.»

³¹ Ga puhnani iyëfa ña, pëgwëlehn ñënkannd hn'ile mbarëniho hna. Pëbëlehnëhñi vëhni fop Iyir Ipacah inja do pëgwëni pëyahñëndëni wanës Wënu ña g'ikwëtahñ.

Idemal vële hwëtahnëk

³² Fop vële hwëtahnëko va nkwëryëlëniho g'inta'wary do g'inahan pacah, nkeni ndampo fo. Cehëlëdëniho fop ile kwëhñani ÿa do ahñë dehnëd'ilo hna ile kwëhñak ÿa umë fo hwëhñëk. ³³ Vëfayik va pëyahñëdëniho i'ëhñ Ahwëhñ a Yesu gë fanka sankaf do Wënu ña njëdafëhëhñiwo fop ile valëdëhëhñiwo ÿa. ³⁴ Hnë vëhni fop ahñë gojëlawohna inë, kabï vële hwëhñako wëha'ÿ ma watere va nkwafëdëniho wati wati, do njojëndëni koryi ÿa ³⁵ njëdandënihëhñi vëfayik va: vëhni, cehëlendënihëhñiwo vëhni fop do ale-wo-le, gante mbalëka ka, nu'adëho.

³⁶ Nkeho hnam asan ale waciko Yosef. Avë hnënk Levi yeho do Sipër hna nagiko. Vëfayik va Barë nabas macënihawo, umë fëhñëtanëdë «asan ale hamëna'ÿehñëdë». ³⁷ Asan arac hwëhñako ka'ÿ nte nkwafëko do njo koryi ÿa, njëdahnï vëfayik va, soje vële mbalëdë va.

5

Wamër Ananiyas gë Safira

¹ Nkeho fëna asan ale waciko Ananiyas. Nkwëryëlëniho g'asëvalu, Safira, nkwafëni ka'ÿ nte kwëhñaniho ña. ² Na'ÿëtëko koryi ÿa tac nji njëdahnï vëfayik va ile wok ÿa, do asëvalu njëtëko.

³ Awa Piyer më ntehnëka: «Ananiyas, soje ye wawëru Sintani tënki hafo pëb nta'wary hu hna? Mërhëñëruha Iyir Ipacah inja, na'ÿëtëru koryi ile wafahnëru ka'ÿ dëw hu ña! ⁴ Awafahnëdë ÿa wëjë hwëhñëko ka'ÿ inji, do nte nkwafëru ña fëna gena bi wëjë hwëhñëko koryi ÿi? Hak kolëru ahnaha hafo ali koyëna? Gena vahnë wërëhñëru, Wënu ña wërëhñëru.»

⁵ Ananiyas, ga nkwëryëk watac, njok cëmëlehn tañ. Fop vële yëtako watac va ntakëkëhñiwo d'us. ⁶ Vëjar njilehñini përyëni inas ña tac njoni mbañëni.

⁷ Ga ndëcëk wëwati warar, asëvalu Ananiyas tékëlehn, hara yëtëna ile liyak hnam ÿa. ⁸ Piyer më tëyëka: «Pëyarye, ka'ÿ nte wafërun ña, koryi lëwu ÿi aki bi nke?»

Më ntëkwaka: «Ha, aki nke.»

⁹ Awa Piyer më ntehnëka: «Hak kolahnërun awërëhnuna Iyir Ahwëhñ a aki? Nëpary: vële yikëh mbañiniha asan hu va tëkini rënka li do njidëni mbañinihi, wëjë fëna.»

¹⁰ Wati rac dënk njolehn haryënk w Piyer cëmëlehn tañ. Vëjar va tënkélehnini tëkatëniha ga cëmëk; njolehñëniha mbañëniha darël hn'ile mbañëniha asanu hna. ¹¹ Watac njonëhnikëhñiwo ntakah cankaf vële hwëtahnëk va fop gë vahnë vëha'wary vële yëtako va.

Vifëmpëhnahnah viyabah vile ntidëni vëfayik

¹² Vëfayik va ntidëniho vi'ÿë vifëmpëhnahnah gë wëdahëse wayabah bulunda hna. Vële hwëtahnëk va fop njehëkëhñiwo barël nder Salomo* mbë Cery Wën Cankaf hna. ¹³ Ahñë aha'wary c'fëkëd'ilo hna na'wahni; do vahnë va fop ntënëdënihëhñiwo d'us. ¹⁴ Hnë watac fop vële hwëtahnëdëha Ahwëhñ va nkwënadëniho kwëlëkwël, vësan gë vësëval. ¹⁵ Njiniho hafo canëndënihëhñi vëres va vankaw hna: hnë wëgway kwëtëdënihëhñiwo ma hnë wafad, soje, ge Piyer ndëcëdë, wëla cën dëwu ña fo ko'c cankëhni. ¹⁶ Vahnë vëyabah fëna nkaryaryëdënihëhñiwo vëres do gë vële mbërehñëni wayine vëvë vankol vante kakëniho gë Yerusalem va. Do fop njërëdëniho.

Vëfayik va mbërehñëdëni

¹⁷ Asëna wasadëha asankaf a gë wasaduse wa'ÿenta'w wä fop ñëwaryënihëhñiwo vëfayik va ile ntidëniho ÿa. Awa umë pëhnani ntinihëhñi inë. ¹⁸ Më matëni pëlanihëhñi vëfayik va do cëdëhñënihëhñi kaso bulunda hna. ¹⁹ Bare g'umëdë ga, mëleka Ahwëhñ a më pidëtëk warënka kaso wä, canëkëhni do ntehnëhni: ²⁰ «Yiryin Cery Wën Cankaf hna afëyawuni bulunda ÿa wanës wante yod uwäm usër hna.»

²¹ Vëfayik va mawëhñëlehnëniha: kobëri fo g'acahnëfëdë ga, njilehñëni Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehnëni karajëndënihëhñi vahnë va.

Awa, asëna wasadëha asankaf a do gë vële nkeniwo va më macënihëhñi Mbara Vëhitiñ vicër bulunda wasëwif va soje kitiñënihëhñi. Tac më payehñëni njinëhñini vëfayik va,

* **5:12** 5.12 Salomo aju David yeho, ahna'w Isër ayel had rëmu. Umë vëryehñëko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soje yasery ÿalëwu. (1 Vëhna'w 6; 1 Vëhna'w 5.9-14)

gë kaso njojini. ²² Bare vëyëka va ga tëkëni kaso hna, vërekatëlëhniwohna hnam. Umë mbokani pëyahni: ²³ «Tëkatëbun warënka kaso wa ga nkok pidî dūs vëyëka va alewo-le yëwa lëwu hna haryënkwarënka hna, bare ga pidëtëbun, ahnë tëkatëlëfuna hna bambery!» ²⁴ Ante nkwëryëniho watac ña, asankaf vëyëka Cery Wën Cankaf ña gë vësankaf vësëna wasadëha va vëyëtëlohna ile nahadëni do tëyëlëdëniho bi ye likëhni vëfayik va.

²⁵ Hnë wati rac, tëkëlehni ahnë pëyahni: «Vësän vële sêdehnerunëho va selele Cery Wën Cankaf hna nkeni do ßulunda ya karanjëdëni.» ²⁶ Awa, vësankaf vëyëka va ñjilehni gë vësän vërac mbokaryinihëhni vëfayik va. Bare vëyañenalahna, kabi ntakëkëhniwo gë ßulunda ya antë ntutënihëhni gë wëraka.

²⁷ Ga mbokaryinihëhni, umë njonihëhni Mbara Vëhitij hna gë vësëna wasadëha hna. Asankaf vësëna wasadëha ya ²⁸ më ntehnëkëhni: «Mbañëhnirun karanj vahné g'u'wac aji asan ña. Bare wëli pëbënerunëhëhni vahné vëvë Yerusalem vi ikaranj hun inji wahakili walëw hni hna, do ntehnërun fuhnë rya'wëka aji asan.»

²⁹ Awa Piyer gë vëfayik vëyënta'w va më ntehnëni: «Wënu ña rëfëka ma'wëhni, gena vahné. ³⁰ Wën warëm fu ña mbëhnëndanëka Yesu nte fakërun hnë kërëwa soje aryawuna. ³¹ Umë matëndëk Wënu ña soje ntaña g'irëhw lëwu had asankaf do afehët, ñjëdahnëhni vahné vëva Isëräyel va nkwëcëtëni vankeya vantëw hni va do nu'yahni itavëhn wameh wadëw hni ña. ³² Do fuhnë, wasede warac ye'ibun, g'Iyir Ipacah nte ñjëdäkëhni Wën vële wawëhnëdëha va.»

³³ Mbara Vëhitij va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo had tënkëhni wasakahn wa, do ñadëniho ndawëhnënihëhni vëfayik va. ³⁴ Bare aryampo hnë vëhni, farise ale waciko Gamaliyel, te'bakö wanës ña. Aharañ sariya ale ntënëniho ßulunda ya fop yeho. Matëko tase vahné fop tëy canini ten toye vëfayik va. ³⁵ Tac më ntehnëkëhni vële mbarëniho va: «Vëva Isëräyel, diryin wajira ile ya'dun aliwuni vëyi vësän vi. ³⁶ Dënkwëтарыin: bi'yëna nuyinëkawo asan ale waciko Teyudas, pëlakö nkaf ntëwu ña had aryëndah; tëkëniho vahné wakeme wahnah vële rëfëdëhawo va, bare ndawiko, do fop vële rëfëdëhawo va campëniho do golohna nkwëryënde ga nësëde soje lëw hni. ³⁷ Umë, ga ndëcëk, wati vaker hna, Yu'da avë Galile ya cahniko. Umë fëna vahné vëyabah tëfëdënihawo bare ndawiko umë fëna do fop vële rëfëdëhawo va campëniho. ³⁸ Awa tame, wëli ile hnaha'bu ya: antë awo afa'bu wëba vëyi vësän do tavëryinihëhni njini. Ge ile ntidëni yi gë ile ñadëni yi nahan dëw hni dënk matik përekaf. ³⁹ Bare ge paryi Wën hna matik kodiluhna awëma'yehnu, ant'aliwu hafo awëtaryuna Wënu ña!»

Mbara Vëhitij va ma'wëlehni wanës Gamaliyel ña. ⁴⁰ Macëlehnihëhni vëfayik va, ndafëhnihëhni tac ntehnënihëhni antë mbok nësëni g'u'wac Yesu, tavëlehnihëhni.

⁴¹ Vëfayik va cahnelehni hnam g'uhnatah sankaf kabi Wënu ña catahnëkawo gë vëhni korotëni soje wac Yesu wa. ⁴² Pëgw hnë fac rac, selele Cery Wën Cankaf hna do watere hna, nkonihö karanjëndënihëhni vahné va do pëyahndëni Wanës Wakasëk Arëhnyayik a, Yesu.

6

Vësän mbëd' gë vëhi vële rëkëd' ndemandënihëhni vëfayik

¹ Hnë wati rac, nkwënadëniho vële hwëtahnëk va ya'ß ija. Nkenihö hnë vëhni wasëwif wale hnagiko Isëräyel hna, Wa-ebëre nësëdëniho, do wëryampo hnë waya'w wahawary matiniho, Wagërek nësëdëniho. Vële hnësëd' Wagërek va mëhnadëniho soje vële hnësëd' Wa-ebëre va, ntehnëdëniho vërac vësahëlendilohna rokëtok ya gante canjëk fac-wo-fac ka soje vësëval vëvë kore lëw hni vële cëmaryëk vësän va.

² Awa vëfayik pëhw gë vëhi va më mbarënihëhni vële hwëtahnëk va fop ntehnënihëhni: «Canjëna soje lëw fu ravëfu pëyahni wanës Wënu ña fabahnëfu cahëlehni ile rokëde. ³ Awa tame, vëyënta'w fu, tëhnaryinihëhni hnë wuhnë vësän mbëd' gë vëhi, vële pëbëk Iyir Ipacah, gë yasery, do hwëtahnëk. Kwëtëhnanëdëfuna hni i'yi doku. ⁴ Koyëna fuhnë kodëfun wo hahnëndafu iyëfa ña gë ikaranj vahné wanës Wënu ña.»

⁵ Vële hwëtahnëk va fop ma'wëniho watac. Më tëhnanihëhni vëhni: Ecen, asan ale hwëtahnëkawo dūs Wënu ña do pëbëko Iyir Ipacah, gë Filip, gë Përokor, gë Nikanor, gë Timon, gë Parëmenas, do gë Nikola mbë Antiyos nte salinjëko kobëri ña sali wasëwif. ⁶ Më tufinihëhni vëfayik va soje njëfanëhnihëhni do tindënihëhni wëbäk ña alewole vëhni fop.

⁷ Wanës Wënu ña campëdëho kwëlëkwël g'ahawary do iya'ß vële hwëtahnëk va nkwënadëniho dūs Yerusalem hna. Do wëla vësëna wasadëha vëyabah kwëtahnënihawo Yesu do ma'wëhniha.

Ipëla Ecen

⁸ Ecen, Wënu ña njëdëkawo ðus do pëbënëkawo fanka falëwu fa, ntidëho wëdahëse gë vifëmpëhnahnah visankaf bulunda hna. ⁹ Bare vësan vëryampo pëgwëlehnëni nkwajëtehnëndëniha. Vësan vërac vëvë cery calija nte wacëde «Cery Calija mba Vëramp vële Ravik» yeho. Ani matiniho: Siren, gë Alekësandëri, gë Silisi, do gë Asi. Nkwajëlëdëniho gë Ecen, ¹⁰ bare vëhodilohna tufahnëni gena toña wanës wacatah wadëwu wante nësëndanëdëhawo Iyir Ipacah inja.

¹¹ Soñe rac, më cosënihëhni vahnë ntehnëni nkwëryëniha ga nësëd wanës wante yewëdëha Moyis gë Wënu ña.

¹² Koyëna ntavëndanënihëhniwo bulunda ña, gë vicër bulunda va, do gë vëharan sariya va. Tac më nënëlehnëniha Ecen pëlanaha, njonihaha Mbara Vëhitiñ hna.

¹³ Njoryaryënihëhniwo fëna wasëde vëwër va më ntehnëni: «Ayi asan tëryëdina nës wameh soñe Cery Cëvah Cankaf Wënu ntëw fu ña gë Sariya Moyis ña.

¹⁴ Nkwëryëbunëha, ga ntehnëd, Yesu mbë Nasaret ñi nihëd Cery Wën Cankaf ña do nkwëcëdëd wënamu wante njëdäkëfu Moyis ña.»

¹⁵ Fop vële yeho hnam va ntañënihawo Ecen kabi nunihawo yëka ña had yëka mëleka nkehawo.

7*Wanës Ecen*

¹ Asëna wasadëha asankaf a më tëyëka Ecen: «Toña bi ye ile hnësëde soñe hu yi?»

² Awa më ntëkwaka: «Warëm mën gë vëyënta mën, nëparyino: Wën Hnañah ña karyëtahnëkawo rëm fu ña Abëraham ante nkeho Mesopotami hna ani gë njihahnënd ntëd Aran hna. ³ Më lehnëkawo: “Tavëry nkal hu ñi, gë hnënk hu yi do ayi hn'inkal nte rufëdëmi hna.”⁴ ⁴ Koyëna tavëko Abëraham nkal Kalëde ña ñi ntëd Aran hna. Tac ante cëmëko rëmu ña, Wënu ña më pakëtika hnë nkal nte yehahnërun gaki ñi. ⁵ Wënu ña ñoñ yëdëlawohna Abëraham kwëhn umë hnam, wëla fënkwaç fatoy yëdëlawohna. Bare më lehnëkawo njëdadëha nkal inja do vërahu kwëhnëdëni ge cëmëk. Hara wati rac, Abëraham kwëhnalëhniwohna ten vutah. ⁶ Wënu ña më lehnëkawo vutah vuntëwu va hnë nkal nte wok gena dëw hni ntëdëdëni, hn'ile nkedëni vëramp do ntidëni këm fo hnë wabëhn wakeme wahnah (400). ⁷ Wënu ña nkwëneko piniñëdëhëni bulunda ile lidëhëni vëramp ña. Ge ndëcëk watac, cahnëdëni hn'inkal tac do njijëni ani dënk, hn'inji nkal, cëmbëndëniho.⁸ ⁸ Tac Wënu ña kwëtëlëniho gë Abëraham do njëdähna namu háci ña nke dahëse kwëtëla ntëw hni ña. Awa Abëraham nagëhnikawo facan, Isak maciko, do kácëkawo ante nuñako wafac mbëd gë warar ña. Isak fëna koyëna kácëkawo aju Sakob, do Sakob fëna kácëkëhniwo viju, vële yeho warëm pëhw gë wahi waryënkwëryënk wã.

⁹ «Viju Sakob, vërac ñewary, fëlakëhniwo më nkwafëniha ahery hni Yosef, soñe ñi had aramp hn'inkal Esipët hna. Bare Wënu ña g'umë nkeniho. ¹⁰ Ntihëtëkawo mbër ntëwu ña fop do njëdäkawo yasery hafo Farawo ña, ahnañ Esipët, nëña ðus g'umë. Arac më ntika guverëner Esipët hna do gë tere ucankaf hna fop.

¹¹ «Tac tëkëlehi inte cankañ Esipët hna fop gë nkal Kanan ña. Ambër cankañ yeho. Warëm fu wã ñoñ vëwolohna nuñandëni ile tokëdëni. ¹² Sakob njëtako nkehëhna Esipët hna ile rokëde, do ryënkwëryënk wã më payëkëhni viju, warëm fu wã. ¹³ Ga njini higëna ña, Yosef më ntik njavëtëniha vicëru do Farawo ña njëtako vicëru va ye. ¹⁴ Tac Yosef më payëhnikë njinëhni rëmu Sakob gë tere lëwu ña fop. Vahnë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (75) nkeniho. ¹⁵ Awa Sakob gë tere lëwu ña njilehnëni gë Esipët; hnam cëmëniho umë gë warëm fu wañëntaw wã. ¹⁶ Sisem hna njiryeryiko wañas walëw hni wã, kwëtëni hn'iyag inte ntawëko Abëraham gë koryi hnë viju Hamor.

¹⁷ «Bulunda fu ña njañëniho do nkwënadëniho kwëlëkwël Esipët hna hafo tëhaj wati le ntihand Wënu ña ile nësëhnëkawo Abëraham ña. ¹⁸ Awa, ahnañ ale wok yëtëlawohna Yosef nawëgëko Esipët hna. ¹⁹ Ahnañ arac tokadëhëhniwo bulunda fu ña do këm fo ntidëhëhniwo vacërakëlo fu va porosinatëndëhni tavëdënihëhni vutah vunul va cëmëndëni.

²⁰ «Hnë yamani rac nagiko Moyis. Fatah fankwamah yeho, do Wënu ña ñahnëkawo. Ýalu hna njëwëndiko hnë wadëpera watar. ²¹ Tac më njëbik hnë kankel do ntabi hnë garyëla. Awa aryagu Farawo ña huufakawo do kwëdëkawo had fatah fantëwu. ²² Koyëna ñëñako Moyis fop uyët vëvë Esipët va do kwëhnako fanka hnë ile nësëdëho do ntidëho ña.

²³ «Ga nuŷak wabëhn wafëhw wahnah, Moyis pëhnako nji njëkihni vëŷëntaŷu vële nkeni hnënk va, viju Isërayel. ²⁴ Wati rac nukawo avë Esipët ga ntidëha këm fo avë Isërayel. Awa më ntëwëhnëka mbaŷ ntëŷu ŷa, ndaŷa avë Esipët ŷa. ²⁵ Ntiyahnekawo nkwëryëdëni wahnënk walëŷu wï, gë umë pehëtëdëhëhni Wënu ŷa, bare vëwëryëlohna. ²⁶ Ga pacëk, Moyis tëkatëkëhniwo vële nkeni hnënk va ga mëtëdëni do ñadëho konjëlehnëhni. Më ntehnëkëhni: “Wëlawo mën, hnënk yerun! Awa soŷe ye lilëdun këm fo aki?”

²⁷ «Bare ale lidëhawo aŷëntaŷu këm fo ŷa më cañëtaka Moyis ntehnë: “Ye yentahniki? Mo liki asankaf do ahitiŷ alëŷ fu? ²⁸ Aryaŷo bi ŷađu, gante ndaŷëruha ŷëhno avë Esipët ki?” ²⁹ Moyis ga nkwëryëk wanës watac, më nkaryëk nji ntëd hn'inkal Madiyan hna; hnam nuŷakëhniwo vutah vucan vuki.

³⁰ «Ga ndëcëk wabëhn wafëhw wahnah, mëleka haryëtahnëkawo Moyis wula hna, fagant humpen fatëh fante ŷagëdëhohna ðarël kuŷ nte wacik Sinayi hna. ³¹ Moyis pëmpëhnahnekawo ga nuk hwëdëh ha fatëh hna koyëna. Bare tëhadëho soŷe pëcëta wapacëk, më nkwëryëk kopa Ahwëhn a ga ntehnëdëha: ³² “Wën vacërakëlo hu ŷa yëfu, Wën Abëraham, Wën Isak, do gë Wën Sakob.” Moyis mbalëdëho, dëkëdïlohna njihn yëka ŷa.

³³ «Awa Ahwëhn a më ntehnëka: “Paryëtëry wapary nji, kabi hn'ile kahnëru hna cëvak. ³⁴ Nufu ambër bulunda mën ŷa Esipët hna, nkwëryëbu wako g'inëm dëŷ hni ŷa do cëliŷu, fehëtëwëhni. Tame, yij: payëdëmi gë Esipët.”^{*}

³⁵ «Moyis tac dënk ye nte nŷwëŷëniho ntehnëniha: “Mo liki asankaf do ahitiŷ?” Umë payëka Wënu ŷa had asankaf, afëhët bulunda g'idëma mëleka le sahnëhnikawo humpen fatëh hna. ³⁶ Umë sanikëhni Esipët hna. Ntiko wëdahëse gë viŷëmpëhnahnah hn'inkal tac, nte ntëmpëtaðëniho Wov Vëntah hna, do gë hnë wabëhn wafëhw wahnah wula hna.

³⁷ «Moyis tac dënk lehnëkëhni viju Isërayel: “Wënu ŷa canëhnëdëhuna kila had ami avë bulunda hun.” ³⁸ Do fëna, ante mbarëdëdëniho bulunda Isërayel wula ŷa, umë hahnëdëho yëbëlan vacërakëlo fu va gë mëleka le hnëshëhnëdëhawo hn'ikuŷ Sinayi ŷa. Hnam nuŷajëdëho wanës Wën wante yëdahnëd uwám usër soŷe njij pëyafu.

³⁹ «Bare vacërakëlo fu va vëŷađïlohna maŷëhnëniha; më cañëtaniha do pëhnani mbokani Esipët. ⁴⁰ Umë ntehnëniha Aron: “Dinëhnëryifu wamën wante ryënkwarëhëdëfu, kabi yëtëlëfuhna bi ye fëlaŷa aŷi Moyis nte sanikëfu Esipët nji.” ⁴¹ Awa më ndëhwarëni wën le mëntëlëni gë fañihni, ntinëhnëniha sadëha, do më ntini ambënt nëŷah soŷe ile ntini vëhni dënk ŷa. ⁴² Bare Wënu ŷa niŷahnëkëhniwo do tavëhni cëmbëdëni wahol wale ye g'ambin wï. Gante kerik kayëte wakila ki:

«“O bulunda va Isërayel,

Gena ami sënahnërun sadëha wusaŷ

gë wasadëha waŷëntaŷ hnë wabëhn wafëhw wahnah wula hna.

⁴³ Hali, ndibëdunëho gante-wo-gante

usank wën ile wacëdëho Molok ŷa

do gë wën hun ile liyarun wëntëlah

g'ikol nte wacëde Refan ŷa.

Ntiyarunëho waji wamën wuhnë dënk aŷuntahnëndu.

Soŷe umë fakëtandëmu hafo Babilon.”

⁴⁴ «Wula hna warëm fu ŷa kwëhnaniho usank ule ryënkwëtehnëdëho kwëtëla nte ntiniho Wënu ŷa gë vëhni ŷa. Usank rac ntiko Moyis gante ntehnëkawo Wën ka. Sifa ule tufëkawo ŷa ntiko. ⁴⁵ Urac, tëbalëdëdëniho warëm fu ŷa. Vëhni gë Yosue njonihho hnë nkal nte nkehahnëniho bulunda vële wok vëyëtëlahna Wën, vële ntak Wën haryënkwlëŷ hni va. Hnam nkoko afo David nke ahnaŷ. ⁴⁶ Arac nuŷako idëma Wënu ŷa kabi Wënu ŷa ñadëhawo. Awa David tëyëkawo maŷëryana nëmpët usank ŷa gë nte vëryik nte rëkëde cëmbahnënde, umë Wënu Sakob ŷa. ⁴⁷ Bare Cery tac Salomo^{*} vëryehnekë.

⁴⁸ «Bare, ile ye toña ŷa, Wën Hunte Sëpëk Fop ŷa dëdëdëna hn'acery nte mbëryëni vahnë. Wëlin ile pëyahnek kila ŷa:

⁴⁹ «“Wënu ŷa Ahwëhn a ntehnëk: ‘Ambin ŷa ye tinki naŷ mën ŷa,

nkal inji ye hn'ile yinëgehnañëdëfu wapary mën ŷa.

Iŷëhne sifa Cery hodun avëryëhnuno?

Añëhne cape kodëfu ŷëwu?

⁵⁰ Gena bi ami lik vëŷin fop?”

^{*} 7:34 7.34: Icahn 3.1-10 ^{*} 7:47 7.47 Salomo aju David yeho, ahnaŷ Isërayel had rëmu. Umë vëryehnekë Cery Wën Cankaf ŷa do njëtiko soŷe yasery ŷalëŷu (1 Vëhnaŷ 6; 1 Vëhnaŷ 5.9-14).

⁵¹ «Wùhnë vahnë vële kambëk vankaf vi, Wënu ña macëdëhu bare pidërun wasakahn hun† wã gë vanëf hun va, ñwëyëdunëha kwëlëkwël Iyir Ipacah inja! Had vacërakëlo hun va nkerun! ⁵² Nkehëhna bi kila ile nkoni vëvërehnëna? Ndawënihëhni vële fëyahndëfëho itëk Yesu, Asatah a. Do wùhnë, tame, nkwaferunëha do aryawëhnuna. ⁵³ Toña ye, nuñarun sariya Wën ña gë wamëleka ña, bare mawëhnëluhna muk!»

Icëm Ecen

⁵⁴ Vëhitinj vësanf wasëwif va, ga nkweyëni wanës watac, cenakëhniwo ntavah ña soje Ecen afo cemëlehnandëni aki fo wabeñ ña. ⁵⁵ Bare umë, pëbëkawo Iyir Ipacah inja, më kanjëk g'ambin do nu humpen inaŷ Wënu ña, do Yesu g'irëhw Wën kahnëko. ⁵⁶ Awa më ntehnëk: «Nëparyin: nudëfu ambin ñi pidëtak do Ajë Ahn'a g'irëhw Wën kahnëk.»

⁵⁷ Vële wëryëko wanës watac va, më ndekani d'us ciñalehnëni vanëf va, më nëñëlhëniha vëhni fop. ⁵⁸ Canëniha naŷ hna do ntutëdëniha gë wëraka soje ndawëniha. Vële wërahnëkawo Ecen va, jar nte wacik Sol kwëtehnhannëniho viŷi vilëw hni va.

⁵⁹ Wati nte ntutëdënihawo ña, Ecen njëfako ntehn: «Ahwëhn Yesu, kwëtehnhannëmi ntaŵary mën inja!» ⁶⁰ Tac njolehn ndëkwëhn do ndeka rëkwa ña gë fanka fop: «Ahwëhn, tavëhneriyihni uwi wëh!» Ga nësëk koyëna cemëlehn.

8

Ikorotehn vële hwëtahnëka Yesu

¹⁻² Sol nëjëkawo idaŷ Ecen ña. Nkeniho hnam vësan vële hahnëndako soje Wën mbañënihawo do konëhnëdënihawo d'us.

Fac rac dënk pëgwiniho koroteyehndëni d'us vële hwëtahnëka Yesu va Yerusalem hna. Vëhni fop campëniho vankol vambë Yude gë Samari hna, vëfayik va fo woko hnam. ³ Sol, umë njawërdëfëho mbëvehnëhni vële hwëtahnëk va; njidëho tere-wo-tere canëndëhni, vësan gë vësëval, cëdëndëhni.

Doku Filip Samari hna

⁴ Vële sampehniko va ndapëniho wayal hna pëyahndëni Wanës Wakasëk ña. ⁵ Filip njiko naŷ cankaf Samari hna pëgwëlehn nësëhnëndëhni soje Arëhnayik a vahnë vëvë hnam va. ⁶ Bulunda ña fop nëpadënihawo Filip gë yasery kabi nkweyëniho ga nësëde vifëmpëhnahnah vile ntidëho va do nuniho: ⁷ vëyabah vële nkeniho gë wayine va cahñënihëniwo ndekatëndëni d'us; do vëreyah gë vële ye vorovoro vëyabah njëreniniho. ⁸ Koyëna, naŷ inja hne uhnatah sankaf nkeho.

⁹ Hara, asan ale wacik Simo lëdëntiko hn'ankol tac do mbilayo kavëla ntidëho. Pëmpëhnahnëndanëdëhëniwo bulunda Samari ña do naŷnadëho. ¹⁰ Fop bulunda ña, vutoy gë vënaŷah per, nëpadënihawo pary. Ntehnëdeho: «Ayi asan fanka Wën fa dënk ye, fale wacëde "Fanka Fahnaŷah."» ¹¹ Mbiyëko ga pëmpëhnahnëndanëkëhniwo gë mbilayo kavëla lëwu ña, soje umë nëpadënihawo pary. ¹² Bare ante pëyakëhniwo Filip Wanës Wakasëk soje Naŷ Wënu ña do gë soje Yesu Këris ña, kwëtahnëniho do njaryiniho vësan gë vësëval per. ¹³ Simo umë dënk më lehnëko kwëtahnëk do njaryiko. Kobëri tac, ñawëd'lawohna Filip kabi pëmpëhnahnëkawo d'us vifëmpëhnahnah gë wëdahëse wade nudëho ña.

¹⁴ Ante njëtaniho, vëfayik va Yerusalem hna, vëvë Samari va maŷëni wanës Wënu ña, më payënihëhni ŷal hni hna Piyer gë San. ¹⁵ Vëhni ga tëkëni Samari hna, umë muntanënihëhni vële hwëtahnëk va nuŷahnëni Iyir Ipacah inja ¹⁶ kabi Iyir Ipacah inja cëlëlohna ten wëla hne aryampo hne vëhni; g'uŷac Ahwëhn a Yesu fo njaryiniho. ¹⁷ Awa Piyer gë San më tindënihëhni wëbák ña nuŷalehnëni Iyir Ipacah inja.

¹⁸ Simo ga nuk vële hwëtahnëk va njëdayini Iyir Ipacah inja ante tindënihëhni vëfayik wëbák ña, më ñaaf njëdahn koryi vëhni Piyer gë San ¹⁹ ntehnëhni: «Mawëryanëryino ami fëna inji mëk, soje ale-wo-le rindëdëfu wëbák ña nuŷahn Iyir Ipacah inja.»

²⁰ Bare Piyer më ntëkwaka: «Arabi mbëvehni koryi hu ŷi gë wëjë per, kabi naharu uyëd Wënu ña kode ntaŷi! ²¹ Tëfëlihna wëla toye alinti doku le lidëfun ŷi, kabi ntaŷary hu ña catëna haryënk Wën hna. ²² Tavëry iña hu meh inji do muntaryehna Ahwëhn a soje, ge kod nke, tavëhnahni iña meh nte hwëhnaru ntaŷary hu ñi. ²³ Ha, tavëry kabi nudëfu njapëru do aramp wameh yeru.»

²⁴ Awa Simo më ntehnëkëhni vëhni Piyer gë San: «Muntanëryinoŵa Ahwëhn a wùhnë dënk soje antë nkewo iñë hne wante hnësërun ñi fop.»

† 7:51 7.51 Pidërun wasakahn hun: Wagërek hna ntehnik vintaŵary hun va kácina. Rac fëhnëtanëk vëyentaryahnina bulunda Wën hna.

²⁵ Vëfayik vëhi va, ga puhnani nës ile njëtëniho soje Ahwëhn a Yesu do pëyahneni wanës wadëwu ña, mbokalehnëni Yerusalem. Nkaw hna pëyahnehëdëniho vankol Samari vayabab Wanës Wakasëk ña.

Filip gë asan avë Ecopi

²⁶ Fac ryampo mëleka Ahwëhn lehnëkawo Filip: «Yiryeyi g'ankaw yirah nte wätëk Yerusalem yid Gasa ñi.» ²⁷ Awa Filip njilehn tañ. Nkaw ntëwu hna, nulehna asan. Asan arac alënënik avë Ecopi yeho, ale hwëtëhahniko hnapul Kandas ña, ahnaŵ aséval avë Ecopi ña. Soje icëmb Wënu ña njiko Yerusalem hna ²⁸ do gë yalu mëncëdëho. Saret lëwu hna ntañako do kayëte nte kerëko kila le waciko Esayi ña karanjëdëho. ²⁹ Iyir Ipacah ña më ntehnëka Filip: «Yiryeyi arëka iyï saret.»

³⁰ Filip më nkaryëk, tëhahna, do nkwëryëdëho avë Ecopi ña kayëte kila Esayi ña karanjëdëho. Umë tëyëka: «Nkwëryëdu bi ile haranjëdu yi?»

³¹ Asan a më ntëkwak: «Hak kodëfu wëryu, ge ahnë pacënëhnëdëlohna?» Do umë ntehnëka Filip kayënti saret hna ntaña d'arël lëwu.

³² Hara viñi Vikerëh karanjëdëho:

«Nkeho had ife

ile yiryeryëde gante ndawëde,

ndemëhnako had fape fante wok kodina nës haryënk

ale wëcëdëha imul,

umë fëna ñoñ nësëna.

³³ Cëfëhnanik do nuñana satah.

Ahnë kodina nës soje vutah vuntëwu va

kabi kobëri fo ntihtëk duniya li.»

³⁴ Avë Ecopi ña më tëyëka Filip: «Këlami, pëyarye bi soje mo nësëd kila yi aki? Soje lëwu ña dënk bi, ma ahnë ahawary ye?» ³⁵ Awa Filip më tebak wanës ña, pëgw hnë Vikerëh vitac dënk, më nësëhnëka Wanës Wakasëk wëba Yesu ña.

³⁶ Nkonihon njindëni tëkëlehnëni hn'ile nke wënka. Awa avë Ecopi ña më ntehnëk: «Wëlin wënka; ye wëmayëhnëd yaryiwu?» ³⁷ [Filip më ntëkwaka: «Ge kwëtahnëru gë intawary fu ña fop, koderu ayaryi.»] Awa asan a më ntehnëka: «Kwëtahnëbu Yesu Këris Aju Wënu ña ye.» ³⁸ Tac Filip më kahndëhnëk saret ña cëlëlehnëni g'umë wënka hna do njarya. ³⁹ Ga ndanini wënka hna, Iyir Ahwëhn a nufëlehna Filip. Asan a golohna nunda, bare nkoko njind nkaw ntëwu ña g'uhnatah. ⁴⁰ Filip umë nulehn hnë nkol Asot hna nkeho, tac më tëfëk naŵ g'inaw, pëyahnehënd gante-wo-gante Wanës Wakasëk ña, hafo wati nte tëkëko hn'inaw Sesare hna.

9

Sol kwëtahnëka Yesu

¹ Hnë wati rac, Sol nahan dëwu ña fop idaw vile hwëtahnëkawo Ahwëhn a fo yeho. Njiko asëna wasadëha asankaf hna ² do tëya vëkayëte vante tufahnëd njëtahni hnë valacina vambë Damas hna bi mo nke. Koyëna, ge tëkatëkëhni hnam wësan ma wësëval vële rëfëd Nkaw Ahwëhn a, vëkayëte vatac wawëryanëdëhawo pëlahni do njiryeryëhni Yerusalem. ³ Awa gë Damas njidëho do tëko tëha naŵ tac ante penëkawo tañ caharaŵ humpen hunte wätiko g'ambin ña. ⁴ Njolehn do nkwëryëlehn kopa ga ntehnëdëha: «Sol, Sol, soje ye vërehnëduho?»

⁵ Sol më tëyëka: «Ahwëhn, mo yeru?»

Më ntëkwaka: «Ami, Yesu, nte vërehnëdu ña ye. ⁶ Tame matëry, tënkëry naŵ hna, do hnam pëyaderu ile rëfëka ali ña.»

⁷ Vële tëfëlëniho Sol va vëhodilohna mbok ñënkani do vëhodilohna fëna nësëni iñë. Nkwëryëdëniho dus kopa ña, bare vëhnudflawohna ahnë. ⁸ Sol matëlehn, ñes dus, bare golohna nund. Awa më pëlayik vák ña kahi tëkaryi gë Damas. ⁹ Hnë wafac warar mëpëko, do tokëdëlohna, cedëlohna fëna.

¹⁰ Hara, Damas hna nkeho ale hwëtahnëk do wacëdeho Ananiyas. Ahwëhn a karyëtahnëkawo do nteha: «Ananiyas!»

Umë ntëkwaka: «Ahwëhn, ani nkebu.»

¹¹ Ahwëhn a më ntehnëka: «Yiryeyi tameki kalu ile wacëde Kalu Satah, do tere Yuda hna. Tëyalëryehna asan avë nkol Tarës ale wacëde Sol ña. Iyï wati dënk iyëfa njëfad ¹² do, hn'ikaryëtahn, nukawo asan ale wacëde Ananiyas tënkëko tere hna do tinda wëbák ña mëpëtahna.»

¹³ Ananiyas më ntehnëk: «Ahwëhn, vahnë vëyabab nësëhnëniho soje ayi asan do pëyaniho fop wameh wante ntikëhni vahnë hu va Yerusalem hna. ¹⁴ Do nijjëk hn'ani gë fanka wësankaf wësëna wasadëha va soje pëlahni fop vële ramahnëki va.»

¹⁵ Bare Ahwëhn a më ntehnëka: «Yirye, kabi tëhnaŋuŋa aŋi asan nke aryokunëhn mën, do ntidëfuha ayëtëndan uwac mën hnë vële wok vëyena wasëwif hna gë vëhnaŋ vëlëw hni hna, do gë hnë vahnë vëva Isërayel hna fëna. ¹⁶ Tufëdëfuha ami dënk fop ile rëfëka korot soŋe mën ŋa.»

¹⁷ Awa Ananiyas njilehn. Ga tëkëk, tënkëko tere hna, tinda wëbák ŋa Sol do ntehn: «Aŋënta mën Sol, Ahwëhn a Yesu haryëtahnikino nkaŋ nte rëfiruho hna, payiko soŋe aholahn avoka hnund g'ahaŋary do pëbahi Iyir Ipacah iŋa.» ¹⁸ Taŋ, ile ye had vakuŋ wuwis njolehna vinkër Sol hna do kolëlehn mbok nund g'ahaŋary. Awa matëlehn do nŋaryi. ¹⁹ Tac tokëk do fanka fa mbokalehna.

Sol gë vahnë vëvë Damas

Sol wafac nïwëntiko gë vële hwëtahnëk va Damas hna. ²⁰ Pëgwëlehn karaŋëndëhni calinŋa wasëwif hna pëyahndë Yesu Aju Wënu ŋa ye. ²¹ Fop vële hnëpacëhawo va pëmpëhnahnëkëhniwo do tëyëdëniho: «Gena bi aŋi asan horotehnëdëhëhniwo Yerusalem hna vële ramahnëka Yesu va? Do yijëna bi ani wakwëhnampër soŋe pëlahni do njiryeryëhni hnë vësankaf vësëna wasadëha hna?» ²² Bare Sol nkwënadëhawo fanka fa karaŋ dëwu hna do wasëwif wale lëdëko Damas wä vëyëtëlohna bi ye nahadëni ante tufëdëhëhniwo wapacëk Yesu ye Arëhnayik a.

²³ Ga mbiŋyëk Sol hnam, wasëwif wä më pëhnani ndampo fo ndawëhnëniha, ²⁴ bare pëyayiko wante pëhnalëniha ŋa. Njëkadëho warënka naŋ hna g'umëd gë g'anent, soŋe kolahni ndawï. ²⁵ Umëd ndampo, vële hwëtahnëk karaŋëdëho va hnë kankel njëbënihawo, nŋoniha, cëlëndëniha hamëhni kece sankaf ile heceyahniko tenda hna.

Sol Yerusalem hna

²⁶ Ga tëkëk Yerusalem hna Sol njëkëhnahnëko mbarëlenti gë vërëfal va, bare fop ntakekëhniwo g'umë, kabi vëhwëtahnëlohna bi paryi gë vëhni nkentik. ²⁷ Awa Barënbabas më nufëka njoka vëfayik hna. Umë tëfëtahnëkëhni gante nukawo Sol Ahwëhn ka nkaŋ Damas hna do gante nësëhnëkawo Ahwëhn ka. Pëyakëhniwo fëna gante karaŋëdëhëhniwo vahnë va g'uŋwac Yesu wä Damas hna g'ikwëtahn cankaŋ. ²⁸ Kobëri tac, Sol gë vëhni nkentiko, njasëlehnëdëho Yerusalem hna gante ñad ka do karaŋëdëhëhniwo vahnë va g'uŋwac Ahwëhn a g'ikwëtahn. ²⁹ Nësëhnëdëhëhniwo fëna wasëwif wale hnësëd wanës wagërek ŋa do nkwaŋëlëdëniho gë vëhni, bare vëhni fëna njëkëlehnëdëniho ndawëniha. ³⁰ Ante njëtani vële hwëtahnëk ŋa më nŋoniha hafo hn'ankol Sesare hna do, hnam, më cañëtëniha nŋi hn'ankol Tarës hna.

³¹ Awa fop vële hwëtahnëk vëvë Yude, Galile, do gë Samari hna yam nkeniho, naŋdëdëniho hnë kwëtahn hna; ankaŋ Ahwëhn ŋa tëfëdëniho, do nkwënadëniho, g'idëma Iyir Ipacah iŋa.

Iyërën Ene

³² Hnë wafac warac Piyer njasëlëndëho nkal hna fop. Hnë fac ryampo cabëko hnë vële hwëtahnëkawo Yesu do lëdëko hn'ankol Lida hna. ³³ Umë tëkatëka asan ale wacik Ene. Vorovoro nkeho: matëlohna hn'ipad dëwu hna kobëri wabëhn mbëd gë watar. ³⁴ Piyer më ntehnëka: «Ene, Yesu Këris njërëneki! Matëry afëhwët ipad hu ŋi.» Ene matëlehn taŋ. ³⁵ Fop vële lëdëko Lida va gë vëvë laŋ Saron va nunihawo do kwëtahnënihawo Ahwëhn a.

Ibëhn Dorëka

³⁶ Asëval ale hwëtahnëk yeho nkol nte wacik Yafa. Tabita maciko. Uŋi wac «Dorëka» ye gë wanës wagërek ŋa, (umë lehnëde «incaw»). Uli fëren fo pabëko g'uryema vëhaŋëhna. ³⁷ Wati rac tesëko cëmëlehn. Ga nŋaryik ñas iŋa, më kwëtik hnë cery mbë yaŋ etas hna. ³⁸ Vële hwëtahnëk vëvë Yafa va njëtaniho Piyer Lida hna nke, darël lëw hni. Më cañëtënihëhni vësan vëhi, payënihëhni aki: «Këlayiru, yij ŋal fuhn'a hara biŋyëlihna.»

³⁹ Awa Piyer tëfëlëntëlehn gë vëhni. Ga tëkëni, më njiryeryik cery nte ye yaŋ etas hna. Vële cëmaryëk vësan va fop tëhanihawo kotëndëni; tufëdënihawo vacud gë viŋi vihaŋary vile ntidëho Dorëka ante nkoko cëmëna ŋa.

⁴⁰ Piyer më canëkëhni vahnë va fop. Më ndëkwëhnëk do njëfa. Tac cahëtak gë cape iŋas do ntehn: «Tabita, matëry!» Umë nsesëk. Ga nuka Piyer, matëlehn ntaña. ⁴¹ Piyer më pëlaka vák ŋa ndemaka mat. Macëlehnëhni taŋ vësëval vële cëmaryëk vësan va gë vële hwëtahnëk vëhaŋary, tufëkëhni ga njënëk. ⁴² Njëtayiko naŋ Yafa hna fop do vëyabah kwëtahnënihawo Ahwëhn a. ⁴³ Piyer mbiŋyëko Yafa hna; hnë tere avál ale waciko Simo hna nkeho.

10

Piyer vēhni Korēney hna

¹ Nkeho, Sesare hna, asan ale waciko Korēney; kapiten yeho hnē kan wasoɗaɗe wavē Rom le wacēdeho «Kaj vēvē Itali». ² Kahnēndako icēmb Wēnu ŋa, do ntakēdēhawo umē gē vēvē tere lēwu va fop. Ndemaɗēhēniwo ɗus vēhaɗēhnaḥ vēvē ɓulunda wasēwif va, do nɗefadēhawo Wēnu ŋa kwēlēkwēl. ³ Fac ryampo, ga carētak lav a, ikaryētahn nuɗako: mēleka Wēn nuko wapacēk ga tēnkēd tere lēwu hna do ntehna: «Korēney!»

⁴ Korēney ntaŋekawo mbalatēnd do tēya: «Nēpaɗēmi, ye ye?»

Mēleka ŋa mē ntehnēka: «Wēnu ŋa nkwēryēk iyēfa hu ŋa do mawēhnēki. Nuk fēna ile ryemaɗuhēhni vēhaɗēhnaḥ va. ⁵ Awa tame payēryihni vahné Yafa njini njojēniha ale wacik Simo Piyer ŋa. ⁶ Hnē tere avāl ale wacik Simo hna nke, ale lēɗēk tēfary wov hna.»

⁷ Ga njik mēleka le hnēsēhnaḥkēndēha ŋa, Korēney mē macēkēhni taŋ vēhi vēryokun vēlēwu hna do gē soɗaɗe ryampo ale ryokunēhnēdēhawo. Arac fēna ahañndak soŋe Wēn yeho. ⁸ Umē pēyakēhni fop ile ryecētak takan ŋa, tac payēlehnēhni gē Yafa.

⁹ Ga pacēk, ante nkēhnēko tēk lav a nkaf hna, njidēniho do tēhaniho Yafa. Hnē wati rac Piyer kayēko yaŋ teras cery hna soŋe iyēfa. ¹⁰ Umē njoka inte do ñaɗēho tok. Wati nte nēgēhnēdēho roka ŋa, mē nuk iñē hn'ikaryētahn. ¹¹ Umē nuk ambin ŋa ga piɗetak, do iñē sēlendaɗēdēho nkal li, nkeho had ipand yankah nte fērētik do pēlayi vacape vanah tak. ¹² Hn'ipand tac, sifa wulawū gē wusawū fop yeho hnam, gē vile huhad nkal li, do gē wusēry. ¹³ Mē nkwēryēk kopa ga ntehnēdēha: «Matēry, Piyer, dawēryihni do asemēhni!»

¹⁴ Bare Piyer mē ntēkwak: «Muk! Ahwēhn, koɓēri tokēla ile mbañēk sariya fu ŋa ma wok pacēna.»

¹⁵ Kopa ŋa mē mbok ntehnēka kat: «Ant'alehn pacēna ile pēyahñēk Wēn pacēk ŋa.»

¹⁶ Wahwēnta warar ntiyako koyēna, tac pand ija mbokalehn g'ambin.

¹⁷ Piyer pēmpēhnañēkawo do tēyaɗēho bi ye pēhnētanēd iñē ile nuk ŋi. Hnē wati rac, vēle payiko Korēney va tēyalēdēniho tere Simo ŋa, do tēkēlehnēni rēnka hna. ¹⁸ Umē mēcalēni tēyēni: «Ani bi nke asan ale wacēde Simo Piyer ŋa?»

¹⁹ Wati nte nkoko Piyer nahand soŋe iñē ile nuk ŋa, Iyir Ipacah ija mē ntehnēka: «Nēpary, vēsan vērar rēyalēdēhi. ²⁰ Cēlēry, ayiwu tame gē vēhni nta gwajēlehnalihna, kabī ami fayikēhni.»

²¹ Awa Piyer mē cēlēk nji hn'ile nkeni vēsan hna do ntehnēhni: «Ami ye ale yēkēlehnēɗuna. Soŋe ye yijērun?»

²² Umē ntēkwaniha: «Kapiten ale wacik Korēney ŋa fayikēfu. Asan asatah ye, ale lakēdēha Wēnu ŋa do wasēwif wā fop ŋahnēniha. Mēleka Wēn lehnēka macehni ayi tere lēwu hna soŋe nēpa ile lehnēduha ŋa.» ²³ Awa Piyer mē ndēnēkēhni ndakētini hnam.

Ga pacēk, kahnētantēlehni gē vēhni do vēryampo hnē vēle hwētahnēk vēvē Yafa va ntapēhnanihawo. ²⁴ Ga mbok pac kat, tēkēlehnēni Sesare hna. Korēney napēdēhēniwo; payehñēkēhniwo vahné vēlēwu va do gē wēlawoŋu wā njijēni. ²⁵ Wati nte nkēhnēko tēnk Piyer tere ŋa, Korēney kacakawo, ndēkwēhn nkaɗa g'icēmb. ²⁶ Bare Piyer matēndēkawo ntehna: «Matēry! Ahnē fo yeɓu, ami fēna.»

²⁷ Tac, ante nkonihni nēsēlēndēni gē Korēney tēnkatēndēni tere hna, Piyer tēkatēkēhniwo hnam vahné vēyabah ga mbarēni. ²⁸ Umē ntehnēkēhni: «Njētērun sariya wasēwif ŋa mawēryanēlahna sēwif njind hnē tere ale wok gena sēwif ma nkeni lawo. Bare ami, Wēnu ŋa nkwēryēndanēko tēfēlahna kehayī ahnē, ntiyi ale wok pacēna. ²⁹ Soŋe umē ye, ante macirunēho nji, nijijēbu hara nahalenta. Awa ñakēndēbu yētu bi ye wācehnirunēho.»

³⁰ Korēney mē ntēkwaka: «Nuɗak wafac wahnah, gē iɗi wati ki dēnk, ŋal mēn hna nkeɓuho, iyēfa iɓē g'anent ŋa, yēfaɗēfuho. Taŋ, asan ale liyak viyi vilancah kahnēlehn haryēnk w mēn ³¹ do ntehno: “Korēney, Wēnu ŋa nkwēryēk iyēfa hu ŋa do kwētahnēk hakili iɗema nte ryemaɗuhēhni vēhaɗēhnaḥ nji. ³² Awa payēryihni vahné Yafa njini njojēniha Simo Piyer. Hnē tere avāl ale wacik Simo nke, ale lēɗēk tēfary wov hna.” ³³ Payēlehnēryiɓuhēhni vahné do camehnēmi gante mawēru ayij ki. Tame, haryēnk w Wēn hna nkeɓun soŋe ahnēpayi fop ile ntehnēki Ahwēhn afēyafu ŋa.»

Wanēs Piyer hnē tere Korēney hna

³⁴ Awa Piyer mē teɓak wanēs ŋa ntehn: «Tame nkwēryēbu ɗus: Wēnu ŋa dēbēndēlehnēlēhniha vahné va, ³⁵ bare, hn'inkal-wo-nkal hna, ale-wo-le lakēdēha g'umē do liɗ usatah a, Wēnu ŋa nēɗahnēdēha g'ahnē arac. ³⁶ Njētērun Wēnu ŋa

nësëhnëkëhniwo bulunda Isërayel ya soje pëyahnehni yam lëwu le hnujafë gë Yesu Këris, nte ye Ahwëhn vahnë fop ja. ³⁷ Ga ndëcëk ante ntehnëdëhëhniwo San vahnë ntini njaryini ja njëtërun ile liyako pëgw Galile hna ten hafo Yufë hna fop. ³⁸ Tac njëtërunëha fëna Yesu mbë Nasaret do gante njëd'aka Wënu ja Iyir Ipacah, pëbënëka fanka. Umë njasëlehnëk hna ntitënd ufërën do, kabi Wënu ja gë umë nkeniho, njërenëdëhëhniwo vële mbërehnëdëho Sintani.

³⁹ «Wasëdë ile ntik fop Yerusalem hna do gë ile wojëk hn'inkal wasëwif wã yëbun. Vëhni, hnë kërëwa pakëniha, ndawëniha. ⁴⁰ Bare Wënu ja mbëhnëndanëka fac rarëna hna; do ntik tufëhna. ⁴¹ Gena haryënk w bulunda hna fop tufëhnako, bare haryënk w fuhnë, wasëdë wale tëhnako Wënu ja umë dënk kobëri ja do tokëlahnëbun celahnëbun g'umë ante mbëhnëndanëkawo Wën vësëm ja. ⁴² Ntehnëkëfu haranëfuni bulunda ja do fëyahnefu umë ye ale tëhna Wën kitiñëhni vësëm gë vële wok vësëmëna va. ⁴³ Soje lëwu ja nësëni wakila ja fop. Ntehnëni ale-wo-le hwëtahnëdëha ja nujad soje lëwu ja itavëhn wameh wadëwu ja.»

Vële wok vëyena wasëwif hnujad Iyir Ipacah

⁴⁴ Ante nësëdëho Piyer watac ja, Iyir Ipacah ja cëlëlehni hnë vële hnëpadëho wanës wadëwu hna fop. ⁴⁵ Wasëwif wale hwëtahnëko lapëhnakawo Piyer, ga nuni njëd'ayini Iyir Ipacah ja vële wok vëyena wasëwif va fëna, pëmpëhnëkëhniwo d'us. ⁴⁶ Nkwëryëdëhëhniwo ga nësëdëni vanësa vante wok yëtina do cëmbëdëhniwo Wënu ja.

Awa Piyer më ntehnëk: ⁴⁷ «Hak kodë njwëyi vëyaryëdëna hnë wënka vële hnujad Iyir Ipacah ja had gë fuhnë ki?» ⁴⁸ Tac më ntehnëk njaryini g'u'wac Yesu Këris wã. Më tëyëniha Piyer nëwënti gë vëhni wafac toye.

11

Itëfëta Piyer Yerusalem hna

¹ Vëfayik va gë vële hwëtahnëk vële yeho hnë resiyo Yufë va njëtaniho vëryampo hnë vële wok vëyena wasëwif va kwëtahnëni wanës Wënu ja. ² Awa mbokajënd tuñ Piyer Yerusalem hna, wasëwif wale hwëtahnëkawo Yesu va nirađëhniwo ³ ntehnëdëni: «Tënkëru hnë vële wok vëyena wasëwif do tokëntiru gë vëhni!»

⁴ Awa Piyer pëgwëlehn tëfëtanëhnëdëhni ile ryëcëtake ja, ryampo, ryampo, ntehnëhni: ⁵ «Wati nte nkebuho Yafa ja, iyëfa mbë g'anent yëfadëfuho hnutu iñë hn'ikaryëtahn ga cëlëndajëd g'ambin: ile ye had ipand yankah inte fëretik pëlayi vacape vanah nkeho, cëlëndajëdëho yjënd darël mën. ⁶ Njëkëdëfuho wapacëk ile yeho hn'ipand tac ja, umë hnuhuhëhni wusaw, gë wulaw, gë wule huhad nkal li do gë wusëry. ⁷ Tac më wëryëbu kopa ga ntehnëdëho: «Matëry, Piyer, d'awëryihni do asemëhni!»

⁸ «Bare më lëkwa: «Muk, Ahwëhn! Kobëri tokëla ile mbañëk sariya fu ja ma wok pacëna.»

⁹ «Kopa ja më mbok ntehnëko g'ambin: «Antë alehn pacëna ile pëyahnek Wën pacëk ja.» ¹⁰ Watac wahwënta warar ntiyako koyëna, tac fop mbokalehn g'ambin.

¹¹ «Hara, hnë wati rac dënk vësan vërar rëkiko tere ile yehahnëbuho hna: Sesare matiniho do hnë jal mën hna payijiniho. ¹² Iyir Ipacah ja më ntehnëko rëfëléfu gë vëhni hara gwajëlehnala. Vëyënta mën imbëd g'aryaw vële yojëbu hnani vi ntapëhnanihowo Sesare hna do tënkëbunëho gë vëhni per tere Korëney hna. ¹³ Arac tëfëtanëkëfuno gante nukawo mëleka ile rënkëko tere lëwu ja do lehnëkawo: «Payëryihni vahnë Yafa hna soje njojëniha Simo nte wacëdë Piyer. ¹⁴ Pëyadëhi wanës wante fehëtëdëhu wëjë gë vëvë tere hu va fop.»

¹⁵ «Awa pëgwëbuho hnësëhnëdëwëhni ante cëliko Iyir Ipacah ja hnë vëhni gante cëliko ten hnë fuhnë ka. ¹⁶ Ryënkwëtalehnu wani wanës Ahwëhn: «San gë wënka njaryëdëho, bare wuhnë, g'Iyir Ipacah ja njaryëdërun.» ¹⁷ Awa Wënu ja koyëna njëdëkëhni Iyir Ipacah ja gante njëdëkëfu ante kwëtahninëka Ahwëhn a Yesu Këris. Mo lë yebu, ami, wëyahnu ile ntik Wënu ja?»

¹⁸ Ante nkwëryëniho wani wanës nja, fop ndemëhnalehnëniho do cëmbëdëniha Wënu ja ntehnëdëni: «Awa paryi nke Wënu ja njëd'akëhni vële wok vëyena wasëwif imëk nkwëcëtanani vankeya vantëw hni va do nujani itënk uwám usër hna.»

Mbara vële hwëtahnëk vë Antiyos

¹⁹ Vële hwëtahnëkawo Yesu va fop mbërehniniho ante ndawiko Ecen ja do umë forosjehnëkëhniwo campëni. Vëryampo hnë vëhni njiniho hafo Fenisi, Sipër, do gë Antiyos, bare wasëwif fo karanëdëniho wanës Wënu ja. ²⁰ Vëryampo vëvë Sipër do gë Siren va njiniho Antiyos hn'ile karanëdëhëhniwo Wanës Wakasëk ja soje Ahwëhn a

Yesu vële wok vëyena wasëwif. ²¹ Fanka Ahwëhn fa gë vëhni nkeho. Afo kore yaabah kwëtahnëniho do mawëni tëfëndëniha Ahwëhn a.

²² Awa vëvë mbara vële hwëtahnëka Yesu vë Yerusalem va njëtaniho wani wakasëk do payëniha Barë nabas nji Antiyos hna. ²³ Ga tékëk nut gante njëdëkëhniwo ka Wënu ña vële hwëtahnëk va, natëkawo do kamëna'yëhnëkëhniwo fop vële hwëtahnëk va nko kahëndanëhniha Ahwëhn a g'ikwëtahn ya'wah. ²⁴ Barë nabas asan a fërën yeho, pëbëkawo Iyir Ipacah iña do g'ikwëtahn iña hnë wati rac vahnë vëyabah kwëtahnënihawo Ahwëhn a.

²⁵ Tac Barë nabas njilehn hn'ankol Tarës njëkëlehnehna Sol. ²⁶ Ga nujëka, umë njojëka Antiyos. Umë ntini bëhn ña fop hnë cery sali vë hnam hna, do karanënihëhni vahnë vëyabah. Antiyos hna maciniho vële hwëtahnëk va ryënkwëryënkwa ña Vahnë Këris.

²⁷ Hnë wafac warac, wakila matëniho Yerusalem njini Antiyos. ²⁸ Aryampo hnë vëhni Agabus maciko. Iyir Ipacah iña hnësendëhawo ntehn bi'yëdina inte cankaf yëf duni'ña hna fop. (Nkelehn, hnë wati nte nkeho Këlod ahna'w a.) ²⁹ Awa vëvë hwëtahnëk vëvë Antiyos va pëhnalehni ale-wo-le hnë vëhni njëdahn ile mëkëf ña njëdanahnini ndemahnini vële hwëtahnëk vëvë resi'yo Yude va*. ³⁰ Umë ntiniho do njëdanihëhni uyëf rac Barë nabas gë Sol njinenëhnihëhni vicër va soje vële hwëtahnëk Yude va.

12

İcëm Sak do ipëla Piyer

¹ Hnë wati rac, ahna'w ale waciko Erof Agëripa ña këm fo ntidëhëhniwo vëryampo vëvë cery sali vë Yerusalem va. ² Umë ndawëhnëka gë sëlame Sak, aheryo San. ³ Nuko watac nënjëkëhniwo wasëwif wa, awa hnë wati ambënt mburu kwëhn levir këm hna, më pëlayehneka Piyer fëna. ⁴ Ga pëlayik Piyer më cëdehneka, do kwëtehnahnëhni wakore wahnah wasodafe wahnah wahnah nëmpëtëlëndëni njëkandëniha. Ñadëho tufahna bulunda hna ge ndëcëk ambënt Pak ña.

⁵ Awa Piyer kaso hna kwëtiko, bare vëvë cery sali va muntađënihawo Wënu ña kwëlkëwël soje lëwu ña.

İtav Piyer

⁶ Hara umëf nte pëhnahnëko Erof, ge pacëk, njohna Piyer kitini tase bulunda ña, Piyer gë vankëncanëbëhniho gë wasodafe wahi. Yëbëlan lëw hni ndakëko wakwëf do vëyëka vëhi vëyënta'w va ale-wo-le yëwa lëwu hna nkeho haryënkwa rënka kaso hna. ⁷ Taj, mëleka Ahwëhn karyëtahnëka kaso hna gë humpen hucankaf. Mëleka ña më ñakëka Piyer wabëv hna, nëgëta do ntehna: «Matëry ñap!» Awa vankëncanëbëhni wëbák wadëwu hna.

⁸ Tac mëleka ña më ntehnëka: «Ñëbary ryl hu ña do afërya wapary hu ña.» Piyer më mawëhnëka do mëleka ña më nkwënkë: «Cudary cud cankaf hu ñi do arëfe.» ⁹ Piyer më tēfēlehnēdēha hara yētēna toña ye fop ile ntidëho mëleka ña: ntiyahnëkawo huđakery ye. ¹⁰ Umë ndëcënihëhni vëyëka vëryënkwëryënkwa va, tac vëhigëna va do tēkēlehnēni haryënkwa rënka waryëhwëra ile pabëlëni inaw ña. Rënka rac pidëtalehn umë fo haryënkwa lëw hni. Cahnëlehnëni tondani ankaw, do taj mëleka ña tavëlehna.

¹¹ Awa Piyer më njavëtëk ile liyak ña do ntehn: «Tame, njëtëbu dus toña ye: Ahwëhn a payika mëleka lëwu ña, pëhëto hn'imëk Erof hna do gë fop wameh wante ñakëndëni ntiniho bulunda wasëwif wa.»

¹² Ga njavëtëk watac, më njik tere Mari, hnëmu San nte wacëde fëna Marëk hna. Vahnë vëyabah varëko hnam soje iyëfanëhn dëwu. ¹³ Më mbankëk rënka ña do aryokuj ale waciko Rod më njijëk do tēya bi mo ye hnam. ¹⁴ Më njavëtëk hohna lëwu ha do, hnatah lëwu ña, tavëlehn pidëtëna, nkary bambery pëyah: «Piyer ye! Për hna nke!»

¹⁵ Umë ntehnëniha: «Cenaki!» Bare njawëneko paryi toña ye. Awa më ntehnëni: «Mëleka lëwu ña rëfëka nke.»

¹⁶ Piyer nkoko mbankënd. Ga pidëtëni rënka ña, nutëniha, pëmpëhnahnëkëhniwo. ¹⁷ Umë ndëkwanëkëhni gë vāk yi ndemëhnani do tēfëtanëhni gante canika Ahwëhn a hnë kaso ka. Umë mbok ntehnëk kat: «Pëyaryina Sak gë vëyënta fu vëyënta'w va.» Tac më cankëk nji sëh ha'wary.

¹⁸ Ga pacëk, uryënah sankaf yeho wasodafe hna; tēyēlēdēniho bi ne nke Piyer. ¹⁹ Erof ntehnëko njëkëlehn, bare nuyilohna. Umë tēyehnekëhni vëyëka va do, kabı vëyëtëna hn'ile nke Piyer hna, më ntehnëk nda'wini. Tac, Erof më matëk Yude hna nji Sesare, hnam ñëwëko toyë.

* 11:29 11.29 Vële hwëtahnëk vëvë resi'yo Yude va wasëwif wa ye.

Icëm Erođ Agëripa

²⁰ Hara Erođ ntavëkawo đus gë vëvë Tir gë Sidon va. Vërac më maŵalëni soje njijëni nësëlëni. Nuŷaniho ten nkeni lawo gë Bëlasëtis, asankaf vëryokuŷ vëvë tere ahnaŵ va; tac më njini muntaniha Erođ mbokani nkeni yam kabi ile tokëđëni vankol vantëŵ hni ŷa fop nkal dëŵu hna matëđëho.

²¹ Hnë fac le cëbëniho hna, Erođ më ntiyak viŷi ucankaf va, ntaña tinki naŵ dëŵu hna do nësëhnëhni bulunda ŷa fop. ²² Bulunda ŷa cëmbëđënihawo, ndekatëndëni: «Had wën nësëđ, gena had ahnë!» ²³ Bare, wati rac đënk, mëleka Ahwëhn a tesëndanëkawo Erođ, kabi bësalaŵohna Wënu ŷa untënah ntëŵu ŷa. Awa më tokëniha vandur cëmëlehn.

²⁴ Hara wanës Wënu ŷa campëđëho g'ahawãry nkal hna.

²⁵ Barë nabas gë Sol, antë puhnaniho đoku lëŵ hni Yerusalem ŷa, mbokaniho do njoryeryënihawo San nte wăcëđëho fëna Marëk.

13*Barë nabas gë Sol tēhnayini soje payini*

¹ Hnë cery sali vë Antiyos hna, nkeniho wakila gë vëhararj wanës Wënu ŷa: Barë nabas, gë Simeŷo nte wăcëđëho Avahnah, gë Lusiyus mbë Siren, gë Manaŷe arëfëlënta kobëri hn'utah Erođ Antipas, do gë Sol. ² Fac ryampo, wati nte cëmbëđënihawo Ahwëhn a do cuŷëđëniho, Iyir Ipacah iŷa më ntehnëkëhni: «Pitëryinëhni tame Barë nabas gë Sol soje đoku ile wăcëbuhëhni ŷa.» ³ Awa ga cuŷëni do njëfa, umë tindënihëhni wëbăk ŷa tavëlehnënihëhni njini gë đoku rac.

Barë nabas gë Sol Sipër hna

⁴ Koyëna payëkëhniwo Iyir Ipacah iŷa Barë nabas gë Sol; më njini ten Selusi hna. Hnam kayëniho sisikulu njini tinti mbë wov nte wăcik Sipër. ⁵ Ga tēkëni Salamin hna, pëgwëlehnëni pëyahndëndëni wanës Wënu ŷa vacaliŷa wasëwif hna. San-Marëk fëna gë vëhni nkentiko do ndemadëhëhniwo.

⁶ Koyëna ndëcëtanioho tinti mbë wov ŷa fop hafo naŵ Pafos hna. Hnam, më tēkatëniha sëwif le wăciko Bar-Yesu. Ali mbilayo kavëla yeho do kila ntiyako. ⁷ Guverëner tinti ŷa Serëgiyus Polus maciko do Bar-Yesu lawo lëŵu yeho. Guverëner ŷa asan aritah yeho. Arac më macehnëkëhni Barë nabas gë Sol, kabi ñadëho nkweŷy wanës Wënu ŷa. ⁸ Bare ambulayo Elimas, (macik koyëna kabi Elimas fëhnëtanëk ambulayo gë Wagërek ŷa) kasëkëhniwo memaŷehnahna guverëner ŷa antë kwëtahn wanës Wënu ŷa. ⁹ Awa Sol, Pol macëđëho fëna, pëbëkawo Iyir Ipacah iŷa, umë ntaŷëka ¹⁰ do ntehnä: «Aroka vahnë! Afëbah wamër! Fatah Sintani! Ale ŷewëk fop ile satëk! Guve tavëđu mpaŷëmpaŷehni toña ŷa soje antë tēfëniha Ahwëhn a? ¹¹ Tame, nëpary: Ahwëhn a ndafëđëhi, mëpëđu do bokëđila ahnu humpen ulav ha hafo mbiŷ toyë.»

Wati rac taŷ, vinkër Elimas va mëhwëryëlehn, nkelehn hn'umëđ mbahnah do cahëtalehnëđëho gante-wo-gante, njëkëlehnanda ale hahëđëha. ¹² Guverëner ŷa, ga nuk ile liyak ŷa, kwëtahnëlehnëkawo Ahwëhn a Yesu; pëmpëhnahnëkawo đus ikararj nte karaŷiko soje lëŵu ŷa.

Ikararj bë hn'ankol Antiyos mbë Pisiđi

¹³ Ga ndëcëni hnam, Pol gë vërfëfëlëntaŵu kayëlehnëni hnë sisikulu Pafos hna njini Perëg vë Pampëfli hna. Hnam San-Marëk tavëkëhniwo do mboka Yerusalem. ¹⁴ Bare vëhni, më matëni Perëg hna njini Antiyos mbë Pisiđi hna. Hnam, hnë fac ntawëla hna, më tēnkëni caliŷa wasëwif hna ntañani. ¹⁵ Ga karaŷik Sariya Moyis ŷa gë vëkayëte wakila va, vësankaf caliŷa va më payehnek ntehnini: «Vëŷënta fu, ge kwëhnarun iñë ile hnësëđfun mbara li soje ahamënaŷehnahnu, kođun ahnësu tame.»

¹⁶ Awa Pol më matëk, ndëkwanëkëhni ndemëhnani do ntehn: «Bulunda vëva Isërayel do gë fop wuhne vële lakëđëhu gë Wën vi, nëparyino! ¹⁷ Wën bulunda vëva Isërayel ŷa tēhnakëhni vacërakëlo fu vi nŷabënëkëhniwo wati nte nkonioho hn'uhneh Esipët hna, tac canikëhni hn'iŷi nkal gë fanka falëŵu fa. ¹⁸ Hnë wabëhn wafëhw wahnah nduñënanëkëhniwo wula hna. ¹⁹ Tac, mbëvehnëkëhniwo wahnënk mbëđ gë wahi wavë Kanan ŵa do njëđahni nkal dëŵ hni ŷa bulunda lëŵu ŷa kwëhnëni. ²⁰ Waŷi fop mbiŷëko le rëkëk wabëhn wakeme wahnah gë wafëhw imbëđ (450) nuŷahnëndëni nkal tac.

«Ga ndëcëk watac, më njëđakëhni vësankaf vacërakëlo fu va hafo yamani kila ale wăciko Samiyel ŷa. ²¹ Awa, bulunda ŷa më tēyëni njëđayiniha ahnaŵ do Wënu ŷa më njëđakëhni Sol, aju Kis, avë hnënk Besame. Arac wabëhn wafëhw wahnah naŵëko hnë vëhni. ²² Wënu ŷa, ga ntihtëka Sol, më ntika David ahnaŵ. Më ntehnëk soje lëŵu ŷa: “Nuđuha David, aju Yese: aŷi asan ale hnëŷahnëkowa đus ye; ntiđ fop ile ŷadëfu ŷa.”

²³ «Hnë vutah David hna njëd'akëhni Wënu ña bulunda vëva Isërayel va Afëhët, gante nësëhnëkëhniwo ka, do afëhët arac Yesu ye. ²⁴ Ani gë njihahnind Yesu ña, San ntehnëdëfëhniwo fop bulunda vëva Isërayel va nkwëcëtani vankeya vantëw hni va do njaryini. ²⁵ Wati nte nkëhnëko pu doku San ña, ntehnëdëho: "Mo hnaharun yëfu? Gela ale hnapëdun a. Biyëdina umë rëfidëho soje lëwu ña catëla dënk faryëtahnëwa wapary ña."

²⁶ «Vëyënta mën, wuhnë vutah Abëraham do wuhnë fop vële lakëdëhu gë Wën vi: soje lëw fu cañetik Wënu ña wanj wanës ipeh. ²⁷ Vahnë vëvë Yerusalem va gë vësankaf vëlëw hni va vëyavëtëlawohna bi mo ye Yesu do vëwëryëlohna wanës wakila wade haraңëde ntawëla-wo-ntawëla ña. Bare ante ndawëhnënihawo Yesu ña wanës watac ntiyako: ²⁸ tëyënihawo Pilat ndawëhna mama nkoniho vëhnuyana toña ile ndawëhnanhëdëniha. ²⁹ Ga ntini fop ile nësëko Vikerëh soje lëwu ña, umë cëlëndëniha kërëwa hna kwëtëniha hn'iyag. ³⁰ Bare Wënu ña mbëhnëndanëka vësëm hna. ³¹ Tac, hnë wafac wayabah, Yesu tufëhnakëhniwo vële lapëhnajëkawo kobëri Galile hafo Yerusalem va do ye tame wasefe walëwu haryënkwa bulunda vëva Isërayel hna.

³² «Fuhnë dënk, Wanës Wakasëk watac yonëhnijirun: ile ntehnëko Wënu ña ntinëhnëdëhëni vacërakëlo fu ña, ³³ ntinëhnëkëfu tame fuhnë, vutah vuntëw hni va; umë ye ile mbëhnëndanëka Yesu vësëm ñi. Kerik hnë Kayëte Wahnëw higëna hna nësëk soje rac ntehn:

«"Ajë mën yeru. Pëgw dol Rëm hu yëfu."»

³⁴ Wënu ña nësëko mbëhnëndanëdëha vësëm hna do nkal tokëd'ilahna muk. Koyëna nësëko:

«"Toña hnësëhnëdëmu, njëdadëmu ami dënk, vëyi viferën vile vëyëd gante ntehnëbuhawo David ka."»

³⁵ Umë mbok ntehnëk kat hn'ikerëh kawary:

"Tavëd'ililahna aryokun hu, nkël yag hna."»

³⁶ Gena soje David nësëko. Umë, ndokunëko doku ile kwëtëhnahnëkawo Wënu ña hafo puhna, tac cëmëko do darël warëmu hna mbañiko do nkëlëko. ³⁷ Bare soje ale mbëhnëndanëko Wën ña, arac gëlëna.

³⁸ «Awa, vëyënta mën, tëfëka ayëtu: Yesu ntik ile rëfëka aravëhnahniwo wameh hun ña gante pëyahndëfun ki. ³⁹ Koyëna, ale-wo-le hwëtahnëka ña tavëhnëde wameh ña. Itëf Sariya Moyis ña kod'ilohna nti rac. ⁴⁰ Awa, keharyin: antë nkewu ile kerëni wakila ña:

⁴¹ «"Yëkëryin, wuhnë vële pëbëk iyaf, pëmpëhnahniyëwu do cëmëryin! Nudun ntidëfu wati fu li doku ile worun kwëtahnakëndiluhna ge ahnë nësëhnakëndëhu!"»

Koyëna nësëko Pol.

⁴² Ante cahnëdëniho Barënas gë Pol caliña hna, ntehniniho mbokajëni ntawëla nte ryavid hna mbok nësëni soje watac fo kat. ⁴³ Ga pitëleni mbarëla hna, wasëwif wayabah gë vële salinëntik caliña wasëwif va tëfëlehnënihëhniwo vëhni, Pol gë Barënas. Vëhni, nësëhnëdënihëhniwo do kamëna'yëhnëdënihëhniwo nko kahnëndanëniha Wënu ña g'idëma dëwu ña.

⁴⁴ Ntawëla nte ryaviko ña, vahnë vëvë naw va fop mbarëleniho nëpa wanës Ahwëhn ña. ⁴⁵ Wasëwif wëryampo, ga nunihëhni iyë kore, pëbëkëhniwo iñëwary; umë nkwañëniha Pol do njewëniha.

⁴⁶ Pol gë Barënas më ntehnënihëhni g'ikwëtahn: «Tëfëkawo ahnësëhniwo wanës Wënu ña wuhnë ten. Bare kabi jwëyërun, tufahnërun koyëna tëfëluhna ahnuyawu uwám usër wä. Tame njidëfun gë vële wok vëyëna wasëwif. ⁴⁷ Wëlin gante ntehnëkëfuno Ahwëhn ka:

«"Ntimi humpen wayal wi, ayohahn Wanës Wakasëk ña soje pehëtahnini vahnë va hafo hn'ile tëkwik duniya hna!"»

⁴⁸ Vële wok vëyëna wasëwif va, ga nkwëryëni wanj wanësë, natëkëhniwo, pëgwëlehnëni cëmbëndëniha Ahwëhn a soje wanës wadëwu ña. Fop vële rëfëka ténkëni uwám usër hna kwëtahnëlehnëni.

⁴⁹ Wanës Ahwëhn a campëdëho hnë resiyo rac fop. ⁵⁰ Bare wasëwif wëryampo cënkwenihëhniwo vëséval vële lënënik vële salinëni caliña wasëwif, rëfëdëho wanës Wënu va, do gë vëvë karyënkwa naw va. Njonëhnihëhni vëhni, Pol gë Barënas, uryënah sankaf do ntalehnihëhni ñal hni hna. ⁵¹ Vësän vëhi va mbankaniho ivëd

wapary wadëw hni ña tufahnahnëni vëwawëna, njilehnëni Ikoniyum. ⁵² Bare ge vëwë Antiyos vële hwëtahnëk va ye, pëbëkëhniwo uhnatah do g'Iyir Ipacah iña.

14

Pol gë Barë nabas Ikoniyum hna

¹ Ikoniyum hna fëna, Pol gë Barë nabas tënkeniwo calija wasëwif hna do nësëniho wanës wapacah hafo wasëwif wayabah gë vële wok vëyena wasëwif kwëtahnënihawo Yesu. ² Bare wasëwif wale wëyëko vëhwëtahnëdina va cënkwëdënihëniwo vële wok vëyena wasëwif nahanëhnëdënihëni uweh fo vële hwëtahnëk va. ³ Pol gë Barë nabas mbiyëniho Ikoniyum hna. Njawëniho wanës wadëw hni ña, pëbëkëhniwo ikwëtahn iña Ahwëhn hna. Ahwëhn a njëdadëhëniwo imëk ntindëni viwëmpëhnahnah do gë wëdahëse do koyëna njawënihëniwo toña ile karanjëdënihëniwo vahnë soje ifërën ile ntinëhnëdëhëni Wën vahnë vëlëwu va. ⁴ Vahnë vëwë naŵ va, nahan dëw hni ña nëmpëlëko: vëryampo gë wasëwif wã nkeniwo, vëyëntaŵ va gë vëfayik va. ⁵ Wasëwif wã gë vële wok vëyena wasëwif va, do gë vësankaf vëlëw hni va, pëhwëtaniho ntinëhëni këm fo vëhni Pol gë Barë nabas do ndawënihëni gë wëraka. ⁶ Bare vëhni, njëtandëni tuŵ nkaryëhnëni gë cape Lisëtër gë Derëb, hnë resiyo Likawoni hna, do gë caharab lëwu ña. ⁷ Hnam fëna pëgwëlehnëni pëyahnëdëni Wanës Wakasëk ña.

Pol gë Barë nabas Lisëtër hna

⁸ Nkeho asan Lisëtër hna. Asan arac kwëlëkwël ntañadëho, kabi vorovoro nkehawo wakwër ñi; koyëna nagiko, kobëri yasëlohna. ⁹ Ante nësëdëho Pol ña, nëpadëho. Pol ntañëkawo do nuko kwëhnak ikwëtahn njërënahni*. ¹⁰ Awa umë ndekahnëka: «Matëry, kahnëry!» Asan a ntonjahen, kahn, pëgw njasënd.

¹¹ Kore ña, ga nuni ile ntiko Pol ña, umë ndekani gë wanës wabë nkal Likawoni ña: «Wamën ña mbacani vahnë do cëlini ñal fu li!» ¹² Umë macëniha Barë nabas «Sus†» do Pol «Herëmes», kabi Pol yeho ahnës wanës ña. ¹³ Asëna ava Sus ña, njojëkëhniwo wuhni wule hayëtik haryënk wërëka naŵ hna hn'ile nkeho calija ntëwu hna: ñadëniho gë kore ña cënanëhnënihëni sadëha vëhni Pol gë Barë nabas.

¹⁴ Bare ante njëtaniho vëfayik vëhi va, citëniho viyi vilëw hni va tufahnahnëni vëyadina koyëna do ntëfëni gë kore ndekahatëndëni: ¹⁵ «Wëlawa fu, tëfëluhna aliwu koyëna. Vahnë fo yebun, had wuhnë. Wanës Wakasëk ña yonëhnijirun, aravëtëhniwo fop waŵi waravahn wahwëhn nafa këm wale sëmbedun wi do asahëtaŵ gë Wën paryi ka, hunte lik ambin ñi, g'inkal inji, wov yi gë fop ile yehëhna hnam ña. ¹⁶ Wati le ryëcëk ña, tavëkëhniwo wayal wi fop tëfëndëni vankaw vantëw hni va dënk. ¹⁷ Bare, tufahnëdëho kwëlëkwël g'ipërëna nte ntidëho ña. Njëdadëhu rëv ña do njëdadëhu ibarëp roka yabah, mawëryanëdëhu ile rokëdun do pëbënëdëhu walawary hun wã uhnatah.» ¹⁸ Wëlakënde ga nësëdëniho aki vëfayik va ntakaryëkëhniwo tavëtëhnihëni kore ña cënanh dëw hni sadëha ña.

¹⁹ Hnë wati rac dënk wasëwif watio Antiyos mbë Pisidi g'inaw Ikoniyum, cënkwënihëniwo kore ña ntutëniha Pol gë wëraka soje ndawëniha. Ntiyahnëkëhniwo cëmëk awa më kuhëniha canëniha naŵ hna. ²⁰ Bare ante kwërënihawo vële hwëtahnëk ña, matëko do mbokanti g'inaw. Ga pacëk më njini gë Barë nabas Derëb.

İboka Antiyos mbë Siri ña

²¹ Pol gë Barë nabas pëyahnëniho Wanës Wakasëk ña Derëb hna. Hnam vëyabah kwëtahnënihawo Yesu. Tac mbokani Lisëtër, Ikoniyum do gë Antiyos mbë Pisidi hna. ²² Njawëniho wasakahn vële hwëtahnëk va, kamënaŵyehnihëniho nkeni njawëniho kwëtahn iña do ntehnëdënihëniwo: «Tëfëkëfu mbërayin d'us tënkahnin Naŵ ambin hna.» ²³ Hnë cery sali-wo, tahnënihëniwo vicër, do ga cujëni do njëfani, më kwëtëhnahnëniha Ahwëhn a, umë ale kwëtahnëni ña. ²⁴ Tac më ndëcëni resiyo Pisidi hna, njini resiyo Pampëfili. ²⁵ Umë pëyahnëni wanës Wënu ña inaw Perëg hna, tac njilehnëni inaw Atali.

²⁶ Hnam më kayëni sisikulu njini Antiyos mbë Siri, hn'inaw nte kwëtiniho hnë wëbäk Wën soje iyi d'oku ile puhnani tameki yi. ²⁷ Ga tükëni Antiyos hna, umë mbarënihëni vëwë cery sali va fop tëfëtanënihëni ile ntiyahnëkëhni Wënu ña fop, do gante pidëtëni rënkwa ikwëtahn ña soje vële wok vëyena wasëwif va, vëhni fëna kwëtahnahnëni. ²⁸ Pol gë Barë nabas ñëwëniho afo mbiy hnë vële hwëtahnëk vëwë Antiyos hna.

* **14:9** 14.9 Do nuko kwëhnak ikwëtahn njërënahni: Kođe nkwëryi njërënahni ma pehëtahni. † **14:12** 14.12 Sus gë Herëmes: Wamac waki hnë wamën Wagërek hna ye.

15

Nkwajëla soje háci ÿa

¹ Wati nte nkonihó Pol gë Barë nabas Antiyos hna vësan wátëko Yude tëkini hnam do pëgwëlehnëni karajëndënihéhni véle hwëtahnëk va ntehnëndëni: «Kodëluhna afëhëtiwu age káciluhna gante ntehnëk Sariya Moyis ka.» ² Pol gë Barë nabas nkwajëlëniho dús gë vëhni soje watac. Awa umë pëhnani Pol gë Barë nabas do gë vahnë véhawary vëvë Antiyos va njini Yerusalem tÿëyënihéhni vëfayik va gë vicër va soje watac. ³ Awa cery sali ÿa më payëkéhni njini. Më tÿëfëni hn'inkal Fenisi do gë Samari, tÿëfëtahëndëni gante kwëtahnëniha véle wok vëyena wasëwif va Ahwëhn a. Wakasëk watac natëfëhéhniwo dús véle hwëtahnëk va fop. ⁴ Ante tëkéni Yerusalem ña, vëvë cery sali va hacakëhniwo, gë vëfayik va do gë vicër va, do më tÿëfëtanënihéhni fop ile ntiyëhnëkéhniwo Wënu ña.

⁵ Bare, wafarise wëryampo wale hwëtahnëntikawo Yesu va më ntehnënihéhni afo kácini véle hwëtahnëk do wok vëyena wasëwif va do ntehnëni ntënëni Sariya Moyis ÿa fop.

⁶ Vëfayik va gë vicër va mbarëniho gwajëlëni soje watac. ⁷ Ga gwajëlëni hafo mbiÿ, Piyer më matëk ntehn: «Vëÿënta mën, njëtërun mbiÿëk ga tëhnako Wënu ña fagant hun soje fëyawëhni Wanës Wakasëk ña véle wok vëyena wasëwif va, nkwëryahnëni do kwëtahnëni. ⁸ Do Wënu ña, umë ale yëtëk iña vahnë ña, tufahnëk mawëkéhni véle wok vëyena wasëwif va kabí njëdakëhni Iyir Ipacah iña gante njëdakëfu fuhnë ki. ⁹ Dëbëndëlehnëléfuhna vëhni gë fuhnë: vëhni fëna pacënëk wasakahn walëw hni wá kabí kwëtahnëni. ¹⁰ Awa tame, soje ye fëgwëdunëha Wënu ña g'ile ÿadun aryibënduni véle hwëtahnëk va? Idíbi nte woyinëk mëkilënëhna ndibin ye, fuhnë gë warëm fu per! ¹¹ Gená bi fuhnë, kwëtahnëniéka Ahwëhn a Yesu, umë dënk, lik pëhëtanëniéfu? Awa, koyëna pëhëti vëhni fëna.»

¹² Awa, mbara ña fop ndemëhnaniho; Barë nabas gë Pol fop nëpadëniho ante tÿëfëtaðëniho vífëmpëhnahnah gë wëdahëse wante ntiyëhnëkéhniwo Wën hnë véle wok vëyena wasëwif hna. ¹³ Ga puhnani wanës ña, Sak më tebak ntehn: «Vëÿënta mën, nëparyino! ¹⁴ Simo Piyer tÿëfëtak gante pabëkéhniwo Wënu ña ryënkawëryënkwa ÿa vëhni Korëney hna véle wok vëyena wasëwif va tëhnahn bulunda ile kwëhnëk. ¹⁵ Do wanës wakila ña tÿëfëk g'ile liyak ÿi, gante kerik ki:

¹⁶ «Awa Ahwëhn a më lehnëk: "Ge ndécëk umë mbokajëdëfu soje vokaryu usank David ule yok wí, matëndëdëfu vanihel vi do mbokaryëdëfu hahnëndu. ¹⁷ Awa fop véle wok vëyena wasëwif va njëkëlendëniha Ahwëhn a; ha, fop waya wale wacëbu hwëhnëwëhni wá. Ami Ahwëhn a dënk hnësëk watac; ¹⁸ mbiÿëk ga njëtëdanëbuhëhni vahnë va vëÿin."»

¹⁹ Sak më nkwenëk: «Soje umë ye ntiyahnëko tÿëfëka tavin bërehn véle wok vëyena wasëwif hwëtahnëka Wën vi. ²⁰ Kerëhnënëfuni ntehninëhni antë tokëni faÿar sadëha, do asan g'asëval antë ndakëni ge vëÿëlélëna, do fëna ant'aroku faÿar ile wok kácina soje cahna sat ÿa do ant'asewu sat. ²¹ G'ini karaj gwër nked kabí, kobëri wati warëm fu ÿa, nkenihó véle harajëdëhéhniwo vahnë Sariya Moyis ÿa ankol-wo-nkol do hafo dol karajëde vacaliña hna hnë fac ntawëla-wo.»

Kayëte nte njëdanahnini véle wok vëyena wasëwif

²² Awa vëfayik va gë vicër va do gë vëvë cery sali va fop, pëhnaniho tëhnanihéhni vëryampo hnë vëhni do payënihéhni njintini Antiyos gë vëhni Pol gë Barë nabas. Umë tëhnanihéhni vëhni Yuða, nte wacëdeho Barësabas fëna, gë Silas. Vëhni vëhi cery sali hna fop ntënëniho. ²³ Umë ntehnënihéhni njiryeryëryin anj kayëte:

«Vëÿënta fu, wühnë véle wok geluhna wasëwif do lëdëk nkol Antiyos, do gë waresiÿo Siri gë Silisi va, fuhnë, vëfayik va gë vicër va, nkaÿurun.

²⁴ «Njëtabun vahnë véle watëryik ÿal fu li mpaÿëmpaÿëhnenihu do pëmpëhnayëhnenihu gë wanës wadëw hni ña. Bare ñoñ payëryilëfunihna nësëhnëniho soje watac. ²⁵ Soje umë, fëhnahnëbun fuhnë fop rëhnafuni vahnë véle faÿëryidëfun njiryini. Wëlawo fu wá, Barë nabas gë Pol, nkeryidëni. ²⁶ Véle wafëk walaÿary walëw hni soje ðoku Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris. ²⁷ Awa payëryibunëhéhni vëhni Yuða gë Silas nësëhnëniho vëhni dënk ile herëbun hn'anj kayëte hna. ²⁸ Iyir Ipacah iña gë fuhnë dënk pëhnabun ant'awëniwo dúb kawary ge gena vëÿin vile hwëhnak nafa vi: ²⁹ ant'aroku faÿar sadëha; ant'asewu sat, ant'aroku faÿar ile wok kácina soje cahna sat ÿa; asan g'asëval antë ndakëni ge vëÿëlélëna. Ge keharun vëÿin fop cañëk. Arabi yam ÿa nke hnë wühnë!»

³⁰ Tavëlehni vële fayik va njini gë Antiyos. Ga tëkëni mbarëpënihëniwo bulunda vële hwëtahnëk va njeđanihëni kayëte tac. ³¹ Karañiko kayëte ña do vahnë va fop natëkëniwo gë ikamënañyehn inte kerëhniho ña. ³² Yuda gë Silas, vële yeho wakila vëhni dënk, nësëhñënihëniwo đus vële hwëtahnëk va soñe kamënañyehñahñënihëni do njañwënihëni kwëtahn hna. ³³ Njëñëniho wafac hnam, tac vëñëta hni va më ndëwanëhñënihëni nkañ përen, mbokahnëni gë vële fayëkëniwo. ³⁴ [Wati kahnëta hna Silas pëhnako nko hnam.]

³⁵ Pol gë Barënas woko Antiyos hna do karañëđënihëniwo gë vahnë vëyañah vëhañary do pëyañëđëniho wanës Ahwëhn ña.

Ipitël Pol gë Barënas

³⁶ Ga mbiñëk, Pol më ntehnëka Barënas: «Bokafu njëkihni vëñëta fu va hnë wahñaw wale fëyañahnik wanës Ahwëhn hna fop, njëkihni bi hak nkeni.» ³⁷ Barënas ñađëho njoryeryëniha San nte wăcëđëho Marëk; ³⁸ ñare Pol cañahñëlawohna, kañi Marëk tavëkëniwo Pampëfli hna do golohna ntapëhñandëni đoku lëw hni hna. ³⁹ Nkwajëñëniho hafo pëmpëñëni, më pitëñëni. Barënas më njoka Marëk kayëni hnë sisikulu njini Sipër. ⁴⁰ Pol, umë, më tëhnaka Silas do ga kwëtëhñahñënihëni vële hwëtahnëk Antiyos va hnë wëbăk Ahwëhn hna, njilehñëni. ⁴¹ Umë tëfëni Siri gë Silisi do njañwëhñëhñënihëni kwëtahn iña vële hwëtahnëk va.

16

Pol gë Silas do gë Timote

¹ Pol tëkëko fëna Derëb hna tac Lisëtër hna. Hnam nkeho asan ale hwëtahnëk macënde Timote; hnëmu fëna kwëtahnëko. Umë sëwif yeho, ñare rëmu gërek yeho. ² Vële hwëtahnëk vëvë Lisëtër gë Ikonijum va wapëren wayañah nësëđëniho soñe Timote ña. ³ Pol ñađëho Timote ntapëhñahna. Awa më njoka. Umë kăcëhñëka, soñe wasëwif wale yeho waresiño warac wă, kañi fop njëtëniho rëmu gelohna sëwif. ⁴ Hnë vankol vante njihñëđëniho hna fop, pëyađëhëniwo vële hwëtahnëk va ile pëhwëtani ntini vëfayik gë vicër vëvë Yerusalem va do ntehnëđënihëniwo mañwëhñëni watac. ⁵ Awa vële hwëtahnëk va njañwëđëniho kwëtahn hna do nkwënađëniho yañi ña fac-wo-fac.

Ikaryëtahn Pol Tërowas hna

⁶ Pol gë Silas ñađëniho pëyañëni wanës Wënu ña hn'inkal Asi hna, ñare Iyir Ipacah ña mañwëyanëñëniwohna. Awa ndëcëtañëni yëbëlan Fërisi gë Galasi. ⁷ Ga tëkëni ñareñ Misi hna, umë përekëni njini Bitini, ñare Iyir Yesu ña mañwëyanëñëniwohna. ⁸ Awa, më ndëcëni Misi njini inaw Tërowas. ⁹ Gumëđ fa, Pol ikaryëtahn nuñako: më nuka avë Masedëwan ga kahnëk. Më muntađëha aki: «Cabëry Masedëwan, yij aryemafu!» ¹⁰ Tañ ga ndëcëk umë, më yëkëlehñëbun yifu gë Masedëwan, kañi pacëkëfuno Wënu ña wăcëkëfuno yonëhñëfuni Wanës Wakasëk ña vëvë hnam va.

Ikwëtahn Lidi

¹¹ Kayëbunëho sisikulu Tërowas hna yilehñëfu satën fo gë Tinti Samotëras ka. Tac ga pacëk, më yibun Neyapolis. ¹² Ga matëbun hnam më yibun Filip, nkol resiño ile yeho ryënkwëryënk wë Masedëwan, ile tampëk Rom. Wafac wayañah libunëho hn'inaw itac.

¹³ Hnë fac ntañëla hna, më sañwëbun naw hna yifu tëfary sën hna hn'ile nahabunëho nuđëfun hn'ile calinëđëni wasëwif hna. Ntañabunëho do nësëhñëđëfunëhëniwo vësëval vële varëko hnam va. ¹⁴ Aryampo hnë vësëval vërac Lidi maciko. Asëval ale ntañëđëho gë Wën yeho. Hn'inaw Tiyatir matiko. Awaf wafand wawëntah* yeho. Asëval arac ñepađëhëfuno do Ahwëhn a piđëtëđëho sakahn hadëwu ha kolahn nkwëry do kwëtahn wanës Pol ña. ¹⁵ Njaryiko, gë vëvë tere lëwu va per. Tac më ntehnëkëfu aki: «Age paryi njañwëtërun kwëtahnëñëbuha Ahwëhn a, yijën asëlu ñal mën hna.» Do porosiñëđëhëfuno wăwëfu.

Pol gë Silas hnë kaso vë Filip hna

¹⁶ Fac ryampo gante calinëđë mbokëbunëho yindëfu, asëval aryokuj më kacakëfu. Gë yine ile hnësëndëhawo ile wok tëkina nkeniho do nuñandënihawo koryi yañah vële ndokunëhñëđëho va gë wanës watac. ¹⁷ Pëgwëlehñ tëfëlehñëndëfu, fuhnë gë Pol, ndekatënd: «Vëyi vësan, vëryokunëhn Wën Hunte Sëpëk Pop va ye! Ankañ nte yod g'iñeh ña pëyađënihu!» ¹⁸ Wafac ntiđëho koyëna. Awa Pol, ga cilëtak, më

* **16:14** 16.14 Wafand wawëntah: Pand bëntah ña kambëk ntañi; wëntah ña dahëse inaw ña ye. Gë watëwawu ña «pourpre» ma «violet» macik.

cahētak ntehna yine ŷa: «G'uŵac Yesu Kēris ŵa cahnēryehna aŷi asēval!» Do yine ŷa cahnēlehna taŋ.

¹⁹ Vēle ndokunjēhnēdēho va, ga nuni gona nuŷahnēndēniha koryi, umē pēlanihēhni vēhni Pol gē Silas kuhēnihēhni njiryeryēnihēhni waŷēwa űulunda hna haryēnkŵ vēsankaf naŵ hna. ²⁰ Mē ntehnēni: «Vēŷi vēsan mpaŷēmpaŷehneni naŵ fu ŷa. Wasēwif ye ²¹ do wēnamu wakasēk karaŷēdēnihēhni vahne va, do fuhnē vēle kwēhnēk Rom vi maŵēryanilēnēfuhna maŵin ma tēfin.»

²² Bulunda ŷa fēna űadēniho ndafēnihēhni. Awa, vēhitinj va mē ntihētehnēnihēhni viŷi va vēhni Pol gē Silas do ntehnēni ntampini. ²³ Ga ntampēnihēhni dūs, umē cēdēnihēhni do ntehnēniha ayēka ŷa njēkandēhni dūs. ²⁴ Ga tēk ntehnēniha koyēna tuŋ, ayēka ŷa mē cēdēkēhni hn'acery mbē conk kaso ŷa do mē űwecēkēhni wakwēr ŷa hnē wađēhwa.

²⁵ Ga ndēcak ga, Pol gē Silas njēfadēniho do njēŵēdēniho cēmbahnēniha Wēnu ŷa do vēramp vēŷēntaŵ va nēpadēnihēhniwo. ²⁶ Pēgwēlehn űēnkand dūs nkal inji, do űēnkēnd fēna kaso ŷa hafo waŷida ŵa fop piđētalehn do fop vankēnca vēramp va pētalehnēhni. ²⁷ Ayēka ŷa mē nēgak do, ga nuk warēnka kaso ŵa piđētak, umē pēhwētēk sēlame lēŵu ŷa űand ndēwa, kabi ntiyahnekawo vēramp va nkaryēni. ²⁸ Bare Pol mē ndekak gē fanka falēŵu fa fop: «Ant'aliya lavah! Fuhnē fop hnani nkeűun!»

²⁹ Awa ayēka ŷa mē tēŷēk humpen, ntēfēk bambery kaso hna mbalatēnd ntakah ŷa, do nji ndēkwēhn haryēnkŵ Pol gē Silas. ³⁰ Tac mē canēkēhni do tēŷēhni: «Vēsan, ye rēfēka liwu fehētahnīwu?»

³¹ Umē ntēkwaniha: «Kwētahnēryehna Ahwēhn a Yesu do pehētēderu, gē tere hu ŷa per.» ³² Tac umē pēyaniha wanēs Ahwēhn a, umē gē vēle yeho tere va fop. ³³ Awa g'umēđ ga wati rac dēnk ayēka ŷa njiryeryēlehnēhni ndagēhni wasēr ŵa. Tac njaryēlehni taŋ umē gē vēle kwēhnēk va fop. ³⁴ Tac mē njokēhni vēhni Pol gē Silas gē ŷalu njēdahnī ile tokēdēni. Aŷi asan gē tere lēŵu ŷa fop pēbēkēhniwo uhnatah soŋe ile kwētahnēniha Wēnu ŷa.

³⁵ Ga pacēk, vēhitinj va payēnihēhniŵo vahne ntehnēniha ayēka ŷa tavēhni. ³⁶ Ayēka ŷa mē njijēk pēyahna Pol: «Vēhitinj va payehniini ravu. Awa koűun asahnu ayiwu yam.»

³⁷ Bare Pol mē ntehnēkēhni vēle fayijiko va: «Fuhnē vēle kwēhnēk Rom va ndafēhnēnihēfū űulunda hna hara wahitjēlēfuhna do tac cēdēhnēnihēfū! Do tame űandēni canēnihēfū yēmēŷem? Watac geđina. Arabi njijēni vēhni dēnk canēnihēfū!»

³⁸ Vēle fayijiko va mē njini pēyanihēhni waŋi wanēs vēhitinj va. Vēhni ntakēkēhniwo ante njētaniho Pol gē Silas Rom kwēhnini ŷa. ³⁹ Awa umē njijēni muntani tavēhnēnihēhni do mē canēnihēhni kaso hna kēlatēndēnihēhni cahnēni naŵ hna. ⁴⁰ Ga rēk cahnēni kaso hna, Pol gē Silas mē njini vēhni Lidi hna soŋe nunihēhni vēŷēnta hni va do kamēnaŷehnehni, tac njilehnēni.

17

Pol gē Silas Tesalonik hna

¹ Ante ndēcēniho Amēfipolis gē Apoloni ŷa, Pol gē Silas tēkēniho Tesalonik. Hnam kwēhnaniho wasēwif ŵa calija. ² Pol njiko calija hna, gante njeheka ka. Hnē vantaŵēla vatar mbarēdēniho nkwaŷēlēdēni soŋe Vikerēh Wēnu va gē vēle yeho hnam va; ³ nkabēdēhēhniwo do tufēdēhēhniwo Arēhnayik a tēfēka korot do mbēhnēndani vēsēm hna. Ntehnēdēhēhniwo: «Yesu nte fēyađēmu űi ye Arēhnayik a.» ⁴ Vēryampo hnē vēle hnēpadēho hna maŵēniho wanēs ŷa nkentēlehnini gē Pol gē Silas. Koyēna nkeho fēna hnē vēle wok vēyena wasēwif vēŷabah, do lakēdēhēhniwo gē Wēn ŷa, do gē vēsēval vēŷabah vēle hwēhnak nafa hn'inaw hna.

⁵ Bare wasēwif ŵa űēwaryēnihēhniwo rac. Awa mē mbarēpēnihēhni wafufafu wale yeho vankaw hna, matēndēnihēhni wasēwif wēryampo do űēnkēni naŵ iŷa. Njilehnēni tere Yason hna njēkēlehnēnihēhni vēhni Pol gē Silas soŋe njonihēhni haryēnkŵ űulunda hna. ⁶ Bare kabi vērēkatēlēhni hna umē njoniha Yason gē vēle hwētahnēk vēryampo haryēnkŵ vēsankaf vēŷē naŵ hna pēgwēlehnēni ndekandēni: «Vēŷi vēsan űēnkēni đuniŷa ŷa fop, do tame tēkini hnani! ⁷ Anj Yason hacakēhni ŷalu hna! Vēŷi vahne fop nkwaŷēni sariya asankaf a, Sesar; ntehnēdēni nkehehna ahnaŵ ahawary ale ŵacik Yesu.» ⁸ Waŋi wanēs mpaŷēmpaŷehnekēhniwo kore ŷa gē vēsankaf vēŷē naŵ va. ⁹ Yason gē vēŷēntaŵ va tēfēkēhniwo cosēnihēhni vēsankaf va ani gē tavahnēndēni ŷa.

Pol gē Silas Bere hna

¹⁰ Mēđēnd tuŋ vēle hwētahnēk va ndēcētēnihēhniwo vēhni Pol gē Silas njini Bere. Ga tēkēni, njilehnēni calija wasēwif hna. ¹¹ Wasēwif wavē hnam ŵa hwēhnako nēf

ntëbini wavë Tesalonik wã; tebanio wanës Wënu ña g'imaŵa përen. Fac-wo-fac, kahnëndaniho ikarañ Vikerëh va njëkahnëni bi ile karañdëhëhniwo Pol ýa catëk.¹² Hnë vahnë vërac wasëwif wayabah kwëtahnëniho, do hnë vële wok vëyena wasëwif vësëval vëryampo vële lënënik kwëtahnëniho fëna do gë vësan vëryampo.

¹³ Bare ante njetaniho wasëwif wavë Tesalonik wã Pol mboko pëyahñënd wanës Wënu ña Bere hna, vëhni fëna njiniho hn'inawë tac cënkwëndënihëhni do mpaýëmpaýehñëndënihëhni bulunda ýa. ¹⁴ Vële hwëtahnëk va më cañëtëniha tañ Pol gë vëýëntaŵ njini gë cape wov; bare Silas gë Timote nkolehñëni Bere hna. ¹⁵ Vële lapëhñakawo Pol va njiryeryënihawo hnë sisikulu hafo Aten hna. Tac mbokalehñëni gë Bere g'ipay Pol iba vëhni Silas gë Timote; pëyanihëhni tēfēlehnëniha ñap.

Pol Aten hna

¹⁶ Wati nte napëdëhëhniwo Pol vëhni Silas gë Timote hnë Aten hna, nuko ile lavëkawo ðus sakahn hadëwu hna: nkol ña waravahn fo fëbëko. ¹⁷ Nkwajëlëdëniho gë wasëwif wã do gë vële wok vëyena wasëwif lakëdëhëhniwo gë Wënu ña hnë calina hna, do fac-wo-fac hnë vëýëwa bulunda hna, gë fop vële pankëlëdëniho va. ¹⁸ Vëhwëhn uyët vëryampo vële wácëde Wa-epikuren gë Wasëtowisen* pëgwëlehnëni vëhni fëna nkwajëlëndëni g'umë. Vëryampo tēyëdëniho: «Ye ñad nës aýi aýawënkah?» Vëýëntaŵ va më ntehnëni: «Ntiyak had soñe wamënu wale wok yëtilënëhna pëyahñëd». Nësëniho koyëna kabi Pol soñe Yesu ýa pëyahñëdëho do fëna soñe íbëhn vësëm ña.

¹⁹ Umë njonihna karyënk wëwa ile wácëde Arewopas hna do ntehnëniha: «Nësëhñeryifu soñe inji karañ kasëk. ²⁰ Nkwëryëndanëruhëfu ile wobun yëtëlëfuhna do ñadëfun ðus yëtëfu bi ye ye umë.» ²¹ Tëyëdënihawo Pol koyëna kabi fop vëvë Aten va gë vëhneh vële lëdëntik hnam va fop nës gë nëpa wakasëk watëkwa watac ña fo pañëniho.

²² Awa, Pol më matëk haryënk wahnë vële yeho hnë Arewopas hna do ntehn: «Vëvë Aten, nkwëryëfu vële lënënek ðus waravahn yerun. ²³ Ante ndapëbuho nkol hun ñi yëkatëdu waravahn wasëvah hun wí, nubuho hnë ryampo ga kerik aki: “Wën le wok yëtina.” Awa, Wën le sëmbedun hara yëtëluhna ýa, umë ye ale yijëbu fëyaŵuna ýi.

²⁴ «Uñi Wën, umë ye ale lik ðuniya ýi gë ile yehëhna hnam ýa fop do umë ye Ahwëhn ambin inji g'inkal inji. Umë, wëla acery ndampo nte mbëryëni vahnë gedilahna gwër ntëdahn gante-wo-gante naýëk ka. ²⁵ Umë yëdadëhëhni vahnë va fop wayën wã do g'ile valëdëhëni ýa; balëlahna vahnë pañëniha ntinëhñëndëniha ile-wo-le ýa. ²⁶ Hnë ahñë aryampo fo ntik wabulunda ña fop do kwëtëkëhni hnë nkal li fop. Umë dënk fëhñako watac kobëri ña: tëkwëndëlehnëk wayal wã do gë wëwati wale rëfëkawo ntëdëni hnam wã. ²⁷ Wënu ña ntik rac soñe njëkëlehnahnëniha vahnë va. Wëla ntehni ntakaryëkëhni soñe njëkëlehnëniha, mpéd nudëniha. Toña-toña ýa Wënu ña ñawëtalahna ahñë hnë fuhñë. ²⁸ Ha, “Umë lik njënëden, ñënkanden do nkeyin.” Do fëna had gante nësëni vëýëv vëryampo ki: “Paryi nke vutah vuntëwu va yëfun.”

²⁹ «Awa, kabi vutah vuntëwu va yeyinëk, tēfēlahna nahayin Wënu ña mēntēlēni gë ravahn sanu, koryi ma taka, nte ntik ahñë gante nahak ka. ³⁰ Bare Wënu ña ðëkwëna wati le nkonihno vëýëtëna vahnë gante ntënëñdëniha ka, tame macëdëhëhni fop, hnë ile-wo-le hna, nkwëcëtani vankeya vantëw hni va. ³¹ Kahnëndëk fac ile kitiñahnëdëhëhni g'ale tēhnaka vahnë va fop g'usatah. Aki tufëkëhni vahnë va fop ale ye ahitiñ arac a: mbëhñëndanëka vësëm hna!»

³² Ante nkwëryëniha Pol ga nësëk soñe íbëhn vësëm ña, vëryampo njafanjëdënihawo do vëýëntaŵ va ntehnëdëniho: «Nëpaðeru ahñësëhñëfu soñe waji nkaŵ kawary.» ³³ Awa cahñëko Pol hnam nji. ³⁴ Vëryampo hnë vëhni kwëtahnënihawo do tēfēniha: hnë vëhni, nkeho Denis, (alëhna yentiko umë fëna Arewopasit hna), g'asëval ale waciko Damaris, do gë vëhaŵary kat.

18

Pol Korent hna

¹ Ga ndëcëk umë, Pol matëko Aten hna do nji Korent hna. ² Hnam pankëlëniho sëwif le wacik Akilas; Pon nagiko, bare Rom hna ntëdëko hn'inkal Itali hna, do hnam matiniho takan g'asëvalu Përisil, kabi Këlod Sesar, asankaf a lehnëko wasëwif wã fop cahñëni hnam. Pol më njik hn'ile nkeni Akilas g'asëvalu hna do, ³ kabi vëhni vërar tak wasank

* **17:18** 17.18 Wa-epikuren ña gë Wasëtowisen ña: Wa-epikuren ña ntiyahñëkëhniwo ñoñ gena hafo ðuniya ýi, Wën gelohna. Tëfëka natëfu ðuniya ýi fo. Wasëtowisen ña, soñe vëhni, itëf nahahn nte lik ðuniya ýi fecnehñëkëhni. Ñoñ baýëmpaýehñëdëlihna hnë toña rac. Ntaŵary ðuniya ýi yeho wën hudëw hni ha. Tëfëkawo ntini fop ile satëk ýa. Wakore waki tak vëhwëtahnëlohna íbëhn vësëm ña.

wafand ntidëniho awa umë ñëwëntik ÿal hni hna do ndampo fo ndokunëdëniho. ⁴ Fac ntawëla-wo Pol tebadëho wanës ña caliña wasëwif hna nkwaëlëntëdëho do njawëredëho wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif mawëni wadëwu ña.

⁵ Ga tëkini Silas gë Timote matini Masedëwan hna, Pol pëyahñ wanës Wënu ña fo pabëko; tufëdëhëniwo wapacëk wasëwif wã Yesu ye Arëhñayik a. ⁶ Bare wasëwif wã ñwëyëhñënihawo do ñwëyëndëniha. Më cavëk ivëd ile ye viji vilëwu va tufahñhëni vëwawëna do ntehn: «Ile ÿad nkewu ÿa wuhñë dënk ÿak; ami gentahnla. Tëk pëgw ÿi wati hnë vële wok vëyena wasëwif hna njidëfu.»

⁷ Më matëk hnam njilehn hnë tere ale wacik Titiyus Yusëtis. Arac ntakdëhëhawo gë Wënu ña do tere lëwu ÿa darël caliña wasëwif hna nkeho. ⁸ Bare Kërisëpus, asankaf caliña ÿa, kwëtahnënihawo Ahwëhn a umë gë vëvë tere lëwu va fop. Vëvë Korent vëyabah fëna kwëtahnëniho ante nëpanihawo Pol ña, mawëniho njaryini.

⁹ Hnë umëd ndampo Ahwëhn a nësëhñëkawo umë dënk Pol hn'tufëhna, më lehnëkawo: «Antë ntaki, gory ahñësënd, antë aryemëhna! ¹⁰ Yëtëry g'ami nkeyik. Ahñë kodina ntiyi uweh. Bulunda yabah ile hwëhñëbu yehëhna hnë anji nkol.» ¹¹ Bëhn ryampo gë fagant bëhn ñëwëko Pol Korent hna karanatëndëhni vahñë va wanës Wënu ña.

¹² Wati nte nkeho Galiyo guverëner Akayi ña, wasëwif wã nkwerëyëlëniho pëlanihawo Pol njonihawo kitiña hna. ¹³ Ntehnëni aki: «Ayi asan njëkëlehñëd mawehñëhni vahñë va cëmbëndëniha Wënu ña g'ankeya nte hnëmpëlëk gë Sariya Moyis ÿa.»

¹⁴ Pol dëkwa ña pëhwëtafëho ante ntehnëkëhniwo Galiyo wasëwif wã: «Wuhñë wasëwif wi, nëpariyino! Ge ile mbañëk sariya Rom ntikënd ma men inë ile rëfëka kwëdahn, nëpakëndëbu wanës wadëw hun ña. ¹⁵ Bare kabi soje nkwaëlëla wanës gë wamac soje ikwëtahn hun do gë wënamu hun ye, watac wadëw hun fo ye; ñada yewu ahitiñ wani!» ¹⁶ Tac më ntakëhni kitiña hna. ¹⁷ Awa vahñë va fop pëlalehñëniha Sosëtën, Asankaf caliña ña, ndafëndëniha haryënkwi kitiña hna, bare Galiyo ñoñ dehñëhñiwohna.

Pol mbokaf gë Antiyos

¹⁸ Ga ndëcëk watac Pol Korent hna nkoko afo mbiy. Tac më tavëkëhni vële hwëtahnëk va kayëlehn hnë sisikulu nji Siri, umë gë Përisil do gë Akilas. Matahñënd vampamb wov vë Sankëre hna, Pol kuntëciko nkaf ña, kabi ile kwëtëlëniho gë Wënu ña ntiyako. ¹⁹ Ga tëkëni Efes hna, Pol më tavëkëhni vële tëfëlëniho va, nji tënk caliña hna, nkwaëlëndëni gë wasëwif wã. ²⁰ Tëyënihawo ñëw hnam hafo mbiy, bare umë ñadilohna. ²¹ Umë koyakëhni ntehnëhni mbokajëd ge Wënu ña mawëk. Awa, matëlehn Efes hna, kay sisikulu, nji. ²² Ante tëkëko Sesare hna, Yerusalem njiko ten nkañihni vëvë cery sali va, tac njilehn Antiyos vë Siri.

²³ Mbiyëko hnam, tac më mbokak tëfëhëk nkol ga nkol resiyo Galasi hna do gë Fërisi hna, kamënañëhñëdëhni vële hwëtahnëk va.

Apolos Efes hna do gë Korent hna

²⁴ Sëwif ale wacik Apolos, ale hnagik Alekësandëri, rëkiko Efes hna. Hnë wati rac, asan aholah wanës do yëtëko Vikerëh yeho. ²⁵ Karanjiko nkañ Ahwëhn a, do kahnëndako d'us, pëyahñëdëho do karanëdëhëniwo vahñë va g'usatah soje Yesu ÿa. Bare yarya San ÿa fo njëtëko. ²⁶ Pëgwëlehn nësënd g'ikwëtahn caliña wasëwif hna. Përisil gë Akilas, ga nkwerëyëniha, umë njonihawo gë ÿal hni pacëhñëniha ikaran nkañ Wënu ña.

²⁷ Tac Apolos ñadëho nji Akayi. Vële hwëtahnëk va më kamënañëhñëniha d'us do kerëhñënihëni vële hwëtahnëk vëvë Korent va kacaniha g'untënah. Ante tëkëko hnam ña kwëhñanëkëhniwo nafa hnë vële ndemako Wëñ kwëtahnëniha va. ²⁸ Tase bulunda ÿa fop nësëhñëdëhëniwo gë toña facah wasëwif wale wajëtehnëdëhawo va tufatëndëhni gë Vikerëh va Yesu ye Arëhñayik a.

19

Pol Efes hna

¹ Wati nte nkeho Apolos Korent ña, Pol më tëfëk resiyo hwëhn wahuj hna do tëk Efes. Hnam tëkatëkëhniwo vële hwëtahnëk vëryampo. ² Më tëyëkëhni: «Ante kwëtahnërunëho ña nuñarunëho bi Iyir Ipacah inja?»

Më ntëkwaniha: «Kobëri gwëryëlëfuhna ga nësëde soje Iyir Ipacah.»

³ Pol më mbok tëyëkëhni: «Iyëhne sifa yarya yaryirun awa?»

Më ntëkwaniha: «Yarya San ÿa.»

⁴ Pol më mbok ntehnëkëhni kat: «San njaryëkëhni vële wawëko nkweçëtani vankeya vantëw hni va ntehnatëndëhni bulunda Isërayel ÿa kwëtahnëniha Yesu, ale rëfidëha

ÿa.» ⁵ Ante nkwëryëniho wanës watac ña njaryiniho g'uŵac Ahwëhn a Yesu. ⁶ Pol tindëkëhniwo wëbák ña, Iyir Ipacah ña cëlëlehni hnë vëhni. Pëgwëlehnëni tan nësëndëni vanësa vakaŵary do pëyahndëni wanës Wënu ña. ⁷ Vahnë vërac tëkëniho ipëhw gë vëhi.

⁸ Pol njidëho calija wasëwif hna kwëlëkwël do hnë wadepera watar, nësëdëho g'ikwëtahn, pëyahnatënd Inaw Wënu ña do njawërdëho maŵëhnëni vële hnëpadëhawo va. ⁹ Bare vëryampo ñoñ vëŵadilohna nkwëryëni do ñwëŵëniho vëhwëtahnëdina, wameh fo nësëdëniho soje nkaŵ Ahwëhn a tase vahnë fop. Awa Pol më tavëkëhni nji, më njokëhni vële hwëtahnëk va do fac-wo-fac nkwajëldëniho gë vëhni hnë cery cankaf nte nkwajëlahndëniho Tiranus gë bulunda ÿa. ¹⁰ Watac wabëhn waki mbiŵëko, hafo fop wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif lëdëko hnë resiŵo rac ÿa kolëni nkwëryëni wanës Ahwëhn a.

Vutah vucan vumba Seva va

¹¹ Hnë wati rac Wënu ña ntiyehndëhawo Pol viŵëmpëhnaahnah vile nkok nahana ahnë. ¹² Koyëna nufëdëho wakantika gë wafand vunte ÿakëdëhawo va njonëhndëni vëres. Vërac njërëdëniho do wayine ña cahnëdënihëniwo vahnë va.

¹³ Nkeniho fëna wasëwif wëryampo njidëniho waŵëŵa hna fop soje ntandënihëni wayine vahnë hna. Fac ryampo njawëreniho fëna ntanihëni g'uŵac Ahwëhn a Yesu. Ntehnëdëniho: «G'uŵac Yesu, nte pëyahndë Pol ña, ntehnëderun: cahnëryin!» ¹⁴ Vutah imbëd gë vuki vumba Seva va, asankaf vësëna wasadëha wasëwif ÿa, lidëho koyëna. ¹⁵ Bare, ga nësëni koyëna, yine ÿa më ntëkwakëhni: «Yesu? Njëtëbuha. Pol, njëtëbu bi mo ye. Bare ŵuhnë, vëhni mo yerun?» ¹⁶ Asan ale pëlako yine ÿa ntonjanëlehnëni do mëkëkëhniwo vëhni fop, mbërehnëkëhni ðus, cahnëlehnëni nkaryëni hnë tere rac viŵi këm fo do cërehnëkëhniwo ðus.

¹⁷ Fop vële lëdëk Efes va njëtanio watac. Wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif per ntakekëhniwo do uŵac Ahwëhn a Yesu naŵëdëho. ¹⁸ Vëyabah hnë vële hwëtahnëko hna njijëdëniho putandëni tase vahnë fop wameh wante ntidëniho ña. ¹⁹ Vahnë vëyabah vële hwëhnako mbilayo njojenio vëkayëte uyët mbilayo vantëŵ hni va, kovëni do pëdëni tase vahnë fop. Vëkayëte vatac hnapul yabah yeho. ²⁰ Koyëna tufahnëdëho Ahwëhn a fanka falëŵu fa. Wanës wadëŵu ña campëdëho g'ahawary do hn'ile-wo-le tëkëko hna ntidëho ðoku lëŵu ÿa.

Ïaŵëna bulunda vë Efes

²¹ Ante ndëcëko watac ña, Iyir Ipacah ña pëhnaŵëhnëkawo Pol tëf Masedëwan gë Akayi nji Yerusalem. Ntehnëdëho: «Ge tëkëbu hnam afo yiwu Rom.» ²² Umë payëkëhni Masedëwan Timote gë Erasët, vësan vëhi vële ryemaŵëhawo va, bare umë dënk resiŵo Asi hna nkofo hafo mbiŵi.

²³ Hnë wati rac uryënah sankaf yeho Efes hna soje Nkaŵ Ahwëhn a. ²⁴ Aryëhwar koryi ale ŵacik Demetëriyus, ryëhwarëdëho vucery koryi vunte wëntëlëk gë cery wënu cankaf mba wënu wagërek ile ŵaciko Arëtemis* do vëryokun vëlëŵu va nuŵadëniho hnapul yabah. ²⁵ Fac ryampo Demetëriyus mbarëkëhniwo vëryokun vëlëŵu va fop gë vëryëhwarëntaŵu va, do ntehnëhni: «Vëyënta mën, njëtërun iŵi ðoku hnuŵahnëdë hnapul yabah. ²⁶ Bare nurun ma nkwëryërun ile ryëcëtaŵ ÿa: aŵi asan, Pol, pëyahndë wamën wante ntidëni vahnë gena Wën paryi do mëkëdë maŵëhnëni watac vahnë vëyabah ani Efes li do resiŵo Asi hna fop. ²⁷ Ŷayah wanj wanës wadëŵu ñi gena ðoku fu ÿi fo përekanëd bare fëna këfëd cery wën cankaf mba Arëtemis, wën hucankaf fu ña. Koyëna kihndë ntënah ale cëmbëdëni Asi hafo ðuniŵa ÿi fop.»

²⁸ Ante nkwëryëni watac ña ntavëlehnëkëhniwo tanj, pëgwëlehnëni ndekandëni: «Arëtemis mbë Efes naŵëk!» ²⁹ Ankol ña fop nënkahehn. Vahnë va njolehnënihëni Gayiyus gë Arisëtarëk, vësan vëhi vëvë Masedëwan vële tëfëlëniho Pol uyas va, ntëfaryini gë mbara ntëŵ hni. ³⁰ Pol ñadëho nji bulunda hna bare vële hwëtahnëk va vëŵawëlohna. ³¹ Vëryampo hnë vësankaf vëvë resiŵo Asi hna fëna, wëlawo walëŵu ŵa, payëhniho këlania antë nji mbara hna.

³² Wati rac bulunda ÿa vëwolo hna nëpalëndëni. Ale-wo-le haŵary ndekantëdëho do vëyabah hnë vëhni vëyëtëlo hna dënk bi soje ye varëlik. ³³ Wasëwif wëryampo hnë vëvë bulunda hna payënihawo haryënkŵ bulunda hna ale ŵaciko Alekësandër soje nkabahn ile liyak ÿa. Arac më njelak vák ÿa: ñadëho nësëhnëni bulunda ÿa. ³⁴ Bare ante njavëtënihawo bulunda ÿa sëwif ye, vëhni fop ndekadëniho ndampo fo, uhnësë rac fo, ile yëhnëko tëk wawati wahi: «Arëtemis mbë Efes naŵëk!»

* 19:24 19:24 Arëtemis: Wac Wën asëval wagërek hwëhn yahey ÿa ye.

³⁵ Ga mbiyëk asankaf ahigëna ÿa ndemëhnaÿehnehëkëhniwo bulunda ÿa do ntehn: «Vëvë Efes, mo wok yëtëna duniÿa li nkol Efes ñi ye ante yëkad cery wën Arëtemis ñi gë taka cëvah nte mëntëlëni sëlëk g'ambin ñi? ³⁶ Ahnë kodina nkawj. Awa tëtëka arymëhnaÿu do ant'aliwu inë hara nahaluhna. ³⁷ Njojërunëhëhni vëÿi vësan hnani, bare ñoñ vëlina ile wëk cery wën cankaf fu hna do vëvëwëlahna fëna wën fu ña. ³⁸ Ge Demetëriyus gë vële ndokuÿëlahnëdëni va kwëhnani ile pëÿahnëdëni menëk ahnë, awa soje rac nkehëhna vakitiÿa gë vëhitiÿ per; hnam tëtëka pëÿahnëni. ³⁹ Do ge kwëhnarun wanës wakawary wante rëyëdün pëhwëtëden tase bulunda hna gë vële yëtëk sariya lëw fu va. ⁴⁰ Ge diyilënëhna wajira ntehnëdenëhëfu ñaënenayinëk soje ile liyak dol ÿi kabi kwëhnaÿilënëhna toña soje aji mbarëla, kodëlënëhna nësin ile liyehnekëfu rac ÿa.» Ante nësëko waji wanës ña më ntehnëkëhni bulunda ÿa campëni.

20

Pol Masedëwan hna do gë Gëres hna

¹ Ante puko ñaëna ña, Pol mbarëkëhniwo vële hwëtahnëk va kamënaÿehnehëni. Tac koyahni kahnëtahehn ñi Masedëwan. ² Ga tëtëk hnam ndëcëtako resiÿo rac, nësëhnekëhniwo d'us vële hwëtahnëk va, kamënaÿehnahnehëni do tëtëkehn Gëres, ³ do wadepëra watar ñëwëko hnam. Wati nte ñadëho kay sisikulu ñi Siri ña, njetako wasëwif wä wëh ñadëni ntiniha. Awa më pëhnaç mboka gë cape Masedëwan. ⁴ Vëÿi vësan tëtëlëniho: Sopater aju Pirus avë naw Bere, Arisëtarëk gë Sëkundus vëvë Tesalonik, Gayiyus mbë Derëb, Timote, do Tisik gë Tërofim vëvë resiÿo Asi. ⁵ Vëhni ryënkwëhëko Tërowas hna napëhëdënihëfuno. ⁶ Fuhnë, hnam nkobunëho hafo ndëc ambënt mburu kwëhn levir këm ña. Tac më hayëbun sisikulu Filip ña, yifu hnë wafac imbëd rëfëlehnëfuni gë Tërowas hn'ile njiçunëho lifu wafac mbëd gë wahi.

Pol ahnë mbëhnëndanëd Tëroyas hna

⁷ Samëdi g'anëka mbarëpëlëbunëho soje wubëlehnëfu mburu ña.* Pol nësëndëhëhniwo vële hwëtahnëk va hafo fagant mëhwëry hna kabi tëtëkëkëwo ñi ge pacëk. ⁸ Cery nte ye cëmët mbëryëh hna mbarëbunëho. Walampu wayabah fëdiko hnam. ⁹ Ajar nte waciko Utikus lafiako fenetër hna. Nëhnëlehn wakwëd kabi wanës Pol ña njaryëko. Paco ndëtajëk etas rarëna hna njoj gëd. Vahnë më cëlëni matëndëniha bare cëmëko. ¹⁰ Pol umë fëna më cëlëk ñi muryahna do ntehn: «Ant'avalu, cëmëna!» ¹¹ Tac më vokabun yan, do Pol nkubëlehn mburu ña, rokëfu do mbok pëgwëlehn nësëhndëdëfu hafo lav a pëhni, njilehn. ¹² Jar ña afërën fo mënceryiko do watac njamënëko wasakahn vahnë fop.

Pol matëd Tëroyas hna ñi Mile

¹³ Ante nkëhnëbunëho hahnëtafu ña Pol më lehnëkëfuno hayëfa sisikulu yifu Asos hn'ile tëtëkëkëwo hnufëhëfuna hna kabi umë gë wapary ñadëho njas hafo hnam. ¹⁴ Ga tëtëkëkëfu Asos hna më yobunëha sisikulu hna yifu Mitilen. ¹⁵ Hnam, më vokëbun ryëcalëfu do rëkëfu ga pacëk haryënkw Kiyoy. Fac le voko tëki kat ÿa vok rëkëlehnëfu Samos, ga mbok pac Mile hna tëtëkëbunëho. ¹⁶ Pol pëhnako ndar Efes, soje antë mbiÿ hnë resiÿo Asi hna; ñankahnëkëwo ñi Yerusalem hna njanti ambënt nte wacik Pantëkot ña.

¹⁷ Mile hna payëkëhniwo Pol vahnë njini Efes macinihëhni vicër cery sali va njijëni. ¹⁸ Ante tëkini ña Pol më ntehnëkëhni: «Njëtërun gante nkeho nkeya mën ña wati le yelahninëko hna fop, tëtëk pëgw fac le rëkahniçuho resiÿo Asi ÿa. ¹⁹ Dokuÿëhnëbuha Ahwëhn a hara naÿënala mama korotehneniçuho wasëwif wä hafo howu dënk. ²⁰ Njëtërun fëna ñoñ cowëluhna, pëÿamu do karanëmu fop ile hwëhnaç nafa soje hun ÿa, tase vahnë fop do gë watere hun hna fëna. ²¹ Ntehnëdëfuhëhniwo fëna kwëlëkwël wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif tëtëka nkwcëtani vankeya vantëw hni va do kwëtahnëniha Ahwëhn fu ÿa Yesu.

²² «Tame wëli Yerusalem yidëfu kabi Iyir Ipacah inça forosiñëdëho, bare yëtëla bi ye yid nkewo hnam. ²³ Ile pëÿako Iyir Ipacah inça hnë vankol hna fop, umë fo yëtëbu: mbërädëfu do cëdëdëbu. ²⁴ Ami, mena ge cëmëbu ma woÿu hnë duniÿa li. Fuhnawu d'oku le kwëtëhnahëko Ahwëhn a Yesu ÿi ÿadëfu: umë ye fëÿahnu Wanës Wakasëk ña Wënu ña pehëtëkëfu ipërëna dëwu ña.

²⁵ «Njijëbuho fagant hun fop fëÿahnëndu Inaw Wënu ña, bare tame njëtëbu bokëdiluhna ahnuwuno. ²⁶ Soje umë fëÿahnëdëmu dol karanëmu fop ile holëbu ÿa; ge ahnë ñwëÿëk, umë yëtëk. ²⁷ Pëÿamu fop ile ntehnëk Wën ntide ÿa; ñoñ cowëluhna. ²⁸ Keryaryin vankaf hun va, wuhnë dënk do gë fop vahnë vëvë cery sali vi, wuhnë vële

* 20:7 20:7: Vantiyehn 2.42

ntik Iyir Ipacah vëhery had vëhery wape. Dënkwëtaryin, Aju Wënu ña soñe lëw hni ña ndehëtëk sat lëwu ña. ²⁹ Njëtëfëbu, ge gola hnani, vahnë vëyapah va njiñjëdëni ñal hun li, do kañëhnahnëdëlëhniha. ³⁰ Nkëdëni vële wätëk hnë wuhnë dënk, nësëndëni wamër, nuñahnëniñhëni vële rëkëd tëfëlehnëndëniñhëni. ³¹ Titëñaryin ñus! Dënkwëtaryin, hnë wabëhn watar, g'umëd gë g'anent, nkabëdëmuno ale-wo-le hnë wuhnë, wëla gë wankwën ña.

³² «Tame Wënu ña hwëtahnahnëmu soñe wanës wadëwu ña ntihahn ñoku lëwu ña hnë wuhnë ndemadëhu le-wo-le ña. Kwëhñak fanka nañëñahnu kwëtahn hna do mañëryahnu fop hnapul ile kwëhñëni fop vële kwëhñëk va. ³³ Nañëfëwohna koryi ma viyi vahnë vëhawary. ³⁴ Njëtërun wuhnë dënk ñacëñac ntëmën ña hnuñahnëdëfunëho ile valëdëhëfuno ña, ami gë vërefal mën vi. ³⁵ Tufëdëmuno kwëlëkwël, aki tëfëka aryokunëdu aryemahnuni vëhañëhñah va. Dënkwëtaryin ile nësëko Ahwëhn a Yesu umë dënk: «Ile yëdahnëdu ña yabëka nafa gë ile hnuñadu.»»

³⁶ Ante puhñak Pol wanës ña, umë ndëkwëhñëk njëfani gë vëhni fop. ³⁷ Awa vëhni fop pëgwëlehnëni kondëni, muryalehnëniha mbucëndëniha. ³⁸ Ile hoyehñëkëhniwo ñus ña umë ye ile ntehnëkëhniwo bokëdina nuniha. Tac ntapëhñaniha hafo sisikulu hna.

21

Pol Yerusalem hna

¹ Pitëlëbunëho gë vële hwëtahnëk vëvë Efes va hayëlehnëfu sisikulu satëñafu Kos; ga pacëk rëkëlehnëfu Rod, tac hafo Patara. ² Wati nte cëlëbunëho hnam ña, tëkatëbunëhawo sisikulu le yidëho Fenisi. Hayëlehnëfu rac yifu. ³ Umë hnuñun Tinti Sipër ña ñawët g'irahahn, ryëcëlehnëfu rëfëfu gë cape Siri, rëkëlehnëfu Tir; hnam tëfëkawo cëlëndi ile ndifëko sisikulu ña. ⁴ Tëkatëbunëhëhniwo hnam vële hwëtahnëk do umë yëwëbun wafac imbëd gë wahi gë vëhni. Iyir Ipacah ña hnësëhñëkëhniwo vahnë vërac; më ntehnëniha Pol antë nji Yerusalem. ⁵ Bare pund tuñ wafac imbëd gë wahi warac, ryëcalëlehnëfu nkañ ntëw fu ña. Vëhni fop, vësan gë vësëval gë vutah, më ntapëhñaniñhëfu hafo sahnëfu nkol ña. Tac më ryëkwëhñëbun tëfary wov hna yëfafuna Wënu ña. ⁶ Ante koyalëbun ña, më hayëbun sisikulu hna do vële hwëtahnëk va mbokalehnëni gë ñal hni.

⁷ Ga mbokëbun wätëfu Tir hna gë sisikulu ña yilehnëfu Pëtolemayis, ña yëfuni vëñënta fu va hn'inaw tac lifu fac rnyapo gë vëhni. ⁸ Ga pacëk ryëcalëlehnëfu rëkëfu inaw Sesare hna, sëlëfu tere Filip^o, hnë ale harañëdëhëhniwo vahnë wanës Wën hna, umë yentiko hnë vësan mbëd gë vëhi vële rëhñayiko Yerusalem va. ⁹ Kwëhñakëhniwo vëryag vëhñah vële woko vëñëlina. Pëyahñëdëniho wante nësëhñëdëhëhniwo Wënu ña had wakila.

¹⁰ Wafac wayabah libunëho hnam tëket asan ale waciko Agabus, mati Yude. Umë fëna had kila pëyahñëdëho ile nësëhñëdëhawo Wënu ña. ¹¹ Umë njëjëk hn'ile nkeñun hna, nuf rylil Pol ña ñëba wapary ñi gë wëbák ñi do ntehn: «Wëlin ile ntehnëk Iyir Ipacah ña: «Asan ale hwëhñëk iyï rylil ña, aki ñabëdëniha wasëwif wa Yerusalem hna, tac njëdahnëniha hnë vële wok vëyena wasëwif.»»

¹² Ante nkwüryëbunëho watac, fuhnë gë vële yëbunëho hnam va, më hëlabunëha Pol antë nji Yerusalem. ¹³ Bare umë ntëkwakëfu: «Soñe ye hoñun do yëkëlehnëdun awoyehñuno? Ami, pëhwëtabu ñabiwu, do sëmu Yerusalem hna soñe Ahwëhn a Yesu.» ¹⁴ Kabi kodilëfuhna woyehñëfuhna më ravëbunëha do lehnëfu: «Awa arañi ña Ahwëhn a ntiya.»

¹⁵ Ga ntibun wafac hnam, më fëhwëtabun hahnëtalehnëfu yifu Yerusalem. ¹⁶ Vahnë vële hwëtahnëk vëvë inaw Sesare va më ntapëhñaniñhëfu. Hnë ale wacik Mënason avë Sipër njonihëfuno, ñaluhna tëfëkawo sëlëfu. Asan arac, gë vële ryënkëwëko kwëtahnëniha Ahwëhn va nkentiko.

Mbara Yerusalem ña

¹⁷ Ante tëkëbunëho Yerusalem ña vëñënta fu va kacaniñhëfuno g'uhnatah. ¹⁸ Ga pacëk, Pol gë fuhnë më yibun vëhni Sak hna. Hnam mbarëniho fop vëvë haryëñkw cery sali va. ¹⁹ Pol nkañëkëhniwo umë tëfëtanëkëhni fop, ryampo ryampo, ile ntiko Wënu ña hnë ñoku lëwu vële wok vëyena wasëwif hna.

²⁰ Vëvë haryëñkw va ga nkwüryëni watac, umë njëwëdëni icëmb Wënu ña do ntehnëdëniha Pol: «Añënta fu, nuru wasëwif wayabah kwëtahnëniha Yesu do g'ucatah tëfëdëni Sariya Moyis ña. ²¹ Wëlin wade hnësëde soñe lëw hu ña: karanëdühëhni fop wasëwif wale lëdëk hnë vële wok vëyena wasëwif hna, soñe tavëni Sariya Moyis ña

do antë kácehnënihëhni vutah hni va do antë mbok tëfëni namu wasëwif wã. ²² Awa ye rëfëka ntiyin? Pacëk njëtafëni njijëru ani. ²³ Sojë umë, diry ile lehnëderu ýa. Vësan vëhnah yentik gë fuhnë, kwëryëhnëniha Wënu ña inë. ²⁴ Yoryihni, afacënjaju do asosahn sojë kwëtëla ntëw hni ña. Tac, ndirini vankaf va had dahëse puhnani kwëtëla tac. Koyëna vahnë va fop nudëni wante hnësëde sojë hu ña wamër fo ye, do nkoru ahwëtahn, wëjë dënk, Sariya Moyis ýa. ²⁵ Bare sojë vële wok vëyena wasëwif do hwëtahnëk va kerëhnëbunëhëhni, fëyafuni wanës wante hahnëndëbun ña: Tëfëlahna tokëni faýar sadëha, wasat, do fëna faýar ile wok kácina sojë cahna sat ýa, do asan g'asëval ntë ndakëni ge vëýëlëläna.»

²⁶ Ga pacëk Pol më njokëhni vësan vërac njini sojë pacënjajëni vëhni fop. Hnë wati rac më tënkëni selege Cery Wën Cankaf hna, pëyahnéni fac le puhand pacëna ña, gë fac le cënanëhnande sadëha ale-wo-le hnë vëhni ýa.

Ipëla Pol ña

²⁷ Ante ñadëho pu wafac imbëd gë wahi wale sënande sadëha pacëna ña, wasëwif wale wátiko hnë resiýo Asi më nuniha Pol Cery Wën Cankaf hna. Umë ntavëndanënihëhni kore ýa fop pëlalëhnëniha, ²⁸ ndekatëndëni: «Vëva Isërayel! Demaryinëfu! Wëliho ale harañëdëhëhni vahnë fop gante-wo-gante ile wok tëfëläna gë bulunda lëw fu ýa, gë sariya lëw fu ýa. Ndënikëhni dënk vële wok vëyena wasëwif Cery Wën Cankaf hna, do tonkënek iyi ýëwa sëvah!» ²⁹ Nësëdëfëniho koyëna kabí Tërofim mbë Efes nuniho ga tëfëläni gë Pol naw hna do ntiyahnekëhniwo bi ndënëka Cery Wën Cankaf hna.

³⁰ Naw inja ñënkalehn fop do vahnë va nkaryini gante-wo-gante. Më pëlanaha Pol, kuhëniha, canëniha Cery Wën Cankaf hna, pidëlehñëni tan warënkã wã. ³¹ Wati nte ñadëniho ndawëniha Pol ña, pëyayiko asankaf wasodafë wavë Rom wã, fop vëvë Yerusalem va ñënkani. ³² Mbarëpëlehñëni tan wasodafë wã gë vësan kãf vëlëw hni va nkaryëni gë kore. Vahnë va nundëniha tan asankaf wasodafë wã gë wasodafë walëwu wã tavëlehñëniha gona ndafëndëniha Pol. ³³ Awa asankaf wasodafë ýa më tëhaka, pëlaka do ntehn ñabi gë vankënca vaki, tac më tëyëk bi hak macik do bi ye ntik. ³⁴ Bare kore ýa wanës wanëmpëlah ndekadëniho hafo asankaf wasodafë ýa kolëlohna njët ile ye toña sojë wadëka wanëmpëlah watac. Umë ntehnëk njoyi Pol gë kan wasodafë. ³⁵ Ga tëkëk Pol rënka cery nte hwëhnako rënka le hayëde ýa, wasodafë wa njihñënihawo, kabí kore ýa ñañënanaho, ³⁶ Ñadëniho ntonjanëniha ndekatëndëni: «Dawëryiyi!»

Inësa Pol ña

³⁷ Wati nte ñadëho ndëni Pol hnë kan hna, më ntehnëka asankaf wasodafë wã: «Kodëfu bi lehni inë?»

Më ntëkwaka: «Kolëru wanës wagërek ña! ³⁸ Awa wëjë gelihna bi avë Esipët ale ýañënaýëhnëkëhniwo vahnë do njohni biýëna gë lañ? Vëryaw vahnë, vësan wawuli wahnah yeho.»

³⁹ Pol më ntëkwaka: «Sëwif yeþu. Tarës hnagibu, Silisi hna. Inaw dënah dus ye. Këlamí mawëryanërye hnësëhnëwëhni bulunda ýi.»

⁴⁰ Asankaf wasodafë ýa më mawëryanëka. Awa më kahnëk rënka kan hna do njelahni bulunda ýa. Ndemëhnalehñëni tan, umë ntehnëkëhni gë Wa-ebëre ña, wanës wasëwif ña:

22

¹ «Vëýënta mën, nëparyin wanës wante ýadëfu hnësu tame ayëtahnu dila inë wëh.»

² Ga nkawëryëni Pol wanës wadëw hni ña nësëndëhëhni, ndemëhnaniho ntëbi nte njelakëhniwo ña. Më ntehnëkëhni: ³ «Sëwif yeþu. Tarës hnagibu Silisi hna, bare Yerusalem li naýëþu. Gamaliyel yeho aharañ mën a. Karañëkowo afo yëtu dus sariya le njëdakëhniwo Wënu ña vacërakëlo fu va do kahnëndaþuho sojë Wënu ña had gante nkerun wuhñë fop dol ki. ⁴ Mbërehñëbuhëhniwo vahnë vële rëfëdëho anj Nkaw Ahwëhn va hafo ryawëwëhni. Pëlayehñëbuhëhni vësan gë vësëval do sëdehnëwëhni kaso hna. ⁵ Asëna wasadëha asankaf aýi gë fop kore vëvë haryënkwi vi kodëni nkenëhñëniho sefe. Kerëhñënihowo vëkayëte yinenëhnëwëhni vëýënta fu wasëwif wale lëdëk Damas do njibuho fëljajëwëhni vële rëfëdëho Nkaw Ahwëhn va ýabiwëhni, wënceryiwëhni Yerusalem li sojë kwëdini vëhni fop.»

Pol pëyahñëd gante macëka Ahwëhn ka

⁶ «Ante njidëfuho do tëhabuho Damas ña, lav a nkëhnëko tëk nkaf li, matëlehni taj humpen hucankaf g'ambin nji çëpo penëlehno. ⁷ Yolehnu nkal hna, wëryëlehnu kopa ga macëdëho: "Sol, Sol!" do më tëyëko: "Soje ye vërehnëdëfuho?"

⁸ «Më rëyëbuha: "Ahwëhn, mo yeru?"

«Awa më ntehnëko: "Ami, Yesu mbë Nasaret, nte vërehnëdëfuho ña ye." ⁹ Vële rëfëlëbunëho va nuniho humpen ha, bare wawëryëlohna kopa le hnësëhnëdëhowo ÿa.

¹⁰ «Më rëyëbuha: "Ahwëhn ye rëfëko liwu?"

«Ahwëhn a më ntëkwako: "Matëry ayi gë Damas. Hnam pëyaderu ile rëfëka ali ÿa fop!" ¹¹ Bare golëwöhna hnundu: humpen hutac mëpënëkowu. Awa vërefal mën va më pëlanio wäk ÿi kahëniho hafo rëkëfu Damas hna.

¹² «Ale wacik Ananiyas yeho hnam. Asan arac ntakëdëhowo gë Wënu ña do Sariya Moyis ÿa tëfëdëho. Ipërëna dëwu fo nësëdëniho wasëwif wale lëdëko hnam va fop.

¹³ Umë njiëk tëkatëko, kahnekë darël mën do nteho: "Aÿënta mën, Sol, bokary ahund!" Wati rac dënk hnulehnëwa Ananiyas hafo pac.

¹⁴ «Awa më ntehnëko: "Wën warëm fu ña mbiyëk ga tëhnaki soje njetëndani ile ñad' ÿa, ahnuhahna ale satëk a do awëryahnënd kopa lëwu ÿa. ¹⁵ Sede lëwu ÿa yedü haryënk wahnë hna fop, soje afëyahnhëni ile hnuru do wëryëru. ¹⁶ Tame, ye hnapëdëfu? Matëry, ahwëtahna Ahwëhn a, diry ayari do afacëni wameh hu ña."

¹⁷ «Tac, umë vokajëbu Yerusalem li. Fac ryampo, ante njëfadëfuho Cery Wën Cankaf hna, më hnuëbuha Ahwëhn a hn'ikaryëtahn. ¹⁸ Më ntehnëko: "Cahnëry ñap Yerusalem li, kabi vële lëdëk hn'ani vi vëwawëdëna wante hnësëdëfu soje mën ñi."

¹⁹ «Umë lëkwabuha: "Bare Ahwëhn, njetëni njidëfuho calija-wo-calija soje sëdëhnëwëhni do ryafëhnëwëhni vële hwëtahnëkino va. ²⁰ Do ante ndawëdëho sede lëw hu ña, Ecen, hnam nkentiëbuho ami dënk. Cañahnëkowu rac do ami yëkadëwo vëyi vële ryawëdëhowo gë wëraka va."

²¹ «Awa Ahwëhn a më ntehnëko: "Yiry, kabi cañëtëdëmi ñawët, hnë vële wok vëyena wasëwif!"»

Pol gë Kumanda vë Rom

²² Kore ÿa nëpadënihawo Pol hafo ante nësëko watac ña. Tac pëgwëlehnëni ndekandëni: «Dihëtëryina duniÿa li aÿi asan! Dawëryina! Tëfëlahna nkonti duniÿa li!»

²³ Nañënanioho, do citëni viÿi vilëw hni va, ntonëndëni nkal iña*. ²⁴ Awa asankaf wasodafë ÿa më ntehnëkëhni: «Dënëryina Pol kan hna do alampuna, nësahn forosima; ñadëfu yëtu bi soje ye ndekandëni bulunda ÿi aki soje lëwu.» ²⁵ Ante ñabëdëho ña, Pol tëyëkawo asankaf wasodafë ale yeho hnam ÿa: «Kodun bi alampuna ale kwëhnëk Rom ale worun kitiñëluhna ten?»

²⁶ Asankaf wasodafë ÿa, ga nkwëryëk watac, më njik pëyaka kumanda ÿa: «Njetëru bi ile ÿadu ali ÿa? Aÿi asan ale kwëhnëk Rom ye.»

²⁷ Kumanda ÿa njilehn taj vëhni Pol hna do tëya: «Pëyarye, paryi bi ale kwëhnëk Rom yeru?»

Pol më ntëkwaka: «Ha.»

²⁸ Kumanda ÿa më ntehnëka: «Ami cosahnëbu yabah yehahnu ale kwëhnëk Rom.»

Pol më ntëkwaka: «Ami, nagaryibu.»

²⁹ Vële ÿadëho ntampëniha Pol nësahn va tavëlehnëniha taj. Kumanda ÿa ntakëkawo d'us ante njetëko ale kwëhnëk Rom ñabehnëk gë vankëna.

Pol haryënk wëhitiñ vësankaf wasëwif

³⁰ Pacënd tun, Kumanda ÿa ñadëho njetë facëk soje wante ntehnëdëniha Pol wasëwif ñi. Awa, më pëtehnëka do macehnëni vësankaf vësëna wasadëha va do gë Mbara Vëhitiñ va fop, tac canehna tase wahnë fop.

23

¹ Pol më ntañëkëhni Mbara Vëhitiñ va do ntehnëni: «Vëÿënta mën, gë hakili risah njasaryëbu haryënk wënu ña do ñoñ gena ile hnirandëbu hafo fac vë dol ÿi.» ² Hnë wati rac asëna wasadëha asankaf a Ananiyas më ntehnëkëhni vële kakëniho Pol va: «Dafëryina wës li!» ³ Awa Pol më ntehnëk: «Wëjë ndafëd wënu ña, wëjë ale wëntëlëk gë mir le yerënik ÿi! Ntañaru ahitiño gante nësëk sariya ka, bare ntüdu ile njwëÿëk sariya ÿa: ntehnëru ryafiwu.»

⁴ Vële yeho darël Pol va më ntehnëniha: «Njetëru bi njewëruha asëna wasadëha asankaf ava Wënu ña?»

* 22:23 22:23 Citëni viÿi vilëw hni va, ntonëndëni nkal iña: Namu le rufahnëd' ntavah ntëw hni ña ye.

⁵ Pol më ntëkwakëhni: «Vëyënta mën, yëtaka asëna wasadëha sankaf ye. Toña ye, kerik kayëte Wën hna: “Yewëdëfilihna ale ye asankaf bulunda hu ya.”»

⁶ Pol njëtëko vële yeho Mbara Vëhitij va fop vëryampo wasaduse yeho, vëyënta wë va wafarise. Soje umë ndekahnëko bulunda hna: «Vëyënta mën, Farise ye bu do wafarise ye warëm mën wë do soje ikwëtahn fu vësëm va mbëhnëdëni hitijandëbu.»

⁷ Ante nësëko watac na, nkwayëla cankafe yeho yëbëlan wafarise wë gë wasaduse wë, do mbarëla na pitëlëko nke wakore waki. ⁸ Koyëna nkeho kabi wasaduse wë vëhni lehnëko vësëm va vëvëhnëdëfina, do wamëleka gë wayine wayena, bare wafarise wë vëhni kwëtahnëniho watac fop.

⁹ Nkelehn sonko sankaf kore hna. Vëharan sariya vëryampo hnë wafarise hna, matëniho konkëndëni d'us, ndekandëni: «Noñ nulëfuhna ile ntëntëk aji asan. Kod nke mpëd mëleka ma iyir hnësëhnëka.» ¹⁰ Sonko ya njakëko hafo Kumanda ya ntaka antë citëlëniha Pol fagant lëw hni. Awa më ntehnëkëhni wasodafë walëwu wë canëniha Pol fagant lëw hni mbokaryëniha gë kanj.

¹¹ Ga mëdëk, Ahwëhna a njiko vëhni Pol hna ntehnë: «Antë ntaki! Sedë mën yeru ani Yerusalem li, ayenëhno fëna Rom hna.»

Pol urënd tëndënde

¹² Ga pacëk wasëwif wëryampo më nkwëryëlëni; ntëkëni haryënk wën antë mbok tokëni do ceni hafo ndawëniha Pol. ¹³ Vële wëryëlëko watac va ntëbiniho vahnë wafëhw wahnah. ¹⁴ Më njini vësankaf vësëna wasadëha hna do gë vicër hna ntehnënihëhni: «Ntëkëbun bokëdëlëfuhna rokëfu ma sefu inë afo ryawëfuna Pol. ¹⁵ Awa wuhnë, gwëryëlëryin gë Mbara Vëhitij va, tëyëryina tame Kumanda ji mbok njonëhniwuna Pol, alehnuna ñadun afecëtawu soje lëwu ya. Ge fuhnë ye pëhwëtahun ryawëfuna tëkahnind ani ya.»

¹⁶ Bare aju acëru asëval Pol umë nkwëryëk ga nësëde watac. Awa, më njik kanj hna pëyahna Pol.

¹⁷ Awa Pol më macëka asankaf wasodafë ryampo ntehnë: «Yoryehna anj jar Kumanda hna kabi inë hwëhn nafa ñad payahna.» ¹⁸ Arac më njoka jar na gë Kumanda do ntehnë: «Pol, ale sëdika lehnëko yonëhniyina anj jar; inë ñad pëya yi.»

¹⁹ Kumanda ya më pëlaka jar na vák ji canaryëka do tëya: «Ye ya du afëyawo?»

²⁰ Jar na më ntëkwaka: «Wasëwif wë nkwëryëlëni tëyënihi ayonëhnihni Pol acahn Mbara Vëhitij hna. Ntehnëdëni ñadëni pëcëtani soje lëwu ya wapacëk. ²¹ Bare antë alëkwahni. Ntëbini vësan wafëhw wahnah vële fëhwëtak ndawëniha va. Ntëkëni noñ vërokëdëfina, vësëdëfina ge gena ndawëniha. Tame fop pëhwëtani; mawëhu na fo napëdëni.»

²² Awa Kumanda ya më ntehnëka jar na: «Antë afëyahna wëla aryampo wante fëyaruhu nj.» Tac tavëlehna mboka.

Pol Sesare hna

²³ Kumanda ya më macëkëhni tanj wa-ofisiye waki walëwu do ntehnëhni: «Barëpëryinëhni wasodafë wakeme waki, gë wasodafë wahwëhn wafahnac wafëhw mbëd gë wahi do gë wakeme waki vëhwëhn wiwëta. Pëhwëtani njini Sesare; kahnëta na wëwati imbëd gë wahnah g'umëd ga ye. ²⁴ Pëhwëtanëhniyina Pol fëna wafahnac, ayowuna yam fo vëhni guverëner Felikës hna.»

²⁵ Tac më kerëhnëka Guverëner ya anj kayëte:

²⁶ «Asankaf alënah Felikës, ami, Këlod Lisiyas ya yëryidëhi.

²⁷ «Asan ale yëdanahnëryidëfina aji wasëwif wë fëlakawo do ñadëniho ndawëniha. Awa më rëkifu gë wasodafë mën wë lëcëbuha, kabi njëtabuho ale kwëhnëk Rom ye.

²⁸ Ñadëfuhu yetu bi soje ye ndënanëniha wasëwif wë, awa umë yobuha Mbara Vëhitij ntëw hni hna. ²⁹ Awa tëkatëbuho pëlanaha kabi dënëndëfina sariya lëw hni ya, ñoñ gena ile hode ndawahni ma cëdani. ³⁰ Bare takan pëyaibu wasëwif wëryampo pëhwëtani soje ndawëniha. Umë yëdanahnëryidëfina hara napëla mbiy, do njëtandanëbuhëhni wasëwif wë yal hu hna tëfëka pëyahneni ile lavëkëhni g'umë ya.»

³¹ Wasodafë wë umë njirryëniha Pol g'umëd fo gë Antipatëris gante ntehnëniho ka. ³² Ga pacëk, mbokalehnëni gë kanj lëw hni, tavënihëhni vëhwëhn wafahnac va fo tëkaryëniha hafo vëhni Felikës hna. ³³ Ante tëkëni Sesare na, vëhwëhn wafahnac va më njëdaniha Felikës kayëte na do njëdahnëniha Pol. ³⁴ Guverëner ya, ga karanjëk kayëte na, umë tëyëka Pol bi avë resiyo yëhne ye. Më ntëkwaka: «Avë Silisi ye bu.» ³⁵ Awa Felikës më ntehnëka: «Nkwëryëdëmi ge tëkini vële yelëku va.» Tac më ntehnëk kwëti Pol cery cankafe Erof hna, do njëkande.

24

Pol haryënkw Guverëner Felikës

¹ Ante ndëcëko wafac imbëd ña, asëna wasadëha asankaf, ale waciko Ananiyas ña, təkëniho Sesare hna gë vicër do gë ale hnësëhnëdëhëhniwo vahnë ale waciko Terëtuyus, soñe pëyaniha guverëner ña ile ntik Pol ña. ² Pol macijiko do Terëtuyus pëgwëlehn pëyahndë: «Alënah Felikës, ucankaf hu ña njonëhnikëfu yam hnëñah do hwëhna hakili hu ña gwëcëtëk viyë viyahah nkal li. ³ Camehniru g'inta'wary pacah soñe fop vile hnu'adëfun kwëlëkwël va, hn'ile-wo-le hna. ⁴ Soñe ant'avëyehni hnani ña, muntadëmi a'waw' g'ipërëna hu ña ahnëpa fu toye.

⁵ «Tëkatëbun ayi asan alakah d'us ye. Tënkëndëlehnëdëhëhni wasëwif wavë d'uniya yi fop, do fëna asankaf vërëfal Yesu mbë Nasaret ye. ⁶ Ñadëho dënk nti ile sëvak Cery Wën Cankaf hna, awa tac pelabunëhawo. ⁷ [Ñadëfunëho hitiñëfuna gë sariya lëw fu ña, bare Kumanda ña, Lisiyas, më njiyëk tebëfuna gë fanka. ⁸ Tac më ntehnëkëfu ñal hu hna tëfëka yijëfu afëyayi ile ntikëfu ña.] Ge tëyëruha, njetëdu wëjë dënk wante hnësëbun ñi fop toña ye.»

⁹ Wasëwif w'a njawëneniho ile nësëko ña ntehnëni: «Ha, ile nësëk yi fop toña ye.»

Idëkwa Pol ña

¹⁰ Awa Guverëner ña më ndëkwanëka Pol teba wanës ña. Tebalehn ntehn: «Njetëbu wabëhn wayabah ye kobëri ga kitijahnëdëfuhëhni vahnë va nkal li. Soñe umë hnësändëbu g'ikwëtahn haryënkw lëw hu. ¹¹ Kodu ayëkëlehn wëjë dënk, dëbëna wafac pëhw gë wahi ga njiyahniho Yerusalem soñe icëmb Wënu ña. ¹² Do ahnë nulohna ga konkëntëdebu Cery Wën Cankaf hna ma ga matëndëdëfuhëhni vahnë ntini sonko vacaliña hna, do gë hn'inaw' hna. ¹³ Do fëna wëyi vahnë ñoñ vëhwëhnana ile tufahnëdëni toña ye wanës wadëw' hni ñi. ¹⁴ Bare wanji ye toña ña: Wën warëm fu ña ryokuñëhnëdëbu rëfatëndu Anka'w Ahwëhn a, nte ntehnëni gena catah ña; kwëtahnëbë ile-wo-le herik vëkayëte Sariya hna do gë wëmba wakila hna. ¹⁵ Inji kwëtahn hwëhna'bu, vëhni fëna kwëtahn tac dënk kwëhnani, vëhni fop, vëli wameh gë vësatah per mbëhnëndanëdëni. ¹⁶ Soñe umë ye hn'ile-wo-le nkebu hna njawëredëfu liwu kwëlëkwël ile satëk haryënkw Wën hna do gë vahnë hna.

¹⁷ «Ga mbiyëk wabëhn wayabah yijëla Yerusalem, umë vokajëbu yonëhniwëhni uryema koryi wasëwif wale hwëtahnëk w'a do sanëhnëwa Wën mën ña sadëha. ¹⁸ Umë lidëfuhu ante tëkatëniho'wo selele Cery Wën Cankaf ña ante puhnadëfuhu pacëna ña; gelëfunohna gë kore, matëndëlëwohna fëna sonko. ¹⁹ Bare wasëwif wëryampo wavë resiyë Asi w'a hnam nkontiniho. Vëhni rëfakëha kahnëni haryënkw hu pëyahneni ile libu ña, ge nke ile lavëkëhni g'ami. ²⁰ Ma hnë vële ye hnani vi, ge nuko iñë weh ile libu ante njoyi'buho Mbara Vëhitiñ vëlëw' hni hna, pëyah. ²¹ Kabi ntehnëbuho vahnë va mbëhnëdëni, soñe rac hitijahnëdunëho dol!»

²² Felikës njetëko d'us Anka'w Ahwëhn a. Awa, umë karacëk kiti ña nka'w kawary ntehn: «Kitiñëdëmu ge Lisiyas njiyëk.» ²³ Umë ntehnëka ofisiye le hwëtahnahnikawo Pol ña tëfëka njëkanda, bare ant'awëma'yehna d'us, do ant'awëma'yehnehni vëlëwu va njiyëni ndemaniha.

Pol haryënkw vëhni Felikës gë Dërusi

²⁴ Ga ndëcëk wafac, Felikës təkiniho g'asëvalu Dërusi, ale yeho sëwif ña. Umë payehneko njinëhni Pol do nëpakawo nës soñe ikwëtahn Yesu Këris ña. ²⁵ Bare Pol, umë pëgwëk nësënd gante tëfëka nke ahnë nëñahna Wënu ña g'umë, awënk nkaf hu ña do gë kiti vahnë nte yejëk ña. Awa Felikës ntakëlehna taj, më ntehnëka: «Tame gwër nke, soñe dol ña! Ante njivëmadëho ña mbokëdëmi waci.» ²⁶ Felikës ntiyahne'kawo fëna Pol njëdadëha koryi. Soñe umë macehnahnëdëhawo wati-wati nësëlëndëni.

²⁷ Wabëhn waki ryëcëko koyëna, tac Felikës, Porësiyus Fesëtus, hnëmpëtëkawo, bare kabi Felikës, ñadëho wasëwif w'a nëñëhni g'umë, umë tavëka Pol kaso hna.

25

Pol haryënkw Fesëtus

¹ Awa Fesëtus təkëko hnë resiyë Sesare, hn'ile nawëd hna, do wafac warar fo ntiko matëlehn hnam ñi Yerusalem. ² Hnam vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër wasëwif va njiyëniho pëyaniha ile ntik Pol ña. ³ Tac këladënihawo ma'wëhnëhni njoyi Pol Yerusalem. Ñadëniho koyëna kabi wasëwif wëryampo pëhwëtaniho ndawëniha Pol nka'w hna ge njiryeryëde gë Yerusalem. ⁴ Fesëtus më ntëkwakëhni: «Pol Sesare hna cëdik, do biyëdina ami dënk mbokadëfu hnam.» ⁵ Më mbok ntehnëkëhni kat: «Arafi

vësankaf hun va njiñeni rëfëlëfu g'ami yifu gë Sesare. Njidëni pëyahneni age inë wëh ntik aji asan!»

⁶ Fesëtus mpëd wafac imbëd gë warar ma ipëhw ñëwëko Yerusalem hna, tac më mbokak gë Sesare. Ga pacëk umë njik ntaña kitiña hna soje kitiña Pol do ntehn njoji. ⁷ Ga tëkik Pol, wasëwif wale wätiko Yerusalem wa kwërenihawo do nësëni wanës wanayah wayabah, bare ñoñ vëhwëhnalohna ile rufahnëd wanës wadëw hni ña toña ye.

⁸ Awa Pol, më lehnëko: «Ñoñ ñwëyëhnëla sariya wasëwif, do dila wameh Cery Wën Cankaf hna, do dëntahnëlëwahna fëna asankaf a Sesar.»

⁹ Bare Fesëtus ñadëho wasëwif wa nëñëhni g'umë. Soje rac tëyahnekawo Pol: «Ñadu bi ayi Yerusalem ahitiñi hnam?»

¹⁰ Pol më ntëkwaka: «Haryënkwi kitiña Sesar hna kahnëbu do haryënkwi hnanji kitiña tëfëko hitiñiwu. Njëtëru d'us wëjë dënk ñoñ dilëwëhnhna bulunda wasëwif wï. ¹¹ Ge menëbu, ge ntibu ile rëfëko ryawähniwu, ñwëyëda icëm inji. Bare ge wante nësëdëni vëyi ña kwëhnana nkaf, ahnë kwëhnana fanka njëdahnë hnë vëhni ndawëniho. Mëcabuha Sesar kitiñëfu!»

¹² Ga nësëk koyëna, Fesëtus më nulëni gë vëyab vëlëwu va, tac më ntëkwaka Pol ntehma: «Sesar wëcaru kitiñi, awa njiñu kitiñu Rom hna.»

Pol haryënkwi vëhni Agëripa hna do gë Berenis

¹³ Ga mbifëk wafac toye, ahnañ a Agëripa g'acëru asëval ale waciko Berenis njiñëniho Sesare, nkañiniha Fesëtus. ¹⁴ Kabi wafac wayabah ñadëniho ntini hnam Fesëtus më tëyëka ahnañ a soje Pol ya, ntehma: «Felikës asan aryampo ale sëdik taveryëkowa.

¹⁵ Ante njiñuho Yerusalem ña, vësankaf vësëna wasadëha va gë vëvë karyënkwi bulunda wasëwif va, njiñëniho pëyaniho ile ntik ya do muntaniho hitiñëwa ndawï.

¹⁶ «Bare umë lëkwañuhëni: “Namu vë Rom ya mbañëk yëdahnï ale sëdik hara nësana soje lëwu ya haryënkwi vële sëdëhnëka va.” ¹⁷ Awa tëfëlibunëho gë vëhni. Ntiñuho ñap ga pacëk, më lañabu kitiña hna, do fayehnu njoji asan arac. ¹⁸ Vële sëdëhnëkawo va tëkiniho bare ñoñ vëhnësëlohna, wëla uryampo wanayah wante hnahañuho ntik ña. ¹⁹ Soje ikwëtahn wasëwif nkwañjëlëdëniho g'umë do gë soje ale wacëde Yesu. Asan arac cëmëk, bare Pol umë lehnëk mbëhnëk. ²⁰ Kabi kodëwohna hitiñu isifa wanës më rëyëbuha Pol bi ñad nji Yerusalem. Hnam kodë kitiñi. ²¹ Bare Pol pecehnëka mëcagna Sesar kitiña umë. Soje umë lehnahnëbu tavi kaso hna do njëkande hafo ante kodëfu yëdahnëwa gë vëhni Sesar ka.»

²² Awa Agëripa më ntehnëka Fesëtus: «Ami dënk ñakëndëbu wëryëwa aji asan.»

Fesëtus më ntëkwaka: «Acahn nkwañyëduha.»

²³ Ga pacëk, kore yabah hacakëhniwo g'untënah Agëripa gë Berenis. Tënkëlahnëniho gë vësankaf wasadëde wa do gë vële yak yëtik bulunda va ñambery cery cankañ hn'ile nkwañjëlëdëni asankaf gë vahnë ña. Awa Fesëtus më ntehnëk njoji Pol. ²⁴ Ga tëkaryijik Fesëtus më ntehnëk: «Ahnañ Agëripa gë wuhnë vële yentik ani vi fop, wëliho soje aji asan njihahniniho bulunda wasëwif wa fop pëyaniho Yerusalem hna do gë hnani, ndekatëndëni: “Aji asan tëfëlahna nkonti duniña li: tëfëka ndawï.” ²⁵ Bare ami, ñoñ nula ile ntik hoñe ndawähni. Bare kabi umë dënk wëcaka Sesar, pëhnañu yëdahnëwa nji kitiña Rom hna. ²⁶ Ñoñ nula ile hoñëfu herëhnëwa Sesar soje lëwu ya. Umë wacehnahnibuha karyënkwi hun, do dënk haryënkwehu wëjë, ahnañ Agëripa, soje tëyi bi wanëhne wameh ntik wante herëndëbuha Sesar. ²⁷ Ntiñu koyëna kabi ntiyahneko, njëdahnihna Sesar do pëyahni ile cëdahnik ya, kwëhnana nkaf.»

26

Inësa Pol ña

¹ Agëripa më ntehnëka Pol: «Tëbary wanës ña ahnësa soje lëw hu ya.»

Awa Pol më ntëkwak g'iväk lëwu ya do nësa soje lëwu ya ntehn: ² «Ahnañ Agëripa, dol natëko gante kolëbu hnësawu haryënkwi lëw hu soje fop wanës wante nësëni wasëwif nta mën ña, ³ kabi njëtëru d'us fop namu lëw hni ya do gë nkwañjela ntëw hni ña fop. Soje umë muntadëmi ahnëpawo g'iduñëna.

⁴ «Wasëwif wa fop njëtëni njasa mën ña kobëri utah mën hna; njëtëni gante nkebuho ka kobëri wapëgwa hna, fagant bulunda lëmën hna do gë Yerusalem hna. ⁵ Mbiyëk ga njëtëniho do kodëni nkeni wasedë mën, ge paryi ñadëni, gë vële yak satëk, rëfëd namu wasëwif wapacëk va nkentibu: vëhni ye wafarise wa. ⁶ Do tame njojiñu hnë kitiña, kabi kwëtahnëbu Wënu ña ntid'ile nësëhnëkëhniwo vacërakëlo fu va. ⁷ Wahñënk ipëhw gë wahi Isërayel wa kwëtahnëni nudëni ga ntiyak watac, do soje rac ndokuñjëlëdëniha

kwëlëkwël Wënu ɲa, g'umëd' gë g'anent. Ha, ahnaŵ Agëripa, soɲe ikwëtahn tac pëlahnëniho wasëwif wä! ⁸ Wuhnë wasëwif wï, soɲe ye worun kwëtahnëluhna Wënu ɲa mbëhnëndanëdëhëhni vësëm va?

⁹ «Ami dënk nahabuho wëtaryu gë wafere wä fop uŵac Yesu mbë Nasaret ɲa. ¹⁰ Umë libuho Yerusalem hna: vësankaf vësëna wasadëha va yëdakowo fanka farac do cëdëbuhëhniwo vahnë Wën vëyaɓah; do ge ndawëdëniho caɲahnëdëhowo. ¹¹ Ndapëdëfuhu vacaliɲa va vërehnëndëwëhni do yawërendu ravëtehnëwëhni ikwëtahn dëw hni ɲa forosima. Ntavëdëhowo gë vëhni afo yindu vërehnindëwëhni vankol vakaŵary hna.

Gante kwëtahnëka Pol Ahwëhn a

¹² «Koyëna fac ryampo Damas yidëfuhu, gë fanka fale njëdanihowo vësankaf vësëna wasadëha va. ¹³ Ahnaŵ Agëripa, lav a nkëhnëko tək nkaf li, ante njidëfuhu ɲa, do nuɓuho humpen ga matik g'ambin. Humpen hutac ntëbëko lav wï. Umë nijjək penëkëfu gë vële rëfëlëbunëho va. ¹⁴ Njòbunëho fuhnë fop do wëryëlehu kopa ga ntehnëdëho gë wanës Wa-ebëre: “Sol, Sol, soɲe ye vërehnëduho? Cërehnaɗu wëjë had yihni ile hasëd' ryoko ile keryande.”

¹⁵ «Umë rëyëbu: “Ahwëhn, mo yeru?”

«Ahwëhn a më ntëkwako: “Ami, Yesu, nte vërehnëdu ɲa ye. ¹⁶ Matëry ahahn; tufëhmani soɲe aye aryokunëhn mën, ayehahn sedë mën, pëyaɗuhëhni vahnë va gante nuruho dol ka do le yadëmi rufi yä fëna. ¹⁷ Keryëdëmi gë wasëwif wä do gë vële wok vëyena wasëwif hnë ðoku le fayëdëmi hna. ¹⁸ Payëdëmi ayi ayesëhnëdëhni, ntihëtëduhëhni umëhwëry hna, mbokaryëduhëhni gë humpen do ntihëtëduhëhni hnë imëk Sintani hna soɲe avokaryëhni gë Wën. Ge kwëtahnëniho ami, nuɗadëni itavëhn wamëh wadëw hni ɲa do gë yëwä hnë vahnë vële hwëtahnëka Wën hna.”

¹⁹ «Ahnaŵ Agëripa, ɲwëyëda waɲi wanës wante watik g'ambin ɲi. ²⁰ Pëgw Damas, Yerusalem, Yuɗe hna fop hafo vëvë wayal waÿëntaw va pëyaɓuhëhni tëfëka nkwëcëtani vankeya vantëw hni va, mbokani gë Wën do tufahnëni pari nke nkwëcëtani. ²¹ Soɲe umë pëlahnëniho wasëwif wï Cery Wën Cankaf hna do ñadëniho ndawëniho. ²² Bare hafo dol Wënu ɲa ndemaɗëho kwëlëkwël do hnani nkebu soɲe yëtëndanëwëhni cedëya mën ɲa vahnë fop, vële hwëhna nafa gë vële wok vëhwëhnana per. Ñoñ nësëda haŵary ge gena ile nësëdëniho tëkid' hnë vëkayëte wakila gë Moyis yä fo ye. Umë ye: ²³ afo Arëhnayik a korot; umë yed' ale ryënkweɗ mbëhn vësëm hna do tufëdëhëhni nkaŵ ipëh iɲa gë humpen hudëwu ha wasëwif wä do gë vële wok vëyena wasëwif.»

Pol ñad' Agëripa kwëtahn

²⁴ Pol nkoko nësand ante ndekako Fesëtus ntehn: «Cenaki, Pol! Karaɲëru hafo cënaÿi!»

²⁵ Pol më ntëkwaka ntehn: «Alënah Fesëtus, cenalohna. Wanës toña do gë hakili fëren hnësëdëfu. ²⁶ Ahnaŵ Agëripa njëtëk waɲi fop, soɲe umë hnësandëbu g'ikwëtahn tase lëwu. Pacëko njëtëk waɲi fop kabi waɲi diyana hn'ile nkok nuyina. ²⁷ Ahnaŵ Agëripa, kwëtahnëru bi wanës wakila ɲa? Ha, njëtëbu kwëtahnëru.»

²⁸ Agëripa më ntëkwaka Pol: «Ge nkoru ahnësëhnëndo ntiyahnëko biÿëdina kwëtahnëdëfuhu Yesu.»

²⁹ Pol më ntëkwaka: «Arabi nkekënd, mbiÿëk biÿëna! Wëjë, gë wühnë vële hnëpadëho dol vi, ndëwadëfu g'icëma Wënu ɲa ayewu fop g'ami ki, bare hara vankëna këm!»

³⁰ Wati rac ahnaŵ a, gë Guverëner yä, gë Berenis do gë fop vële yentiko hnam va matëlehnëni. ³¹ Cahnëdëniho nësëlēhatëndëni: «Aÿi asan ñoñ dina ile rëfëka ndawähni ma cëɗahni.»

³² Agëripa më ntehnëka Fesëtus: «Aÿi asan kokënde tavi age mëcakëndilahna Sesar.»

27

Uyas Pol

¹ Ga pëhnayik hayëndifu hnë sisikulu yiryeryifu Itali, umë nufik Pol gë vësëdik vëhaŵary, kwëtahnëhnikëhni ofisiye kore wasoɗaɗe Sesar Ogusët, ale wacik Yuliyus fëna. ² Arisëtarëk avë Tesalonik mbë Masedëwan yentiko gë fuhnë. Më hayëbun hnë sisikulu le hwëhniko hne nkol mbë Adëramit do yadëho tëf wahnaw resiyö Asi hna, yilehnëfu.

³ Ga pacëk më rëkëbun Sidon. Yuliyus, g'ufacah ntaŵary dëwu ɲa, më tavëka Pol ɲi, njëkihni wëlawo walëwu wä nuÿahni ile valëka. ⁴ Ga matëbun hnam, umë yibun fagant wov hna. Kabi pankëlëdëfunëho gë sël yä, yilehnëfu gë cape Tinti Sipër. ⁵ Më rëfëbun

darël Silisi gë Pampëfli rëkëlehnëfu Mir, resiyo Lisi hna. ⁶ Hnam ofisiye wasodafe ya më nuk sisikulu le hwëhniko Alekësandëri ga njid Itali do më kayëndëkëfu. ⁷ Hnë wafac wayabah njidëfunëho wajira fo, do g'ambër cankaf təkëbunëho darël hn'ankol nte wacik Kënid. Hnë wati rac sël ya memaÿehnekëfuno yifu karyënkw, awa më rëfëfun Salëmone mbë Tinti Këret do ryëcalëfu gë cape inte hākëdëhëfuno sël ya. ⁸ G'ambër cankaf ndëcëbunëho hnam rëkëlehnëfu, le macëde «Hahna Fërën», nte kakëni g'ankol Lase ña.

⁹ Bare mbiÿëbunëho ðus nkaŵ hna do pëgwëko ntakënd uyas fu ŵa, kabi fac le sujahnéde ya* tëko ndëc. Soje umë nkabëkëhniwo Pol ntehn: ¹⁰ «Vëÿenta mën, kamahnëbu uwi yas kata fo yed karyënkw: sisikulu yi g'ile ndibëk per përeakä, do fëna fuhnë dënk kodën cëmin hnam.» ¹¹ Bare gena Pol kwëtahnéko ofisiye ya. Ayaryary sisikulu ya g'ahwëhn sisikulu ya yeho. ¹² Kabi sëla rac yivëlohna g'alu ga, vëyabah vëvë sisikulu va pëhnaniho njini hafo sëla, hnë Tinti Këret hna, ile waciko Fenikës, ge kodëni. Hnam kodëniho cowani sël ya do ndëcëtëni alu ya.

Sël sankaf ya wov hna

¹³ Sël pëgwëlehn cëlënd wajira fo, do ntiyahnekëhniwo kodëni ntini gante pëhwëtaniho ka. Awa më matëndëni waryëhwëra wale hahnëndande sisikulu ya do kahnetalehnëni nko tëfëndëni wov le ye Tinti Këret ya. ¹⁴ Bare ðiÿëna sël hwëhn fanka sankaf le wacëde «Erakilona†», pëgwëlehn cëlënd gë fanka do ¹⁵ njoryaryëlehn sisikulu ya. Kodilohna mbok nji pankëlatëndëni gë sël ya awa umë ravëbun njofu. ¹⁶ Më rëfëfun gë wov fatinti fatoy fante wacik Koda hna. Tinti rac hakëkëfuno toye sël ya. Hnam g'ambër cankaf mëkëbunëho royjëfu fakulu fatoy fante fehande fa hafo hayëndëfu sisikulu hna. ¹⁷ Ga kayëndëni sisikulu hna vëryokuŵ vëvë sisikulu va umë ntampaÿëni ñabëni waryeyët caharaÿ sisikulu ya. Tac kabi ntakëkëhniwo antë poha hnë nkërëyal bë wov Siyërët‡ hna, më cëlëndëni ryëhwa sankaf le ÿaÿëtëd iyanc sisikulu ya do tavëni sël ya njohni. ¹⁸ Ga pacëk, kabi nkoko mbërehnëndëfu sël rac, vëryokuŵ va më pëgwëni ntonjëndëni gë wov ile ndibëko sisikulu ya. ¹⁹ Fac rarëna hna umë mbokëni ntonjëni gë wov, vëhni dënk, viÿë vile yaryaryande sisikulu ya. ²⁰ Hnë wafac wayabah golohna nunde ulav ŵa gë wahol ŵa per, do sël ya nkoko cëlënd gë fanka hafo golëfunohna hwëtahnéfu pëhëdëfun.

²¹ Vële yeho sisikulu va mbiÿëkëhniwo rok roka ya. Awa Pol më matëk haryënkw lëw hni ntehn: «Vëÿenta mën, tëfëkawo ahnëpawuno, do antë kahnetayin Këret hna hafo njijin nuÿayin iÿi kata. ²² Tame muntadëmu aÿabu wasakahn hun ŵa: wëla aryampo hnë wühnë cëmëdina; sisikulu yi fo fërëkad. ²³ Gumëd ga mëleka Wën hunte hwëhnekë, do ryokuÿëhnëdëfuha, njijakëh ²⁴ pëyawo: «Antë ntaki, Pol! Afo arëk haryënkw Sesar, do soje lëw hë hu Wënu ña pëhëtaryëdëhëhni vële rëfëlërun vi fop.» ²⁵ Awa vëÿenta mën, ñabëryin wasakahn ŵa! Kwëtahnébuha Wënu ña: gante pëyako ki, fop nkef. ²⁶ Bare hnë tëfary Tinti tëfëka pohayin.»

²⁷ Fac hwëhn pëhw gë wahnah ya yeho ga njohandëhëfuno sël ya wov Mediterane hna. Fagant g'umëd ga, vëryokuŵ vëvë sisikulu va ntiyahnekëhniwo vambëj rëhabun. ²⁸ Umë ntonjëni ryeyët le ÿanande itëw wov ña; më tëkatëni tëw iña wametër wafëhw warar g'imbëd gë wahi ye. Ante mbokëbun yifu ñawët toye ña, më mbok ntonjëni do tëkatëniho wametër wafëhw wahi g'imbëd gë warar ye hnam. ²⁹ Ntakëkëhniwo antë sisikulu ya nkëw wëraka, më ntonjëni kamëhni waryëhwëra wahnah wale hahnëndande sisikulu ŵa do ñankahnëkëhniwo pac ñap. ³⁰ Hnë wati rac vëryokuŵ vëvë sisikulu va njëkëlëndëniho gante pëhandëni; umë cëlëndëni fakulu fa gë wënka, ntini had waryëhwëra ŵa ñad cëlëndëni haryënkw sisikulu hna hara gante pëahnëdëni njëkëlehnëdëni. ³¹ Bare Pol më ntehnëka ofisiye wasodafe ya gë wasodafe walëwu ŵa: «Ge vëÿi vësan vëwontina sisikulu li, Wënu ña pëhëtëdëlihna.» ³² Awa wasodafe ŵa më ntëpëtëni ryeyët ile fokahniko fakulu ya tavëlehnëni nji.

³³ Pacëlohna ten, muntatëhni Pol vëhni fop tokëni inë. Më ntehnëkëhni: «Dol nke wafac pëhw gë wahnah ga nkerun hn'ufëmpëhnahnah sisikulu li, do ñoñ tokëdiluhna. ³⁴ Awa ami kamënaÿëhnëdëmu aroku, ge ñadiluna asëmu. Yëtëryin, wëla ahnë aryampo hnë wühnë cëvëdilahna imul dampo.» ³⁵ Ga nësëko watac, më nufëk mburu, camëhnëka Wënu ña tase wahnë fop, tac nkubëlehnëk do tok. ³⁶ Awa vëhni fop njawënantëlehnëni do pëgwëlehnëni tokëntëndëni. ³⁷ Vahnë wakeme waki gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd g'aryaŵ (276) yëbunëho fop sisikulu hna. ³⁸ Ante tokëbunëho hafo fihnéfu ña, më ntonjëni roka ya gë wov ñaÿëtahnëni idib sisikulu ña.

* 27:9 27.9 Fac le sujahnéde ya: Gë sepëtambër ya ma okëtobër ya nkef. Ge ndëcëk rac, uyas ŵa ntakëd. † 27:14 27.14 Erakilona: Rëv sankaf le watid gë cape pëhna lav wacik koyëna. ‡ 27:17 27.17 Siyërët: Umë wacëde iÿi wati Libi.

Ipërëka sisikulu ŋa

³⁹ Ikëd vambëj nuđëniho ante pacëko ŋa, bare wëla aryampo hnë vëryokuj vëvë sisikulu va yavëtëlohna hn'ile nkebuñëho hna. Umë pëhnani pohëni sisikulu ŋa hnam ge kodëni. ⁴⁰ Awa më pëtëni waryëhwëra wale hahnëndahnëde sisikulu ŋa tavëni wov hna; wati rac dënk pëtëlehnëni waryeyët wale ŋabahniko wađëhwa wade satënandeho sisikulu ŋa. Tac matëndëni ipand inte yiryeryëd karyënkw soje sël ŋa peña, pañëni g'itëfary. ⁴¹ Bare sisikulu ŋa më njik pohak hnë yëbëlan wavënkweñn nkërëyal, tëryalehn hnam. Ankaf sisikulu ŋa më pohak đus nkërëyal hna, kodilohna mbok ñënkëlehna, tac wavonkëlo wënka, wahwëhn fanka ŋa, më nihëk sisikulu ŋa kamëhni. ⁴² Watac ga ntiyak, wasođafë wä ñađëniho ndawëniheñni vësëdik va, soje ahnë antë peh ge ndëfađ wënka hna. ⁴³ Bare ofisiye ŋa ñađëho pehëta Pol awa më tavëtehnëkëhni ile ñađëniho ntini ŋa; më ntehnëkëhni vële holëk wënka va ntëbani ndëfani ndanëni. ⁴⁴ Tac vëyëntaŋ va pëlani vacal ma vanihel sisikulu va, tëfëniheñni. Koyëna ndanëniho vëhni fop yam fo hara ahnë cëmëna.

28*Hnë Tinti Malët hna*

¹ Ante ndanëbunëho fuhnë fop yam fo ŋa, më fëyayibun Tinti rac Malët macik. ² Vële lëdëk hnam va më kacanihëfu g'untënah canka; pëđëhnënihëfu hwëdëh hucanka, kacahnënihëfu, kabi tëvëđëho do huji ha njoko. ³ Pol më mbarëpik kore wađëhwa, ntab hwëdëh hna, bare lën më cahnik yakah hna ŋarëka vák li, nkolehna hnam. ⁴ Vëvë Tinti rac va, ante nuniha lën ŋa ga ntasađ vák Pol hna, më ntehnëlëđëni: «Ayi asan lëk aryaŋ vahñë ye. Pehik wov hna, bare Wënu ŋa maŵëna nkonti đuniya li.» ⁵ Bare Pol më cëlëvëta ka lën ŋa hwëdëh hna do davëđlawohna aŋar ŋa wëla toye. ⁶ Ntiyahnekëhniwo nuđëniha tamëki ga matëka vák ŋa ma njod cëmëlehn taŋ, bare ante napëniho hafo mbiy ŋa, nuniho ñoñ dilahna. Awa më nkweçëtëni vinahan vidëw hni va, ntehnëni Pol wën ye.

⁷ Wëhaŋ yeho đarël hnam wale kwëhnëko asankaf Tinti ale waciko Pibëliyus. Më ntëvakëfu lëv sankaf hnë wafac warar. ⁸ Hara rëmu pad hna nkeho: ures yak mbahn tesëko do đonk yaryaryëđëhwo fëna. Pol më njik njëka do tindëka wëbák ŋa, njëfanëka, njërenëlehna. ⁹ Ga ndëcëk umë vëres vëyëntaŋ vëvë Tinti va fop njijëđëniho do vëhni fëna njërenëkëhniwo. ¹⁰ Umë njëđanihëfu untënah cankafo do, ante tëkëko wati ile vokahnëđëfun gë wov ŋa, njëđanihëfuno ile valëkëfuno soje uyas wä fop.

Tëkëđëni Rom hna

¹¹ Ga nuŋaɓun wadepera watar hnam, më hayëbun sisikulu ile hwëhniko Alekësandëri hna, ile wacëđëho «Diyosëkur*», ile yeho hnë Tinti wati wëh hna fop. ¹² Rëkëbun Sirakis do ñëwëbunëho hnam wafac warar. ¹³ Tac vok ryëcalëlehnëfu rëkëfu hn'inaw Regiyo. Ga pacëk, sël pëgwëlehn cëlënd, do hnë wafac wahi rëkëlehnëfu hnë sëla Pusol hna. ¹⁴ Vële hwëtahnëk rëkatëbunëho hn'inaw tac. Umë tëyënihëfu ŋwëfu gë vëhni soje wafac mbëđ gë wahi. Tac ryëcalëlehnëfu gë wapary fo gë Rom ka. ¹⁵ Vële hwëtahnëk vëvë Rom va njëtaniho njijëbun, vëhni njijëđëniho hafo Saha Apiyus hna do hn'ile macëde Vacery Vatar hna kacanihëfuno. Pol nundëhni taŋ, më camehnëka Wënu ŋa do ñab g'ahawary sakahnë hadëwu ha. ¹⁶ Ante tëkëbun Rom ŋa, më maŵëryanik Pol ntëđ hn'acery minu fo gë sođafë ryampo njëkanda.

Ikaray Pol Rom hna

¹⁷ Ante ntiniho wafac warar ŋa Pol më payehnekëhni vësankaf wasëwif wavë Rom wä njiñëni ŋalu hna. Ga mbarëni më ntehnëkëhni: «Vëyënta mën, mama nkoɓu dila wëh bulunda fu hna, do dila fëna ile hnëmpëlëk gë namu warëm fu ŋa, pëlayibuho Yerusalem hna do yëđahniwu hnë wasođafë Rom. ¹⁸ Vahnë vërac, ante pëcëtaniihowo ŋa, ñađëniho tavëniho kabi ñoñ vëhnulohna ile rëfëka ndawahnëniho. ¹⁹ Bare kabi wasëwif wä ŋwëyëni, më wëcahnëbua Sesar. Bare dila rac kabi ñađëfu lehnëwëhni wameh bulunda mën ŋa. ²⁰ Soje umë rëyahñëmu ayiju nulin do hnësëhnu; kabi soje ale napëđëniho bulunda vëva Isërayel do rëkik tame ŋa ŋabahnibu gë vankëna.»

²¹ Wasëwif wä më ntëkwaniha: «Wëla kayëte nte watik Yude soje lëw hu nuŋalëfuhna do la aryampo bulunda lëw fu ŋa matina hatac njij pëyafu soje lëw hu ile wok yivëna. ²² Bare ñađëfun ahnësëhnëfu wëjë dënk ile hnaharu ŋa, kabi njëtëbun gante-wo-gante nkeni vahñë vële hnësëd wameh soje Nkaŋ nte rëfëdu ŋi.»

* 28:11 28.11 Diyosëkur: Vëhi hnë wawën vëvë Gëres ye; vësëp vële heryidëhëhni vëyas hnë wënka wacik koyëna.

²³ Awa më kahnëndëni fac ile mbokëf mbarahnëni gë Pol ŷa. Fac rac njabiniho ntëbi haryënkwëryënkw tëkatëniha hn'ile ntëdëko hna. Kobëri g'acahnëfëd ga hafo g'anëka ga karajëdëhëniwo. Gë Sariya Moyis ŷa do gë Vëkayëte wakila ŷa nësëhnëdëhëniwo Naw Wënu ŷa do koyëna njawëredëho kwëtahnëniha Yesu. ²⁴ Bare vëryampo fo wawëko wante nësëdëho ŷa, vëyëntaw va ŷwëyëniho vëhwëtahnëdëna. ²⁵ Wati nte pitëlëdëniho ŷa, vëwëryëlëlohna yëbëlan lëw hni. Awa Pol më ntehnëkëhni: «Iyir İpacah İŷa toŷa nësëhnëkëhniwo vacërakëlo hun va hnë wës kila ale waciko Esayi hna ante ntehnëdëho:

²⁶ «“Yiryeyi alehnëhni İyİ bulunda:

Kođun awëryu đus bare hara ŷoŷ yëtëluhna paryi;
kođun ayëku đus, bare hara nuluhna paryi.

²⁷ Paryi nke İyİ bulunda kambëkëhni vankaf va.

Ciŷani vanëf va

do ndëmëni soŷe antë vinkër vidëw hni va nu,
antë vanëf vantëw hni va nkwëry.

Ge gena umë njijakëndëni gë ŷal mën do tavëhnakëndëbuhëhni yërenëwëhni fëna!”»

²⁸ Pol më mbok ntehnëk: «Tëfëka ayëtu İnë ryampo: kabi koyëna nke, tame vële wok vëyena wasëwif va pëyayini wakasëk İpeh nte watik gë Wënu ŷa. Vëhni, nëpadëni wanës watac.»

²⁹ [Ga nësëk Pol watac, wasëwif wä kahnëtalehnëni nkwajëlëhatëndëni.]

³⁰ Wabëhn waki ntiko Pol cery nte cosahnëdëho nkehahn hna. Kacafëhëniwo vële yijëdëho njëkëniha va fop. ³¹ Pëyahnedëho Naw Wënu ŷa do karajëhnëdëhëniho soŷe Ahwëhn a Yesu Këris g'İkwëtahn yabah do hara memaŷehniha.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Rom Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëk anji kayëte ante nkeho Korent hna wati yas rarëna ðoku lëwu ÿa yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'imbëd g'iryaw gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (56 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Nahan nte ÿak nëfak ña tufahnëk hn'inji kayëte Këris ye ale yijëk njëdahn ipeh ña vahnë va fop, wasëwif wã gë vële wok vëyena wasëwif. Nkabahnëd wapacëk Wënu ña ye Wën ve ðuniya fop. Fop meninëk do kodënëhna tëkënin icëmb Wënu ña. Fop mbalëkëfuna afehët a do paß gë Këris fo Wënu ña catahnëka gë fuhnë.

Pol nësëd fëna pañare bulunda lëwu, wasëwif wã, do hak nuðëhëhni Wënu ña. Wëlin yëb ryampo ile hnëfak: 1.16, 17 «Cëfëhnëdilo hna fëyahnu Wanës Wakasëk ña: fanka Wën fale pehëtahnëdëhëhni fop vële hwëtahnëd va ye, wasëwif wã ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna. G'ikwëtahn ña do soñe ikwëtahn ña Wanës Wakasëk ña tufahnëd usatah Wënu ña: gante kerik ka: “Ale satëk g'ikwëtahn nkoð kwëlëkwël.”»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: ipeh, ikwëtahn, mbahn, wameh, asatah/usatah, wasëwif, Ahwëhn Yesu, sariya.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-17)

Vahnë va fop menëni (1.18-3.20)

Ikwëtahn Këris satënëdëha ahnë (3.21-5.21)

Icëm pañare wameh do uwám gë Iyir Ipacah (6.1-8.39)

Vëva Isërayel gë Wanës Wakasëk (9.1-11.36)

Ankeya kasëk gë Këris ÿa (12.1-15.13)

Doku Pol (15.14-33)

Simpaÿi rëkwa (16.1-27)

Simpaÿi

¹ Ami Pol, aryokuñëhn Yesu Këris, herëhnëryidëhu anji kayëte. Wënu ña macëko yewu afayik alëwu, tëhnako soñe fëyahñëndu Wanës Wakasëk wadëwu ña.

² Wañi ye wante ntehnëko Wën njëdahnëd kobëri ña. Watac pëyahñëdëniho wakila wadëwu ña hnë Vikerëh Vipacah hna. ³ Soñe Aju ÿa nësëd: g'ankeya ntëwu ahnë ña, hnë hnënk Ahnaŵ a David nagiko; ⁴ ðare gë cape Iyir Ipacah, tufahnik gë fanka, ante mbëhnëndanik vësëm hna, Aju Wënu ye, Ahwëhn fu Yesu Këris. ⁵ Gë umë nuÿabu uyëd yewu afayik soñe untënah Këris ña, yohahnëwëhni vahnë vëvë waya vi fop* kwëtahnëniha do mawëhnëniha. ⁶ Hnë vérac nkentirun wuhnë fëna, wuhnë vële macëk Wën kwëhnaryu Yesu Këris.

⁷ Wuhnë vële ye Rom vi herëhnëryidëfu, wuhnë vële ñaaf Wën do macëk ayewu vëlëwu. Arabi Wënu ña Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa.

Pol ñaaf nji Rom

⁸ Ani gë fop, camehnëdëfuha Wënu ña, gë wac Yesu Këris, soñe wuhnë fop, kabi nësëde soñe kwëtahn hun ña ðuniya li fop. ⁹⁻¹⁰ Wënu ña njëtëk toña hnësdëdëfu, umë ale ryokuñëhnëdëfu g'intaŵary fop pëyahñ Wanës Wakasëk ña soñe Aju ÿa. Njëtëk nahadëfu soñe hun ÿa kwëlëkwël ante-wo-nte njëfadëfu ña. Tëyëdëfuha Wënu ña, ge mawëk, ndemawo fere yihahnëryiwu tame ÿal hun hna. ¹¹ Paryi pëyadëmu përéko ðus nulin, soñe yonëhnëryiwu uyëd ryampo uva Iyir Ipacah inja nkwenahn yaŵ kwëtahn hun inja. ¹² Ile ÿadëfu hnësu ÿa, umë ye: nkelahnin më hoðen ndemalënden hn'ikwëtahn fu hna.

¹³ Vëÿënta mën, ñaafëfu ayëtu, pëhnañbuho wahwënta wayañbah yiryiwu yëkiwu, ðare memako ha gaki. Ñaafëfu ðoku mën ÿa kwëhna nafa ÿalun hna fëna, gante kwëhnak nafa hnë vële wok vëyena wasëwif vëÿëntaŵ ki. ¹⁴ Tëfëko yiwu forosima hnë vële-wo-vële, vële hnëgak gë vële wok vëhnëgana, vële njañëk uyët gë vële nkok yañëna. ¹⁵ Soñe rac hwëhnahnëbu inji ña cankañ yonëhnëryiwu Wanës Wakasëk ña, wuhnë vële lëdëk Rom vi fëna.

Fanka Wanës Wakasëk

* 15 1.5 Vahnë vëvë waya vi fop fëhnëtanëd vële wok vëyena wasëwif.

¹⁶ Cëfëhnëdïlohna fëyahnu Wanës Wakasëk ña: fanka Wën fale pehëtahndëfëhëhni fop vële hwëtahnëf va ye, wasëwif wã ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna. ¹⁷ G'ikwëtahn ña do soje ikwëtahn ña Wanës Wakasëk ña tufahnëf usatah Wënu ña: gante kerik ka: «Ale satëk g'ikwëtahn nkoð kwëlëkwël.»^{*}

Vahnë va fop menëni

¹⁸ Paryi nke, ntavah Wënu ña cëlahnëña cëlahnidëhu soje vahnë vële wënëk va do vële nënkwahnek g'umë. Gë vankeya vantëw hni va, memaÿehnëni toña ÿa nti ile rëfëka ÿa. ¹⁹ Vëhni, ile koð njet ahnë hnë Wënu ña pacëkëhni kabi Wënu ña tufëkëhni. ²⁰ Kabi, kobëri ga ntihañëk Wënu ña ðuniÿa ÿi, vankeya vantëwu vante wok nudena va: umë ye fanka falëwu fale wok puðina muk fa do gë nkeya cankañ ntëwu ña. Viÿë virac nude ðus gë waðoku wante ntik ña. Awa vahnë va vëhwëhnaðina toña le maÿëhnëfëni soje ile ntini ÿa. ²¹ Njetëniha Wënu ña, bare vëlenëndïlahna do vësahëndïlahna gante tëfëka soje lëwu ka. Vinahan vidëw hni va goryeryëfina nafa, do hakili lëw hni hnëkwah ÿa hn'umëhwëry hna ntabik. ²² Ntiyahnekëhni kwëhnani uyët bare g'ahaÿary nënkwahdëni: ²³ pakëtëni humpen icëmb Wën hunte wok cëmëfina ña, nëmpëtëni gë waravahn vahnë vële sëmëf gë wusëry gë wule yasëf do gë vile huhad.

²⁴ Soje rac tavahnëkëhni Wënu ña hnë viÿë vironkah hna, gante ñaaf walaÿary walëw hni ka, koyëna ntiledëni vimbahn vidëw hni va usëfëhah. ²⁵ Nkwëcëtëni toña soje Wënu ña gë wamër: umë ye ile ntik Wënu ña cëmbëfëni do ndokuñëhnëfëni tavatëniha ale lika dënk, umë rëfëka cëmbënde kwëlëkwël! Amina.

²⁶ Soje rac tavahnëkëhni Wënu ña hnë iña nte sëfëhnek hna. Vësëval vëlew hni va nkwëcëtëni ndakëntal nte sañëk ña: gë vësëvalëntahni ndakëfëni, ndakëntal nte wok tëfëlahna nke. ²⁷ Vësan va fëna koyëna ntidëni. Gona ndakëndëni gë vësëval, gë vësan tahni ñalëdëni ðus. Vësan va ntiledëni viÿë visëfëhnah do koyëna, nuÿadëni hnë vëhni dënk icos nte njojëk nkeya meh ntëw hni ña.

²⁸ Kabi ñwëÿëni vëyavëtëdïlahna Wënu ña, umë tavëkëhni hn'inahan meh tac, soje ntihañëndëni ile wok tëfëlahna ntiÿi. ²⁹ Mbahnëkëhni wasakahn wã do sifa rumpak fop fëbëkëhni, iwëh, iña le-wo-le, gë wayap, iñewary ñadëni ryaw vahnë, conk gë vahnë, titahn vahnë, inëw vahnë, ³⁰ do menëlëndëni wamac; ñewëniha Wënu ña, njewëdëni, naÿënadëni, bëntadëni, nuÿadëni wafere wã fop soje ntihañëni wameh ña; vëwawëhnëdïlëhniha vële hnagëkëhni. ³¹ Vëhwëhnana hakili, vëlidina ile nësëhnëdënihëhni vahnë ÿa, njapëni do kaÿëhnahndïlëhniha gë vëÿëntaw va. ³² Njetëni ðus kiti Wënu ña: vële lif koyëna va tëfëka cëmëni. Bare nkoni ntindëni koyëna do, kat, maÿëndënihëhni fëna vële fabëk rac fo va.

2

Kiti Wën

¹ Wëjë ale hitiñëdëhëhni vëÿëntaw vi, gante-wo nkeru ka, kwëhnaðila toña le wawënderu. Ge kitiñëduhëhni vëÿëntaw va do alitënd gë vëhni ka, wëjë dënk sëdad. ² Ha, njëtëbun Wënu ña gë toña ÿa kitiñëdëhëhni vële lif iÿi sifa viÿë va. ³ Ntiyahnekëni bi pehëdu kiti Wënu ña, wëjë ale hitiñëdëhëhni vëÿëntaw soje vile lifu wëjë fëna va? ⁴ Njafëru bi ipërëna cankañ Wënu ña, umë ale ryuñënanëhnëdëfëhi do nkok yancëna ntava ðus? Yëtëlihna bi, Wënu ña tufëdëhi përeña dëwu ña do umë njodëhi awëcët vankeya hu va? ⁵ Bare kambëki nkaf ña, ñaðila awëcëta. Soje rac mbarëpaðu ipiniñ nte ÿak hnaÿëk hafo hnë fac le tufand Wënu ña ntavah ntëwu ña do gë kitiñ catah dëwu ña ⁶ do cosëdëha ale-wo-le soje ile ntik ÿa. ⁷ Njëdadëhëhni ðuniÿa le wok puðina vële yëkëlehndëf kwëlëkwël ntindëni ufërën va do yëkëlehndëf koyëna icëmb iña, ntënah ña do gë le wok gëlëfina. ⁸ Bare Wënu ña tufëdëhëhni ntavah cankañ ntëwu ña vële fabëk soje lëw hni fo, wëÿëk toña do maÿëhnëni ile wok catëna ÿa. ⁹ Icos vële lif wameh va umë ye uwëh gë uryënah wã, wasëwif wã ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna. ¹⁰ Bare icos vële lif fërën va umë ye icëmb iña, ntënah ña do gë yam ÿa, wasëwif wã ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna, ¹¹ kabi vahnë va fop këñëlahnëni haryënk Wën hna.

¹² Ha, fop vële lif wameh hara vëhwëhnana sariya Moyis ÿa fëna cëmëdëni, wëla vëhwëhnana sariya rac. Do fëna vële hwëhnañ sariya Moyis do ntini wameh va gë sariya rac kitiñëfëni. ¹³ Kabi gena vële nëjahnek nëpa sariya Moyis ÿa ntehnëf Wënu ña catëni, bare vële lif ile nësëk sariya va ye. ¹⁴ Ge vële wok vëyena wasëwif, vëhwëhnana sariya Moyis ÿa, ntidëni tañ ile ntehnëk sariya rac ÿa, nke had ðambery lëw hni nkehëhni, mama nkoni vëhwëhnañëna. ¹⁵ Tufahnëdëni waðoku wante tÿëÿk

^{*} 1:17 1.17: Abakuk 2.4

sariya na walaŵary walëw hni hna kerik. Wahakili walëw hni wã secfe watac ye, do vinahan vidëw hni va ntehnëdëhëhni wëli menërun. ¹⁶ Wanj fop nuđe đus hnë fac le kitiñëdëhëhni Wën vahnë gë Yesu Këris fop ile soŵak hnë vëhni ŷa gante nësëk Wanës Wakasëk wante fëyahndëđu ki.

Wasëwif wã gë sariya Moyis

¹⁷ Awa, wëjë ale wacik sëwif, ikwëtahn hu na hnë sariya Moyis hna nke do mbëntađu Wënu na hwëhnëki; ¹⁸ njëtëru ile ñađ ŷa do sariya ŷa karañëki itëhna nte fërënak ŷa; ¹⁹ ntiyahñëki ahah vumëp yeru, humpen vële ye hn'umëhwëry hna, ²⁰ aharaj vële rumpak do ayëtëndan vële wok vëyëtëna, kabí sariya ŷa tufëki wapacëk uyët wã gë toña ŷa. ²¹ Awa wëjë ale harañëdëhëhni vëyëntaŵ, karañadila bi wëjë dënk? Ntehnëduhëhni vëyëntaŵ va antë nteni, soñe ye leđu? ²² Wëjë ale wëyëryanëdëhëhni vahnë va antë njëkëlehnëhni vësëval vële yëlik, soñe ye lidu rac? Wëjë ale yëwëk wamën wamër, soñe ye leđu le ye vacery wantëw hni ŷa? ²³ Wëjë ale vëntađ kabí kwëhñaru sariya ŷa, njafañëduha Wënu na gante nkoru didila ile ntehnëk sariya lëwu ka! ²⁴ Vikerëh va pëyahñëk wapacëk: «Soñe hun ŷa njewahnëdëni wac Wënu na vële wok vëyena wasëwif va.»*

²⁵ Ge maŵëhnëru sariya ŷa, háci ŷa kwëhñak nafa; bare ge maŵëhnëlihna sariya ŷa, had kácilihna nke. ²⁶ Do ge asan ale wok kácina maŵëhnëk sariya ŷa, Wënu na didilahnä bi had ale hácik? ²⁷ Asan ale wok kácina mbahn dëwu, bare ge maŵëhnëk sariya ŷa, kitiñëdëhi menëru, wëjë ale hácik do hwëhñak sariya ŷa herik ŷa bare wok maŵëhnëlihna. ²⁸ Gena ile hnuđe lidëha ahñë nke sëwif paryi, do gena fëna háci le kácik mbahn yi ye háci paryi ŷa. ²⁹ Bare, ile lidëha ahñë nke sëwif paryi ŷa, ile yeha bambery ŷa ye, ale hácik ntaŵary dëwu na, háci le ntid Iyir Wënu na, gena háci va sariya herik. Sëwif paryi nuŷadina cëmb dëwu na hnë vahnë, bare Wën hna nuŷađ.

3

Vahnë va fop menëni haryënk Wën hna

¹ Awa, ye kwëhñak sëwif ile nkoní vëhwëhñana vëyëntaŵ va? Ye nëfađ háci ŷa? ² Ige sëwif na njabëka hnëfak wã đus. Ule ŷak hwëhñak nafa ŷa, umë ye Wënu na vëhni kwëtëhñahnëko wanës wadëwu na. ³ Bare ge wasëwif wëryampo vëhahnëndana, umë memayëhñëdëha bi Wënu na nko kahnënda? ⁴ Muk! Tëfëka njëti Wënu na gë toña ntid le-wo-le ŷa, wëla ntehni vahnë va fop vëwër ye, gante nësëk vikerëh ni: «Soñe njavëti catëru hnë wanës hu hna, do toña hwëhñadu ge kitiñëderu.»*

⁵ Bare ge ntiden ile rumpak do umë tufahnëđ Wënu na catëk, ye rëfëka nësini? Wënu na tumpak bi ge piniñëdëhëđu? (Anësa vahnë na hnësëdëđu.) ⁶ Muk! Ge Wënu na tumpakënd, hak kokënd kitiñ duniŷa yi?

⁷ Bare ge gë wamër mën na cahñëđ đus toña Wënu na tufahnahni cëmb dëwu na, awa soñe ye wođu hitiñiwu menëbu? ⁸ Soñe ye kodëlënëhna ntehnin: «Dinëfu uŵeh cahñahni uferën hnam»? Nkeni dënk vële wërahñëdëhëđu, ntehnëndëni koyëna karañëdëhëhni vahnë va. Bare vële hnësëđ watac vi tëfëkëhni kitiñini menëni.

Ale satëk gena

⁹ Awa ye rëfëkëđu nësini? Fuhnë wasëwif wi, ntëbinëkëhni bi vahnë vëyëntaŵ vi? Muk! Tëk tufahni wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif va fop imëk wameh hna nkeni.

¹⁰ Kerik wanës Wën hna:

«Ahnë asatah gena, wëla aryampo dënk;

¹¹ wëla aryampo kwëhñahna hakili,
ma ale yëkëlehnëdëha Wënu na.

¹² Fop tavëni nkaŵ përen na,
ndampo fo nufëni nkeya meh.

Ahnë didina fërën,
wëla aryampo dënk gena!»

¹³ «Wahohna walëw hni wã had wayag wale fidëtik nke,
waryëw walëw hni wã tokandënihëhni vahnë va.»

«Ile sahnëđ wawës walëw hni wã had wanto lën nke.»

¹⁴ «Dëwan wëh fo fëbëk wawës walëw hni hna gë wanës wagunkah.»

¹⁵ «Nkaryëdëni ñap soñe ndawënihëhni vahnë;

¹⁶ hn'ile-wo-le ndëcëtaní hna fop përekanëdëni do yiwëhñah fo tavëdëni hnam.

¹⁷ Vëyëtëna nkaŵ yam.»

¹⁸ «Dakëdilëhñihna gë Wënu na.»*

¹⁹ Awa njëtinèk fop ile nèséd sariya yi, soje vèle rëfëka mawëhnëni sariya rac va nèséd. Nke koyëna soje ahné anté kwëhna toña le mawëhnëde, do vahné vëvë duniya vi fop njavëtini menëni haryënkW Wën hna. ²⁰ Ahné gena ale ntehnéd Wënu ña caték soje ile mawëhnék sariya ya; gé sariya ya njëtëndanëde wameh ña.

Ikwëtahn satënëdëha ahné

²¹ Bare tame, usatah Wënu ña tufëhna hara gena gé sariya ya. Sariya Moyis ya, umé dënk, gé wanë wakila ña pacënëk watac. ²² Usatah Wënu ña aki tufëhna: catahnédëha gé vahné va soje ikwëtahn dëw hni Yesu Këris ña. Ntënëhnédëhëni vahné vèle hwëtahnëka Këris va fop, kabi vahné va fop hëñëlahnëk haryënkW Wën hna: ²³ paryi nke, fop menëni do vëhodina tékënëni icëmb Wënu ña. ²⁴ Bare Wënu ña, hn'ipërëna dëwu hna, catahnédëha gé vëhni, uyéd ule njédëkëhni ye gé fere ipëh nte njojék Yesu Këris ña. ²⁵ Wënu ña cahnëka Këris ya sadëha soje lëw fu pehëtahnëfu wameh fu ña. Ndehëték sat lëwu ya soje ipëh fop vèle hwëtahnéd sadëha rac va. Wënu ña ntiko rac soje tufahnéd catëko kobëri ña, ante nduñënanëkëhniwo vahné va wameh wante ntidëniho. ²⁶ Ntiko rac fëna soje tufahn icat dëwu ña hnë iyi wati, soje nko cat do catënëhni vèle hwëtahnédëha Yesu va.

²⁷ Nkok bi awa ile hođe mboki nañënahni? Iyëhne sariya wëmañëhnekëfu nañënayin? Sariya le rëyéd ntiyin inë ya bi ye? Hali le rëyéd ikwëtahn ña ye. ²⁸ Kwëtahnëbun ahn'a soje ikwëtahn dëwu ña catënahnik haryënkW Wën hna, gena kabi ntid ile ntehnék sariya ya. ²⁹ Ma, Wënu ña Wën wasëwif fo bi ye? Gena bi fëna Wën vèle wok vëyena wasëwif? Ha, Wën vèle wok vëyena wasëwif ye fëna, ³⁰ kabi Wën hudampo fo ye. Umé satënëdëhëni vèle hácik va g'ikwëtahn dëw hni ña do gé vèle wok vëhácina va fëna g'ikwëtahn dëw hni ña. ³¹ Awa, umé pëhnëtanéd bi, g'ikwëtahn ña ntihëtëden nafa sariya ya? Muk, gena koyëna! Njédafënëha sariya ya nafa lëwu ya fop.

4

Gante kwëtahnëkawo Abëraham Wën

¹ Tame, ye rëfëka nësin soje Abëraham ya, rëm sankaf fu ya? Ye nuñak gé fanka lëwu fa fo? ² Ge ntehnék Wënu ña catahnëka soje ile ntik ya, awa kwëhna ile kod nañënah, bare kodina haryënkW Wën hna. ³ Vikerëh va më lehnék: «Abëraham më kwëtahnëka Wënu ña do Wënu ña soje rac catahnëka g'Abëraham.»*

⁴ Ale ryokunéd nuñad icos; icos tac gena ile njédik aki fo, ile rëfëka ye. ⁵ Ge ahné dokunëdina bare kwëtahnata Wën hunte lidëhëni wëwen catëni va, hutac ntehnéd caték kabi kwëtahnëka. ⁶ David koyëna dënk njëwëk soje uhnëfak ahné ale ntehnék Wën saték hara yëkëna doku lëwu:

⁷ «Mbetani vèle ravëhnik
ile ntëntëni ya

do sankëhnik wameh va!

⁸ Mbetak ale nkok dëkwëhnëna Ahwëhn a
wameh wadëwu ña!»*

⁹ Uwi hnëfak vèle hácik va fo bi hwëhnek ma gé vèle wok vëhácina per kwëhnëni? Takan nësinék: Wënu ña catahnëka g'Abëraham soje ikwëtahn dëwu ña. ¹⁰ Bare guve ntehnëko Wënu ña caték? Ante káciko ña bi nke ma ante nkoyiko kácina ña nkeho? Gena ante káciko ña, bare kácilohna ten! ¹¹ Kácahnëde ya Wënu ña catahnëkawo gé Abëraham kabi kwëtahnëkawo. Tac Wënu ña njédakawo dahëse ile yeho hácik ya soje tufahnahn catahnëka g'umë. Koyëna Abëraham yeho rëm fop vèle hwëtahnëka Wën hara vëhácina soje Wënu ña catahnahna gé vëhni fëna. ¹² Rëm vèle hácik yeho fëna. Dehnëla vèle hácik mbahn dëw hni fo, bare vèle rëféd kwëtahn nte kwëhnao rëm fu Abëraham ña: umé, kwëtahnëkawo Wënu ña ani gé kácahnëde.

Ile ntehnék Wënu njédahnéd

¹³ Wënu ña më lehnëkawo Abëraham gé vèle hnagëléd hnë vutah vuntëwu va vëhni lëwëd duniya yi. Bare Wënu ña dehnëlohna rac kabi Abëraham mawëhnëko sariya ya. Ntehnëko kabi Wënu ña catahnëkawo g'Abëraham soje ikwëtahn dëwu ña. ¹⁴ Ge vèle wawëhnek sariya fo hnuñakënd inji ntëw, awa kwëtahn ña kwëhnana nafa do ile ntehnëko Wën njédahnéd ya gokëndina. ¹⁵ Sariya ya ntavah Wënu ña njojéd; hn'ile nkok gena sariya idënt gëdina.

¹⁶ Koyëna, ile ntehnék Wën njédahnéd ya kwëtahn fo njojéd nkehahn uyéd Wënu ña do pacék vutah Abëraham va fop nuñadëni, gena soje vèle wawëhnek sariya fo bare fëna vèle hwëtahnéd gante kwëtahnék Abëraham ka. Abëraham ye rëm fu ya fuhnë

* 4:3 4.3: Wapëgwala 15.6; Vëvë Galasi 3.6

* 4:8 4.8: Wahnëw 32.1-2

fop. ¹⁷ Gante pëyahnek Vikerëh ka: «Ntimi Rëm wabulunda wayabah.»* Rëm fu ye haryënkw hnë Wën hunte kwëtahnek ha, Wën hunte vëhnëndanëdëhëhni vësëm va do lid' nke ile wok gena ÿa.

¹⁸ Abëraham, hnë wati le nkoko tëfëlahna kwëtahnehna, kwëtahneko. Umë nkehahnëk koyëna rëm wabulunda wayabah, gante ntehnëkawo Wën ka: «Vutah hu va njabëdëni.»* ¹⁹ Ikwëtahn Abëraham ña ñaÿëtaðilohna mama nkëhnëko tëka wabëhn keme do pacëkawo mbahn dëwu ña ntafëko ðus do Sara, asëvalu, nagëðilohna. ²⁰ Nkoko kwëtahn do dilohna vinahan viki ile ntehnëkawo Wën kobëri ña; ikwëtahn dëwu ña njawënedëhawo do cëmbëdëhawo Wënu ña. ²¹ Pacëkawo ðus Wënu ña kod' nti ile ntehnëka ÿa. ²² Soje rac Wënu ña catahnëka g'Abëraham. ²³ Bare wani wanës Wën «catahnëka g'Abëraham», gena soje lëwu fo herik. ²⁴ Kerik fëna soje lëw fu fuhnë vële rëfëka ntehnëfëu catinëk, fuhnë vële hwëtahninëka Wën hunte watëndëka hnë vësëm hna Yesu Ahwëhn fu ÿa. ²⁵ Wënu ña njëdahnëka cëm soje wameh fu ña do matëndëka soje catin haryënkw lëwu.

5

Ige yam gë Wën

¹ Koyëna Wënu ña g'ikwëtahn fu ña catahnëka gë fuhnë do nkeyinëk yam gë Wënu ña g'ile ntinëhnëkëfu Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris. ² Soje lëwu ÿa rëkahninëk, g'ikwëtahn inja, hn'ipërëna Wën le yehahninëk tame ÿi. Do ile hnatëkëfu ÿa ikwëtahn nuÿa sah icëmb Wënu ña ye. ³ Do kat, natëdëhëfu wëla uryëñah fu hna, kabî njëtëbun ryëñah wa iduñëna nagëð, ⁴ iduñëna ña ikahnënda ña nagëð do ikahnënda ña ikwëtahn nagëð. ⁵ Inji kwëtahn tokadilëfuhna, kabî Wënu ña campehnëk ðus iña dëwu ña wasakahnu fu hna gë Iyir Ipacah inte njëdëkëfu ña.

⁶ Nurun, ante nkoyinëko kwëhnaÿilënëhna ten fanka ña, Këris ÿa cëmëhnëkëhni wëwen va hnë wati le ñadëho Wën hna. ⁷ Ntakëk ahnë maŵ cëm soje ahnë asatah. Mpëd ahnë njawënakënd cëm soje ahnë afërën. ⁸ Bare Wënu ña tufëkëfu ñahnëkëfu: Këris ÿa cëmëk soje lëw fu hara wëwen woyinëko.

⁹ Ge Wënu ña catahnëka gë fuhnë gë sat Këris ÿa hak nkod' pehëtëlëfuhna, gë umë fëna, ntawah Wënu ña? ¹⁰ Wëÿëw Wën yeyinëko bare g'icëm Yesu ña ntikëfu wëlawo walëwu. Awa ge wëlawo walëwu yeyinëk, hak nkod' pehëtëlëfuhna g'uŵám Aju ÿa. ¹¹ Do kat: natëkëfu gë Wënu ña kabî Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris konjëndëlehnëkëfu tame gë Wënu ña.

Adam gë Yesu Këris

¹² Soje ahnë aryampo fo tënkahnik wameh ña ðuniÿa li, umë ye Adam, do wameh ña yojëk cëm inja. Do cëm inja campëk hnë vahnë hna fop, kabî fop menëni. ¹³ Ani gë Wënu ña njëtëndanahnënda sariya ÿa Moyis, wameh ña tëko nke ðuniÿa li. Bare, kabî sariya gelohna ten, Wënu ña ðëkwëlohna wameh ña. ¹⁴ Bare, kobëri yamani Adam hna hafo va Moyis hna, icëm inja naŵëko, wëla hnë vële woko wëwenëlohna had Adam, umë ale wëÿëko dënënëðina wanës Wënu ña. Adam yeho icën ale rëfëkawo njij a.

¹⁵ Bare nëmpëlëk ile ntiko Adam ÿa gë uyëð Wënu ña. Ge uweh ahnë aryampo arac ntik cëmëni vahnë vëyabah, do kas përeña Wën njabëð ðëcët soje vahnë vëyabah, gë uyëð ule watik hn'ipërëna ahnë aryampo ÿa, umë ye Yesu Këris. ¹⁶ Do uyëð Wënu ña mëntëlëna gë uweh ahnë aryampo wa. Ikitinj rëfëk uweh ryampo do ikitinj tac yod' g'icëd vahnë; bare uyëð Wënu ña rëfika wameh wayabah do uyëð rac yod' gë usatah. ¹⁷ Bare, ge cëm inja naŵëk kabî ahnë aryampo fo lik uweh ryampo, awa do kas vële hnuÿad' ipërëna yabah gë uyëð usatah wa, soje Yesu Këris ÿa fo naŵandëni.

¹⁸ Awa, uweh ahnë aryampo yokëhni g'icëd vahnë fop. Ndampo fo nke fëna, ðoku satah ahnë aryampo yokëhni g'usatah vahnë fop, do kwëhnañhëni uŵám paryi. ¹⁹ Koyëna, ahnë aryampo fo wëÿëko dënënëðilahnä Wënu ña, do kore sankaf vahnë nkeni wëwen. Ndampo fo nke, ahnë aryampo fo lënënehka Wënu ña do kore vahnë vëyabah catënëðeni.

²⁰ Sariya ÿa tëkiko soje nkwenahn wameh ña. Tëk pëgw wati rac wameh ña nkwenako, bare ipërëna Wënu ña nkwenako ðëcët. ²¹ Koyëna wameh ña naŵëko do njiryeryëdëhëhni vahnë va g'icëm. Ndampo fo nke, ipërëna Wënu ña naŵëk soje catënahnehni vahnë va do njiryeryëhni g'uŵám usër g'ikwëtahn Yesu Këris, Ahwëhn fu ÿa.

6

Had vële sëmëk pañare wameh

¹ Awa tame, ye rëfëka nësin? Tëfëka bi nkoyin wameh hna nkwënahnn dus ipërëna Wënu ña? ² Muk! Gena koyëna! Nkeyinëk had vële sëmëk pañare wameh ña, awa hak kodën nkoyin wameh hna? ³ Yëtëluhna bi, fuhnë vële yaryik soñe nkentinëfu gë Yesu Këris vi fop, cëmëntinëkëfu g'umë? ⁴ Awa gë yarya ÿa mbañaryinëkëfu g'umë nkentahninëfu cëm dëwu hna, soñe fuhnë fëna naginëfu g'ahawary had gante mbëhnëndaniko Këris gë fanka fasëmbik Rëm ka.

⁵ Ge aki nkentinëkëfu g'umë g'icëm nte wëntëlëk gë dëwu ña, nkentëdenëhëfu fëna g'umë g'ibëhn nte wëntëlëk gë dëwu ña. ⁶ Yëtënefu dus waji: ahnë ale yeyinëko kobëri ÿa pakaryik kërëwa hna gë Këris, soñe iña meh mbahn ña antë goryery fanka hnë fuhnë do hara goyilënëhna vëramp wameh, ⁷ kabi ale sëmëka pehëtik, gona aramp wameh ña. ⁸ Ge cëmëlahninëk gë Këris ÿa, awa kwëtahninëk mbëhnëden fëna g'umë. ⁹ Njëtinëk dus Këris ÿa mbëhnëk do bokëdina cëm: cëm iña goryeryëna fanka g'umë. ¹⁰ Ante cëmëko ña, do icëm dëwu ña pitëndëlehnëkëhni gë wameh ña, hwënta ryampo fo pulehn; bare tame ante mbëhnëk ñi, soñe Wënu ña nkef kwëlëkwël. ¹¹ Koyëna nke, wuhnë fëna, hnë ige hun gë Yesu Këris hna, diryin vankaf hun va had vële sëmëk pañare wameh ña do tame vëhnëk soñe Wënu ña.

¹² Awa antë wameh ña nko kwëhna fanka vimbahn hun vinte sëmëd hna, njohahnu iña meh dëwu hna. ¹³ Antë awo ahwëtehna hnu viyë vimbahn hun va hnë d'oku wameh hna had ile lihande ile rumpak. Bare yëdëhnaryin wuhnë dënk Wën hna had vahnë vële vëhnëk do ahwëtehna hnu viyë vimbahn hun va had vile ryokuñande iñë fërën. ¹⁴ Wameh ña kodina mbok ntiwu iñë, kabi gena sariya ÿa wok hna wëk hnë fuhnë bare ipërëna Wën ye.

Hnë d'okuñëhn satah

¹⁵ Awa, tame lë, ye rëfëka nësin? Ntidën bi wameh kabi gena sariya ÿa wok hna wëk hnë fuhnë bare ipërëna Wënu ña ye? Muk! Gena koyëna! ¹⁶ Njëtërun dus: ge ndokuñëhnëdunëha ahnë had vëramp soñe a wawëhnahnuna, vëramp ale ryokuñëhnëdun a yerun —umë ye wameh wante yod g'icëm ña, ma imawëhn nte yod g'usatah? ¹⁷ Camehnëryina Wënu ña! Wuhnë vële yeho kobëri ña vëramp wameh, tame karaj nte haranjirunëho ña hwëhnëku do wawëntun gë wala wary hun wa fop. ¹⁸ Pehëtirun wameh hna do tame vëramp usatah yerun. ¹⁹ Nësëdëfu gë anësa vahnë soñe ikihn vahnë nte watik hnë mbahn hna. Kobëri ña, viyë vimbahn hun va ronkah gë njwëyëhn Wën hwëtëhnahnërunëho soñe nke vëramp vëlëw hni. Koyëna nke tame fëna, dihahnëryidën viyë vimbahn hun va had vëramp d'oku ile satëk nte yodëhu gë fop ile ñad Wën.

²⁰ Ante nkerunëho vëramp wameh ña, soñe satah wa afaya yerunëho. ²¹ Awa iyëhne nafa hnu yarun? Ñoñ, ge gena sëfëhna. Paryi nke, g'icëm njireryëdërunëho. ²² Bare tame, pehëtirun wameh hna do vëramp Wën yerun; koyëna nafa ile yodëhu gë fop ile ñad Wën ÿa kwëhna d'un do watëkwa hna tënkëdun uwám usër hna. ²³ Ha, icos nte cosahnëd wameh ña icëm iña ye; bare uyëd ule ma wëryad Wën aki fo ÿa, uwám usër wa ye gë ige gë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa.

7

Ige gë Këris g'inël mëntëlëk

¹ Vëyënta mën, njëtërun dus ile yadëmu hnësëhnu ÿa, kabi njëtërun sariya ÿa: sariya ÿa, hnë wati nte nkok cëmëna ahnë ña fo kwëhna fanka fa g'umë. ² Nke had asëval ale yëlik, gë sariya ÿa mbarëlehnini g'asanu wati nte nkok cëmëna asanu ña. Bare ge asanu cëmëk, ntihëtik soñe sariya ÿa varëlehnëkëhniwo ÿa. ³ Awa ge asëval nkeni g'asan ahawary hara asanu cëmëna, ntehnëde menëk; bare ge asanu cëmëk, sariya ÿa gona yëbëlan lëw hni. Kod nke asëval asan ahawary hara ñoñ menëna.

⁴ Awa vëyënta mën, koyëna nke soñe hun ÿa fëna: g'ige hun gë Këris ña, wuhnë fëna cëmëntirun soñe sariya ÿa, pitëlërun: goryeryëna fanka hnë wuhnë. Koyëna kwëhna hnu ahawary, ale vëhnëndanik ÿa, kwëhna hnu nafa soñe Wënu ña. ⁵ Ante nkokko tëfëndën ikihn vahnë nte watik hnë mbahn ña, ante n'ënkëdëho sariya ÿa, do fop ile lidënëho ÿa g'icëm njodëhëfuno. ⁶ Bare tame, ntihëtëbun sariya ÿa, kabi cëmëbun gë ile sëdëkëfuno ÿa. Awa kodëfun ryokuñëhnëfuna Wënu ña hn'inawë kasëk Iyir Ipacah hna, hara gena hn'inawë cër sariya herik.

Sariya ÿa gë wameh ña

⁷ Awa tame, ye rëfëka nësin? Sariya ŷa bi ye wameh ŷa? Muk! Gena koyëna! Bare umë yëtëndanëko ile ye wameh ŷa. Yëtakënda iŷa meh iŷa ge sariya ŷa dehnakëndina: «Antë ahwëhna iŷa meh.»⁸ Wameh ŷa, gë fere vakwëda va, ntik hnë ami sifa iŷa meh-wo. Kafi, ge sariya ŷa gekëndina, wameh ŷa iŷë sëmäh yekënd. ⁹ Kobëri ŷa, ante nkoiko gena sariya ŷa, nkeya përen yëbuho; bare ante nkwëryëbu vakwëda ŷa, wameh ŷa nagiko hn'ami, ¹⁰ do ami cëmëbuho. Koyëna, soŷe lëmën, akwëda, nte rëfëkawo nti antë sëmu ŷa, g'icëm njiryeryëkowo. ¹¹ Wameh ŷa, gë fere vakwëda va, tokakowo, do mëk ndawo.

¹² Koyëna sariya ŷa pacëk do vakwëda vantëwu va pacëk, catëk do përenak. ¹³ Awa, iŷë fërën kod' bi nke ankaf icëm mën? Muk! Bare wameh ŷa iŷë fërën nufëk ndawähno koyëna tufëhnaď wameh paryi ye; gë fere vakwëda va wameh ŷa nkwënaď me ŷa dëcët.

Wameh ŷa wëkëka ahn'a

¹⁴ Njëtëbun sariya ŷa Wënu hna matik, bare ami, nkeya mën ŷa hn'ikihn vahnë mbahn hna matik, nkebu had aramp ale wawëhnëď wameh.

¹⁵ Yëtëla ile lidëfu ŷi: dida le ŷadëfu liwu ŷa, bare ile ŷewëbu ŷa lidëfu. ¹⁶ Ge ntibu le wobu ñada ŷa, njavëtëďëfu gë watac sariya ŷa përenak. ¹⁷ Awa gena ami lid koyëna, bare wameh wante ye hnë ami ŷa liyehnéďëho. ¹⁸ Njëtëbu ifërën ŷa gena hn'ami, ñadëfu lehnu hn'ikihn mbahn mën hna. Iŷa di ifërën ŷa hnë ami nke, bare fanka fale lihahnëďëfu fa gena hnë ami. ¹⁹ Dida ifërën ile ŷadëfu bare wëh ile wobu ñada lidëfu. ²⁰ Ge ntibu ile wobu ñada ŷa awa gena ami wok lid koyëna, bare wameh wante ye hnë ami ŷa ye.

²¹ Kamahnëbu iŷin: ante-wo-nte ñadëfu liwu fërën ŷa, wëh yijëď hakili mën hna. ²² Gë ntawary fop ñadëfu sariya Wënu ŷa. ²³ Bare njëtëbu nkehëhna sariya hawary hnë viyë mbahn mën hna ile wëtarjëď sariya ile ñad' hakili mën ŷa. Sariya rac liko aramp sariya wameh ile ye hnë ami ŷa. ²⁴ Meko dus! Mo fehëtëďëho g'inji mbahn nte yiryeryëďëho g'icëm? ²⁵ Arafi Wënu ŷa cëmbi gë Yesu Këris Ahwëhn fu ŷa! Koyëna gë hakili mën ŷa hnë doku sariya Wën hna nkebu, bare g'ikihn mbahn mën ŷa, sariya wameh ŷa wawëhnëďëfu.

8

Fanka Iyir Wën le wëkëk wameh

¹ Awa tame, wële nkeni gë bëmënkël gë Yesu Këris va wëhitiŷëďëna hafo piniŷini. ² Kafi ge ahnë nkeni gë bëmënkël gë Yesu Këris, sariya lëwu ŷa, Iyir Ipacah nte yëďand uwám paryi wá ye. Sariya rac pehëtëkëfu hnë sariya wameh do gë cëm hna. ³ Sariya Moyis ŷa kodfiolhna nti rac soŷe ikihn vahnë nte watik hnë mbahn ŷa. Bare Wënu ŷa kolëko nti: payikawo Aju hn'imbahn nte mëntëlëniho g'iba wëwen va soŷe pehëtëhni wameh ŷa. Koyëna Wënu ŷa kitiŷëk wameh wante ye hn'ikihn vahnë nte watik hnë mbahn. ⁴ Ntik koyëna soŷe icat nte tëyëk sariya ŷa padahn hnë fuhnë; gena ikihn vahnë nte watik hnë mbahn woyinëk rëfinëk bare Iyir Ipacah ŷa ye.

⁵ Wële rëfëď ikihn vahnë nte watik hnë mbahn va, vahnë wërác umë fo nahadëni, bare wële rëfëk Iyir Ipacah va ile ñad Yir ŷa nahadëni. ⁶ Ikihn vahnë nte watik hnë mbahn ŷa icëm iŷa ye; bare Iyir Ipacah iŷa uwám paryi gë yam ye. ⁷ Ikihn vahnë nte watik hnë mbahn ŷa ñewëka Wën; tëfëna sariya Wënu ŷa, kodina rac. ⁸ Wënu ŷa kodina nëŷahna gë wële ye hn'ikihn vahnë nte watik hnë mbahn dëw hni hna.

⁹ Bare wuhnë, geluhna hn'ikihn tac; hnë Iyir pacah hna nkerun kafi Iyir Wën ŷa hnë wuhnë nke. Ale wok kwëhnana Iyir Këris ŷa ahnë rac Këris ŷa kwëhnëlahna. ¹⁰ Bare ge Këris ŷa hnë wuhnë nke, paryi nke, vimbahn hun va cëmëk soŷe wameh ŷa, bare kafi Wënu ŷa catahnëka gë wuhnë, Iyir ŷa uwám paryi njëďadëhu. ¹¹ Ge Iyir Wën, ale wëhndënanëka Yesu ŷa, hnë wuhnë nke, arac njëďad fëna vimbahn hun vinte sëmëď vi uwám pary, g'Iyir dëwu nte ye hnë wuhnë ŷi.

¹² Soŷe rac ye, wëyënta mën, kwëhnayinëk inav, bare gena inav ikihn vahnë nte watik hnë mbahn ŷa hwëhnayinëk, nkehahnin gante ñad' ka. ¹³ Ge ikihn vahnë nte watik hnë mbahn rëfëďun cëmëďun, bare ge, g'Iyir Ipacah iŷa, vankeya vameh mbahn hun va cëmëk, nuŷadun uwám paryi wá. ¹⁴ Fop wële njasaryëď g'Iyir Wënu va vutah Wën ye. ¹⁵ Iyir nte hnuŷarun ŷa gena iyir nte lidëhu wëramp do mbok pëbënu ntakah; bare Iyir Ipacah nte lidëhu vutah Wën va ye. Do gë Iyir tac holinëk ndekahnëndena Wënu ŷa: «Apa, Rëm!»¹⁶ Iyir Wënu ŷa umë dënk gë iyir fu ŷa nkeni wasede, pëyahneni vutah Wën yeyinëk. ¹⁷ Ge vutah Wën yeyinëk, awa ntëwëntëdehnëhëfu gë Këris ŷa; ge korotëntinëkëfu g'umë, nkentëďenëhëfu fëna g'umë hn'icëmb dëwu hna.

İcëmb nte yejêk

¹⁸ Pacêko horot lëw fu dol wî kodena mëntëndêlehni gë icëmb nte ñad tufëfu Wënu ñi. ¹⁹ Vile ntik Wën duniya vi fop ñankahnêkëhni Wënu ña tufahnêhni vutah vuntëwu va. ²⁰ İyi duniya porosinjêk njët uryëñah sankaf. Gena umë ñad watac; bare ale forosinjêka ña ye. Bare nkoko ikwëtahn: ²¹ ikwëtahn tac, umë ye Wënu ña fehëtêd duniya ñi dënk hnë imêk nte yëlênêd do lika aramp hna. Koyëna iyi duniya nuyantêde sah ige afaya nte sëmbik mba vutah Wën.

²² Njëtëbun dus, ha gaki vile liyik va fop nkoni nëmëndëni do korotëndëni had asëval ale hnagêd. ²³ Bare gena ile liyik yi fo: fuhnë vële rëk hnuÿayinêk İyir İpacah had sah ryënkwëryënk wuyêd va Wën vi fëna, nëmëden bambery lëw fu napatëndena Wënu ña pehët vimbahn fu va fop, ntilehnëfu vutah vuntëwu. ²⁴ G'inap tac pehëtinêkëfu, bare nu ile hnapêden ña gona inap; mo wod napënd ile nud ña? ²⁵ Bare ge napêden ile wok nudëlênëhna ña, g'iduñëna napêden.

²⁶ Ndampo fo nke, İyir İpacah inja fëna ndemađëhëfu, kabi kwëhnayilênëhna fanka. Kolilênëhna iyëfa gante tëtëka ka; bare İyir inja umë dënk njëfanêhnêdêhëfuna Wënu ña g'ikëla nte nkok kodina nës wëla wës ryampo. ²⁷ Do Wënu ña, umë ale hnuđ vintawary va, njëtêk ile tÿëd Yir ña. İyir İpacah inja, g'inahan nte mbankëni gë Wënu ña, njëfanêdêhëhni vutah Wën va.

²⁸ Njëtëbun fëna Wënu ña ntıd fop soje ufërën vële ñahnêdëha va, vële wacik gante nke pëhna dëwu ka. ²⁹ Vële njëtêko kobëri va, tëko pëhna mbacëhni nkeni had Aju, soje Aju arac nke fatah fandënkwëryënk hnë hnënk yabah. ³⁰ Vële pëhnanêhnêk koyëna va, macêkëhni fëna kwëhnêhni umë; vële macêk koyëna va pëyahnek fëna catëni; vële pëyahnek catëni va, njëfakëhni fëna sah icëmb dëwu ña.

Naÿ injahn Wën

³¹ Ye hodë mboki nësi? Ge Wënu ña fuhnë nkenêhnêk mo hod ntıfu inë? ³² Wëla Aju ña dënk njwëÿryalahna njëdahnêka soje fuhnë fop, awa hak nkod yëdalëfuhna fop? ³³ Mo ryêkêd njohni hnë kitiña vële tëhnak Wën va? Ahnë gena! Wënu ña satêhnêd. ³⁴ Mo hod kitinjêhni hafo piniñehni? Ahnë gena! Yesu Këris ña cëmêk, tac kat, mbëhnêk! G'irëhw Wën nke do njëfanêdêhëfu. ³⁵ Mo hod ntihëtëfu hn'injahn Këris hna? Weh wa bi ye? Ma uryëñah wã? Ma horot ile ntıdënihëfu vahne ña? Ma inte ña? Ma haÿëhnañ wa? Ma ñayah ña? Ma sëlame ña? ³⁶ İle nësêk Vikerëh ña nkedêhëfu: «Soje lëw hu ña, Ahwëhn, hnë fac hna fop njëkëlehneđëbun ryawıfu.

Had wape wante ryawëde ntinihëfu.»*

³⁷ Bare gë vile yedêhëfu vi fop, fuhnë wëkêk imêk cankañ ña g'ale ñahnêkëfu ña. ³⁸ Pacêko dus ñoñ gena ile hod ntihëtëfu hn'injahn dëwu hna: sëminêk cëmilênëhna, gena wamëleka ña ma vële nawëk va, gena ile ye gaki yi ma ile yejêk ña, gena wëfanka wa, ³⁹ gena ile ye yan ña ma ile ye gëd ña, wëla ñoñ gena hnë ile ntik Wën hna fop, ñoñ gena ile hod ntihëtëfu hn'injahn nte nkenêhnêkëfu Wën hnë Yesu Këris Ahwëhn fu ña.

9*Bulunda le tëhnak Wën*

¹ Këris ña hwëhnêko, mërêda. İle hnësêdëfu yi toña ye. Hakili mën, le nkwëryëlëni g'İyir İpacah ñi, yenêhnêko sedë toña hnësêdëfu: ² umë ye yiwëhnañ sankaf fëbëko sakahn mën li do gë horot le wok puđina. ³ Ge ntehnakëde ge pitëlëbun gë Këris do ndëwano wëh, soje rac pehëtëdëni vële yeşun hnënk va, awa ntikëndëbu koyëna! ⁴ Hnënk mën rac, bulunda İserayel ña ye: vëhni ntik Wënu ña vutahu, tufêkëhni naÿ dëwu ña, vëhni hwëhnêk vakwëtëla va, gë sariya ña, gë icëmb paryi ña do gë ile ntehnêk njëfadêhëhni ña. ⁵ Vëhni, hnë warëm wasankaf hna matini, Abëraham gë İsak gë Sakob, do hnë vëhni nagik Këris ña g'ankeya ntëwu ahnë, umë ale ye Wën Hunte Sëpêk Fop ale sëmbik kwëlêkwël. Amina!

⁶ Dehnëla wanës Wënu ña diyana. Gena vële hnagik İserayel va fop ye bulunda İserayel paryi; ⁷ do gena kabi hnë hnënk Abëraham hna nagini nkehahnëni fop vutah Abëraham paryi. Wënu ña më lehnêkawo Abëraham: «Gë İsak nuÿaduhëhni vutah vunte lehnëmi yëdadëmini va.»* ⁸ Umë fëhnëtanêd: gena vutah vunte hnagik hnë infa ahnë va ye vutah Wën paryi. Vunte ntehnêko Wën njëdahnêdêhëhni va fo ye vuntëwu paryi. ⁹ Wëlin gante ntehnêkawo Wën ka: «Mbokajêdëfu bëhn hnë iyi wati dënk do tëkatêdëfuha asëval hu Sara nuÿaka facan.»*

¹⁰ Do kat: Rebeka fëna vucëp vuki nagêko, rëm sankaf fu ña İsak yeho rëm hni ña. ¹¹⁻¹² Wënu ña pëyakawo Rebeka: «Fandënkwëryënk wuyêd fa ndokujëhnêdêhëha aheryu.»*

* 8:36 8.36: Wahnëw 44.22 * 9:7 9.7: Wapëgwala 21.12 * 9:9 9.9: Wapëgwala 18.10 * 9:11-12 9.11-12: Wapëgwala 25.23

Ha, pëyakawo hara vutah va vēhnagilohna ten do vēlilohna ten ufērēn ma uweh. Umē ye soņe ile pēhnako Wēnu ņa nkehahn gante nke itēhna dēwu ka: gena gē wadoku ahnē bare gē Wēnu ņa, ale wācēdēhēhni vahnē ŷa. ¹³ Gante nēsēk Vikerēh ka: «Sakob ŷahnēdēfuho, bare Esawu ņewēbuhawo.»*

¹⁴ Awa ye rēfēka nēsīn? Wēnu ņa catēna bi? Muk! ¹⁵ Kabi umē lehnēkawo Moyis: «Kaŷēhnahnēdēhoŷa ale fērēko do fērēnanēŷa ale fērēko.»* ¹⁶ Awa itēhna Wēnu ņa gena hnē ile ņad ahnē ma hnē ile ntīd, bare Wēn hna nke, umē ale haŷēhnahnēdēha ŷa. ¹⁷ Vikerēh hna Wēnu ņa mē lehnēka Farawō ŷa, Ahnaw Esipēt ŷa: «Ntīm Farawō ŷa rufahnahnu fanka mēn fa hnē wējē do soņe wāc mēn ŷa njetēndanini nkal li fop.»* ¹⁸ Koyēna nke, Wēnu ņa kaŷēhnahnēdēha g'ale ņad-wo, do kambēn ankaf ale ņad-wo.

Ntavah ņa g'ikaŷēhnahn Wēn

¹⁹ Ntehnēdebu mpēd: «Wēnu ņa soņe ye nirađēhēhni vahnē va? Ahnē kodīna ņwēŷ ile ņad ŷa.» ²⁰ Bare, mo yeru awa wējē, aŷēŷahn ile ntik Wēn ŷa? Inē ile liyik ŷa tēyēdēha bi ale lika ŷa: «Soņe ye liruho aki?» ²¹ Aŷahan a kodīna bi ņahan, hnē ntil ndampo, peya ndampo soņe wēbal wadēnah ņa, kigēna ņa ante ryokunahnēde fac-wo-fac?

²² «Awa, ndampo fo nke: Wēnu ņa, ante ņadēho tufahn ntavah ntēwu ņa do njetēndanēhni vahnē va fanka falēwu fa, nduñēnanēhnēkēhniwo đus ten vēle rēfēkawo nuŷani ntavah ntēwu do mbēveni va. ²³ Ntiko koyēna soņe njetēndanēhni uvetak sankaf cēmb dēwu ņa vēle ye had vapeya ikaŷēhnahn dēwu, pēhwētānēhnēkēhni kobēri ņa icēmb tac, ²⁴ wēla fuhnē vēle macēk Wēn hnē wasēwif gē vēle wok vēyena wasēwif hna fēna. ²⁵ Wēnu ņa pēyahnek watac hnē kayēte kila ale waciko Ose:

«Bulunda ile woko gena lēmēn ŷa, macēdēfu “Bulunda lēmēn.”*

Bulunda ile wofuho ņahnēda ŷa, macēdēfuhēhni “Bulunda ile ŷahnēdēfu.”

²⁶ Do hn'ile ntehniniho:

“Geluhna bulunda mēn”,

hnam dēnk rēkēde macēdeni vutah vumba Wēn paryi ŷa.»*

²⁷ Kila ale waciko Esayi ŷa fēna pēyahnek soņe bulunda Isērayel ŷa:

«Wēla vahnē vēva Isērayel va njabēni hafo ntēbēni nkērēyal bē tēfary wov ņi, vēryampo fo fehētēde hnē vēhni.

²⁸ Kabi ile nēsēk Ahwēhn a ntīd fop nkal li do ņap.»*

²⁹ Esayi nēsēko fēna kobēri ņa:

«Ge Wēn Ahwēhn Fanka ŷa tavēhnakēndilēfunihna vutah vundampo, had Sodom gē Gomor mēntēlakēnden.»

Vēva Isērayel gē Wanēs Wakasēk

³⁰ Awa, ye rēfēka nēsīn? Vēle wok vēyena wasēwif, do woko vēyēkēlehnēna icat haryēnk Wēn va, nuŷani cat tac, nte wātik hn'ikwētahn ņa ye. ³¹ Bare bulunda Isērayel ŷa njēkēlehnēdēniho mawēhnēni sariya ŷa soņe catēnēni do vēhnuŷalona. ³² Soņe ye nkoni vēhnuŷana? Kabi vēyēkēlehnēna g'ikwētahn ņa, gē wadoku wadēw hni njēkēlehnēni. Nkēwēni taka nte hēfēd. ³³ Umē nēsēk Wēnu ņa hnē viņi Vikerēh:

«Yēkēryin, kwētēbu hn'inaw Siŷo hna taka nte wēwēde,

taka nte hēfēd.

Bare ale hwētahnēka

yētēdīnahna muk usēfēhnah.»

10

¹ Vēyēnta mēn, ile ŷabu ŷandu ntaŷary mēn hna umē ye vēva Isērayel va pehētini, do umē rēyēdēfuho Wēnu ņa wayēfa mēn hna. ² Kodēfu yenēhnēwēhni sedē waņi: vēle hahnēndak đus soņe Wēn ye, bare kahnēnda dēw hni ņa gena g'uyēt. ³ Vēyētēna icat nte wātik Wēn hna do icat dēw hni ņa dēnk njēkēlehnani. Koyēna, vērēfēna ankaŷ icat Wēnu ņa. ⁴ Kēris ŷa tēkaryēk hn'ile tēkwēk hna sariya Moyis ŷa, soņe rac ye ale-wo-le hwētahnēka Wēn ŷa catahnēdēha g'umē.

Ipehēt Wēn soņe vahnē fop

⁵ Wēlin ile kerēk Moyis soņe icat inte wātid hnē sariya ņa: «Ale lik ile ntehnēk sariya ŷa nuŷad uwām paryi ŷa.»* ⁶ Bare wēli ile hnēsik soņe icat nte wātid hn'ikwētahn ņa: «Ant'alehna: “Mo hayēd g'ambin?”» (umē ye, soņe cēlēndehna Kēris ŷa). ⁷ «Ant'alehna fēna: “Mo sēlēd đuniŷa vē gēd hna?”» (umē ye, soņe matēndehna Kēris ŷa vēsēm hna).

* 9:13 9:13: Malasi 1.2-3 * 9:15 9:15: Esekijel 33.19 * 9:17 9:17: Icahn 9.16 * 9:25 9:25: Ose 2.25 * 9:26 9:26: Ose 2.1 * 9:28 9:28: Esayi 22.23 * 10:5 10:5: Soņe Walevi 18.5

⁸ Wëlin ile nësëk Vikerëh va: «Wanës Wënu ña ðarël hu nke, wës hu hna gë ntaŵary hu hna.»^{*} Wanës watac wëba kwëtahn ña ye; umë harañdëfunëhëhni vahné va. ⁹ Ge nësëru gë wës hu ÿa Yesu ye Ahwëhn a, do ahwëtahnu ntaŵary hun hna Wënu ña mbëhnëndanëka, pehëtëderu. ¹⁰ G'ntaŵary kwëtahnëde do Wënu ña catahnëdëha; gë wës ÿa pëyahnéde ikwëtahn ña do Wënu ña pehëtëd. ¹¹ Vikerëh va më lehnëk: «Ale-wo-le hwëtahnëka ÿa yëtëdinahna muk usëfëhnah.»^{*} ¹² Kabi wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif fop këñëlahnëni Wën hna: Ahwëhn aryampo fo kwëhnani vëhni fop, njëdadëhëhni viyë vifërën vilëwu va fop vële wëcadëha va. ¹³ Vikerëh va më lehnëk: «Ale-wo-le wëcadëha Ahwëhn a pehëtëde.»^{*}

¹⁴ Bare hak mëcadëniha ge vëhwëtahnëlahna? Do hak koð kwëtahnëniha ge vëwëryëna soñe lëwu? Do hak nkweyëdëni soñe lëwu ge ahné gena ale fëyadëhëhni? ¹⁵ Do hak nkedëni vële fëyahnéd ge vahné vëfayina? Do fëna ntehnik Vikerëh hna: «Nkwamëni njëkini ga njijëdëni vële yojëd Wanës Wakasëk ña!»^{*}

¹⁶ Bare fop vëwawëna Wanës Wakasëk ña. Umë nësëk kila Esayi ntehn: «Ahwëhn, mo hwëtahnëk Wanës Wakasëk wante fëyahnédëfun ña?»^{*} ¹⁷ Awa, ikwëtahn ña hnë Wanës Wakasëk wante wëryëde hna matid, do wañi wëba Këris ña ye. ¹⁸ Awa tëyëdëfu: Wasëwif wä vëwëryëna bi wañi wanës wakasëk? Nkwëryëni dënk! Vikerëh va pëyahnék:

«Hohna lëw hni ÿa nkwëryëde nkal hna fop,

do wanës wadëw hni ña njik hafo hn'ile tëkwik duniya hna.»^{*}

¹⁹ Mbokëbu rëyëndu kat: Bulunda Isërayel ÿa vëwëryëlohna ðus bi? Awa wëli ile ntehnëko ten Moyis ÿa:

«Wënu ña më lehnëk: "Ntidëmu aŵëwaryuni vële wok vëyena yamani paryi va, ntidëmu ntavu gë yamani le wok kwëhnana hakili ÿa."»^{*}

²⁰ Do Esayi pëyahnéko wanës Wënu ña:

«Vële woko vëyëkëlendilohna va hnuco, tufëhna bu hnë vële woko vëryëyalëdïlohna.»^{*}

²¹ Bare soñe bulunda Isërayel ÿa, Wënu ña më lehnëk:

«Fac-wo-fac njelabu wëbäk mën ña

soñe hacawëhni bulunda le wëyëhnëk do wajëk ÿi.»^{*}

11

Wënu ña dalëlihna bulunda Isërayel

¹ Awa tëyëdëfu: Wënu ña ntakëhni bi bulunda lëwu ÿa? Muk! Gena koyëna! Ami dënk avë bulunda Isërayel ye bu, fatah Abëraham do hnë hnënk Besame nkontibu. ² Wënu ña dalëlihna bulunda lëwu le tëhnako ko bëri ña. Dënkwëtaryin ile nësëk Vikerëh ÿa hn'ile mëhnadëho Eli haryënk Wën hna soñe Isërayel: ³ «Ahwëhn, ndawënihëhni wakila hu ña do mbëvehnëni hn'ile cënade wasadëha hu wä: ami fo wok do njëkëlehnëdëni ndawëniho.» ⁴ Do ye ntëkwakawo Wënu ña? «Pehnabuhëhni wësan wawuli mbëd gë wahi (7,000) vële wok vëryëkwëhnëna haryënk wën le wäcico Bal.»^{*} ⁵ Tame, koyëna dënk nke, nkoni vahné toye vële tëhnako Wënu ña g'ipërëna dëwu ña. ⁶ Ge g'ipërëna dëwu ña tëhnakëhni awa gena soñe wadoku; ge gena umë përëna Wënu ña gekëndina ipërëna paryi.

⁷ Awa ye pëhnëtanëd? Ile njëkëlehnëdëniho bulunda Isërayel ÿa vëhnuyana; vële tëhnako Wënu va fo hnuyako. Vëyëntaŵ va kambëninihö vankaf va, ⁸ gante pëyahnék Vikerëh ki:

«Hafö iyi wati, Wënu ña pidëkëhni wahakili wä;

puvëkëhni vinkë va antë nundëni

do vanëf va antë nkwëryëndëni.»^{*}

⁹ David fëna nësëk:

«Arabi roka lëw hni ÿa nke urënd lëw hni, ile hoð këfëhni do nuyani ile rëfëkëhni ÿa.

¹⁰ Arabi mëpëni, antë mbok nuni. Arabi kuyani kwëlëkwël.»^{*}

¹¹ Awa tëyëdëfu: Ante nkëwëniho wasëwif ña soñe njoni kwëlëkwël bi yeho? Muk! Gena koyëna! Bare soñe ile ntëntëni ÿa nuyahnéni vële wok vëyena wasëwif va ipëh ña. Koyëna bulunda wasëwif ÿa nëwaryënihëhniwo. ¹² Idënt dëw hni ña njojëk nafa sankaf soñe duniya ÿi fop, do iyo dëw hni ña mbetandanëkëhni vële wok vëyena

* **10:8** 10.8: Divëta Sariya 30.12-14 * **10:11** 10.11: Esayi 28.16 * **10:13** 10.13: Sowel 3.5 * **10:15** 10.15: Esayi 52.7 * **10:16** 10.16: Esayi 53.1 * **10:18** 10.18: Wahnëw 19.5 * **10:19** 10.19: Divëta Sariya 32.21 * **10:20** 10.20: Esayi 65.1 * **10:21** 10.21: Esayi 65.2 * **11:4** 11.4: 1 Vëhnaŵ 19.10,18 * **11:8** 11.8: Divëta Sariya 29.3 * **11:10** 11.10: Divëta Sariya 29.3; Esayi 6.10; 29.10

wasëwif va. Awa ante padëf imat wasëwif soje ipëh dëw hni ña tac njabëd dëcët nafa ña!

Ipëh vële wok vëyena wasëwif

¹³ Wuhnë vële wok geluhna wasëwif vi lehnëdëfu tame: afayik vële wok vëyena wasëwif ña yebu, do njawënëbu iÿi ðoku mën. ¹⁴ Mpëd kabi koyëna ntidëfu ñëwaryëdëniho vële yëbun hnënk vi pehahnëni vëryampo. ¹⁵ Wënu ña ante ntakehniwo wasëwif ña njojëkëhniwo vahnë vëvë ðuniÿa vi nëñëlëni. Awa ge Wënu ña mbokaryikëhni wasëwif wã, gedina bi had vësëm vëhnëk?

¹⁶ Ge sah ryënkweyënk w mburu ña Wënu ña yëdäyik, fop ile wok ña fëna pacëk. Ge vënkahn atëh ña Wënu ña yëdäyik, wahnï wã fëna pacëk. ¹⁷ Bulunda Isërayel ña had oliviye nte fëlik ante lëpëtik wahnï wëryampo nke. Wëjë, had oliviye mbë fëk nkeru, do cokiru hnë wahnï wale wok hn'atëh nte fëlik hna. Tame nuÿantëderu uryav ule watic hnë vënkahn atëh nte fëlik hna. ¹⁸ Awa antë ahnaÿëna haryënk wahnï wale lëpëtik hna. Do ge ñadu ahnaÿëna, dënkwëtary gena wëjë ryibëk vënkahn vi, umë ryibëki!

¹⁹ Ntehnëfu: wahnï warac ntëpëtik soje sokahnïwo ami hn'ile nkeho hna. ²⁰ Toña ye! Ntëpëtini kabi vëhwëtahnëna; do wëjë, soje kwëtahn hu ña sokahnïru hnam. Umë antë nti hafo ahnaÿënan! Bare tëfëka ntaki ðus. ²¹ Kabi ge Wënu ña tavëna wahnï wavë tëh pëlik wã, tavëdilihna wëla wëjë.

²² Awa nahary soje ipërëna gë wayap Wënu ña: njapëk gë cape vële yok do përena gë wëjë. Bare hafo awo hnë përena dëwu hna, ge gena umë wëjë fëna ntëpëtëderu had hni. ²³ Bare ge fac ryampo wasëwif wã ma wëni kwëtahnëni, Wënu ña mbokaryëdëhëhni hn'ile nkeniho hna kabi kod. ²⁴ Wëjë hn'atëh mbë fëk nte woyik pëlina ntëpëtijiru. Wëla tëfëläna, cokiru hn'atëh nte fëlik; do kas wahnï paryi wëva atëh pëlik va cokëde hn'atëh nte ntëpëtahnïko hna.

Bulunda Isërayel ña fop pehëtëdëni

²⁵ Vëÿënta mën, ñadëfu ayëtu ile so wiko kobëri ña, soje antë ntiyahnu vahnë vële hwëhnak uyët yerun: vëryampo hnë bulunda Isërayel hna kambëkëhni vankaf va. Umë mbiÿëd hafo fop vële rëfëka matini hnë wabulunda wañëntaw va njijëni hnë Wën hna. ²⁶ Koyëna bulunda Isërayel ña fop pehëtëdëni, gante nësëk Vikerëh ka:

«Afehët a Siÿo matid,

ntihëtëd ile ntëntëni hnënk Sakob ña.

²⁷ Wëlin kwëtëla nte hwëtëlëdëfun gë vëhni ña,

ge ntihëtëbu wameh wadëw hni ña.»*

²⁸ Kabi wasëwif wã njwëÿëni Wanës Wakasëk ña, më nkehahnëni vëÿëw Wën do umë njonëhniku, wuhnë vële wok geluhna wasëwif, nafa; bare soje itëhna vahnë Wën, nkok ñandëhni ha gaki soje vacërakëlo vëlew hni va. ²⁹ Wënu ña bidina muk ile njëdahnëk ña do tavëdilëhniha fëna vële macëk va. ³⁰ Kobëri ña, ma wëhnëlnunawohna Wënu ña; bare tame kaÿëhnahnëka gë wuhnë, kabi wasëwif wã vëwawëhnëlnawohna. ³¹ Ndampo fo nke, tame wasëwif wã vëwawëhnëna soje Wënu ña kaÿëhnahna gë wuhnë; koyëna vëhni fëna kodëni nuÿani tame ikayëhnahn Wënu ña. ³² Wënu ña ntikëhni vahnë va fop vëramp inwëÿëhn dëwu soje tufahnëhni vëhni fop kaÿëhnahn dëwu ña.

Wënu ña naÿëk

³³ Wënu ña naÿëk ðus! Yasery lëwu ña g'inahan dëwu ña uvetak ye do tëwëk ðus!

Ahnë kodina njët ile pëhnak ña ma ile ñad nti ña. ³⁴ Gante nësëk Vikerëh ki:

«Mo yëtëk nahan Ahwëhn a?

Mo hoð nke ayab alëwu?»

³⁵ «Mo ryënkwëk yëdëka Wënu ña inë,

cosahna soje uyëd rac?»*

³⁶ Fop hnë umë matid, soje lëwu nkehahnëk le-wo-le ña do fop umë hwëhnëk. Ara bi cëmbënde kwëlëkwël! Amina.

12

Ankeya kasëk gë Këris ña

¹ Awa, vëÿënta mën, kabi aki tufahnëk Wënu ña ipërëna dëwu ña soje lëw fu ña, awa muntadëmu iÿin: yëdaryina mbahn hun ña had sadëha (le woyik dawina), facah, le hnëjëdëha. Umë yed ðokuñ Wën përen nte ryokunëhnëdunëha ña. ² Ant'arëfu vankeya iÿi ðuniÿa ñi; tavëryina Wënu ña mbacëndu g'igwëcët wahakili hun. Koyëna kodun ayëtu ile ñad ña: ile fërenak, ile hnëjahnëka, gë ile wok gojëlähna inë.

12 Uméd ña dëc ña nke, fac ÿa tëhajëk. Tavënëfu vijë vile lide hnë mëhwëry va do cudënëfu viwëta vile wëtande hnë humpen. ¹³ Kwëhnanëfu nkeya përen, gante cañëk g'anent ka. Kehanëfu tok dëcët do ice uñen dëcët; ðak gë ale-wo-ale do antë kwëhnayin nkeya cëfëhna; antë conkënden do antë ñewaryëndenëhni vëjënta fu. ¹⁴ Bare cudaryina Yesu Këris, do antë ahwëtu vinahan hun va fop hn'ikihn vahnë nte watik hnë mbahn hna.

14

Antë ahitiña aýënta hu

¹ Kacaryina ale wok yawëna ðus kwëtahn dëwu ña, do antë awajëlëndu soje nahan dëwu ña. ² Aryampo ntiyahnéka koð tok le-wo-le ÿa, bare aýëntaw, ale wok kwëhnana kwëtahn yawah a, tokëdina fañar. ³ Ale rokëd le-wo-le ÿa tëfëlahna njafa ale wok tokëdina ÿa. Do ale wok tokëdina le-wo-le ÿa antë kitiña ale rokëd a, kabi Wënu ña kacaka umë fëna. ⁴ Mo yeru, wëjë, ahitiñahna aryokuñ ahnë ahawary? Ge kahnëndak ma ge kahnëndana, umë hayu ale ndokuñëhnëda ye. Do nkoð kahnënda kabi Ahwëhn a koð ndemahna nko kahnënda.

⁵ Aryampo nahad, wafac wëryampo ÿak yabëka nafa ÿa gë waýëntaw wä. Aýëntaw a nahad, fop ndampo fo nke. Ale-wo-le tëfëka njët wapacëk do njawën ile nahad ÿa. ⁶ Ale fitëndëlehnëk wafac a, ahnë arac Ahwëhn a ntinëhnëk. Ale rokëd le-wo-le ÿa, arac fëna Ahwëhn a ntinëhnëd, kabi camehnëdëha Wënu ña soje rokëtök lëwu ÿa. Ale wok tokëdina le-wo-le ÿa, umë fëna soje Ahwëhn a ntid, do umë fëna Wënu ña camehnëd. ⁷ Wëla aryampo hnë fuhnë gena ðuniña li soje lëwu dënk do wëla aryampo cëmëdina soje lëwu dënk. ⁸ Ge nkeyinëk ðuniña li, soje Ahwëhn a yeyinëk, do ge cëmëden, soje Ahwëhn a sëmëden. Koyëna, cëminëk ma cëmilënëhna, Ahwëhn a hwëhnëkëfu. ⁹ Paryi nke, Këris ÿa cëmëk do mbëhnëk vësëm hna soje nkehahn Ahwëhn vësëm gë vële wok vësëmëna. ¹⁰ Bare wëjë, soje ye hitiñëduha aýënta hu ÿa? Do soje ye yafëruha? Yidëläënëhna bi fuhnë fop kitiña Wën hna? ¹¹ Kabi kerik:

«Ami, Ahwëhn paryi ÿa, ntëkëbu, vahnë va fop ndëkwëhnëdëni haryënk wën mën do fop pëyahnédëni Wën yëbu.»*

¹² Koyëna, ale-wo-le hnë fuhnë njid nësëhna Wënu ña umë dënk fop ile ntik ÿa.

Antë aliyehna aýënta hu uwëh

¹³ Awa tavënëfu kitiñëlënden. Keharyin ðus ant'ayëdu iñë hn'ankaw aýënta hun hna ile koð nkëw ma ntiyehna wameh. ¹⁴ Njëtëbu, ñoñ gena ile vañik soje toki, ñoñ tonkëna; Ahwëhn a Yesu njëtëndanëko wapacëk. Bare ge ahnë nahak ntehn iýin mbañik, awa mbañik soje lëwu. ¹⁵ Age ndëfëhnantuha aýënta hu ÿa ile rokëdu, goliha arëf ñahñ ña. Ant'ayonëhneha ibëv soje le rokëde ale cëmëhnëk Këris ÿa! ¹⁶ Ile sañahnëku wuhnë ÿa tëfëlahna njonëhniñi vëjëntaw va nësahnëdëni wameh. ¹⁷ Inaw Wënu ña gena hnë ile rokëde gé ile sedë; hnë icat gé yam do g'uhnatah hna nke ile hnuýade hnë ige g'Iyir Ipacah ña. ¹⁸ Ale ryokuñëhnëka aki Këris ÿa, Wënu ña nënjëdëha g'umë do vahnë va cëkwaryëdëniha.

¹⁹ Awa yëkëlehnënéfu ile yojëd yam do ile ryemadëhëfu fuhnë fop naýin kwëtahn hna. ²⁰ Antë përekanin ðoku Wënu ña soje ile rokëde. Paryi nke ñoñ bañina, bare yivëna toki iñë ge njoyendëha ahnë hnë wameh. ²¹ Ile yivëk ÿa, umë ye ant'asem fañar do ant'ase uñen do arav fop ile hoð njoyehna aýënta hu ÿa. ²² Age kwëtahnëru wanj, kwëtary wëjë dënk haryënk wën hna. Nëfaka ale wok kitiñadina menëk hnë ile-wo-le ntid hna! ²³ Ale hwëhnak vinahan viki soje ile tokëd ÿa, ntik wëh, kabi didina gante nke kwëtahn dëwu ka. Do ge diyilënëhna fop gante nke kwëtahn ka, wameh lidën.

15

Yëkëlehn ile hnëjëkëhni vëjëntaw

¹ Fuhnë vële yawinëk hn'ikwëtahn va, tëfëkëfu nduñënanëhniñëhni vële wok vëyawëna va, do antë njëkëlehnënden ile hnëjëkëfu. ² Afo ale-wo-le hnë fuhnë njëkëlehnënd ile hnëjëdëha aýëntawu ÿa soje hnëfak lëwu wä, soje ndemahna naý hn'ikwëtahn hna. ³ Kabi, wëla Këris ÿa yëkëlehnëlohna ile hnëjëdëha umë dënk. Gante ntehnëk Vikerëh ka: «Wayëw vële yewëdëhi va ami njohahnëk.»* ⁴ Fop ile heriko koßëri ÿa, karañahniñëfu heriko, soje njëdafu kamëna do g'iyawëna, kwëhnahnin kwëtahn. ⁵ Arabi Wënu ña, umë ale yëdahnëd kamëna do g'iyawëna ña, njëdu

ahwëhnawu nahan ndampo fo gë itëf ankeya Yesu Këris ña. ⁶ Koyëna, fop ndampo fo gë hohna ryampo fo, cëmbëdunëha Wënu ña, Rëm Ahwëhn fu ña Yesu Këris.

Wanës Wakasëk soje wabulunda fop

⁷ Awa, kacalëryin, gante kacaku Këris ka, soje icëmb Wënu ña. ⁸ Paryi pëyaðëmu, Këris ña njijëko soje nke aryokujëhn wasëwif njawahn ile ntehnëko Wën ntinëhnëdëhëhni vacërakëlo wëlëw hni ña do tufahn koyëna Wënu ña kahnëndak. ⁹ Njijëk fëna soje wële wok wëyena wasëwif va cëmbëniha Wënu ña soje ikaÿëhnahn dëwu ña, gante pëyahnek Vikerëh ka:

«Soje umë sëmbandëmi wële wok wasëwif hna,
do njëwëdëfu untënah wac hu ña.»^{*}

¹⁰ Pëyahnek fëna:

«Wabulunda, natëryiwu gë ßulunda ile tëhnaK Wënu ña!»^{*}

¹¹ Do kat:

«Cëmbëryina Ahwëhn a, wuhne wabulunda ñi fop,
arabi wabulunda ña fop cëmbëniha!»^{*}

¹² Kila Esayi fëna umë lehnëk:

«Ale hnagëde hnë hnënk Yese njijëd,
umë matëd soje nke asankaf wabulunda ñi,
do wabulunda ñi umë kwëtahnëdëni.»^{*}

¹³ Arafi Wënu ña, umë ale yëdahnëd ikwëtahn inja, pëbënu uhnatah do gë yam g'ikwëtahn nte hwëtahnërunëha ña. Koyëna Iyir Ipacah inja pëbëndëdëhu dëcët ikwëtahn inja gë fanka falëwu fa.

Doku Pol

¹⁴ Vëyënta mën, ami dënk pacëko wuhne përenarun ðus. Njëterun fop ile rëfëka njëti ña do mëkëdun ayabëlëndu. ¹⁵ Kerëhnëmu anji kayëte catën fo soje ryënkwëtëhnahtu viÿë viyabah vile rëkërun aÿëñawu va. Kerëbu koyëna kabi Wënu ña, g'ipërëna dëwu ña, njëdako ¹⁶ yewu aryokujëhn Yesu Këris soje wabulunda wale wok wëyena wasëwif ña. Doku wësëna wasadëha lidëfu, ipëyahñ Wanës Wakasëk Wënu ña. Do koyëna wabulunda wante wok wëyena wasëwif va nkedëni sadëha ile hnëjahnëka Wën do pacënek Iyir Ipacah inja.

¹⁷ Kabi gë Yesu Këris nkebun, kodëfu hnaÿënañ gë ðoku ile linëndëbuha Wën ña. ¹⁸ Ge ndëkëdëfu hnësu inë, umë ye soje ile ntik Yesu Këris gë ami njohahnihni wële wok wëyena wasëwif ntënëndëniha Wënu ña. Ntik rac gë wanës mën ña do gë ile lidëfu ña, ¹⁹ gë fanka viÿë viÿëmpëhnahtah do gë wëdahëse, gë fanka Iyir Wënu ña. Koyëna, pëyahnebu Wanës Wakasëk Këris ña, gante-wo-gante pëgw Yerusalem hafo resiÿo Iliri hna. ²⁰ Ufër mën sankaf wä, umë yeho kwëlëkwël fëyahnu Wanës Wakasëk ña ile nkok yëtina ten uwac Këris hna fo. Ñadëwöhna fuhnawu ibëry cery nte pëgwëk ahnë ahaÿary. ²¹ Gante nësëk Vikerëh ka ntëbu:

«Wële woko wëyëtana soje lëwu va njëtafëni,
do wële woko kobëri wëwëryëna ga nësëd va
nkwëryëdëni.»^{*}

Pol ñad ñi Rom

²² Doku rac wëmaÿëhnëdëho kwëlëkwël yiryiwu ÿalun hna. ²³ Bare tame, goryaryëla ðoku hnë wäÿi waresiÿo. Hnë wabëhn wayabah, ñadëfuho yiryiwu yëkiwu ²⁴ do ñadëfu liwu rac ge njidëfu gë Esëpañ. Ñadëfu hnuwu ge ndëcëdëfu do aryemawuno yihahnu hn'inqi nkal, ge təkëbu hnuÿawu uhnatah soje ñëwëlahn gë wuhne ña ten. ²⁵ Bare Yerusalem yidëfu ten soje ryokujëhnëwëhni vahne wële macëd Wën wëlëwu va, wële yehëhna hnam ña. ²⁶ Kabi, wële hwëtahnëk wëwë Masëdëwan va gë wëwë Akayi va pëhnani mbarëni koryi soje wëhaÿëhnahtah wële hwëtahnëk Yerusalem va. ²⁷ Vëhni fo fëhnaK ndemanihëhni, ßare, toña toña ña, inav inte kwëhnanëhnihëhniwo ye. Age wasëwif wä mbankëni gë wële wok wëyena wasëwif va uyëd Wënu ña, awa, wële wok wëyena wasëwif va fëna tëfëkëhni mbankëni hnapul lëw hni wë ðuniÿa ña gë wasëwif wä. ²⁸ Age puhnabu iÿi ðoku do ge njëdahnëbu ile varëpik ña, cabëryidëfu gë ÿalun ge njidëfu gë Esëpañ. ²⁹ Do njëtëbu ge njiryiÿu ÿal hun hna, gë fop idëwa Këris təkëryidëfu.

³⁰ Bare wëli ile hëladëmu ña, wëyënta mën, g'uwac Ahwëhn fu ña Yesu Këris g'injahn inte njëdahnëd Iyir Ipacah inja: mëtëntëryin g'ami, ayëfanduna Wënu ña soje lëmën

^{*} 15:9 15.9: 2 Samiye 22.50; Wahnëw 18.50 ^{*} 15:10 15.10: Divëta Sariya 32.43 ^{*} 15:11 15.11: Wahnëw 117.1
^{*} 15:12 15.12: Esayi 11.10 ^{*} 15:21 15.21: Esayi 52.15

ÿa. ³¹ Yëfanëhnëryino fehu hnë vahnë vëvë Yuðe vële wok vëhwëtahnnëna vi; do idema inte yinenëhnëdëfuhëhni vahnë vële macëd Wën vëlëwu vëvë Yerusalem va kacani g'uhnatah. ³² Koyëna, ge Wënu ña mawëk, kokëndëbu yiju ÿalun hna g'uhnatah do yinëgawu hnë wuhnë toye. ³³ Arabi Wënu ña, ale yëdahnëd yam a, nke gë wuhnë fop. Amina.

16

Pol nkaÿëdëhëhni wëlawo walëwu

¹ Kwëtehnhannëmuna Febe, aÿënta fu asëval ale ryokuñëd hnë cery sali vë Senkëre ÿa. ² Kacaryina g'uwac Ahwëhn a had gante kacade ale kwëhnëk Ahwëhn a, do ðemaryina hnë le-wo-le mbalëdëha gë wuhnë hna. Kabi ndemakëhni umë ðenk vahnë vëyabah do ndemako ami ðenk.

³ Gaÿëryinëhni vëhni Përisëka gë Akilas, vëréfal mën hnë doku Yesu Këris hna. ⁴ Vëhni vëhi, nkafëniho vintawary vidëw hni va soje lëmën. Gena ami fo rëfëka samehnëwëhni bare fëna fop vacery sali vële wok vëyena wasëwif vi. ⁵ Gaÿëryinëhni fëna vële varëlëd soje icëmb Wën tere lëw hni va. Gaÿëryina fëna lawo mën Epayinet, umë ale ryënkwëk hwëtahnnëka Këris ÿa Asi hna. ⁶ Gaÿëryina Mari, umë ale ryokuñëhnekü dus. ⁷ Gaÿëryinëhni vëhni Andëronikus gë Yuniyas, vëhni vële ye wahnëk mën do sëdëlehniibunëho. Vële yëtik hnë vëfayik ye do vëhni ryënkwëk hwëtahnnëka Këris ÿa g'ami.

⁸ Gaÿëryina Ampëliyatus, ale ÿahnëbu hnë Ahwëhn hna. ⁹ Gaÿëryina Irëbe, aryokuñënta fu hnë doku Këris hna, do gë lawo mën Sëtakis. ¹⁰ Gaÿëryina Apeles, umë ale rufahnëk wëdahëse soje ikwëtahnnë dëwu Këris ña. Gaÿëryinëhni vahnë vëvë tere Arisëtobul va. ¹¹ Gaÿëryina Erodio, mbaÿ mën ña. Gaÿëryinëhni vahnë vëvë tere Narësis vële hwëtahnnëka Ahwëhn va. ¹² Gaÿëryina Tërifën gë Tërifos, vësëval vële ryokuñëhnëdëha dëw Ahwëhn va, do g'alënah mën a Perësis, asëval ahawary ale ryokuñëhnekü kat Ahwëhn a dus. ¹³ Gaÿëryina Rufus, ale tëhnak Ahwëhn, gë hnëmu ale ye fëna had hnëm mën. ¹⁴ Gaÿëryina Asinkërit gë Fëlegon gë Erëmes gë Patërobas gë Erëmas do gë vëÿënta mën vële nkeni va. ¹⁵ Gaÿëryina Filolog gë Yuli gë Nere g'aheryu asëval do gë Olimpas do gë fop vële hwëtahnnëk nkeni gë vëhni va.

¹⁶ Gaÿëlëryin g'ïhann nte rufande vëÿënta hna. Fop vacery sali Këris ña nkaÿëdënihu.

Siyab rëkwa

¹⁷ Vëÿënta mën, këladëmu, keharyinëhni vële ñwëÿëk ikarañ inte haranjirun ña do koyëna fitëndëlehnnëdëhëhni vële hwëtahnnëk va kore kore do rëndëndëhëhni watënd. Ñawëtaryinëhni, ¹⁸ kabi iÿi sifa vahnë vëryokuñëhnëdëhëhni Këris Ahwëhn fu ÿa, bare inte dëw hni ndokuñëhnëdëhëhni! Gë wanës wanëgah do wapërën wadëw hni ña, tokaðënihëhni vahnë vële wok vëritëna va. ¹⁹ Wuhnë, vahnë va fop njetani soje imawëhn hun Ahwëhn ña. Awa, nëñëko gë wuhnë, bare ñadëfu ayewu vëÿët soje idi fëren wä, do ant'ayewu vëÿët soje wameh ña. ²⁰ Wën hunte yëdahnëd yam ña biÿëdina wëÿëhnëdëha Sintani kuyët wapary hun hna! Arabi ipërëna Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris nke gë wuhnë.

²¹ Timote, arëfëlënta mën doku ÿa, nkaÿëdëhu, gë vambaÿ mën va Lusiyus gë Yason do gë Sosipatëros.

²² (Do ami, Terëtius, ale herëhnëdëhëhni Pol anj kayëte, nkaÿëryidëmu g'uwac Ahwëhn a.)

²³ Gayiyus nkaÿëku. Ami, Pol, ÿalu hna nkebu do hnam mbarëlëdëni vële hwëtahnnëk va fop. Erasët, ahwët koryi naw ÿa, gë aÿënta fu ÿa, Karëtus, nkaÿënihu.

²⁴ [Arabi ipërëna Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris nke gë wuhnë fop. Amina.]

Icëmb tëkwa

²⁵ Cëmbëryina Wënu ña! Umë hwëhnnak fanka ÿawëhnu kwëtahnnë hna, gë Wanës Wakasëk wante haranjëdëfuhëhni vahnë ña g'ipëyahn soje Yesu Këris ña. Umë tëfëlëk g'ile yëtëndanëd wante kahnëndëk Wën, sowiko kwëlëkwël kobëri ña. ²⁶ Bare tame, cowëtik gë vëkayëte wakila va gante nke iña Wënu ile ye kwëlëkwël ka. Umë fop soje vahnë va kwëtahnnëniha Yesu do mawëhnëdëniha ye. Do koyëna njonëhnnëhni uyët rac wabulunda waðë ðuniÿa ñi fop.

²⁷ Cëmbëryina Wënu ña, umë ale hwëhnnak yasery ÿa fop! Umë hwëhnnëk kwëlëkwël icëmb inja g'uwac Yesu Këris wä! Amina.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëkëhni wëvë Korent Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol wëvë cery sali mbë Korent na kerëhnëk inji kayëte hnë uyas lëwu rarëna hna hnë bëhn wafëhw imbëf gë wahnah ma hnë bëhn wafëhw imbëf g'imbëf (54 gë 55) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Apëyahnek Wanës Wakasëk na nkol tac hafo vahnë na kwëtahnëni. Wabhëhn imbëf ryëcëk ani gë kerahnënd inji kayëte (Vantiyehn 18.1-8).

Korent nkol nte hwëhna nafa yeho wati afayik Pol na. Nkol nkwafo gwaf yeho nte ye gë cape wov le wacik Mëditerane Akayi hna, nte kwëhnëko Rom. Tënk g'icahn vahnë vëhnëmpëlah na njabëko. Umë liyëhnëk bulunda le hwëhna ikwëtahn nëmpëlah. Vini vinahan vinëmpëlah fop vërendëhëhniwo vële hwëtahnëka Yesu va. Kerëhnëniha Pol gë warëy bi ye rëfëka tëfëni fagant wënamu wante hwërekëhni na. Pol pëyayiko fëna wafëmpëhnahnah wahawary soje uwam cery sali na. Soje wani fop nësëf hnë inji kayëte.

Wëlin wanës wadaf wakwëhn nafa hn'iji kayëte: Këris, Ahwëhn, vahnë, wanës, mbahn, yir, asëval, uyët, nafa, ñuniya, asan.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaïi g'icëmb (1.1-9)

Ipitël vële hwëtahnëk (1.10-4.21)

Ankeya meh hnë cery sali (5.1-6.11)

Ikwëhna ankeya nte ñad Ahwëhn (6.12-11.34)

Vile njëdahnëf Iyir Ipacah (12.1-14.40)

Ibëhn Yesu Këris gë vësëm va (15.1-58)

Iðema soje vële hwëtahnëk (16.1-4)

Pol ñad nji uyas (16.5-12)

Wanira gë simpaïi (16.13-24)

Simpaïi

¹ Ami Pol, Wënu na, g'iña dëwu na, macëko yewu afayik Yesu Këris ya. Ami gë Sosëtën aÿënta fu ya, ² herëhnëryidëhu, wühnë bulunda va Wën, le lëdëk Korent vi, wühnë vële kwëhnëk Wën g'ikwëtahn hun Yesu Këris na do wacik ayewu wëfacah do gë fop vële ye gante-wo-gante yëfad Ahwëhn fu ya, umë ye Yesu Këris, ale ye Ahwëhn hni do ye Ahwëhn fu fëna. ³ Arabi Wënu na Rëm fu ya g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ya.

Ifërën le hnuÿade hnë ibëmënkël fu gë Këris

⁴ Camehnëdëfuha kwëlëkwël Wën mën na soje hun, soje ifërën ile njëdaku hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris na. ⁵ Hnë ibëmënkël hun g'umë na Wënu na njëdaku fop uvetak wa, uvë fop le hnësëdun ya do gë uvë uyët wa fop. ⁶ Nësëhnirun panare Këris ya, do watac kwëhna vënkahn hnë wühnë. ⁷ Awa tame uyëf va Wën wëla uryampo gojëluhna, wühnë vële hnapëf g'uÿankahnah ifoka Ahwëhn fu na Yesu Këris hn'ile tufahnëf fop icëmb dëwu na. ⁸ Umë yawëndëdëhu hafo watëkwa hna, soje antë aworyaru inë ile rumpak hnë fac le mbokajëf hna. ⁹ Wënu na, ale wacëku ayelahun g'aju Yesu Këris Ahwëhn fu ya, kahnëndak soje ile nësëk ya.

Ipitël vële hwëtahnëk

¹⁰ Vëÿënta mën, këlamu g'uÿac Ahwëhn fu ya Yesu Këris: mawälëryin, wühnë fop, antë afitëlu vukore vukore; gweryëlëryin, ahwëhnawu hakili ryampo fo gë nahan ndampo fo. ¹¹ Vëÿënta mën, nësëbu wani kabi vahnë wëvë tere Këlowe fëyako wühnë conkëdun yëbëlan hun. ¹² Gena bi hnë wühnë aryampo ntehnëk: «Ami, arëfal Pol yëbu»; aÿëntaŵ: «Ami, arëfal Apolos yëbu»; ahawary: «Ami, arëfal Piyer yëbu»; do ahawary kat: «Ami, arëfal Këris ya yëbu»? ¹³ Ntiyahnekü bi Këris ya pitëlëk? Pol bi sëmëk kërëwa hna soje hun ya? G'uÿac Pol wa bi njaryirun? ¹⁴ Camehnëbuha Wënu na kabi ahnë yaryëla hnë wühnë ge gena Kërisëpus gë Gayiyus. ¹⁵ Koyëna ahnë kodina ntehn g'uÿac mën njaryik. ¹⁶ Toña ye, njaryëbuhëhni fëna wëvë tere Sëtëfanas va, bare dehnëla njaryëbuha ahnë ahawary. ¹⁷ Këris ya payëlohna yaryëndu vahnë: ipëyahn Wanës Wakasëk payëko, do yëkëhnëdëwöhna hnuÿawu wühnë gë wanës wanëjah, kabi ñadëwöhna lihëtu nafa icëm Këris kërëwa hna.

Këris tufahnëf yasery gë fanka Wën fa

¹⁸ Paryi nke, pëyahñ icëm Këris hnë kërëwa hna wanës wanënkawah ntini vële rëfëk nkaw' ibëv va. Bare soje fuhnë vële rëfëk nkaw' ipëh va, fanka Wën fa tufahnëf. ¹⁹ Wënu ña më lehnëk wanës wadëwu hna:

«Mbëvandëbu yasery vële hwëhñak yasery iyi ðuniya vi do kwëtahnëfa nëf hakili vële hwëhñak hakili va.»*

²⁰ Awa, ye kodëni mbok nësëni vële hwëhñak yasery va gë vëharan sariya va gë vëholah wanës vële ye ðuniya vi? Wënu ña tufahnëna bi yasery iyi ðuniya yi wacënak ye? ²¹ Vahnë va, gë yasery ya lëw hni ya fop vëyavëtëna Wën kwëhñak fop yasery ya. Soje rac, Wënu ña hnëñahnëkawo soje pëhëtëhni vële hwëtahnëk wanës wadëwu wante fëyahnëdëfun do ye wacënak soje vëyëntaw' ña. ²² Wasëwif wä tufini viyë vifëmpëhñahnah tëyëdëni do vële wok vëyena wasëwif va yasery njëkëlehnëdëni. ²³ Bare fuhnë, Këris ya cëmëk hnë kërëwa hna fëyahnëden: soje wasëwif wä wanës wante wok vëhòdina kwëtahnëhni muk ye do vële wok vëyena wasëwif va ntiyahñëkëhni wacënak ye. ²⁴ Bare soje vële macëk Wën va, wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif per, Këris ya tufahnëf fanka Wën fa gë yasery Wënu ña. ²⁵ Ile pëhwëtak Wën pëhëtahnëhni vahnë do ye wacënek soje vëryampo, yasery le lëbëk yasery vahnë vi ye; ha, ikihñ Wënu ña yak yawëk gë fanka vahnë va.

²⁶ Vëyënta mën, naharyin bi sifa ahñë mo yerunëho ante macëkuno Wënu ña: vëyabëlohna hnë wuhnë vële hwëhñak yasery, vële hwëhñak fanka ma vële hnagik hnë watere wadëhñah. ²⁷ Wënu ña, ile fëlayik hnë ðuniya had ucënëk ña, umë tëhñak mpaÿëmpaÿehñahnëhni vële hwëhñak yasery va; do ile fëlayik hnë ðuniya hihnëk ya umë tëhñak Wënu ña mpaÿëmpaÿehñahnëhni vële hwëhñak fanka va; ²⁸ tëhñakëhni vële wok vëhwëhñana, yafik ma fëlayik hnë ðuniya had ile wok kwëhñana nafa ya soje përkëkanahn ile liyik hwëhñ nafa ya. ²⁹ Wënu ña ntik koyëna soje ahñë antë kol naÿënanand haryënk w lëwu. ³⁰ Gë Këris ya tufëkëfu Wënu ña yasery yalëwu ya: g'umë catënëkëfu, umë lidëhëfu nkeyin vëfach do pëhëtëdëhëfu wameh hna fop. ³¹ Do koyëna nke, ntiyahñ wanës vikerëh ña: «Age ahñë ñaaf naÿëna, arabi naÿëna soje ile ntinëhñëka Ahwëhñ a.»*

2

Wanës soje ipak Këris

¹ Vëyënta mën, ante njiryibuho ñal hun soje fëyawu toña so'wik Wënu ña, njiryilëwöhna gë wanës wadakah nkwe'ryi ma g'uyët iyi ðuniya. ² Pëhñabuho antë yëtëndanu inë ge gena Yesu Këris, do g'ile ntinëhñëku g'icëm dëwu hnë kërëwa hna. ³ Soje umë ye, ami, gë fanka këm njiryibuho do mbalëdëfuho ntakah ña. ⁴ Gante karanëdëfmuno soje awëcëtahnu vinahan va gelohna wanës waceryah vahnë bare fanka Iyir Ipacah fa rufëhñadëho wapacëk hnë wante hnësdëfmuno hna, ⁵ soje ikwëtahn hun ña antë kaya hnë yasery vahnë, bare hnë fanka Wën hna.

Usery ule wätik hnë Wën

⁶ Awa, ile haranëdëfuhëhni vahnë ya usery ye soje vële wëryëk ðus viyë Wën va. Bare gena yasery iyi ðuniya yi, uva vëhwëhñ fanka hñawëk gaki vi do vëvëf vi. ⁷ Fuhnë, usery Wën ule cowëhñini vahnë va fëyahnëdëfun. Nkehahnënd ðuniya yi Wënu ña tëko pëhna ile ntif soje nkentinëfu hnë icëmb dëwu hna. ⁸ Wëla fanka ryampo vë iyi ðuniya yëtëna umë. Ge njëtakëndëni, vëfakëhñakëndilahna Ahwëhñ icëmb a. ⁹ Vikerëh va më lehnëk:

«Ile nkok nuna inkër

gë ile nkok gwëryëna vanëf

do gë ile nkok nahana ahñë,

irac Wënu ña vële ñahnëdëha va ntinëhñëk.»*

¹⁰ Bare Wënu ña njëtëdanëkëfu gë Iyir Ipacah inä.

Iyir Ipacah inä njëtëk fop, wëla ile pëhñak Wën ñak so'wik ðus ya. ¹¹ Mo ho'f njët fop soje ahñë, ge gena iyir dëwu ña fo? Ndampo fo nke, Iyir Wënu ña fo yëtëd fop soje Wënu ña. ¹² Fuhnë, iyir nte nu'fayinëk ña gena ifë iyi ðuniya, bare Wën hna matik, njëtahnin ile njëdëkëfu Wën g'ipërëna dëwu ña. ¹³ Ile haranëdëfëhëhni vahnë va matina hnë yasery vahnë, bare gante karanëdëhëfu Iyir Wën ka haranëdëfëhëhni vële hwëhñak Iyir tac va. ¹⁴ Ale wok kwëhñana Iyir Wënu ña, mawëdëfina ile wätik g'Iyir Wën: wanënkawah ye soje umë, kodina njët watac, kabi g'Iyir ña fo kodë njavëti usery Wënu ña. ¹⁵ Ahñë ale hwëhñak Iyir Wënu ña kod kitin fop, bare umë, ahñë kodina kitina. ¹⁶ Vikerëh va më lehnëk:

«Nke bi ahné ale yěték inahan Ahwéhñ Wènu ña? Nke bi ale hođ nkabahn iñé?»*
Bare fuhné njětínék inahan dèwu ña kabi kwéhnyainék íba Kéris ña.

3

Véryokujèhn Wèn

¹ Věyěnta mèn, ami məkəla hnəsəhnu had vahné vèle hwéhñak Iyir Wènu ña yerun bare nəsəhnəmu had vèle ye hn'ikihn vahné nte watik hnə mbahn, had vèle wok ten vunul hn'ikwətahn dèw hni Kéris hna. ² Ikaraj inte haranjəmu ña had wambəl yəđamu asewu nke, gena roka paryi, kabi məkəđilunohna awéryu ikaraj dakah. Do ha gaki məkəđiluhna, ³ kabi hn'ikihn vahné nte watik hnə mbahn hna worun arəfəndu. Nəwary yehəhna yəbələn hun do konkəđun. Awa tufahnəđiluhna vahné vėvə iyi đuniya yerun, ankaya vahné fo hwéhñarun. ⁴ Age aryampo hnə wuhnə ntehnək: «Arəfal Pol yebu» do ayəntaw: «Arəfal Apolos yebu», didiluhna bi sifa ahné-wo?

⁵ Mo ga ye Apolos? Do mo ye Pol? Véryokujèhn Ahwéhñ a fo yebun, vèle lik hafo ahwətahnuna umə. Ale-wo-le hnə fuhnə đoku ile njəđaka Ahwéhñ a fo ntid: ⁶ Ami, pələbu atəh ña, Apolos umə rurək, bare Wènu ña hnəpəndanək. ⁷ Ale fələđ ya gə ale rurəda vėhni vėyena ñoñ. Wènu ña ye fop, umə ale hnəpəndanəka. ⁸ Ale fələk ya gə ale rurəđ a kəñəlahnəni do Wènu ña cosəđəha ale-wo-le soje đoku ile ntik ya. ⁹ Véryokujèhn Wèn yebun do wuhnə ye ikaŷ Wènu ña.

Cery Wènu ña yerun fəna. ¹⁰ Gə uyəd ule njəđəko Wènu ña, ndokujəbu had avéry vacery aholah đus. Ntibu sah ryənkwerýenk wə ya do ahawary matənd. Bare afo ale-wo-le nti wajira gante mbéryəđ ka! ¹¹ Ahné kodina nti sah ryənkwerýenk wəhawary ge gena ile rək ye ya, umə ye Yesu Kéris dənək. ¹² Véryampo sanu mbéryandəni hnə sah ryənkwerýenk wə rac ma koryi ma kat wəraka wahwéhñ nafa; véryampo gə wadəhwa mbéryəđəni ma idəl ma kat gə lury. ¹³ Bare đoku ale-wo-le ya nude wapacək hnə fac kiti hna. Fac rac Wènu ña gə hwədəh tufahnəđ gante nke đoku ale-wo-le ya. ¹⁴ Ge ahné mbéryək ile nkok kodina pəřəkan hwədəh ha, ahné arac nuyađ icos. ¹⁵ Bare, ale ñagaryək đoku ya, ahné arac nuyađina icos; umə dənək pəhətəde, bare had hwədəh hna dənək ndəcətək.

¹⁶ Yətəluhna bi, Acery Wèn Cankaf ña yerun do Iyir Wènu ña hnə wuhnə ntəđək? ¹⁷ Awa, ge ahné pəřəkanək Acery Wènu ña, Wènu ña pəřəkanəđəha ahné arac kabi Cery Wènu ña cəvak. Do wuhnə ye Acery tac.

¹⁸ Antə ahné toka umə dənək: ge aryampo hnə wuhnə ntiyahněka ahwéhñ yasery ye đuniya li, arabi maŷa antə nteni nənkwək soje Yesu ya. Ge koyəna nke nuyađ usery paryi. ¹⁹ Paryi nke, yasery vahné vėvə iyi đuniya vi wanəkwah ye haryenk wə Wèn hna. Vikerəh va pəyahněk: «Wènu ña pələđəhəni vəseryah va gə titəna dəw hni ña.»* ²⁰ Mə lehnək fəna: «Ahwéhñ a njětək inahan vəseryah va, njětək kwéhñana nafa.»* ²¹ Awa, ahné təfələhna nayənand soje vahné kabi wuhnə hwéhñək fop: ²² nke Pol ma Apolos ma Piyer* ma đuniya yi ma ige đuniya li ma icəm iña ma ile ye gaki yi ma ile yejək yi, fop wuhnə hwéhñək; ²³ do wuhnə Kéris ya hwéhñəku do Kéris ya Wènu ña hwéhñəka.

4

Vəfayik Kéris

¹ Awa, pələryinəfu, ami g'Apolos, had véryokujèhn Kéris, vèle hwətəhnəhnek watoña wacowik Wèn soje karajini vahné. ² Ale kwətəhnəhnek Kéris iñé, ahné arac tufahn ikahnənda fo yađe. ³ Soje ləmən ya, tana gena ge wuhnə pəcətəđunəho ma ge vəhawary pəcətəđəniho. Do fəna pəcətəda nkaf mən ña. ⁴ Ntiyahněko ile hnirandəbu gena, bare umə tufahnəđina catəbu. Ahwéhñ a fəcətəđəho bi catəbu. ⁵ Soje umə ye, antə ñankahnu ahnəsu ile nkeni vėyěnta hun; napəryin Ahwéhñ a tēki. Ha, Ahwéhñ a, umə dənək sanəđ humpen hna le soŷik hn'uməhwéry hna do njətəndanəđ fop ile ye hnə wasakahn vahné ya. Awa, Wènu ña cəkwarýəđəha ale-wo-le gante nke ile rəfəka ka.

⁶ Věyěnta mèn, ge nəsəbu soje Apolos gə ami ya, ahnəgahnu ye, ayəgahnu hnə fuhnə: ge đəcətəđiluhna vile herik wanəs Wèn hna awa wəla aryampo hnə wuhnə bəntəđina soje aryampo do mbana ayəntaw a. ⁷ Wəjə, ye hođu aləbəhni vėyěntaw va? Ile hwéhñaru yi fop gena bi Wènu ña yəđaki? Kabi aki nke, soje ye hnayənađu had yəđiluhna?

* 2:16 2.16: Esayi 40.13 * 3:19 3.19: Sođ 5.13 * 3:20 3.20: Wahnəw 94.11 * 3:22 3.22 Piyer: Sefas kerik hnə Wagəřək hna.

⁸ Ntiyahñeku tëkërun ahnuŷawu fop ile ŷadun ŷa, tëkërun avetawu, vëhnaŷ yerun hara fuhnë gelëfuhna. Ge paryi nkekëndun vëhnaŷ awa fuhnë fëna nawëntakëndëbun gë wuhnë! ⁹ Ntiyahñeko Wënu ŷa fuhnë vëfayik vi ntik vërëkwa va, had vële hitinjik soŷe ndawini nkebun. Ha, had vële yafaŷëde haryënkwa wamëleka gë vahnë fop hna. ¹⁰ Fuhnë pëlayibun had nënkwëbun soŷe Këris ŷa, bare wuhnë pëlarun vankaf hun va had vëseryah va fop soŷe Këris ŷa; yawëlëfuhna, bare wuhnë njawërun; ntënëirun, bare fuhnë njafibun! ¹¹ Hafo gaki, nkoŷun horotëndëfu inte ŷa gë iyo wënka ŷa, nkwehnalëfuhna wiŷi, këm fo ntidebun, ki fo njaŷelëndëbun do ¹² ndokuŷëdëfun dūs hnuŷahnëfu ile rokëdëfun ŷa. Age ahnë njeŷëkëfu, ifëren ryëwanëhnëdëfunëha; age ahnë koroteyehnëdëhëfu, nduñënadëfun; ¹³ age ahnë mehnëdëhëfu, g'untënah ntëkwadëfun. Hafo gaki vahnë va pëlanihëfu had inë hayah, ile sanik hnë iŷi duniŷa.

¹⁴ Gena soŷe sëfëhnanu herëndidëmu aki, bare soŷe yabahnu ye, kabi vutah mën vunte ŷahnëbu dūs yerun. ¹⁵ Hnë iŷëmënkël hun gë Këris hna, wëla ntehnakënde vahnë hafo wawuli pëhw (10,000) hwëhnakëndun vële haraŷëdëfu, rëm ryampo fo hwëhnarun: ami ye rëm hun ŷa kabi njonëhnimu Wanës Wakasëk ŷa, wante lik ayewu gë Yesu Këris. ¹⁶ Awa, këlamu tëfëryin nkeya mën ŷa. ¹⁷ Do soŷe rac fayëryidëfuha Timote, fatah mën fante ŷahnik do hahnëndak soŷe Ahwëhn a. Age tëkërik ndënkwëtehnëdëhu ankeya mën nte rëfandëbuha Yesu Këris. Umë haraŷëdëfuhëhniwo vahnë gante-wo-gante hnë vacery sali hna fop.

¹⁸ Vëryampo hnë wuhnë naŷënadëni, nahadëni yiryida soŷe yëkiwu. ¹⁹ Biŷëdëfina njiryidëfu, ge Ahwëhn a mawëk. Awa wati rac gena wanës wëŷi vële hnaŷënadëni fo yëtëdëfu bare bi kwëhnani fëna fanka Iyir Ipacah iŷa! ²⁰ Ha, toña ye, ge ahnë hnë Inawë Wënu hna nke, ahn'a rac tufahnëdëfina gë wanës fo, bare gë fanka tufahnëdë. ²¹ Awa, ye fecehnëku? Yiryiwu gë wagus ma gë intawary ipëbah iña do gë iyamah bi?

5

Ankeya meh hnë cery sali

¹ Nkwëryëde gante-wo-gante, nke ŷal hun hna ale lid wameh wanŷayah dūs. Wëla hnë vële wok vëyëtëlahna Wën paryi va gena ale lid koyëna. Ha, nkweŷyëbu aryampo hnë wuhnë gë aŷëval rëmu ŷa ndakëdëni! ² Do nkorun ahnaŷënanu! Tëfakëhu ayewu hnë uyiŷëhnah sankaf do ntayi fagant hun ahnë arac! ³ Ami, imbahn mën iŷa nŷawëtaku bare iyir mën ŷa gë wuhnë nkentik. Do tëkëbu hitinjëwa menëk ale lik koyëna ŷa had hnam nkentiŷu. ⁴ Age mbarëlërun, gë wuhnë nkentëdëbu g'iyir mën iŷa do Ahwëhn fu ŷa Yesu tufëdëhëfu fanka falëwu fa. G'uŷac Ahwëhn fu ŷa Yesu ⁵ daryina aŷi asan nŷi tëfëlehnënda Sintani hafo tav ikihn vahnë nte watik hnë mbahn hna soŷe pehëtahni hnë fac le mbokajëd Ahwëhn hna.

⁶ Inaŷëna hun ŷi canëna wëtöye! Njëtërun dūs: «Levir toye, matëndëd farin fa fop.» ⁷ Awa, pacënarayin! Tavëryin viŷë viŷëh vile lidunëho kobëri va do awëcëtauw ayewu vahnë vëhaŷëk had farin fale wok kwëhnana levir. Ile ye toña ŷa, tëkëruna ayewu. Këris ŷa, fape sali Pak fu ŷa, njëdahniko had sadëha, ⁸ awa dinëfu ambënt ŷa gë vamburu vante wok kwëhnana levir: genëfu vahnë vëhwëhn toña gë walawary wafacah. Nkwëcëtënefu vankeya va; antë nko ntinden wëh ma ndakëntal nte nkok ñadina Wën.

⁹ Hnë kayëte mën dënkweŷyënkwa hna keryëhnëryidëmuno ant'ahwëhnalü hayu gë vëhwëhn nkeya meh va. ¹⁰ Age nësëbu wanŷi nësëla afitëlu gë fop vële hwëhna nkeya meh hnë iŷi duniŷa vi: gë vahnë vële lid ndakëntal meh gë fop vële nkok gedëna viŷë gwër gë fop vële va do gë fop vële sëmbëdë wamën wamër. Age gena umë tëfakëha asahnu duniŷa li! ¹¹ Ile ŷadëfuho lehnu ŷa umë ye: vahnë vële lid ndakëntal meh, ma vële nkok gedëna viŷë gwër, ma vële sëmbëdë wamën wamër, ma vële yewëdë vële ryëwëdë, ma vële led. Tëfëluhna dënk awanku wëla roka sifa vahnë vërac.

¹² Ami bi hitinjëdëhëni vële wok vëhwëhnaŷëlahna Yesu Këris va? Hali gena koyëna! Bare vële vanërun cery sali va, wuhnë rëfëka ayëkalëndu soŷe fëren cery sali ŷa. ¹³ Vële wok vëhwëhnaŷëlahna Yesu va, vëhni Wënu ŷa hitinjëdëhëni. Awa had gante kerik wanës Wën ka: «Daryina awën a fagant hun.»^a

6

Sonko yëbëlan vële hwëtahnhëk

¹ Age aryampo hnë wuhnë takëlëkëhni g'ale mbankëni ikwëtahna, hak koŷ ndëk tëya ale wok yëtëna sariya Wën kitiŷëhni hara gena aŷëntawu ale mbankëni ikwëtahna?

² Yëtéluhna bi véle vankëk ikwëtahn va kitiñëdënihëhni ðuniya yi fop? Awa ge wuhnë rëfëka ahitiñu ðuniya yi, soje ye ye kodiluhna ahitiñu viyë viroy va véle ye yëbëlan hun va? ³ Yëtéluhna bi kitiñëdënehëhni wamëleka ña do kas viyë vivë iyi ðuniya vi! ⁴ Awa age kwëhnarun ile hitiñëlëdun yëbëlan hun soje viyë vivë iyi ðuniya va, soje ye rëyëdunëhëhni vahnë véle wok vëyëtëna wëba Këris ña nkeni vëhitiñ yëbëlan hun? ⁵ Wante hnësëdëfu ñi tëfakëha cëfëhnu. Gena bi hnë wuhnë wëla ahnë aryampo ahwëhn usery ale hođ kitiñ yëbëlan véle hwëtahnëk? ⁶ Tëyëdëfu, cañëk bi véle vankëk ikwëtahn kitiñëlëndëni g'aýëntaŵu, do kat haryënkŵ hnë vëhitiñ véle nkoni vëvankëna ikwëtahn?

⁷ Wëla kitiñël yëbëlan hun ña dënk, tufahnëd fop përekak yëbëlan hun. Soje ye ye pecehnëdiluha aryuñenawu wameh wante liderun? Soje ye ye pecehnëdiluha aravuni vahnë va nteni ile hwëhnerun ya? ⁸ Bare wuhnë dënk lid wëh do led, do véle vankërun ikwëtahn va dënk lidun koyëna!

⁹ Njëtërun wapacëk véle lid wameh va vëhnuyađina yëwa hnë Inaw Wën hna. Antë mpaýempaŵawu: ge vahnë véle lid ndakëntal meh gë fop véle sëmbed wamën wamër ge vësan vëyëlah ma vësëval vëyëlik véle yëkëlehnëdëhëhni vëhawary, ge véle ryakëd ge vësanëntahni ma vësëvalëntahni dënk ¹⁰ ge véle va, ge véle yađ dëcët hnapul, ge véle sed dëcët uñen, ge véle yewëdëhëhni vëyëntaŵ, do ge wabandi, vëyi vahnë vëhnuyađina yëwa hn'Inaw Wën hna! ¹¹ Wëlin aki nkeniho vëryampo hnë wuhnë kobëri ña. Bare, kabí g'Ahwëhn fu ya Yesu Këris nkerun, Iyir Wënu fu ña njaryëku wameh ña, ntik kwëhnu Wënu ña, do Wënu ña catahnëka ge wuhnë.

Ikwehna ankeya nte ñađ Ahwëhn

¹² Vëryampo ntehnëdëni: Fop maŵëryayik. Ha, bare gena fop hwëhna nafa soje ahn'a. Ha, toña ye fop maŵëryayik bare ñwëyëŵu yewu aramp sifa ile-wo-le. ¹³ Ntehnëdun ña: «Roka ya soje idonk ña ye do idonk ña soje roka ya ye.» Ha, toña ye do Wënu ña tëkwëhnëd ñi donk ge iyi roka hnë fac ryampo. Bare mbahn ahnë ña diyina soje ntind ndakëntal nte nkok ñađina Wënu ña: vimbahn fu va Ahwëhn a hwëhnëk do umë ye Ahwëhn vimbahn fu va. ¹⁴ Wënu ña mbëhnëndanëka Ahwëhn a do mbëhnëndanëdëhëfu fëna ge fanka falëwu fa. ¹⁵ Yëtéluhna bi vimbahn hun va nke had mbahn Këris ña? Awa, nufëdëfu bi iñë ryampo hn'imbahn Këris hna soje liwu hn'imbahn asëval ale wafëd nkaf ntëwu? Muk, gedina koyëna! ¹⁶ Yëtéluhna bi asan ale ryakëk g'asëval ale wafëd nkaf ntëwu ña vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni? Ha, Vikerëh va më lehnëk: «Vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.»^{*} ¹⁷ Ndampo fo nke, ale nkeni ge Ahwëhn a aryampo fo nkeni ge umë.

¹⁸ Garyëryindën ndakëntal ñël këm! Wameh wakawary wante-wo ntik ahnë ña bëvehnëdflahna. Bare ndakëntal nte wok ñađina Wën umë mbëvehnëd mbahn ña dënk. ¹⁹ Yëtéluhna bi mbahn hun ña ye cery Iyir Ipacah? Wënu ña njëđakuna do hnë ale-wo-le nke. Koyëna gena wuhnë hwëhnëk vankaf hun va. ²⁰ Wënu ña yađah cosahnëk ntaŵëtahn. Awa kwëhnyarin ankeya nte ñađ Ahwëhn ña!

7

Soje iñël

¹ Tame, ntëkwadëfu wante herëhnëryirunëhowo ña: Ha, përenak soje asan a antë ndakëni g'asëval. ² Bare soje kehahni ankeya nte nkok ñađina Wënu ña, asan-wo pecek kwëhnahna asëval ale nkeni ge umë fo, asëval-wo fëna kwëhnahna asanu. ³ Asan a tëfëlahna ñwëya uryak asëvalu, do asëval a fëna tëfëlahna ñwëya uryak asanu. ⁴ Asëval a kodina nti mbahn dëwu ña gante-wo ñađ ka: mbahn dëwu ña, asanu hwëhnëk. Ndampo fo nke, asan a kodina nti mbahn dëwu ña gante-wo ñađ ka: mbahn dëwu ña, asëvalu hwëhnëk. ⁵ Antë aŵëyëlëndu, ge gena nkwëryëlërun soje asuñu ayëfahnuna Wënu ña ðus. Bare tëfëlahna mbiy ðus, ge gena umë dakëna aresawu; Sintani kod njëkëhnahnu ntiyehnu ile mbañëk Wënu ña. ⁶ Wante hnësëhnëmu ñi, dehnëluhna aliwu forosima, bare ge ñađun kodun aliwu. ⁷ Ñakëndëfu ðus vësan va fop nkeni vësëval këm, g'ami ki; bare ale-wo-le uyëd minu nuŵak Wën hna, aryampo kod nko asëval këm, aýëntaŵ a kod ñël.

⁸ Awa, véle wok vëyëläna va do ge vësëval véle cëmaryëk vësan va ntehnëdëfuhëhni: antë aýëlëlu fecëk soje hun ya, g'ami ki. ⁹ Bare ge kodiluhna aryuñenawu, ñëlëlëryin; kabí aýëlëlu fecëk g'ile ñađ ndawu ipërël.

* 6:16 6.16: Wapëgwala 2.24

¹⁰ Awa, soje vële yëlêlêk va, Ahwêhn a hnësêhnêdêhêhni, gena ami: asêval a têtêlahna mbêm̄ba. ¹¹ Bare ge mbêm̄bak, antê mbok nêli. Age ñad nêli têtêka mbokalêni g'asanu. Do asan a fêna têtêlahna mbamba asêvalu.

¹² Tame, ge ale hwêtahnêka Yesu kwêhnaka asêval ale wok kwêtahnêhna, do ge asêval arac ñad nkolahnêni g'umê, têtêlahna mbamba. Waŋi, ami dênk hnêsêk, gena Ahwêhn a. ¹³ Do ge asêval ale hwêtahnêka Yesu kwêhnaka asan ale wok kwêtahnêlahna do ge asan arac ñad nkolahnêni, awa asêval a têtêlahna mbêm̄ba. ¹⁴ Nêsêdêfu waŋi kabi asan ale wok kwêtahnêlahna Yesu ya, soje asêvalu ale hwêtahnêka ya têtahnêka Wênu ŋa. Ndampo fo nke, asêval ale wok kwêtahnêlahna Yesu ya, soje asanu ale hwêtahnêka ya têtahnêka Wênu ŋa. Ge gena umê, vutah hun va nkekêndêni had vële ronkêk, hara ile ye toŋa ya têtahnêniha Wênu ŋa.

¹⁵ Bare, ge ale wok kwêtahnêlahna Yesu ya ñad pitêlêni g'ale nêlêlêni ya, kod nji. Wati rac, ale hwêtahnêka Yesu ya, asan a ma asêval a, ñoŋ gona ile yâbêlehnikêhni; Wênu ŋa ñad nkeyin yam. ¹⁶ Wêjê asêval ale hwêtahnêka Yesu ya, yêtêlina ge kodu afêhêta asan hu. Do wêjê asan ale hwêtahnêka Yesu ya, yêtêlihna ge kodu afêhêta asêval hu.

Imaw̄ ile njêdahnêk Ahwêhn

¹⁷ Awa, ahnê antê njêkêlehn nkwêcêt ile njêdaka Ahwêhn a, gante nkeho ka ante macêkawo Wênu ŋa. Umê ye ile lehnêdêfuhêhni vacery sali va fop. ¹⁸ Age asan ale rêk hâcîk macêk Wênu ŋa, nko koyêna. Age ahaw̄ary ale wok kâcîhna macêk Wênu ŋa, nkonti koyêna. ¹⁹ Hâcîru ma kâcîlihna umê kwêhnana nafa. Ihwêhn nafa ya, umê ye mawêhn Wênu ŋa. ²⁰ Ha, ale-wo-le têtêka nko gante nkeho ka ante macêkawo Wênu ŋa. ²¹ Aramp bi yeruho ante macêkino Wênu ŋa? Antê nkehahnahni soje rac; bare ge nuŋaru rênka ayeahahn afaya, antê ntênti. ²² Yêtêryin, aramp ale macêk Ahwêhn a afaya paryi nke kabi Ahwêhn a pehêtêka. Ndampo fo nke, ale yeho afaya do macêk Kêris ya, aramp Kêris paryi ye. ²³ Wênu ŋa gê yabah ntawêtêku. Awa antê ayewu wêramp vahê. ²⁴ Ha, wêyênta mên, ale-wo-le têtêka nko haryênkw Wênu ŋa gê hn'ile nkeho hna ante macêkawo ŋa.

Soje vële wok vëyêlêlêna

²⁵ Awa, soje vële wok vëyêlêlêna va, ile yadêfu hnêsu yi gena Ahwêhn a lehnêko hnêsu, bare nahan mên ŋa yêdadêmu. Ahwêhn a kayêhnahnêka g'ami: ntiko ale hode kwêtahni. ²⁶ Soje wahorot wavê gaki wî, wêli ile hnahaŋu ya: nêfak soje ale-wo-le nko gante nke ka. ²⁷ Nêlêru bi? Awa antê ayêkêlehn afitêlu. Nêlêlihna bi? Awa antê ayêkêlehna asêval. ²⁸ Bare ge nêlêru, gena wêh; do ge aryag nêlik, gena wêh. Bare vële yëlêlêk va wahorot kwêhnadêni duniya lêw hni hna, do ami ñadêfu wêmayêhnu antê nkewu.

²⁹ Wêyênta mên, wêli ile yadêfu hnêsu ya: wêwati toyê fo wojêkêfu; têk pégw iŋi wati, vële yêlêk va têtêkêhni nkeni had vëyêlêna, ³⁰ vële hof va nkeni had vëyiwêhnêna, vële ryasêd va nkeni had natêlêhni hna, do fêna vële lawêd va nkeni had gena vèhni hwêhnêk ile ntawêni ya. ³¹ Vële yadêfêcêt viyê iŋi duniya vi têtêkêhni nkeni had vële wok gona ñandêni, kabi viyê iŋi duniya yi ndêcêd.

³² Nêsêbu wêyin kabi ñakêndêbu ant'ahwêtu nahan dêcêt. Ale wok nêlêna ya, viyê Ahwêhn va nahad, nêna Ahwêhn a njêkêlehnêd. ³³ Bare ale yêlêk ya, viyê duniya va nahad, nêna asêvalu njêkêlehnêd, ³⁴ do koyêna cahêlehnîk yêbêlan wêhayu wahi. Asêval ale wok nêlina ya ma aryag ale wok yêtêlina wêsan nahad viyê Ahwêhn va. Arac ñad nke awa Ahwêhn a hn'ile ntîd do nahad hna fop; bare ale yêlika viyê duniya va paêdê, nêna asanu njêkêlehnêd. ³⁵ Soje ufêrên hun lehnêdêmu waŋi, gena soje wêmayêhnahnu; ñadêfu arêhnawu ile fecêk ya, alihahnu ile ñad Ahwêhn a fo.

³⁶ Tame, ge jar ñankahnêka dêcêt gê aryag ale kwêhnêk a, ntiyahnêka kodîna mbok nduîhêna, awa têtêka nti gante ñad ka; têtêka nêla. Age koyêna ntîk gena wêh. ³⁷ Bare ge jar ŋa pèhnak wapaçêk sakahn lêwu hna soje antê nêla, do kahnênda hnê rac, hara porosîŋ iŋa do mêk nduîhêna, jar tac fêna ntîd fêrên. ³⁸ Koyêna ale yêlêka aryag ale kwêhnêk ya ntîk fêrên, bare ale wok têtêka njêta asêval ya, umê lik le yâk sanêk ya.

³⁹ Ge asêval a nêlik kodîna pitêlêni g'asanu hnê duniya lêw hni hna fop; bare ge asanu cêmêk, kod nêlêlêni g'ale ñad a, bare gê ale hwêtahnêka Ahwêhn a fo. ⁴⁰ Bare, ge gante nke ka nkok, natêdêha dus. Koyêna nahabu, do ntiyahnêko kwêhnaŋu, ami fêna, Iyir Wênu ŋa.

¹ Yëkênëfu tame soje faÿar fale sënahnik sadëha wën ile wok gena paryi: soje watac, toña ye, gante nësëdun ka, fuhnë fop kwëhnayinëk uyët. Uyët rac lidëha ahn'a kumand. Bare iña ña njawënëd ikwëtahn ahnë! ² Ge ahnë ntiyahnëka padëka uyët, ahnë arac tēfëka njët nkojëka yabah. ³ Bare ge ahnë Wënu ña ñahnëd, Wënu ña njëtëdëha ahnë arac do gwërënkedëha.

⁴ Awa, soje itok faÿar fale sënahnik sadëha wën le wok gena paryi ÿa: Njëtinëk dūs wën ule wok gena paryi ÿa kwëhnana nafa dñuniÿa li; ha, Wën hudampo fo ye, hukawäry gena. ⁵ Paryi nke, vëryampo ntehnëdëni nkeni wamën ambin hna do gë nkal li. Toña ye cape ntëw hni nkeni wamën wayabah do gë vëhwëhn vëyabah. ⁶ Bare soje lëw fu ÿa, Wën hudampo fo ye, Rëm ale lik ile-wo-le ÿa do soje ntiden ile hnëjëdëha umë ÿa yeyinëk; do fëna Ahwëhn aryampo fo yehëhna, umë ye Yesu Këris, gë umë nke ile-wo-le ÿa ha, soje ile ntik ÿa yehahninëk.

⁷ Bare gena vahnë fop yëtëk iÿi toña! Vëryampo njehëkëhniwo njëfa wën ile wok gena paryi ÿa do hafo gaki, ge tokëni faÿar sadëha wamën watac, do ntiyahnëdëhëhni faÿar farac tonkënedëhëhni haryënkW Wën hna kabï imëk uyët ulëw hni wä yabëna. ⁸ Gena ile rokëde ÿa lid Wënu ña nëjahna gë fuhnë: age tokinëk ma tokilënëhna umë naÿëtëdina ma gwënëdina nafa lëw fu haryënkW Wën hna.

⁹ Bare, fop ile lidun ÿa, diryin wajira, antë ige afaya hun nte lihahnëdun viÿë ña, antë ntiyehnéhni uweh vële mbak ikwëtahn va. ¹⁰ Age ale mbak ikwëtahn hnuki, wëjë ale yëtëk toña ÿa, ga tokëdu ile sënahnik sadëha wën ile wok gena paryi ÿa, përedilahna bi tok umë fëna? ¹¹ Koyëna uyët hu wä mbëvehnédëha ale mbak ikwëtahn aÿi, umë ale cëmëhnëk Këris ÿa! ¹² Ge aki menëdun soje vëyënta hun va awäyëmpayehnénduni soje ikwëtahn nte vakëhni ña, Këris ÿa dënk horotehnëdun gë wameh hun ña. ¹³ Soje umë ye, ge soje le rokëdëfu faÿar fale sënahnik sadëha wën ile wok gena paryi ÿa ntiyehnédëha aÿënta mën wameh, bokëda roku muk faÿar farac, soje antë liyehnéwa wameh.

9

Pol yëkëlehnëdina ile rëfëka Afayik

¹ Tëyëdëmu: Gela bi afaya, koda bi liwu ile ÿadëfu ÿa? Gela bi afayik? Nulëwahna bi Yesu Ahwëhn fu ÿa? Gena bi soje doku mën ÿa wawëhnërunëha Ahwëhn a. ² Wëla ñwëÿëni vëryampo vëyavëtëdilojna afayik, wuhnë mëmë mawërunëho. Imaw hun Ahwëhn ña rufahnëd afayik paryi yeÿu.

³ Wëlin gante ntëkwadëfuhëhni ka vële fërekanëd wac mën va: ⁴ tēfëlëfuhna bi ile rokëdëfun do sedëfun soje doku fu ÿi? ⁵ Tēfëlëfuhna bi hwëhnaafuna asëval ale hwëtahnëka Këris ÿa ntapëhnanëdëfu, had gante ntiden vëfayik vëÿëntaw gë vëvë tere Ahwëhn do gë Piyer fëna ki? ⁶ Hnë vëfayik hna fop ami gë Barënas fo bi rëfëkëfu ryokujëfu doku hawäry hnuÿahnëfu ile rokëdëfun ÿa?

⁷ Mo lopëde codade do cosand umë dënk? Mo fëlëd atëh hara tokëdina? Do mo heryëdëhëhni wusaw hara cedina wambël wadëw hni ña? ⁸ Ile ntidëni vahnë kantëm ÿa hnësëhnëmu soje wëryëndanahun ile lehnëdëmu ÿa, do sariya Moyis ÿa fëna nësëd watac. ⁹ Kabï kerik hnë sariya rac: «Ge yihni ÿa ndokujëd ant'arëmpuna wës ÿa soje antë tokënd roka ÿa.»* Wënu ña wuhni wï fo bi kwëtahnëk anëf? ¹⁰ Gena bi soje fuhnë nësëk? Ha, soje lëw fu herik wanj wanës. Ale yamëd a g'ale varëpëd a ndokujëdëni kabï njëtëni nuÿadëni sah lëw hni ÿa. ¹¹ Nadëbun hnë wuhnë ifërën Iyir Ipacah ña, awa ge mbarëpabun viryampo hnë ile hwëhnërun hnë dñuniÿa li, ndëcëtëfun bi ile sanëk ÿa? ¹² Ge vëryampo tēfëkëhni nuÿani hnë le hwëhnërun ÿi, do kas fuhnë tēfëkëfu lëbëfuni vëhni! Bare dilëfuhna koyëna. Nduñënadëfun fop, soje antë nti vahnë va ñwëÿëni Wanës WakasëkKëris ña.

¹³ Njëtërun wapaçëk vële ryokujëd Cery Wën Cankaf va, Cery Wën Cankaf ña ryavëdëhëhni; ha, vële sënad wasadëha hn'ile cënade sadëha hna nuÿadëni sah lëw hni ÿa hnë sadëha rac. ¹⁴ Ndampo fo nke, Ahwëhn a nësëk soje vële fëyahnëd Wanës Wakasëk ña nuÿahnëdëni ipëyahn tac ile tokëdëni ÿa.

¹⁵ Bare ami, ñoñ yëkëlehnëla hnë watac fop, do kerëda soje ile rëfëko rac; sëmu fecehnëko gë liwu watac! Ahnë dihëtëdilojna ile hnaÿënayendëho ÿa. ¹⁶ Ami, gena soje hnaÿënahnéndu fëyahnëdëfu Wanës Wakasëk ñi, Wënu ña liyendëho: meko ge pëyahnëla watac. ¹⁷ Ge ami dënk rëhnaçënd iÿi doku, tēfakëho hwëhnañ icos; bare gena ufër mën ryokujëdëfu, ile kwëtahnëhëko Wënu ña fo lidëfu. ¹⁸ Awa ye lë ye icos mën ña? Yëdahnëndu aki fo Wanës Wakasëk ña ye, hara tēyëla yëdäyiwu le rëfëka njëdäyale fëyahnëd.

* 9:9 9:9: Divëta Sariya 25.4

¹⁹ Mama nkebu afaya, bare aramp vahné fop liyabu, soje fehètahnéwéhni vahné véyabah dus ge kod nke. ²⁰ Had séwif nkentibu waséwif hna, soje fehètahnéwéhni; had véle tampéko sariya Moyis va yentibu hné aramp sariya hna, mama nkoibu gentila aramp sariya, soje fehètahnéwéhni. ²¹ Ndampo fo nke fèna, had véle wok véhwéhna sariya Moyis va nkentibu hné véle wok véhwéhna sariya ya, soje fehètahnéwéhni. Umé dehnina kwéhna sariya Wènu na, kwéhna kabi sariya Kèris ya rampéko. ²² Had véle mbak ikwètahn nkentibu ge gé véhni nkentibu, soje fehètahnéwéhni. Nkebu ile-wo-le hné vahné hna fop. Gé wafere wa fop njékèlèhnédèfè soje fehètahnéwéhni véryampo. ²³ Do umé fop soje Wanés Wakasék na lidèfu, soje hnuyantahniwu sah mèn nafa léwu ya.

²⁴ Yètèluhna bi véle lobèléd va, véhni fop nkaryédèni ntobèla hna, bare aryampo fo ye ale hnuféfè ile lobèlèhnédè ya? Awa garyéryin dus soje ahnuhafnu. ²⁵ Fop véle lobèléd va nweyéjèdèni viyé vyabah soje mèkahnèni ndènkwanihèhni véyèntaw va. Véhni ntifèni koyèna soje nuyahnnèni buña. Buña rac biyéjèdèna; bare fuhné, ntifèn soje nuyahnnin ile wok pudina muk. ²⁶ Soje umé ye, ami nkaryédèfu yèkatèndu wapacék gante paβèbu. Had awéy nkebu, gwéyèdèna fac fo. ²⁷ Ndokuyèdèfu dus mbahn mèn inji hafo wèku mbahn mèn inji, soje antè saniwu ami dènk ale féyahnnéd Wanés Wakasék na.

10

Itèfèta vacèrakèlo fu vinte haranjèdèhèfu

¹ Véyènta mèn, ñadèfu ayètu ile yehèhniwo vacèrakèlo fu hné yamani Moyis hna. Véhni fop kuyèt nar nte yiryèdèhèhniwo hna nkeniwo do ntèmpètaniho Wov Vèntah ya.* ² Koyèna, véhni fop tètèniho nar na do ntèmpètaniho wov hna do umé yeho yarya léw hni soje igelahn dèw hni gé Moyis na. ³ Véhni fop tokèniho roka ile njédahniko Wèn g'ambin ya, ⁴ do ceniho wènka wante njédahniko Wèn; ha hn'itaka nte njédahniko Wèn hunte lapèhnadèhèhniwo ha cedèniho. Itaka tac Kèris ya yeho. ⁵ Bare Wènu na nèpèlawohna gé véhni do njodèniho cèmèndèni gante-wogante wula hna afo nkoni véhi fo hné véle wátiko Esipèt va.*

⁶ Wanji tètèka njètèdanèfu soje antè tètèlèhnènden iña meh had gé inte tètèlèhnèdèniho véhni ki. ⁷ Ant'asèmbèndu ile wok gena wèn paryi, had gante ntifèniho véryampo hné véhni ki. Vikerèh va nèsék: «Bulunda ya ntañaniho soje tokèni do ceni, tac matèlèhnèni soje nèhèni.»* ⁸ Antè ntinden fèna ndakèntal nte ñèwèk Wènu na, had gante ntifèniho véryampo hné véhni ka, soje rac vahné wawuli wafèhw wahi gé warar (23,000) njonihò cèmèlèhnèni hné fac ryampo fo.* ⁹ Antè pègwina Ahwèhn a had gante ntifèniho véryampo hné véhni ka, soje rac walèn yarèkèhniwo cèmèlèhnèni.* ¹⁰ Ant'awèhnandu had gante ntifèniho véryampo hné véhni ka, soje rac mèleka icèm na mbèvehnèkèhniwo.

¹¹ Véyin nkehèhniwo vacèrakèlo fu va do kerik soje kolin njètìn, fuhné véle rèhayinèk wapuya duniya vi. ¹² Awa, ale liyahnnèka njawèk hn'ikwètahn hna nti wajira soje antè njo. ¹³ Fop wadèñah wante yedèfu na rac yedèhèhni véyèntaw va fèna. Wènu na kahnèndak, tavèdìluhna aryèhèhniwo ntèbi ile worun mèkèdìluhna aryuñènawu. Ge ndèñèrun, Wènu na njédadèfu fanka fa aholahnu aryuñènawu hafo pu.

¹⁴ Soje umé, wèlawo mèn wale yahnèbu dus, garyéryin waravahn wamèn wale wok gena paryi! ¹⁵ Nèsèndèmu had véle hwèhna hakili; yékèryin wuhné dènk wante hnèsèhnèmu nj. ¹⁶ Ankèlèwa nte ryèwayik nte sèmbandenèha Wènu na, gena bi, ge cehandu uhen uña, ndènkwètèndèhèfu sat Kèris ile ryèhètik soje léw fu ya do rac mbarèpèdèhèfu gé umé? Gena bi, ge tokèden mburu na ndènkwètèhèdèhèfu imbahn Kèris nte wubèlèhnik soje léw fu ya, do rac mbarèpèdèhèfu gé umé? ¹⁷ Mburu ndampo fo yehèhna. Awa, fuhné véle yabinnèk vi, imbahn ndampo fo yeyinèk, kabi hné mburu ndampo tac fo kwèhnantinnèkèfu sah.

¹⁸ Yékèryinèhni bulunda Isèrayel yi: véle rokèd fajar sadèha va vévarèpèlèdina bi gé Wèn hunte linèhnik sadèha rac? ¹⁹ Ye pèhnètanéd wanès mèn nj? Pèhnètanéd bi fajar fale sènahnik sadèha wèn ile wok gena paryi fi gé ravahn léwu yi kwèhna nafa? ²⁰ Hali! Nèsèbu koyèna kabi wasadèha warac wayine sènanènde, gena Wèn do ñada avarèpèlu gé wayine. ²¹ Kodìluhna asehahnu nkèlèwa Ahwèhn na do asehahnu fèna nkèlèwa wayine na; kodìluhna aroku ile varèpèlèndèfu g'Ahwèhn a aroku fèna ile varèpèlèhèdèfu gé wayine na. ²² Ma inèwary Ahwèhn na bi yaden matèndin? Fuhné bi lèbinèka fanka fa?

* 10:1 10.1: Icahn 13.21-22 * 10:5 10.5 Vaker 14.29-33 * 10:7 10.7 Icahn 32.1-6 * 10:8 10.8: Vaker 25.1-18
* 10:9 10.9: Vaker 21.6

Ntiyi fop soje tufahnahni inaŷ Wën

²³ Vëryampo ntehnëdëni: «Fop maŵëryayik.» Ha, bare gena fop hwëhna nafa soje ahn'a. Fop maŵëryayik, bare gena fop yaŵënëd' ikwëtahh vahnë. ²⁴ Ahnë antë njëkëlehn nafa lëwu, bare njëkëlehn nafa vëyëntaŵ va.

²⁵ Kodun aroku fop ile wafëde saha hna, hara tëyëlehnaluhna; ²⁶ Vikerëh va më lehnëk: «nkal inji gë ile yehëhna hnam ŷa fop Ahwëhn a hwëhnek». ²⁷ Awa, ge ale wok kwëtahnelahna Yesu wáčëku roka ŷalu hna do aŵaŵu ayiwu, tokëryin fop ile yëd'aderun ŷa, hara tëyëlehnaluhna. ²⁸ Bare ge ahnë ntehnëku: «Faŷar fale sënahnik wamën wale wok gena paryi ye», ant'aroku, soje ale fëyaku ŷa nëŵahna yam hakili ŷa. ²⁹ Nësëda wanj soje wühnë, bare soje ale yëtëndanëdëhu ŷa hnësëdëfu. Did'a hnë ige afaya mën ile kod' ahawary nëŵahnëndo. ³⁰ Age camehnëbuha Wënu ŷa soje ile rokëdëfu ŷa, tokëda tase ahnë ale hođ nëwo soje rac.

³¹ Awa, ge tokëdun ma cedun ma ge ntidun ile-wo-le ŷa, diryin fop soje arufahnahnu inaŷ Wënu ŷa. ³² Ant'aliwu ile hëfëdëha ahnë wameh hna, nke sëwif ma ale wok gena sëwif ma avë cery sali Wën. ³³ Diryin g'ami ki: njawëredëfu soje vahnë va fop nëjahnëhni g'ami hnë ile lidëfu hna fop; yëkëlehnëda nafa mën dënk, bare nafa vahnë fop yëkëlehnëdëfu, soje pehëtahhini.

11

¹ Tëfëtalahnëryino, gante tëfëtalahnëdëfuhna ami dënk Këris ki.

Asan g'asëval hnë Cery Sali

² Cëkwaryëmu soje ile ryënkwëtaďunëho hnë ile-wo-le ŷi, do ile yaŵënërun wante haraŷëmu ŷi.

³ Awa, ñadëfu ayëtu iŷin: Këris ŷa ye asankaf vësan fop ŷa, asan a ye asankaf asëvalu ŷa, do Wënu ŷa ye asankaf Këris ŷa. ⁴ Awa age asan njëfad' ma nësëhnëdëhni vahnë wanës Wën hara cënkak nkaf ŷa, arac Këris, asankaf alëwu ŷa, kihnënéf. ⁵ Do age asëval a njëfad' ma hnësëhnëdëhëhni vahnë wanës Wën hara cënkana nkaf ŷa, arac asanu ŷa kihnënéf. Had ale huntëcic nkaf ŷa nkeď. ⁶ Age asëval cënkadina nkaf ŷa, awa karëti! Bare cëfëhnëdëha soje karëti ma kuntëci. Awa, vësëval va tëfëkëhni cënkandëni. ⁷ Asan a, umë tëfëlahna cënkand nkaf ŷa kabi umë gë Wënu ŷa mëntëlēni, tufahnëd' icëmb Wënu ŷa. Bare asëval a, hnë umë tufëhnaď icëmb asanu ŷa. ⁸ Njëtërun gena asan a hnufik asëval hna, bare asëval a hnufik asan hna. ⁹ Do Wënu ŷa njeta asan a ntiko soje asëval a bare asëval a ntiko soje asan a. ¹⁰ Soje umë ye, asëval a tëfëka cënkand soje tufahn hn'ucankaf asanu hna nke, do soje wamëleka wante yëkëd' ŷa.

¹¹ Bare haryënkŵ Ahwëhn hna, asëval a kodina nke asan këm do asan a fëna kodina nke asëval këm. ¹² Ha, asëval, g'imbahn asan ŷa ntika Wënu ŷa, do asan a, asëval hnagëdëha do umë fop gë Wën matik.

¹³ Yëkëryin wühnë: canëk bi soje asëval nke cënkand këm ge njëfadëha Wënu ŷa hn'ile ntide sali hna? ¹⁴ Do fëna, gena bi, vahnë va fop anjëtëni asan tëfëlahna tav nkaf ntëwu ŷa imul hafo njaďa d'us. ¹⁵ Bare age soje asëval a ye, uhnatah ye age njabëka, kabi Wënu ŷa njëďaka asëval imul yaryah soje nke acënkand ntëwu. ¹⁶ Bare age ahnë ñad' nkŵajëlënti soje wanj, ntëkwadëfunëha kwëhnalëfuhna namu hawary soje rac, vacery sali Wën va fop fëna wahwëhnana!

Roka Ahwëhn a

¹⁷ Tame ñadëmu hnësëhnu wakawary wante wodëmu cëkwaryëd'iluhna. Paryi nke, wahumbar hun ŵa yiryeryëd'iluhna haryënkŵ, bare hamëhni njiryeryëdëfu. ¹⁸ Ryënkŵeryënkŵ ŷa ten, nkŵeryëbë age mbarërun, gwëryëlēd'iluhna yëbëlan hun, do ntiahnëko wëďampo toña ye. ¹⁹ Afo nke watac yëbëlan hun njavëtahhini vële hahnëndak paryi va. ²⁰ Awa age mbarërun fop, wëla ntiahnu Roka Ahwëhn a rokëdun, gena umë, ²¹ kabi age tokëdun, nëhëtaďun aravuni vëyëntaŵ va, umë lid' afo vëryampo nko njohni inte ŷa, vëyëntaŵ va pihnëni do ndëwëni. ²² Kwëhnaluhna bi watere hn'ile tokëdun do cedun? Soje ye yafanëdun Cery Sali Wënu ŷi? Soje ye ŷaďun asëfëhnanuni vële wok vëhwëhnana iñë vi? Ye hnapëdun hnësëhnu? Tëfëka bi sëkwaryu? Hali, hnë wanj cëkwaryëd'iluhna muk!

²³ Awa, ikaraŷ inte hnuŷajëbu Ahwëhn hna yëtëndanëmu: Ahwëhn a Yesu, hn'umëď unte njëďahniko hna, nufëko mburu, ²⁴ camehnëka Wënu ŷa, umë nkubëlehnëk do ntehn: «Iŷin mbahn mën inte yëďahnëdëfu soje hun ŷa ye. Diryindën aki aryënkŵëtahhënduno.» ²⁵ Ga puhnani roka ŷa, Ahwëhn a umë nufëk nkëlēŵa ñen waresen ŷa do ntehn: «Anj nkëlēŵa uñen ye dahëse akwëtëla kasëk mba Wën nte ŷabik

* **10:26** 10.26: Wahnëw 24.1; 50.12; 89.12; Divëta Sariya 10.14

gë sat mën ile ryehtëde soje hun. Ante-wo-nte cedun g'ankëlëwa tac ña, diryindën aki aryënkwëhtahnënduno.»²⁶ Ante-wo-nte tokëdun anji mburu do cedun g'anji nkëlëwa ña, icëm Ahwëhn ña fëyahnedun koyëna, hafo mbokaj.

²⁷ Soje umë ye, ale rokëd mburu Ahwëhn a ma sed g'ankëlëwa ntëwu hara dënënëna ÿa, ahnë arac menëk soje imbahn do gë sat Ahwëhn a. ²⁸ Awa ale-wo-le hnë wuhnë tëfëka pëcëta nkaf ntëwu ña ten ani gë tokahnënd anji mburu ma cehahnënd anji nkëlëwa; ²⁹ kabi age ahnë tokëk do ce, hara yavëtëna imbahn Ahwëhn ña ye, ahnë arac ntavah Wën njëkëlehnad. ³⁰ Soje umë ye véyabah hnë wuhnë tesëni do vëhwëhnana fanka, do véyabah cëmëni. ³¹ Bare age pëcëtađen vankaf fu va, Wënu ña kitinjëdilëfuhna. ³² Bare age Ahwëhn a kitinjëdëhëfu do kwëdëndëfu, soje antë cëdinëfu gë duniÿa ÿi ye.

³³ Awa, vëÿënta mën, age mbarëlerun soje roka ÿa, napëlëryin. ³⁴ Age ahnë inte ña duf njoka, ÿalu hna tëfëka tok njintahnënde ga mbara. Koyëna, age mbarërun, Wënu ña kitinjëdilëfuhna.

Soje wante wojëk ña, age njijëfu pëhwëtëdëfu ami dënk.

12

Vile njëdahnëd Iyir Ipacah

¹ Tame vëÿënta mën, soje vile njëdahnëd Iyir Ipacah ña ÿadëfu hnësëhnu ayëtu ile ye toña ÿa soje virac. ² Njëterun, ante nkorunëho yëtëlnunahna Yesu ten ña, cëmbëdunëho wamën wante wok gena paryi, do wok kodina dënk nës, hara kodiluhna ayawënwawu. ³ Soje umë lehnandëmu: Ale hnësëd g'Iyir Wënu ña kodina ndëwana Yesu wëh, do ge ahnë gena g'Iyir Ipacah ña kodina ntehn Yesu ye Ahwëhn a.

⁴ Awa, vile yëdahnëde va nëmpëlëk, bare Iyir Ipacah ña fo yëdahnëd. ⁵ Uyëd ule ryonkujahnëdëhn wä nëmpëlëk, bare Ahwëhn arac fo ryonkujahnëde. ⁶ Wënu ña vile ntid va nëmpëlëk, bare Wën hutac fo lid virac fop hnë vahnë hna fop. ⁷ Ale-wo-le nuÿad uyëd wä tufahnahn Iyir Ipacah ña hnë umë nke, soje ifërën vahnë fop. ⁸ Iyir ña njëdadëha aryampo nësënd gë hakili, do aÿëntaÿ Iyir tac fo njëdadëha nësënd gante nke ile njëtëk ÿa. ⁹ Iyir tac fo njëdadëha ahaÿary ikwëtahn yaÿah duf, Iyir dampo tac njëdadëha aÿëntaÿ njërënëndëhni vëres. ¹⁰ Njëdadëha aÿëntaÿ kat ntind viÿë vifëmpëhnahnah, ahaÿary kol nësënd wanës Wënu ña, ahaÿary kat kol njavëtënd ile watik hn'Iyir Ipacah tac dënk ÿa gë ile wok matina hnam ÿa, ahaÿary kol nësënd vanësa vante wok yëtina do aÿëntaÿ kol tékëtënd vanësa vatac. ¹¹ Wanj fop, doku Iyir dampo tac fo ye; njëdadëha gante ñad ka ale-wo-le uyëd minu.

Viÿë viyabah hn'imbahn ndampo

¹² Awa, Këris ÿa gë imbahn nte hwëhna viÿë viyabah mëntëlëni. Viÿë virac fop, mama njabahnëk, hn'imbahn ndampo fo nke. ¹³ Ha, fuhnë fop njaryinëkëfu soje nkeyin mbahn ndampo fo g'Iyir Ipacah ndanko: nke sëwif gë ale wok gena sëwif ma aramp gë ale wok gena aramp. Wënu ña njëdakhëfu Iyir ndampo tac.

¹⁴ Imbahn ña gena inë ryampo fo kwëhna viyabah ye. ¹⁵ Age ifary ÿa ntehnakënd: «Kabi gela vák, gentila mbahn hna», awa, soje umë gentina bi imbahn hna? ¹⁶ Do age nëf ña ntehnakënd: «Kabi gela inkër, gentila hn'imbahn», awa, soje umë gentina bi mbahn hna? ¹⁷ Age imbahn ña fop inkër fo yekënd, hak kokënd nkwerÿënd? Do ge anëf fo yekënd, hak kokënd tehënda viÿë va? ¹⁸ Bare gena koyëna: mbahn ña kwëhna viÿë viyabah va do Wënu ña ntik ile-wo-le ÿa gante ñad ka. ¹⁹ Vák ÿa fo gena imbahn! ²⁰ Awa mbahn ndampo fo ye bare viÿë viyabah yehëna.

²¹ Inkër ña kodina ntehn vák ÿa: «Balëlohna gë wjëjë», do nkaf ña fëna kodina ntehnëhni wapary ña: «Balëlohna gë wuhnë!» ²² Wëla viÿë vivë mbahn vile wok kwëhnana fanka va, kwëhna nafa; ²³ do vile wëk va, virac lënënenëden ntëbi vëÿëntaÿ va. Vile wok tëfëlahna nuyi va ÿak fabinëk duf, ²⁴ hara viwamah va balëlahna umë fop. Wënu ña ntik mbahn ña soje ntënëni viÿë vëweh va. ²⁵ Koyëna, viÿë vëwë mbahn va ndemalëd, pitëlëdina. ²⁶ Age inë ryampo korotëd, viÿëntaÿ va fop rëkënd korotëntëdeni; age inë ryampo cëmbik, viÿëntaÿ va fop natëntëdëhëhni.

²⁷ Wuhnë, cery sali ña, imbahn Këris ña yerun, do ale-wo-le hnë wuhnë inë ryampo ye hnë mbahn tac. ²⁸ Koyëna nke cery sali hna, Wënu ña vëfayik va ntik vëryënkwerÿënk, vëhigëna va vële nësëd wanës Wën do vérarëna va vëharan vahnë; tac, nkeni vële lid vifëmpëhnahnah, gë vële hod njërënëndëhni vëres, gë vële ryemadëhëhni vahnë do gë ige asankaf do kat hnësëd vanësa vante wok yëtina. ²⁹ Fop vëyëna vëfayik, fop vëyëna vële nësëd wanës Wënu. Fop vëharanëdilëhni vahnë, fop vëlidina viÿë vifëmpëhnahnah. ³⁰ Fop vëhwëhnana uyëd soje njërënëndëhni vahnë, fop

vëhnësëdîna vanësa vante wok yëtina, do fop vëhodîna tëkëtëni vanësa vatac. ³¹ Awa, yëkëlehnëryin ahwëhnawu vile njëdahnëd Iyir Ipacah îja vile ÿak nafa va.

Tame tufëdëmu gante ntide ka viÿë vile lidun va soje përenahn fop.

13

Iñahn ña

¹ Age nësëbu vanësa vahnë ña do gë wëba wamëleka ña dënk, hara ñahnëléwëhnhinna vëÿënta mën va, wanës mën ña wanësa warali fo ye. ² Age nuÿabu uyëd soje hnësëndu wanës Wën do yëtu fop ile sowik ÿa do hwëhnaÿ fop uyët wä, do age kwëhnaÿbu ikwëtahn cankaf holahnu wëku fakëtu wahuj wï, hara ñahnëdëwëhnhinna vëÿënta mën va, ñoñ gela. ³ Age njëdabuhëhni hnapul mën ÿa fop vëhaÿëhna va do yëdahn mbahn mën îja pëdi hafo sëmu hara ñahnëdëwëhnhinna vëÿënta mën va, umë ñoñ nëfadilohna.

⁴ Ale ÿahnëdëhëhni vëÿëntaÿ va nduñënad do pacëdëha ntaÿary îja. Nëwaryëdîna, naÿënadîna do kumadîna fëna. ⁵ Ale ÿahnëdëhëhni vëÿëntaÿ va didîna inë ile sëfëhnëk, njëkëlehnëdîna nafa lëwu, davëdilahna ñap do dënkwëtađina uwëh ile ntiyiko. ⁶ Natëcđilahna age ntide ile rumpak, bare natëdëha age ntide ile satëk. ⁷ Ale ÿahnëdëhëhni vëÿëntaÿ va tavëhnëd fop do kwëtahnëd fop do ntiyahneđëha fop canëd do nduñënad fop.

⁸ Iñahn ña tëkwëdîna muk. Fac ryampo uyëd wanës Wën wante nësëdëni vahnë ndëcëd, do uyëd vanësa vante wok yëtina tëkwëd, do gë uyëd uyët wä ndëcëd. ⁹ Tame, uyët fu wä padëna do wanës Wën wante nësëden padëna; ¹⁰ awa age tëkik fac ile padëd fop ÿa, ile wok padëna ÿa godîna. ¹¹ Ante nkoĸuhu fatah ña, had fatah nësëdëfuho do had fatah nahadëfuho do toña fatah hwëhnaÿbu; bare tame naÿëbu, tavëbu fop ankeya vutah ña. ¹² Dol nufelënëhna wapacëk viÿë va, had hn'anjëka nihah nuden, bare wati yejëk, nuden wapacëk. Hnë iÿi wati, yëtëla fop, bare wati yejëk, njëtëdëfuha Wënu ña wapacëk had gante njëtëko Wën ki.

¹³ Awa viÿë virar vi yeđ kwëlëkwël: ikwëtahn gë itamahn do gë iñahn; bare iñahn ña ye ile ÿak nëfak ÿa.

14

Soje wanës wante wok yëtina

¹ Awa yëkëlehnëryin ayewu vële ÿahnëdëhëhni vëÿëntaÿ. Yëkëlehnëryin fëna vile njëdahnëd Iyir Ipacah ña, do pecendiwu uyëd ahnësëndu wanës Wën. ² Ale hnësëd vanësa vante wok yëtina gena vahnë nësënd bare Wënu ña ye. Ahnë gwëryëhnëdîlahna; Iyir Ipacah ña tëkëd pëyahneđ viÿë vile sowik. ³ Bare ale hnësëd wanës Wënu ña, vahnë va nësënd soje njaÿahn hn'ikwëtahn dëw hni hna, soje nirahni do mbosëvosehnëhni. ⁴ Ale hnësëd vanësa vante wok yëtina va umë fo yaÿënad, bare ale hnësëd wanës Wënu ña njaÿëneđ ikwëtahn vëvë cery sali ña fop. ⁵ Ndëwadëfu aholu ahnësëndu wuhnë fop vanësa vante wok yëtina, bare ile ÿabu ÿandu đus ÿa umë ye aholu ahnësëndu wanës Wënu ña. Ale hnësëd wanës Wënu ña ÿak yabëka nafa ÿa gë ale holëk vanësa vante wok yëtina va, afo ge ahnë kođ tëkët wante nësëd ña soje njaÿahn ikwëtahn vëvë cery sali va.

⁶ Awa tame, vëÿënta mën, age njëjëbu ÿal hun hna do nësëhneđdu vanësa vante wok yëtina fo, ye hnëfandanëdëmu age gwëryëdanëdîluhna toña sowik ile njëtëndanëk Wën ma gwënëda uyët hun wä ma nësëda wanës Wën ma kat karañëdîluhna inë? ⁷ Koyëna nke fëna soje vile yaÿande va, gante nke takëralu ma itëmp ki: age këm fo tëmpëde itëmp îja, hak kođë njëti gante tēfëka nkawi? ⁸ Do age lënk wä ÿa kwëhnana kopa facah, mo yëtëd soje ile lënk wä ÿa? ⁹ Wuhnë fëna, age nësëdîluhna wanës wante wëryëde, hak kođë njëti wante hnësëdun ña? Sël fo yeđ wanës hun ña! ¹⁰ Pacëk wanës wayabah wanëmpëlah yehëhna đuniÿa li, do ule-wo-le wä nke ile pëhnetanëd. ¹¹ Awa, age gwëryëda wanës ale hnësëhneđëho ÿa, ahneh ale hnësëhneđëho ÿa yëbu, do umë ahneh mën ye. Gwëryëdîlëfuha. ¹² Soje umë ye, kabi ñađun đus uyëd Iyir Ipacah ña, yëkëlehnëryin ten njaÿu uyëd ule yaÿëneđ cery sali ña fop.

¹³ Soje umë ye, ale hnësëd vanësa vante wok yëtina ña tēfëka munta uyëd soje kol tëkëtëhni wante nësëd ña. ¹⁴ Age gë vanësa vante wok yëtina njëfadëfu, ntaÿary mën ña njëfad, bare hakili mën ÿa yojëdîna ñoñ. ¹⁵ Awa, hak ntide? Gë ntaÿary mën îja njëfadëfu, bare njëfadëfu fëna gë hakili mën ÿa; njëwëdëfu gë ntaÿary mën îja, bare njëwëdëfu fëna gë hakili mën ÿa. ¹⁶ Age camehneđuha Wënu ña ntaÿary hu hna fo, ale yintik do wok yëtëna wanës watac, yëtëna ile hnësëdu ÿa. Awa, hak kođ ntëkwand «Amina» iyëfa camehn hu ña? ¹⁷ Wëla ntehni, iyëfa camehn hu ña përenak đus, yaÿëneđna ikwëtahn ahnë arac.

¹⁸ Camehnëbuha Wënu ña soje ile nësëdfëfu vanësa vante wok yëtina, nësëdfëfu lëbu wùhnë fop. ¹⁹ Bare, hnë mbarëla vële hwëtahnëka Yesu hna, pecehnëko hnësu wanës imbëdf wante hode nkwëry soje harañahnëwëhni vëhawary, gë ile hnësëfëfu wanës wawuli wante wok yëtina.

²⁰ Vëyënta mën, ant'anahandu had vutah. Age soje wameh ña ye, geryin had vunul, bare soje viyë viyëntaw wa fop geryin vicër. ²¹ Wëlin ile nësëk Vikerëh ña:

«Ahwëhn a më lehnëk, gë viyë vahnë vële hnësëdf uwi hnës uhneh ñadëfu hnësëhnëwëhni iyi bulunda,

gë wës ahneh ñadëfu hnësëhnëwëhni, bare vëhnëpadilohna.»*

²² Ndanko fo nke, age ahnë nësëdf vanësa vante wok yëtina, umë dahëse ye soje vële wok vëhwëtahnëna va kabi Wënu ña yëtëndanëdfilëhniha inë; bare umë kwëhnana nafa soje vële hwëtahnëk va. Do age ahnë nësëdf wanës Wënu ña, dahëse soje vële hwëtahnëk ye kabi Wënu ña njetëndanëdfëhni inë, bare umë kwëhnana nafa soje vële wok vëhwëtahnëna va. ²³ Tac age wùhnë vële hwëtahnëk va mbarërun, do wùhnë fop afëgwëlehu ahnësëndu vanësa vante wok yëtina, do age vëhawary vële wok vëhwëtahnëna rëkëk hn'ile nkerun hna, vëlehnëdfilëhniha bi wùhnë cenaku? ²⁴ Bare ge wùhnë fop wanës Wën nësëdfun hn'imbarëla hna do tēket ahawary ale wok kwëtahnëna ten, awa, fop wante nkwëryëdf ña pacënëndëha umë awen ye, pëcëtaď nkaf ntëwu ña, ²⁵ do njetëdf ile sowik sakahn lëwu hna, awa, ndëkwëhnëdf yëka ña nkali hna do cëmbëdfëha Wënu ña ntehn: «Ha, paryi nke, Wënu ña fagant hun nke!»

Ile yed hnë mbarëla

²⁶ Awa, vëyënta mën, age mbarërun ye rëfëku aliwu? Ale-wo-le tēfëka nti ile njetëfëka Iyir Pacah ña: age iyëw ye njëw, age ikaran vëyëntaw wa ye karanëhni, age iyëtëndan inë ye njetëndan, age inës vanësa vante wok yëtina ye nës, age kat itëkët vëyëntaw wa wante hnësëdfë ña ye tēkëtëhni. Arafi umë fop ntiyi soje njawahnëni vahnë hn'ikwëtahn hna. ²⁷ Age vahnë ñadëni nësëni vanësa vante wok yëtina, vëhi, ma antë ntëbini vërar, kodëni nësëni aryampo do nke ale rëkëtëdf wante nësëdfëni ña. ²⁸ Age ale hod tēkët gena, ndemëhnani, antë nësëni: nësëhnëniha Wënu ña wahakili walëw hni hna fo.

²⁹ Age vële nësëndëhëhni vahnë wanës Wën va ye, vëhi ma vërar nësëni do vëyëntaw va pëcëtani wante nësëdfëni ña. ³⁰ Bare ge Wënu ña nësehnëka ahnë ahawary, ale hnësakënda tēfëka ndemëhna. ³¹ Ha, wùhnë fop kodun ahnësëndu wanës Wën, bare aryampo aryampo, soje vahnë va fop ñëpahnëni do nirayini. ³² Vële hnësëdf wanës Wën va tēfëkëhni keryani soje antë ndëcëtëni wanës ña. ³³ Koyëna nke kabi Wënu ña ñadina ge vahnë va vëlnënëdfina ile tantëk ña; umë yam ñad.

Ha, koyëna ntide hnë fop vacery sali hna. ³⁴ Soje vësëval va, tēfëlehnihna ñawëndëni hnë vëmbarëla hna: vëwawëryanina ñawëndëni; tēfëkëhni ntënënhëhni vëyëntaw va, gante nësëk sariya Wën ka. ³⁵ Ge mbalëkëhni soje pacënëhnini inë tēyënihëhni vësan hni watere hna. Canëna asëval ñawënd hnë mbarëla hna.

³⁶ Hnë mbarëla hun hna bi matik wanës Wënu ña? Hnë wùhnë fo bi tēkëk? ³⁷ Ge ntiyahneka ahnë nësëdf wanës Wën, ntiyahneka kwëhna Iyir Ipacah ña, tēfëka njetë ile herëndëmu ñi Ahwëhn hna matik soje awawëhnu. ³⁸ Ge ahnë paβëna, Wënu ña fëna paβëlahna ahnë arac.

³⁹ Awa, vëyënta mën, yëkëlehnëryin ten ahnësëndu wanës Wën do nt'avañëhnuni vahnë va soje antë nësëndëni vanësa vante wok yëtina. ⁴⁰ Bare fop tēfëka ntiyi can gante tēfëka ka.

15

Ibëhn Yesu Këris

¹ Vëyënta mën, ndënkwëtëhnëdfëmu Wanës Wakasëk wante fëyamu ñi. Nëparun g'uhnatah do yawënërun. ² Gë wanji pehëtëderun, ge njawënërun gante pëyamu ki; ge gena umë kwëtahn hun ña sël fo ye.

³ Tëfëtanëmu ile hnuƷabu ami dënk ña, ihwëhn nafa ryënkwëryënkwa ña: Këris ña cëmëk soje wameh fu ña, gante pëyahneko Vikerëh ka. ⁴ Kwëtiko hn'iyag do mbëhnëndaniko hnë fac rarëna hna, gante pëyahneko Vikerëh ka. ⁵ Piyer* ndënkwëko karyëtahn, tac vëfayik pëhw gë vëhi va fop. ⁶ Tac, ntëbi vahnë wakeme mbëdf (500) karyëtahnëkëhniwo ndampo fo. Vëyabah hnë vërac nkonni, vëryampo fo sëmëk. ⁷ Tac, karyëtahnëkëkawo Sak fëna, do kat vëfayik va fop. ⁸ Karyëtahnëkëhniwo vëhni fop, tac, ga mbiyëk, karyëtahnëgëkoŵo ami ale ye had fatah fante hnagik hnë wati le nkoi

* 14:21 14.21: Esayi 28.11-12 * 15:5 15.5 Piyer: Sefas kerik hnë Wagërek hna.

tékèlahna. ⁹ Ha, ami ÿak vak vëfayik hna. Tëfëlohna dënk wacindewu afayik, kabi korotehnëbu cery sali Wënu ÿa. ¹⁰ Bare, Wënu ña, g'ufërën lëwu wã, njëdëko yewu afayik, do tavëlohna nafa këm. Ndokunëbu ðus ntëbini vëfayik vëÿëntaŵ vi fop; bare gena ami dënk ryokunëk, ufërën Wën ale ye hnë ami ÿa ye. ¹¹ Awa, nke ami ma vëhawary, ile fëyahnedëfun ÿa Wanës Wakasëk ña ye do watac ye wante hwëtahnërun ña.

Ibëhn vësëm

¹² Age pëyahnedëfun Këris ÿa mbëhnëk awa hak kod ahnë hnë wuhnë ntehn vësëm va vëvëhnëdina? ¹³ Ge vësëm va vëvëhnëdina, awa Këris ÿa fëna bëhnëna; ¹⁴ do ge Këris ÿa bëhnëna, Wanës Wakasëk wante fëyahnebun do kwëtahnërun ña kwëhnana nafa. ¹⁵ Do kat, ile fëyahnedëfun soje Wënu ña wamër ye kabi pëyahnedëfun mbëhnëdanëka Këris ÿa hara bëhnëdanëlahna ge vësëm va vëvëhnëdina. ¹⁶ Ha, ge vësëm va vëvëhnëdina, awa Këris ÿa fëna bëhnëna. ¹⁷ Do ge Këris ÿa bëhnëna, kwëtahn hun ña kwëhnana nafa, do gë wameh hun ña nkorun. ¹⁸ Do fëna vële hwëtahnëka Këris do sëmëk va mbëveni kwëlëkwël. ¹⁹ Ge soje iÿi ðuniÿa ÿi fo hwëtinëk ikwëtahn fu ña hnë bëmënkël fu gë Këris hna, awa fuhnë yeyinëk vële yëkëde had vële ÿak haÿëhnëk ðuniÿa li.

²⁰ Bare gena koyëna, Këris ÿa mbëhnëk! Umë ryënkwek vëhnëk hnë vële sëmëk hna, soje vësëm vëÿëntaŵ va fëna mbëhnëntahnini. ²¹ Ahnë ryampo fo yojëk icëm inja, do ahnë ryampo fo yojëk ibëhn inja. ²² Ha, vahnë va fop cëmëdëni kabi Adam ye rëm sankaf lëw hni ÿa, do vahnë vële kwëhnëk Këris va fop mbëhnëdëni. ²³ Bare ale-wo-le, ge təkək wati lëwu ÿa, mbëhnëd: Këris ÿa ryënkwek vëhnëk, tac ge mbokajëk vële kwëhnëk va mbëhnëdëni. ²⁴ Tac wapuya ðuniÿa ña rëkid, do Këris ÿa təkwehnëdëhni fop wayine wante hnaŵëk ðuniÿa ñi do wëkëkëhni vahnë va gë fanka. Awa tac mbësa hna ucankaf ña Wënu ña Rëm ÿa. ²⁵ Ha, afo Këris ÿa naŵ hafo hale kërëdëhëhni Wën vëÿeŵ vëlëwu va fop kuyët wakwer wadëwu hna. ²⁶ Icëm inja ye aÿeŵ arëkwa ale rëkwehnëde ÿa. ²⁷ Ha, Wënu ña fop kwëtëkëhni gëd wakwer Këris hna.* Pacëk ge ntehnik «fop», gena soje Wënu ña hnësëde, umë ale yëdaka fop Këris ÿa. ²⁸ Ha, Wënu ña yëdadëha Aju ÿa ucankaf ña fop. Ge Aju ÿa njëdayik ucankaf ña, awa umë dënk hn'ucankaf Rëmu hna nkef. Koyëna, Wënu ña fo yed ahnaŵ hnë fop.

²⁹ Ge ibëhn gekëndina, awa vële yaryëde soje vësëm va, ye hnëfadëhëhni? Ge ibëhn gekëndina, awa soje ye njaryëdëni soje lëw hni? ³⁰ Do fuhnë dënk soje ye wafëden nte-wo-nte ña walawary walëw fu wã? ³¹ Vëÿënta mën, paryi nke fac-wo-fac pabëlëdëfun icëm inja: paryi nke fëna natëko soje ile ntik hnë wuhnë Yesu Këris Ahwënu fu ÿa. ³² Efes hna, mëtëbun gë vahnë vële ye wulaw paryi. Ge soje watoña vahnë fo yekënd, ye hnëfakëndëho? Ge vësëm va vëvëhnëdina, awa tokënéfu do ceyin, kabi acahn cëmëden.*

³³ Kwëtëryin hakili: vërëfal vëweh va përekanëdënihëhni vahnë vëfërën va. ³⁴ Bokanëryin vinahan vipërën hun va do ant'avok aŵenu! Nkeni hnë wuhnë vële wok vëÿëtëna Wënu ña. Nësëdëfu waji do tëfakëha cëfëhnu.

Imbahn vële vëhnëk

³⁵ Bare ahnë kod tÿe: «Hak mbëhnëdëni vësëm va? Iÿëhne sifa mbahn kwëhnaçëni?» ³⁶ Gante nënkwëru ka! Ile hnaçëru ÿa kodina pëhn ge cëmëna ten. ³⁷ Do ye hnaçëdu? Naçëdila atëh nte fhënid ña, uyëc fo hnaçëdu, mpëd uyëc antimp ma uyëc hnëda haŵary. ³⁸ Tac, Wënu ña njëdadëha uyëc wã imbahn nte ñad ña; uyëc le-wo-le wã, mbahn dëwu ña kwëhnaç. ³⁹ Imbahn mëntëlëna g'iñëntaŵ: imbahn ahnë ña soje ahnë ye, iba wulaw ña soje wulaw ye, iba wusëry ña soje wusëry ye do iba wuwis ña soje wuwis ye. ⁴⁰ Nkehëhna fëna viÿë g'ambin vi do gë nkal vi; humpen viÿë vimbë ambin va nëmpëlëk gë vimbë nkal vi. ⁴¹ Humpen ulav wã ge ulepera wã do gë wahol wã nëmpëlëk; la hnë wahol hna dënk, wahumpen walëw hni wã nëmpëlëk.

⁴² Koyëna, ge vësëm va mbëhnëni, mbahn dëw hni ña mëntëlëdina g'inte kwëhnaniho ña. Age mbahn inja mbañik, had uhnëda ile nadik, nkëlëç, bare ge mbëhnëk, kodina mbok nkël. ⁴³ Age mbahn inja mbañik gwamëna, bare ge mbëhnëk gwamëk. Ge mbahn inja mbañik kwëhnana fanka, bare ge mbëhnëk njaçëka fanka. ⁴⁴ Ge mbahn inja mbañik, mbahn ahnë fo ye, bare ge mbëhnëk, imbahn kwëhn Iyir Ipacah ye. Ha, ge mbahn ahnë nke, nke fëna mbahn kwëhn Iyir Ipacah. ⁴⁵ Vikerëh wanës Wënu ña më lehnëk: «Adam, ahnë aryënkwëryënk w a, ale yëdayik njënënd yeho.» Bare Yesu, nte ye Adam təkwa ña, ale yëdanëç iyir nte yënëndanëç vëÿëntaŵ ye. ⁴⁶ Imbahn kwëhn iyir ña çënkwiçina, iba ahnë ña fo ryënkwiç, tac imbahn kwëhn iyir ña do njigi. ⁴⁷ Wënu ña g'inkal ñi

ñahanëkawo ahnë aryënkwëryënkw a bare ahigëna ÿa g'ambin matik. ⁴⁸ Vahnë vëvë nkal vi gë ale ñahanëko Wën g'inkal ÿa mëntëlëni, do vahnë vële yid' g'ambin va gë ale w'atik g'ambin mëntëlëdëni. ⁴⁹ Do ndampo fo nke gante mëntëlëk imbahn fu g'iba ale ÿahanik g'inkal ki, koyëna fëna mëntëlëd' imbahn fu ÿa g'iba ale w'atik g'ambin ka ge mbëhñinëk.

⁵⁰ Vëÿënta mën, wëli wante hnësëhñëdëmu ÿa: vimbahn fu vimbë nkal vi kodina nkenti Naw' Wënu hna; ile yëlëd' ÿa kodina nkenti hnë ile wok gëlëdina hna. ⁵¹ Njëtëndanëdëmu ile sowik: cëmëd'elënëhna fop, bare fuhnë fop nëmpëtëdenëhëfu; ⁵² umë ñap ntiyaď, hnë soje aryëm aÿesëlehn tan' fo, ge nkwëryik idënk'w tëkwa hna. Ge ntënk'wik, vësëm va mbëhñëdëni soje antë mbok cëmëni do fuhnë fop nëmpëtëdenëhëfu. ⁵³ Imbahn nte yëlëd' ÿa tëfëka mbaci ile wok gëlëdina, imbahn nte sëmëd' ÿa tëfëka nëmpëti g'ile wok cëmëdina. ⁵⁴ Ge imbahn nte yëlëd' ÿa nëmpëti g'inte wok gëlëdina ÿa, imbahn nte sëmëd' ÿa nëmpëti g'inte wok cëmëdina, awa tac ntiyaď wanës wante herik ÿa: «Icëm ñja mbëvehnik; Wënu ÿa mëkëka.»*

⁵⁵ «Icëm, ne nke imëk hu ÿa?»

Icëm, ne nke rovahn ile rohahnëdu ÿa?»*

⁵⁶ Rovahn icëm ÿa, wameh ÿa ye, do fanka wameh ÿa, sariya ÿa ye. ⁵⁷ Cëmbënëfuna Wënu ÿa, umë ale yëďadëhëfu imëk hnë wameh g'icëm hna g'Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris.

⁵⁸ Awa, vëÿënta mën vële ÿahnëbu, yaŵënyarin, ant'aholiwu aÿënkëlehn'iwu, kahnëndaryin d'us kwëlëkwël hnë waďoku Ahwëhn hna. Njëtërun ambër nte yedëhu hnë waďoku Ahwëhn ÿa gedina muk nafa këm.

16

Koryi soje cery sali mbë Yerusalem

¹ Tame, soje koryi ile varëpëde soje vële hwëtahnëk vëvë Yerusalem va: diryindën w'uhnë fëna had gante nkabëbuhëhni vëvë vacery sali wavë Galasi ki. ² Hnë dimasi-wo, ale-wo-le hnë w'uhnë pit ÿalu hna ile mëkëd' ÿa; antë hnapiwu rëkiwu mbarëpahni. ³ Koyëna, ge tëkibu, payëďëfuhëhni vële rëhñarun va njiryeryëni koryi ile varëpërun ÿa gë Yerusalem gë kayëte nte rufahnëd' vëhni mo nkeni. ⁴ Age ami rëfëka yintiwu fëna, tëfëlëdëfun gë vëhni.

Ile ñad' nti Pol

⁵ Njidëfu Masedëwan, ge ndëcëbu hnam njiryidëfu gë ÿal hun. ⁶ Nëwëdëfu ÿal hun hna mpëd hnë wati huj' hna fop. Koyëna, ge y'ija yebu, kodun aryemawuno soje ryëcalu nkol kawary. ⁷ Aña nkaŵ, ñada ryëcalu aki fo, pëhnaŵu mbiÿëlahnin gë w'uhnë, ge Ahwëhn a mawëk. ⁸ Bare Efes li nkodëfu hafo ambënt Pantëkot ÿa tëki. ⁹ kabi ifida fidëtak d'us d'oku mën hna, bare vëÿëw' va njaŵëni fëna d'us.

¹⁰ Ge Timote nehahnëryiku, kwëtëryin hakili antë memahna hnë w'uhnë. Doku Ahwëhn ÿa ndokuďëd', had ami. ¹¹ Awa, ahnë antë njafaña. Arabi mbokaj gë yam ÿal mën li. Napëďëfuhëhni umë gë vëÿëntaw' va.

¹² Awa tame, ge soje aÿënta fu Apolos ye, kamënaÿëhñëbuha d'us njiryini gë vëÿënta fu va ÿal hun hna, bare mawëna la toye njiryi gaki; njiryid' ge njivëmaka.

Watëkwa

¹³ Kwëtëryin hakili: yaŵënëryin ikwëtahn Këris ÿa, kamënyarin do yaŵëryin.

¹⁴ Diryindën le-wo-le ÿa g'ijnahn.

¹⁵ Njëtërun tere Sëtefanas ÿa yeho vëryënkwëryënkw Akayi* hna vële hwëtahnëko va, do ndokuëndënihëhniwo d'us vële hwëtahnëk va. Awa, njëfadëmu, vëÿënta mën: ¹⁶ mawëndinëhni viÿë vahnë do gë fop vële mbëralandëni d'oku rac va.

¹⁷ Natëko gante njijëni vëhni Sëtefanas gë Forëtunatus do gë Akayikus ki kabi ndemaniho ile wojëkowo rëfëkawo alinëhnuno ÿa, ¹⁸ do njawënaÿëhñëniho gante njawënaÿëhñëniho w'uhnë dënk ki. Awa dënënerÿinëhni sifa vëÿi vahnë.

¹⁹ Vëvë vacery sali wavë Asi' va nkaÿëniho. Akilas gë Përisëka do gë vële varëlëd' ÿal hni va nkaÿëniho g'uŵac Ahwëhn a. ²⁰ Fop vëÿënta fu vële ye ani va nkaÿëniho. Gaÿëlëryin g'ijnahn nte rufande vëÿënta hna.

²¹ Ami Pol herëk iÿi simpaÿi gë vák mën ÿi dënk.

²² Ale-wo-le wok ñad'illahna Ahwëhn a, ndëwani uweh. Ahwëhn, yij!

²³ Arabi idëwa Ahwëhn fu ÿa Yesu nke gë w'uhnë.

²⁴ Nahnëmu w'uhnë fop g'uŵac Yesu Këris wã.

* 15:54 15.54: Esayi 25.8 * 15:55 15.55: Ose 13.14 * 16:15 16.15 Akayi: Resiÿo nte nkehahnëk nkol Korent ÿa ye. † 16:19 16.19 Asi: Gena nkal cankaŵ nte wacik iÿi wati koyëna ñi bare resiÿo vë hnam ye.

Kayëte kigëna nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Korent Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol cery sali mbë Korent ña kerëhnëk inji kayëte kigëna, wati nte nkeho Masedëwan hna hnë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd ma hnë bëhn wafëhw mbëd g'imbëd gë ryaŵ (55 gë 56) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Pol pëmpëhnahnëkawo nkwëryëla ntëwu ña gë vële hwëtahnëk vëvë Korent va antë nko nëfa. Atufahnëd hnatah lëwu ŵa soje imawëhn ntëw hni ña. Nësëd soje wameh wante kitiñëk kayëte ndënkwëryënkŵ ntëwu hna do g'idëkwa catah ntëw hni ña; nkabahnëk soje ile nkok yina njëkihni ÿa; kamënaÿehnédëhëhni vëvë Korent va mbarëni koryi ndemahnënihëhni vëvë cery sali mbë Yerusalem ña hnë uhorot lëw hni hna; Pol nkwëryëk vëryampo hnë vëhni vëwawëna soje ile ntiyak had afayik do tëfëka pacëna.

Pol nësëd hnë inji kayëte soje yas rarëna lëwu ile ñaaf njihahn njëkihni vëvë Korent va (12.14; 13.1).

Wëlin wanës wadaŵ wakwëhn nafa hn'inji kayëte: ðoku, Pol, wanës, fanka, toña, ikwëtahn, iyir.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi gë cëmb (1.1-11)

Pol nkwëcëtëk ile ñađëho nti ÿa (1.12-2.17)

Soje kwëtëla kasëk (3.1-7.1)

Uhnatah Pol (7.2-16)

Uhwëhna nëf (8.1-9.15)

Idëkwa Pol soje vële hnëwëdëha (10.1-11.15)

Horot ile yehaŵo Pol ÿa (11.16-12.21)

Siyab rëkwa Pol (13.1-14)

¹ Ami Pol, afayik Yesu Këris ÿa yehahnëbu kabi Wënu ña ÿak koyëna. Gë aÿënta fu ÿa, Timote, nkebun. Kerëhnëryiderun wuhnë vëvë cery sali Wën nte ye Korent ñi do gë fop vële hwëtahnëka Yesu hn'inkal Akayi va fop. ² Arabi Wënu ña, Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënhu yam ÿa!

Pol camehnëdëha Wënu ña

³ Cëmbënéfuna Wënu ña, Rëm Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris, Rëm fu le fëbëka kayëhnahn ña, ale hamënaÿehnédëhëfu kwëlëkwël! ⁴ Kamënaÿehnédëhëfu hnë horot fu hna fop soje mëkin fuhnë fëna kamënaÿehninëhni fop horot hna, njëdayinëhni ikamëna nte hnuÿayinëk fuhnë dënk hnë Wën hna. ⁵ Do gante korotëntëderun ðus wahorot Këris ŵa, koyëna fëna Këris njëdädëhëfu ikamënaÿehn yabah. ⁶ Age korotëdëfun, soje ahnuÿahnu ikamënaÿehn ña ye do gë ipëh inja; ge kamënaÿehniëbun, soje ahnuÿahnu ikamënaÿehn nte yawënaÿehnédëhu ye gante korotërun gë fuhnë ki. ⁷ Ikwëtahn fu soje hun ña njawëk. Ha, njëtëbun gante nkentëderun hnë horot lëw fu ka, nuÿantëderun fëna kamënaÿehn nte hnuÿadëfun hna.

⁸ Ha, vëÿënta fu, ñađëfun ayëtu horot sankaf ile ryuñënaabun hn'inkal Asi hna: horot fu ÿa ntënkëfuno ðus, ntëbëkëfuno fanka, ntiyahnékëfuno dënk cëmëdëfun.

⁹ Ha, ntiyahnékëfuno idaŵ fu ña fëhnayik. Nkeho koyëna soje antë hwëtahn fu vankaf fu va dënk, bare Wën hunte watëndëdëhëhni vësëm ña fo hwëtahnëbunëho.

¹⁰ Umë fehëtëkëfu inji cëm do mbokëd pehëtëfu kat; ha, pacëkëfu nkođ pehëtëndëfu.

¹¹ Wuhnë fëna ndemađunëhëfu fac-wo-fac g'iyëfa hun ña. Koyëna, nuÿadëfun Wën hna ufërënak lëwu ŵa soje iyëfa nte njëfanëhnënihëfu vahnë vëyabah na do vëyabah camehnëdëniha Wënu ña soje ufërënak ule njëdäkéfu ÿa.

Pol nkwëcëtëk ile ñađëho nti ÿa

¹² Wëlin ile hnatëndanëkëfu ÿa: vianan fu va ntañak soje ile yasëbun ðuniÿa li, do kas hnë wuhnë. Njasëbun gë ipacëna do gë toña nte watik hnë Wën; gena gë uyët vahnë, bare g'ipërëna Wënu ña nke. ¹³⁻¹⁴ Vile ÿaderun afëÿayiwu ÿa umë herëhnëryiderun, gena ihaŵary. Gaki nkwëryërun wëdampo do ntiyahnéko ile wëryëdun padëd fac ryampo. Koyëna natëdëhu gë fuhnë had gante natëdëhëfu gë wuhnë ki hnë fac Ahwëhn a Yesu.

¹⁵ Kwëtahnëbuho watac do soje umë ñađëfuho yiryiwu wahwënta wahi ÿal hun hna, soje natu g'ahawary. ¹⁶ Ñađëfuho rëfëryiwu ÿal hun hna age njidëfu gë Masedëwan, tac ge matëbu hnam, ÿalun hna ñađëfuho vokaju. Tac ge matëbu ÿalun hna ñađëfuho

aryemawuno fere yiwu Yuđe. ¹⁷ Ante pëhnaŋbuho watac ɲa, ntiyahnekuno bi wakihnah ye? Wante fëhnaďëfu ɲa nahan vahnë fo bi ye, vële nësëď: bi «ha» bi «hali» ndampo fo?

¹⁸ Wënu ɲa umë dënk njëtëk wapacëk: wante hnësënderun ɲa gena «Ha» do «Hali» ndampo fo. ¹⁹ Aju Wënu ɲa, Yesu Këris, ale fëyahneďun ami gë Silas do gë Timote Ƴalun Ƴa yijëlohna soje ntehn «Ha» do «Hali» ndampo fo. Wadëwu ɲa, «Ha» fo yeho. ²⁰ Yesu ye «Ha» fop wante nësëko Wënu ɲa ntıď. Awa ge muntaden gë wăc Yesu ntehnëden «Amina», cëmbahnina Wënu ɲa. ²¹ Do Wënu ɲa umë dënk yawënedëhëfu gë wuhnë, hnë bëmënkël fu gë Këris hna. Wënu ɲa, umë dënk rehnaķëfu, ²² iyavëta lëwu yëďakëfu, Iyir Ipacah, nte kwëtëk ɲa vintawary fu hna, nke dahëse ile rufëďëhëfu paryi nuƳaden viƳë vile ñad njëďafu va.

²³ Awa age nurun ga nkobu ɬokala gë Korent kaƳi kaƳëhnahnëko gë wuhnë ye. Arabi sëmu ge mërëďëfu! Wënu ɲa ye seďe ntawary mën ɲa. ²⁴ Yëķëlehnëləfuhna yefu vësankaf hun, alehniwu gante ntıďun kwëtahn hun ɲa. Ikwëtahn hun ɲa njawëk! Bare ñadëfun ryokunjëntifu soje uhnatah hun wă.

2

¹ Soje umë ye, pëhnaŋbu antë vokaryiwu gë Ƴal hun, antë voku yiwëhnëndanu. ² Age njiwëhnëndanëmu, mo yëďadëho uhnatah wă? Vële yiwëhnëndanëfu va bi? ³ Soje ile herëhnahnëmuno koyëna Ƴa: ñadëwohna, ge tëķeryıbu, njiwëhnëndanëniho vële rëfakëha njëďaniho uhnatah wă. Pacëko: ge natëko, wuhnë fëna natëďëfu fop. ⁴ Yëtëryin, gë wako mën ɲa kerëhnëmuno, sakahn mën ha pëbëkawo yiwëhnah g'ufëmpëhnaħnah. Keryëhnëluhna soje yiwëhnëndanu, ntıbu rufahnu iħa cankaƳ dus nte hwëhnaŋbu soje hun ɲa.

Itavëhn awën

⁵ Age ahnë likawo aƳëntawu lavah, gena ami ntiko, kodë ntehnı wuhnë fop ntiko. Gena soje Ƴayëndanu hnësëhnëmu watac, toħa Ƴa dënk ye. ⁶ Soje ahnë arac, ikwëď vëƳëntawu va gwër nkeďëha. ⁷ Tame tëfëku aravëhnuna do ahamënaƳëhnuna, soje antë pëba uyiwëhnah sankaf đëcët. ⁸ Awa tëyëďëmu, tufëryina ñadunëha. ⁹ Wëlin soje ile herëhnahnëmuno: ñadëfuho yëķëhnahnu soje yëtu bi mavëhnëďun fop wante lehnëderun ɲa. ¹⁰ Ge tavëntunëha ahnë, tavëndëbuha ami fëna. Do ami, ge tavëhnëfu —ge nke iħë ile rëfëka ravëhnu— soje hun Ƴa ravahnëďëfu haryënkw Këris hna, ¹¹ soje antë Sintani nuƳa rënka ile tokandëhëfu. Njëtınëk đus vinahan vidëwu va.

Pol Tërowas hna

¹² Ante tëķëbuho Tërowas soje fëyahnu Wanës WakasëkKëris ɲa, Ahwëhn a piďëtëhnëkowo nkaŋ soje lihahu. ¹³ Bare ndëňëbuho đus, kaƳi tëkatëləwawohna hnam Tit, arëfëlənta mën a. Soje rac koyabuħëhniwo vëvë Tërowas va yilehnu Masedëwan hna.

¹⁴ Arabi cëmbi Wënu ɲa! Mëķëden fop kaƳi gë Këris nkeyinëk kwëlëkwël. PaƳ gë fuhnë Wënu ɲa njëtëndanëďëha Këris hn'ile-wo-le hna, had đatikola ile rehëď gante-wo-gante. ¹⁵ Ha, tehëden had đatikola hnëħah Këris Ƴa soje icëmb Wënu ɲa fagant vële rëfëk nkaŋ nte yiryeryëď g'ıpeh ka do gë vële rëfëk nkaŋ nte yiryeryëď g'icëm ka. ¹⁶ Soje vëryaw, rehërya icëm ye ile yiryeryëď g'icëm; vëƳëntaw va, rehërya uwám ye ule yiryeryëď g'uwám usër. Awa mo rëfëka nti Ƴi sifa đoku? ¹⁷ Fuhnë gelëfuhna had vëyabah vële wafëď wanës Wën ki. Hali! Wënu ɲa fayıķëfu awa toħa hnësëďëfun tase lëwu hnë iħëmënkël fu gë Këris.

3

Soje kwëtëla kasëk

¹ Awa, ntiyahnekü bi itufëhna vokëbun rufëhnandëfu gë watac? Mbalëķëfu bi, had gë vëƳëntaw ki, vëkayëte vante yëtahnëďunëhëfu fuhnë gë vëƳëntaw? ² Wuhnë dënk ye kayëte ntëw fu tac nte herik hnë wasakahn fu hna, nte kodëni vahnë va fop njëtëni do karaħëni. ³ Ha, pacëk kayëte nte kerëk Këris ɲa yerun do hnë đoku lëw fu hna ntiħahnëk watac. Gena gë iħera kerik bare gë Iyir Wën hunte wok cëmëďina nke; kerina hnë wëraka, bare hnë wasakahn vahnë hna kerik.*

⁴ Pacahnëķëfu wanı haryënkw Wën hna, soje Këris Ƴa. ⁵ Diyahnëləfuhna kodëfun lifu iħë fuhnë fo, bare g'ıďema Wënu ɲa wëķahnëbun lifu ile lidëfun Ƴi. ⁶ Umë wëķahnëbun yefu vële hnësëď soje kwëtëla kasëk ɲa. Kwëtëla tac, matina Sariya Moyis Ƴa, bare

hn'Iyir Ipacah hna matik. Sariya Moyis ŷa g'icēm njiryeryēd, bare Iyir Ipacah ŷa uwām wā njēdahnēd.*

⁷ Hnē wati Sariya Moyis hna Wēnu ŷa tufahnēdēho untēnah ntēwu ŷa g'untancah cankaŷ. Yēka Moyis ŷa ntancēdēho dūs afo vēva Isērayel va vēhodilohna ntaŷēniha, bare untancah tac mbiyēdilohna. Ge paryi sariya ŷa kwēhnako untēnah ŷi mama nkehahnēko doku lēwu ŷa iyiryery vahné g'icēm, ⁸ do kas untēnah doku Iyir ŷa kwēhnadina rēkwēlehna! ⁹ Ha, ge doku sariya le yojēd ntavah Wēnu ŷa kwēhnak untēnah ŷa awa untēnah nte kwēhnak doku Iyir nte satēnēd ŷa lēbēk dūs. ¹⁰ Do haryēnkwa hnē inŷi danc ntēnah cankaŷ, danc ntēnah sariya ŷa goryeryēna nafa. ¹¹ Ge vēyi vērac vile wok biyēna va njabēkawo dūs ntēnah ŷa, awa vile viyēd va lēbēka ntēnah ŷa.

¹² Awa kabi ikwētahn hwēhnayinēk hnē doku Iyir Ipacah li, gē afaya sankaf nēsēden. ¹³ Didelēnēhna had Moyis, umē ale sēnkadēho yēka ŷa memaŷehnahnhēni vēva Isērayel va antē nuni yēka lancah lēwu ŷa lakēnde lancah rac biyēdina. ¹⁴ Ntidēniho koyēna kabi wahakili vēva Isērayel va piŷako, do cēnkan tac nkok hafo dol ge karaŷēdēni Vikerēh Vičēr na. Ante maŷēhnēdēhēna Kēris ŷa fo ntihētaŷ anŷi cēnkan. ¹⁵ Ha, gē dol nte-wo-nte karaŷēdēni vēva Isērayel vēkayēte Moyis va, iñē sankēd wahakili walēw hni wā. ¹⁶ Bare ge ahnē gwēcētak tēfa Ahwēhn a ntihētēhnēde cēnkan ŷa. ¹⁷ Awa, Ahwēhn a, umē hwēhnak Iyir ŷa; do hn'ile nke Iyir Ahwēhn hna, hnam nke iŷe afaya ŷa. ¹⁸ Do fuhnē fop, kabi wayēka fu wā cankētak, nuŷen do tufahnēden hnē vankeya fu hna untēnah Ahwēhn ŷa. Awa Iyir Ahwēhn a vacēdēhēfu, ntidēhēfu nkeyin gante nke umē ka, g'untēnah nte wēnaŷ kwēlēkwēl.

4

Hnapul vē g'ambin hnē vapeya intil

¹ Awa, yambēdilēfuhna kabi Wēnu ŷa, g'ikaŷēhnahn dēwu ŷa, kwētehnañkēkēfu iŷi doku. ² Tavēšun vankeya vacēfēhnah vante soŷaryēdēfunēho, iñē gena ile lidēfun rokahnēfuni vahné do tumpēdilēfuhna wanēs Wēnu ŷa; bare toña ŷa yētēndanēdēfun wapacēk do koyēna njēkēlhnēdēfun hnuŷafu ikwētahn vahné va fop haryēnkwa Wēn hna. ³ Ge Wanēs Wakasēk wante fēyahndēdēfun ŷi cēnkak hnē vēryampo, hnē vēle rēfēk nkaŷ nte yiryeryēd g'icēm ka fo nke koyēna. ⁴ Vēhni vēhwētahnēna kabi Sintani, wēn iŷi duniŷa, mēpēndanēk wahakili walēw hni wā. Koyēna vēhodina nuni humpen Wanēs Wakasēk wante rufahnēd ntēnah Kēris ŷa, ale ye aŷētēlētēna Wēnu ŷa. ⁵ Gena soŷe lēw fu dēnk fēyahndēdēfunēhēhni vahné va, bare soŷe Yesu Kēris Ahwēhn a ye; ge fuhnē ye, gelēfuhna Ahwēhn a, vēryokunēhn hun fo yeŷun soŷe Yesu ŷa. ⁶ Wēnu ŷa mē lehnēko: «Araŷi humpen ha ntanc faŷant hn'umēhwēry hna!» Do umē dēnk lancēndanēk humpen hudēwu ha hnē wasakahn walēw fu hna, soŷe njētahnin untēnah ntēwu nte lancēd hnē yēka Kēris hna.

⁷ Bare iŷi hnapul, hnē vapeya intil nke, umē fēhnētahnēd fuhnē ye, gante njētande iŷi fanka sankaf ile lēbēk fop matina ŷal fu, bare hnē Wēn hna dēnk matik. ⁸ Ndēñehniŷun gante-wo-gante, bare ŷwēyēhnēdelēfuhna; mpaŷēmpaŷendeŷun dūs, bare cilētaŷilēfuhna; ⁹ koroteyēhnēdeŷun, bare Wēnu ŷa tavēdilēfuhna; kēfēdeŷun, bare mēkēdelēfuhna ryawifu. ¹⁰ Kwēlēkwēl njoyinēk hnē vimbahn fu hna icēm Yesu ŷa, soŷe uwām lēwu wā tufēhnahn fēna hnē vimbahn fu hna. ¹¹ Pabēlēdēdēfun icēm ŷa kwēlēkwēl soŷe Yesu ŷa, soŷe nuhahni uwām Yesu wā hnē vimbahn vidēw fu vinte rēfēka cēm va. ¹² Koyēna icēm inŷa hnē fuhnē ndokunēd, bare uwām wā hnē wuhnē ndokunēd.

¹³ Vikerēh hna kerik: «Kwētahnēŷu, soŷe umē hnēsahnēŷu.»* Fuhnē fēna sifa ikwētahn tac hwēhnaŷun do soŷe rac hnēsēdēfun. ¹⁴ Ha, njētēŷun Wēn hunte vēhnēndanēka Ahwēhn a Yesu mbēhnēndanēdēhēfu fuhnē fēna gē Yesu do kwētēdēhēfu gē wuhnē darēl lēwu. ¹⁵ Fop ile horotēdēfun ŷa, soŷe nafa hun ye, soŷe ipērēna Wēnu ŷa nkoŷ campēnd vahné hna, do koyēna icamehn nte camehnēde Wēnu ŷa nkwēnaŷ soŷe icēm dēwu ŷa.

Icemb nte yejēk ŷa puŷina

¹⁶ Soŷe umē ye yambēdilēfuhna. Wēla imbahn fu ŷa pērēkand toye toye, ntaŷary fu ŷa fac-wo-fac kaŷēkaŷ. ¹⁷ Horot fu vē gaki ŷi kihnēk ge mēntēdēlhnēni gē icemb nte hnuŷaden ŷa, kabi horot rac hnuŷahnēden inŷi cēmb yaŷah nte wok puŷina. ¹⁸ Awa, fuhnē yēkēlhnēdilēfuhna ile huŷde, ile wok nuŷena yēkēlhnēdēdēfun, kabi ile hoŷe nuyi ŷa biyēdina dūs, bare ile wok nuŷena ŷa nkoŷ kwēlēkwēl.

* 3:6 3.6: Icahn 34 * 4:13 4.13: Wahnēw 116.10

5

¹ Imbahn nte hwëhnayinëk nkal li, had usank ule fërëkad fac ryawë ye. Bare njetinëk, ambin hna, kwëhnayinëk acery nte wod kwëlékwël. Wënu ña lik, gena vahnë. ² Do tame, ñemëden, kabi ñankahnëkëfu cudayin mbahn ambin ña, nte yed cery fu ña. ³ Koyëna lakënde pitëlin g'imbahn fu ña duniya li tëkatëdelënëfuhna ñas fo kabi cudayinëk mbahn mbahn g'ambin ña. ⁴ Ha, mpëd ante yëwahnëk hn'usank hna, ñemëden had idib dënah ryibinëk. Genä kabi ñaden cudëtayin imbahn fu ñi bare pecehnëkëfu cudayin mbë ambin ña, soje mbahn nte wok cëmëdina ña kohn mbahn nte sëmëd ña. ⁵ Wënu ña dënk ye ale fëhwëtaryëkëfu soje rac. Njëdakëfu Iyir Ipacah ña had sah ryënkwëryënk hnë viyë vile kwëtëhnëkëfu hna.

⁶ Koyëna, pëbëkëfu kwëlékwël ikwëtahn ña. Njëtëbun ge hn'imbahn hna nkoëun lëdëfu, tēhayilënëhna idëd Ahwëhn hna. ⁷ Ha, g'ikwëtahn ña njasëdëfun, gena gë inu. ⁸ Pëbëkëfu ikwëtahn ña do pecehnëkëfu ravëfu ñi mbahn do yifu lëdëfu d'arël Ahwëhn a. ⁹ Bare ile yadëfun ryënkwëryënk y'a umë ye, nëgha gë fuhnë wofu hnë ñi mbahn ma ravëfu. ¹⁰ Fac yed fuhnë fop tēfëka kahnin kitija Këris hna soje kitij fu. Koyëna ale-wo-le nuyađ icos ile ndokunëk y'a hnë duniya lëwu hna nkal li, nke ifërën ma iwëh.

Doku ikonjëndëlehn

¹¹ Idak gë Ahwëhn a vintaŵary fu hna nke, soje rac njëkëlehnëden maŵëhnëniha vahnë va. Wënu ña njëtëkëfu wapacëk, do ntiyahnéko wuhnë fëna, hnë walawary hun hna, njëtërunëho wapacëk. ¹² Ñadilëfuhna nke had itufëhna vokëbun rufëhnandëfu, bare ñaderun ayëdayiwo ile hodun asamehnahnëndunëfu, aholahnu alëkwanduni vële naŵënyarëd hnë ile huude fo hara gena ile ye ntaŵary hna. ¹³ Ge had cenakëfu nkeëun, soje Wënu ña ye; bare ge gë hakili ntibun, soje hun y'a ye. ¹⁴ Inahn Këris ña liyëhnëdëhëfu, kabi pacëkëfu waji: Këris cëmëk soje fuhnë fop, awa koyëna, fuhnë fop cëmëntinëkëfu gë umë. ¹⁵ Cëmëk soje fuhnë fop, koyëna godelënëhna njëkëlehnënden hnëghah lëw fu fo, bare rëkëde njëkëlehnënden hnëghah ale sëmëk soje lëw fu y'a do vëhnëk vësëm hna.

¹⁶ Soje umë ye gona njëkënde ahnë gante njëkëdëha duniya ki. Wëla kobëri ña njëkëbunëha Këris y'a gante njëkëka duniya ki, tame gona njëkënde koyëna. ¹⁷ Awa, ge ahn'a gë Këris y'a nkeni, ahnë ahasëk ye: vantiya vacër va ntihëtik, vantiya vakasëk va ye. ¹⁸ Umë fop Wënu hna matid, umë ale honjëndëlehnëkëfu gë umë g'uryema Këris w'a do hwëtehnahnëkëfu doku ikonjëndëlehn ña. ¹⁹ Ha, Wënu ña honjëndëlehnëkëhni vahnë va g'umë hn'ibëmënkël fu gë Këris, tavëhnëkëhni wameh wadëw hni ña. Do payëkëfu soje pëyahnin konjëndëlehn tac. ²⁰ Awa gë wac Këris y'a payibun do g'uryema Wënu ña nësëdëfun had umë dënk wacëdëhu. Awa, këlayirun g'uŵac Këris y'a, maŵëryin ahonjëndëlehnüwu gë Wënu ña. ²¹ Këris kwëhnalohna wameh, bare ntibëko wameh fu ña soje fuhnë vële yeyinëk g'umë va, Wënu ña catahna gë fuhnë.

6

¹ Këladërun, fuhnë vële ryokunëhnëdëha Wën gë wuhnë, antë ahnëhahnu uyëd ule hnuŵarun gë Wënu ña. ² Wënu ña më lehnëk:

«Hnë wati le rëhnaëbu hna, maŵëëbu uyëfa hu w'a,

hnë fac peh hna, njijëbu ryemaŵi.»^{*}

Awa tame, wëli wati ile maŵahnëd Wën iyëfa vahnë ña; wëli fac peh ña.

³ Ñadilëfuhna lifu inë le hod menëhna ahnë hn'ikwëtahn dëwu hna soje antë kwëhna ile nëwëdëhëfu hnë doku lëw fu hna. ⁴ Bare, fuhnë ñadëfun rufënafu hnë ile-wo-le hna had vëryokunëhn Wën paryi. Koyëna duñënadëfun g'ikamëna cankaŵahorot w'a, wadëñah ña do wëwati wahambah w'a; ⁵ vandaf va, icëd ña, inañëna vahnë ña; wadoku wadakah ña, wank wakwëd ña do roka y'a; ⁶ G'usatah w'a njasëdëfun, g'uyët w'a, g'iduñëna ña, do g'ipërëna ña. Iyir Ipacah ña gë fuhnë nkentik, inahn fu ña paryi nke, ⁷ pëyahnedëfun toña y'a do Wënu ña njëdadëhëfu carka soje doku rac. Iwëta fu y'a idi ile satëk y'a ye. ⁸ Vahnë va ntënëndëfënihëfu, viyë cëfëhnänëdënihëfu; vëyëntaw ntehnëdënihëhni vahnë wanës wapërën soje fu y'a, viyë wameh. Pëlanihëfu vëwër, bare toña y'a hnësëdëfun; ⁹ had vële nkoni vëyëtëna pëlanihëfu, bare njëtënihëfu d'us; had vële lakurëk pëlanihëfu, bare wëli, uwám hna fo nkoëun; koroteyhn koroteyhnëdënihëfu, bare vëhodina ndawënihëfu; ¹⁰ njiwëhnëndanëdënihëfu, bare vëhnatah fo yëbun kwëlékwël; kaŵëhnëbun bare mbetëndanëdëfunëhëhni vahnë vëyabah; ñoñ kwëhnalëfuhna, bare kwëhnaëun ile-wo-le y'a.

^{*} 6:2 6.2: Esayi 49.8

¹¹ Wuhñe vëyënta fu vëvë Korent, pacënanirun, pidëtëhnirun wasakahn fu wã. ¹² Tufurun iña fu ña fop, bare wuhñe tufëlunëfuhna iña hun ña. ¹³ Nësëhnëdëmu had vutah mën: pidëtëhnëryinëfu, wuhñe fëna, wasakahn hun wã!

Itëhna ale rëfëka ayëlëlu

¹⁴ Antë avanku kwëtëla gë vële wok vëhwëtahnëlahna Këris va. Ye kod mbankëni vësatah va gë vële wok vëlënënëna saryiya Wënu ña? Hak kod humpen ha mbankëni gë umëhwëry ña? ¹⁵ Këris ÿa kod bi cañëni gë Sintani? Ale hwëtahnëka Këris ÿa kod bi tëfëlëndëni gë ale wok kwëtahnëlahna ÿa? ¹⁶ Ye mbankëni Cery Wën Cankaf ña gë wamën wamër ña? Fuhnë, acery Wënu paryi ña yeyinëk gante nësëk Wën ka:

«Hnë vëhni ntëdëdëfëfu do gë vëhni rëkëdëfëfu yasëntëndewu,

Wën lëw hni ÿa yedëfu do vëhni bulunda mën nkedëni.»*

¹⁷ Soje umë ntehnëk Ahwëhn a:

«Cahnëryinëhni vële wok vëyëtëlohna vi do aÿawëtawuni.

Antë aÿaku ile ronkëk haryënk w mën do ami, kacadëmu.»*

¹⁸ «Rëm hun yedëfu, do wuhñe vutah mën yedun, nësëbu ami, Ahwëhn Fanka Fop.»*

7

¹ Wëlawo mën vële ÿahnëbu d'us, waji fop Wënu ña fuhnë ntehnëk ntinëhnëd. Awa pacënanëfu fop ile ronkëñëd mbahn ña do gë ntawary ña. Dënënëñëfuna Wënu ña do genëfu had umë dënk gante-wo ka.

Uhnatah Pol

² Pidëtëhnëryinëfu wasakahn hun wã. Ahnë dëntahnëlëfunahna, ahnë dawëlëfuhna, ahnë tokalëfunahna, ahnë nufëhnëlëfuhna ile kwëhnëk. ³ Nësëla waji soje sëcfahnu. Rëkëbu hnësu: hnë wasakahn fu hna nkerun kwëlëkwël lakënde sëmëfu. ⁴ Ikwëtahn cankañ hwëhna bu soje hun ÿa, naÿënadëfu d'us soje hun ÿa. Wëla hnë horot fu hna pëbëko ikamënaÿëhn ña do kobëko hnatah wã.

⁵ Kobëri ante təkëbunëho Masedëwan hna, wëla toye yinëgalëfunohna. Sifa wadëñah ña fop fankëlëbunëho: vankwajëla caharañ fu, gë vantakah wasakahn fu hna. ⁶ Bare Wën hunte hamënaÿëhnëdëhëhni vële silëtak va, kamënaÿëhnëkëfuno g'itëk Tit ña.

⁷ Do gena itëk dëwu ñi fo likëfu koyëna, bare ikamënaÿëhn nte njëdakëfu ñi fëna natëndanëkëfu. Pëyakëfu gante ñankahnëku soje avok ahnuwuno. Pëyakëfu soje uyiwëhñah lëwun wã, do ikahnënda hun soje mën a do soje umë ye uhnatah mën wã nkwenak d'us.

⁸ Ha, lakënde ge njiwëhnëndanëmu gë kayëte nte herëhñimuno ña, curala soje rac. Cura buho kobëri ña kabi kamahnëbuhho njiwëhnëndanëmuno fambëd gë kayëte tac, ⁹ bare tame, hn'uhnatah hna nkebu. Gena uyiwëhñah hun wi hnatëndanëko, bare kabi uyiwëhñah rac lik avacu vankeya hun va. Wënu ña ÿadëho koyëna, do aki fuhnë ñoñ diyiluhna wëh. ¹⁰ Uyiwëhñah ule ñad Wënu ña lid mbacëni vahnë va vankeya vantëw hni va soje Wënu ña kol pehëtahnëni do curadëlënëhna soje yiwëhñah rac. Bare uyiwëhñah vë d'unijä ÿi, ile wok didina vahnë va mbacëni vankeya va, icëm njojëd. ¹¹ Yëkëryin uyiwëhñah ule ñad Wënu ña ile nagëhnëku ÿa: gante ñankahnëkuno asahnu hn'uwëh rac hna, tëyërunëho aravëhñiwu kabi cilëtarunëho wëh rac, ntakëkuno gë ntavah Wënu ña, g'ufër sankaf ña ñankahnëkuno ahnuwuno, g'ikahnënda soje mën a, do canërunëha awen a! Hnë waji, tufahnërun gentahniluhna. ¹² Awa ge kerëhnëmu, gena soje ale lik wëh, gena fëna soje ale liyik a, bare soje ayëtahnu wapacëk haryënk wëh hna ikahnënda nte hwëhnarunëho soje lëw fu ÿa ye. ¹³ Rac ye ile hamënaÿëhnëkëfu ÿa.

Do fëna, uhnatah ule kwëhnako Tit wã, kabi wuhñe fop tisëndanërunëha, natëkëfu g'ahawary. ¹⁴ Ani gë njihahnëryind Tit ÿal hun hna naÿëna buho d'us haryënk w lëwu soje hun ÿa do cëfëhnanëlunohna. Kwëlëkwël toña hnësëhnëdërunëho do wante hnësëbunëho soje hun ÿa haryënk w Tit hna tufëhñak toña ye fëna. ¹⁵ Do koyëna iña dëwu soje hun ña nkwenadëho ante ndënkwëdadëho imawëhn nte wawëhñërunëhawo wuhñe fop ña, gë gante kacarunëhawo g'untënah do gë ntakah ka. ¹⁶ Natëko kabi kodëmu hwëtahnu g'afërën.

8

Uhwëhna nëf

* 6:16 6.16: Soje Walevi 26.12; Esekiyel 37.27

* 6:17 6.17: Esayi 52.11; Esekiyel 20.34,41

* 6:18 6.18: 2

Samiyel 7.14; 8.4

¹ Vëjënta fu, ñadëfun ayëtëndaniwu gante tufahnëk Wën ipërëna dëwü hnë vacery sali wavë Masedëwan hna. ² Wadëñah wayabah dus yehëhni vële hwëtahnëk va bare uhnatah lëw hni sankaf wä njabëko. Do njëdahnëniho g'uhwëhna nëf canka, mama kayëhnahnëniho dëcët. ³ Sede yëbu, vëhni njëdahnëni ile kodëni njëdahnëni ya, hafo dëcët, mama nkobunëho tëyëlëfunihna iñë. ⁴ Muntanihëfu dus g'idëñan cankaft untënah soje ndemantinihëhni vële hwëtahnëk vëvë Yerusalëm va. ⁵ Ntini ntëbi dënk gante nahabunëho ka: njëdëhnani vëhni dënk ten Ahwëhn hna, tac gë fuhnë, gante ñad Wën ka. ⁶ Soje rac ye muntabunëha Tit mbokary ýal hun hna, soje puhna doku ile pëgwëko ýa. ⁷ Njabëku ile-wo-le ýa: kwëtahnërun, kolërun wanës, njëtërun vijë Wën va do këbënarun kwëlëkwël soje aryokunju. Do iña nte rufirunëho ña fëbëku. Awa, soje doku rac tufëhnyarin fëna njabëku nëf ña dus. ⁸ Porosinjëluhna aliwu watac, bare ikahnënda nte kwëhnani vëjëntaw ña yëtëdanëdëmu soje arufahnu, gë vëhni ka, toña iña hun ña. ⁹ Njëtërun ipërëna Ahwëhn fu ña Yesu Këris: mbetako, bare soje hun ýa, ahayëhnah ntiyako, soje ahnuyahnu fop hafo pad.

¹⁰ Nahan mën ña hnësëhnëdëmu hnë wanji: ýanko wühnë ryënkweko ayandu alinëhnuni vëvë Yerusalem vële hwëtahnëk va do fëna wühnë ryënkwek linëhnëkëhni. ¹¹ Awa, tëfëka afuhnawu tame, g'iña përen, nte hwëhnarunëho ante pëhnarunëho aliwu ña dënk, gante mëkëfun ka. ¹² Age njëdahnëde gante mëkëde ka g'iña ña Wënu ña mawëd. Tëyëna ile wok mëkëdena. ¹³ Gena ahayëhnëndaýehniwu wühnë tac avetaýehnnuni vëhawary, bare soje ahëñëlahnu wühnë fop ye. ¹⁴ Dol ýi, kodun ahnufu ile yabëku ýi soje mbalëtnëni vëhawary. Ge fac ryampo wühnë fëna nkojëku iñë, vële njabëd va ndemagëdënihu. Koyëna fop këñëlahnëdun. ¹⁵ Had gante kerik hnë Vikerëh Wënu ka: «Ale vankëtëko dus ýa nuýalohna dëcët. Ale vankëtëko toye ýa ñoñ gojëlawohna.»[✧]

Tit gë vërfëlëntawü

¹⁶ Arabi cëmbi Wënu ña, umë ale lik hnë ntawary Tit hna ikahnënda soje hun g'idëmën ka. ¹⁷ Ante tëyëbunëhawo njiryi njëkiwu ýal hun hna, Tit mawëko. Toña toña ýa umë dënk rëko pëhna njiryi g'uhnatah sankaf. ¹⁸ Payëbunëha gë ayënta fu ale hwëhnak uwac fëren hnë vële hwëtahnëk hna fop soje doku fëren lëwu ipëyahñ Wanës Wakasëk ña. ¹⁹ Vële hwëtahnëk va dënk rahnëka njinti gë fuhnë soje yoryifu Yerusalem hna idëma nte varëpik ña soje icëmb Ahwëhn ña. Koyëna, tufahnëdëfun ikahnënda fu ña. ²⁰ Ntidëfun gante nkodëfun gwëryahnëdëfëluhna wanës wameh soje iýi koryi yabah ile hwëtahnëni bun ýi. ²¹ Njëkëlehnëdëfun soje lifu ufëren gena haryënk Wën hna fo bare haryënk vahñ va fëna.

²² Gë vëhni payaryëbunëha Tit. Umë fëna ahahnëndak ye. Rac hnuðëfun kwëlëkwël hnë fop wante ntid ña. Do kat, kwëtahnëku dus, soje rac ikahnënda dëwü ña nkwenak. ²³ Tit, umë, arëfëlënta mën a ye do g'umë ndokunëdëfun fagant hun. Vëhawaryi vi, vëhni cañëtini vëvë vacery sali va ntini doku rac soje icëmb Këris ña. ²⁴ Tufëryinëhni ñadunëhëhni dus, njëtahnëni vëvë vacery sali va toña hwëhnañun soje wapëren wante hnësëhñëderun ñi.

9

Wënu ña ñadëha ale yëdahnëd g'uhnatah

¹ Bërakëndëwohna herëhnu soje uryema ule njëdanahnëdeni vële hwëtahnëka Këris vëvë Yerusalem va. ² Njëtëbu ikahnënda përen hun ña. Wapëren fo hnësëdëfu soje hun ýa hnë vëvë Masedëwan hna. Ntehnëbuhëhni: «Vële hwëtahnëk vëvë Akayi va koßëri ýanko kahnëndani njëdahnëni.» Ikahnënda cankañ hu yënkëkëhni vëyahab hnë vëhni. ³ Cañëtëryibuhëhni vëjënta fu vi soje ndemanihu ahëbëhnanu gante nësëbu ka. Koyëna nudëni ile hnaýënahñëbu soje hun ýa do watac gelohna nafa këm. ⁴ Ñadilëfuhna rëfëlëryifu gë vëvë Masedëwan va arëkatiwu hara pëhwëtaluhna, wati rac ikwëtahn nte hwëhnañun soje hun ña usëfëhnañ fu yed, nësëdena dënk usëfëhnañ hun wä. ⁵ Soje rac hnaahñëbu tëfëka tëyini vëjënta fu vi ndënkwëryini gë ýal hun soje paßëndani uyëd ule lehnërunëho yëdahnëdun wä. Koyëna uyëd wä këbënyayik do njëtëde ile yëdahnëk gë uhwëhna nëf ye gena g'ufëredel.

⁶ Wühnë dënk njëtërun wanji: ale hnaðëk toye fo ýa toye fo mbarëpëd do ale hnaðëk yabah ýa yabah mbarëpëd. ⁷ Ale-wo-le tëfëka njëdahn ile pëhnak hn'intawary dëwü hna, hara curana ma nti g'ufëredel. Wënu ña ñahnëdëha ale yëdahnëd g'uhnatah. ⁸ Wënu ña kwëhnañ fanka soje njëdawü fop wasifa vijë vifëren va, ahwëhnañu kwëlëkwël fop ile valëku ýa hafo kobu soje alihannu vantiyehn. ⁹ Akerik:

✧ 8:15 8.15: Icahn 16.18

«Njëdadëhëhni g'uhwëhna nëf vëhaÿëhna va,
ipërëna dëwu ña mbiÿëd kwëlëkwël.»*

¹⁰ Wënu hunte yëdadëhëhni uhnëda vële hnadëd va do gë roka ile tokëdëni vahnë va, njëdadëhu wühnë fëna ile valëku ÿa do nkwenëd soje ipërëna hun ña ntëw had atëh.
¹¹ Wënu ña mbetëndanëdëhu hnë le-wo-le hna soje aholahnu arufahnëdu kwëlëkwël uhwëhna nëf hun ña; koyëna vëyabah camehnëdëniha Wënu ña soje uyëd hun ule nuÿadëni hnë fuhnë wï.

¹² Uwi yëd ntif viÿë vëhi: ndemaðunëhëhni vële hwëtahnëk vëvë Yerusalem va, njëdadunëhëhni ile wojëkëhni ÿa, do camehnëdëniha Wënu ña g'intaÿary fop. ¹³ Wati nte nudëni uyëd sankaf ule yëdarunëhëhni cëmbëdëniha Wënu ña soje imawëhn hun Wanës Wakasëk wëba Këris ña nte rufahnërun g'uhwëhna nëf hun wä soje lëw hni gë vahnë fop. ¹⁴ Do njëdadëniha g'iña cankañ soje ipërëna cankañ nte njëdëku Wënu ña.
¹⁵ Arabi cëmbi Wënu ña soje uyëd lëwu wï ule wok kodëna ñañi!

10

Idëkwa Pol soje vële hnëwëdëha

¹ Ami Pol —ale lehnëde aryëm yëbu ge haryënkwa hun nkebu, bare ge ñawëtamu ñoñ cowëda ile ÿadëfu hnësu ÿa— këladëmu g'iyam do gë ipërëna Këris ña, ² Muntadëmu ant'ahnëshuno gë wayap ge haryënkwa hun nkebu! Njapënanëdëfuhëhni vële lehnëd njasa ðuniÿa yasëden. ³ Paryi nke vahnë fo yeyinëk, bare gante mëtëdëfun ka gena had gante mëtëdëni vahnë. ⁴ Viwëta vile wëtanden va gena viva vahnë, bare fanka falëw fu fa Wën hna matik soje mbëvehnahn fop vile yawënad haryënkwa Wën va. Mbëvehnëdëfun vïnanan vimeh va, ⁵ gë fop ile wëmaÿehnëd vahnë va njëtëniha Wënu ña. Ñadëfun wëcëtëfu wahakili vahnë va soje mawëhnahnëniha Këris ÿa. ⁶ Wati nte padëd imawëhn hun ña, tac këbënadëfun finijëfu fop inÿwëÿëhn ña.

⁷ Yëkëryin viÿë vi gante nke ka. Ge nke ale pacëk Këris hwëhnëka, tëfëka njët wapacëk wañi: Këris hwëhnëkëfu fuhnë fëna g'umë ki! ⁸ Ahwëhn a njëdadëfu imëk ña soje ayawënahniwu hn'ikwëtahn hun hna, gena soje afërëkaniwu. Soje rac ye cëfëhnëdiloñna naÿënaÿ. ⁹ Ñada ntiya had ñadëmu lakënaÿu gë wante herëndidëmu ñi. ¹⁰ Vëryampo ntehnëdëni: «Wañi wanës Pol ntënëk do njawëk, bare ge fagant lëw fu nke, kihnek do wante nësëd ña kwëhnana nafa.» ¹¹ Arabi vële hnësed aki va njëtëni wapacëk iÿin: gante nkebu hnë wanës wante herëndidërun ñawët ki, koyëna nkedëfun fëna hn'ile lidëfun hna ge təkëryibun ÿal hun hna.

¹² Dëkëdëlëfuhna hëhëndëlehnañu ma dënk wëntëndëlehnañu gë vahnë vële ÿak hnaÿënad vëhni dënk vi. Añëña ntiyaçëni vëhni dënk ñëgahnëni do mëntëndëlehnañi gë vëhni dënk. Vëÿi vahnë wahwëhnana hakili. ¹³ Bare fuhnë, naÿënadilëfuhna hafo ryëcëtëfu rëkwëlehna ÿa; ðoku ile njëdadëfu Wënu ña hnaÿënanëdëbun, ðëcëtëdëlëfuhna rëkwëlehna dëwu ÿa, do ðoku rac yokëfu hafo ÿal hun hna. ¹⁴ Ge yiryekëndilëfuhna ÿal hun hna, vëryampo kokënd ntehnëni ndëcëtëbun virëkwëlehna va soje ile hnaÿënanëderun ÿa. Bare njëtërun dënk fuhnë njëkwëko rëkëryifu ÿal hun hna gë Wanës Wakasëk wëba Këris. ¹⁵ Dëcëtëdëlëfuhna rëkwëlehna fu ÿa: naÿënadilëfuhna soje waðoku vëhaÿary. Bare ñadëfun ikwëtahn hun ña nkwenä, do koyëna ikaÿ ðokuña fu ña nkwenad g'ahaÿary, hnë wühnë, bare hara ðëcëtëdëlëfuhna hn'ile kahnëndëhniñun rëryëfu hna. ¹⁶ Wati rac kodëfun fëyahneñu Wanës Wakasëk ña hnë waresiÿo wale ye yankwët ÿal hun hna. Ñadilëfuhna ryokunëfu ile pëgwëni vëÿëntaÿ do hnaÿënahneñdëfu waðoku wante ntini ña.

¹⁷ Age ahnë ñad naÿëna, arabi naÿëna soje ile ntinëhneka Ahwëhn a.* ¹⁸ Mo rëfëka naÿëna? Gena ale sëkwaryëd nkañ ntëwu ña, bare ale cëkwaryëd Ahwëhn a ye.

11

Pol gë vëfayik vëwër va

¹ Arabi aryuñënanëhnu toye hnësehnu had asenak. Ha, nduñënanëryino! ² Inëwary cankañ inte watik hnë Wën hwëhnañu soje hun ÿa. Asan aryampo fo yëkëhnëmuna, umë ye Këris, do ñadëfu rëkaryu hnë umë had aryag afacah ale wok yëtëna ten asan. ³ Bare ntakëko vïnanan vipërën hun va përekani, do cabëtehnirun soje ant'awoÿu aÿahnuna Këris ÿa g'intaÿary fop, had gante tokakawa lën Ev ka gë warit walëwu wä. ⁴ Ge ahnë njëjëk pëyandu wëba Yesu haÿary hara gena soje Yesu nte fëyayirun, wëba iyir kaÿary nte hnëmpëlëk gë nte hnuÿarun ñi, do wëba Wanës Wakasëk wakaÿary wante hnëmpëlëk gë wante hnësehñirun ñi, nduñënahneñun ðus

watac. ⁵ Bare vële lirun had vëfayik vësankaf vi ntiyahnëko ñoñ vëlëbëlohna. ⁶ Kod nke kolëla d'us wanës ña, ñare ge uyët Wënu ña ye, kwëhna'bu. Tufëderunëho wapacëk kwëlëkwël, hnë fop ile lidëfunëho hna.

⁷ Ntëntë'bu bi kabi mbanabu ami dënk soje lënëhnu w'uhnë ante njëtëndanëcëmuno Wanës Wakasëk Wënu ña hara tÿyëluhna asosuno inë? ⁸ Ma'wë'bu hnapul vëvë hnë vacery sali vakawary soje wëbal mën ña, soje holahnu ryoku'ëhnu w'uhnë. ⁹ Do hnë wati nte nke'buho hnë w'uhnë ña, ñoñ tÿyëluhna nte mbalëkowo ña, kabi vëyënta mën vële w'atiko Masedëwan va njonëhninihowo fop ile valëcëhowo ña. Nwëyëcë'fuhu kwëlëkwël soje yewu idif' hun do nko'bu wëyëndu. ¹⁰ Hnë Akayi li fop ahnë kodina ntihtë ile nayëhna'ndë'fuhu ñi. Gë toña Këris ile ye hnë ami ña, kodë'fuhu lehnu toña ye. ¹¹ Soje ye lidë'fuhu wari? Kabi ñahnëdiluhna bi ye? Hali, Wënu ña njëtëk ñahnëcë'mu! ¹² Ile lidë'fuhu ña nkodë'fuhu lindu soje vële ñahnëc' hnënda nayëhna'ndëndëni hëñëlëlahnëfu gë fuhnë, vahnë vërac antë nu'ani. ¹³ Vahnë vërac ntiyani had vëfayik Këris hara vëwër ye, vëryoku'ë vëroka vahnë fo. ¹⁴ Do umë gena ile fëmpëhna'nek, kabi Sintani umë dënk ntiyako mëleka humpen. ¹⁵ Awa ge vëryoku'ë vëlë'wu va ntiyani had vahnë vësatah, umë gena fëmpëhna'nah. Bare wapuya wadëw hni ña me'c had gante tëfëka doku lëw hni ka.

Horot ile yehawo Pol

¹⁶ Mbokëmu rëfëtanëh'ndënu: antë ahnë ntiyahna asenak yëbu. Ma awa, ge had ale cenak yëki'bu, ma'wëryin koyëna nke'bu soje holahnu hna'yënahnu toye, ami fëna. ¹⁷ Wante hnësëcë'fuhu ñi, gena wante w'atik hnë Ahwëhn hna, ñare had senëk nësëcë'fuhu. Bare pacëko kwëhna'bu ile hodë'fuhu hna'yënahnu. ¹⁸ Awa kabi vëyabah wadëw hni ña nayëhna'ndëni, ami fëna nayëhna'ndëcë'fuhu. ¹⁹ Wuhnë vële ñak ritëk vi ndu'ënanëh'ndë'fuhnë'hnëni d'us vësenak va! ²⁰ Ndu'ëna'adun alinduw had vëramp, arokandewu, arokëh'ndë'wewu hnapul hun ña, do njafanëdënihu do ndafëndënihu wayëka hna. ²¹ Tavëndinë'fuhu ge kwëhna'lëfunohna fanka ile lihanderun koyëna!

Bare, ile-wo-le ndëkëko ahnë nayënah, ndëkëcë'fuhu ami fëna. Nun, tame nësëcë'fuhu had senëk. ²² Wa-ebëre ye? Ami fëna, Ebëre yëbu. Vëva Isërayel ye? Ami fëna, ava Isërayel yëbu. Vële hnagik hnë hnënk Abëraham ye? Ami fëna, hnë hnënk Abëraham nagib'u. ²³ Vëryoku'ëhn Këris ye? (Wëlin mbokëcë'fuhu hnësu had senëk paryi!) Ami ye aryoku'ëhn Këris ale lëbëkëh'ni vëhni ña. Ndoku'ë'bu lëbëwëh'ni vëhni, cëdib'uhho lëbëwëh'ni vëhni, ndafibuho lëbëwëh'ni vëhni do nk'wafëcë'fuhu nta'wary mën ña kwëlëkwël lëbëwëh'ni vëhni. ²⁴ Wasëwif w'a ntampëniho wahwënta mbëc' (5) nte-wo-nte ña vantamp wafëhw warar g'imbëc' gë wahnah (39) va fop. ²⁵ Wahwënta warar (3) vëvë Rom va ndafëniho d'us, hwënta ryampo ntutibuho gë wëra'ka; wahwënta warar (3) pë'rëkaryëkowo wasiskulu w'a hnë wov hna do hwënta ryampo ntibu anent gë umëc' ndampo wënka hna. ²⁶ Hnë yasëlehn mën yabah hna, pankëlëcë'fuhnëho wati-wo-wati wariyah hnë wasën hna, gë wabandi ña, gë hnënk mën wasëwif ña, gë vële wok vëyëna wasëwif va, gë watenda ña, gë vankor vacankaf va, gë wawow w'a, do gë hnë vëyënta mën wamër hna. ²⁷ Ntibu wadoku wadakah d'us do nk'wankadë'fuhow d'us wakwëc' ña. Njodë'fuhow inte ña gë wënka per do wahwënta w'a cu'ëcë'fuhu fë'rëdel. Njodë'fuhow hui do nu'adë'wuhna vi'yi vile sënka'cë'fuhu. ²⁸ Do nk'wënëcë'fuhu hnë watac uryënah mën soje vële hwëtahnëk va fop. Umë hnahadë'fuhu fac-wo-fac. ²⁹ Ge ahnë nambëk fanka, ami fëna njëta'cë'fuhu kwëh'nala fanka. Ge ahnë tavëk ikwëtahn ña, umë njakëncë'fëho sakahnëha d'us, ami.

³⁰ Ge tëfëko hna'yëna'w, gë inamb fanka mën ña nayëna'cë'fuhu. ³¹ Wën, Rëm Ahwëhn fu Yesu, umë ale sëm'bëcë' kwëlëkwël ña, njëtëk mërëc'a. ³² Ante nke'buho hnë Damas hna, guverëner ava ahna'w ale w'aciko Aretas ña, kwëtëkëh'ni viyëka warënka tenda hna njëkande soje pëlahno. ³³ Bare hnë kankel njëbibuho do saniwu hnë fenëtër mir le heceko tenda hna, do pehëbuhawo.*

12

Hudakery Pol g'ulëmpëhn

¹ Awa afo hna'yë'awu, mama nkok kwëhnana nafa. Ha, ñadë'fuhu hnësu soje vile nu'yëh'neko Ahwëhn a hnë hudakery, viso'wik vile njëtëndanëko hnë nta'wary mën. ² Njëtë'fuhaha asan ale yeho arëfal Këris, tëkëk wabëhn ipëhw gë wahnah (14), kobëri ga kayëndëka Wënu ña hafo hnë yaj hn'ambin hna. Bi g'imbahn dëwu per ma mbahn këm nkeho? Ye yëtë'bu? Wënu ña fo yëtëk. ³⁻⁴ Njëtë'bu a'yi asan kayëndiko hn'ile nkeho Wën hna ñare yëtëla bi g'imbahn dëwu ña per nkeho ma hali. Wënu ña fo yëtëk. Hnam

ambin hna, aŷi asan nkwëryëko wanës wante soŷiko kobëry, ile nkok ahnë tëfëlahna tëfëta. ⁵ Nayënédëfu iŷi sifa ahnë, bare ge soŷe lëmën ŷa dënk ye nayënaryëda ñoñ, ge gena ikihn mën ŷa. ⁶ Ge ñakëndëbuho hnaŷënaŷ gekënda senëk, kabi toña ŷa fo hnësakëndëbu. Bare kehadëfu hnaŷënaŷ soŷe ahnë antë kwëtahno ntëbi ile nuđ lidëfu ŷa ma nkwëryëđ wante haraŷëđëfuhëhni vahñë va.

⁷ Awa, soŷe antë vëntaŷ soŷe viŷë visoŷak viŷëmpëhnahnah vile njetëndanëko Ahwëhn va, wëmak sankaf njëđako had ulëmpëhn hnë mbahn mën hna, afayik Sintani dënk ye, memaŷehnahno antë vëntaŷ. ⁸ Muntaŷuha Ahwëhn a wahwënta warar ntihtëhno iŷi wëmak. ⁹ Më ntehnëko: «Kwëlëkwël, ufërën mën ŷa gwër nkedëhi: hn'uhihnah hu hna tufëhnađ wapacëk fanka mën fa.» Awa kabi koyëna nke tame mbëntađëfu g'intawary fop soŷe kihñ mën ŷi, đanko fanka Këris fa ntëđahn hnë ami. ¹⁰ Awa, soŷe rac ye natëko gë kihñ mën ŷi gë wayëw ŷa gë wadëñah ŷa gë wahorotehn ŷa do gë viŷëmpëhnahnah va, waŷi nkeho kabi maŷëhnëbuha Këris ŷa. Ge kihñëbu, hnë wati rac njawëđëfu.

Pol pëmpëhnahnëka soŷe vëvë Korent

¹¹ Nësëbu had senëk, bare wuhnë forosiŷëko. Wuhnë rëfëkawo asëkwaryuno kabi ñoñ vëlëbëlohna vële lirun vëfayik vësankaf hun vi, lakënda gela ñoñ. ¹² Ante nkebuho fagant hun ŷa ntibuho g'iduñëna cankaŷ sifa wëdahëse do gë viŷëmpëhnahnah fop wante rufahñëđ wapacëk afayik yeŷu. ¹³ Ye linëhnëbuhëhni vacery sali vëñëntaŷ va wobu dinëhnëluhna wuhnë, ge gena ile wobuho gela idib hun? Tavëhnëryino idëntahn tac nte lëntahnëmu!

¹⁴ Wëlin pëhwëtaŷu hnehëryiwu ŷal hun hna rarëna ŷa, do ñada yewu idib hun. Gena koryi hun ŷađëfu, wuhnë ye! Gena fatah fa hwëtëhnëđëhëhni koryi vële hnagëka va, bare vële hnagëkëhni vutah va rëfëkëhni kwëtëhnëndënihëhni koryi vutah vuntëw hni va. ¹⁵ Ge ami ye, njëđahnëđëfu g'intawary pacah fop ile hwëhnaŷu ŷa, do njëđëhnađëfu ami dënk soŷe vintawary hun va. Ge ŷabu ŷahnu, wuhnë ŷayëtëđun bi iña hun soŷe mën ŷa?

¹⁶ Njetërun dënk, ami geluwöhna idib hun. Bare mpëđ nkeni vële lehnëđ tokamu, tëndëhnëmu gë wamër mën ŷa! ¹⁷ Yëkëryinëhni vële fayibuho va, tokëhnëmu bi hnapul hun ŷa bëb hn'aryampo hnë vahñë vërac? ¹⁸ Muntaŷuha Tit njiryi gë ŷalun do payëryibuha aŷënta fu aryampo g'umë. Tit tokëhnëku bi hnapul? Ami g'umë tëfëlëryilëfuhna bi hn'ankaŷ ndampo g'ikahnënda ndampo?

¹⁹ Mpëđ ntiyahñëku, hnë wati le haraŷëđerunëho li fop, toña lëw fu ŷa fo bi yëkëlendëbunëho haryënkw hun? Haryënkw Wën hna nësëđëfun had vële vëmënkëlëk gë Këris do umë fop soŷe ayawënahniwu ikwëtahn hun hna lidëfun, wuhnë vële ŷahnëbun đus. ²⁰ Ntakëko yiryiwu rëkatu gante nkoŷu ñada do rëkëryiwu gante nkorun ñadiluhna ka. Ntakëko antë yiwu rëkatu sonko gë ñëwaryël gë vantawah va gë ipitël vukore vukore gë inëwël gë inaŷënalahn do gë nkwërëla këm. ²¹ Ha, ntakëko ge mbokëbu yiryiwu, Wënu mën ŷa cëfëhnëndano haryënkw hun do hnuŷawu hnë vëyaŷah ile yiwëhnëndanëđëho kabi nkoni menëndëni gë kobëri ka, vëravëna ronkah lëw hni gë ndakëntal nte ñëwëk Wënu ŷa do gë itëf viwëh vile ñad imbahn dëw hni.

13

Siyab rëkwa Pol

¹ Rarena ŷa ŷađëfu hnehëryiwu gë ŷal hun. Kerik: «Gë vahñë vëhi ma vërar kitiŷëde ile yelëku ŷa.»^{*} ² Ante nehëryibuho higëna ŷa niraŷuhëhniwu vële lidëho wamëh kobëri va. Do tame, gola ŷal hun hna, bare mbokëbu hnësëhnëryindu: ge mbokëbu yiryiwu, kaŷëhnahnëđilohna gë vëhni do gë vëŷëntaŷ va fop. ³ Ge ñadun ile rufahñëđ Këris ŷa hnësëđ bëb hn'ami, nuŷadun. Këris ŷa gena fanka këm gë cape hun, bare tufahñëđ fanka falëwu fa hnë wuhnë. ⁴ Paryi nke, ante pakiko kërëwa hna, tufahñëlohna fanka, bare mbëhnëk gë fanka Wën fa. Do fuhnë fëna fanka këm yëfun had gante nkeho umë ka. Bare nuđun ga kwëhnaŷun fëna fanka Wën fa.

⁵ Yëkëryin wuhnë dënk, pëcëtarin bi ikwëtahn ŷa nke hnë wuhnë. Pacëk bi Yesu Këris hnë wuhnë nke? Mpëđ ñoñ gena ile rufahñëđ rac. ⁶ Bare ntiyahñëko, pacëk, hnë fuhnë nke. ⁷ Muntadëfunëha Wënu ŷa soŷe antë aliwu iñë wëh. Gena soŷe rufahnahñëfu đoku fu ŷa hnë wuhnë padëk bare alihahnu ifërën ye, wëla ntehni nësëde fuhnë dilëfuhna đoku fërën. ⁸ Ñoñ mëkëđilëfuhna lifu ile hnëmpëlëk gë toña ŷa, ge gena yiryeryëfu haryënkw. ⁹ Natëđëhëfu nte-wo-nte nkoŷun kwëhnañëfuhna fanka ŷa do hara wuhnë njawërun. Do muntadëfun ahahnëndawu hafo le tëkwëk

^{*} 13:1 13.1: Divëta Sariya 19.15; Matiye 18.16

hna. ¹⁰ Kerëndidëmu ante nkok ñawëlinëk ñi kabi ñada yapënewu ge tëkëryibu hnë wuhnë. Ahwëhn a njëďako ucankaf ña soje yawënahnu ikwëtahn hun ña gena soje vēvehnahnu.

¹¹ Awa tame, vēyënta mën, geryin uhnatah hna. Yëkëlehnëryin ahahnëndawu, kamënaŷehnlëryindën do gwëryëlëryin. Geryin hnë yam hna, do Wën iña ña gë yam ŷa gë wuhnë nkeď.

¹² Gaŷëlëryindën gë iñahn inte rufande vēyënta hna. Fop vēle hwëtahnëka Wën va nkaŷëryidënihu.

¹³ Arabi Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanu. Arabi Wënu ña pëbënu g'iñahn dëwu ña do Iyir Ipacah ña nti avëmënkëlu wuhnë fop.

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Galasi Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol herëhnëkëhni vacery sali vante ye Galasi va inji kayëte yëbëlan bëhn wafëhw wahnah g'imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd (48 gë 55) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Pol njihahnëko vankol Galasi va soje karanjëhni Wanës Wakasëk na. Ntik rac fagant vële ye wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif do vëyabah kwëtahnëniha Yesu.

Ante kerënak Pol na, biyëna dënk vëryampo nijjëni pëyanihëhni vële hwëtahnëk va tëfëka kacini had gante tëyëk sariya Moyis soje Wënu na mawëhni. Ga nkwëryëk Pol ga nësëde watac kerëk anji kayëte. Nësëd gë wanës waya'wah soje pacënëhnhëhni vëvë Galasi va afo ikwëtahn ntëw hni Yesu na ho'f pehëtëhni. Ntehnëkëhni Wënu na ma'wëko Abëraham cat haryënk'w lëwu ani gë kacahnënde ya. Afo ikwëtahn na ho'f ntiha ahnë asatah haryënk'w Wënu na, do rac ho'f njiryerya ahnë a nu'ya uwäm ule hnënjëdëha Wënu na.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: Sariya Moyis gë Wanës Wakasëk, vëfaya gë vëramp, wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpa'yi (1.1-5)

Paryi Pol afayik ye do ile nësëk ya toña ye (1.6-2.21)

Sariya ma ikwëtahn (3.1-4.7)

Uryëñah Pol soje vëvë Galasi (4.8-20)

Soje Agar gë Sara (4.21-31)

Igo afaya (5.1-15)

Imbahn gë Iyir (5.16-6.10);

Wanës watëkwa (6.11-18).

Simpa'yi

¹⁻² Ami Pol herëhnëryidëhu anji kayëte, wuh'në vëvë vacery sali vambë Galasi vi. Yesu Këris gë Wën Rëm le vëhnëndanëka vësëm ya rëhnako, matina hnë vahnë, gena gë fere ahnë liko afayik. Nka'yëryiderun, ami gë vëyënta mën vële yebun ani vi fop:

³ Arabi Wënu na, Rëm fu ya g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëcënihu yam ya! ⁴ Ahwëhn a njëdahnëk nta'wary dëwu na soje cosahnahn inav wameh fu na. Koyëna ntihtëkëfë hnë imëk meh i'yi duniya vë gaki yi, gante ñadëho Wën Rëm fu ka. ⁵ Arabi cëmbënde Wënu na kwëlëkwël! Amina.

Wanës Wakasëk wëdampo fo

⁶ Ami pëmpëhnahnëko soje gante njancërun aravuna Wën ki! Macëku gë ipërëna Këris na, bare wuh'në, tavërun Wanës Wakasëk wadëwu na, waka'wary hnëpa'dun. ⁷ Do ile ye toña ya, umë ye waka'wary gena. Vahnë fo ya'd nkwëcëtëni Wanës Wakasëk Këris na do wa'yëmpa'yëhnhëdëhu. ⁸ Awa ge ahnë yijëk pëyahnënd Wanës Wakasëk wante hnëmpëlëk gë wante fëyayirun ni, wëla nke aryampo hnë fuhnë vëfayik hna ma wëla nke dënk mëleka ile watik g'ambin, arabi ndëwani wëh! ⁹ Tëkëmu fëya'wu do mbokëfu rëfëtanëhnhëndu tame: ge ahnë pëya'dëhu Wanës Wakasëk wanëmpëlah gë wante wawërun ni, arabi ndëwani wëh!

¹⁰ Tame ma'wëhnhëniho vahnë bi yëkëlehnëdëfu? Ma Wënu na ya'dëfu ma'wëhno? Vahnë bi yëkëlehnëdëfu nëñahnëhni g'ami? Ge vahnë rëkakëndëfu yëkëlehnëndu ha gaki, nëñahnëhni g'ami, gekënda aryokunëhn Këris ya.

Wënu na tëhnaka Pol nke afayik

¹¹ Vëyënta mën, ñadëfu ayëtü wapacëk: Wanës Wakasëk wante hnësëhnhëdëmuno na matina hnë vahnë. ¹² Genä ahnë yëdako ma harañëko, bare Yesu Këris yëtëndanëko.

¹³ Nkwëryërun ga nësëde gante nkeho nkeya mën na ante nkobuho hnë ikwëtahn wasëwif na. Njëtërun gante koroteyehnhëdëfuho d'us cery sali Wënu ya do njëkëlehnëdëfuho rëkwehnu ka. ¹⁴ Hnë wati rac, ntëbëbuhëhniho hnë ikwëtahn wasëwif hna vëjarënda mën wasëwif vëyabah. Ha, njawëñëbuhö namu warëm fu wä. ¹⁵ Bare Wënu na tëhnakowo kobëri nte nkobuho nagila na do, g'ipërëna dëwu na, macëko soje ryokunëhnhëdëwa. Do ante tükëko wati na, ¹⁶ nëñëkawo njëtëndanowa Aju soje yiwu fëya'wëhni vële wok vëyena wasëwif va. Awa, hnë wati rac wëla aryampo tëyëlewawohna nkabo ile rëfëko liwu ya. ¹⁷ Wëla Yerusalem hna dënk yilëwöohna soje

hnulëfu vële ryënkwëko nkeni vëfayik va. Bare tan njibuho Arabi hna, tac vokaŵ Damas.

¹⁸ Tac, ante ndëcëko wabëhn watar ŋa, njibu Yerusalem soŋe yëtëlëfu gë Piyer, do wafac ipëhw g'imbëd yëwëlahnëbunëho. ¹⁹ Hnë wati rac nulëwaŵohna afayik ahawary; Sak fo nubuhö, aheryu Ahwëhn a. ²⁰ Ile herëndëmu yi toña ye, gena wamër. Wënu ŋa sedefe ye. ²¹ Ga matëfu hnam umë yibu hnë waresiyo Siri do Silisi hna. ²² Hnë wati rac fop vëvë vacery sali vambë Yude va vëyëtëlowohna. ²³ Wanës ŋa fo nkwëryëdëniho ga nësëde: «Ale horoteyehnëdëhëfuno ŋa, fëyahndëf tame ikwëtahn nte njawërdëdëho tëkwëhn ŋa», ²⁴ do cëmbëdënihawo Wënu ŋa soŋe lëmën ŋa.

2

Pol gë vëfayik vëyëntaŵ va

¹ Tac, ga ndëcëk wabëhn ipëhw gë wahnah (14), më vokaŋu Yerusalem gë Barënbabas; njobunëhawo Tit fëna. ² Mbokaŋunëho kabi Wënu ŋa yëtëndanëkowo yiwu. Hnam, hnë humbar hunte varëbunëho fuhnë fo, nësëhnëbuhëhniwo vële fëlayik had vësankaf cery sali va Wanës Wakasëk wante fëyadëfuhëhni vële wok vëyena wasëwif va. Ñadëwöohna doku ile libu kobëri ŋa hafo dol yi nke nafa këm. ³ Tit, nte yëbunëho ŋa, mama nkeho gërek, porosinjilohna dënk soŋe káci. ⁴ Nkwajëla soŋe háci ŋa nkeho kabi vële wok vëhwëtahnëna paryi rënkëko fagant fu. Njijëniho njëkëtehnani njëtahnëni gante ntidëni ntihëtahnëni ige afaya fu ka nte hnuŷabun hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris ŋa; ñadëniho mbok ntinihëfu vëramp sariya. ⁵ Bare maŵëntëfuniwohna vëyi vahnë, wëla wati ryampo, soŋe nko ayawënhënahniwo toña Wanës Wakasëk ŋa.

⁶ Age vële fëlayik had vësankaf cery sali va ye, ile nkeniho ŋa kwëhnana nafa soŋe lëmën kabi Wënu ŋa yëkëdina ile nke ahnë. Vëyi vahnë vëwënhënlöohna ñoñ ile haraŋëdëfuhëhni vahnë. ⁷ Nuni Wënu ŋa payëkowo yiwu fëyaŵëhni Wanës Wakasëk ŋa vële wok vëyena wasëwif va, gante payëkawo Piyer pëyahni wasëwif ka. ⁸ Ale lika Piyer afayik wasëwif, umë liko ami fëna afayik vële wok vëyena wasëwif. ⁹ Sak gë Piyer do gë San, vële fëlayik had vësankaf cery sali va, njavëtëni doku ile kwëtëhnahëko Wën ŋa; më njelëhnënihëfu wëbák va fëlalëfu ami gë Barënbabas tufahnëni nkehahn dahëse maŵal yëbëlan fu. Koyëna, maŵalëbunëho fuhnë fop soŋe fuhnë yifu gë vële wok vëyena wasëwif, vëhni njini gë wasëwif. ¹⁰ Inë ryampo fo ye ile tëyënihëfuno ŋa: umë ye ryënkwëtandëfuni vëhaŷëhnah vëvë cery sali lëw hni va, do ami fëna umë ŷankahnëkowo lindu.

Pol niradëha Piyer

¹¹ Bare ante tëkëko Piyer Antiyoŋ ŋa, nirabuhawo satën fo, kabi ntëntëdëho. ¹² Ani gë tëkahnëndëni vële payëko Sak va, vële yawënëk namu háci va, Piyer gë vële wok vëyena wasëwif va tokëlahnëndëniho; bare ga tëkëni vëracc, pëgwëko pitandëhni, golohna tokëlahnëndëni, kabi ntakëkawo. ¹³ Wasëwif waŷëntaŵ wale hwëtahnëkawo Yesu ŵa tëfaryënihawo Piyer hnë nkeya meh ntëwu hna, hafo Barënbabas fëna tëfënti nkeya tac!

¹⁴ Bare ga nubu vërfëna toña ile karaŋëd Wanës Wakasëk ŋa, nirabuhawo Piyer tase vahnë fop lehnëwa: «Ge wëjë ale ye sëwif ŋa, nufëru nkeya vële wok vëyena wasëwif va, awa hak kodu aforosinjëndëhni vële wok vëyena wasëwif va nufëni nkeya wasëwif?»

¹⁵ Fuhnë, wasëwif hnaginëkëfu, geyilënëhna vële wok vëyena wasëwif, geyilënëhna vëwën. ¹⁶ Njëtinëk wapacëk, Wënu ŋa dehnëdilahna ahnë catëk kabi maŵëhnëk sariya Moyis, bare ntehnëdëha catëk kabi kwëtahnëka Yesu Këris. Fuhnë fëna gë ikwëtahn Yesu Këris ŋa njavëtinëkëfu catinëk gena g'imawëhn sariya Moyis. Toña ye, Wënu ŋa dehnëdilahna wëla aryampo catëk kabi maŵëhnëk sariya Moyis ŋa.

¹⁷ Bare ge kwëtahnëka Yesu Këris soŋe ntehninëfu catinëk, do njavëtate vëwën yeyinëk had vële wok vëyena wasëwif va, umë ntehnëde bi Këris ŋa liyehndëhëfu wameh? Muk! ¹⁸ Age mbokanëbu sariya Moyis le ravëbu ŋa, ntiyadëfu ale wok tëfëna sariya. ¹⁹ Toña ye sariya ŋa njonëhniko icëm. Cëmëbu soŋe lëwu. Do tame ntidëfu fop ile hnëŋëdëha Wënu ŋa. Gë Këris ŋa cëmëlahnëbun kërëwa hna. ²⁰ Nkobo yënëndu, bare gena ami wok yënëd, Këris ŋa yënëd hnë ami. Tame, nkeya mën mba vahnë ŋa, ankeya kwëhn g'ikwëtahn Ajë Wënu ŋa ye, umë ale ŷahnëko do yëdahnëk ntaŵary dëwu ŋa soŋe lëmën. ²¹ Dihëtëda nafa ile ntinëhnëkëfu Wënu ŋa. Toña ye, ge sariya ŋa satënëd, awa icëm Këris ŋa kwëhnana nafa!

3

Sariya ma ikwëtahn

¹ Wuhnë wëvë Galasi vi, nambërun hakili! Mo ga havëku? Tufëmu wapacëk Yesu Këris pakiko hnë kërëwa hna! ² Uwi rêy fo yadëfu alëkwawuno: g'ima wëhn sariya na bi nuñarun Iyir Wënu na ma g'ikwëtahh Wanës Wakasëk na nke? ³ Hak kodun ahnambu hakili aki? G'iyir Wënu na pëgwërunëho; tame ñadun bi afuhnawu gë wëfanka hun wä dënk? ⁴ Ile hnrurun do yëtërun yi fop, kwëhnana bi nafa? Diyahnëlohna koyëna nke! ⁵ Gena bi Wënu na njëdaku Iyir na do ntid hnë wuhnë viyë wifëmëhna hna? Soje ile wawëndun sariya ya bi ntid virac, ma kabi Wanës Wakasëk na hwëtahhërun?

Ahnë catëdina gë sariya

⁶ Yëkëryina Abëraham: «Më kwëtahhëna Ahwëhn a Wënu na do Ahwëhn a Wënu na soje rac catahnhëna g'Abëraham.» ⁷ Awa, tëfëka ayëtu iyin: wële hwëtahhëna Wën va fo ye wëva Abëraham va. ⁸ Do fëna Vikerëh va mbiyëk ga nësëk, Wënu na catahnhëna gë wële wok wëyena wasëwif va soje ikwëtahh dëw hni na. Soje umë ye, pëyahnik Vikerëh hna Wënu na ntehnëkawo Abëraham kobëri fo: «Soje hu ya ndëwadëfuhëni wabulunda na fop.» ⁹ Awa, wële hwëtahhëk va, Wënu na ndëwadëhëni had gë Abëraham ale hwëtahhëko ka.

¹⁰ Fop wële ntiyahnhëk sariya ya catënhëdëhëni va hn'idëwan meh Wënu na nkeni, kabi kerik hnë Vikerëh hna: «Meka ale wok tëfëdina kwëlékwël fop ile herik kayëte sariya hna.» ¹¹ Do tëk pac, sariya ya catënhëdëna ahnë haryënk wën hna. Vikerëh va nësëk: «Ale satëk g'ikwëtahh nkod kwëlékwël.» ¹² Bare sariya ya nempëlëk g'ikwëtahh na. Vikerëh va më lhanëk: «Ale lik ile ntehnëk sariya ya, nuñad uwám paryi wä.» ¹³ Këris ya cosahnëk soje pëhëtahhëfu hn'idëwan meh Wën nte njojëk sariya na; mawëk nke idëwan meh Wën nte rëfëkawo nuñayin na. Vikerëh va pëyahnhëd: «ale-wo-le hanjëde hn'atëh* hna ale ryëwanik wëh ye.» ¹⁴ Rac nke koyëna soje wële wok wëyena wasëwif va nuñantahhëni gë Yesu Këris idëwan përen nte ntehnëko Abëraham njëdäde na. Awa g'ikwëtahh na, nuñadun Iyir Ipacah nte ntehnëk Wën njëdäfhëd na.

Sariya gë ile ntehnëk Wën njëdädhëna Abëraham

¹⁵ Wëyënta mën, yëkënhëfu ile ryëcëtaad hnë duniya li: ge ahnë a kahnëndëk akwëtëla soje wadëwu na gante canëk ka, ahnë kodina nkwaj watac ma nkwën iñë. ¹⁶ Awa, Wënu na ntehnëko ntinëhnhëdëhëna Abëraham viyë wifëren do gë ale hngëde hnë umë ya. ¹⁷ Vikerëh va dehnëna: «gë wële hngëde hnë umë va», had wëjë lehnëk vahnë wëyabah ye, bare «ale hngëde hnë wëjë», umë fëhnëtanëd aryampo fo ye: umë ye Këris ya. ¹⁸ Awa, ile hnësëhnhëdëmu ya, umë ye: Wënu na gë Abëraham kahnëndëko akwëtëla ntëwu na ten, tac, ante nuñako kwëtëla na wabëhn wakeme wahnah gë wafëhw warar na (430), tëkiko sariya Moyis ya. Bare wëla toye kodina nañët nafa akwëtëla na do ntihët ile ntehnëkawo Wën Abëraham ya. ¹⁹ Ge gë sariya ya nuñade dëw na, awa godina gë ile ntehnëkawo Wën Abëraham ya. Bare gena koyëna. Soje akwëtëla na njëdëka Wënu na Abëraham dëw na.

²⁰ Awa, ye yeho doku sariya Moyis ya? Nkwëniko soje vankeya vameh vahnë hafo tiki ale hngëde hnë hnënk Abëraham ya. Soje lëwu ya ntiko Wënu na ile ntehnëkawo Abëraham ya. Iyi sariya, wamëleka yëtëndanëkawo Moyis do umë yeho ahnësëhn vahnë ya. ²¹ Bare ante kwëtëldëfëniho Wënu na gë Abëraham na, Wënu na balëlawohna gë ahnësëhn; paryi nke Wënu na, umë fo hahnëndëko.

²² Tame, sariya Moyis ya nkwajëk bi ile ntehnëka Wën Abëraham ya? Muk! Ge sariya ile kahnëndëk Wën gë Moyis ya kokënd njëdähni vahnë va uwám paryi wä, awa ahn'a ntehnëde sariya ya kod catëna. ²³ Bare gena rac. Vikerëh va tufahnëd duniya yi fop hnë imëk wameh hna nke soje Wënu na ntihah ifëren ile ntehnëkawo Abëraham ntinëhnhëdëhëni wële hwëtahhëna va soje ikwëtahh dëw hni Yesu Këris na.

²⁴ Ani gë tëkahnindo Këris ya, umë ale rëfëko kwëtahhëni, sariya ya likëfuno wëramp, hafo hale njëtëdaninëkëfu ikwëtahh tac. ²⁵ Koyëna sariya ya yeho had ayëka fu ya hn'inkawë nte fafarëkëfu Këris hna, catënahhënhëfu g'ikwëtahh. ²⁶ Tame, Këris tëkik, tëfëka kwëtahhëna; goyilënhëna hn'iyëka sariya hna.

²⁷ Fop vutah Wën yerun soje ikwëtahh hun Yesu Këris na. ²⁸ Wuhnë fop njaryirun tufahnahni gë Këris ya nkerun, umë sudarun. ²⁹ Tame wuhnë fop aryampo yerun hn'ifëmënkël gë Këris. Soje umë ye sëwif ma ale wok gena sëwif gona, aramp ma ale ye afaya gona, asan ma asawal gona. ³⁰ Do ge Këris ya hwëhnhëku, awa wëva Abëraham va yerun do nuñadun idëw na gante ntehnëk Wën ka.

☆ 3:6 3.6: Wapëgwala 15.16 ☆ 3:8 3.8: Wapëgwala 12.3; 18.18; 22.18 ☆ 3:10 3.10: Divëta Sariya 27.26 ☆ 3:11 3.11: Abakuk 2.4 ☆ 3:12 3.12: Soje Walewi 18.5 ☆ 3:13 3.13 Ale-wo-le hanjëde hn'atëh: Mëntëndëlehnik gë kërëwa ya. (Divëta Sariya 21.22-23) ☆ 3:16 3.16: Wapëgwala 12.7

4

Vutah Wën

¹ Awa, ile hnësëhnëdëmu ÿa, umë ye: ge ale rëfëka ntëw ÿa fatah fo wok, umë vēhnëmpëlëna gë aramp, mama nkehahnëk umë ale hwëhnëk fop ÿa. ² Tëfëka mavēhnëhni vēle wënkëka umë gë vilëwū va hafo tēk wati ile kahnëndëk rëmu ÿa. ³ Koyëna nke soje lëw fu ÿa fëna. Kobëri ña had vutah nkeyinëko, wënamu wavë duniÿa wī likëfuno vēramp. ⁴ Bare ante tēkëko wati le kahnëndëk Wën ÿa, payikawo Aju: naga asëval, do mavēko nke hnë imëk sariya Moyis hna. ⁵ Njijëko soje pehëtëhni vēle tampëko sariya va, do kolahnin nkeyin vutah Wën. ⁶ Soje tufahnahn vutah vuntëwu yerun, Wënu ña cañetik Iyir Aju ña walawary walëw fu hna, Iyir nte ryekayehndëhëfu: «Apa! Rëm mën!» ⁷ Koyëna, ale-wo-le hnë wūhnë gona aramp, bare fatah Wën ye; do kabī vutah vuntëwu yerun, Wënu ña njëdadëhu idëw nte warunjik soje vutah vuntëwu va.

Uryëñah Pol soje vēvë Galasi

⁸ Kobëri ña, yëtëlunawohna Wënu ña do vēramp wamën wale wok gena wamën paryi yerunëho. ⁹ Bare tame njëtërunëha Wënu ña, do Wënu ña yëtëku ntëbu dūs. Awa, hak kodun avoku awawëhnëndu wënamu wale wok kwëhnana imëk gë nafa? Vëramp vēlëw hni bi ÿadun avokawu? ¹⁰ Ntënenërun dūs wafac wëryampo gë wadepera wëdampo gë wëwati wëryampo do gë wabëhn wëdampo! ¹¹ Nkehahnahnëko antë ambër mën ña nke nafa këm soje lëw hun ÿa!

¹² Vëyënta mën, këlamu geryin afaya had ami; gena bi gwëcëtabu yewu had wūhnë, vēle wok geluhna hnë sariya hna? Kobëri ña ñoñ diluhna ile lavëko. ¹³ Njëtërun, soje ile resëbuho ÿa wohahnëbuho ÿal hun hna tac fëyawu Wahnës Wakasëk ña ryënkwëryënk wū ÿa. ¹⁴ Imbahn mën ña gwamëlohna njëki, bare kehalunohna, kayahnëluhna fëna g'ami. Bare kacaranëhowo had mëleka Wën ma had Yesu Këris dënk. ¹⁵ Natëkuno dūs! Kodëfu hnësëhnu uñi cedëya: ge kokëndunëho alokëtawu vinkër hun vi ayëdawuno, ntikëndunëho. Ye lë fëlaku tame? ¹⁶ Ayew hun bi yëbu kabī toña ÿa fëyadëmu?

¹⁷ Vahnë vēle wayëmpaÿendëhu vi ñadëni dūs nuÿanihu, bare iña dëw hni ña yivëna. Pitëndëlehnënihëfu ñadëni soje ayehahnu gë vēhni. ¹⁸ Njivëk iña dūs ña ge fërënak ÿadū. Do iña tac nte hwëhnarunëho nte nkelahninëko ña tēfëka aworyeru kwëlëkwël. ¹⁹ Vutah mën, mbokëbu horotëndu g'ahawary soje hun ÿa, had asëval hnagëd, hafo pac padëku nkeya Këris ña. ²⁰ Ñakëndëbu dūs nkelahnin hnë iÿi wati soje hnësëhnu nësa njamah. Pëmpëhnahnëko dūs soje hun ÿa.

Soje Agar gë Sara

²¹ Pëyaryino, wūhnë vēle pecehnëk ayewu hnë imëk sariya Moyis vi, gwëryëd'iluhna bi ile kerëk Moyis ÿa? ²² Hnë kayëte wanës Wën hna kerik: «Abëraham vucan vuki nuÿako: fëndampo gë Agar nte yeho aramp ña, fëñëntaw fa gë Sara nte yeho asëvalu ÿa.» ²³ Fandënkwëryënk wū hnë iña asan g'asëval nagiko, bare fakigëna fa soje ile nësëko Wënu ña nagahniko.

²⁴ Watac nke ile pëhnëtanëd: vēÿi vēsëval vēhi, had vakwëtëla vaki nkeniho. Agar ye had kwëtëla mbë Kuñ Sinayi ña, hn'ile njëdäkawo Wënu ña sariya ÿa Moyis. Umë hnagëdëhëhni vēramp va. ²⁵ Agar ye Ikuñ Sinayi nte ye Arabi ña. Do fëna umë fëhnëtanëd inaw Yerusalem bë tame ñi. Umë aramp ye gë vēle lëdëk hnam va had gante nke Agar gë vutah vuntëwu va. ²⁶ Bare Yerusalem vē g'ambin ÿa gena aramp do umë ye hnëm fu ÿa. ²⁷ Vikerëh va pëyahndë:

«Natëryiÿi, wëjë asëval ale wok kwëhnalihahna fatah! Dekary uhnatah wā, wëjë ale wok yëtëlihna ulav d'onk hnag!

Wëjë ale ravik a, vutah hu va yañëd dūs ntëbini vutah asëval ale hwëhnaka asan.»

²⁸ Do wūhnë, vēyënta mën, vutah Wën yentirun had Isak, gante ntehnëkawo Wënu ña Abëraham ka. ²⁹ Awa fante hnagiko hnë ñahnël asan gë asëval, këm fo ntidëhawo fante hnagiko gë Iyir Wënu ña, do koyëna nkok ha gaki.† ³⁰ Awa, ye ntehnëk Vikerëh va? Më lehnëk: «Daryehna asëval aramp aÿi g'aju, kabī aju asëval aramp aÿi tēfëlahna nuÿanti idëw ajë asëval ale wok gena aramp aÿi.»‡ ³¹ Awa, vēyënta mën, fuhnë geyilënëhna vutah asëval aramp, vutah asëval ale ye afaya ÿa yeyinëk.

* **4:10** 4.10 Pol nësëd soje viyë vile ntidëniho wasëwif wā do vile wok tēfëlahna ma vēni vēvë Galasi va. † **4:29** 4.29 Awa fante hnagiko hnë ñahnël asan gë asëval, këm fo ntidëhawo fante hnagiko gë Iyir Wënu ña, do koyëna nkok ha gaki. Soje ile ryëcëtak fagant Isëmayel gë Isak rëfëtayik ani. (Wapëgwala 21.9) ‡ **4:30** 4.30 Yëkëryin iÿi yëb Wapëgwala. 21.10

5

Igo afaya

¹ Soje ige afaya ña pehëtëkëfu Këris ÿa. Awa, yaŵënyarin! Antë aŵaŵu avokawu aÿabiwu gë vankëna utamp!

² Nëparyino! Ami, Pol, ntehnëdëmu: ge háci ÿa hwëtahnërun, awa Këris ÿa bokëdina kwëhna nafa soje hun. ³ Do mbokëdëfu hnësëhnu wapacëk: asan ale-wo-le ÿad káci, sariya ÿa fop rëfëka ntënen. ⁴ Wuhnë vële yëkëlehnëd asatu haryënkW Wën hna gë sariya ÿa, pitëlërun gë Këris ÿa; goryaryëluhna ile njëdakuno Wën hnë Këris ÿa. ⁵ Bare fuhnë, Wënu ña hwëtahnëbun ntid sat fu haryënkW lëwu; napëdëfun rac gë idëma Iyir Ipacah iña. ⁶ Ale ye hnë bëmënkël gë Yesu Këris hna, kácik kácina umë kwëhnana nafa! Ihwëhn nafa ÿa, umë ye: ikwëtahn nte rufahnik g'inañ ña ye.

⁷ Gwër kahnëtarunëho! Awa mo yëdëhnëku nkaŵ ña soje memaÿehnahnu arëfu toña ÿa? ⁸ Ile porosinëdënihu vahnë ÿi matina hnë Wën le rëhnaku hna! ⁹ Ntehnëde: «Levir toyë matëndëd fop ile hnëgwik ÿa!»* ¹⁰ Ami, Ahwëhn a njëdako ikwëtahn soje hun ÿa: pacëko nahadun gë ami ki. Awa ale-wo-le waÿëmpaÿëndëhu ÿa, pinjëde, gante-wo nke ka. ¹¹ Do ami, vëÿënta mën, tëfëka kácini catahnëni bi wobu haranjëndëwëhni vahnë va? Ge koyëna nkekënd, gokënda horotehnëndewu? Wati rac vahnë va davakëndilëhniha g'ami kabi rëkakëndëwohna fëyahndëdu Këris ÿa cëmëk kërëwa hna. ¹² Vële waÿëmpaÿëndëhu soje háci va arabi ntëpëtanu fop vëhni dënk!

¹³ Wuhnë, vëÿënta mën, macirun soje ayewu afaya, bare iñi ge afaya, antë njëdaŵu fere alihahnëdu ile ñad ikihn vahnë nte watik mbahn hna! Geryin vëryokunëhnl gë iña ña. ¹⁴ Sariya Moyis ÿa fop hn'anji kwëda fo pankëlëk: «[Jahnëryehna aÿënta hu ÿa had wëjë dënk.»* ¹⁵ Bare ge ñarëlëdun do asemëlëndu, awa kwëtëryin hakili, ge gena umë mbëvehnlëdun.

Imbahn gë Iyir

¹⁶ Awa wëli ile lehnëdëmu ÿa: tavëryina Iyir Ipacah iña njasary duniÿa hun ÿa, koyëna, tëfëdiluhna ile ñad ikihn vahnë nte watik mbahn hna. ¹⁷ Viña vitac wëtëd g'ile ñad Iyir Ipacah iña, do Iyir Ipacah iña mëtëdëni g'imbahn iña; ñewëläni d'us, soje umë ye kodiluhna aliwu ile ÿadun ÿa. ¹⁸ Bare ge Iyir Ipacah ña yasaryëdëhu, goluhna hnë imëk sariya hna.

¹⁹ Tëk nunde d'us ile ntiyehndëhëfu ikihn vahnë nte watik mbahn hna: ndakëntal nte ñewëk Wën gë nkeya kayak do gë tonkah, ²⁰ icëmb ile wok gena wën paryi, gë akavëla, gë iñëw vëÿënta hni, gë wasonko, gë iñëwary, gë iyap, gë iña dëb vëÿëntaw, gë icënkwendëlehn do pitëndëlehn vahnë; ²¹ iña ile kwëhnëni vahnë, use uñen d'écët, itok d'écët do viÿë vihawary vile wëntëlëk gë viÿë ki. Awa tame kwëtëryin hakili soje waji gante nësëhnëmuno kobëri ka: vële lid koyëna va vëhnuÿadina ÿëŵa Inaw Wën hna.

²² Bare wëli ile nagëd Iyir Ipacah ña ahnë hna: iña ña ye, gë uhnatah wä, gë yam ÿa, gë duñëna ña, gë iguk ntawary ña, gë ikwëhna nëf ña do gë ikwëtahn ña, ²³ ipëréna ña do gë ipëla nkaf ña. Sariya ÿa ñewëlähniha vële ye aki va! ²⁴ Vële kwëhnëk Yesu Këris va pakëni kërëwa hna fop ikihn vahnë nte watik mbahn hna gë fop viña vidëwu va. ²⁵ Age gë Iyir Ipacah ña njënëden, mawëñëfu njasaryëdëfu. ²⁶ Antë naÿënanden soje viÿë vile wok kwëhnana nafa! Antë konkënden! Antë iñëwary nke yëbëlan fu!

6

Idemal

¹ Vëÿënta mën, ge ahnë pëlayik ga ntëntëd, wuhnë vële njasaryëd Iyir Wën va bokaryëryina hn'ankaw përen hna; bare tëfëka nke gë wanës wanëjah. Kwëtëryin d'us hakili, antë aŵaŵu yëkëhnahn ña wuhnë fëna. ² Demalëryindën wuhnë fop: do koyëna, mawëhnëdun sariyaKëris ÿa.* ³ Age ahnë ntiyahnëka iñë nke, awa gel iñë, nkaf ntëwu ña dënk tokak! ⁴ Arabi ale-wo-le pëcëta wapacëk gante ntid ka doku ile kwëtëhnahnëka Wënu ña. Ge nëjahnéka gë watac, awa tëfëka nëjahna minu fo, hara mëntëndëlehnëna g'ile ntidëni vëÿëntaw va. ⁵ Ha, ale-wo-le sah lëwu ÿa rëfëka nti.

⁶ Arabi ale haranjëde wanës Wënu ña caha ale haranjëdëha ÿa fop ifëren ile kwëhnak ÿa.

⁷ Antë arokayiwu: Wënu ña yafanjëdena. Ahn'a ile nadëk ÿa mbarëpëd. ⁸ Ale hnadëk soje natëndan ile hihnek mbahn dëwu hna, ahnë arac icëm iña mbarëpëd; bare ale hnadëk soje hnatah Iyir Ipacah ña, ahnë arac uwám sër wä mbarëpëd. ⁹ Dindëñëfu

ufērēn hara cilētayilēnhna; kabi ge cilētayilēnhna, mbarēpēden ge wati ŷa tēkēk.
¹⁰ Awa, hnē wafac wale wokēfu ḏuniŷa li, ḏokuḏēnfu soḡe ufērēn vahnē fop, do kas
 soḡe vēle vankinēk kwētahn va.

Wanēs watēkwa

¹¹ Tame, yēkēryin viḡi viker vicankaf, gē wēbák mēn ḡa dēnk kerēhnēryidēmu!

¹² Vēle forosiḡēḏēhu aháciwu va, vahnē vērac ḡadēni naŷēnahnēndēni háci hun ŷa. Iryampo le ḡadēni ŷa, umē ye: kehahnēni antē korotehnini soḡe ikaraḡ vahnē icēm Kēriskērēwa hna. ¹³ Vēle forosiḡēḏēhu aháciwu va vēwawēhnēna vēhni dēnk sariya Moyis ŷa! Naŷēnahnēndēni fo ḡadēni aháciwu. ¹⁴ Ge ami ye, icēm Ahwēhn fu Yesu Kēris kērēwa hna fo hnaŷēnahnēḏēfu; kabi, rac liko had viŷē vivē ḏuniŷa vi cēmēk soḡe lēmēn, do ami fēna, had cēmēbu soḡe viŷē vi ḏuniŷa vi. ¹⁵ Háciru kácilihna umē fop kwēhnana nafa! Ihwēhn nafa ŷa, umē ye arabi Wēnu ḡa ntifu ḡ'ahawāry. ¹⁶ Soḡe Isērayel ŷa, bulunda Wēn ŷa gē fop vēŷēntaw va, wūhnē vēle rēfēḏ iŷi siyab va, arabi Wēnu ḡa maŷēryanēhnu yam ŷa gē kaŷēhnahn dēwu ḡa.

¹⁷ Tame, antē ahnē mbok njonēhne ryēñah, kabi vandag vante hnuŷaḑu soḡe Yesu va yeho mbahn hna.

¹⁸ Vēŷēnta mēn, arabi ipērēna Ahwēhn fu ŷa Yesu Kēris nke gē wūhnē! Amina.

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Efes Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol hërëhnëkëhni anji kayëte vële hwëtahnëk hnë nkol Efes hna. Bare vikerëh vicër vindaw hn'inji kayëte nësëna soje Efes. Mpëd umë yak kayëte ni cahini vëvë vacery sali vajabah vamb nkal Asi Toy va fop. Anjiko Efes hna wati nte njasëdëho nkaŵ ntëwu kigëna ja (Vantiyehn 18-20) do wati nte mbokako rarëna ja añëwëko hnam wabëhn watar. Akerëk mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ja) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ja).

Pol kerëk anji kayëte gante ndënkwëtehnahnëdëhëhni vële hwëtahnëk va bi vëhni mo yeyinëk paß gë Këris. Fop kayëte ni nësëd ibëmënkël fu gë Këris ja do karanjëdëhëfu ibank nte rëfëka kwëhnalin gë umë. Iyir Ipacah ja ryemadëhëfu njahnëlënden do maŵëhnëlënden: ten wäsëwif ja gë vële wok vëyena wäsëwif, tac yëbëlan fop vële hwëtahnëk hnë cery sali va, yëbëlan vësëval gë vësan hni, vutah gë warëm hni do gë vëramp gë vële hwëhnëkëhni.

Pol nësëd soje doku Sintani ale yëkëlehnëd tavëtehnëni vahné va inji bëmëkël. Akaranjëdëhëfu hak mëтарыëden iyi wët hn'ile njëdadëhëfu Wën viwëta: toña, usatah, fanka pëyahh Wanës Wakasëk, ikwëtahn, ipëh. Atehnëdëhëfu njëfayin wati-wo-wati.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: uyas, ile soŵiko, fanka.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Ibëmënkël wäsëwif gë vële wok vëyena wäsëwif Këris hna (1.3-3.21)

Ibëmënkël ßulunda vële hwëtahnëk hna (4.1-6.9)

Ibëmënkël vële hwëtahnëk

Wët ikwëtahn (6.10-20)

Simpaÿi rëkwa (6.21-24)

Simpaÿi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris kafi Wënu ja yak koyëna, kerëhnëdëmu wuhnë vëfacah do vële hahnëndahnëka Yesu Këris: ² Arabi Wënu ja, Rëm fu ja g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ja!

³ Cëmbënëfuna ale ye Wën gë Rëm Ahwëhn fu ja Yesu Këris! G'ibëmënkël fu gë Këris ja ndëwak vintaŵary widëw fu va gë fop wafëwara wadëwu wade watik mbin hna. ⁴ Ani gë ntihahnënd ðuniya ja Wënu ja rëko tëhnafu, g'ibank fu gë Këris, ðanko nkehahnin vëfacah do vële wok vëhwëhnana dahëse weh haryënkw lëwu.

Hnë injahn hna, ⁵ rëko tëhnafu nkeyin vërahu gë fere ibank fu gë Yesu Këris. Rac ye ile ñadëho Wënu ja do pëhnako nti ⁶ ðanko cëmbinëhna soje ipërëna camah dëwu nte njëdäkëfu aki fo hn'ibëmënkël fu g'Aju aÿahnik a! ⁷ Hn'ibëmënkël fu hna gë umë, gë sat lëwu ja pehëtinëkëfu, tavëhninëkëfu wameh fu ja. Aki Wënu ja tufahnëk had gante naÿëk ipërëna dëwu ka. ⁸ Njëdäkëfu ðus ipërëna tac do ntik rac gë fop yasery do hakili fërën. ⁹ Ha, njëtëdanëkëfu ile ñadëho ja, ile soŵiko ja, ile pëhnako, hnë përna dëwu hna, nti hnë Këris hna. ¹⁰ Ile pëhnako ja ntiyehnéd ge wati ja padëk: rac ye ßarëp hnë asankaf aryampo fo, Këris, fop vile yehëhna mbin hna do nkal hna.

¹¹ Hnë ibëmënkël fu hna gë umë, nuÿafun lëw fu ja, gante pëhnako Wën ka. Rëkëd ntind fop kafi pëhnako do ñak koyëna ¹² ðanko icëmb ntëwu ja njëwi soje fuhnë vële ryënkwëk hwëtahnëka Këris va.

¹³ Wuhnë fëna, ante nkwëryërun wanës toña ja, Wanës Wakasëk wante fehëtëku ja, kwëtahnërunëha. Hnë ibëmënkël hun hna gë umë, wuhnë fëna njëdayirun iyavëta ile ntëhnëkuno njëdadëhu ja, iyavëta rac ye Iyir Ipacah ja. ¹⁴ Umë ye sah ryënkwëryënkw hnë idëw nte hnapëden hafo nuÿayin fop ile ntehnëko Wënu ja njëdadëhëfu. Iÿin fop soje icëmb ntëwu ja njëwi ye.

Iyëfa Pol soje vëvë Efes

¹⁵ Soje rac ye, ami fëna, kobëri ga nkwëryëbu ga nësëde soje ikwëtahn hun ja hnë Ahwëhn fu Yesu do injahn hun vëfacah fop ja, ¹⁶ camehnëdëfuha kwëlëkwël Wënu ja soje hun ja. Anahadëmu wayëfa mën hna. ¹⁷ Tëyëdëfuha Wën Ahwëhn fu Yesu Këris ja, Rëm le hwëhnëk icëmb ja, njëdäwu iyir yasery g'itufëhnahn nte yëtëdanëdëhëhuna Wënu ja. ¹⁸ Tëyëdëfuha ntancën wahakili hun wa gë humpen Iyir

Ipacah ɲa, soɲe ayētu itama nte njeɖfaku imac ntěwu ɲa, g'uvetak icěmb ntěw děwu ɲa, antěw nte cahědėhu gė vėfacah vėyěntaw va, ¹⁹ do gė fanka samah lėwu soɲe fuhnė vėle hwětahnėk va. Fanka farac ye fale ²⁰ vokaryika Kėris fagant vėsėm do ntañėnda farėhw lėwu hnė mbin hna, ²¹ cėpėk inaw ɲa fop, cankaf, fanka, gė fop uwėka do fop wamac wale hode maci hnė iyi duniya bare fėna duniya ile yejėk yi. ²² Ha, Wėnu ɲa hwětėk fop hnė wakwėr Kėris hna. Umė ale sėpėk fop, Wėnu ɲa njeɖfahnėka nke nkaf Cery Sali ɲa. ²³ Vėle hwětahnėk va ye mbahn Kėris ɲa, do Kėris hnė vėhni ntėɖėk; padėnėkėhni fop, umė ale fadėnėf fop.

2

Uwám ule njeɖfahnėf Kėris

¹ Do wuhnė, kobėri ɲa ma wėhnhėlunhahna Wėnu ɲa, wala wary hun wa cėmėko soɲe wameh hun ² wante yasahnėɖunėho kobėri ɲa. Atėfėtalahnėɖun vantiyehn vahně vėle ye duniya li. Ama wėhnhėɖunėhawo asankaf wafanka wa weh wale ye ambin. Ayi asankaf ye iyir meh ale ryokunėf aki hnė vėle wok vėwawėhnhėɖilahnė Wėn va. ³ Fuhnė fop nkeyinėko had vėhni, ankentinėkėfuno gante ɲaf ikihn vahně nte watik hnė mbahn ka, antidenėho gante ɲaf vimbahn fu ka do wahakili walėw fu ka. Soɲe ile yeyinėko ya, akėbėnayehninėkėfuno korotin kitij Wėnu ɲa had vėyěntaw va.

⁴ Bare Wėnu ɲa, soɲe ika yėhnhahn cankaf ntěwu ɲa g'ɲahn cankaf nte ɲahnėkėfu, ⁵ fuhnė vėle sėmėko gė wadėnt isadėw fu ɲa, njeɖfakėfu uwám wa gė Kėris ya — ipėrėna Wėnu ɲa fehėtėku. ⁶ Hn'ibėmėnkėl fu gė Yesu Kėris hna, mbėhnhėndėhnėkėfu ndampo fo do ntañėndėkėfu mbin hna. ⁷ Koyėna ntik đanko tufėhni vahně vėvė cahn wa ipėrėna camah g'uhnėfak ule kwėhnhahnėkėfu hn'ibėmėnkėl fu gė Yesu Kėris. ⁸ Kabi, g'ipėrėna Wėnu ɲa pehėtirun, gė fere ikwėtahn hun. Rac matina hnė wuhnė, uyėf Wėnu ɲa ye. ⁹ Rac matina hnė vantiyehn, đanko ahnė antė kumanėnd. ¹⁰ Ha, umė yahanėkėfu; hn'ibėmėnkėl fu gė Yesu Kėris, antikėfu đanko nti hahnin vantiyehn vapėrėn vante kėbėnanėhnėkėfuno kobėri ɲa Wėnu ɲa, đanko njasėnden koyėna.

Fop mbėmėnkėlinėk gė Kėris

¹¹ Soɲe rac, đėnkwėtaryin wanji: kobėri ɲa, wuhnė vėle wok geluhna wasėwif hnagihna; wasėwif wa macėɖėnihu vėle wok «vėhácina» vėhni mėcadėni vėhácik soɲe ile ntik vák ahnė mbahn dėw hni hna. ¹² Hnė wati rac ɲawėrunėhawo Kėris, gentahnilunohna gė bulunda Isėrayel ya, vėhneh yerunėho hnė vakwėtėla gė Wėnu ɲa, nkerunėho duniya li gė itamahn kėm do gė Wėn kėm. ¹³ Bare gaki, soɲe bėmėnkėl hun gė Yesu Kėris ya, wuhnė vėle yeho kobėri ɲa ɲawėt, sat Kėris ya paɲėndajėku.

¹⁴ Ha, umė dėnk ye yam lėw fu ya: mbėmėnkėndėlehnėkėhni wasėwif gė vėle wok vėyena wasėwif. Apėrėkanėk kece ile fitėndėlehnėkėhniwo ya: kece rac ye iñewėl. Gė sadėha mbahn dėwu ɲa ¹⁵ sariya ya g'ile tėyėk ya gė vakwėɖa vantėwu va goryaryėlohnə nafa. Antik aki gante koɖ nti hahn hnė umė wasėwif wa do vėle wok vėyena wasėwif, ahnė hasėk aryampo fo, do koyėna nti yam ya, ¹⁶ do konjėndėlehnėhni gė Wėnu ɲa vėhni vėhitak hnė mbahn ndampo fo, g'icėm ntěwu kėrėwa hna do koyėna ndaw ɲewėl ɲa. ¹⁷ Anji jėk pėyawu yam ya wuhnė vėle ya wėko va gė vėle rėhako va per. ¹⁸ Kabi, hnė bėmėnkėl fu g'umė hna, fuhnė fop, wasėwif gė vėle wok vėyena wasėwif, kodėn pėɲayinėhna Rėm ya, hnė Yir ndampo fo.

¹⁹ Aki, goluhna vėhneh ma vėle ryecalėɖ; bare nkentahnirun hnė bulunda vėfacah hna, wuhnė ye tere Wėnu ɲa. ²⁰ Nkerun cery yėryik do vėfayik va gė wakila ɲa ye sah ryėnkwėryėnk w ya, do Yesu Kėris umė dėnk taka ndėnkwėryėnk w ye. ²¹ Hnė umė cery ɲa fop ɲawėnaɖ do matėnaɖ nke cery pacah hnė Ahwėhn. ²² Hn'ibėmėnkėl hun hna g'umė, wuhnė fėna, nkerun ndampo fo cery nte yėryėɖe soɲe ayewu yėwa Yir Wėnu ɲa.

3

Doku Pol paɖ gė vėle wok vėyena wasėwif

¹ Soɲe rac njeɖfėfuha Wėnu ɲa, ami Pol, ale sėɖik kabi đoku Yesu Kėris ya lidėfu, đanko ryemahn wuhnė vėle wok geluhna wasėwif. ² Akwėtahnėɖu paryi nk wėryėrun đoku ile kwėtėhnahnėko Wėnu ɲa liwu, hnė fėrėnak lėwu hna, gante koɖ nti nėhnahnə ile ɲaf ya. ³ Ha, Wėnu ɲa pidėtėko vinkėr va soɲe njetėndano ile ɲaf nti so wik ya, had gante kerėhnėmu ki gė wanės wante wok yabėna. ⁴ Age karanėrun rac, koɖun ahamahnə hafo bi ne njetėɖu ile so wiko do ntik Wėnu ɲa Kėris hna. ⁵ Kobėri ɲa, Wėnu ɲa tufėliwəhna vahně va iyin ile so wiko. Bare gaki antik Iyir ɲa tufėhni vėfayik vėfacah vėlėwu va do gė wakila wadėwu ɲa. ⁶ Wėli ile pėhnėtanėk viyė vile so wiko va:

gë fere Wanës Wakasëk ña, vële wok vëyena wasëwif va kwëhnani antëw ndampo fo gë wasëwif wã, nkeni mbahn ndampo fo do nkentahnini ndampo fo hnë ile ntehniko ntinëhnedëhëhni hn'ibëmënkël ntëw hni gë Yesu Këris hna.

⁷ Wënu ña, hnë ufërënak lëwu hna, g'antiyehn fanka falëwu fa, njëdako yewu aryokujëhn Wanës Wakasëk. ⁸ Ami, ale ÿak vak hnë fop vëfacah hna, nuÿabu untënah fëyaŵuhni vële wok vëyena wasëwif va uvetak va Këris le wok pudina ⁹ do yetëndanëwëhni vahnë va fop gante ntiÿehnedëf Wënu ña vijë vile pëhnako nti do soŵiko kobëri kantëm hnë umë, ale liko fop vile ye va. ¹⁰ Do ntik rac, d'anko, gë fere cery sali ña, fop vële hwëhnaak cankafo do wëka ambin hna mëk njëtëni usery Wën gë fop wasifa walëwu wã. ¹¹ Hnë vëyin fop tëfëk nahan mbë kantëm ntëwu nte ntiÿehnek hnë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa. ¹² Hn'ibëmënkël fu gë Këris, gë fere ikwëtahn fu hnë umë, kodën pëjajinëhna Wënu ña g'idëkëna fop. ¹³ Sojé waji fop, muntadëmu, antë aresaŵu wahorot wale horotëdëfu sojé hun; umë ye icëmb hun ña.

Uyëfa sojé vëvë Efes

¹⁴ Sojé rac ye andëkwëhnedëfu haryënk Wën Rëm, ¹⁵ ale yëdahnëk wac watere wabë g'ambin gë nkal. ¹⁶ Ha, atëyëdëfuha njawënu gë fanka mbery hun hna gë fere Iyir ntëwu ña, had gante naÿëk uvetak icëmb ntëwu ña. ¹⁷ Koyëna, Këris ntëdëk hnë wasakahn hun hna gë fere ikwëtahn ña, afëlu vënkahn hun va do ayëru fop uwám hun wã hn'ijahn hna, ¹⁸ akwëhnaadun aki fanka aŵëryahnu, gë fop vëfacah va, ile ye iyank, iyary, iyihñ do itëw ijahn Këris ña. ¹⁹ Ha, ayëtu ijahn Këris ña nte ryëcëtaf fop uyët, d'anko ayewu vëfadah had gante padëk Wën ka.

²⁰ Wënu ña, gë fanka falëwu fale ryokujëd hnë fuhnë, kod nti ntëbi vile ryëyëdenëha va ma vile hnahadën va, ²¹ icëmb ña nke gë umë hnë cery sali do hnë Yesu Këris hna, sojé walape wã fop, dol do gë kantëm. Amina.

4

Imac bëmënkël hnë cery sali

¹ Sojé fop vëyin dënk, ami, ale sëdik kabi doku Ahwëhn a lidëfu, ankaÿëtaðëmu: yasëryin had gante macëku Wën ayasëndu. ² Geryin vële wok vëhumadina, vëñëjah do vëryuñënak; mënkwlëryin ijahn hna. ³ Kamënararin aworyeru bëmënkël nte watik Yir hna gë fere yam ÿa. ⁴ Mbahn ndampo fo do gë Yir ndampo fo yehëhna, do fëna Wënu ña macëku ahwëhnawu tama ndampo fo; ⁵ Ahwëhn aryampo fo, ikwëtahn ndampo fo, yaryi ryampo fo; ⁶ Wën hu dampo fo do Rëm fop, ale sëpëk fop, fagant fop do hnë fop. ⁷ Ale-wo-ale nuÿak ipërëna Wënu ña had gante yëdahnëk Këris ka. ⁸ Sojé umë ye ntehnik Vikerëh hna:

«Kayëk yañ,
anjokëhni vëfëlayik,
njëdäkëhni wayëd vahnë va.»*

⁹ «Kayëk», ye pëhnëtanëk, ge gena cëlik fëna hafo gëd nkal li? ¹⁰ Ale sëlik ÿa, ye ale hayëk cëmët fop vambin vi, d'anko pëbëhahn fop. ¹¹ Do wayëd wale njëdäkëhni vahnë va ye: vëfayik, wakila, vëfëyahñ Wanës Wakasëk, vëharan do vële herydëhëhni vële hwëtahnëk, ¹² d'anko këbënahninëhni vëfacah va gante ntiÿehnedëni doku sojé njawënahñëni mbahn Këris ña, ¹³ hafo mëkin tëkënin bëmënkël kwëtahn hna fop ndampo fo do hnë uyët Ajë Wënu ña, untaf hn'ikwëtahn, do inaÿ padah Këris.

¹⁴ Aki godënëhna had vutah, vunte mpaloyëd wavonkëlo wënka do vile këryëd sël fop wasifa karëña, vunte tokani vahnë va sojé cëvehnënihëhni hn'idënt. ¹⁵ Bare, ge nësëbun toña ÿa g'itufahn ñahnël ña, anayëden hnë fop d'anko mëntëlahnin gë Këris, ale ye nkaf cery sali nte ye mbahn dëwu. ¹⁶ Hnë umë, mbahn ña fop kahnek do mbëmënkëlëk d'us g'uryema wasokël wale njëdäyik. Aki ge cape-wo-cape nke gante tëfëka ka, mbahn iña fop naÿëd do njawënañ hnë ijahn hna.

Uwám hasëk hnë Këris

¹⁷ Wëlin doliÿi ile lehnëmu do muntamu gë fanka wac Ahwëhn: antë avok ayasu had gante njasëdëni vële wok vëyena wasëwif: vinahan vidëw hni va kwëhnana nafa. ¹⁸ Vinahan umëhwëryah kwëhnani, do vëhneh nkeni hnë uwám Wën hna, kabi wahakili walëw hni wã pidak do kambëkëhni vankaf. ¹⁹ Vintaŵary vidëw hni va nke had wëbák wadëndah, ndakëdëni gë ale-wo-ale do njëdëhnani sifa fop vantiyehn vameh.

²⁰ Bare wuhnë, gena aki ñëjarun ayëtuna Këris, ²¹ ge paryi nke nküwëryërun ga nësëde wadëwu, do karanjirun ikaranj nte rëfëlek gë toña nte ye hnë Yesu: ²² ha, kobëri ña, pëbëkuno wiña toka nte fërëkahnëdëhu, bare, ile yerunëho kobëri ÿa, tëfëka

* 4:8 4.8: Wahnëw 68.18

asudētawu had wīyi visēr. ²³ Afo wahakili hun w̄a gē wasakahh hun w̄a nkwēcēta, ²⁴ do ayewu wahnē vēhasēk had gante cudarun wīyi vihasēk ki. Ahnē ahasēk arac Wēnu ḡa ḡahanēka mēntēlēni ḡ'umē hn'usatah gē hn'ufacah ule w̄atik toḡa hna.

²⁵ Soḡe rac, cudētaryin wamēr ḡa: ale-wo-ale nēsēhnēnda toḡa ḡa aḡēntaw̄ ḡa, kabi mbahn ndampo fo yentahninēkēfu. ²⁶ Ntavēku bi? Antē aliwu wameh; ntavah hun ḡa tēfēka ḡam ani gē ḡjohan lav w̄a[⊛] ²⁷ soḡe antē ayēdawuna Sintani ḡa fare fela mēkahnēdēhu. ²⁸ Arabi ale ḡa antē mbok nte; dokunēd gē wēbāk wadēwu ḡa dēnk soḡe nuḡahn ile njēdadēha ale ye hnē uval hna. ²⁹ Antē cahn hnē wēs hun wanēs wameh, nēsēryin wante ryemadēhēhni vēḡēntaw̄ wēbal wadēw̄ hni hna, soḡe ntihahn ufērēn hnē vēle hnēpadēhu va. ³⁰ Antē ayēwēhnehnuna Iyir Ipacah nte njēdaku Wēnu ḡa had yawēta ile rufahnēd pehetēderun Fac Fehēta hna. ³¹ Antē ahwētawu hnē wasakahh hun wameh wante liyirun ḡa. Antē ntavēndu, nḡabu sakahn, ayewēndu; vēḡin fop tēfēka asudētawu, gē fop wasifa wayap. ³² Tufēhnaryin vēyivah ale-wo-ale gē aḡēntaw̄, kwēhnaryin ntaḡary pērēn; tavēhnēlērindēn, had gante tavēhnēku Wēn hnē Kēris.

5

Umēhwēry do Humpen

¹ Ha, tēfētalahnēryina Wēnu ḡa, kabi vutah vunte ḡahn̄ik yerun; ² yasēryin ḡ'ḡahn had gante ḡahnēkēfu Kēris ka do umē dēnk njēdēhna soḡe fu, had uyēd do sadēha ile hwēhnaḡ icēv nte nēḡēdēha Wēnu ḡa. ³ Wēnu ḡa hwēhnēku, tēfēlahna dēnk nkwēryi ga nēsēde wiḡē vēryampo fagant hun: ndakēntal meh ḡa, fop ile wok pacēna, uval dēcēt. ⁴ Tēfēlahna fēna nkwēryi wanēs wante sēfēhnayehndēhu, wanēs wanēnkwah, ma wanēs watonkah. Waḡi fop kwēhnana ḡēw̄a ḡal hun hna. Bare tēfēka awēryēhniwu icamehn Wēn. ⁵ Nkwēryēryin dūs: vēle liḡ ndakēntal meh va, ma vēle liḡ vironkah va, ma vēle mbalēk dēcēt va —vēhni, ḡahnēnihēhni wamēn wamēr—vēhni vēhnuḡantēdēna ntēw̄ Inaw̄ Kēris do Wēnu ḡa. ⁶ Ahnē antē tokawu gē wanēs wante wok kwēhnana nafa: watac ye wante yoḡēd ntavah Wēnu ḡa hnē vēle wok vēwawēhnēdēhlahna va. ⁷ Antē ayentahniw̄u gē vēhni.

⁸ Kobēri ḡa umēhwēry yerunēho; tame hn'ibēmēnkēl hun gē Ahwēhn humpen yerun. Yasēryin had vutah humpen; ⁹ do vantēwel humpen ha ye: ufērēn, usatah, gē toḡa. ¹⁰ Kamēnaryin ayētu ile hnēḡēdēha Ahwēhn a. ¹¹ Vantēwēl umēhwēry kwēhnana nafa; antē ayentahniw̄u; tufahnēryin. ¹² Wante ntidēni cow̄aryēdēni ḡi cēfēhnēk nēsī; ¹³ bare fop vile rufahn̄ik gē humpen ha cowētak, ¹⁴ kabi fop vile sowētik va humpen ye. Soḡe umē ye ntehnik:

«Nēgary, wēḡē ale ryakēk,
matēry fagant vēsēm,
do Kēris ntancēndēḡhi.»

¹⁵ Yasēryin wajira gē vankeya hun va; antē ayewu vēle wok vēseryēna bare geryin vēseryah; ¹⁶ Balētahnēryin mpēd nte njēdaku Wēnu ḡa, kabi wafac wale yehahninēk w̄i mek. ¹⁷ Awa, antē ayewu vēle hnambēk hakili, bare kamēnaryin ayētu dūs ile ḡaryaryēdēhēfu Ahwēhn a. ¹⁸ Antē aryēwu, umē yodēhu ayehahnu vēyeyar, bare geryin vēle pēbēk Iyir Ipacah ḡa. ¹⁹ Kamēnaḡehnlēryin gē wahnēw̄ wale w̄atik hnē Vikerēh hna, wahnēw̄ sali wasēvah, wahnēw̄ wale njēdaku Iyir ḡa; yēwēhnēryina do cēmbēryina Ahwēhn a gē fop ntaḡary hun ḡa. ²⁰ Camehnēryina Wēnu ḡa Rēm ḡa wati-wo-wati do soḡe ile-wo-ile gē wac Ahwēhn fu Yesu Kēris.

Nkwēryēla mbē tere

²¹ Maḡēhnēlēryin ale-wo-ale, w̄uhnē vēle lēnēnēka Kēris va. ²² Vēsēval, maḡēhnēryinēhni vēsan hun had gante maḡēhnērūnēha Ahwēhn ka. ²³ Ha, asan a ye asankaf asēval a, had gante nke Kēris asankaf cery sali, umē ale fehētēd cery sali nte ye mbahn ntēwu. ²⁴ Had gante cery sali ḡa maḡēhnēdēha Kēris ka, vēsēval va fēna maḡēhnēdēnihēhni vēsan hni va hnē fop.

²⁵ Vēsān, ḡahnēryinēhni vēsēval hun va had gante ḡahnēk Kēris cery sali ka do njēdēhnaḡ umē dēnk soḡe lēwu; ²⁶ añak aki pacēna gē wēnka do gē wanēs nkehahn afacah; ²⁷ añak aki nḡoj cery sali ḡa haryēnk̄w̄ lēwu hnē igwam dēwu hna fop: nte wok kwēhnana dahēse wāh, nte wok kwēḡana, nte wok kwēhnana ile wēntēlēk gē virac. Añak cery sali ḡa pēc hara kwēhnana ile keyande. ²⁸ Asan a aki tēfēka ḡahna asēvalu ḡa, had gante ḡahnēk mbahn ntēwu ḡa dēnk. Ale ḡahnēka asēvalu ḡa, nēhnaḡ umē dēnk. ²⁹ Ahnē gena ale ḡēwēk̄ mbahn ntēwu ḡa, bare ndavēdēha, do pēladēha, had gante ntidē Kēris cery sali ka ³⁰ kabi mbahn ntēwu yentahninēkēfu. ³¹ «Soḡe umē ye, asan a tavēdēhēhni rēmu gē hnēm̄u nkeni ḡ'asēvalu fo, do vēhni vēhi tak aryampo fo

nkedëni.»³² Hnë wanës watac coŵak toña sankaf: ntehnëbu waŋi nësëd soŋe Këris do gë cery sali ŋa. ³³ Gante-wo ka, ale-wo-ale hnë wuhnë ŋahna asëvalu had umë dënk, do asëval a ntënëna asanu.

6

Vutah gë warëm hni do gë wahnëm hni

¹ Vutah, mawëhnëryinëhni warëmun gë wahnëmun hn'ibëmënkël g'Ahwëhn, kabi watac satëk. ²⁻³ «Dënëneriyihni rëmuh gë hnëmuh gante nuŋandu uhnatah do wafac waŋaryah nkal li.»³ Rac ye akwëda ndënkwëryënkw nte lehnëkëfu ale wawëhnëk nuŋad ufërën.⁴ Wuhnë, warëm, antë alavëbehnuni vutah hun, bare kwëdëryinëhni hn'usatah do hn'uhnira le watik hnë Ahwëhn hna.

Vëramp gë vële hwëhnëkëhni

⁵ Vëramp, mawëhnëryinëhni vële hwëhnëku nkal li g'untënëh do g'ibal, gë ntaŋary pacah, had Këris ryokuŋëhnëdun; ⁶ Dokuŋëryin, hara gena had vële yëkëlehnëd vahnë va nëŋëhni gë vëhni ma kabi njëkaderun, bare had vëramp Këris, vële lid gë vintaŋary vidëw hni ile ñad Wënu ŋa. ⁷ Dokuŋëhnëryinëhni gë ntaŋary përen, had Ahwëhn a dënk ryokuŋëhnëdun, gena vahnë. ⁸ Njëtërun ale-wo-ale lik ufërën, Ahwëhn a mbësadëha, nke aramp ma gena aramp. ⁹ Do wuhnë, vëhwëhn hni, diryënëhni koyëna vële ryokuŋëhnëdëhu va. Tavëryin dakëna: njëtërun, ale hwëhnëku ŋa, wuhnë gë vëhni, mbin hna nke do dëbëndëlehnëlihna vahnë va.

Wët Ikwëtahn

¹⁰ Soŋe fuhnahnu, yëkëlehnëryin fanka hun fa hnë fanka ŋawah Ahwëhn hna. ¹¹ Cudaryin viwëta Wënu ŋa soŋe aholu ayawënwawu hnë warënd Sintani hna. ¹² Kabi gena vahnë wëtaryëden, bare wafanka wayir wawëh hnë mbin hna, gë vësankaf, gë wafanka do gë vële hwëhnëk duniŋa wëhwëryah. ¹³ Soŋe umë ye, tëfëka asudawu viwëta Wënu va fop, ñanko awëkawu hnë fac ile njihahnid wëh hna do, age puhnarun rac, awowu ahahnëndawu. ¹⁴ Kahnëndaryin, ñëbaryin toña ŋa had ryl sah li, cudaryin usatah wa had cud mëta wët nte huvëd sakahn; ¹⁵ do përyaryin had wapary ina afëyahnu Wanës Wakasëk yam ŋa. ¹⁶ Nufëryin kwëlëkwël kaka ikwëtahn ŋa, umë ryemadëhu aryipehnu fop wëca wante pëdëk Sintani. ¹⁷ Nuŋaryin ipëh Wënu ŋa nte ye had apënkwyëhwëra do wanës Wënu ŋa had sëlame le njëdahnëk Iyir Ipacah iŋa. ¹⁸ Tëyëryina Wënu ŋa hnë wayëfa hun hna. Ha, yëfaryindën wati-wo-wati, gë uryema Iyir iŋa. Antë ahnamawu do kahnëndaryin kwëlëkwël. Yëfaryin soŋe bulunda Wënu ŋa fop, ¹⁹ soŋe ami fënali: arabi wanës ŋa nke hnë wës mën soŋe fëyahnu hara dakëlohna hn'ile sowik hnë Wanës Wakasëk hna. ²⁰ Acëdifu kabi ale fëyahned Wanës Wakasëk wac Wën hna yëbu. Yëfaryin ñanko wëku fëyahnu Wanës Wakasëk ŋa, hara dakëlohna, gante tëfëka ka.

Simpaŋi rëkwa

²¹ Nađëfu ayëtu wuhnë fëna, ile fabiko ŋa do ile lidëfu ŋa; Tisik, aŋënta fu ale ŋahnik, aryokuŋëhn Ahwëhn a ale hahnëndak, njëtëndanëdëhu fop. ²² Soŋe umë fayëryidëfuha pëyawu bi hak nkobun do mbosëvosehnu.

²³ Arabi Wënu ŋa Rëm fu ŋa do Ahwëhn fu Yesu Këris njëdanihëhni fop vëyënta fu va yam ŋa do g'ihahn, gë kwëtahn ŋa. ²⁴ Arabi Wënu ŋa ndëwahni fop vële ŋahnëka Ahwëhn fu Yesu Këris va g'ihahn nte wok cëmëdina!

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Filip Wade yehëhna hnë inji kayëte

Filip nkol nte hwëhna nafa mbë Masedëwan ye. Afayik Pol njiko hnam wati nte njasëdëho nkaw ntëwu kigëna ña. Apëyahnek Wanës Wakasëk ña nkol tac hafo vahné do kwëtahnëni do cery sali ña ntiyak. Njëkëryin Kayëte Vantiyehn Vefayik hna 16.11-40.

Pol, gë Timote ñarël lëwu, kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk vëvë Filip va wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ña) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ña). Vahnë vëvë nkol Filip va mbarëniho wayëd do njëdaniha aryampo hnë vëhni, Epafërodi, soje njëdaniha Pol. Awa, Pol kerëhnëkëhni soje camehnëhni do kamëna'yehnéhni. Apacëhnëhnekëhni gante nke ka do natëka hnë Këris hna mama nkehahnëk hnë kaso. Añad kamëyehnéhni tëfëtalahnëniha Këris do natëhni hnë fop.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïnji kayëte: itama, nahan, ikwëtahn, uhnatah, Këris, uhorot.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayï, Icamehn gë iyëfa (1.1-11)

Soje ye natëka Pol mama cëd'ahnik (1.12-30)

Geryin had Këris (2.1-18)

Vëhni mo ye Timote gë Epafërodi (2.19-30)

Usatah paryi wã Wën hna matik (3.1-4.1)

Wanira watëkwa (4.2-9)

Pol camehnëd'ëhëhni vëvë Filip va (4.10-20)

Simpayï rëkwa (4.21-23)

Simpayï

¹ Ami Pol, gë Timote, vëryokunëhn Yesu Këris, herëhnëryidëhu, wühnë fop vëfacah Yesu Këris vële ye hnë nkol nte wacik Filip ña, vëvë haryënkwa hnë cery sali do gë vëyohal va: ² Arabi Wënu ña, Rëm fu ña g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ña!

Iyëfa Pol soje vëvë Filip

³ Camehnëdëfuha Wënu ña nte-wo-nte nahadëmu ña. ⁴ Fop wawati wale yëfanëhnëdëmu wã wühnë fop, ntidëfu kwëlëkwël g'uhnatah, ⁵ kabi ndënkwëtadëfu cape nte hnufërun ña hnë pëyahh Wanës Wakasëk hna kobëri fac ryënkwëryënkwa hna hafo iyï wati; ⁶ apacahnëko dënk, ale fëgwëk hnë wühnë anj ntiyën nëfak tëfalëd gante padënëd fac ile njihahnið Yesu Këris ña.

⁷ Catanëko gante kwëhnahnëbë vinahan vitac soje hun ki, kabi kwëtamu nta'wary mën li. Wühnë fop nkentahnirun hnë uferën Wën hna g'ami dënk lakënde yewu kaso hna ma lëkwandu'wëhni vële yëwëd Wanës Wakasëk ña, tufëdëfuhëhni wanj wanës toña ye. ⁸ Ha, Wënu ña ye sedë mën: ñahnëmu dus wühnë fop g'ïjahh nte watik hnë Yesu Këris ña.

⁹ Wëlin uyëfa mën wã: Arabi ñjahh hun ña na' gë ha'wary pëba uyët do gë hakili, ¹⁰ gante kodun ahëncëtëlehna hna ile fecek ña. Aki pacëdun do kwëhnaðiluhna ile heyanderun soje fac ile njihahnið Këris ña, ¹¹ do pëbu vantëwël usatah ule watik hnë Yesu Këris, soje icëmb do wahnëw Wënu ña.

Pol kaso hna do iyi haryënkwa Wanës Wakasëk

¹² Vëyënta mën, ñadëfu ayëtü ile rëkiko ña ñajëtëna iyi haryënkwa Wanës Wakasëk ña bare ankwënëk. ¹³ Koyëna fop vële yëkadëho hnë tere asankaf hna, do hn'ile-wo-le hna, njëtëni acëdëbë soje ile ryokunëhnëdëfuha Këris ña. ¹⁴ Vëyabah fagant vëyënta fu va, gante nudëniho kaso ka, nu'ani tama hnë Ahwëhn hna: tac nkwënakëhni kamëna soje pëyahnéhni wanës Wënu ña hara dakëlëliha.

¹⁵ Toña ye vëryampo fagant lëw hni pëyahnédëniha Këris ña g'ïñëwary do gë dobël, bare vëryampo pëyahnédëniha Këris ña gë nahan përen. ¹⁶ Vëhni, ile ntidëni ña, hn'ïjahh hna matid, njëtëni nkebu ani soje rufahnu Wanës Wakasëk ña toña ye, ¹⁷ vëyëntaw va pëyahnédëniha Këris ña gë hakili dobël, vinahan vindëw hni va pacëna; nahadëni nkwënhënhëniho idën vankëna mën va.

¹⁸ Mena! Vinahan vidëw hni va kođ cat ma tumpa, gante-wo ka Këris ŷa pëyahnik, do natëko. Nkođ natëndo fëna, ¹⁹ kaŷi njëtëfu wapuyalahna pehëdëfu, gë wayëfa hun wã do gë uryema Iyir mba Yesu Këris ŷa. ²⁰ Napëdëfu đus do pacahnëko ñoñ cëfëhnëđilohna, bare g'itama fop, dol had kwëlékwël, uwám mën hna ma cëm mën hna tufahnëdëfu inaŷ Këris ŷa mbahn mën hna. ²¹ Soŷe mën a, uwám wã Këris ye do cëm hna nuŷadëfu ntëbi. ²² Bare ge nkođu đuniŷa li kodëfu liwu đoku ile yëđanëđ vantëwël vaperën. Yëtëla ile rëhnadëfu. ²³ Andoŷiđu vacape vaki: ñadëfu hërënawu iŷi uwám soŷe yefu gë Këris, do rac fecekëndëho đus; ²⁴ bare soŷe hun ŷa, apecek woŷu mbahn hna. ²⁵ Kaŷi apacahnëko rac, njëtëfu nkođëfu. Nkontëdëfu gë wuhnë fop ayihahnu haryënkwo do ahwëtahnu g'uhnatah. ²⁶ Aki boka mën ŷa fagant hun lid nëŷu g'ahawary gë Yesu Këris soŷe mën.

²⁷ Gante-wo nke ka, yasëryin gante tëyëk Wanës Wakasëk woŷa Këris ka. Koyëna, age njiryiđu yëkiwu ma ge yiryila wëryu nkorun ahahnëndawu hnë iyir ndampo fo, do mëтарыëđun ndampo fo gë ntaŷary tac fo soŷe ikwëtahn nte watik hnë Wanës Wakasëk. ²⁸ Antë aravu vēwëтарыhun hun ntaķënanihu hnë ñoñ: nkehnëhnëđëhëni dahëse ile rufahnëđ mbëvëđëni, g'ile rufahnëđ wuhnë pehëtëđerun; do watac matid hnë Wën hna. ²⁹ Soŷe Këris ŷa, njëđaku wuhnë gena bi ahwëtahnuna fo bare fëna ahorotu soŷe lëwu. ³⁰ Ha, dolëma, had gante njëtërun ki, nkentahnirun uwët rac ule hnurunëho wëтарыëđëfuho kobëri ŷa do woŷu wëtahnëndu wï.

2

Geryin had Yesu

¹ Ibëmënkël hun gë Këris ŷa kamënaŷehnehëđëhu bi? Inahn dëwu ŷa njawënehëđëhu bi? Nkentahnirun bi g'Iyir Ipacah ŷa? Kwëhnarun bi wasakahn wafërën do kayehnahnehëđëhu bi gë vēyëntaw va? ² Ge paryi nke, awa padëneriyin uhnatah mën wã: kwëhnaryin nkwëryëla përen, kwëhnaryin inahn ndampo fo, ntaŷary ndampo fo, nahan ndampo fo. ³ Antë aliwu inë gë hakili dobël ma gë bëntary; bare diryin gë bana, pëларыinëhni vēyënta hun va had vēle lëbëku. ⁴ Ale-wo-ale antë njëka umë fo bare njëķëhni vēyëntaw va fëna.

⁵ Kwëhnaryin nahan fagant hun gë mba Yesu Këris ka:

⁶ Ile nke Wënu ŷa Yesu Këris rac nke,

yëķëlehñëna nko ķëñëlahñëni gë Wënu ŷa.

⁷ Bare, akoŷahnëk umë dënk hnë fop vēle kwëhnako va do nufëk ankeya aryokun.

Antiyak ahñë, njavëtik had ahñë;

⁸ umë dënk vanak, mawëhnëka Wënu ŷa hafo cëm, cëm ķërëwa hna.

⁹ Soŷe umë ye Wënu ŷa kayëndëka yaŷ yëŷa yihnah đus do njëđahna uwac ule lëbëk fop wamac

¹⁰ đanko, gë wac Yesu ŷa, fop waho wã ndëkwëhn, mbin hna, nkal li do gë gëđ nkal li,

¹¹ do fop waryëw wã nës

Yesu Këris ye Ahwëhn a; koyëna cëmbëde Wënu ŷa Rëm ŷa.

Dancëryin had humpen đuniŷa li

¹² Aki, vēyahnik mën, wuhnë vēle wawëhnëk kwëlékwël tase mën, gwënëryin hamëhni mën; đokunëryin g'untakah do g'untënah soŷe ayasaryu g'afërën ipëh hun ŷa. ¹³ Ha, Wënu ŷa lid hnë wuhnë mbalu do aliwu ile nëŷëđëha ŷa.

¹⁴ Diryin fop hara ñakëñakëluhna, hara gwajëlëluhna, ¹⁵ soŷe antë ahwëhnawu ile heyanderun do antë ayentahniwu hnë wameh, vutah Wën vunte wok vēhwëhnana dahëse wëh fagant bulunda vēwen do vērumpak. Antancërun fagant lëw hni had wahayalin humpen hnë đuniŷa li, ¹⁶ wuhnë vēle hwëhnak Wanës uwám va. Ge koyëna ntirun, toña hwëhnadëfu sëkwaŷu hnë fac ile mbokahnid Këris, kaŷi đokuŷëla do korotëla aki fo. ¹⁷ Do lakënde sat mën ŷa tëfëka ndehëti ntapëhnahn ikwëtahn hun ŷa had sadëha ile sëandunëha Wënu ŷa, umë ye đoku ikwëtahn hun ŷa, natëko do nkođ natëndo ndampo fo gë wuhnë. ¹⁸ Koyëna fëna wuhnë, nëŷëryiwu do natëryiwu ndampo fo g'ami.

Timote gë Epafërodi

¹⁹ Atamađu hnë Ahwëhn fu Yesu, payëryidëfuha ÷iyëđina Timote, gante kamënaŷehnahnehëđëho ami fëna wakasëk wante wëryëđëfu soŷe hun ŷa. ²⁰ Umë fo ye ale yëfun nahan ndampo do ale ryëñëk paryi soŷe hun. ²¹ Vëyëntaw va fop wadëw

hni fo nudëni, gena wëba Yesu Këris ña. ²² Bare umë, njëtërun tufëhna ahahnëndak: andokujëk g'ami had fatah ðarël rëmu soje Wanës Wakasëk ña. ²³ Awa, umë hnahaþu fayëryiwa ge nuþu wapacëk. ²⁴ Pacahnëko Ahwëhn hna ami fëna njiryidëfu bijëðina ýal hun hna.

²⁵ Bare ntiyahneko tëfëka fayëgëryiwa Epafërodi aýënta mën, arëfëlënta mën hnë ðoku do hnë wët, ale fayirun ýa soje ndokujëhnëndo kabi hnë uval hna nkeþu. ²⁶ Përëka mbok hnuwu wuhnë fop do ndëñëko kabi njëtarun ures lëwu wa. ²⁷ Toña ye atesëko, do pëñako g'icëm; bare Wënu ña kaýëhnahnëka g'umë, do gena g'umë fo, bare gë ami fëna, soje antë nkwenawo ýiwëhnah. ²⁸ Awa payëryidëfuha g'uñakahnah yabaþ soje natahnu ge nurunëha do ñaýëtawo ýiwëhnah wa. ²⁹ Yotoyenëryina hnë Ahwëhn hna g'uhnatah padah; dënënerýinëhni iýi sifa vahnë, ³⁰ kabi soje ðoku Këris ýa ñaðëho cëmahn; këbëhnako njëðahn uwám lëwu wa soje nempëtu hnë ðoku ile worun kodiluhna alinëhnuno wuhnë dënk.

3

Usatah paryi va Wën

¹ Fuhnahnu, vëýënta mën, natëryiwu soje ðëmënkël hun gë Ahwëhn a. Memadfilohna vok herëhnëryiwu ile rëkéþu herëhnu ýa, soje hun ýa umë fecëk kabi keryedëhu. ² Keharyinëhni véle lid' wameh ña, waji wabe, véle fërëkahnëð mbahn va gë háci! ³ Ha, fuhnë yeyinëk véhácik paryi, fuhnë véle sëmbëðëha Wënu ña g'uryema Iyir ntëwu ña, ambetaðen soje Yesu Këris do kwëtílënëhna tama ntëw fu ña hnë vantiyehn mbahn.

⁴ Paryi nke, ami, kwëhnaþu toña ramahnu hnë vantiyehn mbahn mën hna fëna; ge ahnë hawary ntiyanëka kof tama hnë vantiyehn mbahn hna, ami, kwëhnaþu toña lëbëwa: ⁵ káciþu hnë fac hwëhn mbëð gë warar hna, avë hnënk Isërayel yeþu, avë ncëma Besame yeþu, Ebëre yeþu, nagëniho Wa-ebëre; sariya hna, Farise yeþuhu; ⁶ kahnënda cankaþ mën hna, ale vérehnéðëho cery sali yeþuhu; hnë uwám usatah ile rëkatëðe sariya hna, ale wok kwëhnana ile keyande yeþuhu. ⁷ Antiyahnëkowo nuýaþu, bare gaki, soje Këris ýa, tëkatëþu inamb ye. ⁸ Ntëbi rac, tëkatëþu fop had inamb ðarël ile ýak néfak, rac ye iyët Yesu Këris ña, Ahwëhn mën a. Soje lëwu ýa, mawëþu nambu fop do tëkatëþu fop had ronk, ðanko hnuýawuwa Këris ýa ⁹ do rëkatiwu hnë íbëmënkël gë Këris. Usatah ile hwëhnaþu karyënk Wën hna matina hnë ile libuhu ami dënk kabi ntënëneþu sariya ýa, bare hn'ikwëtahn Këris hna matik. Usatah urac Wën hna matik gë fere ikwëtahn ña.

¹⁰ Ha, fop ile ýaðëfu ýa, yëtëwa Këris ýa ye, gë fanka íbëhn dëwu ña, gë gentahn hnë wahorot walëwu hna, do yewu had umë hnë cëm ntëwu hna, ¹¹ aki kodëfu ramahnu nkentëðëþu fagant vëvëhn.

Igaryëhn ile rëfëka tékënin

¹² Dehnëla tékëneþu iýin fop ma padëþu, bare atëfëlehnëðëfu fëlawu irac, kabi soje rac ye Yesu Këris pëlako ami dënk. Age Yesu Këris pëlako, soje rëfëlehnahnu hafo fëlawu ami dënk ile fadëk. ¹³ Vëýënta mën, nahala tékëneþu. Bare ryampo fo ye ile lidëfu ýa: ndënkweðëfu ile ye kamëhni ýa do hamënwawo rëkénu ile ye haryënk wën mën ýa, ¹⁴ do nkaryëðëfu cape g'ile yëkélehnëðëfu ka soje hnuýahnu cos nte macaryëðëhëfu Wënu ña hnë Yesu Këris tebayin yaj.

¹⁵ Age nkeyinëk vahnë vélafah kwëtahn hna, inji nahan rëfëka kwëhnayin; do ge véryampo hnë wuhnë nahadun minëmin, Wënu ña pacënëhnëðëfu fëna soje rac. ¹⁶ Gante-wo ka, hnë yëb ile tékënek hna, yasëneþu hnë nkeya tac fo.

¹⁷ Vëýënta mën, tëfëtalahnëryino, wuhnë fop. Pëcëтарыinëhni véle rëfëtalahnëk nkeya ntëw fu ña. ¹⁸ Anëshëhnëðëmu kantëm, bare gaki mbokëðëfu hnëþu gë wako: nkeni véyabah véle liyað véýëw kërëwa Këris g'ile pëhnëtanëk ýa. ¹⁹ Wapuyala wadëw hni ña, íbëv inja ye, wën hudëw hni ha ðonk dëw hni ña ye, mbëntaryëðëni ile rëfëka cëfëhnayëhnëhni ýa, véhni véle hwëhnak hnë vintawary vidëw hni hna viýë vëvë nkal. ²⁰ Bare, vëvë naw' ambin yeyinëk, do napëçenëha afehët avë nham, Ahwëhn a Yesu Këris. ²¹ Umë vacëð vimbahn vikaýëhnah vidëw fu soje mëntëndëlehnahn gë mbahn cëmbik ntëwu ña. Antid' rac gë fere fanka fale wëkéðahnëðëha fëna kwët fop hnë cankaþ ntëwu hna.

4

¹ Vëýënta mën, wuhnë véle ýahnëþu ðus, ñaðëfu vok hnuwu! Uhnatah mën wa do ipënk wimëk mën ña yerun! Vëýahnik mën, koyëna tëfëka ahahnëndawu hn'íbëmënkël hun gë Ahwëhn a.

Wanira watëkwa

² Kêladêfuha Evodi, do kêladêfuha Sintik nkwëryëlëni dus hn'ibëmënkël dêw hni gë Ahwëhn a. ³ Do wëjê, arêfêlënta paryi, tÿyêdëmi, yij aryemahni nkwëryëlëni vëyi vësëval, kabi gë ami ndokunÿelahnébun soje Wanës Wakasëk ña, ndampo fo gë Kêlema do fop vëryokuñëntal mën va, vële herik wac hnë kayëte uwám* hna.

⁴ Natëryiwu hn'ibëmënkël hun g'Ahwëhn a wati-wo-wati; ndivëtaďëfu, natëryiwu. ⁵ Arabi vahnë va fop njavëtëni iguk sakahn hun ña. Ahwëhn a pëñajëk. ⁶ Antë pëmpëhnahnu ñoñ; bare, gante-wo ka, gë wayëfa wá, g'ikëla ña do gë camehn Wënu ña, yëtëndanëryina fop Wënu ña. ⁷ Do yam Wënu ña, nte lëbëk fop ile koď njët hakili, keryehnéď vintařary hun do vinahan hun hn'ibëmënkël hun gë Yesu Këris.

⁸ Ile wojëk ŷa, vëŷënta mën, wëlin ile rëfëka afaďëndahnu ŷa: fop ile ye toña ŷa, fop ile rëfëka ntënëni ŷa, ile satëk ŷa, ile facëk ŷa, ile rëfëka ñahni ŷa, ile rëfëka cëmbi ŷa. Ha, ge nke inë ile hnëfak do ge nke inë ile rëfëka cëkwëni vahnë naharyin rac. ⁹ Ndiryin fop ile ŷëñarun ŷal mën hna, hnuřarun ŷal mën hna, wëryërun ŷal mën hna, hnurun ŷal mën hna, do Wën le yëďaďëhu yam ŷa nked gë wuhnë.

Icamehn Pol vëvë nkol Filip

¹⁰ Anuřabu uhnatah cankaf hn'ibëmënkël mën gë Ahwëhn a kabi tame mbokërun afaġuno. Ha, ñaďunëho afaġuno ġare kwëhnalunohna fere arufuno. ¹¹ Gena uval hnësendëho; hali, ñëñabu ŷëwu uhnatah hna hwëhnaġu ma kwëhnala. ¹² Njëtëġu gante nkoďëfu hnë uval hna ma yaġ hna. Hnë fop do gante-wo-gante, ñëñabu yewu aġhnaġ ma ale njok inte, yewu ale njaġëk ma ale mbalëk. ¹³ Mëkëďëfu fop hn'ibëmënkël mën gë Këris umë ale yëďaďëho fanka falëwu fa.

¹⁴ Bare canġendanërun ayentahniwu cape uhorot mën wí. ¹⁵ Wuhnë vëvë nkol Filip, njëtërun, ante kërënaġu Masedëwan hna, hnë mpëd nte pëgwëbu fëyahñëndu Wanës Wakasëk ña, cery sali-wo ġemalohna gë wayëď, ge gena wuhnë fo, ¹⁶ wuhnë vële yëďanahnikowo, ntëb hwënta ryampo, ile valëkowo ŷa wati nte nkeġuho Tesalonik hna dënk. ¹⁷ Gena bi wayëď yëkëlehnëďëfu hnuřawu; ġare njëkëlehnëďëfu Wënu ña ndëwawu g'ahařary soje uyëď hun wá. ¹⁸ Yëtëryin nuřabu fop vële yëďanahñëryirunëho va do hnë yaġ hna nkeġu; apëġëko, koġëri ga teġabu uyëď ule yëďajërunëha Epafërodi wá, sadëha ile maŷëk Wënu ña do nëñëďëha ŷa, had ġatikola ile nëñëka rehërya. ¹⁹ Wën mën ña kwëhnaġ uvetak samah. Hnë Yesu Këris hna ntiġëtëď wabal hun ña.

²⁰ Cëmbënëfuna Wënu ña Rëm fu ŷa dol do gë kantëm! Amina.

Simpaŷi rëkwa

²¹ Gaŷëryinëhni vëfacah hnë Yesu Këris va. Vëŷënta fu vële ye g'ami va gaŷëniġu. ²² Fop vëfacah va gaŷëniġu, kas vëvë tere Sesar va. ²³ Arabi ipërëna Ahwëhn fu Yesu Këris ña nke gë vintařary hun va!

* 4:3 4.3 Kayëte uwám: Rac ye hn'ile kerini wamac vële hnuřaď uwám usër wá.

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Kolos Wade yehëhna hnë inji kayëte

Nkol nte wacëde Kolos ña ñawëlëna g'ankol Efes ña hnë Asi Toy hna (nte wacëde iyi wati Turëki). Afayik Pol kerëk mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ña) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ña). Yina nkol Kolos (Vëvë Kolos 2.1) ßare ale hwëtahnëk yeho hnam macënde Èpafëras (Vëvë Kolos 4.12). Umë sampehnëk Wanës Wakasëk ña do fëgwëk Cery Sali ña hnam (Vëvë Kolos 1.7). Ga ndëcëk wabëhn kore Epafëras njiko njëkehna Pol kaso hna pëyahna vëharan wamër va Cery Sali hna nkeni. Ankabahnëdëni tëfi vile wok tëfëlanana toki, tëfi ntawëla ña, háci ña, gë vantiyehn ikwëtahn kawary g'icëmb wamëleka gante nëñahnëdëha Wënu ña gë vëhni. (Vëvë Kolos 2.16-18). Pol kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk ye Kolos va tufahnëni soje ye mehahnëk inji vinahan: Këris ye fop ile valëkëfu ña! Fop vile ñad nkwenä hnë vile ntik Këris kërëwa va wamër ye. Këris ntik fop ile rëfëka ña soje ipëh fu ña g'icëm ntëwu do g'ibëhn ntëwu ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïni kayëte: fop, ile sowïk ña, yasery, bëmënkël fu hnë Yesu.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaïi (1.1-2)

Pol camehnëdëha Wënu ña do njëfanëhnëdëhëhni vëvë Kolos va (1.3-14)

Ahnë gë antiyehn Këris (1.15-23)

Uwët afayik Pol (1.24-2.19)

Uwám hasëk gë Këris (2.20-3.17)

Vankeya soje watere (3.18-4.6)

Simpaïi rëkwa (4.7-18).

Simpaïi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris ña kabi Wënu ña ñak koyëna, do gë Timote, aÿënta fu, herëhnëdëhu, ² wühne vëÿënta fu vëvë Kolos va, vëfacah do vëhahnëndak hn'ibëmënkël fu gë Këris hna: Arabi Wënu ña Rëm fu ña ndëwawu do njëdawu yam ña.

Iyëfa Pol soje vëvë Kolos

³ Acamehnëdenëha kwëlëkwël Wënu ña, Rëm Ahwëhn fu Yesu Këris ña, hnë wayëfa fu soje hun ña, ⁴ kabi nkweyëbun ga nësëde ikwëtahn hun Yesu Këris ña do g'ïñahn hun fop vëfacah va. ⁵⁻⁶ Ante tükëk ñal hun wanës toña, Wanës Wakasëk, wati ryënkweyënkwa ña, njëtarun Wënu ña kwëtëk hn'ambin hna ile ramahnërun ña; ikwëtahn hun ña do injahn hun ña hn'itama tac matik. Ha, hnë duniña li fop wanj Wanës Wakasëk kwëhna wadëwël do wok sampëd. Koyëna ntid fagant hun kobëri fac le wëryërun do yëtërun ipërëna Wënu ña gë toña lëwu ña fop. ⁷ Epafëras, lawo lëw fu do aryokunëntal aÿahnik fu, umë ale haranëku, andokunëhnëdëhu had aryokunëhn Këris ahahnëndak. ⁸ Njëtëndanëkëfu injahn nte njëdaku Iyir Ipacah ña.

⁹ Wëlin soje ye, cape lëw fu ña, kobëri fac le wëryëbun panjare hun ña, tavëlëfuhna iyëfan hun ña. Tëyëdëfunëha Wënu ña ðanko pëbahnu uyët ile ñad ña gë fere fop useryah wa do gë hakili nte njëdaku Iyir ntëwu ña. ¹⁰ Koyëna kodun ayasu had gante tëfëka njasënd aryokunëhn Ahwëhn ka do aliwu fop vële hnëñëdëha va. Alëwu fop wasifa vantiyehn vapëren had atëh nte lëwëd vantëwël vapëren do njëtëdunëha Wënu ña gë hawary. ¹¹ Tëyëdëfunëha kwëlëkwël njawënu hnë fop gë fanka samah falëwu fa ðanko awëkawu fop gë ðuñëna. ¹² Camehnëryina g'uhnatah Wënu ña Rëm ña, ale lik aholu ahnuyawu sah hnapul va vëfacah hn'ile kwëtëhnëku humpen hna. ¹³ Ankëcëkëfu hnë fanka imëhwëry hna do pakëtëfu hnë naw Ajë aÿahnik alëwu; ¹⁴ hnë umë apëhëtinëkëfu, wameh fu ña tavëhëninëkëfu.

Ahnë gë antiyehn Këris

¹⁵ Aju ale nude ña ye aÿëntëlënta Wën hunte woyik nudena, ale ryënkwek hnagik hnë fop vile liyik va. ¹⁶ Ha, g'umë Wënu ña ntik fop, hnë mbin hna do hnë nkal li, vile hnuðe gë vile woyik nudena: wafanka wale ye mbin hna, vësankaf vële lañak tinki unaw ntëw hni, do vëvë haryënkwa gë vële hwëhna ucankaf. Umë liyëhnëk fop do soje lëwu, ¹⁷ do umë ye haryënkwa fop; fop pëlalëk hnë umë ¹⁸ do umë ye ankaf cery sali,

nte ye mbahn ntéwu. Umé ye wapégwala, aryénkw nagi fagant vésém, d'anko nkehahn avé haryénkw hné fop, ¹⁹ kabi nënjéka Wénu na ile nke ya fop ntéd hné Aju hna. ²⁰ Gé fere Aju ya, Wénu na ñak konjëndélehn fop g'umé hné nkal li do hné mbin hna. Antik yam ya gé sat Aju ya hné kéréwa hna.

²¹ Wuhné, kobéri na gelunohna gé Wénu na, vëyëw vëléwu yeruného soje fop wameh wante hnahaduného do liduného na. ²² Bare gaki, Wénu na gé umé gé icém Aju na, ale sémék hné mbahn ntéwu ahné hna d'anko mèk tufahnu véfacah konjëndélehnéku fo haryénkw léwu dènk, ale wok kwèhnana dahése wèh, do ile keyande kém. ²³ Bare téfeka awowu véyawah hné ikwètahn hna, soje anté ayaawétawu hné tama Wanés Wakasék hna wante wëryërun, wante péyayini vahné vëvé d'uniya vi fop do, ami Pol, yehahnébu aryokunèhn.

Uwët afayik Pol

²⁴ Tame natéko ile horotédéfu soje hun yi, kabi padénédéfu aki mbahn mèn hna ile wojék hné wahorot Kéris hna, soje cery sali nte ye mbahn ntéwu. ²⁵ Wénu na ntiko aryokunkèhn cery sali. Ha, akwètehahnéko iyi d'oku soje hun: téfeka féyawu Wanés Wénu na fop. ²⁶ Wanj Wanés yabahnéd vile cowiniho kobéri na fop vanjeh, bare tame tufékèhni véfacah vëléwu va. ²⁷ Añak njëtèndanèhni gante naýék ka uvetak viyè vile sowik, vile ye hné ile péhwétanèhnékèhni véle wok véyena waséwif: Kéris hné wuhné. Hné umé nke tama hun na ayentahníwu Naw Wèn hna.

²⁸ Awa, Kéris féyadéfunèhéhni vahné va fop. Niradéfunèhéhni do karanjédéfunèhéhni gé fop yasery, d'anko nkehahnéni véhnaayah hné ibémènkèl déw hni gé Kéris. ²⁹ Soje idi iyin fop ya lidéfu d'oku hambah dus do wëtédéfu gé fanka samah ile wátik hné Kéris do hn'ami dokunéd.

2

¹ Ñadéfu ayétu gante kambék ka iyi wët ile wëtédéfu soje hun, soje vëvé Lawodise, do soje véhaawary, wuhné fop véle wok nulunohna muk gé vinkèr vidéw hni va. ² Ntidéfu aki d'anko kaménaýehnahni wasakahn waléw hni hna, mbémènkèlahnéni hn'inhahn hna. Do koyèna, pébahnèhni g'itama nte njédahnéd hakili paryi, hné uvetak léwu hna fop, do koyèna njétahnéni ile nkoko mawéryalohna Wèn kobéri na njéti: ile sowiko, rac ye Kéris. ³ Hné umé cowik fop hnapul yasery gé uyét. ⁴ Nésédéfu wanj soje ahné anté tokawu gé wanés wanèjah. ⁵ Lakènde gentila gé wuhné, ntawry mèn a gé wuhné nkok. Anatéko gé wuhné gante mènkwërun g'afèrèn ndampo fo do nkoron ayaawu hné kwètahn hun Kéris hna.

Uwám paryi hné ibémènkèl gé Kéris

⁶ Aki, kabi mawarunéha Yesu Kéris had Ahwèhn, yasëryin ndampo fo gé umé. ⁷ Pèlëryin vénkahn hun va hné umé do yërëryin fop uwám hun wa hné umé. Goryin ayawéntiwu g'ahaawary hn'ikwètahn gante ñanjéndirun ka do asamehnènduna kantém Wénu na.

⁸ Kwëtëryin hakili ahné anté pélayehnu hné warënd wanés wante rokad do wok kwèhnana nafa do hwèhnak yasery ahné fo: wante wátik hné wënamu vahné, wante wátik hné wafanka wavé d'uniya, do wok matina hné Kéris. ⁹ Fop ile ye hné Wèn hna ntédék mbahn Kéris hna ¹⁰ do hné ibémènkèl hun gé Kéris hna padéku fop, umé ale ye ankaf ucankaf do fop wafanka. ¹¹ Akácirun hné ibémènkèl hun gé umé, háci ile wok diyina gé vák ahné bare háci ile wátik hné Kéris ya ye ile lihètédéhu ikihn vahné nte wátik mbahn hna. ¹² Ha, gé yary ya, ambañiruného gé Kéris, do féna gé umé, amatèntiruného hné icém hna kabi akwètahnërun hné fanka Wénu fa fale waténdéka Kéris cém hna.

¹³ Do wuhné, véle yeho vésém soje wameh hun na do ile worun káciluhna mbahn hna ma hné Kéris hna, Wénu na njédaku uwám ndampo fo gé Kéris. Atavèhnékéfu wameh wadéw fu na fop, ¹⁴ apéhwécék kayète hn'ile kerik wahnaw fu do yiryeryékéfu gé sariya. Antihèték wati nte pakék kayète wahnaw fu hné kéréwa Kéris. ¹⁵ Ntuhèték ucankaf wayir do gé wafanka wayir waweh, acéfèhnaýehnékèhni tase vahné fop, akahékèhni had véfélayik hné ambènt soje imék Aju.

¹⁶ Aki, anté aawawu ahné kitipu soje vile rokédun ma sedun, soje vambènt sali, soje ulepera hasék ma fac ntawéla. ¹⁷ Iyin fop ye cèn ile réfeka téki, bare ile ye toña ya wátid gé Kéris. ¹⁸ Anté aawawu vahné véle ýahnék bana d'écèt, do icémb waméleka, vahné véle hwèték dus hakili hné hudakery hudéw hni, ntehnènihu nténtërun. Vahné vërac naýènadéni gé vinahan ahné fo. ¹⁹ Véhni, véwona mbémènkèléni gé Kéris, ale ye ankaf cery sali, nte ryavéd do vémènkèlehnék fop mbahn gé wasokèl do g'ile sokéndélehnék wayéc, do Wénu na hnaýènéf mbahn tac.

Uwám hasék gë Këris

²⁰ Kabi cëmërun gë Këris, pitëlërun gë wafanka wavë d'uniya. Bare, antidun had uwám hun wa nkok hnë wafanka wavë d'uniya. Soje ye wawëhnrërun waÿi wasariya: ²¹ «Antë ahnuf iÿin! Antë aryah iÿin! Antë aÿak iÿin!»? ²² Vëÿin fop apud g'ibalëtah: vëÿin dënk ye vakwëda do akarëÿa vahnë! ²³ Toña ye, waÿi wasariya mëntëlëk gë yasery: cëmbinëhna Wënu ña gante ñaden ka, mbanayin do koroteyehnin mbahn. Bare, waÿi wasariya gena inë, soje natëndan ikihn vahnë nte watik mbahn hna fo ye.

3

¹ Mbëhnëntirun gë Këris, awa yëkëlehnëryin viÿë vëvë mbin va, hn'ile nke Këris hna, ntañak farëhw Wën hna; ² naharyin viÿë vile ye ambin va hara gena vëvë nkal vi. ³ Ha, acëmërun, do uwám hun wa cowik gë Këris hnë Wën hna: ⁴ fac le cahnahnid Këris ÿa, umë ale ye uwám hun wa, tac wuhnë fëna, cahnëntëderun gë umë hnë cëmb ntëwu hna.

⁵ Dawehnrëryin vile ye hnë wuhnë kwëhnëk nkal ñi: ndakëntal meh, ile wok pacëna, inä nte sëfëhnëk, viña vimeh mbahn do ibal dëcët ña, ile ye icëmb wamën wamër. ⁶ Wëlin vëÿin ryojéd untavah Wënu ña, ⁷ wëli hak njasëd'unëho kobëri ña, wati nte nkerunëho koyëna ña. ⁸ Bare dol ÿi, tavëtaryin vëÿin fop: untavah, yab sakahn, wasifa wayap, wayew, wanës wacamah wante sahnid hnë wës hun. ⁹ Antë awërhënlëndu, kabi acudëtarunëha ahnë asër a, gë vantiyehn vantëwu va, ¹⁰ do cudarunëha ahnë ahasék a. Wënu ña, ale ñahanëk a, kwëlëkwël nëmpëtëdëha mëntëlëni, gante njetandëha paryi. ¹¹ Gaki, vëwona wasëwif ma vële wok vëyena wasëwif, vële hácik do vële woyik vëhácina, vëhneh, vële wok vëhnëgana, vëramp, vële ye afaya, bare Këris ye fop do hnë fop.

¹² Awa, wuhnë, vahnë vële tëhna, pacënëk, ñahnëk Wënu ña, cudaryin vintaÿary vipëbah kaÿëhnahn do iguk, ibana, ipërëna do g'idufëna; ¹³ mëkëhnëlëryin do, ge ahnë kwëhnanëka aÿëntaw vile curandëha, tavëhnëlëryin; had gante tavëhnëku Ahwëhn ki, wuhnë fëna, diryin koyëna. ¹⁴ Do kas, ñahnëlëryin: inahn ña ye ile vëmënkëlehnëd paryi.

¹⁵ Arabi yam va Këris ÿa naw hnë vintaÿary hun hna; Wënu ña macëku hnë mbahn ndampo fo soje iÿi yam. Camehnrëryindëna kwëlëkwël. ¹⁶ Arabi unës Këris wa ntëd fagant hun hnë fop uvetak lëwu wa: karañëlëryin do niralëryin gë vëÿenta hun va g'ufëbah usery; yëwëhnrëryina Wënu ña, gë fop sakahn hun ha, icamehn hun gë wahnëw wale watik hnë Vikerëh hna, gë wahnëw sali wasëvah, do gë wahnëw wale njëdaku Iyir inä; yëwëhnrëryina do cëmbëryina Wënu ña gë fop ntaÿary hun ña. ¹⁷ Fop vile hoðun ahnësu ma aliwu, diryin g'uwach Ahwëhn a Yesu, asamehnatënduna Wënu ña Rëm ÿa gë fere Yesu.

Vankeya soje watere

¹⁸ Vësëval, mawëhnrëryinëhni vësan hun, had gante tëfëka ka hn'ibëmënkël hun gë Ahwëhn hna.

¹⁹ Vësan, ñahnëryinëhni vësëval hun do antë ayapënanëhnuni.

²⁰ Vutah, mawëhnrëryinëhni hnë fop warëmun gë wahnëmun, wëli ile hnëjëdëha Ahwëhn a.

²¹ Warëm, antë alavëndanuni vutah hun, g'antë tesani.

²² Vëramp, mawëhnrëryinëhni hnë fop vële hwëhnëku va nkal li. Dokunëhnrëryindënëhni, hara gena had vële yëkëlehnëd vahnë va nëñëhni gë vëhni ma kabi njëkaderun, bare dokunëhnrëryindënëhni gë vintaÿary vipacah kabi ntënënerunëha Ahwëhn a. ²³ Gante-wo nke ðoku hun ka, diryin g'intawary përen, had soje Ahwëhn a, hara gena soje vahnë, ²⁴ ayëtatu nuÿadun Ahwëhn hna, had cos, intëw nte kwëtëhnëkëhni bulunda Wën. Ale hwëhnëkéfu ÿa, Këris ye; umë ryokunëhndun. ²⁵ Ale rufëhna catëna ÿa, acosahnëd soje rumpak lëwu wa, Wënu ña dëbëndëlehnëdilihna vahnë va.

4

¹ Wuhnë, vëhwëhn vëramp, pëlaryinëhni vëramp hun va gante catëk ka do gante canëk ka. Dënkwëtaryin wuhnë fëna kwëhnarunëha ale hwëhnëku ambin hna.

Wanira

² Kahnëndaryin uyëfa hna; kwëtëryin hakili hnë uyëfa hna do camehnrëryina Wënu ña. ³ Ndampo fo, yëfaryin fëna soje fu gante pidëtëhnañdëhëfu Wënu ña rënka ÿa ðanko fëyahnefu viÿë vile sowik vëva Këris va, soje ile sëdahnibu ÿi. ⁴ Yëfaryin

fëyahnu wapacëk had gante tēfëka hnësu ka. ⁵ Yasëryin gë yasery cape gë vële wok vëhwëtahnëlahna Këris; ßalëtahnëryin mpëd nte njëdaku Wënu ña. ⁶ Arabi wanës hun ña ntapëhnaÿi kwëlëkwël g'ufërën, nëj had wanjiry liyik, do aholu idëkwa ale-wole gante tēfëka ka.

Simpaÿi rëkwa

⁷ Tisik, aÿënta fu ale ÿahnik, aryokujëhn do aramp Ahwëhn a ale hahnëndak, njëtëndanëdëhu fop soje mën a. ⁸ Soje umë fayëryidëfuha pëyawu bi hak nkoßun do mbosëvosehnu. ⁹ Onesim, aÿënta fu ahahnëndak do aÿahnik fu, lapëhnaryidëha; avë ÿal hun ye. Anjëtëndaÿehnédënihu fop wante ryëcëtað ani ña.

¹⁰ Arisëtarëk, ale sëdëlahnibun ÿa, nkaÿëryidëhu, tac gë Marëk, alintëra Barënabas. Tëkërun ahnuÿawu wayab soje Marëk: ge njirik ÿal hun hna, kacaryina g'afërën. ¹¹ Yesu, ale wacëde Yusëtis, nkaÿëryiku fëna. Fagant vële ryokujëd g'ami va soje Inaw Wënu ña, vëhni fo ye wasëwif; vëhni mbosëvosehnëniho ðus. ¹² Epafëras avë ÿalënta hun ÿa nkaÿëryiku; aÿi ayohal Yesu Këris tavëdina uwët uyëfa soje hun ÿa, ðanko awowu vëÿawah, vële lafëk hn'ikwëtahn, vële ramahnëd paryi fop vile ña Wën va. ¹³ Ambësadëfuha uji cedëya, ðokujëhnëdëhu ðus, soje vële hwëtahnëk vëvë Lawodise do soje vëvë Iyerapolis. ¹⁴ Lik, lawo fu ayen, do gë Demas nkaÿënihu. ¹⁵ Gaÿëryinëhni vëÿënta fu vëvë Lawodise va do gë Nimëfa do ßulunda ile varëpëlëd cery ntëwu hna soje iyëfa.

¹⁶ Ge karajërun anj kayëte, diryin fere karanj fëna hnë cery sali mbë Lawodise. Karajëgëryin, ÿal hun hna, kayëte nte herëhnëßuhëhni vëvë Lawodise va.

¹⁷ Pëyaryina Arësip kwët hakili hnë doku ile nuÿak hnë Ahwëhn hna, ðanko padënah nkaÿënihu.

¹⁸ Ami, Pol, kerëhnëdëmu gë vák mën iÿi simpaÿi: Dënkwëtaryin vankënca mën va. Arabi Wënu ña ndëwaÿu.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Tesalonik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol, gë Silas do gë Timote, Korent hna kerëni anji kayëte mpëdara yëbëlan bëhn wafëhw wahnah gë imbëcf gë wahnah gë bëhn wafëhw imbëcf gë wahi (49 gë 52) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Pol yankëtahnëk Tesalonik wati yas higëna lëwu ÿa. Nkol ña Masedëwan hna nke nte kwëhnëko naw mbë Rom ña, tëfary wov, nkol gwafa. Bulunda wasëwif wä njabëniho. Wasëwif wayafah vëwawëlohna karaj Pol ña do antaniha nkol hna (Vantiyehn 17.1-9). Bare Cery Sali ña pëlëk vënkahn va do njawënak. Timote njankëtahnëkëhni vële hwëtahnëk va, mbarëpëla vële wok vëyena wasëwif do gë wasëwif wale hnëmpëtak nkeni vële hwëtahnëka Këris.

Timote wadëw hni ña njonëhnika Pol Korent hna do hnam kerëhnënihëhni anji kayëte. Hnë anji kayëte Pol njëtëndanëkëhni hnatah lëwu soñe ikahnënda nte tufahnëni vële hwëtahnëk Tesalonik va hnë njasa ntëw hni gë Këris. Wëlakënde horot hna nkok njawëni.

Pol kamënañyëhnëdëhëhni. Atac ikaraj njëdand pañare vësëm do ifoka Këris ña (4.13-5.11). Njëdahnëcf simpañi do wahnira watëkwa.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: wanës, ikwëtahn, injahn, uhorot, fac, vëyënta, vësëm, yam.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpañi (1.1)

Gante kwëtahnëni vëvë Tesalonik va (1.2-3.13)

Ankeya nte ñad Wën (4.1-12)

Ibëhn vësëm gë fac Ahwëhn a (4.13-5.11)

Siyab rëkwa gë simpañi (5.12-28)

Simpañi

¹ Ami Pol gë Silas do gë Timote herëhnëryidëhu, wühnë vëvë cery sali vë Tesalonik le kwëhnëk Wën Rëm ÿa do gë Ahwëhn a Yesu Këris: Arabi ipërëna gë yam ÿa nke gë wühnë.

Ikwëtahn vëvë Tesalonik

² Kwëlëkwël camehnëdëfunëha Wënu ña soñe hun fop ÿa do njëfanëderun nte-wo-nte njëfadëfun ña. ³ Ndënkwëtađëfun kwëlëkwël haryënk Wënu Rëm fu hna vantiyehn vante watik hn'ikwëtahn hna, wadoku wante watik hn'injahn hna do gë idufëna nte watik hn'itamahn hun paß g'Ahwëhn fu Yesu Këris. ⁴ Vëyënta mën, vële ñahnëk Wën, njëtinëk Wënu ña rëhnaku ⁵ kabi Wanës Wakasëk ña pëyayiluhna gë wanës ñi fo, bare gë fanka fa, g'Iyir Ipacah ña do g'ikwëtahn ipadah ña. Njëtërun gante nkeho vankeya fu va fagant hun hna; soñe ufërën hun yeho. ⁶ Wühnë vëvëfëtalahn fu yerun do gë vëvëfëtalahn Ahwëhn a yerun; nuñarun wanës ña hnë wati horot hna, gë uhnatah ule watik hn'Iyir Ipacah hna. ⁷ Koyëna nkerun vële tëfëtalahnëdëni vahnë vële hwëtahnëka Këris va Masedëwan hna gë Akayi hna. ⁸ ÿal hun hna wanës Ahwëhn a campik gena Masedëwan hna gë Akayi hna fo, bare ikwëtahn hun Wënu ña njëtik gante-wo-gante. Awa, ðalëléfuhna hnësëfu watac. ⁹ Vahnë va fop tëfëtađëni gante kacarunëhëfuno ka ante njiryibunëho ÿal hun hna do gante tavërunëho waravahn aryokuñëhnënduna umë ale ye Wën paryi, ¹⁰ do ahnapënduna Aju ale watic g'ambin ÿa. Ajë arac, umë ye, Yesu nte mbëhnëndanëk Wën hnë vësëm hna, do fehëtëkéfu hn'ikitij Wën nte yejék ñi.

2

Doku Pol Tesalonik hna

¹ Vëyënta mën, njëtërun, wühnë dënk, ante njiryibunëho ÿal hun hna gelohna uhnëfak këm! ² Njëtërun, Filip hna korotehniibunëho ten do njewëdëfunëho rëkahnindëfu ÿal hun hna. Bare Wënu ña njawënhëkëfuno wasakahn wä soñe ahnësëhnahniwu Wanës Wakasëk ña mama mëtaryandëfunëho dūs. ³ Wac ule wacëbunëhëhni vahnë va matina hn'idënt, ma hnë vinahan vide wok pacëna, do yëkëlehnëdflëfuhna rokafuna ahnë! ⁴ Hali! Gante ñad Wën ka nësëdëfun. Wënu ña catahnëka gë fuhnë, umë hwëtëhnahnëkëfu fëyahnëfu Wanës Wakasëk ña. Yëkëlehnëdflëfuhna vahnë nëñahnëhni gë fuhnë, Wënu ña nëña gë fuhnë yadëfun,

umë ale fêcêtaď walawãry fu wã. ⁵ Njêterun kobëri dehnêlêfuhna wanês wapêrën ahnêñahniwû, do injahn fu ña gelohna soje hnuyahnêfu hnapul, Wênu ña sede ye. ⁶ Yêkêlehnlêfuhna icêkwary ahnê, icêkwary hun ma icêkwary vëyêntaw. ⁷ Kokêndêbunêho arufiwu ucankaf fu ña, fuhnê vëfayik Këris va, bare nêñêñabunêho fagant hun, had hnêm nte faβêkêhni vutah vuntêwu. ⁸ Soje injahn nte hwêhnabun ñal hun hna, kahnêñabunêho, gena ayêdayiwu Wanês Wakasêk Wênu ña fo, ayêdayiwu fêna vintaawry fu va. Ha, injahn dêw fu soje hun ña nkwênako dus!

⁹ Vëyênta mên, ndênkwêtaďun đoku ŷakah fu ŷa gë ambër fu ña. NdoƷuñêďêfunêho g'umêď gë g'anent, soje antê yefu warib hun ga karanđerunêho Wanês Wakasêk Wênu ña. ¹⁰ Nkeya catah do cañah hwêhnabunêho hnê wuhnê vële hwêtahnek hna. Ñoñ gena ile hodebun hnirayifu, waseďe warac yerun do Wênu ña fêna sede ye. ¹¹ Njêterun fêna, (ale-wo-le hnê wuhnê) ntiyirunêho ndampo fo gante nkeď rêm gë vutah vuntêwu ka. ¹² Kamênaŷehnrirun do nŷawênaŷehnrirun, tÿyirun gë fanka ayewu gante ñaď Wên ka umê ale wacêďêhu hn'Inaw đêwu do gë hnê icêmb đêwu hna.

¹³ Do fêna, soje rac samehnêďêfunêha Wênu ña kwêlêkwêl soje iyin: ante karanđerunêho wanês Wênu ña, nêpaďunêho do had wanês Wên mawêrunêho; mawêlunohna had wanês vahnê. Ha, paryi nke Wên hna matik do ndokunêď hnê wuhnê, vële hwêtahnek vi. ¹⁴ Ha, vëyênta mên, têfêtalahnêrunêhni vëvê vacery sali Yuďe va, vële kwêhnêk Wên hwêtahnekã Yesu Këris va. Vahnê vëvê nkal hun va korotehnênihu, had gante korotehnênihêhni wasêwif wã vëvê vacery sali vatac. ¹⁵ Wasêwif wï ryawêka Ahwêhn a Yesu gë wakila ña, do fuhnê korotehnênihêfu. Vêlidina ile hnêñêďêha Wênu ña do vëvêw vahnê va fop nkeni, ¹⁶ kabi memaŷehnlêfuhni antê hnêšehnlêfuhni vële wok vëyena wasêwif va wante fehêťêďêhêhni ña. Koyêna padêñêña padêñêďêni wameh wante ntıďêniho kobëri ña. Bare ntavah Wênu ña têk njohahnêhni.

Ĩña Pol mbok nuhni vëvê Tesalonik

¹⁷ Vëyênta mên, ge fuhnê ye, têfêkawo aravêtayiwu fampêď; paryi nke goyilênêhna nulênden, bare wasakahn fu hna tavêlilênêhna! Pêrêkêfu đus gë wuhnê do ntıfun fop soje avok ahnuhahniwu. ¹⁸ Awa pêhnabunêho yiryifu ayêkijiwu, do ami dênk Pol, pêhnabuho wahwênta wayabãh, bare Sintani memaŷehnlêkêfu. ¹⁹ Ye ye itamahn fu ña, uhnatah fu wã, dahêse imêk idêw fu ña ge gena wuhnê? Do soje hun ŷa cêkwadêfun haryênkw Ahwêhn fu Yesu ge mbokajêk. ²⁰ Ha, wuhnê ye icêmb fu ña g'uhnatah fu wã.

3

¹ Soje rac ye, kabi cilêtabunêho napi ña, umê cañahnêkêfu wofu fuhnê fo Aten hna, ² do cañêťeryıbunêha Timote, aŷênta fu ŷa do ye aryokunênta Wên hn'ikarañ vahnê Wanês WakasêkKëris ña. Payeryıbunêha soje nŷawênaŷehnu do kamênaŷehnu hn'ikwêtah hun hna, ³ soje antê ahnê cilêta horot ile liderun ŷa. Njêterun wuhnê dênk, iŷi sifa horot têfêka nkefu. ⁴ Ante nkebunêho ŷal hun ña pëyayirunêho nuŷaden wahorot wasankaf, do umê yehu, njêterun đus. ⁵ Soje rac fayeryıbuha Timote, kabi cilêtabuho nap iña, njiryi pëcêtaj soje ikwêtah hun ña. Ntakêkoŷo Sintani njêkêhnahnu do đoku sankaf fu ŷa fop nke nafa kêm.

⁶ Tame Timote mbokajêk, têfêtanêkêfu wanês wakasêk wanêñah soje ikwêtah hun ña g'injahn hun ña. Ntehnêkêfu wapêrën ryênkwêtaďunêhêfu do pêrêku gë fuhnê had gante pêrêkêfu gë wuhnê ka. ⁷ Soje rac ye, vëyênta fu, hnê uryêñah fu hna fop gë horot fu wã, ikwêtah hun ña kamênaŷehnlêkêfu. ⁸ Tame tisêkêfu kabi nkorun ahambênawu Ahwêhn hna. ⁹ Hak ga têfêkêfu samehnêfuna Wênu ña, soje uhnatah sankaf ule yêďaďunêhêfu haryênkw lêwu ŷi? ¹⁰ G'umêď gë g'anent njêfaďêfunêha gë idêñan soje mawêryanêfu mbok nulin do faďênêfu ile wojêk hn'ikwêtah hun hna.

¹¹ Arabi Wênu ña umê dênk, Rêm fu ŷa, gë Ahwêhn fu Yesu pidêťehnlênihêfu nkaŷ ña paβ gë ŷal hun! ¹² Arabi Ahwêhn a nkwenêndu injahnêl hun ña hafo kob do g'injahn vahnê fop ña, gante nke injahn nte hwêhnabun soje hun ña. ¹³ Arabi nŷawên koyêna wasakahn hun wã hnê icat nte wok kwêhnana ile hniraďerun haryênkw Wên Rêm fu ŷa, hnê fac le mbokahnıď Ahwêhn fu ŷa Yesu gë fop vêlêwu va!

4

Ankeya nte ñaď Wên

¹ Awa koyêna, vëyênta fu, nêñparun hnê fuhnê ankeya nte rêfêka ahwêhnawu nêñahna Wênu ña gë wuhnê. Do tac dênk hwêhnarun. Bare tÿyêďerun do nkabêďerun, g'uŷac Ahwêhn a Yesu, yiryin haryênkw fo! ² Kabi njêterun siyã ule yabirun Ahwêhn Yesu hna matik.

³ Ile ñad Wën ya, rac ye: ayeahnu véfacah do ahehawu fop ndakéntal meh ña. ⁴ Alewo-le hné wúhné njét mēnk w mbahn déwu ña hn'ufacah, do hn'unténah. * ⁵ Ant'a'wáwu iña meh ña méku, had véle wok véyētélahna Wën vi. ⁶ Hné waji, ahné tēfēlahna nti ile wēnēdēha a'yēntáwu ale hwētahnēka Wën, ma tokahna. Tékēbun ahnēsēhniwu do péyayirun g'afērēn: Ahwēhn a korotehnēdēhēhni véle lid' rac va. ⁷ Wēnu ña macélēfuhna soje ndēkarēnden g'ale-wo-ale, bare soje nkeyin véfacah macékēfu. ⁸ Soje rac ye, ale wēyēk iñi gab ña, gena ahné ñwēyēhnēk, Wēnu ña ñwēyēhnēk, umé ale yēdadēhu Iyir Ipacah ña.

⁹ Soje inahnél ña véyēnta mēn, balēluhna aherēhniwu, kabi Wēnu ña ñañēndēku gante ñahnēlédun ka. ¹⁰ Ha, inahn tac ye nte rufahnēdun hné vevé Masedéwan va fop, véle hwētahnēka Wën. Bare véyēnta fu, kamēna'yēhnēderun aliwu ntēbi koyēna. ¹¹ Yēkēlehnēryindēn ayewu yam, pa'bēryin wadēwun fo do arokēndu ñacēñac hun ña fo, had gante ntehnirunēho ka. ¹² Koyēna véle wok véhwētahnēlahna Wën va ntēnēndēni nkeya hun ña, do kat anté aramahnuni véyēnta hun.

Ibēhn vēsēm gē fac Ahwēhn a

¹³ Véyēnta fu, ñadēfun ayētu toña ya soje véle sēmēk va, soje anté ahwēhnawu yiwēhnah gē véyēntáw ki véle wok véramahnēna vi. ¹⁴ Age kwētahnēbun Yesu cēmēko do mbēhn, kwētahnēbun fēna Wēnu ña mbarēdēhēhni gē Yesu fop véle hwētahnēdēha do cēmatēni va. ¹⁵ Wēlin wante fēyaderun ye wanēs wante karanjēkēhniwo Ahwēhn ña vahnē va: véle yeyinēk vi wod vēsēmēna mbokahnind Ahwēhn a, véryēnk wēhnēdēfilēhnihna véle sēmēk va. ¹⁶ Fac rac, cēlid' Ahwēhn a umé ndēnk g'ambin, gē kopa le wācēd, gē kopa asankaf wamēleka, do gē kopa lēnk w Wën ya. Véle sēmēk g'ikwētahn Kēris va ryēnk wēd' mbēhnēni. ¹⁷ Tac fuhné véle woyinēk cēmilēhna wati rac va, nufēdenēhēfu gē vēhni hné wējar njiyin pankēlin g'Ahwēhn a g'ambin, do koyēna g'Ahwēhn a nkecen kwēlékwēl. ¹⁸ Awa ale-wo-le kamēna'yēhna a'yēntáwu ya gē waji wanēs.

5

Ikwēt hakili hn'inap Ahwēhn hna

¹ Véyēnta fu, soje yamani ya gē wati ya, balēluhna aherēhniwu. ² Njētērun wapacēk wúhné dēnk fac Ahwēhn a tēkid' had gante tēkid' ale ya g'uméd. ³ Ge vahné va ntehnēdēni: «Fop yam fo ye, ntakah gena!» Awa hné wati rac ile vévehnēdēhēhni ya nanjētēdēhēhni had lav dōnk hnag aséval, do la aryampo kodina peh. ⁴ Bare wúhné, véyēnta mēn, geluhna hn'umēhwéry hna, do iyi fac kodina nanjētu had ale. ⁵ Wuhné fop vutah humpen yerun, vutah fac. Gena uméd hwēhnēkēfu, ma umēhwéry. ⁶ Awa anté ndakin wakwéd had gē véyēntáw ki, bare ñesēnéfu do kwētīn hakili. ⁷ Véle ryakēd' wakwéd va, g'uméd ga ndakēdēni do véle ryéwéd va, g'uméd ga ndēwēdēni. ⁸ Bare fuhné, vevé g'anent vi, kwētēnéfu hakili: cuđanēfu g'ikwētahn ña do g'inahn ña had gē viyi viwēta, do g'apēnk w mēta nte ye itamahn ipēh iña.

⁹ Wēnu ña téhnalēfuhna nu'yayin ntavah ntéwu ña, bare nu'yayin ipēh iña gē Ahwēhn fu ya Yesu Kēris. ¹⁰ Soje fu ya cēmēk Kēris nkehahnin gē umé, sēminēk cēmilēhna. ¹¹ Awa, kamēna'yēhnēryindēn do ya wēnēlēryin hn'ikwētahn hna, had gante rēkērun alindu ki dēnk.

Siyab rēkwa gē simpa'yi

¹² Véyēnta fu, tēyēderun waji: dēnēnēryinēhni véle ryokunēd, véle vérad' dūs soje hun, véle yēkadēhu do yabēdēhu hn'ibēmēnkēl hun g'Ahwēhn. ¹³ Dēnēnēryinēhni dūs do a'yanduni dūs soje dōku le ntidēni ya. Geryin yam yēbēlan hun.

¹⁴ Véyēnta fu, mbokēderun a'wuntayiwu iyin: nirayindēnēhni véle hēmak va. Kamēna'yēhnēryindēnēhni véle yamēk va, demaryindēnēhni véle nkok ya bēna fanka hn'ikwētahn va, dūñēnanēhnēryindēnēhni vahné va fop. ¹⁵ Kwētēryin hakili, anté ahné nk wēcaga ale lika uwēh! Yēkēlehnēryindēn kwēlékwēl alindu fērēn, yēbēlan hun do gē vahné va fop.

¹⁶ Geryin kwēlékwēl hn'uhnatah hna. ¹⁷ Yēfaryindēna Wēnu ña kwēlékwēl. ¹⁸ Camehnēryindēna fale-wo-fale fa. Rac ye le napēd' hné wúhné véle vēmēnkēlēk hné Yesu Kēris va.

¹⁹ Ant'a'wēma'yēhnuna Iyir Ipacah dōku lēwu hna; ²⁰ ant'ayafu wanēs wakila ña. ²¹ Pēcētaryin fop watac do kwētaryin ile fērēnak ya; ²² keharyin wēh-wo-wēh.

* **4:4** 4.4 Ale-wo-le hné wúhné njét mēnk w mbahn déwu ña hn'ufacah, do hn'unténah. Kodē nk wéryi fēna ñēña nēwēlahn gē asévalu ma ñēña had gante ntíde ahnu'yahn aséval.

²³ Araɓi Wënu hwëhn yam ÿa nti ayewu vēle padëk ufacah; araɓi hakili hun ÿa gë ntaŵary hun űa do gë vimbahn hun va nko pad, hara kwëhnana ile nirande hafo hnë fac le njiĵëd Ahwëhn fu Yesu Këris hna. ²⁴ Wën le ŵacëku ÿa kahnëndak: ntid rac.

²⁵ Vëÿënta fu, ŵuhnë fëna yëfanëhnëryindënëfu. ²⁶ Gaÿëryinëhni vēle hwëtahnëka Yesu va g'ijahn nte rufande vēÿënta hna.

²⁷ Tëyëdëmu g'uŵac Ahwëhn a, araɓi aűi kayëte karanëhnini fop vēÿënta fu va.

²⁸ Araɓi ipërëna Ahwëhn fu Yesu Këris űa nke gë ŵuhnë!

Kayëte kigëna mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Tesalonik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Kayëte kigëna mba vëvë Tesalonik va nëmpëlëna ðus gë ndënkwërënkw ña. Inji kayëte fëna vëhni Pol gë Silas do gë Timote matik wati nte nkeniho Korent hna mpëdara yëbëlan bëhn wafëhw wahnah g'imbëd gë wahnah gë bëhn wafëhw imbëd gë wahi (49 gë 52). Pol camehnëdëha Wënu ña soñe ile nkoni kahnëndani harënk wahorot hna. Kamënañehnédëhëhni tëfëni nkañ nte tëhnani hnë Këris ña do kamënañehnédëhëhni ntini fop vantiyehn vante watik hn'ikwëtahn hna.

Vële hwëtahnëk va fop ðoka Ahwëhn a napëdëni do Pol pacëhnëndëhëhni iñin diyana ten. Pol ndëkwëtehnëdëhëhni wëdahëse wante ryënkwëhnið iðoka Këris ña. Ani g'umë, had fuhnë, macinëkëfu nufin nkañ ðoku hnë ðuniya li.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inqi kayëte: aýënta, Pol, iðoka, kayëte, yam, ikwëtahn, fanka, satah, Ayapah, ðoku.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpañi (1.1-2)

Ahwëhn a njiñëd kitinj ðuniya yi (1.3-12)

Ile ryënkwëhniðëha mbokahnind Ahwëhn a (2.1-12)

Iyañ hn'ikwëtahn (2.13-17)

Pol tëyëd wayëfa (3.1-5)

Imac ðokuña had Pol (3.6-15)

Iyëfa gë simpañi (3.16-18)

Simpañi

¹ Ami Pol gë Silëve* do gë Timote herëhnëryidëhu, wuhnë vëvë cery sali vë Tesalonik le kwëhnëk Wën Rëm fu ya do gë Ahwëhn a Yesu Këris. ² Arabi Wënu ña Rëm fu ya do gë Ahwëhn a Yesu Këris njëdënihu ipërëna gë yam ya!

Ahwëhn a njiñëd kitinj ðuniya yi

³ Vëýënta fu, tëfëkëfu samehnëndëfuna kwëlëkwël Wënu ña soñe hun. Umë sarjah ye, kabi ikwëtahn hun ña nayiña nayëd, do inahnël nte hwëhnarun ña gwëna ña nkwenad.

⁴ Soñe rac, cëkwaryëderun hnë vacery sali vakawary vëmba Wën hna. Ha, njawënerun do kwëtarun ikwëtahn hun ña la gante korotehnëderun ki do ðuñënañun hnë vambër vasiyamah. ⁵ Vëyin fop fëhnënihi kiti Wënu ña satah ye, gante nuhanderun had vële tëfëk Inañ Wënu ña, soñe rac horotahnëfun.

⁶ Paryi nke, Wënu ña catëk: horot cosëdëhëhni vële horotehnëdëhu va ⁷ do njiñëgehnëdëhu wuhnë vële horotëd vi, do fuhnë fëna. Watac nkeð ge Ahwëhn a Yesu matini g'ambin gë wamëleka wadëwu wakwëhn fanka ña; ⁸ hnë fagant hwëdëh hucankaf njiñëd, do piniñëdëhëhni vële wok vëyëtëdilahna Wën va do wok vëwawëhnëdina Wanës Wakasëk Ahwëhn fu Yesu ña. ⁹ Ibëv kwëlëkwël ña yeç icos dëw hni ña gë ñawëta Ahwëhn ña do gë ñawëta icëmb fanka falëwu fa, ¹⁰ ge njiñëk hnë fac rac soñe cëmbëniha do naýëneniha vële kwëhnëk do hwëtahnëka umë va. Wuhnë dënk gë vëhni nkentëderun, kabi kwëtahnërun wante rëfëtanëhnirun ña.

¹¹ Soñe rac ye, yinëgaðilëfuhna iyëfan hun ña. Njëfadëfunëha Wën fu ña gante ntihandëhu vële tëfëk uwac lëwu wa ile macëku. Njëfadëfunëha arabi, gë fanka falëwu fa, ndemawu aliwu fop iña përen ña gë fop ntiyehn nte watik hn'ikwëtahn hna. ¹² Koyëna, uwac Ahwëhn fu ya Yesu ntënenëde soñe hun ya do wuhnë ntënenëderun soñe lëwu ya gante nke ipërëna Wën fu gë Ahwëhn a Yesu Këris.

2

Ile ryënkwëhniðëha iðoka Ahwëhn a

¹ Awa, vëýënta fu, soñe iðoka Ahwëhn fu ya Yesu Këris, g'ibarël fu ðarël lëwu, muntaderun: ² ge ahnë ntehnëku fac Ahwëhn a tëkik, nt'awawu ahnë mpaýëmpanyëhn wahakili hun wa ma ntañëkawu gë wante watik hn'iyir ma hnë wanës ma hnë kayëte, lakënde ntehnëni ýal fu matik. ³ Antë awawu ahnë tokawu gë sifa wamër-wo; kabi ani gë tëkahnind ya afo iyahëta cankañ Wënu ña nke ten do Ayapah a tufëhnañ, Ajë ibëv ña, ⁴ ale humad ntehn umë lëbëk fop ile wacik wën ya ma sëmbëde ya.

* 1:1 1.1 Silëve: Ale wacik Silëve ya wacik fëna Silas hnë kayëte 1 Vëvë Tesalonik hna.

Ndëkënađ dënk umë ntaña hnë Acery Wën Cankaf hna mëca ntehn umë ye Wënu ña. ⁵ Dënkwëtađiluhna bi nësëhnëmuno wanji ante nkofohuo hnë wühnë ña? ⁶ Do tame njetërun d'us ile wëmaÿehnëka gante nkođ tufëhnana hafo ge tükëk wati le hahnëndik ña. ⁷ Fanka Ayapah le sowak ña doku ña nkehahnëk; bare ale wëmaÿehnëka ña nkođ memaÿehn hafo ge cáhëtik. ⁸ Awa, Ayapah a tufëhnađ, umë ale ndawëđ Ahwëhn a Yesu gë sël wës lëwu ña, g'icëmb nte lapëhnajëka itëk dëwu ña. ⁹ Fanka Sintani fa yiyehnidëha Ayapah a Mbëvehnedëha; tufahnëđ vantiya vante-wo-vante vakwëhn fanka, vijë wifëmpëhnahnah gë wëdahëse soje tokahnëhni vahnë va. ¹⁰ Gë sifa vankeya vameh va fop, tokadëhëhni vële sëvëđ va. Cëvëđëni kabi vëhacana ñahñ toña le fehëtakëndëhëhni ña. ¹¹ Soje rac, Wënu ña njëđanahnëhni fanka fale rokad, umë feñëđëhëhni kwëtahnëni wamër ña. ¹² Awa, fop vële wok vëhwëtahnëna toña va, bare ñad wameh va, kitiñëđeni menëni.

Iyaŵ hn'ikwëtahn

¹³ Vëÿënta fu, ge fuhnë ye, tëfëkëfu samehnëndëfuna kwëlëkwël Wënu ña soje hun ña, wühnë vële ñahnëk Ahwëhn. Wënu ña tëhnaku ayewu vëryënkwëryënkw vële fehëtëde gë Iyir nte facënëđ do gë ikwëtahn hnë toña hna. ¹⁴ Wënu ña macëku hn'ijji peh gë Wanës Wakasëk wante harañirun ña; soje ahnuÿahnu icëmb Ahwëhn fu Yesu Këris. ¹⁵ Awa, vëÿënta fu, yaŵënarÿin do kwëtaryin ikarañ nte harañirun gë wanës ña ma gë wante herëhnirun ña. ¹⁶ Arabi Ahwëhn fu ña Yesu Këris umë dënk do gë Wënu ña Rëm fu ña ale ñahnëkëfu do yëđakëfu g'ipërëna dëwu ña, ikamënaÿehn nte wok puđina do g'itamahn gwamah soje ile përenak, ¹⁷ njawënaÿehn wasakahn wä do njëđawu fanka aholahnu alindu do ahnësëndu kwëlëkwël ile nëfak.

3

Pol tëyëđ wayëfa

¹ Awa vëÿënta fu, watëkwala ña, yëfanëhnëryindëñëfu, soje wanës Ahwëhn ña camp ñap do ntënëni, had gante nkeho hnë wühnë ki. ² Yëfaryindëna fëna Wënu ña pehëtëfu gë vahnë vëwëh do gë viyapah va, kabi gena vahnë va fop wawëđ kwëtahnëni. ³ Bare Ahwëhn a kahnëndak. Njawënedëhu do keryëđëhuna Awëh. ⁴ Wëlin itamahn nte hwëhnañun hn'Ahwëhn hna soje wühnë: ntidun le lehnirun ña do nkorun alindu. ⁵ Arabi Ahwëhn a paßary wasakahn hun wä g'ñahñ Wënu ña do g'iduñëna nte njëđahnëđ Këris ña.

Imac d'okunja had Pol

⁶ Vëÿënta fu, ntehnëđërun, g'uŵac Ahwëhn fu ña Yesu Këris, ñawëtaryinëhni fop vëÿënta fu vële hëmak va do hwëhñak nkeya nte wok tëfëläna gë ikarañ nte harañëbunëhëhni ña. ⁷ Wühnë njetërun d'us gante tëfëku arëfëtalahnunëfu ka: këmalëfunohna ante nkebunëho gë wühnë ña; ⁸ ahnë-wo muntalëfunawohna ile rokëđëfun, bare hnë horot hna do gë hn'ambër hna, g'umëđ gë g'anent, ndokunëbun soje antë yefu idib ahnë hnë wühnë. ⁹ Age ntibun wanji, gena kabi tëfëläfuhna aryemawunëfu, bare ntibun koyëna aharañahniwu nkeya nte rëfëku arëfëtalahnëndu. ¹⁰ Ha, ante nkebunëho ñal hun ña, ntehnirunëho: «Ale wok ñadina ndokun ña tëfëlahna tok fëna.»

¹¹ Ntehnëđëfun wanji kabi nkwerëyëđëfun ga nësëde, nkeni hnë wühnë vëhëmak, ñoñ vëlidina ge gena le wok gena wadëw hni. ¹² Vële ye koyëna va, ntehnëđëfunëhëhni do kamënaÿendëfunëhëhni g'uŵac Ahwëhn Yesu Këris: tëfëka ndokunëndëni yam do tokëndëni ñacëñac ntëw hni ña. ¹³ Bare wühnë, vëÿënta mën, antë njambu uli ufërën wä. ¹⁴ Age ahnë ñwëÿëk wante herëbun hn'anji kayëte ña, kamahnëryina do aÿawëtawuna, soje cëfëhnahna. ¹⁵ Antë aliwuna aÿëw, bare ahnirawuna had aÿënta hun.

Iyëfa gë simpaÿi

¹⁶ Arabi Ahwëhn yam ña, njëđëndu umë dënk yam ña kwëlëkwël do fale-wo-fale nke fa! Arabi Ahwëhn a nke gë wühnë fop! ¹⁷ Ami Pol, gë wëbák mën ña dënk kerëhnëryidëmu iÿi simpaÿi. Aki kerëđëfu wac mën ge puhnañu vëkayëte mën va fop do aki nke kerëh mën. ¹⁸ Arabi ipërëna Ahwëhn fu ña Yesu Këris nke gë wühnë fop!

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëka

Timote Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëhnëka Timote vëkayëte vaki do anji ye ndënkwëryënkw ña. Pol kerëk inji kayëte mpëdara hnë bëhn wafëhw mbëd' g'iryaw' g'imbëd' (65) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa, Masedëwan hna.

Timote asan ale hwëtahnkë Yesu Këris yeho. Hnëmu ÿa Gërek yeho do rëmu ÿa sëwif yeho. Matiko hnë nkol Lisëter hna (Vantiyehn 16.1) do nke lawo paryi Pol hnë ðoku lëwu vacery sali hna. Atëko njasëndëni gë Pol do Pol macëdëha aju hn'ikwëtahnkë hna. Umë wogëko gë Pol bare Pol tamahnëkawo ðus. Pol tavëka Timote Efes hna soñe karanjëhni vëvë cery sali va.

Soñe ile kerëhnanëka inji kayëte ña umë ye, kabi nkeni vëryampo vële haranjëdëhëhni vile wok gena toña va. Anahadëni viyë vile ye ðuniÿa vi mek do kodëna njiyi g'ambin afo gë uyët ile soiwik do g'ikeha inëlël gë virokëtok vïryampo. Pol ntehnëk, fop vile ntik Wën va nkamëk do ndënkwëtehnëdëha Timote karanjëdëhni watac vacery sali va.

Kayëte ntëwu ña nësëd' viyë vërar: wahnira vële hwëtahnkë va, vëvë haryënkw vële hwëtahnkë va gë Timote dënk.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: ikwëtahnkë, cery sali, ðuniÿa, ikaraj, Sintani, ðoku, vësëval, vësan, toña.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Kwëtëryin hakili gë vële haranjëdëhëhni vahnë wamër va (1.3-20)

Ikaraj soñe iyëfa do vëvë haryënkw cery sali (2.1-4.16)

Ile rëfëka ntini vële hwëtahnkë va (5.1-6.2)

Uwët fërën (6.3-19)

Simpaÿi rëkwa (6.20-21)

¹⁻² Timote, ami Pol herëhnëryidëhi. Wënu ña Afëhët fu ÿa gë Yesu Këris itamahn dëw fu ña vëhni lehnëko yewu afayik Yesu Këris ÿa do wëjë ye fatah mën paryi hnë ikwëtahnkë hna. Arahi Wën Rëm ÿa gë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa njëdënihi ipërëna, ikaÿëhnahn gë yam ÿa!

Kwëtëryin hakili gë vële haranjëdëhëhni vahnë wamër va

³ Gory Efes hna, had gante ntehnëmino ani gë yihahnëryindu gë Masedëwan ka, kabi nkeni hnam vële haranjëdëhëhni vahnë wamër ña; dehnëryihni tavëni. ⁴ Dehnëryihni tavëni itëfëta wëhnantul wawëhn nafa këm g'idëkw vimbaÿ vacërakëlo vële wok vëfudina. Umë gwajëtël fo njojëd, yiryeryëdëna gë ikaraj Wën ile liyað hn'ikwëtahnkë hna. ⁵ Ge ntehnëmi ali koyëna soñe naÿëni iña nte watik hnë sakahn facah hna gë inahan ipërën do g'ikwëtahnkë paryi ye. ⁶ Vëryampo tavëni nkaÿ tac do tëfëni vankwajëla vakwëhn nafa këm. ⁷ Vëharaj sariya Wën ñadëni nkeni, bare vëyëtëna ile nësëdëni ÿa, vëyëtëna fëna inë ile njawëni paryi ÿi.

⁸ Ha, njëtëbun sariya ÿa përenak, ge ntiyinëk gante tëfëka ka. ⁹ Tëfëka njëti iÿin: sariya ÿa gena vësatah linëhnik. Soñe vële wok vëwawëhnëdëna gë vële wok vëlënëndëdëna sariya ÿa, vële wok vëhwëhnana ikwëtahnkë gë vële wënëd va, vële wok vëlënëndëdëna Wën gë vile facëk va, vële ryawëdëhëhni warëm hni ma wahnëm hni, vëryaw' vahnë vëhawëry fëna, ¹⁰ vële lid ndakëntal nte ñëwëk Wën gë vësan vële ryakëd' gë vësanëntahni, vële wafëdëhëhni vëramp, vële wërëd, vële ye wasëdë hnë wamër do gë fop vële hwëhnan nkeya meh, vile hnëmpëlëk gë ikaraj catah ña linëhnik. ¹¹ Ikaraj tac tëfëlëk gë Wanës Wakasëk wante hwëtehnaniðu, wante watik hnë Wën hunte lënënik, hunte sëmbik.

Icamehn soñe ipërëna Wën

¹² Camehnëbuha Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa, umë ale yëdako fanka fa: ha, Ahwëhn a nuko kahndëbaðu, umë tëhnako liwu ðoku lëwu ÿa, ¹³ mama nkehahnëbuho kobëri ña aÿëw' alëwu, ahorotehn do ayapah. Bare kayëhnahnëkawo g'ami, kabi kwëtahnlëwawohna do yëtëléwohna ile lidëfuho ÿa. ¹⁴ Ha, ipërëna Ahwëhn fu ña njabëkowo, nuÿabuho ikwëtahnkë ña do gë injahn nte hwëhnyinëk, vankinëk gë Yesu Këris.

¹⁵ Wëlin wanës toña wante rëfëka kacahnini vahnë fop: Yesu Këris njijëk ðuniÿa li soñe pëhëtëhni vëwen. Do ami awen asankaf yëbu. ¹⁶ Bare wëli soñe ile kayëhnahnëka

g'ami: Yesu Këris wawëk tufahn hn'ami, awën asankaf a, iduñëna ipadah idëwu ña. Koyëna dahëse iduñëna dëwu yebu soje vële hwëtahnëdëha va, gante nuñahnëdëni uwám usër wã.

¹⁷ Arañi untënah gë icëmb

nke g'ahnañ avë kantëm, gë Wën hunte wok cëmëdina,
hunte wok nudena, hunte wok mëntëlëntina,
dol gë kantëm! Amina.

¹⁸ Timote, ajë mën, ntehnëmi ali fop wanës watac wante hwëtahnëhëni, rëfëlëk gë wanës wante fëyahniko kobëri ña soje lëw hu ña. Wañi wanës njawëñëdëhi do kodu awët uwët fërën wã; ¹⁹ kwëtary ikwëtahn hu ña do g'inahan ipërën hu ña. Vëryampo wawëni watac do koyëna përékanëni ikwëtahn dëw hni ña. ²⁰ Hnë hambëka vërac nkentiniho Imene gë Alekësandër; vëhni njëdahnëbuhëhni gë Sintani. Koyëna, ñëjadfëni antë mbok njewëniha Wënu ña.

2

Ikaraj soje iyëfa

¹ Awa ryënkwëryënk wã ten, ntehnëmu awuntanduna Wënu ña, ayëfanduna, ahëlanduna soje vëyënta hun va do asamehnënduna soje vahnë va fop. ² Tëfëka ayëfanëhnënduni vële hnañëk gë fop vësankaf va gante nkohahnëden yam, tana këm, kahnëdahnin hnë Wën gë njasa ntënah. ³ Irac ye ile fërënak do hnëñëdëha Wënu ña, Afëhët fu, ⁴ ale ñad vahnë va fop pehëtini do njëtëntini toña ña.

⁵ Ha, Wën huđampo fo ye,

do fëna aryampo fo ye yëbëlan Wënu ña gë
vahnë va:

asan ye, Yesu Këris,

⁶ umë ale yëdahnëk ntañary dëwu had icos soje pehëtëhni vahnë va fop.

Rac ye ucedëya nte liyiko wati le pëhnyiko hna ⁷ do soje rac, Wënu ña hahnëndëko had afëyahn gë afayik haranëdëwuhni, vële wok vëyena wasëwif, ikwëtahn ña gë toña ña. Toña ña nësëdëfu, mërëdã.

⁸ Awa ñadëfu vësan va fop njëfandëni gante-wo-gante, njelëndëni wëbák wapacah g'ambin, ntavah këm gë sonko këm.

Ikaraj soje vësëval hnë cery sali

⁹ Koyëna soje vësëval va fëna, ñadëfu cuđandëni gante cañëk ka, hara vëryëcëtahñëna, tëfëlahna ntiyandëni viyi soje tufëhnahnëndëni. Antë ndayëndëni vandaña vantakah, do antë kayëtandëni gë sanu, ma wanjere, ma viyi vile hambëka ntañ. ¹⁰ Bare tëfëka tufahnëndëni iyiv dëw hni ña hnë vantiyehn vapërën gante cañëkëhni vësëval vële lehnëd Wën tëfalëdëni.

¹¹ Asëval a tëfëka ñëñand yam fo do gë imawëhn padah. ¹² Mañëryanëlëwähna asëval karaña, ma mëka asan; tëfëka ñëw yam. ¹³ Kabi Adam ryënkwikwo ñahani, tac Ev. ¹⁴ Do fëna gena Adam tokako Sintani, bare asëval a yeho, afo nti ile mbañëko Wënu ña. ¹⁵ Bare pehëtëdë hn'uhnag hna, ge njawëñëk ikwëtahn ña, gë iña ña, g'ufacah wã, ge ntid g'useryah.

3

Vësankaf cery sali

¹ Wëlin wanës toña: ge ahñë njëkëlehnëd nke avë karyënk wã cery sali, doku fërën ye ile njëkëlehnëd yi. ² Awa umë tëfëka nke ahñë asatah, nke asan asëval aryampo fo, ale fëlak nkaf ntëwu do seryëk, ale lënëñëde, holëk kaca vahnë do hođ karañëhni vahnë. ³ Tëfëlahna nke aryëw ma ale wëtëntëde bare tëfëka nke ale nkukëk sakahn do wok yëkëlehnëdina sonko; antë ñahn dëcët koryi. ⁴ Tëfëka nke ale holëk mënk wã tere lëwu ña do mënk wëhni vutah vuntëwu hn'imawëhn, g'untënah fop. ⁵ Age ahñë a kodina mënk wã tere lëwu ña dënk, hak kod pañ cery sali Wënu ña? ⁶ Tëfëlahna nke ale hwëtahnëk takan, soje antë pëba inayëna do njo hn'ikitij tac fo gë Sintani. ⁷ Tëfëka kwëhna untënah gë vële wok vëyëntina cery sali soje antë njafini do antë njoni hnë warënd Sintani hna.

Vëyohal cery sali

⁸ Vëyohal hnë cery sali va fëna tëfëkëhni nkeni vësan vële lënënik do wok vëhwëhnana wanës waki. Tëfëlähniha dëcëtandëni uñen ña ma njëkëlehnëndëni koryi gë wafere wawëh wã fop. ⁹ Tëfëkëhni vahnë vërac kwëtani, gë hakili facah,

toña le yētēndanik hn'ikwētahn hna. ¹⁰ Tēfēka pēcētayi fēna wapacēk soje njētahni bi vēhwēhnana ile nirandeni, tac kodēni nkeni vēyohal cery sali.

¹¹ Vēsēval va* fēna tēfēkēhni nkeni vēle lēnēnik do tēfēlahna nēwēndēnihēhni viyētahni, vēle yētēk nkaf ntēw hni do hahnēndak hn'ile-wo-le hna.

¹² Vēyohal cery sali va tēfēkēhni ale-wo-le nke asan asēval aryampo fo do tēfēkēhni nkeni vēle holēk mēnk wutah vuntēw hni va gē tere lēw hni ya. ¹³ Vēle lid g'afērēn doku lēw hni hnē cery sali hna ntēnēndēni do nuḡadēni itama cankaḡ hn'ikwētahn nte ye hnē Yesu Kēris.

Gante naḡēk ikwētahn ka

¹⁴ Kerēndidēmi waji, mama nahandēbu yiryiwu yēkiyi hara biyēna. ¹⁵ Koyēna, ge yinkaryila, njētēdu gante tēfēka nke njasa hu ḡa hnē tere Wēn hna. Iḡi tere, cery sali mba Wēn paryi ye nte haḡētēd do famētēd toña ya. ¹⁶ Ha, pacēk, ufēmpēhnaḡ ile yētēk hn'ikwētahn hna naḡēk:

Tufēhnako hn'imbahn,

tufēhnako asataḡ g'Iyir,

nuniha wamēleka ḡa,

pēyahniko hnē vēle wok vēyena wasēwif,

kwētahniko duniḡa li,

do kayēndiko yaḡ gē icēmb.

4

Vēharaḡ wamēr

¹ Iyir ḡa nēsēk wapacēk: hnē vampēd vatēkwa hna, vēryampo tavēdēni ikwētahn ḡa. Wayine wade rokaḡēhēhni tēfēdēni gē ikaraḡ nte wātik hnē Sintani. ² Vahnē vēle hurufak, vēwēr, vēle yētēdu vintaḡary vidēw hni va gona kēncētēlehnd yivah gē wēh, wēnehndēhēhni gē wanēs wadēw hni ḡa. ³ Mbañēndēnihēhni vahnē va antē nēlēlēndēni, do antē tokēndēni viyē viryampo. Bare Wēnu ḡa ye ale lik a vēyin fop soje vēle hwētahnēk, yētēk toña va, tokēndēni camehnatēndēniha Wēnu ḡa. ⁴ Ha, fop ile ntik Wēn ya pērēnak do ḡoñ gena ile sanēde ge tebaḡen camehnatēndēnhna. ⁵ Wanēs Wēnu ḡa gē wayēfa wā pacēndē vēyin fop.

Ayohal afērēn

⁶ Karaḡeryindēhni waji fop vēle hwētahnēk va. Koyēna nkedu ayohal afērēn ava Yesu Kēris ale ryavik gē wanēs ikwētahn do gē ikaraḡ cataḡ nte rēfēru gē ikahnēnda.

⁷ Bare cañetary wēhnantul wakwēhn toña kēm, wale hnēmpēlēk g'ikwētahn. Nēḡary awo ale hahnēndak hn'ikwētahn Wēn hna. ⁸ Yakēn imbahn nēfak bare gena hnē vile-wo-vile; bare ikahnēnda hn'ikwētahn Wēnu ḡa nēfak soje fop. Kabi hnam nke ile ntehnēk Wēn ntinēndēhēfu ya hnē iḡi duniḡa gē ile yejēk per.

⁹ Wēlin wanēs toña wante rēfēka kacani vahnē fop: ¹⁰ Ndokunēden dūs do mētēden, kabi ale ye Wēnu paryi ḡa ramahninēk, umē ale ye Afēhēt vahnē fop ya, do kas vēle hwētahnēka va.

¹¹ Iḡin ye ile rēfēka aharaḡēndēhni do alehnēhni vahnē va ntindēni.

¹² Ahnē tēfēlahna njafi kabi fataḡ woru; bare wējē gery ale tēfētalandēni vēle hwētahnēk, gē wanēs hu ḡa, gē nkeya hu ḡa, gē iḡahn hu ḡa, gē ikwētahn hu ḡa do gē ufacah hu wā. ¹³ Rēkahnēryindu ya, paḡēry ikaraḡ Wanēs Wēnu ḡa hnē bulunda hna, ahamēnaḡēhnēndēhni do aharaḡēndēhni. ¹⁴ Antē aryēnk wavalētahn uyēd va Iyir Ipacah le ye hnē wējē hna. Nuḡaruho rac ante nēsēniho wakila do tindēnihino vicēr wēbāk ḡa.

¹⁵ Yaḡwēnēry iḡin fop, paḡēry gē fanka hu fa fop iḡi doku gante kodēni vahnē va fop nuni unḡi karyēnk wu ḡa. ¹⁶ Keryēry nkaf hu do g'ile haraḡēduhēhni vahnē ya. Kahnēndary hnē vēyin fop. Ge koyēna ntiru, pēhētaḡu wējē dēnk gē vēle hnēpaḡēhi per.

5

¹ Antē ahnirahna g'iḡañēna acēr. Gabēryinda had rēmuh, vējar va had vēhery hu, ² vanēm va had wahnēmuh, vucēval va fēna had vēhery hu, g'iḡacēna padah.

Vēsēval vēle cēmaryēk vēsan

³ Paḡēryihni g'untēnah vēle cēmaryēk vēsan, vēle ye paryi vēhni fo va. ⁴ Ge ale cēmaryēk asan a kwēhnakēhni wutah ma wutah vunte nagēni vērahu, tēfēkēhni wutah

* 3:11 3.11 Vēsēval va: Kode nkwēryi fēna «vēsēval hni va» ye.

vutac ñëjani gante tufahnëdëni ten ikwëtahn dëw hni ña hnë watere wadëw hni hna, cosënihëhni vële hnagëkëhni va, kabi umë ye ile hnëjëdëha Wënu ña. ⁵ Ale cëmaryëk asan a, ale ye minu fo ÿa, Wën hna kwëtëk itama dëwu ña fop; hnë iyëfa gë ikëla hna nked, g'umëd gë g'anent. ⁶ Bare ale cëmaryëk asan a ale yëkëlend ile hnëjëdëha fo asëm ale wok yasëd ye. ⁷ Wañi fëna tëfëka aharañëndëhni soje ahnë antë kwëhna ile nirađëhëhni. ⁸ Age ahnë pabëlëhni hna hnënk lëwu ÿa, do kas vëvë tere lëwu va, njahëtak ikwëtahn ña. Ahnë arac mek ntëbi dënk ale wok kwëtahnëna.

⁹ Mawëry ahera asëval ale cëmaryëk asan a hnë kayëte vësay hna ge tëkëka wabëhn wafëhw imbëd gë ryaw (60) do ÿëliko hwënta ryampo fo. ¹⁰ Tëfëka njëtëhni vifërën vile ntid va: kwëfa përen nte kwëfëkëhni wutah vuntëwu, kaca ntënah nte kacafëhëhniwë vëhneh, igwiyët wakwër wante nkwiyëtëdëhëhniwë vële hwëtahnëk, idëma nte ndemađëhëhniwë vële yiwëhnëk do lidëho gë uyoh fop vantiyëhn vapërën va.

¹¹ Bare antë aherëhni vësëval vële cëmaryëk vësan, vële wok vëryag fo va; kabi ge iña dëw hni ña kumpëtëkëhni g'ile kwëtëlëntiniho gë Këris, rëkëdëni ñandëni ñëlini. ¹² Awa koyëna kitiñëdëni menëni, kabi vëyawëhëna wante ntehnënihawo Këris ña. ¹³ Do kat, ñëñadëni nkeni vëhëmak, njasëdëni tere gë tere. Gena vëhëmak fo nkeni ñare nësënkëni do pabëdëni ile wok gena wadëw hni; vëhodina pëläni wawës walëw hni. ¹⁴ Soje rac ñađëfu mbok ñëlini vësay vëryag va, nagënihëhni vutah, pabëni watere wadëw hni ña soje vëyëw fu va antë nuñani wameh wante ntehnëdënihëfu. ¹⁵ Kabi vësay vëryampo tavëni nkañ catah tëfëniha Sintani.

¹⁶ Age asëval ale hwëtahnëk kwëhna këhni vële cëmaryëk vësan tere lëwu hna, tëfëka ndemandëhni antë nkeni d'ib cery sali ña. Koyëna cery sali ña kođ ndemandëhni vële ye paryi minëhni va.

Vële ye haryënk w cery sali

¹⁷ Vële ye haryënk w cery sali do wënkwëd g'afërën d'oku lëw hni ÿa, tëfëkëhni wasos wahi, do kas vële hwëhnak wadoku wadënah hn'ipëyahñ wanës gë ikarañ vëyënta hni. ¹⁸ Kabi Vikerëh va më lehnëk: «Ge yihni ÿa ndokuñëd ant'arëmpuna wës ÿa soje antë tokënd roka ÿa.»* Do kat: «Aryokuñ a tëfëka cosi.»* ¹⁹ Antë a'awëhñ ahnë nësënd wameh soje ale ye ankaf cery sali, ge vëhi ma vërar vëyëna waseđe soje watac. ²⁰ Niraryehna tase vahnë fop ale wënëd a soje vëyënta'w va ntakahnëhni antë ntigëni koyëna.

²¹ Wëlin ile wuntadëmi ÿa haryënk w Wën hna gë Yesu Këris do gë haryënk wamëleka Wënu ña: mawëhñëry wañi fop, diriyihni fop ndampo fo hara dëbëndëlendilihëhni hna vahnë va.

²² Antë ñankahni arinda ahnë wëbák ña, alihna avë haryënk w cery sali. Antë ayentahni wameh vëyënta'w ña. Gory afacah.

²³ Tavëry ice wënka fo bare ceryind fëna uñen toye soje lav donk hu ÿi do gë itesënk hu ñi.

²⁴ Wameh vëryampo nuđe wapacëk ani gë kitiñahnëdëni ÿa dënk; wëba vëyënta'w ña nuđe ge kitiñini. ²⁵ Do fëna, vantiyëhn vapërën va nuđe wapacëk, do vante wok nuyina tarj va kodina nko co'wa.

6

Vëramp

¹ Vële ye hn'utamp va, tëfëkëhni njëdanihëhni ntënah padah vële hwëhnëkëhni va, soje antë ahnë nje'w u'wac Wënu ña g'ile hara'ñëdëhëhni vahnë ÿa. ² Vële hwëhna këhni vësankaf vële kwëtahnëka Wënu ña, vahnë vërac tëfëkëhni hna njafëni cankañ ntëw hni ña kabi vëyënta hni ye. Bare tëfëkëhni ndokuñëdëhni hni ntëbi kabi vële hnu'yađ ufërën wä hnë d'oku lëw hni vële hwëtahnëk ye do vëyahnik Wënu ña. Watac rëfëka ahara'ñëndëhni vahnë va do alehnëdëhni ntindëni.

³ Age ahnë kara'ñëdëhni vahnë wakawary, ge mawëna wanës wapacah wëba Ahwëhn fu Yesu Këris ña do ge mawëna ikarañ nte rëfëkëk gë ikwëtahn ña, ⁴ ahnë arac ina'ñëna ña fëbëka, ñoñ yëtëna. Iña ña kobëka gwajëtël gë sonko soje wanës. Hnam matidëha iñëwary gë wasonko do gë nës wameh soje vëyënta'w, vikamahna vimeh, ⁵ wasonko wale wok puđina yëbëlan vahnë vële tumpak wahakili, wok vëyëtëna toña. Ntiyahnekëhni ikwëtahn Wënu ña fere fale hnu'yañëde hnapul ye.

⁶ Paryi nke, ikwëtahn Wënu ña hnapul sankaf ye ge nëñëkëfu g'ile hwëhnyayinëk ÿa. ⁷ Noñ yojilëhëhna hnë i'yi d'uniya, do fëna ñoñ kodëlënëhna njoyin. ⁸ Awa ge

kwëhnayinëk ile rokëden gë viyi vile liyaden, umë gwër nkedëhëfu. ⁹ Vële yëkëlend uvetak va njëkëhnahnëdeni, warënd wä pëladëhëhni, viña wanënkwah do wadakëmak ntabëdëhëhni vahnë gë ibëv do janáma hna. ¹⁰ Ha, ankahn wameh wayabah, iña dëcët koryi ña ye. Vëryampo njëkëlehnëni rac dëcët, soje rac ñawëtani ikwëtahn ña do njoyajëni vëhni dënk wahorot wayabah.

Uwët fërën

¹¹ Awa, wëjë ale kwëhnëk Wën, garyëry vëyin fop. Yëkëlehnëry usatah, ikahnënda gë Wënu ña, ikwëtahn ña, inahn ña, iduñëna ña, do gë iguk sakahn. ¹² Mëtëry uwët fërën ikwëtahn ña. Pëlary uwám usër ule wacahniru wä, ule yavëtëru hale ntiru ipëyahh përen ikwëtahn hu ña tase wasedë wayabah. ¹³ Tase Wën ale yëdahnëd uwám hnë fop do gë tase Yesu Këris ale rufahnëko ucedeya g'ipëyahh përen haryënkw Pos Pilat, kwëtëhnahnëdëmi: ¹⁴ yawëñëry akwëda, nte hnuýaru ña, g'ufacah, idënt këm, hafo mbokaj Ahwëhn fu Yesu Këris. ¹⁵ Mbokajëd hnë wati le kahnëndëk Wën hna, ale lënënik, ale wëkëk fop, Ahnañ vëhnañ ña do Ahwëhn vëhwëhn ña. ¹⁶ Umë fo ye ale wok cëmëdina ña. Hnë humpen hunte woyinëk tëkëñëdëlenëhna ntëdëk. Ahnë nulahna do ahnë kodina nuhna. G'umë nke ntënah ña gë fanka fa kantëm! Amina.

Ile nkabini vëvetak

¹⁷ Awa wëba vëvetak hnë ðuniya li, dehnëryihni antë naýëñandëni do antë kwëtëni itamahn dëw hni ña hnë wavetak le fud, bare hnë Wën hna, umë ale vetëndayehnëdëhëfu hnë ile-wo-le ña, soje natahnëfu. ¹⁸ Kwëtëhnahnëryihni ntindëni vantiyëhn vapërën le yed hnapul lëw hni, kwëhnani nëf, cahëlëndëni gë vëyënta hni ile kwëhnani ña. ¹⁹ Koyëna kwëtadëni hnapul fërën le viyëd soje acahn lëw hni gante kodëni kwëhnani uwám paryi wä.

Simpaýi rëkwa

²⁰ Awa, wëjë Timote, yawëñëry ðus ile hwëtëhnahniru ña. Kehary fop wanës wakwëhn nafa këm do wok tëfëlëna g'ikwëtahn ña do gë wasonko wanënkwah wale watik hn'ile macëdëni vëryañ «Uyët». ²¹ Vële hnahak kwëhnani uyët rac, tavëni nkañ ikwëtahn ña.

Arabi ipërëna Wënu ña nke gë wuhñë.

Kayëte kigëna mba Pol nte kerëhnëka Timote Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëhnëka kayëte kigëna Timote, «ajë mën ale ÿahnëbu hn'ikwëtah». Mpëd Pol cëdik Rom hna (1.8, 17), yëbëlan bëhn wafëhw mbëd g'iryaw g'imbëd g'iryaw gë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw g'imbëd gë warar (66 gë 68) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Kayëte nte hamënayend ye. Pol njëtëk gojëlahna d'us cëmahn. N'ad kamënaÿehna Timote nko kahnënda hnë vakaraÿ Vikerëh hna, lakënde haryënkw hambah hna do horot hna do vakaraÿ wamër. Andënkwëtehnedëha uyëd Wënu ña nte nuÿak ña wati le tindëkawo Pol wëb'ak ña, uyëd ule rëfëka mbalëtah soÿe d'oku lëwu ÿa hnë vacery sali hna. Pol njëdaka fëna Timote siyab lëwu ÿa dënk hnë wapuhnalä kayëte hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: d'oku, ikahnënda, fanka, uyëd, toña, dënkwëta, wanës, ayohal.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Ikamënaÿehh hn'ikahnënda (1.3-18)

Soďaďe Këris (2.1-13)

Ayohal afërën, ayohal Ahwëhn (2.14-26)

Wafac warëkwa (3.1-17)

Pëyahh Wanës Wën (4.1-8)

Wanira watëkwa do gë simpaÿi rëkwa (4.9-22)

Simpaÿi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris kabi Wënu ña ÿak koyëna, soÿe pëyahh uwám ule ntehnëko Wën njëd'adëhëhni vahnë vële hwëtahnéka Yesu Këris va, ² kerëhnëryidëmi Timote, fatah mën fante ÿahnëbu hn'ikwëtah. Arabi Wën Rëm ÿa do gë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa njëdënihi ipërëna gë ikayëhnahn do gë yam.

Ikamënaÿehh hnë kahnënda

³ Camehnëdëfuhu Wën hunte ryokujëhnëdëfu g'inahan pacah, had vacërakëlo mën, nahadëmi g'umëd gë g'anent nte-wo-nte njëd'adëfu ña. ⁴ Ndënkwëtaďëfu wankwën hu ña, do ñankahnëko d'us vok hnuÿi pëbahno uhnatah wã. ⁵ Ndënkwëtaďëfu ikwëtah hu paryi nte kwëhnnaniho ten vëhni hnëmuh sankaf Lowis gë hnëmuh Ènis ña. ⁶ Soÿe rac ryënkwëtehnhahnëdëmi waji: yawënerÿ d'us uyëd Wën le hnuÿaru ante tindëmino wëb'ak ña. ⁷ Kabi Iyir ante njëd'akëfu Wënu ña nambëna fanka, Iyir nte ya'bënëdëhëfu fanka ye gë injahn do gë iyët vankaf fu.

⁸ Awa antë cëfëhni soÿe aye sede Ahwëhn fu ÿa, ma ami ale sëdik soÿe lëwu ÿi. Bare korotëntëryi g'amí soÿe Wanës Wakasëk ña alihahnënd fanka fale njëd'aki Wënu ña, ⁹ umë ale fehëtëkëfu do wacëkëfu nkeyin vëfacah. Gena soÿe ifërën ile lidën ÿa, bare ipëhna dëwu ña dënk ye gë ipërëna dëwu ña. Ipërëna tac, nte yëďayinëkëfuno hnë Yesu Këris kobëri wapëgwa hna, ¹⁰ tame tufahniko g'icahn Afëhët fu ña, Yesu Këris. Umë rëkwehnëk fanka icëm fa do, gë Wanës Wakasëk ña, njëtëndanëk uwám paryi g'u'uwám usër. ¹¹ Do soÿe iÿi d'oku Wanës Wakasëk tëhnako Wën yewu afëyahh, afayik do aharaj, ¹² do soÿe rac horotahnëdëfu aki. Bare cëfëhnëlohna, kabi njëtëbu hnë ale kwëtëbu ikwëtah mën ña do pacëko kwëhna fanka njawën ile kwëtehnhahnëko ÿa hafo hnë Fac Kiti hna.

¹³ Yawënerÿ d'us wanës toña wante wëryëru hnë ÿal mën ñi, hnë ikwëtah do gë hn'inahn nte ye hn'ibëmënkël gë Yesu Këris hna. ¹⁴ Keryëry d'us, gë idema Iyir Ipacah nte ye hnë fuhnë ña, wapërën wante hwëtehnhahniru ñi.

¹⁵ Njëtëru vëvë Asi va fop tavëniho, hnë vërac nkontiniho Fijel gë Erëmojen.

¹⁶ Arabi Ahwëhn a kayëhnahna gë tere Onesifor ÿa, kabi umë njawënehnedëho'wo wati-wo-wati, do cëfëhnëlawohna g'amí ale sëd'iko ÿa; ¹⁷ bare ante njijëko Rom ña, njëkëlehnekowo gante-wo-gante hafo nuwo. ¹⁸ Arabi Ahwëhn a ndemahna nuÿa ikayëhnahn Wënu ña hnë Fac Kiti hna. Njëtëru alëbëhni vahnë va fop gante ndemako ka hnë nkol Efes hna.

2

Soďaďe Këris

✧ 1:4 1.4: Vantiyehh 20.37

¹ Awa wëjë, ajë mën hn'ikwëtahn, njëkëlehnëryind ayawënanand g'ipërëna nte ye hn'ibëmënkël gë Yesu Këris. ² Do wante harañëmi tase wasede wayabab, kwëtëhahnëryihni vahnë vële hahnëndak, vële seryëk do hođ vëhni dënk karañënihëhni vëhawary. ³ Korotëntëryi g'ami had sodađe fërën va Yesu Këris. ⁴ Sodađe le ye hnë doku, ge ñad nuđa icamehn asankaf alëwu ÷a, kwëtahnëdina nëf viyë vivë duniya vi. ⁵ Ale lobëlëđ kodina nuđa ge dënënëna sariya dobel ña. ⁶ Ayam ale horotëk doku ña rëfëka tok ten le njamëk hna. ⁷ Nahary d'us wante hnësëhnëmi ñi, do Ahwëhn a ntiđ awëry fop.

⁸ Dënkwëtaryehna Yesu Këris avë hnënk Ahnađ David, ale vëhnëndaniko hnë vësëm, had gante karañëđ Wanës Wakasëk wante fëyahndëfëfu ñi. ⁹ Soje wañi Wanës Wakasëk horotëđëfëfu do ñabibu dënk gë vankënca had awën. Bare wanës Wënu ña ñabina! ¹⁰ Soje rac ryuñëhahnëđëfëfu fop, nuđahnëni vële tëhnađ Wën va fëna ipeh nte ye hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris ña gë icëmb nte wok puđina ña.

¹¹ Wëlin wanës toña ña:
«Age cëmëntinëkëfu hn'ikwëtahn Këris hna,
kwëhnantëđëfëhëfu fëna uwám wa g'umë.

¹² Ge nduñënyayinëk,
nawëntëđëfëhëfu g'umë.

Ge njahëtayinëka
umë fëna njahëtađëhëfu.

¹³ Ge fuhnë kahnëndayilënëhna,
umë nkođ kahnënda
kabi kodina njahëta umë dënk.»

Ayohal afërën

¹⁴ Dënkwëtëhñëryindëhni vahnë va wañi fop do gabëryihni gë fanka haryënk Wën hna antë conkëndëni soje wanës. Wasonko warac kwëhnana nafa, ge gena mbëvehnëhni vële hnëpađ va. ¹⁵ Kamënyary aye ahnë ale liđ fërën do cëkwa Wënu ña, ale wok cëfëhnëđilahn gë doku lëwu ÷a do fëyahndë g'usatah toña wanës Wënu ña. ¹⁶ Kehary fop wanës wakwëhn nafa këm do wok tëfëlëna g'ikwëtahn ña, kabi vële yehahnëk watac ña ñawëtadëniha g'ahawary Wënu ña. ¹⁷ Wanës wadëw hni ña had hajëhn hacër nkeđ. Hnë vahnë vërac nkentini Imene gë Filet. ¹⁸ Ñawëtani toña ÷a. Vëhni lehnëđ Wënu ña tëk mbëhnëndanëfu vësëm hna do koyëna, tavëtehnëđënihëhni vëryampo ikwëtahn dëw hni ña. ¹⁹ Bare Wënu ña njawëñëkëhni vahnë vëlëwu va had sah ryënkwëryënk cery nte njëryëk. Wañi wanës herik hnë rac: «Ahwëhn a njëtëkëhni vëlëwu va», do kat: «Ale-wo-le fëyahñëk Ahwëhn a hwëhnëka, tëfëka tav wameh ña.»

²⁰ Hn'acery nkwamah hna, gena viliyara vante ryëhwarik gë sanu ma gë koryi fo ye hnam, nke fëna vante fërik wadëhwa ma ÷ahanik g'intil. Vëndampo soje vële lënënik va ye, vëyëntaw soje vële wok vëlënëni va ye. ²¹ Awa ge ahn'a pacënak gë fop wameh ña, gë viliyara vële lënënik mëntëndëlehnëđëni. Apacënik, nëfa soje Ahwëhn a, pëhwëtik nti fop doku fërën.

Ayohal Ahwëhn

²² Garyëry fop iña meh nte ye hn'ujar hna; yëkëlehnëryind usatah wa gë ikwëtahn ña gë inahn ña do gë yam ÷a, aye gë fop vële wëcadëha Ahwëhn g'intawary pacah va. ²³ Bare kehary vankwajëla vante wok kwëhnana nafa va. Njëtëru sonko fo nagëđ. ²⁴ Ayohal Ahwëhn a tëfëlahna nke ale sonkëntëđe, tëfëka nke ale ÷ahnëkëhni vahnë va fop, do kwëhna uyëđ ikaraj vahnë do nke ale ryuñënađ wameh wante ntehnëđe ña. ²⁵ Tëfëka karañëndëhni wajira vële wajëtendëha va, mpëđ Wënu ña gwëcëtëđ wahakili walëw hni wa soje njëtahnëni toña ÷a. ²⁶ Koyëna wahakili walëw hni wa mbokađ cat do cahnëđëni hnë urënd Sintani nte likëhni vëramp, ntihahnëni iña dëwu.

3

Wafac warëkwa

¹ Yëtëry wañi: hnë wapuya duniya hna, nkeđ uhorot usankaf. ² Vahnë va vankaf vantëw hni fo ñadëni, ñandëni koryi, mbëntandëni, nañënanđëni do njewëndëniha Wënu ña, vëwawëhnëđfilëlihna vële hnagëkëhni va, vësamëhnëđilëhniha, vëlënënedilahn Wënu ña. ³ Njapëđëni, vëhwëhnađina kañëhna, nësëndëni wameh vahnë, vëwëkëdina wankaf vantëw hni, mbahnëđëhëhni walañary do ñewëđëni ufërën ÷a. ⁴ Nkeđëni vëroka vëyënta hni, rëkëđëni ntiyarëndëni ile-wo-le do nañëna ña kwëyëndanëđëhëhni. Uhnatah lëw hni fo rëkëđëni ñandëni gena Wënu ña.

⁵ Ntiyehnađeni had vële hahnëndak soŋe Wënu ŋa, bare njahëtađeni fanka ikwëtahn fa. Naŋwëtaryihni vële ye koyëna va.

⁶ Vëryampo hnë vëhni ntıđeni fere hafo tënkeni hnë watere do maŋwehnëđenihehni vësëval vële pëbëk wameh do wasifa iña meh fop hahëđëhëhni. ⁷ Kwëlëkwël njëkëlehnedëni ñëŋani bare vëhodına tëkenëni muk uyët toña ŋa. ⁸ Had gante nkwađetehnehniawo Moyis, Sanes gë Sambëres, koyëna vëyi vahnë nkwađetehneni toña ŋa. Vahnë vëhwëhn hakili rumpak ye do ikwëtahn dëw hni ŋa yaŋwëna. ⁹ Bare vëyiđına ŋawët, kabi vahnë va fop kamahnëđeni hnamb hakili lëw hni ŋa, had gante nkeho soŋe vëhni Sanes gë Sambëres ka.

¹⁰ Bare wëjë, njëtëru đus ikaraŋ mën ŋa, njasa mën ŋa, vile fëhnaŋu va, ikwëtahn mën ŋa, iduñëna mën ŋa, injahn mën ŋa, ikahnënda mën ŋa. ¹¹ Njëtëru đus gante mbërehniŋu ka do gante korotëbu ka Antiyos hna gë Ikoniyum hna do gë Lisëtër hna. Ha, paryi nke mbërehniŋu đus, bare Ahwëhn a pehëtëko hnë waŋi fop.* ¹² Fop vële ýad téfalëndëniha Yesu Këris va korotëndëni. ¹³ Bare vahnë vëwëh va gë vësihna va nkodëni tëwäđeni kwëlëkwël hnë wameh hna. Tokađenihehni viyëntaŋw va do tokađeni vëhni fëna. ¹⁴ Awa wëjë, yaŋwënerý đus ile ýëŋaru ŋa gë ile wawëru g'ipacahn. Njëtëruha ale ýaŋëndëki ŋa. ¹⁵ Ha, njëtëru Vikereh Vipacah va koßëri hn'utah hu hna; kof njëđayi yasery le yodëhi g'ipeh g'ikwëtahn hnë Yesu Këris. ¹⁶ Wënu ŋa lik hafo fop Vikereh va nke wanës wadëwu. Nëfak soŋe karaŋahnini vahnë va, nirahnini, catënahni do kwëđahnini hn'usatah. ¹⁷ Koyëna vahnë vëva Wën va kwëhnađeni wëka fadah soŋe ntiyehni fop vantiyeh vapëren.

4

Pëyahñ Wanës Wën

¹ Tëyëđëmi gë fanka fa, haryënkW Wën hna do haryënkW Yesu Këris ale hitiŋëđëhëhni vële wok vesëmëna gë vële sëmëk per, ge mbokajëk kahnënd inaw dëwu ŋa: ² pëyahnerý wanës Wënu ŋa, pëyahnerý lakënde gena wati ile tëfëka hna; niraryind, ñañëaryind, kamënaýehnerýind do karaŋeryindëhni g'ıduñëna cankaŋ. ³ Wati rëkiđ, vahnë va vëwodına ñandëni nëpa karaŋ pacah ŋa. Iña dëw hni ŋa fo paßëđëni. Mëcađenihehni kore vëharaŋ vële rëkëđ nësëndëni wante hnëŋëđëhëhni fo. ⁴ Ciŋađeni vanëf va soŋe antë nkwëryëni toña ŋa do ciŋëtani nkweyahnëni wamër ŋa. ⁵ Bare wëjë, kwëtëry hakili hnë vile-wo-vile hna. Duñënarý horot ŋa, diry đoku afëyahñ Wanës Wakasëk ŋa, padënerý đus đoku le njëđaki Wënu ŋa.

⁶ Kabi ami yëđahnëŋa yeŋu ntaŋwary mën ŋa had sadëha do biyëđına cëmedëfu. ⁷ Mëtëbu uwët fëren ŋa, puhnaŋu idobël iŋa, njawëñëbu kwëtahn ŋa. ⁸ Tame ŋuña imëk iŋa napëđëho: apënkW imëk nte njëđadëho Ahwëhn hnë Fac Kitiŋ hna ye do gena ami fo, bare soŋe fop vële ýahnëđ iboka dëwu ŋa ye.

Wanira watëkwa

⁹ Diry fere ayij ñap arëkato. ¹⁰ Demas tavëko, kabi iyi đuniŋa tëfëk; Tesalonik njik. Këresen umë Galasi njik do Tit Dalëmasi njik. ¹¹ Lik fo wolahnëbun. Yoja Marëk, kabi kod ndemawo hnë đoku Wën hna. ¹² Tisik, umë Efes sañëtëbuha. ¹³ Ge njijëđu yonëhne cuđ kwëhn huji nte ravëhëbuho Tërowas hna vëhni Karëpus hna; yoryaj fëna vëkayëte va, do dënk vante herik hnë wayand va.

¹⁴ Alekësandër aryëhwar a ntıkoŋo ntavah yabaŋ. Bare Ahwëhn a cosëđëha đoku vantiyehñ vantëwu va. ¹⁵ Keharyehna wëjë fëna umë! Kabi nkwađëđëho đus wanës fu ŋa. ¹⁶ Ahnë demalowonna ante nësadëfuho hnë kitiŋa hna, fop tavënihowo. Arabi Wënu ŋa antë cosëhni đoku vantiyehñ vantëw hni va! ¹⁷ Bare Ahwëhn a ryemakoŋo do njëđakoŋo fanka falëwu fa. Awa koyëna kolëbuho fëyahñëndu Wanës Wakasëk ŋa gë fanka, do fop vële wok vëyëna wasëwif va nkweyëđëni. Do Ahwëhn a pehëtëko hnë wës vësëhn hna. ¹⁸ Ahwëhn a fehëtëko hnë wameh hna fop do pehëtëđëho ndëno hn'inaw dëwu ibë g'ambin hna; cëmbëndëñëfuna kwëlëkwël! Amina.

Simpaŋi rëkwa

¹⁹ Gaýëhëhni Përisëka gë Akilas do gë tere Onesifor ŋa. ²⁰ Erasët Korent hna nkok. Do tavëbuha Tërofim Mile hna kabi tesëko.

²¹ Yij ñap ani gë tëkahnind wati wëh ŋa. Ebul gë Pudën gë Linus gë Këlodiya do gë fop vëyënta fu va nkaýëryidënihi.

²² Arabi Ahwëhn a nkenti gë wëjë! Arabi ipërëna dëwu ŋa nke gë wühñë fop! Amina.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëka Tit Wade yehëhna hnë inji kayëte

Tit, ale wok gena sëwif, arëfëlënta Afayik Pol hnë d'oku hna yeho. Pol kerëk inji kayëte ndampo fo gë kayëte ndënkwëryënkw mba Timote ña, mpëd hnë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw g'imbëd (65) hna ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Mpëd Masedëwan hna nkeho do Tit hnë tinti mbë wow le ÿak naÿëk do wacik Këret vë Gëres hna, nkeho. Pol hnam tavëkawo soñe tëhnahni vëvë haryënk w fagant vële hwëtahnëk. Had kayëte ndënkwëryënkw mba Timote hna, Pol ankeya nte rëfëka soñe aye hahn avë haryënkw nësëd. Ankaband gante tëfëka ntiyini vëharaj wamër va. Do nësëd hak tëfëka karajini anech-wo-nceh hnë cery sali hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïnji kayëte: toña, tëfëka, ikaraj, wanës, ikwëtahn, nkeya, satah, Afëhët, ipërëna.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Pol Tit kerëhnëd (1.1-4)

Doku Tit hnë Tinti Këret hna (1.5-9)

Vëharaj vëwër va (1.10-16)

Ikaraj anech-wo-nceh hnë cery sali (2.1-16)

Ankeya vële hwëtahnëk (3.1-15)

Pol Tit kerëhnëd

¹ Ami Pol, ayohal Wën do afayik Yesu Këris herëd anji kayëte. Wënu ña hwëtahnëko yojëwëhni hnë kwëtahn hna vële tëhna va do yëtëndanëwëhni toña le rëfëlëk gë ankeya nte nëñëdëha. ² Toña rac njetëndanëdëhëhni nuÿani uwám usër. Wënu ña, ale wok mërëdina, ntehnëk njëdadëhëfu uwi wám usër kobëri wapëgwa hna. ³ Wën Afëhët alëw fu gë wanës wadëwu ña njetëndanëk, hnë wati le tëfëkawo hna, hnë wafay wale hwëtahnëni buho wä pëyahne buho gante ntehnëko wo ka.

⁴ Tit, wëjë herëhnëryidëfu, ajë mën paryi hnë ikwëtahn nte varëlehnëkëfu hna: Arabi Wënu ña Rëm ÿa gë Yesu Këris Afëhët fu ÿa ndëwanihi do njëdënihi yam ÿa.

Doku Tit Tinti Këret hna

⁵ Tavëmi Këret hna soñe afadën d'oku le wojëk ÿa. Hnë cery sali-wo, kwëtëryihni vicër had gante ntehnëmo ka. ⁶ Avë haryënk w tëfëka cat do ñëla asëval aryampo fo, vutahu va tëfëkëhni nkeni vële hwëtahnëk, do tëfëlahna njëtahni had vële hwëhnak nkeya meh, ma ñwëjëhnëndënihëhni vële hnagëkëhni va. ⁷ Kabi ale ye ankañ hnë cery sali hna, umë hwëtahnëk viÿë Wën va, tëfëlahna kwëhna ile nirade, tëfëlahna njafëhni vëyëntaw va, antë njanca ntavah, antë nke aryëw, antë njap, antë njëkëlehnëd hnapul gë rumpak. ⁸ Tëfëka kol kaca vëhneh ña do ñand ile yivëk ÿa, kwëhna hakili, cat, do pac, njënt nkaf ntëwu ña. ⁹ Tëfëka njawën d'us wanës wacatah ikwëtahn ña, wante rëfëlëk gë wante karajëdeni vahne ña. Koyëna kod kamënaÿëhnëndëhni vëyëntaw va gë ikaraj pacah nte karajëdëhëhni ña do tufëhni vële wajëdëha va idënt dëw hni ña.

Vëharaj vëwër

¹⁰ Ha, vahne vëyabah vëlenëndëdina, do dënk hnë wasëwif vëryaw vële hwëtahnëka Këris va. Tokadënihëhni vahne va gë wanës wadëw hni wakwëhn nafa këm ña. ¹¹ Afo aryemëhnayëhnëhni, kabi fop cëwëd ikwëtahn dëw hni hnë watere wadaw. Ile wok cañëna ÿa karajëdënihëhni soñe nuÿahnëni hnapul le wok pacëna. ¹² Aryampo hnë vëhni, kila lëw hni, lehnëk: «Vëvë Këret va vëwër kwëlëkwël ye, wulaw wuyapah, vëhëmak vële hnahañ roka fo ye.» ¹³ Do fop ile nësëd ÿa toña ye. Soñe umë ye niraryihni g'ïñañëhahn, kwëhnahnëni ikwëtahn catah, ¹⁴ soñe antë nko tëfëni wëhnantul wasëwif wale wok gena toña do gë vakwëda vahne vële ravëk toña. ¹⁵ Ge wala wary hni wä gë vinahan hni va pacëk ile-wo-le ntidëni ÿa ifacah yed; bare ñoñ pacëna hnë vële wok vëfacëna va do wok vëhwëtahnëna va. Wahakili walëw hni wä gë vinahan vidëw va ni va përekak. ¹⁶ Ntehnëdëni njëtëniha Wënu ña, bare gante ntidëni ki gwajëtëhnëdëniha. Vahnë vëweh ye do vële wëyëndëha do kodina ntini iñë fërën.

2

Ikaraj anech-wo-nceh hnë cery sali

¹ Bare wëjë, karanjeryind g'ile réfëlëk gë ikarañ catah ña. ² Dehnëryihni vicër va njetëni vankaf vantëw hni va, nkeni vële lënënik, vële seryëk, vële yawëk hn'ikwëtahh hna, hn'injahn hna do hn'iduñëna hna.

³ Vanëm va fëna, dehnëryihni kwëhnani vankeya vahnë vëfacah. Tëfëlëhnhna nëwëndëni do antë dëcëtandëni uñen ña. Tëfëkëhni njëdahnëndëni siyab fërën; ⁴ tëfëkëhni ñañëndënihëhni vësëval va ñahnënihëhni vësan hni gë vutah hni, ⁵ nkeni vële seryëk do facëk, paßëni watere wadëw hni ña; nkeni vële fërënak do mawëhnënihëhni vësan hni, soje antë ahnë kol njew wanës Wënu ña.

⁶ Vëjar va fëna gabëryihni gante nkehandëni vëseryah. ⁷ Hnë ile-wo-le, gery wëjë dënk ale réfëtalahnëde gë viyë vifërën vile liðu va. Afo nke ikarañ toña do iceryah, ⁸ wanës hu ña nke wacatah wante wok kodena nkwaji, soje cëfëhnahnëhni vële wajëtehnëdëhi va kabi vëhnuýana wëla uwëh ule nësëdëni soje lëw fu.

⁹ Vëramp va tëfëkëhni mawëhnënihëhni vële rampëkëhni va hnë ile-wo-le hna, njëkëlehñëni ntindëni vile hnëjëdëhëhni. Tëfëlëhnhna nkwajectehndënihëhni ¹⁰ ma ntehnënihëhni. Afo tufahnëndëni kwëlëkwël ikahnënda padah, gante ntënëahnëdëni fop ikarañ Wën Afëhët fu ýa.

¹¹ Ha, Wënu ña tufahnëk ipërëna dëwu, hn'ile matik ufeh soje vahnë fop. ¹² Inji përeña karanjëdëhëfu tavin ile wok dënëndëfina Wën do iña viyë vëwëh duniya, më hodën njasënden, hnë wati vë gaki ýi, uwám hwëhn toña, g'usatah, do hahnëndak haryënk Wën hna, ¹³ napatënden g'itama fac le ryëwayik, do cahnahifu icëmb Wën sankaf fu, Afëhët fu, Yesu Këris. ¹⁴ Njëdahnëk ntawary dëwu ña soje fu, pehëtahñëfu hnë fop wameh hna. Ñadëho ntifu bulunda facah, bulunda le kwëhnëk umë, le hahnëndad kwëlëkwël soje idi viyë vifërën.

¹⁵ Watac ye wante réfëka aharañëhni vahnë va, soje ayabëhni ma ahnirahni g'untënah hu ña fop. Wëla aryampo antë njafani.

3

Ankeya vële hwëtahñëk

¹ Dënkwëtehnëryihni vahnë vële hwëtahñëk va fop tëfëkëhni mawëhnënihëhni vëwë haryënk va do gë vësan kalf nkal va. Tëfëkëhni mawëhnënihëhni do këbënan ntindëni fop vile ye vifërën va. ² Antë njejëndëni do kehani antë conkëndëni, bare përenani do tufahnëndëni kwëlëkwël sakahn hagukah gë cape vëýënta hni fop.

³ Fuhnë fëna, kobëri ña wadëhn yeyinëko, mawëhnëdëlëna wöhma Wënu ña, hn'idënt hna nkeyinëko do vëramp iña meh ña fop. Nkeyinëko hn'ankeya meh do hnë uñëwary. Vahnë va ñëwënihëfu do ñëwëlinëko fuhnë dënk. ⁴ Bare, ante tufëhnako ipërëna g'injahn Wën Afëhët fu ýa, ⁵ pehëtëkëfuno, gena soje vifërën visatah vile liyinëko va, bare soje kaýëhnahn dëwu ña ye. Pehëtëkëfu gë yarya hnagi hasëk ýa do g'Iyir Ipacah nte yëdäkëfu ankeya kasëk ña. ⁶ Wënu ña, gë uhwëhna nëf lëwu wa, njëdëkëfuna inji Yir Pacah gë fere Yesu Këris Afëhët fu ýa; ⁷ koyëna, catënkëfuno gë ipërëna dëwu ña danko nuýayin uwám usër ule hnapëden wa had idëw. ⁸ Wanji wanës toña ye do ñadëfu ayawën dús më kahnëndadëni fop vële hwëtahñëka Wën va hnë vantiyëhn vapërën hna. Umë ye ile fërënak do hwëhñak nafa ýa soje vahnë fop.

⁹ Bare kehary vankwajëla vanënkwah gë idëkw vacërakëlo gë wasonko do gë vankwajëla soje sariya, kabi watac wanësar fo ye do kwëhnana nafa. ¹⁰ Ale fitëndëlehnëdëhëhni vahnë ýa, yëdaryehna uhnira ryënkwerënk, ge ma wëna, niraryehna higëna, ge ñwëýëk, daryehna. ¹¹ Njëtëru, iyí sifa ahnë arumpak ye do ge nkok menënd, tufand umë dënk wënad.

¹² Wati nte payendifëmina Arëtemas ma Tisik, yij ñap arëkato Nikopolis hna, kabi hnam pëhnaßu liwu aryaf a. ¹³ Pëhwëtanëhnëryihni dús uyas wa vëhni Senas ahitiñ a gë Apolos, soje antë nkojëhni inë. ¹⁴ Tëfëka vëlëw fu va fëna kahnëndani hnë uli fërën wa, soje paßëni wëbal wante nëfahnëdëhëhni vahnë va do koyëna vëyodfina uwám uheyah.

¹⁵ Fop vële yëfun g'ami va nkaýëryidënihi. Gaýëhëhni vële ýadëhëfu hn'ikwëtahh hna. Arabi ipërëna Wënu ña nke hnë wühhë fop.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëka Filemon Wade yehëhna kayëte Pol

Afayik Pol herëhnëka Filemon inji kayëte mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ya) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ya). Filemon ahnë afërën yeho Kolos hna, do vële hwëtahnëk va mbarëpëlëdëniho ya lu hna (yëb 2). Kwëhnakëhniwo vëramp, had gante nkeho vankeya vantëw hni kobëri ka, do aryampo ya Onesim maciko.

Onesim nkaryëkawo ale hwëhnëkawo ya (do mpëd ntenëhnëkawo fëna, yëkëryin yëb 8) do ga mbiyëk pankëlëni gë Pol kaso hna. Kwëtahnëlehn Wanës Wakasëk do ndokujëhnënda Pol. Pol ñahnëkawo d'us bare canahnëlahna kwëtahna, kabi gante nke sarya ka, Filemon hwëhnëka.

Atac umë mbokënanëka Filemon g'ini kayëte, gë Tisik fëna ale yiryeryëd kayëte ñi gë Kolos, do atëyëka Filemon tefahna had a'yëntaw hnë Këris hna. Age gena umë kokënd njëdahna uhorot sankaf kabi nkaryëka ale hwëhnëka ya. Pol wajira fo nësëhnëdëha Filemon, hara porosinjëlahna ñoñ, bare akamëna'yëhnëdëha Filemon ma'wa Onesim g'ijnahn, umë ntehnëka kwët wac lëwu hna age Onesim nkonëhnahnëka inë cosëdëha, tac ndënkwëtehnata Filemon nkonëhnahnëka Pol uwám lëwu wa, umë ale yëd'aka Wanës Wëkasëk ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ini kayëte: Këris, Onesim, a'yënta, Ahwëhn, wanës, injahn.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpa'yi 1-3

Pol kerëhnëka Filemon 4-7

Uryëy Pol soje Onesim 8-21

Simpa'yi rëkwa 22-25.

Pol kerëhnëka Filemon

¹ Ami Pol herëhnëdëhi wëjë Filemon. Cëd'ibu kabi d'oku Yesu Këris lidëfu. Gë a'yënta fu Timote nkebun. Nkayëderu wëjë, lawo fu a'yahnik do aryokëñëntal fu, ² gë a'yënta fu, asëval ale wacik Apiya, gë Arësip arëfëlënta fu wët hna, do gë cery sali nte varëpëlëd hnë tere hu hna. ³ Arabi Wënu ña, Rëm fu ya g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ya!

⁴ Age nahami, Filemon, wayëfa mën hna, camehnëdëfuhua kwëlëkwël Wën mën ña, ⁵ kabi nkwyëdëfu ga nësëde soje injahn hu ña do soje ikwëtahn nte hwëhnaru pab gë Ahwëhn Yesu do pab gë fop wëfacah. ⁶ Njëfadëfuhua Wënu ña nti ikwëtahn hu, nte vankëntiru gë fuhnë ña, kwëhna vantëwel vapërën d'anko ayëtëntahni vijë vifërën vile hwëhnyinëk hnë uwám fu hna gë Këris. ⁷ A'yënta mën, injahn hu ña njëd'ako uhnatah ya'bah do kamëna'yëhn, kabi mbosëvosehneru wasakahn wëfacah.

Uryëy Pol soje Onesim

⁸⁻⁹ Soje injahn tac, mama kwëhnahnëbu, hnë Këris, fop afaya lehni ile rëfëka ali, pecehnëko rëyi rac g'untënah. Had gante nkebu ki, ami Pol, acër, do kas gaki fëna asëd'ik kabi d'oku Yesu Këris lidëfu, ¹⁰ muntadëmi soje ajë mën, ale hnagëbu hnë kaso hna, Onesim*. ¹¹ Umë ale woko yohëna kobëri ña, njohalëkëfu gaki, wëjë g'ami.

¹² Mbokaryëryidëfuhua, umë ale ye had ntawary mën dënk. ¹³ Ami, ñakëndëbu hwëta'wa darël mën, soje ndemando gë wac hu hnë kaso hn'ile nkebu soje Wanës Wakasëk. ¹⁴ Bare ñoñ ñala liwu hara ma'wëlihna, d'anko ufërën hu wa pab g'ami antë mëntël g'ile forosinjik, bare nke afaya fo. ¹⁵ Mpëd Onesim fëna gontilohna gë wëjë soje wati ryampo d'anko avësahnihna soje kantëm, ¹⁶ bokëdëliya avësayihna had aramp, bare pecehna aramp, had a'yënta a'yahnik. Anjahnëbuha d'us, bare wëjë, tëfëka a'yahna ntëbi: a'yahna had ahnë do a'yahna had ale hwëtahnëka Këris!

¹⁷ Awa, age pëlaruho had a'yënta hu hn'ikwëtahn hna, kacaryehna had ami ye. ¹⁸ Do ge ntëntahnëki ma ge nkonëhnahnëki inë, kwëtëry wac mën. ¹⁹ Ami, Pol, akërëbu gë wák mën dënk: ambësadëmi ami dënk; ñada ryënkwëntehni wëjë fëna nkonëhnahnëruho inë do wëjë dënk ye inë rac! ²⁰ Ha, a'yënta mën, dinëhnërye iyin hnë Ahwëhn hna;

* 1:10 1.10 Onesim fëhnëtanëk «ayohah».

bosëvosehnëry ntaŵary mën hnë ibëmënkël fu gë Këris! ²¹ Apacahnëko ntidu ile rëyëmi ŷa hnë inji kayëte, anjëtëŷu ntidu ntëbi rac.

²² Gë waŋi, pëhwëtanëhnërye ŷëŵa, kabi tamaŷu, soŋe wayëfa hun ŵa, mbësahnëcëfëfu. ²³ Epafëras, ale sécfëlahniŷun soŋe doku Yesu Këris ŷa, nkaŷëki.

²⁴ Marëk, Arisëtarëk, Demas do Lik, vëryokuŋëntal mën fëna, nkaŷënihi.

²⁵ Arabi Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris ndëwaŵu.

Kayëte soje vê-ebère Wade yehëhna hnë inji kayëte

Inji kayëte wasëwif vële hwëtahnëka Yesu Këris herëhnik. Ale herëk a yëtina, bare njetëk d'us Vikerëh va kabi nësahnëk d'us Vikerëh vi soje nkabahn bi mo ye Këris. Inji kayëte kerik yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'iryaw gë bëhn wafëhw imbëd gë wahnah g'imbëd (60 gë 95) ga ndëcëk hnagi Yesu ya.

Vële ryënkwëko kwëtahnëni va mbërehnëniho hafo njëkëlehnëni co'wani. Soje rac kerëhnanëkëhni a'yi ahnë inji kayëte d'anko gante kamënahndëfëni nko njawëhëni, antë tavëni nka'w ikwëtahn ja.

Wati vacërakëlo va, Wënu ja ntik ikwëtëla gë bulunda lëwu ya. Tëhnakëhni vësëna wasadëha do tëyëk wasadëha. Antëhnëkëhni ge ahnë ntik u'wëh, tëtëka njëdahn intaw' soje sadëha ya, do Wënu ja tavëhndëfëha ahnë arac. Inji kayëte nësëk pa'jare ikwëtëla kasëk ja nte ntik Wën gë vahnë vële hwëtahnëka Aju va. Ntëbëk ndënkwëryënk'w ja. Kabi ile ntinëhnikëhni Yesu Këris vahnë va had Ajë Wën, ntëbëk ile ntini vëhni Moyis, gë vacërakëlo vëyëntaw' va. Yesu ye fape Wën fa ale sënayik soje fop wameh vahnë ja. Umë ye fëna asëna wasadëha asankaf ale rënkëk hnë wayëwa wasëvah wa ambin hna. Ale-wo-le hwëtahnëk ya bokëna mbala cënana nta'w sadëha soje wameh wadëwu. Wënu ja tavëhndëfëha wameh wadëwu ja.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Wën, sadëha, wameh, Këris, Asëna wasadëha asankaf, wanës, kwëtëla, sariya, Ahwëhn, Abëraham, d'oku, ikwëry, Ajë, ikwëtahn, wayëwa wasëvah wa.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wënu ja nësëhnëkëfu pa'b g'Aju (1.1-4)

Yesu cëpëkëhni wamëleka ja gë Moyis (1.5-3.6)

Wënu ja njinëgend bulunda lëwu ya (3.7-4.13)

Yesu, Asëna Wasadëha Asankaf a (4.14-8.13)

Kwëtëla cër gë kasëk (9-12)

Nkeya nte nëjëdëfëha Wën (13.1-19)

Iyëfa gë simpa'yi (13.20-25)

Wënu ja nësëhnëkëfu pa'b g'Aju

¹ Kobëri ja, Wënu ja nësëhnëkëhniwo wahwënta wayabah gë sifa gë wasifa vacërakëlo va pa'b gë wakila ja. ² Bare gaki, hnë wafac warëkwa li, gë fere Aju nësëhnëkëfu. Gë fere umë Wënu ja ntik duni'ya yi, do umë tëhnak Wënu ja kwëhn vi'yë vi fop. ³ A'yi Ajë ye idanc cëmb Wënu ja do hnë fop vi'yë hna tufahndëf paryi ile nke Wënu ja. Pëlad d'uni'ya yi d'us gë fanka uhnës lëwu wa. Ante ntinëhnikëhni vahnë va sadëha soje tavëhnhnini wameh ja, nta'nak mbin hna farëhw Wën hwëhn fanka hna.

Aju ya cëpëkëhni wamëleka

⁴ Koyëna Wënu ja ntik Aju cëpëhni wamëleka ja, had wac le njëdaka ya cëpëk walëw' hni wa.

⁵ Gena bi Wënu ja dehnëlahna la mëleka ryampo:

«Ajë mën yeru. Pëgw dol Rëm hu yebu.»*

Dehnëlahna fëna la mëleka ryampo:

«Rëm yenëhndëfëfaha do Ajë yenëhndëfëho.»*

⁶ Bare nte payika Wënu ja d'uni'ya li aryënk'wik nagi ya, ntehnëk:

«Fop wamëleka Wënu ja tëtëka cëmbëniha.»*

⁷ Soje wamëleka ja Wënu ja ntehnëk:

«Ntidëfuhëhni wamëleka ja sëla,

ha, wale ryokujëhndëfëho wa humpen hwëdëh.»*

⁸ Bare soje Aju ya ntehnëk:

«Wën, ucankaf hu ja mbi'yëd kwëlëkwël.

Anawëhndëfuhëhni bulunda hu ya g'ucatah,

⁹ anahnëru ile satëk ya, a'wëwëru wëh wa.

Soje umë ye Wënu ja, Wën hu ha,

tëhnaki do natëndanëki ante turëki wagu ja nkaf li.

* 1:5 1.5: Wahnëw 2.7 * 1:5 1.5: 2 Samiyel 7.14 * 1:6 1.6: Divëta Sariya 32.43 * 1:7 1.7: Wahnëw 104.4

Pecehnëka gë wëjë gë vëréfal hu va.»*

¹⁰ Wënu ña ntehnëk fëna:

«Wapëgwalahna, wëjë, Ahwëhn, ÿahanëk nkal ña,
wëbák hu ña lik mbin ña.

¹¹ Vëyin fop mbëvëd, bare wëjë, nkontëderu kwëlëkwël.

Ambin ña g'inkal ña përékad had viyi vësër,

¹² apiyëd'fuhëhni had cud cankaf;

ha, ankwëcëtëdëni had vëyi.

Bare wëjë, nkontëderu kwëlëkwël arac fo,

do uwám hu wá puđina.»*

¹³ Wënu ña dehnëlahna la mëleka ryampo:

«Yij alaña g'irëhw mën,

hafo hale këfëd'fuhëhni vële ÿewëki va haryënkwa hu.»*

¹⁴ Wamëleka ña wayena bi fop wayir wale yohalëdëha Wënu ña? Wënu ña fayëkëhni ndemanihëhni vële rëfëka nuýani ipeh ña had ntëw.

2

Wanës wante hod' pehëtëfu

¹ Soje umë ye tëfëka kwëtin hakili gë hawary hnë wanës wante wëryinëk ña ðanko antë kërëndanen toye toye. ² Wanës wante njëdahnik Wënu ña paß gë wamëleka ña tufëhna toña. Vële wok vëlënenëna do wok vëwawëhnëna va nuýadëni ile rëfëkëhni ÿa fop. ³ Awa, fuhnë, hak tëfëka kehaýin iyi horot age ñwëyinëk ñi peh cankaf? Ñi peh, Ahwëhn a ryënkwëk pëyah. Tac vële wëryëk ga nësëde va tufënihëfu paryi toña ye. ⁴ Wënu ña nkwenëk cedeya ntëw hni ña gë wëdahëse, fop wasifa vífëmpëhna, do gë wayëd' Iyir Ipacah wante cahëdëhëhni vahnë had gante ñad ka.

Ale iyiryëd'ëhëfu g'ipeh

⁵ Soje ðuniya le yejëk yi hnësëdëfun. Gena wamëleka njëdak Wënu ña ucankaf hnë ðuniya rac. ⁶ Sëñ ryampo hnë Vikerëh hna ahnë yëdahnëk unji cedeya:

«Ye nke ahn'a soje aryënkwëtahna?

Ma ajë ahn'a soje afabahna?

⁷ Kwëtëruha gëd' wamëleka hna wati ryoy ryampo,

cankëruha icëmb g'untënah,

⁸ kwëtëru fop gëd' wakwer wadëwu hna.»*

Gante kwëtëd' fop Wënu ña gëd' ucankaf ahnë hna, rac fëhnëtanëk ñoñ tavëna ile wok gena gëd' ucankaf ntëwu hna. Bare fuhnë nuyinëhna ten fop mawëhnëka. ⁹ Bare kamahnëbun wañi: Yesu kwëtiko gëd' wamëleka hna wati ryoy ryampo, bare gaki, acankik icëmb g'untënah kabi korotëk hafo cëm. Aki paß g'ipërëna Wënu ña, cëmëk soje vahnë va fop.

¹⁰ Wënu ña lik ðuniya yi, do fop umë hwëhnëk. Ñak vërahu vëyabah nkentahnini hnë icëmb ntëwu hna. Canahnëka padëna paß gë uhorot wá, umë rëfëka pidëtëhëhni vutah vuntëwu va nkañ ipeh ña. ¹¹ Yesu facëdëhëhni vahnë va wameh wadëw hni hna do vële facëhnik va fop Rëm ryampo nkeni g'umë. Soje umë ye Yesu cëfëhnëlahna macëhni vëheryu gë vicëru. ¹² Ntehnëk:

«Pëyadëfuhëhni vëhery mën va wac hu wá;

fagant vële hwëtahnëk hna cëmbëdëmi.»*

¹³ Do fëna:

«Kwëtëdëfu tama mën ña hnë Wën hna.»

Do kat:

«Bëlihëfu, ami gë vutah vunte njëdakowëhni Wënu ña.»*

¹⁴ Kabi vutah vutac iyin kwëhnani ndampo fo —mbahn gë sat— Yesu, umë fëna, ntiyak ahnë had vëhni. Koyëna, g'icëm dëwu ña, mëk përékan fanka Sintani fa, umë ale wënkwëk fanka icëm ña, ¹⁵ do mëk pehëtëhni vële yeho vëramp hnë uwám lëw hni hna fop kabi ntakëkëhniwo g'icëm ña. ¹⁶ Ha, pacëk gena wamëleka ndemað, bare vutah Abëraham gë vërah hni. ¹⁷ Soje rac ye tëfëkawo mëntëlënti gë vëheryu va hnë fop, ðanko nkehahn asëna wasadëha asankaf ale pëbëk kaýëhnahn do hahnëndak ðoku Wën hna, do kod' njëdahn sadëha le tavëhnahnëdëni bulunda ÿa wameh wadëw hni. ¹⁸ Ha, kabi Yesu korotëk umë ðënk yëkëhnahn hna, kod' ndemahni vële yëkëhnahnik va.

* 1:9 1.9: Wahnëw 45.7-8 * 1:12 1.12: Wahnëw 102.26-28 * 1:13 1.13: Wahnëw 110.1 * 2:8 2.8: Wahnëw 8.5-7 * 2:12 2.12: Wahnëw 22.23 * 2:13 2.13: Esayi 8.18

3

Yesu ntëbëka Moyis

¹ Awa, vëyënta mën vëfacah, yëkëryina Yesu, wùhnë vële macëk Wën. Umë ye ale payik Wën do ye asëna wasadëha asankaf hn'ikwëtahn nte fëyahnedën. ² Wënu ña tëhnaka soñe iyï ðoku do kahnëndako, had gante nkeho Moyis hnë cery Wën hna fop.*
³ Ale yëryëk cery ntënënik ntëbi cery ña dënk. Aki Yesu rëfëka nuña untënah ntëba Moyis. ⁴ Cery-wo-cery ahnë yëryëk, bare Wënu ña ye ale yëryëk fop ña. ⁵ Moyis, cape ntëwu ña, kahnëndako hnë fop cery Wën hna, gante nkeho aryokun ale hwëtehnañnik cedeyahn ile ntehnëf Wënu ña hnë wati le yejëk. ⁶ Bare Këris, cape ntëwu ña, kahnëndak hnë cery Wën hna, gante nke Ajë ale hwëtik nkaf. Do cery ntëwu ña yeyinëk, ge kwëtayinëk idëkëna dëw fu ña do mbëntaryin itama fu ña.

Wënu ña njinëgehnëf bulunda lëwu

⁷ Soñe umë ye, had gante ntehnëk Iyir Ipacah ka:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ña,

⁸ antë afidü sakahn hun ha,

had kobëri ka ante ntancëntirunëho ña,

wati rac, wula hna, njëkëhnahnërunëhawo.»*

⁹ Do Wënu ña nkok ntehnënd:

«Hnam njëkëhnahnëniho vacërakëlo hun va

do nuni ile libuho ña ¹⁰ hnë wabëhn wafëhw wanah hna (40).

Soñe rac ntavëko gë vëhni do ntehnëbu:

“Ntawary ntëw hni ña pitad g'ami kwëlëkwël.

Vëyëtëna nkaw mën ña.”

¹¹ Hnë ntavah mën hna, akwëryëbu:

“Vëyëtëdina muk yinëga mën ña!”*

¹² Vëyënta mën, kwëtëryin hakili fagant hun ahnë ntë kwëhna ntawary meh nte wok kwëtahn hna, nte liyehnëdëha tav a Wën hunte wok cëmëdina. ¹³ Bare, fac-wo-fac, kamënañyehnlëryin wati le nkok mbiyëf ile macëk Vikerëh vi «dol», ðanko ahnë-wo-ahnë antë pid sakahn lëwu kabi tavëk wameh ña tokahna. ¹⁴ Ha, vërfal Këris yeyinëk ge kwëtayinëk paryi hafo wapuyala hna tama nte hwëhnayinëko wapëgwalahna. ¹⁵ Had gante ntehnëk ki:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ña,

antë afidü sakahn hun ha,

had kobëri ka ante ndancëntirunëho ña.»*

¹⁶ Mo wëryëk do ryancëntik? Vële canëko Moyis Esipët va ye. ¹⁷ Mo lavëndanëka Wënu ña wabëhn wafëhw wanah (40)? Vële wënëk va do sëmëk hnë wula hna ye.

¹⁸ Wënu ña nkwëryëk: «Vëyëtëdina muk yinëga ntëwu ña.» Vëhni mo kwëryëhnëk? Vële ñwëyëhnëkawo va ye. ¹⁹ Tac kamahnëbun vëyin: vëwëkëna njëtëni yinëga Wënu ña kabi vëhwëtahnëna.

4

¹ Awa, kwëtëryin hakili, hnë wati le koden njëtëni yinëga nte njëdëdëhëfu Wënu ña, ahnë antë tak! ² Pëyayinëkëfu uwi hnës hasëk yinëga nte pëhwëtanëhnëkëfu Wënu ña, had gante pëyayiniho vacërakëlo va va. Bare uhnës ule nkwëryëni wä nëfaliha kabi vëvëmënkëlëna hn'ikwëtahn gë vële hnëpak va. ³ Fuhnë vële hwëtahninëk va njëtëden yinëga ña, had gante ntehnëk Wën ka:

«Kwëryëbu hnë ntavah mën hna:

“Vëyëtëdina muk yinëga mën ña!”*

Aki nësëk Wënu ña ayëkat puhnako ðoku lewu ña kobëri wapëgwala ðuniña hna, ⁴ kabi nësik hnë Vikerëh hna soñe fac hwëhn mbëf gë wahi ña: «Awa hnë fac hwëhn mbëf gë wahi hna Wënu ña tiwako.»* ⁵ Do ani fëna nësëk kat: «Vëyëtëdina muk yinëga mën ña.»*

⁶ Awa, nkokiy mawëryanini vëryampo njëtëni yinëga ña do vële ryënkëkwë hnuñak Wanës Wakasëk wä vëyëtëna yinëga ña kabi vëwawëhnëna. ⁷ Soñe umë ye Wënu ña mbok kwëtëhnëhni fac, do macëka «Dol». Ga mbiyëk ðus, nësëk rac gë wës David ña, had gante rëk kerik ki:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ña,

antë afidü sakahn hun ha.»*

* 3:2 3.2: Vaker 12.7 * 3:8 3.8: Wahnëw 95.7-8 * 3:11 3.11: Wahnëw 95.7-11 * 3:15 3.15: Wahnëw 95.7-8

* 4:3 4.3: Wahnëw 95.11 * 4:4 4.4: Wapëgwala 2.2 * 4:5 4.5: Wahnëw 95.11 * 4:7 4.7: Wahnëw 95.7-8

⁸ Paryi, ge Yosuwe njokëndëhëniwo bulunda ÿa hnë inji yinëga, Wënu ña nësakëndilohna soje fac hawÿary kamëhni rac. ⁹ Awa, umë fëhnëtanëk tiwa bulunda Wënu ña nkok. ¹⁰ Ale yëtëk yinëga nte pëhwëtanëhnëkëfu Wënu ña, njinëgak umë fëna ðoku lëwu hna had gante njinëgak Wënu ka hnë ðoku lëwu. ¹¹ Kamënanëfu njëtin yinëga tac danko ahnë antë njo soje injwëÿ mawëhn had vacërakëlo fu ka.

¹² Ha, Wanës Wënu ña kwëhnaq uwam wä do pëbëka fanka fa. Ntëpëtëf ntëbi sëlame hwëhn wanëkan wahi. Tënkëdëhëfu hafo pitëndëlehn ntawÿary ña gë yir inja, wasokël wä gë sevul wayëc wä. Kitinjëf vïnahän gë viña wasakahn fu wä. ¹³ Wënu ña nud fop. Fop vile ntik va cowëtak haryënkw lëwu, umë rëfëka pëyayin fop ile liyinëk ÿa.

Yesu, Asëna Wasadëha Asankaf

¹⁴ Koyëna, ka bi kwëhnayinëka asëna wasadëha asankaf ale ryëcëtak vambin va, Yesu, Aju Wënu ña, yawënenëfu ile hwëtahnënik ÿa. ¹⁵ Asëna wasadëha asankaf ale hwëhnayinëk a njëtëk ðus kihn dëw fu ña. Njëkëhnahnik had fuhnë, hnë fop viyë vi, bare umë menëna. ¹⁶ Pëjanëfu g'ïdëkëna tinki Wën hn'ile nke ipërëna ña ðanko nuÿahnin kohnëcan do tëkatïn ipërëna nte ryemadëhëfu wati nte mbalëdëhëfu ña.

5

¹ Asëna wasadëha asankaf-wo tëhnayik fagant vahnë va, akwëtehnahtnik nëmpëtëhni vahnë va haryënkw Wënu ña. Njëdahnëf wayëf walëw hni wä gë wasadëha walew hni wä soje wameh ña. ² Ka bi kihnëk umë dënk koð tufëhni iguk sakahn vële wok vëyëtëna ñoñ do sëvëf. ³ Soje ikihn tac, tëfëka cëna wasadëha soje wameh wadëwu ña ndampo fo gë wameh bulunda ña.

⁴ Ahnë kodïna njëdëhna untënah nke asëna wasadëha asankaf. Wënu ña wäcëf soje rac, had gante macëka Aron. ⁵ Ndampo fo nke soje Këris ÿa. Gena umë yëdëhnaq untënah nke asëna wasadëha asankaf. Nuÿak gë Wënu ña ale lehnëk:

«Ajë mën yeru.

Pëgw dol Rëmuq yëbu.»^{*}

⁶ Ntehnëk señ ryaw:

«Asëna wasadëha yeru soje kantëm,
had Melëkisedek.»^{*}

⁷ Hnë wati nte nkeho nkal li, gë kopa sankaf do gë wankwën Yesu njëðaka ale hoð pehëta icëm ña wayëfa do wawunta. Wënu ña nkwëryëhnëka soje mawëhn ntëwu ña. ⁸ Ajë Wënu ña ye, toña ye, bare hnë wahorot walëwu hna fop mëkëk njët mawëhn ña. ⁹ Do aki, ante tëkëk fadah hna nkenëhnëkëhni vële wawëhnëka va hayalin ipëh kantëm. ¹⁰ Ha, Wënu ña wäcëka nke asëna wasadëha asankaf had Melëkisedek.

Këhanëfu antë tavin ikwëtahn fu ña

¹¹ Kwëhnayinëk yabah ile hnësëdën soje rac, bare ntaçëk nkabahn, ka bi nkwëryëdïluhna ñap. ¹² Wati ÿa gwërenkehuno ile yehahnakëndunëho vëharanj! Bare doliyi, mbalëku aharañiwu g'ahawÿary karëña ndënkwëryënkw Wanës Wënu ña. Kodïluhna aroku roka yawah, wambël walëku. ¹³ Ale wok sef wambël fo nke had fanul. Yëtëna ten ile satëk hn'uwam hna. ¹⁴ Vicër va roka yawah tokëdëni, njëtëni këncëtëlehn ile yivëk g'ile wëk ka bi ntïdëni rac kwëlëkwël.

6

¹⁻² Aki, antë nkohahnin karëña nte ryënkwhinëk yëñayinëk soje Këris: rac ye ikwëtahn Wënu ña do itav nkeya nte yoð g'icëm; karëña wayaryi gë tind wëbäk ña; iðëhn vësëm gë kiti Wën le wok puðina. Ha, antë mbokahnin inji karëña ndënkwëryënkw, bare yinëfu cape g'ikarëña nte rëfëka acër. ³ Wëlin ile liden ÿa, age Wënu ña mawëryanëkëfu.

⁴⁻⁶ Gena bi kodëna mbok njoyini g'igwëcët higëna nkeya ntëw hni, vële hnuÿak fac ryampo humpen Wën ha, do ryahëk uyëf ambin, hnuÿak sah hnë Iyir Ipacah, rëkatëk gante njivëk Wanës Wën do yëtëk fëna fanka ðuniÿa le yëjëk yi, bare mbokanëni nkeya cër ntëw hni ña? Nke had, soje lëw hni dënk, mbokaryëdëniha Ajë Wënu ña kërëwa hna do cëfëhnaÿëhnëniha bulunda hna.

⁷ Ante cek nkal inja wënka rëv le rëk rëvëdëha ÿa do pëhnëndan wanëfa wante nëfadëhëhni vëyam va, nuÿað dëwara Wënu ña. ⁸ Bare ge pëhnëndanëk wadëmpëhn do dël meh, kitiñik kwëhnana nafa, këbënanik dëwara wëh, do patand gë hwëdëh.

⁹ Bare wühnë, vëyahnik mën, age nësëbun aki, apacahnëkëfu gë cape përen nkerun, rac ye ipëh ña. ¹⁰ Wënu ña catëk; dënkwëdëfina vantiyëhn hun va do injahn nte

rufahnêrun cape wac lëwû ga ndokujëhnëdunëhëhniwo kobëri ña wëfacah va, do iyî wati fëna. ¹¹ Ñadëfun paryi ale-wo-le tufahn ikamëna tac fo hafo pu danko fop itamahn hun ña ntiya. ¹² Ñadilëfuna ayewu wëhëmak, bare tëtëtalahnëryinëhni wële hnuÿad, g'ikwëtahn do g'iduñëna, had ntëw ile ntehnëk Wën njëdadëhëhni ña.

Ile ntehnëk Wënu ña njëdadëhëhni vahné va tokadilëhnihna

¹³ Ante ntehnëko Wënu ña iñë ntinëhnëdëha Abëraham, kwëhnalawohna ahné ale ñak naÿëk ale kwëryahnëd, awa, më kwëryahnëk umë dënk ¹⁴ ntehn: «Ha, pëbëñëdëmi idëwara do njabëñëdëmi.»* ¹⁵ Abëraham nduñëna nap do nuÿako ile ntehnëkawo Wënu ña.

¹⁶ Vahnë va kwëryahnëdëni wac ale lëbëkëhni wëhni dënk. Kwëry ña tëkwenëd gwajëtël ña fop. ¹⁷ Fëna Wënu ña, pacënëhnëkëhni g'ikwëry wële lëwëd ile ntehnëkëhniwo ña; ñak tufëhni ipëhna tac gwëcëtaðina muk. ¹⁸ Aki, gë wantiyehn waki vatac vante wok gwëcëtaðina nkok kodina mër Wënu ña, njonëhnikëfu kamënaÿehn camah, fuhnë wële rënkayinëka va, soñe pëlahnin ðus tamahn nte ye haryënk w fu. ¹⁹ Tamahn tac nkenëhnëkëfu had nkahn uwám lëw fu; njawëk ðus, kodëna nkëci, do tamahn tac ndëcëk pand dëndah* mbë rënka ña hafo hn'ile cëwak hna, ²⁰ hn'ile ndënkwëhnëkëfu Yesu hna, umë ale ye gaki asëna wasadëha asankaf soñe kantëm had Melëkisedek.

7

Melëkisedek, Ahnaÿ do Asëna Wasadëha

¹ Aÿi Melëkisedek, ahnaÿ avë nkol Salem do asëna wasadëha Wën Hunte Sëpëk Fop ña ye. Njik pankëlëni gë Abëraham, nte mëncidëho gë wët le mbëvehnëkëhniwo wënaÿ, do Melëkisedek ndëwaka. ² Do fëna, Abëraham më njëdaka ryampo hnë pëhw fop ile nuÿako wët hna. Melëkisedek fëhnëtanëk «ahnaÿ usatah», do fëna ahnaÿ Salem yeho, umë fëhnëtanëk «ahnaÿ yam». ³ Kwëhnana rëm, kwëhnana hnëm, kwëhnana hnënk, kwëhnana wapëgwala soñe wafac walëwû, kwëhnana puyala soñe uwám lëwû. Had Aju Wënu ña, nkod asëna wasadëha soñe kantëm.*

⁴ Yëkëryin inaÿ Melëkisedek ña! Lakënde Abëraham acërakëlo alëw fu ña, njëdaka ryampo hnë ipëhw ile nuÿako wët hna. ⁵ Sariya Moyis ña ntehnëkëhni wële ye wësëna wasadëha va hnënk Levi hna tebani ryampo hnë ipëhw vile nuÿadëni wëÿënta hni va, wële yentahnik hnënk Abëraham hna fëna. ⁶ Bare Melëkisedek, ale wok gentahnina hnë hnënk Levi hna, nuÿak wák Abëraham hna ryampo hn'ipëhw ile nuÿak ña do ndëwaka Abëraham, ale ntehnëko Wën njëdad iñë.* ⁷ Do nkwaÿëla këm, ale hnaÿëk a ryëwadëha ale vak a. ⁸ Cape ndampo, wutah Levi wële hnuÿad ryampo hn'ipëhw wiyë va, wële sëmëd ye; cape ñëntaÿ ña, Melëkisedek, ale hnuÿak sah rac ña, cëmëna, had gante cedeyahnik ki. ⁹⁻¹⁰ Gena bi Levi mbahn Abëraham hna nko, wati nte pankëlëniho Abëraham gë Melëkisedek ña? Awa, kodë nësi, lakënde Levi, ale hnuÿad ryampo hn'ipëhw hna, njëdaka Melëkisedek ryampo hn'ipëhw hna.

Yesu had Melëkisedek

¹¹ Sariya le njëdayik bulunda ña pëlalëk gë ðoku sadëha mba hnënk Levi ña. Age ufadah wa ntikënde gë ðoku hnënk Levi ña, iyihne uwal yekënd fëna ntiyi asëna wasadëha ahawary hnë hnënk Melëkisedek hna, hara gena hnënk Aron ña? ¹² Do ge sifa ile nke asëna wasadëha ña nkwcëtak sariya ña fëna tëfëka nkwcëti. ¹³ Kaði Ahwëhn fu ña, ale hnësahnik wani ña, hnënk hawary nkentahnik, do ahné hnë hnënk rac ðokujëna muk had asëna wasadëha. ¹⁴ Njëtinëk fuhnë fop, Ahwëhn fu ña hnënk Yuda matik, do muk Moyis dehnëna asëna wasadëha nked hnë iyî hnënk. ¹⁵ Wëlin ile facënëk wante rëk hnësihnëk ñi: asëna wasadëha ale yijëk yi mëntëlëni gë Melëkisedek. ¹⁶ Gena asëna wasadëha had gante ntehnëk sariya ña soñe wutah Levi bare kaði kwëhnak fanka uwám ule wok kodëna mbëvehni. ¹⁷ Uñi cedëya mbësayik: «Nkëru asëna wasadëha soñe kantëm, had Melëkisedek.»*

¹⁸ Cape ndampo, sariya sër ña ntihëtik kaði kwëhnalohna fanka do kodilohna ntinëñëfu ile walëkëfu ¹⁹ kabi sariya ña ñoñ yona hnë ufadah hna. Gë cape ñëntaÿ, tufinëkëfu tamahn nte fecehnëka ñëntaÿ, nte fëjahnëdëñëha Wënu ña.

²⁰ Ntëbi umë, nkehëhna ikwëry. Wëÿëntaÿ va nkeni wësëna wasadëha ikwëry këm. ²¹ Bare ale hnësahnëdën ña ye asëna wasadëha g'ikwëry kabi Wënu ña ntehnëka: «Ahwëhn a Wënu ña nkwcëkë,

* 6:14 6.14: Wapëgwala 22.16-17

* 6:19 6.19: Soñe Walevi 16.2; Lik 23.45

* 7:3 7.3: Wapëgwala 14.18-20

* 7:6 7.6: Wapëgwala 12.2-3

* 7:17 7.17: Wahnëw 110.4

do gwëcëtëdîna nahan ntëwû ña:

“Nkeru asëna wasadëha
soñe kantëm.”»²²

²² Soñe rac, Yesu ye ale lik kwëtëla nte ye fagant Wënu ña gé fuhnë; tac fecek gé ñëntaŵ.

²³ Njabëniho vësëna wasadëha va kabi cëm inja memaŷehnekëhni nkohahnëni ðoku lëw hni hna; ²⁴ bare Yesu, kabi nkođ soñe kantëm, nke asëna wasadëha avë kantëm.

²⁵ Soñe umë ye kođ pehëtëhni dol gé kantëm vële fëñadëha Wënu ña pađ g'umë. Kabi uwám lewû wa pudîna, nkođ soñe kantëm njëfanëhni.

²⁶ Aki Yesu ye asëna wasadëha ale rëfëkëfu ña: afacah, dënt këm, ale wok menëna, ale fitik gé vëwen va, ale hayëndik yañ cëp ambin. ²⁷ Balëlahna njëdahn fac-wo-fac wasadëha, had vësankaf vësëna wasadëha vëŷëntaŵ ka, ten soñe wameh wadëwû, tac soñe wameh bulunda ña ntik rac hwënta ryampo fo gé yëdëhna dëwû ña dënk do rac gwër nke soñe kantëm. ²⁸ Sariya ña tëhnačkëhni vësankaf vësëna wasadëha fagant vahnë vële hihnek; bare ale ntik Wën asëna wasadëha asankaf g'ikwëry nte rëfidëha sariya ña, Aju ña dënk ye, apadënik soñe kantëm.

8

Yesu, asankaf vësëna wasadëha fu

¹ Wëlin ile ŷak nëfak ña hn'ile ŷadëfun hnësëfu ña: iŷi sifa asëna wasadëha asankaf hwëhnaŷinek. Ntañak mbin hna, farëhw tinki Wën hwëhn fanka hna. ² Ntiđ ðoku lëwû ña hn'ile cëvak hna, hn'usank paryi nte kahnëndëk Ahwëhn a, gena gé wëbák vahnë.

³ Asëna wasadëha asankaf-wo tëhnaŷik soñe njëdahnënd wayëđ wá gé wasadëha vahnë; afo alëw fu ña fëna kwëhna ile njëdahnëđ. ⁴ Age Këris nkal hna nkokënd, gekëndina asëna wasadëha, kabi nkeni vësëna vële yëdahnëđ wayëđ had gante tëŷëk sariya Moyis ka. ⁵ Usank le ndokuñëhnëđëni ña iwëntëlënta do cën usank vë ambin ña ye. Ante ñadëho Moyis pëgw yëry sank wá, Wënu ña pëyaka: «ŷëkëry, ntiđu fop had gante nke sifa vile rufiru kuñ vi.»⁶ ⁶ Bare gaki, ðoku le nuŷak Yesu ña cëpëk ðoku lëw hni ña, kabi umë ye arëkëtëlehn kwëtëla nte lëbëk dus ñëntaŵ ña, nte hahnëndik hnë ile ntëhnëčkëhniwo Wën ntiđ ña kabi rac lëbëk fop. Bare gaki, ile ntehnëk Wën ntiđ ña fecek. Rac lik ðoku asëna wasadëha le nuŷak Këris ña cëpëk fop wayëntaŵ wá had gante nke ikwëtëla, le nke Këris arëkëtëlehn hna, nte lëbëk ndënkwëryënk wá ña.

⁷ Age kwëtëla ndënkwëryënk wá kwëhnačkëndina ile keyande, balakëndilëfuhna nempëti gé haŷary. ⁸ Bare soñe walënt bulunda lëwû ña keyahnëđëhëhni Wënu ña do ntehn: «Ami Ahwëhn a ntehnëbu:

«Wafac wá nkeŷëk hn'ile ntiđëfu kwëtëla kasëk

gé bulunda Isërayel ña

do gé bulunda Yuda ña.

⁹ Gedîna had kwëtëla

nte libuho ña gé warëm hni

fac le hnuŷibuhëhniwo ña

yiryeryëwëhni ñawët nkal mbë Esipët ña.

Kabi vëlënëna

kwëtëla mën ña,

ami fëna tavëbuhëhni.»

¹⁰ Ahwëhn a nkwenëk:

«Wëlin kwëtëla nte hwëtëlahnëđëfun

gé bulunda Isërayel ña

ga ndëcëk wafac warac;

kwëtëđëfu sariya mën ña

hnë vinahan vidëw hni hna

do kerëđëfu hnë vintaŷary vidëw hni hna.

Nkeđëfu Wën hudëw hni,

do nkeđëni bulunda mën.

¹¹ Ahnë bokëđîna karañ a avë yalëntaŵ

ma aŷëntaŵu, ntehn: “ŷëtëryehna Ahwëhn a!”

kabi fop njëtëđëniho,

pëgw vutoy hafo vëhnaŷah.

¹² Tavëhnëđëfuhëhni ile ntiđëni wok catëna ña

do bokëđî ryënkwëtaŵ wameh wadëw hni ña.»¹²

¹³ Ante macëd Wënu ña ñi kwëtëla «kasëk», ntik ndënkwëryënkwa ña goryeryëna nafa. Do ile sërëk ña do wok goryeryëna nafa ña, godfina.

9

Kwëtëla cër gë kasëk

¹ Kwëtëla ndënkwëryënkwa ña kwëhnako wasariya gante tēfëka njëfaniha Wënu ña do kwëhnako fëna hn'ile ñak cëvak nkal li. ² Usank wā pëhwëtiko ßambery; cape ndënkwëryënkwa ña wacik Yëwā Sëvah, hn'ile nkeho iyul walampu, tabali ña gë vamburu hwëhn sadëha ña per. ³ Tac, hamëhni ipand dëndah kigëna hna nke cape higëna nte wacëde Yëwā le Yāk Sëvak, ⁴ ile hwëhnako tabali hn'ile pëdëde idud ña do ipër ña sanu fo yehawo gë kwëni kwëtëla nte yehawo ipër ña sanu ña; hnë umë peya sanu nte hwëtahnik mburu nte wacik man, gë ryoko Aron nte hnëpëdëho ña do wëraka hn'ile kerik kwëtëla ña. ⁵ Yaj kwëni hna nkeniho wamëleka wante wacik waseruben wante rufahnëd Wënu ña hnam nke. Kuvëniho g'icën vampaw vantëw hni va hn'ile tavëhnëdeho wameh hna. Bare gena gaki tēfëka nkabahn.

⁶ Ga pëhwëtik fop, wësëna wasadëha va tēnkëdëniho kwëlëkwël hnë cape ndënkwëryënkwa hna soje padënahneni doku lëw hni ña. ⁷ Bare, hnë cape higëna hna, asëna wasadëha asankaf a fo rēnkëd hnam hwënta ryampo fo bëhn hna. Afo njo sat ntaw cënahñ sadëha soje wadēt wadëwu ña gë wadēt ßulunda ña wante ntini hara vuyëtëna. ⁸ Iyir Ipacah ña tufahnëk aki nkaw nte rēnkahnëde wayëwā wasëvah hna tufahhina, wati le nkok dihëtina usank ryënkwëryënkwa wā. ⁹ Virac rufahnëd ile ryëcëtaf gaki yi. Wayëd gë wasadëha wale njëdadëniha Wën kodfina pacën hakili vële yijëd cëmbëniha koyëna va. ¹⁰ Wasariya soje mbahn fo ye: virokëtok, visece, do igwiyëta wëbäk ge wakwer. Vëyin fop nkod hafo Wënu ña nkwëcët.

Sadëha Këris ña

¹¹ Bare Këris njijëk had asëna wasadëha asankaf viyivah vile rëk yijëk vi. Njijëk paß g'usank ile yäk fadëk do lëbëka nafa yëntaw ña do le nkok dina vāk ahnë. Umë fëhnëtanëk kwëhnëna duniya le liyik yi. ¹² Gena gë sat va wahotohn gë vuñihni, bare gë sat lëwu wā dënk tēnkahnëk hwënta ryampo fo hnë wayëwā wasëvah hna, do nuyhahnëkëfu ipoh soje kantëm. ¹³ Kabi ge sat wahotohn wā, wëdhani ña nte cëlëvini vahnë va ma ißëhn yank nte pihini vële ronkëk va pacënëdëhëhni vimbahn va, ¹⁴ wahwënta wayëhw ga sat Këris ña ntëbëk rac! Këris, paß g'Iyir kwëhn kantëm ña, njëdëhñak umë dënk gë Wën had sadëha le wok kwëhnana dahëse wëh, pacënëd hakili lëw fu ña d'anko vantiyehñ fu antë njofu g'icëm soje njohalahninëhna Wën hunte wok cëmëdina.

¹⁵ Wëlin ile nkehahnëk Këris, umë fo, arëkëtëlehñ fagant fu gë kwëtëla kasëk ña, d'anko vële macëk Wën va nuyani ntëw vë kantëm nte ntehnëk njëdadëhëhni vëlewü va. Icëm ile valëkëfu ña ntiyak. Icëm ntëwu ña pehëtëkëhni vahnë va wameh wante ntini wati kwëtëla ndënkwëryënkwa ña.

¹⁶ Hn'ile-wo-le nke wanës watëkwa hna tēfëka tufahni ale liyehñëk a cëmëk. ¹⁷ Wanës watëkwa ña mañik-wo hara icëm liyak; kwëhnana fanka age ahwëhnu ña cëmëna. ¹⁸ Tac fëna akwëtëla ndënkwëryënkwa ña dënk cëbilohna bi hara turina gë sat. ¹⁹ Moyis pëyakëhniwo ten fop ßulunda ña vakwëda va fop hnë sariya hna. Tac nufëk sat vuni va gë wahotohn wā, gë wënka, gë fani atëh nte wacik isop, gë wuñahñ ife wante vëntënik. Cëlëvëk kayëte sariya ña do fop ßulunda ña ²⁰ do ntehnantënd: «Iyin ye sat kwëtëla nte ntehnëku Wënu ña alënënu.» ²¹ Moyis cëlëvëko fëna gë sat sank wā do fop viyë vile valëtahnik soje wasadëha gë wayëfa vahnë. ²² Gante nke sariya ka, viyë viyabah gë sat pacënëde, do wameh ña tavëhnëde afo ge sat rurayik. ²³ Koyëna tēfëka pacëni viwëntëlënta vile ye ambin va gë wasadëha bare tēfëka vile ye ambin va dënk pacëni gë wasadëha wale yäk fecek.

Itënk Këris g'ambin

²⁴ Këris tēnkëna hnë wayëwā wasëvah wale ntini vahnë, wale ye wëntëlënta wavë paryi wā. Hnë mbin hna dënk tēnkëk, hn'ile tufëhñak gaki haryënkwa Wënu ña soje lëw fu. ²⁵ Do tēnkëna njëdëhna umë dënk wahwënta wayabah, had asëna wasadëha asankaf ale rēnkëd bëhn-wo-bëhn hnë Yëwā le Ñak Cëvak hna gë sat le wok gena lëwu. ²⁶ Ge gena umë, tēfakëndëha korot wahwënta wayabah kobëri wapëgwala duniya hna. Toña ña, gaki karyëtajëk hwënta ryampo fo, wapuya wati hna, soje tēkwehñ wameh ña gë yëdëhna dëwu ña had sadëha. ²⁷ Fop vahnë vi tēfëkëhni cëmëni hwënta ryampo

fo, do kitiñehni Wënu ña. ²⁸ Koyëna fëna, Këris ña njëdahnik sadëha hwënta ryampo fo soje ntiñët wameh vahñë. Mbokëf karyëtaj higëna, gena mbok ntiñët wameh, bare pehëtëhni vële hnapëdëha g'idifuñëna këm.

10

Sadëha ryamboli le fehëtëd

¹ Sariya Moyis ña cën vifërën vile yejëk vi fo ye; gena paryi viyë virac. Soje rac wasadëha wale yëdahnëde bëhn-wo-bëhn wä, wale ye kwëlëkwël warac fo wä, mëkëdina padën ipacën vële fëñadëha Wën va. ² Age vële yëdadëha iyi sifa wasadëha Wënu ña pacënakëndeni soje kantëm wameh wadëw hni ña, vëvokakëndina ndëñëni soje wameh wadëw hni ña, do vëvokakëndina cënani sadëha soje wameh ña. ³ Bare bëhn-wo-bëhn, waïi wasadëha ryënkwëtehnëdëhëhni vahñë va wameh wadëw hni ña, ⁴ kabi sat wëdahn ña gë wahotohn wä kodina ntiñët wameh ña.

⁵ Soje rac, ante tënëkëk Këris duniya hna, ntehnëk:

«Ñalihna wasadëha do wayëd,
bare ntiñëhñëruho mbahn.

⁶ Nëñahnëlihna sadëha wulañ wale fëdik cëna sadëha hna
do wasadëha soje wameh ña.

⁷ Tac ntehnëbu: "Wëli, Wën mën, njijëbu ami dënk,
soje liwu iña hu ña, gante kerik ka pajare mën ña
hnë Kayëte Pacah hna."»

⁸ Më ntehnëk ten: «Ñalihna do nëñahnëlihna wasadëha, la wayëd, la wulañ wale fëdik cëna sadëha hna, la sadëha soje wameh ña.» Bare waïi wasadëha cënyayik gante ntehnëk sariya ka. ⁹ Do mbok nkwen: «Wëli, Wën mën, njijëbu ami dënk, liwu ile yañu ña.» Ntiñëtëk ryënkwëryënk wä soje kahnëndahn higëna ña. ¹⁰ Yesu Këris ntik iña Wënu ña; njëdahnëk mbahn dëwu ña hwënta ryampo soje fop, do aki pacëninëkëfu wameh ña.

¹¹ Asëna wasadëha-wo kahnëd fac-wo-fac soje doku lëwu ya; njëdahnëd kwëlëkwël wasadëha warac fo, wante wok kodina ntiñët muk wameh ña. ¹² Bare Këris njëdahnëk sadëha ryampo fo soje wameh ña, do rac soje kantëm, tac ntañak farëhw Wën hna. ¹³ Kobëri watı rac, napëd Wënu ña këfëhni vëyëw vëlëwu va haryënk lëwu. ¹⁴ Gë sadëha ryampo ntik nkeni vahñë vëfadah soje kantëm vële ye nkaw pacën.

¹⁵ Rac ye ile cedeyahnëdëhëfu Iyir Ipacah ña, umë fëna. Ntehnëk ten:

¹⁶ «Ahwëhn a pëyahñëk: "Wëlin akwëtëla nte hwëtëlahñëdëfun gë vëhni
hnë wafac wale yejëk,
kwëtëdëfu wasariya mën
hnë wasakahn walëw hni hna
do kerëdëfu vinahan vidëw hni hna."»

¹⁷ Nkwënëk fëna:

«Bokëda ryënkwëtawu wameh wadëw hni ña
g'ile nkoni vëlënënëna sariya ña.»

¹⁸ Age itavëhn wameh ña nkehëhna bokëdëna ntiyi sadëha soje wameh.

Pëñanëfuna Wënu ña

¹⁹ Vëyënta mën, aki, gë sat Yesu ña kodën tënkin g'idëkëna hnë wayëwä wasëvah hna. ²⁰ Pidëtëhñëkëfu nkaw kasëk nte yiryeryëd g'uwám pañ g'ipand dëndah nte ye rënka hna, rac ye mbahn ntëwu ña dënk. ²¹ Kwëhnayinëka asëna wasadëha asankaf ale hwëtik nkaf cery Wën hna. ²² Awa, pëñanëfuna Wënu ña gë ntañak catah do g'ikwëtahn padah, g'idëñ soje wameh wadëw fu ña pacënik do g'imbahn nte yaryik gë wënka wapacah. ²³ Njawëñëñëfu dūs tama nte sedeyanden ña, kabi Wënu ña nkok kahnënda hnë ile ntehnëkëfu hna. ²⁴ Yëkëñëfu dūs hak tëfëka kamënañëhñëlin dānko tufahnin iñahn do ntiyin ufërën. ²⁵ Antë tavin vambarā vantëw fu va had gante tēk ntindëni vëryampo. Hali! Kamënañëhñëñëfu do fëna gë hawary ante nudun pëñajëd Fac Ahwëhn a.

²⁶ Ge nkoyihñëk menënden wakwëhna mpër njëtaten toña ña, sadëha ile hoñ ntiñët wameh watac godina. ²⁷ Ile wojëdëhëfu ña napin g'untakah kiti Wënu ña do hwëdëh hucankaf hunte vënd vëyëw vëlëwu va. ²⁸ Ale wok mañëhñëna sariya Moyis ña ndawik kayëhñahn këm ge nkeni vëhi ma vërar vële sedeyahnëk idënt ntëwu ña. ²⁹ Ale yafëka Aju Wënu ña tëfëka uhorot ule hambëk ntëbi ryënkwëryënk wä yi, umë ale yafëk

✧ 10:7 10.7: Wahnëw 40.7-9 ✧ 10:13 10.13: Wahnëw 110.1 ✧ 10:17 10.17: Seremi 31.33-34 ✧ 10:28 10.28: Divëta Sariya 19.15

sat kwêtêla nte pacênahnik ña, do yewêk Iyir nte ye hayalin ipêrêna. ³⁰ Anjêtinêka ale lehnêk a: «Ami hwêhnêk igwêcan ña! Ami sosêd», do lehnêk kat: «Ahwêhn a hitinjêd bulunda lêwu ña». ³¹ Age Wên hukantêm ña pêlaka ahnê, antakêmak dús!

³² Dênkwêtaryin wafac waryênkweryênkw wâ, nte nuÿarunêho humpen Wên hunte fehnêkuno ha: akorotêrunêho dús, mêkarunêho wêt hambah. ³³ Mpêd ampêd njewêderunêho do ntiyirunêho kêm fo tase bulunda fop, mpêd ampêd ankantahnirun uhorot ale liyiko koyêna ña. ³⁴ Korotêntirun had cêdarirun wûhnê fêna do, wati nte tebîrun vijê hun va mawêrun gê hnatah, kabi njêtêrun kwêhnarun hnapul le fecêk do vëÿêd kwêlêkwêl. ³⁵ Awa, antê aravu itama hun ña: kwêhnak buña sankaf. ³⁶ Iduñêna walêku d'anko alihahnu ile ñad Wênu ña tac nuÿadun ile ntehnêku ña. ³⁷ Ha, akerek hnê Vikerêh hna:

«Hnê wati ryoy,

ale yijêd ña ani nkef, biÿêdina.

³⁸ Ale satêk g'ikwêtahn nkoef kwêlêkwêl,

bare ge mbokaf kamêhni, nêjêdîlohna g'umê.»^{*}

³⁹ Geÿilênêhna vële vokaf hamêhni do vëvehnêde. Vële hwêtahnêk yeyihnêk, do pehêtêdenêhêfu.

11

Antiyehñ Ikwêtahn

¹ Ye ga ye ikwêtahn ña? Umê fêhnêtanêd tamarun nuÿadun ile hnapêdun ña, tamahnêrun paryi ile worun nudîluhna. ² Soje ikwêtahn vacêrakêlo va, Wênu ña nêsêk wapêrên pañare lêw hni.

³ G'ikwêtahn ña, njêtinêk Wênu ña, gê wanês wadêwu ña, ntik duniÿa ÿi, aki vile hnuđen vi watik hnê vile woyik nudena.

⁴ G'ikwêtahn ña, Abel cênaka Wênu ña sadêha fêrên ile lèbêk va Kaÿe ña. Soje rac, nuÿak ucedeya nte lehnêk acatêk, do Wênu ña nêsêk wapêrên pañare uyêd lêwu wâ. G'ikwêtahn ña, Abel nkok nêsênd lakênde gante cêmêk ki.^{*}

⁵ G'ikwêtahn ña, Enok nufik antê njêt cêm inja do bokina nuyi, kabi Wênu ña nufêka; ani gê nufahnênda ña, nuÿako ucedeya Wênu ña nêñahnêka g'umê.^{*} ⁶ Do ahnê kodina nêñahna gê Wênu ña ge kwêhnana ikwêtahn. Ale fêñadêha Wênu ña têfêka kwêtahn iÿin: Wênu ña nke do mbuñadêhêhni vële yêkêlêhnêdêha va.

⁷ G'ikwêtahn ña, Nowe ntik sisikulu ña soje pehêtahn tere lêwu ña. Ntakêkawo gê Wên ña ante njêtendanêkawo ile woko nuyina ten ña. Koyêna Nowe tufahnêk duniÿa ña têfêka mbêv do tac umê ye ale lêwêd usatah ule hnuÿadê soje ikwêtahn.^{*}

⁸ G'ikwêtahn ña, Abêraham mawêhnêk imac inja do njik cape nkal nte rêfêka nuÿa had ntêw ña, do njiko hara yêtêna bi ne njid. ⁹ G'ikwêtahn ña, ñêwêko had ahneh hnê nkal nte ntehnêkawo Wên njêdadêha. Ntêdêniho hnê wasank, umê gê Isak gê Sakob, vêhni vële ntehnêko Wên njêdadêhêhni ile njêdadêha Abêraham ña. ¹⁰ Kabi Abêraham napêdêho nkol nte yeryik hn'ile njawêk dús, nte njeryêk Wênu ña dênk had gante ñad ka.^{*}

¹¹ G'ikwêtahn ña Abêraham g'asêvalu Sara məkêniho nuÿaniha fatah, mama ndêcahnêkêhniwo wabêhn ña do Sara məkêna nag. Apacahnêkawo Wênu ña ntid ile ntehnêkawo ña.^{*} ¹² Aki pëgw asan aryampo fo, ale rêk təkək cêm inja, nagêhni kore wahnênk had wahol hnê ambin, ma had nkêrêyal mbê têfary wov.^{*}

¹³ Hnê ikwêtahn hna, acêmêni vèhni fop, hara vèhnuÿana ile ntehnêkêhniwo Wênu ña njêdadêhêhni ña, bare nuni ñawêt do natêkêhniwo, pëyahñêni vèhni dênk vèhneh do vëyas nkeni hnê duniÿa li. ¹⁴ Vële hnêsêd koyêna va tufahnêni wapacêk nkal njêkêlêhnadêni soje lêw hni. ¹⁵ Age rêkakêndêniho nahandêni hn'ile matiniho hna, nuÿakêndêniho wati le mbokahnêdêni hnam. ¹⁶ Bare, nkal nte yak nêfak njêkêlêhnêdêniho, nkal mbê g'ambin. Soje umê ye Wênu ña cêfêhnêlahna maci Wên hudêw hni; akêbênanêkêhni nkol.

¹⁷ G'ikwêtahn ña, Abêraham, kèbênako njêdadhna aju Isak sadêha nte njêkêhnahnêkawo Wênu ña. Abêraham, ale ntehnêk Wên njêdad' inê, kèbênako njêdadhna aju ryamboli ña. ¹⁸ Soje lêwu ña ntehnêka Wênu ña: «Gê Isak nuÿaduhêhni vutah vunte lehnêmi yêdadêmini va.»^{*} ¹⁹ Bare nahadêho, lakênde aju cêm, Wênu ña

^{*} 10:30 10:30: Divêta Sariya 32.35-36 ^{*} 10:38 10:38: Abakuk 2.3-4 ^{*} 11:4 11:4: Wapêgwala 4.3-10 ^{*} 11:5 11:5: Wapêgwala 5.24 ^{*} 11:7 11:7: Wapêgwala 6.13-22 ^{*} 11:10 11:10: Wapêgwala 12.1-5; 23.4; 35.12,27
^{*} 11:11 11:11: Wapêgwala 18.11-14; 21.2 ^{*} 11:12 11:12: Wapêgwala 22.17 ^{*} 11:18 11:18: Wapêgwala 21.12

mëkëd mbëhnëndana; Wënu ña mbësaka aju ña, had ale vëhnik do rac ye dahëse ile yijëd ñi.*

²⁰ G'ikwëtahn ña, Isak ndëwakëhni Sakob gë Esawu soje ile yijëd ña.*

²¹ G'ikwëtahn ña, Sakob, nte ñadëho cëm ña, ndëwakëhni fop vutah Yosef va. Ryoko lëwu ña ñayëlahnëko do cëmba Wënu ña.*

²² G'ikwëtahn ña, Yosef, ga pënjako g'icëm, nësëko soje icahn ñulunda Isërayel ña Espipët hna do nkabahn pañare wayëc walëwu ña.*

²³ G'ikwëtahn ña, rëmu gë hnëmu Moyis cowënihawo wadepera watar nte nagiko ña, kabi nuniho igwam fatah fa do dakëlëliwöhna gë sariya ahnaw a.*

²⁴ G'ikwëtahn ña, Moyis, ga nayëk, koñahnëko antë nko macënde fatah aryagu Farawo ña. ²⁵ Atëhnako korotënti ndampo fo gë ñulunda Wënu ña g'ile nked hnë uhnatah wameh ile wok ñiyëdina.* ²⁶ Nahadëho ge ñewik had Këris, rac fecek gë hnapul Espipët ña fop, kabi vinkër vidëwu va ile mbuñacë ña fo nuðëho. ²⁷ G'ikwëtahn ña, kërëna Espipët hna hara dakëlana g'intavah ahnaw a do nko kahñënda had asan ale huudëha Wën hunte wok nuðena ña. ²⁸ G'ikwëtahn ña, ntiyëhnëk Pak ña do cëlëven sat ña warëna vacery hna ðanko Avëvehn a antë ñakëhni vutah vucan vundënkwerëyënkwa vëva Isërayel va.*

²⁹ G'ikwëtahn ña, ñulunda Isërayel ña ndanëtako wov vëntah ña had nkal kankah; vëvë Espipët va, nte njëbajëniho ña, kohnëkëhniwo wënka ña.*

³⁰ G'ikwëtahn ña, vëva Isërayel va nkwayaniho wafac mbëd' gë wahi kece Seriko ña do njoko.*

³¹ G'ikwëtahn ña, Rahab ale wafad a, cëmëntina gë vële wëyëhnëkawo Wën va, kabi njotoyëhnëkëhniwo yam fo vëyëkëtehna vëva Isërayel va.*

³² Do ye hoðëfu hnësu kat? Wati ña nkojëdëho soje hnësañu woba Sedëwo gë Barak gë Samëson gë Sefëte gë David gë Samiyel do gë wakila wakawary. ³³ G'ikwëtahn ña, vëhni mëkëni wahnaw ña, ntiyëhnëni usatah, nuñani ile ntehnëko Wënu ña ntif, ñabëni wawës wabësëhn, ³⁴ ndipehnëni fanka hwëdëh fa, pehëni yëkan sëlame ña, kihñëniho ñare njawëniho, ntañëmaniho wët hna, ntanihëhni wasodade wahnëh ña.

³⁵ G'ikwëtahn ña, vësëval va mbësayinihëhni vësëm vëlëw hni va pañ g'ibëhn ña. Vëryampo korotëyëhniho hafo cëm hna, anjwëyëni pehët ña ðanko təkëntahniho hnë bëhn nte fecek hna. ³⁶ Vëryampo fëna mëkani waryas do idaf gë wus, vëyëntaw va ñabiniho do ntojëni gë kaso. ³⁷ Andawini gë wëraka, acapini gë haha; acëmëni gë wataw wasëlame; njasarëdëniho cudatëni vacud wayand wape gë wahnankal, akañëhniho, koroteyëhniho, ntiyiniho këm fo; ³⁸ duniya ña tēfëlana iñi sifa vahñë! Anjarëdëniho gë wula do gë wahuj, hnë wakary do vankëd vambë nkal.

³⁹ Vëhni fop, mama nuñani ucedeya përen soje ikwëtahn dëw hni ña, vëhnuñana ile ntehniniho nuñadëni ña. ⁴⁰ Kabi Wënu ña këbënanëkëfu ile ñak fecek, tēfakilahna padëhniho hamehni fu.

12

Wënu ña Rëm fu ña

¹ Aki, kabi iñi kore wasede wasankaf kwërënihefu, dihëtanëfu, fuhnë fëna, fop vile lënek vi do wameh wante wemañyëhnëdëhëfu njihahnin haryënkwa ñi! Kamënanëfu nkaryin igary nte hwëtëhnikëkëfu ña. ² Yëkëndëñëfuna Yesu, umë ale ye hayalin ikwëtahn ña do fadëñëd' rac. Nduñënak korot kërëwa hna hara yëkëna usëfëhñah soje uhnatah ule kwëtëhniko ña, do gaki, ntañak farëhw Wën hna. ³ Ha, naharyëndëna Yesu ðanko imbër ña g'icilëta ña antë mëku. Vëwen va ñewënihawo, ñare nduñënak hnë fop.

⁴ Hnë imëtary hun wameh hna, cëvehñëluhna ten sat lëw hun. ⁵ Ndënkwerun bi uhnira ule njëdaku Wënu ña had vutah vuntëwu:

«Ajë mën, age Ahwëhn a kwëdëki, kwëtëry hakili!
antë asilëta age curëdëhi!

⁶ Kabi Ahwëhn a kwëdëdëha ale ñahnëk a,
ndafëdëha ale njavëtëk had aju.»*

⁷ Soje ahwëdahnawo tēfëka aryuñëhawo hnë wahorot hna. Wënu ña pañëdëhu had vijë. Nke bi ajë ale nkoc kwëdëdëna rëm ña? ⁸ Age kwëdëluhna had gante kwëdëni fop vutah vuntëwu va, vutah inca yerun gena vijë paryi. ⁹ Nuñayinëkëhni warëm nkal

* **11:19** 11:19: Wapëgwala 22.1-10 * **11:20** 11:20: Wapëgwala 27.27-29 * **11:21** 11:21: Wapëgwala 27.39-40

* **11:22** 11:22: Wapëgwala 50.24-25; Icahn 13.19 * **11:23** 11:23: Icahn 2.1-2 * **11:25** 11:25: Icahn 2.11-15

* **11:28** 11:28: Icahn 12.1-42 * **11:29** 11:29: Icahn 14.21-31 * **11:30** 11:30: Yosuwe 6.1-20 * **11:31** 11:31:

Yosuwe 2.1-23 * **12:6** 12:6: Wanira 3.11-12

li soje kwêdênihêfu, do ntênêninêkêhni. Têfêlêfuhna bi mawêhnhinêhna g'ahawâry Rêm wayir wâ nuyahnin uwâm wâ? ¹⁰ Warêm fu soje wati kwêdênihêfu, gante nke vinahan vidêw hni ka. Bare Wênu ña, soje uhnêfak lêw fu ña, kwêdêdêhêfu ðanko nketahnhinêfu fuhnê fêna hnê ufacah lêwu hna. ¹¹ Paryi, wati nte kwêdêderu ña, nêñdêlihna, bare njiwêhnêdu. Bare ge ndêcêk rac, vêle hnuÿad uwi sifa kwêda do lid gante têfêka ka nuÿadêni usatah gê yam ña.

¹² Soje rac, njawênêryin wêbâk hun wante vërak ñi do waho hun wale valêd wî! ¹³ «Soje wakwêr hun ña, ndiririn vankaw vacatah,»^{*} ðanko vëreyah va antê teyêni g'ahawâry bare njêrêni.

Uhnira vêle wok vëhwêtahnêna

¹⁴ Yêkêlehnêryin ayewu yam gê vahnê va fop, do ayewu vëfacah; ufacah kêm ahnê nudilahna Wênu ña. ¹⁵ Kwêtêryin hakili, ahnê antê tak ipêrêna Wênu ña, antê pêhn nkahn gunkah nte waÿêmpaÿehnéf bulunda ña gê wanto wadêwu ña. ¹⁶ Antê nkeni vêle lid ndakéntal meh ma vêle yafêk ile sévak ña, had Esawu, umê ale, soje hnêhêt ryampo fo, wafêk carani ntêwu ña. ¹⁷ Njêtêrun ðus, ga ndêcêk rac, ante ñadêho nuÿa dëwara le rêfêkawo nuÿa vèhni rêmu hna, acañêtayiko. Nuÿalohna fere nkwêcêtahh ile ntiko ña, lakênde gante njêkêlehnêko gê wako ki.^{*}

¹⁸ Pêñaluhna kuj nte hode ñaki had bulunda Isêrayel. Nuni hnam, Kuj Sinayi, hwêdêh hunte hêvêd, umêhwéry ucamah, viñar vëmêhwéryah, gê sêl sankaf. ¹⁹ Nkwéryêni kopa lènkwi, do kopa wanês. Bulunda Isêrayel le wéryêko iÿi kopa ña muntani antê mbok nêsêhnêhni iÿi kopa. ²⁰ Vêwêkana iÿi sariya: «Ale ñakêk inji kuj, lakênde nke intaw, ndawêde gê wêraka.»^{*} ²¹ Ile hnudefo ña ntakêmake hafo Moyis ntehn: «Antakêko do mbalêdêfu.»^{*}

²² Bare Kuj Siÿo^{*} ña fêjarun do gê nkol Wên hunte wok cêmêdina, Yerusalem mbê ambin gê mbara wawuli wamêleka wadêwu wale natêk. ²³ Pêñarun hn'ile mbarêpêlêni vutah Wên vêle ryênkwik hngak do herik wamac ambin hna. Pêñarunêha Wênu ña, ale hitiñêd ðuniÿa ñi fop. Pêñarunêhêhni wayir vahnê vêsatah lêle fadênik. ²⁴ Pêñarunêha Yesu, ale ye arêkêtelehn yêbêlan Wênu ña gê fuhnê soje cêbahn kwêtêla kasêk, do pêñarun sat le sêlêvik ña nêsêd ile fecêk g'iva Abel ña.^{*}

²⁵ Kwêtêryin hakili soje antê aÿêÿu ahnêpaÿuna ale hnêsêd a! Nirakêhniÿo bulunda Isêrayel ña, bare njwéryni vèhnêpadilahna, vëfehêlohna uhorot ule rêfêkêhni wâ. Do fuhnê, pêhêdelênêhna g'ahawâry ge niyahnihnêka ale hniradêhêfu ambin hna. ²⁶ Kobêri ña, kopa lêwu ña mbalehnêko nkal inji. Dol, ntehnêkêfu waji: «Hwênta ryampo kat mbokêdêfu valehnu gena nkal inji fo bare ambin ñi fêna.»^{*} ²⁷ Waji wanês «hwênta ryampo kat» fêhnêtanêk viÿê vile ñahanik vi, hode mbalehni vi godîna ðanko nkohahn viÿê vile wok kodêna mbalehni vi.

²⁸ Koyêna, kabi nuÿaden inaw nte wok kodêna mbalehni, camehnênfuna Wênu ña do ðokunêhnênfuna gante nêñdêha ka, g'untênah do g'untakah. ²⁹ Kabi Wên fu ha hwêdêh hunte vëvehnéf ye.

13

Nkeya nte nêñdêha Wên

¹ Goryin aÿahnêlu gê vëÿenta hun va. ² Antê aryênkwu yotoyehn vèhneh va, kabi vëryampo, ge ntini rac, njotoÿehnhêhni wamêleka ña hara vëÿetêna. ³ Dênkwêtaryinêhni vêle sêdik va, had wuhnê fêna cêdaryirun gê vèhni, do gê vêle horotêntêde va fêna, kabi wuhnê fêna, kwêhnarun mbahn.

⁴ Vahnê va fop têfêkêhni ntênêni inêl ña do ipad vêle yêlêlêk va fêna pac. Wênu ña kitiñdêhêhni vêle lid ndakéntal meh gê vêsan vëÿêlah ma vêséval vëÿêlik vêle yêkêlehnêdêhêhni vèhahwâry.

⁵ Antê injahn koryi ña ndênkwary vanjasa hun va; natêryiÿu g'ile hwêhnarun ña, kabi Wênu ña ntehnêk umê dênk:

«Hali, tavêdila,
dênkwêdila!»^{*}

⁶ Soje umê ye kodên nêsini gê tama:
«Ahwêhn a yijêd ndemaÿo, ñoñ dakêdêlohna.

Ye kodêni ntiniho vahnê va?»^{*}

^{*} 12:13 12.13: Wanira 4.26 ^{*} 12:17 12.17: Wapêgwala 25.29-34; 27.30-40 ^{*} 12:20 12.20: Icahn 19.12-13

^{*} 12:21 12.21: Divêta Sariya 9.19 ^{*} 12:22 12.22: Siÿo fakuj ye Yerusalem hna hn'ile nke Cery Wên Cankaf hna.

^{*} 12:24 12.24: Wapêgwala 4.10 ^{*} 12:26 12.26: Ase 2.6 ^{*} 13:5 13.5: Yosuwe 1.5; Divêta Sariya 31.6,8 ^{*} 13:6 13.6: Wahnêw 118.6

⁷ Dënkwëtaryinëhni vële yenëhnëkuno haryënkwa va, fëyakuno wanës Wënu ña. Naharyin gante nkeniho ka do vile watik hnë uwám lëw hni hna do tēfētalehnëryin ikwētahn ntēw hni ña. ⁸ Yesu Këris arac fo ye yëhno gē dol, do nkoƒ koyëna kantëm.

⁹ Antë aravu arokayiwu gē fop wasifa vakarëña vanëmpëlah. Njivëk vambery va njawëninëfu g'ipërëna Wënu ña; bare sariya soñe uryav wā ndemadiluhna vële rēfēdëha va. ¹⁰ Kwëhnañihnek hn'ile cënade sadëha, do vësëna vële ryokuñeƒ sank hna tēfëlihna tokëni ile watik hnam ña.

¹¹ Ani, asëna wasadëha asankaf yojëƒ sat wulaw hnë wayëwa wasëvah hna soñe tavëhn wameh ña, do vimbahn wulaw warac pëdëde kamëhni ryaha hna. ¹² Soñe rac ye Yesu fëna cëmëk kamëhni nkol hna, ðanko pacënahñ bulunda ña gē sat lëwu ña dënk. ¹³ Awa, cahnënéfu pankëlin g'umë hamëhni ryaha hna, do dībënëfu usëfënahñah ryampo fo g'umë. ¹⁴ Kabi kwëhnañilënhna gëƒ ani nkol nte viyëƒ kwëlëkwël; nte yijëƒ ña yëkëlehnëden.

¹⁵ Paƒ gē Yesu, yëƒanëfuna Wënu ña kwëlëkwël icëmb had sadëha, umë fëhnëtanëk wanës vële yavëtëdeha g'Ahwëhn. ¹⁶ Antë aryënkwa idi ufërën wā gē cahël ile hwëhnarun ña, wëli sadëha le hnëñëdëha Wënu ña. ¹⁷ Mawëhnëryinëhni vëvë haryënkwa hun va do dënënerinëhni. Njëkadëni vintawary hun nketëni vahnë vële rëfëka tēfëtanëniha Wënu ña ƒoku lëw hni ña. Tac, age mawëhnërunëhëhni, ntidëni ƒoku lëw hni ña g'uhnatah, genëhnëdilihna idīb, rac demadiluhna.

¹⁸ Yëfaryindëna Wënu ña soñe fu. Apacahnëkëfu ñoñ kwëhnalëfuhna ile heñandebun. Njëkëlehnëdëfun lifu fop g'afërën. ¹⁹ Ile rëyëdëmu ntëbi ña ayëfañu ðanko yiju ñap ñal hun.

Iyëfa gë simpañi

²⁰ Wën hwëhn yam ña kayëndëka fagant vësëm hna Ahwëhn fu ña Yesu Këris, umë ale ye aheryëherya asankaf wape ña. Do sat sadëha lëwu ña nuñanëkëfu kwëtëla nte viyëƒ soñe kantëm. ²¹ Arabi uñi Wën nti mëkin ntiyin fop ile fërënak ðanko padënin iña dëwu ña! Arabi nti hnë fuhnë, paƒ gē Yesu Këris, ile hnëñëdëha ña! Cëmb inja nke gē Yesu Këris soñe kantëm! Amina!

²² Vëyënta mën, tëyëdëmu, mawëryin g'iduñëna wañi wanës wante hamënañehneƒ; yabena.

²³ Yëtëryin, añënta fu ña Timote tavik. Age njijek ñap, njiryidëfun gē ami ayëkijiwu.

²⁴ Gañëryinëhni vëvë haryënkwa hun va gē vëfacah va fop. Vëyënta fu vëvë Itali va nkañënihu.

²⁵ Arabi ipërëna Wënu ña nke gē wuhnë fop!

Kayëte mba Sak Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu cery sãli ña ntehnëk Sak, aheryu Yesu, herëhnëkëhni vële hwëtahnëk sampëk ðuniya li. Akerëk mpëd yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (50 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Hnë kayëte hna, wanira wayabah njëdahnëd gante nkehahnëdëni vële hwëtahnëk haryënkW Wënu ña gë vëyëntaŵ va. Yëb le hnëfak ye iyï: «Ahnë ntehnëd mpëd: “Wëjë, kwëhnaru ikwëtahn, ami viyë vifërën lidëfu. Tufërye bi hak kodu ahwëhna ikwëtahn hara didifa fërën! Ge ami ye, gë ile lidëfu ya tufëdëmi ikwëtahn mën inja.”»

Sak wëdahëse hnë uwám vë fac-wo-fac mbalëtahnëd soje karanahnëhni karan nte wok dakëna nkwëry: Sisikulu, pahnac, hwëdëh.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: kwëtahn, vëyënta, sariya, iña ðuniya, hakili, hwëdëh, wameh, vëvetak/vëhaÿëhna, ryëŵ.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1)

Yaŵënaryin hnë haÿëhna g'uvetak (1.2-11)

Ile watik hnë Wën gë ile wok matina hn'umë (1.12-3.18)

Iña ðuniya, inëŵ Wën (4.1-17)

Unira vëvetak (5.1-6)

Duñëna gë iyëfa (5.7-20)

Simpaÿi

¹ Vëyënta mën, nkaÿëdëmu ðus. Ami Sak, aryokuñëhn Wën do gë Ahwëhn a Yesu Këris, herëhnëryidëhu, wühnë, ðulunda Wën le sampëk hnë ðuniya yi fop*.

Yaŵënaryin

² Ntehnëdëmu, ge nkeðëhu sifa uryënah ŵa fop, pëlaryin had uhnatah sankaf; ³ njëtërun, ge ikwëtahn hun ña njawënad hn'uryënah le yedëhu hna nkwëndëdëhu kamëna ña. ⁴ Age kamëna hun ña padëk nkeðun vësatah ðus, vëhwëhn wëh këm, do ñoñ gojëdëluhna.

⁵ Age ahnë hnë wühnë nkojëka hakili ya, tëfëka tëya Wënu ña, do umë njëdadëha, kabi njëdadëhëhni vahné va fop gë uhwëhna nëf hara nahalehnëna. ⁶ Bare ahnë arac tëfëka tëy g'ikwëtahn Wën hara gwajëlehna, kabi ale wajëlehna gë iðonkëlo wënka wov nte matëndëk sël do peñëlehneð gante-wo-gante mëntëlëni. ⁷ Sifa ahnë arac antë mbëra naha nuÿad inë Ahwëhn hna. ⁸ Ale wajëlehna ye do kahnëndadina kwëlekweh hn'ile ntid hna fop.

Haÿëhna g'uvetak

⁹ Arabi aÿënta mën ale haÿëhnëk a nata kabi matëndik haryënkW Wën hna, ¹⁰ do avetak a nata ge Wënu ña ñoyëka. Ndëcëd gante caŵëd wapëtel ki. ¹¹ Ulav ŵa pëhnid, yakah lëŵu ŵa hankëneð; ufëtel ŵa njod do idël inja godina nkwam. Koyëna nkeð soje avetak a fëna, nambëde fagant ðoku lëŵu hna.

Ile watik hnë Wën gë ile wok matina hn'umë

¹² Mbetak ale hamënak hn'uryënah hna, kabi ge mëkak, nuÿad uwám usër ule ntehnëk Wën njëdadëhëhni vële ÿahnëka va.

¹³ Ge ahnë njëkëhnahnik, antë ntehn Wënu ña yëkëhnahnëdëha, kabi Wënu ña kodena njëkëhnahni menëhni, do umë dënk yëkëhnahnëdëna ahnë. ¹⁴ Ale-wo-le njëkëhnahnik ge mbënakëfu do pëlaÿinëkëfu g'iña fu ña dënk. ¹⁵ Tac inja ña nkeð had idonk asëval, do wëh nagëd; do ge wëh ŵa nayëk hafo pad, icëm nagëd.

¹⁶ Vëyënta mën, vële ÿahnëbu ðus, antë mpaÿëmpaÿawu: ¹⁷ fop uyed yivah ŵa, fop ðuña wamah ya g'ambin matik; hnë Wënu le ye Rëm Wahumpen hna matik. Umë gwëcëtaðina had icën nte pakëtëlehneð ulav. ¹⁸ Wënu ña ntik naginëfu g'ahaŵary gë wanës toña wadëwu ña, nkehahnin vëryënkweyënkW hnë ile ntik hna fop.

Idi wanës Wën

¹⁹ Vëyënta mën, vële ÿahnëbu ðus, tëfëku ayëtu iyin: ale-wo-le tëfëka njanc nëpa ña, bare antë njanc nës inja do dav inja; ²⁰ kabi ntavah ahnë nagëdëna le satëk haryënkW

* 1:1 1.1 Bulunda Wën le sampëk hnë ðuniya yi fop: Sak ntehnëk, vële rëfëdëha Ahwëhn a ye wahnënk pëhw gë wahi wavë Isërayel.

Wën hna. ²¹ Soje më ye, tavëryin fop ile ronkënëd' ŷa do gë fop le wënëdëha ahnë ŷa. Kacaryin g'uhnatah wanës wante tawëk Wën hnë wühnë ŷa, kabi kwëhna fanka soje pehët vintawäry hun va.

²² Antë nëju nëpaŷi fo, ßare diryin le nësëd' ŷa, ge gena umë wühnë dënk rokađ vankaf hun va. ²³ Ale hnëpađ wanës ŷa do didil ile nkwëryëd' ŷa, nke had ale yëkađ hnë njëka: ²⁴ ge puhnak yëka ŷa, njid' do ndënkweđ taŷ gante nke ka. ²⁵ ßare ale fëcëtađ gë yasery sariya satah le yëdädehëfu ipesh ŷa, natëlahna soje nëpa tac ndënkwa taŷ, ßare ntid' le nësëd' ŷa. Awa, ahnë arac nëfađëha hnë ile ntid' hna fop.

²⁶ Age ahnë ntiyahneka Wënu ŷa nëjëka gë umë do mëkëna pëla wës lëwu ŷa, tokak nkaf ntëwu ŷa dënk: ile liyahneka kwëhnana nafa. ²⁷ Wëlin ile hnëjëdëha đus Wënu ŷa, Rëm ŷa: ipađ vukëryëm gë vësëval vële cëmaryëk vësan hnë uyiwëhna lëw hni hna do kehay'i viyë vivë đuniya vi antë tonkënefu.

2

Idëbëndëlehn vahh

¹ Vëyënta mën, wühnë vële hwëtahnëka Ahwëhn fu asëmbik a, Yesu Këris, antë alëbëndëlehnënduni vahnë va. ² Mëntëk had inji tëfëta: asan avetak, ale liyak anënk sanu gë viyi viwamah, njijëk hn'ile mbarërun hna do ahaŷëhna ale liyak viyë viwëh fëna njintëlehniji hnë mbara tac. ³ Ge kacarunëha ale sudak viyi viwamah aŷi do alehnuna: «Daňary ani, laňa lënah li», do haŷëhna ntehnëdunëha: «Wëjë, gory ahahn» ma «Daňary nkal li», ⁴ awa ge koyëna ntidun, ntëbëndëlehnëdunëhëni vahnë va do g'intawäry meh kitiŷëdunëhëni.

⁵ Nëparyin, vëyënta mën, vële ŷahnëđu đus: gena bi Wënu ŷa tëhna këhni vëhaŷëhna vëwë đuniya vi soje mbetahnëni kwëtahn hna do nuŷani sah Inaw nte ntehnëk njëdädehëni vële ŷahnëka va. ⁶ ßare wühnë, mbanëdunëhëni vëhaŷëhna va! Gena bi vëvetak va vërehnëdëhu do yodëhu vakitiŷa hna? ⁷ Vëvetak va yewëd' wac fëren le njëdaku Wënu ŷa.

⁸ Awa, ntidun le saŷëk ge maŷëhnërun sariya Inaw Wënu ŷa gante kerik ka: «[ŷ]ahnëryehna aŷënta hu ŷa had wëjë dënk.» ⁹ ßare ge ntëbëndëlehnëdunëhëni vahnë va, uŷëh lidun, maŷëhnëluhna iŷi sariya, awa ntavah Wënu ŷa cëlahnidëhu. ¹⁰ Ge ahnë maŷëhnëna akwëdä ndampo sariya ŷa, lakënde maŷëhn vaŷëntaw va, ntëntahnëk sariya ŷa fop. ¹¹ Gena bi Wënu ŷa umë lehnëk: «ant'ayëkëlehnä asëval ahawäry.» Ntehnëk fëna: «Ant'aryawa ahnë.» Awa wëla yëkëluhna asëval ahawäry, aryawata ahnë, maŷëhnëlihna sariya ŷa.

¹² Awa, ile-wo-le hnësedun ŷa do lidun ŷa yëtëryin kitiŷëderun gë sariya ile fehëtëd' vële wawëhnëka va. ¹³ Hnë fac kiti hna, Wënu ŷa kaŷëhna ntehdilahnä gë ale wok kaŷëhna ntehdilahnä gë vëyëntaw va; kaŷëhna ŷa yawëk gë ikiti ŷa.

Ikwëtahn gë ile lifë

¹⁴ Vëyënta mën, ye nëfađëha ahnë ge ntehnëk: «Kwëhnađu ikwëtahn», ge tufahnëdina gë ile ntid' ŷa? Sifa ikwëtahn tac, kođ bi pehëta? ¹⁵ Age ntehnëk aŷënta fu aryampo wok kwëhnana viyi vile ntiyađ ma le tokëd' wafac wä fop, ¹⁶ ye hnëfađëha ge ntehnërunëha: «Yiryeyi yam; cudary do tokëry afo afihn», ge yëdalunahna ile valëka ŷa? ¹⁷ Koyëna nke soje kwëtahn iŷa: ge tufahnina g'ile lifë ŷa, ikwëtahn cëmah ye.

¹⁸ Ahnë ntehnëd' mpëd: «Wëjë, kwëhnađu ikwëtahn, ami viyë vifëren lidëfu».

Tufërye bi hak kođu ahwëhna ikwëtahn hara didila fëren! Ge ami ye, gë ile lifëfu ŷa tufëdëmi ikwëtahn mën iŷa. ¹⁹ Kwëtahnëru Wën huđampo fo yehëhna? Canjëk đus! Wayne na fëna kwëtahnëni hafo mbalëndëni.

²⁰ Wëjë inji ntëhn! Nädila bi ayët toňa ŷa? Ikwëtahn ŷa kwëhnađina nafa ge diyina ile rufahnëd! ²¹ Wënu ŷa hak njavëtëka acërakëlo fu ŷa Abëraham catëk? Gena bi soje ile ntiko ŷa ye, ante njëdahnëkawo aju Isak hn'ile cënađe sadëha hna? ²² Nuru, ikwëtahn dëwu ŷa gë ile ntik ŷa tëfëläni do ile ntid' ŷa fađëdanëk ikwëtahn dëwu ŷa. ²³ Koyëna ntiyako ile nësëko Vikerëh va: «Abëraham kwëtahnëkawo Wënu ŷa do soje rac Wënu ŷa pëlakawo umë catëk.» Do lawo macëkawo. ²⁴ Awa nurun, Wënu ŷa gë ile ntid' ahnë ŷa njavëtëdëha ahnë arac catëk, gena g'ikwëtahn inji fo.

²⁵ Koyëna nkeho soje Rahab ŷa fëna, asëval ale wafëdëho nkaf ntëwu ŷa. Wënu ŷa njavëtëkawo catëk soje ile ntiko ŷa ante kacakëhniwo vahnë vëva Isërayel vële fayiko va do ndemahni tëfëni nkaŷ kawäry. ²⁶ Awa, ge ahn'a gona njënënd cëmëk, ndampo fo nke, ikwëtahn nte wok tufëhnađina ŷa cëmëk.

3

Ipëla wës

¹ Vëyënta mën, antë ayaḅu vēharan vahnë, kabi njëtërun fuhnë vële haranëdëhëhni vahnë vi, yapënahnéde kitij hna ntëbini vëyëntaw vi. ² Fuhnë fop ntëntëdëfun ḅus. Age ahnë nësëd hara dëntëdina, ahnë arac catëk, mëkëd pëla nkaf ntëwu ḅa hnë lewo-le hna. ³ Gena bi karafe lidënëhëhni wafahnac wā soḅe mavēhnahnëndënihëfu? Koyëna kodën njërëkëtëlehñin vimbahn vidëw hni va fop. ⁴ Ma kat, naharyin wakulu ḅi: la naḅ ḅus do sël hwëhn fanka peñëndëhni, gë fandëhwëra fatoy njireryëde gante ñade ka, do njid hn'ile ñad ale yaryaryëd hna. ⁵ Ndampo fo nke soḅe ryëw ḅa fëna; inë ile vak ḅus ye hn'imbahn hna, bare naḅënad do canëd wanës wacankaf. Yëkëryin, fakwëdëh toye kod pëd fëk sankaf! ⁶ Awa, ryëw ḅa gë hwëdëh mëntëlëni. Duniḅa wameh ye hn'imbahn fu hna, tonkënëd imbahn ḅa fop. Pëdëd duniḅa lëw fu ḅa fop gë hwëdëh hunte watik janāma hna.

⁷ Vahnë va kodëni ntini mavēhñënihëhni wulaw wā gë wusëry wā gë ile huhad do gë ile ye wov hna. ⁸ Bare ryëw ḅa, ahnë kodina nti mavēhn! Inë wëh le wok ñëwëdina muk yam ye, do pëbëka wanto. ⁹ Gë ryëw ḅa njëwëden icëmb Ahwëhn a, Rëm fu ḅa, bare fënali gë umë ndëwanëdënëhëhni wameh ḅa vahnë vële ntik Wën mëntëlëni gë umë va. ¹⁰ Wanës icëmb do idëwan wëh sahnëd hnë wës ryampo fo. Vëyënta mën, tëfëlahna nke koyëna. ¹¹ Hayalin hante sanëd wënka wanaḅah gë wanaḅah gena. ¹² Vëyënta mën, anuḅ kod bi ntëw wacalav? Acalav fëna kod bi ntëw wanuḅ? Ndampo fo nke, hayalin wënka wanaḅah fëna kodina njalën wënka wanaḅah.

Soḅe hakili

¹³ Nke bi hnë wūhnë ale liyahñëka kwëhñak hakili? Arabi tufahnënd hakili lëwu ḅa gë viḅë viferën vile ntid g'ibana va. ¹⁴ Bare ge inëwary gë inä dëb vëyëntaw ḅa fëbëku wasakahn hun hna, bokawo ahnaḅënanu, ahnëḅëndu koyëna ile hnëmpëlëk gë toña ḅa. ¹⁵ Iḅi sifa hakili cëlidina g'ambin; iḅë nkal ye, iḅa vahnë, gë Sintani dënk. ¹⁶ Toña ye le nke inëwary gë inä dëb vëyëntaw ḅa, hnam nkeḅ fop vankeya vameh va do yam godina. ¹⁷ Bare ahnë ale hwëhñak hakili vë g'ambin ḅa ahnë afacah ye ryënkwëryënkwa ḅa, tac ñad yam ḅa do nëḅëk nkenti, pëbëka kaḅëhnahn gë viḅë viferën, dëbëndëlehnëd'ilëlihna vahnë va, do tokaḅilëlihna. ¹⁸ Vële ḅad yam va, gë yam ḅa campehnëdëni usatah wā caharaḅ lëw hni, had uhnëda, do satah wā mbarëpëdëni.

4

Iña ḅuniḅa, inëw Wën

¹ Ne matid wasonko wā gë wamët ḅa yëbëlan hun? Inä nte wëtëd hn'imbahn hun hna matid. ² Ñadun inë, bare kodiluhna ahnuḅawu, awa pëhwëtaḅun aryaḅuna ahnë; përeku g'inë ahnë, bare kodiluhna ahwëhnawu, awa afëgwëlehnu sonko do gë uwët. Nuḅaluhna ile ḅadun ḅa, kabi muntalunahna Wënu ḅa. ³ Do la awuntawu, nuḅaliluhna, kabi këm fo muntaḅun: alihahnu inä hun ḅa fo rëyëḅun. ⁴ Tavërunëha Wënu ḅa! Yëtëluhna bi inä viḅë iḅi ḅuniḅa ḅi iyeḅ Wën ye? Ale ḅad nke lawo ḅuniḅa ḅa aḅëw Wën ntiaḅ. ⁵ Gena aki fo nësarëd Vikerëh vi: «Wënu ḅa ñad ḅus iyir nte ntik hnë fuhnë ḅa.» ⁶ Tac Wënu ḅa njivëk ḅus hnë fuhnë. Soḅe umë Vikerëh va më lehnëk: «Wënu ḅa ñëwëkëhni vële hnaḅënad va, bare tufëdëhëhni ipërena dëwu ḅa vële vanad va.»^{*}

⁷ Awa, banaryin Wën hna; ḅwëḅëhñëryina Sintani do nkaryëdëhu. ⁸ Tëharyina Wënu ḅa do tëhadëhu. Pacënarayin wëḅāk ḅa, wūhnë vēwen vi; pacënarayin vinahan hun va, wūhnë vële wajëlehnad vi! ⁹ Yahnarayin, geryin hnë wakwëy, do koryin; araḅi waryas hun wā mbaca wako, do hnatah hun wā mbaca yiwëhñah. ¹⁰ Banaryin haryënkwa Ahwëhn hna do naḅënëdëhu.

Soḅe ikitij aḅëntawu

¹¹ Vëyënta mën, ant'alehnëlëndu wameh. Ale lehnëka wameh aḅëntawu ma hitiḅëka ḅa, ahnë arac sariya Wënu ḅa ntehnëk do kitijëk. Wati rac, ahitiḅ sariya ḅa ntiaḅ, gena ale wawëhñëk. ¹² Wënu ḅa yëḅahnëk sariya ḅa do umë fo ye ahitiḅ a; umë fo hoḅ pëhëta ahnë ma mbëvehna. Awa wëḅë ale hitiḅëdëha aḅënta hu ḅi, mo liyahñëki yeru?

Soḅe inaḅëna

¹³ Tame, nëparyino, wūhnë vële lehnëd: «Dol ma acahn njidëfun hnë inḅi naḅ, bëhn lidëfun hnam, igwaf rëkëdëfun wafëndëfu do nuḅadëfun koryi.» ¹⁴ Wūhnë, yëtëluhna bi hak nkeḅ ḅuniḅa hun ḅa acahn! Had fëcahnunt fante sahnëd do ndëcëlehn taḅ nkerun. ¹⁵ Wëlin ile rëfëku ahnësu ḅa: «Ge Ahwëhn a maḅëk, cëmëdilëfuhna do

* 4:6 4.6: Wanira 3.34

ntidëfun iÿin gë ÿin.» ¹⁶ Bare hali, wuhne naÿënađun gë wanës wacankaf. Iÿi sifa naÿëna fop yivëna wëla toye.

¹⁷ Awa ge ahnë njëtëk gante ntidë ufërën ka do dil, wameh ntik.

5

Unira vëvetak

¹ Tame, nëparyino, wuhne vëvetak vi! Koryin do yahnaryindën soje wameh wante ÿađ njohahnu ña! ² Paryi nke hnapul hun ÿa nkëlëđ do viÿi hun va tokëđëni vamaÿ. ³ Sanu hun ÿa gë koryi hun ÿa nkal fërëkanëđ do nkal tac rëkendëhu; tokëđ vimbahn hun va had hwëđëh. Hnë wapuya đuniÿa hna mbarëparun hnapul.* ⁴ Nwëÿërun cosëđilunihna vële ryokunëhnëku wëhaÿ hun va. Rumpah sankaf ye! Wađëka vëvarëp roka hun va tëkëk hafo vanëf Wën Ahwëhn Fanka hna. ⁵ Hnë uvetak sankaf gë fop ile hnëjëđëhu nkerun nkal li. Konënarun had wusaw soje fac ile ndawahnëđëni ÿa. ⁶ Kitiÿërunëhëhni vële wok vëlina iñë va do ndawëhnerunëhëhni; vëyawënanëluhna.

Duñëna gë iyëfa

⁷ Awa, vëÿënta mën, đunënarayin hafo Ahwëhn a mbokaj. Yëkëryina ayama gante nduñënađ ka napatënd nkal iña njivënëhna uhnëđa wa do nuÿa roka yabah le mbarëpëđ: njëtëk tëfëka tëv hafo sama ÿa pu. ⁸ Duñënarayin wuhne fëna; yawënarayin đus, kabı Ahwëhn a mbokajëđ biÿëđina!

⁹ Vëÿënta mën, antë awëhnandu soje Wënu ña antë kitiÿu. Tëkik, rënka hun hna nke! ¹⁰ Vëÿënta mën, đënkwëtaryinëhni wakıla wante hnësëđëho g'uŵac Ahwëhn ña: tëfëtalahnëryin iduñëna đëw hni hnë horot hna. ¹¹ Ntehnik nëfakëhni vële yawënak horot hna. Nkwëryërun ga nësëđe soje iduñëna yaryah iġa Sob ña*, do njëtërun le njëđaka ÿa Ahwëhn a wapëta hna. Ahwëhn a kaÿëhnahnëđëha đus do kwëhnak nëf.

¹² Đënkwëtaryindën wañi, vëÿënta mën: antë alëkëndu gë ambin ñi ma g'inkal iñi, ma gë sifa ntëka-wo. Ge ha ye, dehnëryin, «Ha» ge hali ye, dehnëryin «Hali» fo, soje antë kitiÿu Wënu ña.

¹³ Nke bi hnë wuhne ale horotëđ? Arabi muntand. Nke bi ale natëk? Arabi njëwënd icëmb Wënu ña. ¹⁴ Nke bi ale resëk hnë wuhne? Arabi macëhni vëvë haryënkŵ cery sali va; vërac njëfanëđëniha turatëndëniha wagu nkaf hna g'uŵac Ahwëhn a. ¹⁵ Iÿi sifa njëfa nte liyik g'ikwëtahn ña, pehëtëđëha ares a: Ahwëhn a matëndëđëha, do wameh wante ntik ña tavëhnëđe. ¹⁶ Awa putaryin wameh hun ña yëbëlan hun, do yëfanëhnëleriyindën, soje ayërenahniwu. Iyëfa ahnë asatah a kwëhnak fanka đus. ¹⁷ Eli ahnë gë fuhnë ki yeho: njëfako g'ikwëtahn soje antë tëv, do tëvëlohna hnë wabëhn watar gë fagant bëhn. ¹⁸ Tac më mbok njëfa kat; awa më tëvëk do sama ÿa më njivëk đus.

¹⁹ Vëÿënta mën, ge aryampo hnë wuhne tavëk nkaw toña ña do ahawary mbokaryeta, ²⁰ yëtëryin iÿin: ale vokaryika aŵen hnë nkaw përen hna, pehëtëđëha icëm iña do tavëhnëđe wameh wayabah.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Piyer Wade yehëhna kayëte Piyer

Piyer afayik Yesu Këris yeho. Yesu macëkawo wati nte pêladëhëhniwô wëÿis ña. (Lik 5.1-11; Matiye 4.18-22) Wati rac Simo macëdeho. Ahwëhn a Yesu nkwëcëtëkawo wac ÿa Simo maca Sefas (San 1.42), umë fëhnëtanëk taka (gë watëvav ña, «pierre»).

Wati nte ndokunjëdeho Yesu ña, Piyer darël lëwu nkeho kwëlëkwël. Mama nkehahnëko rac, anjahëtakawo Ahwëhn a wahwënta warar, gante ntehnëkawo Yesu ka ani gë pêlahnënde ÿa. Ankentahniko hnë viyary vëryënkwëryënkw g'iyag nte pëyayiniho ibëhn Yesu ña do, ga ndëcëk watac, nkocho kahnënda hnë pëyahn Wanës Wakasëk hna.

Ntiyahnëkëfu paryi Piyer Rom hna nkeho ga cëmëk Afayik Pol hnë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw gë warar ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahnah (63 gë 64) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Piyer kerëhnëkëhniwo kayëte ntëwu ña vële hwëtahnëk ye hnë vankol imbëd vambë Asi Toy hn'ile macik gaki Tirëki hna. Andënkwëtehnëdëhëhni wayëhw nuÿani hnë Këris hna do kamënaÿehnehni fëna mawëhnëniha Wënu ña paß gë wahorot do ibërehn soje ikwëtahn ntëw hni Këris ña.

Piyer tÿëdëhëhni fëna ntënënëleni: ale-wo-ale paß gë vësankaf va, vëryonkuÿ va paß gë vële hwëhnëkëhni, vësëval va paß gë vësan hni, do vësan va paß gë vësëval hni.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ini kayëte: uhorot, imawëhn, wameh, iyir.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Itama g'imac njasa pacah (1.3-2.3)

Itaka nte yënëd gë ßulunda le rëhnayik (2.4-12)

Imawëhn (2.13-3.7)

Uhorot lakënde alind ufërën (3.8-22)

Itav wameh do ðemal (4.1-11)

Mbetani vële horotëd had Këris (4.12-19)

Vicër gë vële hahnëndak va (5.1-11)

Simpaÿi rëkwa (5.12-14)

Simpaÿi

¹ Ami Piyer, afayik Yesu Këris ÿa, herëhnëryidëhu wuhne vële tëhnak do ye vëhneh sampëk hnë waya Pon gë Galasi gë Kapaços gë Asi do gë Bitini vi. ² Wënu ña Rëm ÿa tëhnaku had gante njëtëko kobëri ka; gë Iyir Ipacah ña piturun soje lëwu. Ha, tëhnaku ðanko awwëhnahnuna Yesu Këris do pacënahnu g'icëlëvahn sat lëwu ÿa.

Arafi ipërëna ña gë yam ÿa nkwënawu dus!

Itama nte wok cëmëdina

³ Cëmbënëfuna ale ye Wën gë Rëm Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris: hnë ikaÿëhnahn cankaft ntëwu hna, anagëkëfu g'ahawary g'imat Yesu Këris fagant vësëm, soje nuÿayin itama nte wok cëmëdina, ⁴ do soje nuÿayin intëw inte wok bëvëdina muk, tonkëdina, do igwan ntëwu ña cëvëdina. Irac kwëtëhnëku mbin hna, ⁵ wuhne vële keryëd gë fanka falëwu fa, gë fere ikwëtahn soje ipëh nte fëhwëtak tufëhna wati rëkwa hna. ⁶ Soje umë pëßëryiwu uhnatah wa, lakënde soje wati roy tëfëka ahoroteyehniwu gë fop wasifa wayëkëhnahn. ⁷ Iÿi horot tufahnëd ikwëtahn hun ña paryi nke. Sanu ÿa kode përekani, bare hwëdëh hna nude bi nkwanëk. Aki fëna ikwëtahn hun ña le ÿak hnëfak gë sanu ÿi njëkëhnahnik hnë fop wasifa wahorot hna, soje njëtahni njawëk. Tac fac le mbokajëd Yesu Këris ÿa, gë fere ikwëtahn hun ña nked idëwan, icëmb do idënë. ⁸ Nahnërunëha hara nulunahna, gaki kwëtahnërunëha hara nulunahna, do uhnatah hun wa camëk hafo le nkoyik kodena tëtëtaÿi gë wanës, ⁹ kabi tëkën ña rëkënëdun ile njëkëlehnëd ikwëtahn hun ña: umë ye ipëh walawary hun wa.

¹⁰ Kobëri ña, wakila Wënu ña njëkëlehnëni paryi nuni hak Wënu ña pëhëtëdëhëhni vahnë va. Apëyahnëniho soje ini pëh nte njëdädehu Wën. ¹¹ Wakila watac njëkëlehnëni njëtëni guve do hak ntiyað irac. Iyir Këris ña hnë vëhni nkeho, do pëyahnëko kobëri ña wahorot wale rëfëkawo nuÿa Këris ña do g'icëmb inte rëfidëha ña. ¹² Wënu ña njëtëndanëkëhni waji wanës gena soje lëw hni dënk, bare soje hun

yëdahnik. Doliyi vëfëyahñ Wanës Wakasëk ña nësëhnënihu watac gë Iyir Ipacah nte yëdahnijik ambin ña. Do wamëleka ña dënk ñadëni dñs njetëni rac.

Imac njasa pacah

¹³ Soñe umë ye, naharyin ile rëfëka aliwu ña, nëgaryin do kwëtëryin fop tama hun ña hnë uyëd ipeh nte yëdaderun fac le mbokajëd Yesu Këris ña. ¹⁴ Mañwëhnëryina Wënu ña had vutah vupërën: Ant'arëfu viña vimeh wabë kobëri ña, wati nte nkorunëho yëtëluhna toña ña. ¹⁵ Bare had gante pacëk ale wacëku ka, wuhnë fëna geryin vëfacah hnë fop vankeya hun hna, ¹⁶ kabi kerik: «Geryin vëfacah, kabi ami pacëbu.»*

¹⁷ Hnë wayëfa hun hna, macëdunëha «Apa» ale hitinëd ale-wo-le ile ntik ña hara dëbëndëlehnëlihehniha vahnë va. Soñe rac ye, geryin vëlënën Wën, wati le yehahnërun nkal li. ¹⁸ Ankeya nte hnuñarun gë vacërakëlo hun vi yiryeryëdina karyënkw. Bare njetërun, Wënu ña cosahnëk icos cankaf soñe pehëtahnu hnë anji sifa nkeya. Dinahna gë viyë vile fërëkad, had sanu ma kori. ¹⁹ Bare pehëtëku gë sat fërën Këris ña, umë ale ye had fape fante wok kwëhnana dahëse wëh do noñ nudena ile wek. ²⁰ Wënu ña tëhñakawo ani gë ntihañnënd duniya yi, atufahnëka gaki hnë wayi wawati wale ye warëkwa, soñe hun. ²¹ Wuhnë, pañ gë Këris kwëtahnërunëha Wënu ña, umë ale vëhnëndanëka fagant vësëm do yëdaka icëmb; aki kwëtëdun ikwëtahn hun ña do itama hun ña Wën hna.

²² Mañwëhnërun toña ña do koyëna pacënerun vintañary hun va, alihahnu inahnël catah vëyënta hun. Ñahnëlëryin dñs gë vëyënta hun gë ntañary hun fop. ²³ Nagirun hnë uwám hasëk, ule wok matina hnë uhnëda ule fud bare ule watik hnë uhnëda ule wok cëmëdina: Wanës Wën wabë kantëm. ²⁴ Kabi,

«Mbahn ñi nke had dël,
do fop icëmb dëwu ña had ufëtël dël;
dël ña kankëd do ufëtël ulëwu wa njod;

²⁵ bare unës Ahwëhn a nkod kantëm.»*

Uwi nës, Wanës Wakasëk wante fëyayirun ye.

2

¹ Doliyi cañëtaryin fop ile wëk; antë arokañuna ahñë, antë ayewu vëhurubak, antë ayewu vëyëwary, antë ahñësu wameh vëyëntañu. ² Had fanul, balëryiñu wambël wapacah wante ryavëd ntañary ðanko, g'umë, ahñañëtiñu hn'ipeh hna, ³ kabi, had gante nësëk vikerëh ka: «andahërun gante nëñëk Ahwëhn ka.»*

Itaka nte yënëd gë bulunda le rëhñayik

⁴ Pëharyina Ahwëhn a Yesu. Umë ye itaka inte yënëd. Vahnë va cañëtaniha, bare Wënu ña tëhñaka, do nkawamahnëkawo. ⁵ Wuhnë fëna, nkerun had wëraka wale yënëd wale yëryahnik cery nte nkehahnëk Iyir Ipacah, soñe ayeahnu bulunda facah vësëna wasadëha, soñe asënahnu wasadëha gante ntehnëku Iyir ka, do Wënu ña tebañ soñe Yesu Këris. ⁶ Ha, ntehnik hnë Vikerëh hna:

«Wëli, atëhnabu itaka nte hnëfak

do kwëtëbu hn'inaw Siyo hna taka ndënkwerëyënkw.

Ale hwëtëk ikwëtahn ntëwu ña hnë ñalu

yëtëdinahna muk usëfëhñah.»*

⁷ Soñe wuhnë vële hwëtahnëk, untënah. Bare soñe vële wok vëhwëtahnëna va,

«Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery ña

vacac ye tame inte mbëryahnëk Wënu ña cery ntëwu ña fop.»*

⁸ Do fëna ntehnik:

«Taka nte nkëwëdëni vahnë,

taka nte hëfëd.»*

Nkëwëdëni vahnë vërac kabi vëwawëhnëna wanës Wënu ña do koyëna nuñadëni ile pëhwëtaniniho ña.

⁹ Bare wuhnë, bulunda ile rëhñayik yerun, vësëna wasadëha ahñaw, bulunda facah, vahnë vële kwëhnëk Wën. Atëhnaku soñe afëyahnu vantiyëhn vacamah vante ntik, umë ale wacëku asahnu mëhwëry hna, arënkü humpen hucamah hudëwu. ¹⁰ Kobëri ña, gelunohna bulunda, bare gaki bulunda Wën yerun; kobëri ña yëtëluhna ikañëhnahn Wën, bare gaki nuñarun ikañëhnahn ntëwu.*

¹¹ Vëyënta mën, wuhnë vële ñahnëbu dñs, wuhnë vële ye vëhneh nkal li, vële ryëcalëd, nkañëtamü, tavëryin viña vimeh mbahn vinte wëtaryëd ntañary hun.

* 1:16 1.16: Soñe Walevi 19.2 * 1:25 1.25: Esayi 40.6-8 * 2:3 2.3: Wahnëw 34.9 * 2:6 2.6: Esayi 28.16

* 2:7 2.7: Wahnëw 118.22 * 2:8 2.8: Esayi 8.14 * 2:10 2.10: Ose 1.6,9; 2.1,23,25

¹² Kwëhnaryin njasa përen fagant vële wok vëhwëtahnëlahna Këris; koyëna, lakënde mërahnëndënihu, ntehnëndëni vëwen yerun, afo njavëtëni vantiyehun vapëren hun va do cëmbëdëniha Wënu ña fac le njijëd hna.

Imawëhn vësankaf

¹³ Soje Ahwëhn a, mawëhnëryina asankaf-wo-asankaf: ahnawë ale ye nkaf vësankaf fop, ¹⁴ do waguverëner vële payëk va soje korotehnëhni vële wënëd va do cëkwaryënihëhni vële lid ufëren va. ¹⁵ Kabi ile ñad Wënu ña ye, vantiyehun hun vapëren va remënayehnekëhni vëhnënkwah vële wok vëyëtëna iñë. ¹⁶ Geryin vahnë vële ye afaya, bare paya hun ña antë coŵ wameh wante lidun ña; geryin vëramp Wën. ¹⁷ Dënënyinëhni vahnë va fop, ñahnëryinëhni vëyënta hun hn'ikwëtahn hna, mawëhnëryina Wënu ña, dënënyina ahnawë a.

Imawëhn vëryokun

¹⁸ Vëryokun, mawëhnëryinëhni vahnë vële ryokunëhnëdëhu, do dënënyinëhni, gena vële fërenak do ryuñënanëdëhu fo, bare gë vële fërekak per. ¹⁹ Toña ye, ge mëkarun wahorot wale wok tëfëluhna, do ryuñënarun soje idënën Wën, rac ye nëfak paryi ña. ²⁰ Injëhne cëmb yehëhna ge ñuñënarun ñaf soje ile wënerun ya? Bare ge ñuñënarun wadaf ña soje ufëren ile lirun ña, nëfak paryi ye haryënk Wën hna. ²¹ Gena bi rac macëku Wënu ña? Kabi Këris fëna korotëk soje hun; atufëku nkaŵ ña ñanko arëfu vacëbëtël vantëwu va.

²² «Umë dina la uweh ryampo,

wëla hwënta ryampo tokana ahnë.»^{*}

²³ Umë ale yëwëk, mawëna njewëg, hnë horot lëwu hna nësëna ntini wëh, bare kwëtëk tama ntëwu ña hnë Ahitiñ asatah hna; ²⁴ umë ale, hnë mbahn dëwu hna, ndifëk wameh wadëw fu ña kërëwa hna, ñanko tavahnin wameh fu ña, do nkehahnin hnë uwám satah; umë ye ale sërëhnik soje njërahnin. ²⁵ Akwëyërunëho had wape, bare gaki mbokajërun gë cape aheryëherya, ayawë walawary hun.

3

Vësëval va gë vësan va

¹ Wuhnë vësëval va fëna, tëfëka aŵawëhnënduni vësan hun. Ge ntirun koyëna, vëryampo hnë vëhni, lakënde vëhwëtahnëna Wanës Wënu ña, ge njëkëni vankeya hun va, akwëtahnëdëni. Do fop iyin wëla nësëluhna, ² kabi nudëni gante pacëk vankeya hun ka do tufahnëd untënah. ³ Ant'aryënu igwamëna mbahn, had ryaŵ mul, ma liya wëkayët sanu, do cudä viyi vëhambah ntaŵi. ⁴ Hali, gwam hun ña tëfëka nke mbë bambery ntaŵary hun hna, mbë hakili hnëgah do hwëhn yam. Iyi sifa gwam përekadina muk, do kwëhna vëhni Wën hna nafa sankaf. ⁵ Kobëri ña aki kayëtafëniho vësëval vëfacah vële hwëtëko tama dëw hni ña Wën hna: ntënëndënihëhniwo vësan hni. ⁶ Aki nkeho Sara. Ntënënekawo Abëraham; macëdëhawo Ahwëhnu. Wuhnë fëna nkedun had Sara ge ntirun ufëren hara ñon dakëluhna.

⁷ Wuhnë vësan va fëna, pabëryinëhni ñus vësëval hun va do geryin ndampo fo, ñënkwëtaryindën fanka hun fa këñëlahnëna gë fanka falëw hni fa. Dënënyinëhni, nuñadëni had wuhnë uwám sër le njëdand Wën. Diryin koyëna ñanko wayëfa hun wä antë mbok memayëhni.

Uhorot lakënde alind ufëren

⁸ Wëlin uhnës rëkwa lëmën: kwëhnaryin fop nahan ndampo fo, do gwëryëlëryin fëna. Nahnëlëryin ntëwëlëwun had vahnë hun; geryin vahnë vëhnëgah, do banaryin haryënk wëyënta hun va. ⁹ Ge ahnë ntiku uweh, antë aliguna uweh; ge ahnë njewëku antë ayewëguna. Dëwanëhnëryindëna kwëlëkwël, kabi soje rac macahnëku Wënu ña, ñanko ndëwahnu.

¹⁰ «Ale ñad ñahn uwám

do nuña wafac wafëren

tëfëka mëk ryëw lëwu hnë inës wameh

do wës lëwu gë wanës wante rokad,

¹¹ ndarënd uweh wä do ntind ufëren,

njëkëlehn yam ña do tëfëlehn g'intaŵary ntëwu fop.

¹² Ahwëhn a keryëdëhëhni vësatah va,

do vanëf vantëwu va hnëpad wayëfa walëw hni wä;

bare yëka Ahwëhn a niyahnëkëhni vële lid wëh soje antë nke ayëw alëw hni.»^{*}

¹³ Mo lidëhu uweh ge kahnendarun idi ufëren wa? ¹⁴ Lakënde ahnuyawu wahorot kabi ufëren lidun, mbetadun. Antë ntaku gë ahnë, do antë pëmpëhnahnu. ¹⁵ Bare ntënëneriyina hnë wasakahn hun hna Këris had Ahwëhn a. Ge ahnë tÿyëku, këbënyarin ayabahnu itamahn nte hwëhnarun na. ¹⁶ Bare diryin wajira fo do g'untënah, g'ikwëhna nahan përen, danko vële hnësëd uweh soje nkeya përen hun gë Këris na cëfëhnëhni soje ile njewënihu ya. ¹⁷ Ha, ge Wënu na ñad, apecek ahorot hnë wapëren wante lidu na g'ile horotëdu hnë wameh wante lidu na. ¹⁸ Këris umë dënk korotëk hafo cëm hwënta ryampo fo soje wameh na fop; umë ale wok menëna, acëmëk soje vahnë vëwen va. Ntiko koyëna danko njireryahnu gë Wën. Paß g'imbahn ntëwu na ndawiko bare paß g'iyir na mbokaryijik wám hna. ¹⁹ Do njiko had iyir pëyahni imëk ntëwu na wayir wale sëdiko kaso hna, ²⁰ vële woko vëwawëhnëlahna Wënu na kobëri na, ante tufahnéðho ðuñëna ntëwu na wati nte ntidëho Nowe sisikulu na. Vahnë vële fehëntiko wënka va vëyabëlohna, mbëd gë vërar fo nkeniho. ²¹ Wanj wënka yeho had yarya le fehëtëdëhu gaki ya. Iyi yarya, gena idag ronk mbahn. Hali, dahëse ye le rufahnéð mëta imac Wën ginahan përen. Rac fop ntiyað gë fere bëhn Yesu Këris, ²² umë ale hayëk ambin do lañak farëhw Wën hna. Wamëleka na, gë vësankaf va, gë fop vëyi vëyëntaw vile hwëhnak fanka ambin hna mawëhnëniha.

4

Itav wameh

¹ Atac, kabi Këris korotëk mbahn ntëwu hna, wühnë fëna, kwëhnaryin nahan ndampo fo gë umë. Gena bi ale horotëk mbahn ntëwu hna ravëk wameh na ² danko, hnë wafac wale wojëka wa nkal li, uwám lëwu wa nke gante ñad Wënu ka, do tav wëbal wameh wëba vahnë? ³ Gwërenkehu wati idi had gante ñadëni ntini vahnë vële wok vëyëtëlahna Këris va: aki fo nkeyarëdëni, tëfëdëni wëbal wameh, andëwëdëni, atokëdëni dëcët do cedëni uhen bulunda hna, cëmbëdëni waravahn wasëfëhnahnah. ⁴ Gaki, kabi goluhna arëfëlëndu, gë vële wok vëhwëtahnëna va, hnë vankeya vameh dëcët hna, apëmpëhnahnëkëhni, do anjëwëdënihu. ⁵ Bare afo nkabahnëni haryënk Wën hna wante ntini na. Akëbënak kitijëhni vële wok gë vële sëmëk per. ⁶ Soje umë ye vësëm va fëna pëyayini Wanës Wakasëk na. Akitijini paß g'imbahn na had vahnë va fop, bare gaki kodëni nkeni paß g'iyir na had Wënu na.

Gante tÿfëka ndemalëndëni vële hwëtahnëk va

⁷ Wapuya ðuniya na pënjajëk! Soje rac, tÿfëka ayewu vëseryah, do nëgëtëryin wahakili hun wa danko aholu ayëfahnëndu. ⁸ Ile yak nëfak ya, ñahnëlëryin ðus, kabi inahn na tavëhnëd wameh wayabah. ⁹ Yotoyëhnëlëryin hnë watere hun hna g'uhnatah. ¹⁰ Wënu na njëdaku wafere arymalëndu gë vëyënta hun va. Geryin had vëryokuj vëfëren vële hoð paßëni wayëd wanëmpëlah Wën. ¹¹ Age ahnë nësëd, wanës wadëwu na nke wëba Wën; ge ahnë ndemadëha ayëntaw, uryema lëwu wa nke gë fop fanka fale njëdaka Wën fa, danko, paß gë Yesu Këris, Wënu na cëmbi hnë fop, umë ale hwëhnëk icëmb do imëk soje kantëm. Nke koyëna!

Mbetani vële horotëd had Këris

¹² Vëyahnik mën, antë pëmpëhnahnu gante njëkëhnahnëdërun gë wahorot wahambah ki. Antë ahnawu wanj tëfëlahna tëki. ¹³ Bare natëryiwu kabi nkentahnirun uhorot Këris hna, danko fac le nuhandëni vahnë icëmb ntëwu na natahnu paryi. ¹⁴ Mbetarun ge njewëdërun kabi vëréfal Këris yerun, kabi Iyir icëmb, Iyir Wënu na, hnë wühnë nke. ¹⁵ Ahnë-wo-ahnë hnë wühnë antë korot kabi aryaaw vahnë, ale ma awen ye, ma kabi ale yentahnik wëba vëyëntaw ye. ¹⁶ Bare ge ahnë korotëd kabi kwëtahnëka Këris, antë cëfëhna; hali, camehna Wënu na fo had gante ntehnëdëni vahnë ka ava Këris ye.* ¹⁷ Wati kitij na tëkik, do pëgwëhnahnëkëhni vahnë Wën va. Do ge pëgwëhnahnëkëfu, hak puhnadëhëhni vële wëyëk vëhwëtahnëna Wanës Wakasëk Wënu na? ¹⁸ Had gante nësëk Vikërëh ka:

«Ge ipëh vësatah va ntakëk,
hak nkedëhëhni vëyapah va
do vëwen va?»*

¹⁹ Koyëna, vële horotëd kabi mawëhnëni iña Wënu na njëdaniha ayaahan ahahnëndak a vintawary vidëw hni va, do nkod ntindëni ufëren wa.

5

Vicër gë vële hahnëndak

* 4:16 4.16: Vantiyehn 11.26 * 4:18 4.18: Wanira 11.31

¹ Doliyi vicēr vile ye fagant hun va hnēsēhnēdēfu. Ami dēnk acēr yeβu had wūhnē; sefe yeβu hnē wahorot Kēris hna, do nkentahnēdēfu hnē icēmb nte rufande. Wēlin wante rēyēdēmu ŋa: ² Keryēryin ntega nte kwētehnañēku Wēnu ŋa, ayēkanduni hara gena forosima, bare afaya fo, had gante ñad Wēnu ka, gena soje avetahnu, bare kabi ñadun paryi. ³ Antē aryēcētahnuni ucankaf hun ŋa vahñē vēle hwētehnañirunēhēhni va bare diryin gante tēfētalahnēdēnihu ntega ka. ⁴ Do ge Asankaf vēheryēherya va karyētajēk, njēdadēhu pēnkwa ahnañ, nte wok pērēkadīna, soje imēk.

⁵ Koyēna fēna, vējar, dēnēnēryinēhni vicēr va. Do wūhnē fop, hnē nējēla hun hna, cudfaryin ibana, kabi Vikerēh va ntehnēk:

«Wēnu ŋa ñewēkēhni vēle hnañēnañ va, bare tufēdēhēhni pērēna dēwu ŋa vēle vanad va.»^{*}

⁶ Awa, banaryin haryēnkwa fanka sankaf Wēnu ŋa, d'anko nañēnahnu hnē wati le tēhnak hna. ⁷ Do tavēryin gē umē fop wafēmpēhnahnah hun wā, kabi pabēku.

⁸ Nēgaryin, do kwētēryin hakili! Kabi aḡēw hun a, Sintani ŋa, yasēlehnēd had vēsēhn ile ryekad, yēkēlehnēd ale tokēd. ⁹ Kahnēndaryin, yañēnaryin hnē ikwētahn hna, kabi njētērun vēle hwētahnēk nkal li fop va iyi horot nudēni vēhni fēna.

¹⁰ Wahorot hun wā ñiyēdīna. Wēn, ale hwēhnēk viferēn fop, macēku soje ayentahniwu hn'icēmb ntēwu kantēm hna kabi mbēmēnkēlērūn gē Yesu Kēris. Umē dēnk matēndēdēhu, njañēnēdēhu, njēdadēhu fanka fale hamēhnañēhēdēhu fa do kodeluhna ahēfiwu. ¹¹ Arabi imēk ŋa nke gē umē soje kantēm! Nke koyēna.

Simpaḡi rēkwa

¹² Silēve^{*} ryemako herēhnēryiwu ŋi kayēte. Ge ami ye, aḡēnta fu ahahnēndak ye. Kamēnañēhēmu, do pēyamu rac ye ipērēna paryi Wēnu ŋa. Yañēnaryin hnē ŋi pērēna.

¹³ Vēle hwētahnēk ye Babilon va nkaḡēryinihu, Wēnu ŋa tēhnakēhni had wūhnē. Aḡē mēn hnē kwētahn hna Marēk nkaḡēryiku fēna. ¹⁴ Gaḡēryinēhni vēle hwētahnēka Yesu va g'ḡahn nte rufande vēḡēnta hna. Nuḡaryin yam ŋa, wūhnē vēle kwēhnēk Kēris va fop!

Kayëte kigëna mba Piyer Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Piyer ña herëk inji kayëte wati nte kobëko gë icëm ntëwü (mpëd yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'iryaw g'imbëd gë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw g'imbëd gë wahnah (65-69) ga ndëcëk hnaçi Yesu ña). Kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk va bare yëtëléfuhna bi ne nkeniho. Niradëhëhni soñe vëharan wamër va. Andënkwëtehnëdëhëhni gante nkwënëdëni ikwëtahn dëw hni ka do ikwëtahn dëw hni ña kahnëk hn'ile njawëk. Yesu mbokajëd do atëfëkëhni kahnëndani hnë umë.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: gë fere, kila, vëharan wamër, iyët.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaçi (1.1-2)

Gante tëfëka nkeni vële kwëhnëk Këris va (1.3-11)

Kahnëndaryin hnë vile haranjirun hna (1.12-21)

Soñe vële haranjëd wamër va (2.1-22)

Paryi Yesu mbokajëd (3.1-18)

Simpaçi

¹ Ami, Simo Piyer*, aryokuñëhn do afayik Yesu Këris, herëhnëdëhëhni aki vahnë vële njëdak Wën ikwëtahn nte hëñëk gë ntëw fu ña. Usatah Yesu Këris, umë ale ye Wën fu do Afëhët, yëdaku inji kwëtahn.

² Arafi yam ña g'ipërëna Wënu ña nkwënawu d'us, gë fere iyët Wënu gë Yesu Ahwëhn fu ña.

Imac do itëhna Wën

³ Gë fanka falëwu fa Wënu ña njëdakëfu fop ile valëkëfu ña soñe nkehahnin gante ñad ka. Antik rac gë fere uyët ule hwëhnayinëk soñe lëwu, umë ale wacëkëfu gë icëmb do g'ipërëna camah ntëwu ña. ⁴ G'icëmb do g'ipërëna tac Wënu ña anjëdakëfu vijë vihnëfak gë vifërën had gante ntehnëko kobëri ka. Antik gë fere vëyin, soñe afëhëtahniwu hnë viña vimeh iyë d'uniña vile fërëkahnëdëhëhni vahnë, do ayentahniwu ile nke Wënu ña.

⁵ Soñe umë ye kamënyarin awënu kwëtahn hun hna ipërëna camah; hnë ipërëna camah hna gwënëryin uyët Wënu ña; ⁶ hnë uyët Wënu hna gwënëryin imëk vankaf hun; hnë imëk vankaf hun hna gwënëryin iduñëna; soñe iduñëna ña gwënëryin nkeya nte ñad Wënu ña; ⁷ hnë nkeya nte ñad Wënu ña gwënëryin injahnël hun ña; hnë injahnël hun hna gwënëryin injahn Wënu ña. ⁸ Kabi, ge kwëhnarun vanji vankeya, do ge pëlëk vënkahn va hnë wühnë, antëwëdun vifërën do ndokuñëdun d'us do nke iyët hun Ahwëhn fu Yesu Këris nkwënad. ⁹ Bare ale wok kwëhnana vanji vankeya va, nke had ale wëpëk; nudina d'us. Andënkwëk Wënu ña njaryëka wameh wabë kobëri ña.

¹⁰ Soñe rac ye, vëyënta mën, kamënyarin aliwu imac gë itëhna Wënu ña njaw g'ahawary hnë wühnë. Kabi ge ntirun koyëna, yodiluhna muk hnë wameh hna. ¹¹ Aki Wënu ña kacafëhu g'afërën Naw nte wok pudina muk mba Ahwëhn fu do Afëhët fu Yesu Këris hna.

Vële huuk icëmb Këris

¹² Soñe rac ye, lakënde ayëtu vëyin fop, do fëna ahahnëndawu hnë toña le wëryërun yi, nkodëfu ryënkwëtehnëndu kwëlëkwël. ¹³ Catanëko, age cëmëla, andënkwëtehnëdëhëhni soñe wowu vëhnëgak. ¹⁴ Kabi njëtëbu biyëdina cëmëdëfu, had gante tufëko Ahwëhn fu Yesu Këris. ¹⁵ Bare ntidëfu fop soñe wowu aryënkwëtahnëndu kwëlëkwël vëyin age cëmëbu.

¹⁶ Ante pëyaçirunëho ña Ahwëhn fu ña Yesu Këris mbokajëd gë fanka, gena wëhnanut wahnahar nësëhnirunëho. Bare nuñun inay ntëwu ña gë vinkër vintëw fu va. ¹⁷⁻¹⁸ G'umë nkeñunëho kuj pacah hna, wati nte ntënëñëkawo do cëmbëhnëkawo Wënu ña Rëm ña. Wati rac, hnë Icëmb Camah ntëwu hna, Wënu ña nkwëryëndanëka kopa lëwu ña, ntehn: «Açi ajë mën ye ale ñahnëbu d'us. Hnë umë natëdëho.»* Do kopa rac, fuhnë dënk nkwëryëbun matind ambin.

¹⁹ Do fëna, tamahnëdëfun g'ahawary wanës wakila Wënu ña. Anjivënëdun ge kwëtarun vintawary hun hna, kabi nke had lampu le fëdik hnë umëhwëry hafo Fac

* **1:1** 1.1 Simo Piyer: hnë vëkayëte vëndaw Simo wacik Simeyo. ✪ **1:17-18** 1.17-18: Matiye 17.1-5; Marëk 9.2-7; Lik 9.28-35

ÿa tēki, do Kēris, ikol sampērēnkoli ña, pētēn wasakahn hun ŵa. ²⁰ Ani gē iÿin fop, nÿjētēryin ðus: wanēs wakila hnē Vikerēh hna matina vinahan vidēw hni hna dēnk. ²¹ Kabi pēgw kobēri ña, wanēs Wēnu ña matina hnē ahnē. Bare Iyir Ipacah ña lidēhēhni vahnē va nēsēni wanēs wante wātik Wēn hna.

2

Vēharañ wamēr

¹ Kobēri ña, hnē ðulunda Isērayel hna nkeniwo wakila wamēr. Aki fēna, vēryampo matēdēni fagant hun, do ntehnēdēni vēharañ ye, bare ile karañdēnihēhni vahnē va gena toña. Nēsēhnēdēniwo wajira fo wamēr wante sēvehnēd vahnē, do ñwēÿēdēniha Aharañ ale sosahnēk wameh wadēw hni. Soje umē ye icēv ntēw hni ña tēkid ñap, do vēhni lik. ² Vēyabah tēfēdēnihēhni hnē ndakēntal meh, antiðēnihēhni vahnē va nÿjēwēni nkaŵ toña ña. ³ Do ñahñ dēw hni kori ña ntid nēsēndēni paß gē wuhñē wēhnantul wale ntini vēhni dēnk, danko tokanihu. Bare ambiÿēk ga cēbik kiti lēw hni ÿa, napēdina, do ðiÿēdina ðēv dēw hni ña tēkid!

⁴ Nÿjētērun, Wēnu ña kaÿēhnahnēlahna gē wamēleka wante wēnēk ña, bare ntabēkēhni hnē umēhwēry vē janáma*, ñabehnēkēhni gē vankēnca hafo fac kitin ña. ⁵ Kaÿēhnahnēlahna gē ðuniÿa sēr ÿa, bare atēvehnēko wēnka wacankaf hafo ŵac ŵa kohnēhni fop vēle wok vēlēnēñelahna Wēn va. Nowe, umē ale fēyadēhēhniwo vahnē ile satēk, gē vahnē mbēd gē vēhi vēÿēntaŵ fo fehētiko.* ⁶ Akitiñēk fēna vankol, Sodom gē Gomor; apēdēk vankol vatac hafo nko ðēhn fo. Iÿi dahēse vahnē vēle wok vēlēnēñelahna Wēn va ye, soje tufini ile hnapēdēhēhni ÿa.* ⁷ Bare pehētēka Lot, umē ale yeho ahñē asatah. Lot nudēhēhniwo vahnē vēvē vankol vatac vēle wok vēlēnēñehna sariya ÿa do lidēho ndakēntal meh, do mbērehnēdēhawo ðus hnē ntaŵary ntēwu hna. ⁸ Ha, aÿi asatah, ale yeho fagant lēw hni, nudēhēhniwo do nkwēryēdēhēhniwo fac-wo-fac, ntaŵary catah ntēwu ña korotēdēho soje vantiyēhn meh wante nko ñadina sariya va.* ⁹ Vēÿin rufahnēd Ahwēhn a nÿjētēk gante pehētēdēhēhni hnē uhorot vēle wawēhnēdēha va, do nÿjētēk gante tavēdēhēhni vēle wok vēsatēna va korotēÿehnahni fac kitin hna, ¹⁰ kas vēle rēfēd viña vimeh mbahn vinte ronkēnēdēhēhni, do ÿēwēk ucankaf.

Vēharañ wamēr va tamani dēcēt, dakēdīlēlihna nÿjēwēnihēhni vēle ye ambin cēmb hna. ¹¹ Wēla wamēleka wante lēbēkēhni imēk gē fanka fa waryēkēnalohna nÿjēwēnihēhni haryēnkwa Ahwēhn a. ¹² Bare vēÿi vahnē, had wulaŵ wahnēnkwa hni, wale hnagik soje pēlaÿini do ndawōti fo. Nÿjēwēdēni ile nkonni vēÿētēna do had wulaŵ, vēhni fēna ndawēdēni; ¹³ aki uhorot cosēdēni soje fop ile korotēÿehnehniñēhni viñēnta hni va. Rēk tēkatēndēni uhnatah lēw hni g'idi waßal wameh wadēw hni g'anent pir tase vahnē fop; g'uhnatah ntidēni ile rokað ge njini vambēnt hun hna; wēdahēse waŵeh nkeni wale ronkēndē. ¹⁴ Fop vinahan vidēw hni va soje vēsēval ye. Vēravēdina idi wameh ña, do tokadēnihēhni vēle wok vēyaŵēñehna nkaŵ Kēris ña. Vēsān vēle rēk mbalēd dēcēt ye. Vēhni Wēnu ña ndēwanēhnēkēhni wēh! ¹⁵ Atavēni nkaŵ catah ña do cēvēni. Nkaŵ Balam, aÿē Bosor ÿa, tēfēni, umē ale ÿadēho cosi soje ntiñah wameh ña.* ¹⁶ Bare curiko soje wameh watac: fali fale wok kodina nēs nēsahnēkawo gē kopa ahñē, soje tavēthēna kila Balam warji wanēnkwa wante ñadēho nti ñi.*

¹⁷ Vēle harañdēhēhni vahnē wamēr va, had wahayalin waguhah nkeni; had viñar vinte campēnēk sēl wēh nkeni fēna. Wēnu ña pēhwētānēhnēkēhni ÿēwa hn'ile mēhwēryēk ðus hna. ¹⁸ Nēsēdēni wanēs wante wok kwēhnana nafa, do mbalētahnēdēni viña vimeh vimbahn gē ndakēntal meh soje tokanihēhni vēle sahnik takan va fagant vēle wok lēdēk wameh hna. ¹⁹ Ntehnēdēnihēhni kodēni nkeni afaya do vēhni dēnk vēramp iña inte vēvehnēdēhēhni nkeni. Kabi ale-wo-ale nke aramp iñē ile wēkēka. ²⁰ Vahnē va pehētēni hnē viÿē vēvē nkal vile ronkēndē vi kabi nÿjētēniha Afēhēt a, Ahwēhn fu Yesu Kēris. Bare, ge viña vimeh vimbahn vambē kobēri va mbok pēlahni do mēkēhni, wapuyala wadēw hni ña með ntēbi gante nkeho wapēgwala ka. ²¹ Pecehnakēndēhēhniwo vēhni antē nÿjētēni nkaŵ catah ña, g'ile nÿjētēdēni do niyahnēni kwēda pacah nte karañiniho ña. ²² Ile rēkatēkēhni ÿi tufahnēk ile nēsēko ÿa toña ye: «Ive ÿa mbokēd tok ile nkurēk ÿa»; do iÿin fēna: «Mpēhēmpēh ña ge njaryik mbokēd kēreñēta wadaß hna.»*

* 2:4 2.4 Janáma: Gē wagērek ña janáma wacik Tarētar. * 2:5 2.5: Wapēgwala 6.1-9.28 * 2:6 2.6: Wapēgwala 19.1-35 * 2:8 2.8: Wapēgwala 19.1-19 * 2:15 2.15: Vaker 22 * 2:16 2.16: Vaker 22.4-35 * 2:22 2.22: Wanira 26.11

3

Ahwëhn a nijëd

¹ Vëyahnik mën, wëlin kayëte kigëna nte herëhnëmu ña. Hnë vakitak, ndënkwëtehnëdëmu wante haranjirunëho ña ðanko hnëgët hnë wahakili hun hna nahan catah. ² Dënkwëтарыin wante nësëni kobëri ña wakila wapacah ña, gë kwëda Ahwëhn a, Afëhët a inte karanjënihu vëfayik hun va.

³ Yëtëryin ten waji: hnë wafac warëkwa hna, vahnë yijëd ndasëni viyë vëva Wën va. Viña vimëh vidëw hni va liyëhnëdëfëhëni rac. ⁴ Ndasëdënihu ntehnatëndëni: «Yesu dehnëna bi mbokajëd? Ne lë nkeha? Warëm fu wã cëmëni, bare ñoñ gwëcëtana kobëri ga ntihahnik nkal ñi!» ⁵ Bare nkehëhna ani inë ile ndënkwëni wakwëhnampër: kobëri ña, Wënu ña g'uhnës lëwu ntik ambin ña g'inkal ña. Pitëndëlehnëk nkal ña gë wënka ña, do gë fere wënka ntik nkal ña. ⁶ Do fëna gë fere wënka watac macënek do mbëvehnëk nkal mbë kobëri ña. ⁷ Uwï hnës dënk va Wën penak ambin g'inkal mbë gaki ñi soje hwëdëh ha nijj pëd vëyi vi. Ambin ña g'inkal ña kwëtik hafo fac kitij ña nte mbëvehnëdëni vëyëw Wën va.

⁸ Bare, wühnë, vëyahnik mën, nke inë ryampo ile wok tëfëlahna aryënkwu: soje Ahwëhn a, fac ryampo nke had wabëhn wuli, do wabëhn wuli nke had fac ryampo.* ⁹ Vëryampo ntehnëdëni Ahwëhn a ñapëk gë idi ile nësëk yã, bare gena rac. Anduñënanëhnëkëfu, kañi ñadïna wëla aryampo mbëv. Hali, ile ñad yã ale-wo-ale tav wameh wadëwu ña.

¹⁰ Fac le mbokahnið Ahwëhn fu yã nanjëtëdëhëfu had ale. Fac rac, kopa samah wëryëde, ambin ña namb ña nambëde, do viyë vile yehëhna hnam va mbëvehnëde. Nkal ña gë fop vile yehëhna va kitijëdëni.

¹¹ Kañi aki mbëvehnëde fop viyë vi, awa doliyi yëkëryin ðus hak nkef uwám hun wã! Tëfëka afacu do ahwëhnawu nkeya nte ñad Wënu ña, ¹² g'inap fac Wënu ña, g'idi fëna fop soje tëki kobëri fo. Fac rac hwëdëh ha mbëvehnëdë ambin ña, do fop viyë vëvë yañ vi casëd. ¹³ Bare Wënu ña nësëk mbiyëk antið ambin kasëk, nkal kasëk, do usatah fop yed hnam. Rac hnapëdëf.

¹⁴ Awa, vëyahnik mën, soje umë ye, kañi fac rac napëdun, diryin fop soje ayewu haryënkW Wën hna vahnë vële wok vëhwëhnana dahëse wëh, vahnë vële wok vëhwëhnana ile niraðeni, vahnë vële hwëhna yam. ¹⁵ Kwëтарыin iyin vankaf hun hna: soje iduñëna Ahwëhn a hoderun afëhëtaryiwu, had aýënta fu Pol, g'usery ule njëdaka Wënu ña, nësëhneku vëkayëte vantëwu hna. ¹⁶ Koyëna nësëk fëna hnë fop vëkayëte vantëwu hna. Nke viyë vële lakëk gwëry vëkayëte vantëwu hna, do vahnë vële wok vëyëtëna inë, do ikwëtahn dëw hni ña yawëna, kumpëtëdëhëhni, had gante ntidëni ka hnë Vikerëh viñëntaw ka. Aki mbëvëdëni vëhni dënk.

¹⁷ Vëyahnik mën, wühnë dënk, tame njëtërun waji. Awa, soje umë kwëtëryin hakili, ðanko antë ayentahniwu hnë idënt vëyëw Wënu va do aki do ðanko antë cëvaryu iyañ ikwëtahn hun ña. ¹⁸ Bare naýëryin g'ahawary hnë ipërëna g'iyët Ahwëhn a, Afëhët fu Yesu Këris hna. Arabi kwëhn icëmb ña gaki do gë kantëm! Amina.

Kayëte ndënkwëryënkw mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu cery sali ña ntehnëk Afayik San herëk. Kerëk yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë wahi do gë bëhn keme (70 gë 100) ga ndëcëk hnagi Yesu. Kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk do wayëmpayehnik gë vakaraña vakawary, ñad ñawëtëhni gë ikwëtahn paryi Këris ña. Kerëhnëkëhni soje kamënaÿehnéhni do nko mbëmënkëlëni vëhni do nkoni kahnëndani gë Yesu Këris. Rac tëfëka ntini g'ña vëÿëntaŵ. Tëfëka fëna njolaryëni vinahan vinte wok gena toña do kehani wameh ña.

Inji kayëte nësëd soje bëmënkël nte rëfëka kwëhnani vële hwëtahnëk va gë Yesu Këris, do gë bëmënkël ntëw lëw hni; nke hnë humpen hna kabi Wënu ña humpen ye. Ge ñadëni ntini rac tëfëkëhni njasëni hnë ikwëda injahn hna. Vëÿew Këris va ye vëwër vële yahëtak Yesu ye Këris ÿa do paryi njijëko hn'imbahn. Bare vële hwëtahnëk va tëfëka kwëhnani nkeya vutah Wën paryi injahn hna. Afo mëkëni këncëtëlehnëni dënt ña gë toña ÿa. Ikwëhn Wënu ña fëhnëtanëk ñahnihnëk, kabi Wënu ña injahn ye. Ikwëtahn ye imëk ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Toña, duniÿa, vutah, injahn, humpen, wameh, akwëda, uwám.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wënu ña humpen ye (1.1-2.6)

Akwëda kasëk (2.7-17)

Vële ÿewëka Këris va gë vutah Wën va (2.18-3.10)

Injahnël ntëw lëw fu (3.11-24)

Gante njavëtëde Iyir Wën (4.1-6)

Wënu ña injahn ye (4.7-21)

Imëk fu hnë duniÿa li (5.1-21)

Kayëte ndënkwëryënkw nte njëdahnëk San

¹ Kerëhnëryiderun soje Wanës, wante yëdahnëd uwám paryi. Ani nkeho kobëri hnë wapëgwa hna. Nkwëryëbun do nubun gë vinkër vidëw fu va dënk, njëkëbun wapacëk do ñakëbun gë wëbák wadëw fu ña. ² Ha, uwám rac tufëhnak. Nubun, wasefe walëwu ÿa yëbun do pëyaderun uwám usër ule yeho gë Rëm ÿa do ule rufëhnakëfu. ³ Ile hnuubun do wëryëbun ÿa umë ye ile fëyaderun ÿi gante kodën mbëmënkëlin hn'ikwëtahn hna, ndanko fo; do ibëmënkël fu ña ibëmënkël gë Rëm ña ye do gë Aju Yesu Këris. ⁴ Kerëhnëryiderun waji soje uhnatah fu ÿa padahn.

Wënu ña humpen ye

⁵ Wëlin wante pëyahnëk Yesu Këris, wante wëryëbun do fëyaderun ña: Wënu ña humpen ye do iwëhëryah gena hnë umë. ⁶ Ge ntehnëden gë umë mbëmënkëlinëk do njasatënden hn'umëhwëry hna, mërëden do didënëhna gante nke toña ka. ⁷ Wënu ña humpen hna nke. Ge fuhnë fëna, hnë humpen hna njasëden, awa mbëmënkëlinëk. Do sat Yesu Aju ÿa pacënëdëhëfu wameh ña fop. ⁸ Ge ntehnëden kwëhnayilënëhna wameh, vankaf vantëw fu va dënk rokađen do toña ÿa gena hnë fuhnë. ⁹ Wënu ña ahahnëdak do asatah ye. Ge putayinëk wameh fu ña, kodën tamahnina umë: tavëhnëdëhëfu wameh fu ña do pacënëdëhëfu hnë urumpak hna fop. ¹⁰ Ge ntehnëden menilënëhna, aŵër lidënëha Wënu ña do wanës wadëwu ña gena hnë fuhnë.

2

¹ Vutah mën hn'ikwëtahn hna, kerëhnëryidëmu waji soje ahnë antë nti wameh. Bare ge ahnë ntik, kwëhnayinëka ale hnësëhnëdëhëfu d'arël Rëm hna: umë ye Yesu Këris, asatah a. ² Umë ye sadëha soje itavëhn wameh fu ña, gena soje wadëw fu fo bare fëna wëba vëvë duniÿa vi fop.

³ Ge mavëhnninëk vakwëda vantëwu va, kod pacëfu njëtinëka. ⁴ Ge ahnë ntehnëk: «Njëtëbuha», bara dënëndëdina vakwëda vantëwu va, ahnë arac aŵër ye, toña ÿa gena hnë umë. ⁵ Bare ale ŵawëk wanës wadëwu ña, injahn Wënu ña padëk hnë umë. Koyëna njëtëden gë umë nkeyinëk. ⁶ Ale hnësëk gë umë nkeni kwëlëkwël tëfëka kwëhna ankeya nte kwëhnako umë ña.

Akwëda kasëk

⁷ Wuhnë vële ÿahnëbu d'us, gena akwëda kasëk herëhnëdëmu, akwëda cër nte hnuÿarun kobëri ña ye. Anji kwëda cër ye wanës wante rëkërun awëryu ña. ⁸ Gë

cape ndaw, akwêda nte herêhnêdêmu kasêk ye: toña akwêda tac hnuyik hnê Yesu do hnê wuhnê fêna. Ha, umêhwëry ña yîna njid do humpen paryi ha têk pê. ⁹ Ge ahnê ntehnêk: «Humpen hna nkebu», ñewata aÿentawu ña ale mbankëni hn'ikwêtahna hna, ahnê arac hnê umêhwëry hna nkok. ¹⁰ Ale ñahnêka aÿentawu ña hnê humpen hna nkok, do ñofi gena hnê umê ile yojêd wameh. ¹¹ Bare ale ñewêka aÿentawu ña hn'umêhwëry hna nkok; hn'umêhwëry hna njasêd, njêtëna hn'ile njid kabî umêhwëry ña mÿpëndanêka.

¹² Vutah mën, kerêhnêdêmu waji, kabî wameh hun ña tavêhnirun soje uwac lêwu wâ. ¹³ Vicër, kerêhnêdêmu waji, kabî njêtërunêha ale yeho kobëri wapëgwa hna.

Vëjar, kerêhnêdêmu waji kabî këfërunêha Sintani.

¹⁴ Vutah mën, kerêhnêdêmu waji, kabî njêtërunêha Rëm ña.

Warëm, kerêhnêdêmu waji, kabî njêtërunêha ale yeho kobëri hnê wapëgwa hna.

Vëjar, kerêhnêdêmu waji, kabî njawërun: wanës Wënu ña hnê wuhnê ntêdêk do këfërunêha Sintani.

Antê aÿahnu duniya yi

¹⁵ Antê aÿahnu duniya yi ma ile ye duniya li. Ge ahnê ñahnêk duniya yi, inahn nte watik Rëm hna gena hn'umê. ¹⁶ Wëlin ile ye duniya ña: viña vimeh vimbahn ale-wo-le ña, inahn kwêhn ile hnuce ña, do inaÿëna nte watik hnê hnapul hna. Awa iÿin fop matidina Rëm hna, duniya hna matid. ¹⁷ Duniya ña ndêcêd do gë fop iña meh nte ye hnam ña; bare ale lid ile ñad Wënu ña nkoê kwêlêkwêl.

Vële ñewêka Këris

¹⁸ Vutah mën, wati watêkwa duniya ña têhajêk! Nkwëryërun ga nêsêde, aÿew Këris ña têkid; do toña ye, vëÿew vëÿabah têkini do koyëna njêtinêk wapuya duniya ña têhajêk. ¹⁹ Vëÿew Këris vërac, hnê fuhnê cahnëni, bare vëÿelohna vëlêw fu paryi; kabî ge vëlêw fu yekënd, gë fuhnê nkontakëndeni. Bare cahnënihëfu soje pacahn wëla aryampo hnê vëhni gelohna alêw fu paryi. ²⁰ Bare wuhnê, Afacah a rëhnakuno do njêtërun toña ña. ²¹ Ge kerêhnêdêmu, gena kabî yêtêluhna toña ña, kerêhnëryidêmu kabî njêtërun do kabî njêtërun fëna wëla uwër matidina gë toña. ²² Mo ye awër? Ale wajêk Yesu gena Këris ña. Ahnê arac ye aÿew Këris ña: ñwëÿêkêhni Rëm ña gë Aj'a. ²³ Fop vële wëÿêdêha Ajê va, ñwëÿëniha Rëm ña fëna. Ale wawêka Ajê ña mawêdêha Rëm ña fëna.

²⁴ Soje hun, kwëtaryin hnê wuhnê ile wëryërunêho wapëgwa hna. Ge nkorun hnê ile wëryërun wapëgwa hna, nkontêderun kwêlêkwêl wuhnê fëna gë Aj'a do gë Rëm ña. ²⁵ Ha, wëli ile ntehnêkëfuno Këris ña njêdadêhëfu: uwâm usër. ²⁶ Watac ñakëndêbu herêhnu soje vële yêkêlêhnêd tokanihu va. ²⁷ Wuhnê ñanti, wagu wante turêkuno Wënu ña soje têhnahnu worryërun; awa balêluhna aharañiwu, kabî wagu watac karañêdêhu fop*. Toña ña ye, gena wamër. Soje rac ye, diryin le karañêdêhu ña: geryin kwêlêkwêl gë umê.

Vutah Wën

²⁸ Ha, vutah mën, geryin kwêlêkwêl gë Këris ña, pëbahnëfu itama haryënkwa lêwu do antê cêfëhnëfu hnê fac le njijêd hna. ²⁹ Njêtërun Këris ña catêk; awa têfêka ayëtu fëna ale-wo-le lid ile satêk ña fatah Wën ye.

3

¹ Yêkëryin inahn cankafe nte ñahnêkëfu Rëm ña! Inahn dêwu ña ntik hafo macëndênëfu vutah vuntêwu! Do paryi vutah vuntêwu yeyinêk. Soje umê ye duniya yi yêtêlêfuhna, kabî yêtêlahna Wënu ña. ² Wuhnê vële ñadêfu dus, tame vutah Wën yeyinêk, bare ile yedën ña tufëhnana ten wapacêk. Bare njêtinêk iÿin: ante tufëhnañ ña, gë umê mëntêlêden, kabî nudênêha gante nke ka. ³ Ale-wo-le hwêhnañ ikwêtahna tac hnê umê hna ahnê arac pacënañ, had gante pacêk umê dënk ka. ⁴ Ale-wo-le wënêka nkwajêk sariya Wënu ña; ha, wameh ña igwaj sariya ña ye. ⁵ Njêtërun, umê tufëhnañ soje ntihêd wameh ña do wameh ña gena hnê umê. ⁶ Koyëna, ale-wo-le ye kwêlêkwêl g'umê bokêdina nti wameh; bare ale-wo-le wok lid nulawohna do yêtêlawohna.

⁷ Vutah mën, kwëtëryin hakili antê ahnê tokawu! Ale lid ile satêk ña, ahnê arac catêk, had gante catêk umê ka. ⁸ Ale wok lid wameh ña ahnê arac Sintani hwêhnañ, kabî Sintani awën ye kobëri hnê wapëgwa hna. Aju Wënu ña tufëhnañ soje mbëvehn vantiyehn Sintani va. ⁹ Fop vële ye vutah Wën va vëÿêdêhnañ hna wameh hna, kabî

* 2:27 2.27 Wagu watac karañêdêhu fop: Vëryampo nahadëni panjare Iyir Ipacah inja nêsêd, vëhawary ntehnëni panjare wayêd ye do vëhawary kat panjare Wanës Wën.

vèhni ye hrag Wènu ña. Vèhodina mbok ntini wameh, kabi vutah Wèn ye. ¹⁰ Wèlin ile hnèmpèndèlehnikèhni vutah Wèn gè vutah Sintani va: Ale-wo-le wok didina ile satèk, ahnè arac gena fatah Wèn had ale wok ñahnèlahna aÿèntaŵu hnè ikwètahn hna.

Ñahnèlin gè vèÿènta fu hnè ikwètahn hna

¹¹ Wèlin wante wèryèrunèho kobèri hnè wapègwa hna: tètèka ñahnèlin. ¹² Antè ntiyin had Kaÿe: umè ale kwèhnèko Sintani do ndaŵa aheryu. Soje ye ndaŵèkawo? Kabi nkeya Kaÿe ña meko, bare mba aheryu ña catèko. ¹³ Vèÿènta mèn, ge vahnè vèvè duniya vi ñewènihu antè pèmpèhna. ¹⁴ Fuhnè njetinèk tavinèk icèm inja tèkin hnè uwám hna kabi ñahnèlinèk. Ale wok ñahnèna vèÿèntaŵu hnè icèm hna nkok. ¹⁵ Ale-wo-le ñewèka aÿèntaŵu ÿa, ahnè arac aryaŵ vahnè ye, do njetèrun wèla aryaŵ vahnè aryampo kwèhnana hnè umè uwám usèr.

¹⁶ Wèlin gante njetinèk tame inahn ña: Yesu Kèris njèdahnèk ntaŵary dèŵu ña soje lèw fu. Awa fuhnè fèna tètèkèfu njèdahnin walaŵary fu ŵa soje vèÿènta fu va. ¹⁷ Ge ahnè kwèhnak hnapul yabah nutènda aÿèntaŵu ÿa ga kwèhnak uval do ñwèÿ demadilahn, ahnè arac kof bi ntehn inahn Wènu ña hnè umè nke? ¹⁸ Vutah mèn, antè kwèhnaÿin inahn gè wanès ma gè kaca hnèñah fo, bare gè vantiya do gè toña. ¹⁹ Koyèna njetèden hnè toña hna nkeyinèk, do haryènk Wènu hna njamèndèn wasakahn fu ŵa. ²⁰ Ge sakahn fu ha ntehnèk meninèk, njetinèk Wènu ña hnaÿèk lèbèk wasakahn fu wi do njetèk fop.

²¹ Vèÿahnik mèn, ge wasakahn fu ŵa dehnèna meninèk, kwèhnañen itama padah haryènk Wèn hna. ²² Rèkèden nuÿanden fop ile røyèdenèha ÿa, kabi maŵèhnèdenèha vakwèda vantèŵu va do ntiden ile ñad ÿa. ²³ Wèlin ile tètèkèfu ntiyin Wènu ña: kwètahnin ŵac Aju ÿa Yesu Kèris do ñahnèlin had gante ntehnèkèfu Kèris ka. ²⁴ Ale ŵaŵèhnèk vakwèda Wèn va, hnè Wèn hna nke do Wènu ña hnè umè nke. Wèlin gante njetèden Wènu ña hnè fuhnè nke: gè Iyir nte njèdakèfu ña.

4

Gante njavètède Iyir Wèn

¹ Vèÿahnik mèn, antè ahwètahnuna iyir nte-wo-nte, bare yèkèhnahnèryinèhni soje afècètahn bi Wèn hna matik iyir tac; wakila vèwèr vèyabah campèni duniya li. ² Wèlin gante njavètèndunèha Iyir Wènu ña: iyir nte-wo-nte lehnèd Yesu Kèris njijèko duniya li nke ahnè, iyir tac Wènu hna matik. ³ Bare iyir nte-wo-nte wèÿèk njavèta Yesu matina hnè Wèn hna, iyir tac aÿèw Kèris ÿa ye. Njetèrunèho aÿèw arac njijèd do tame tèk tèki duniya li.

⁴ Bare ŵuhnè, vutah mèn, Wènu ña hwèhnèku do mèkèrunèhèni wakila vèwèr va; kabi Ale ye hnè ŵuhnè ÿa lèbèka ale ye hnè vèle kwèhnèk duniya vi. ⁵ Wakila vèwèr va, vèhni, duniya ÿi hwèhnèkèhni. Awa gè anèsa duniya ña nèsèdèni do duniya ÿi hnèpadèhèhni. ⁶ Bare fuhnè Wènu ña hwèhnèkèfu. Ale yètèka Wènu ña nèpadèhèfu; ale nkok kwèhnèna Wènu ña, ahnè arac nèpadilèfuhna. Koyèna koden njetin ile nke Iyir toña ÿa do ile nke iyir wamèr ña.

Wènu ña inahn ye

⁷ Vèÿahnik mèn, ñahnèlènèfu, kabi inahn ña Wèn hna matik. Ale-wo-le ÿahnèka aÿèntaŵu ÿa, ahnè arac fatah Wèn ye do njetèka Wènu ña. ⁸ Ale-wo-le wok ñahnèlèhnhina vèÿèntaŵu va, ahnè arac yètèlahna Wènu ña, kabi Wènu ña inahn ye. ⁹ Wèlin gante tufèkèfu Wènu ña inahn dèŵu ka: payika Aju ryamboli lèŵu ÿa duniya li, soje nuÿahnin uwám paryi ŵa gè umè. ¹⁰ Wèlin ile ye inahn ña: gena kabi fuhnè ÿahninèka Wènu ña, bare kabi umè ÿahnèkèfu. Paryi ñahnèkèfu, soje rac payahnika Aju duniya li njèdahn ntaŵary dèŵu ña had sadèha soje itavèhn wameh wadèw fu ña. ¹¹ Vèÿahnik mèn, kabi aki ñahnèkèfu Wènu ña, fuhnè fèna tètèkèfu ñahnèlin. ¹² Ahnè kobèri nulahn Wènu ña, bare ge ñahnèlinèk, Wènu ña hnè fuhnè nkef, do inahn dèŵu ña padèdèhèfu dús.

¹³ Wèlin gante njavètèden hnè Wèn hna nkeyinèk do umè hnè fuhnè nke: njèdakèfu Iyir dèŵu ña. ¹⁴ Nuyinèk do wasede yeyinèk Rèm ÿa cañètika Aju gante nkehand afèhèt avè duniya. ¹⁵ Ge ahnè njavètèk Yesu ye Aju Wènu ña, Wènu ña hnè umè nke do umè hnè Wèn hna nke. ¹⁶ Do fuhnè tèkinèk njetin do kwètahninèk Wènu ña ñahnèkèfu. Wènu ña inahn ye; ale ye hn'inahn hna Wèn hna nke do Wènu ña hnè umè nke. ¹⁷ Wèli, gante padèk inahn ña hnè fuhnè, gante koden tamayin hnè fac kiti hna: gante nke umè ka, fuhnè fèna koyèna nkeyinèk duniya li. ¹⁸ Ntakah gena hnè inahn hna; inahn padah ña ntañ ntakah. Ge ahn'a ntakèdèha kabi uhorot hnapèdèha; ale ntakèk ÿa

✧ 3:12 3.12: Wapègwala 4.3-10

kwëhnana injahn padah. ¹⁹ Fuhnë njahninëk kabi Wënu ña ryënkwëk ÿahnëkëfu. ²⁰ Ge ahnë ntehnëk: «njahnëbuhä Wënu ña», do hara njahnëlahna aÿëntaÿu ÿa, ahnë arac aÿër ye. Kabi ale wok njahnëlahna aÿëntaÿu ale nud' ÿa, ahnë arac kodina njahna Wën le nkok nud'ina. ²¹ Do wëli akwëda nte hnuÿaÿinëk hnë Wën hna: ale ÿahnëka Wën ña tëfëka njahna aÿëntaÿu ÿa fëna.

5

Imëk fu hnë d'uniÿa li

¹ Ale-wo-le hwëtahnëk Yesu ye Këris ÿa ahnë arac fatah Wën ye; do ale-wo-le ÿahnëka rëm ÿa njahnëdëhëhni fëna vutah vuntëÿu va. ² Ile yavëtahnëde njahninëkëhni vutah Wën va, umë ye: njahninëhna Wënu ña do mawëhnin vakwëda vantëÿu va. ³ Injahn Wënu ña, umë ye mawëhnin vakwëda vantëÿu va. Do vakwëda vantëÿu va dënëna. ⁴ Fop vutah Wën va mëkëni d'uniÿa ÿi, do fere fale wëkahnëden fa, ikwëtahn fu ña ye. ⁵ Mo ye awa, ale wëkëk d'uniÿa ÿi? Umë ye, ale hwëtahnëk Yesu ye Aju Wënu ña.

⁶ Yesu Këris yijëk gë wënka do gë sat. Yijëna gë wënka fo bare gë wënka do gë sat; do Iyir ña ye sede watac, kabi Iyir ña ye toña ÿa. ⁷ Wasede warar hnësëk soje watac: ⁸ Iyir ña, wënka ña do gë sat ÿa, do vérar vérac nkwëryëlëni. ⁹ Mawëde ile nësëni vahné véle ye wasede va, bare ucedeya Wënu ña ÿak hwëhna nafa. Ucedeya tac, umë ye wante nësëk Wënu ña soje Aju ÿa. ¹⁰ Ale hwëtahnëka Aju Wënu ña kwëtahnëk hnë intawäry dëÿu hna cedeya tac. Ale wok kwëtahnëlahna Wënu ña ntika aÿër, kabi kwëtahnëna ucedeya nte ntik Wënu ña soje Aju ÿa. ¹¹ Do wëli ucedeya tac: Wënu ña njëdakëfu uwám usër wä, do uwám rac hnë Aju hna nke. ¹² Ale wawëka Aj'a nuÿad uwám rac; ale wok mawëlahna Aju Wënu ña nuÿadina uwám rac.

Uwám usër

¹³ Wanji kerëhnëmu, wuhnë véle hwëtahnëka Aju Wën va, gante njëtahnëdun nuÿarun uwám usër wä. ¹⁴ Wëlin tama nte hwëhnayinëk hnë Wën hna: ge tëyinëk iñë gante ñad umë ka, nëpadëhëfu. ¹⁵ Do ge njëtinëk Wënu ña nëpad urëy fu wä, ile-wo-le rëyëdenëha ÿa, njëtinëk nuÿayinëk iñë rac.

¹⁶ Age ahnë nudëha aÿëntaÿu hn'ikwëtahn hna ga ntid uwëh le wok yodina gë icëm, tëfëka njëfa do Wënu ña njëdëdëha ahnë arac uwám wä. Umë soje véle lid wameh wante wok njodina g'icëm ña lehnëbu njëfande. Nkehëhna wameh wade yod g'icëm. Dehnëla njëfande soje rac. ¹⁷ Ankeÿa meh ña fop wameh ye, bare nkehëhna wameh wante wok yodina g'icëm. ¹⁸ Njëtinëk fop véle ye vutah Wën va wëwodina menëndëni; kabi ale nagëk Wënu ña keryëdëhëhni do Sintani kodina ntihni iñë wëh. ¹⁹ Njëtinëk Wënu ña hwëhnëkëfu, do d'uniÿa ÿi fop hn'imëk Sintani hna nke. ²⁰ Njëtinëk fëna Aju Wënu ña njijëko do njëdakëfu uyët soje njëtina, umë ale ye Toña ÿa. Hnë umë nkeyinëk ale ye Toña, Yesu Këris, Aju Wënu ña. Umë ye Wën paryi ÿa, umë ye uwám usër.

²¹ Vutah mën keharyinëhni wamën wamër.

Kayëte kigëna mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña wacik umë dënk «Acër». Rac rufahnéf avë haryënkw nkentiko hnë acery sali hna. Kerëhnëka «Asëval, ale tëhna Wën, gë vërahu», rac fëhnëtanëk cery sali nte ye hnam ña do gë ßulunda lëwu. Had hnë kayëte ndënkwëryënkw mba San, inji kayëte tëyëkëhni vële haraṇëf va nkeni vële fëcëtaf do ßuñënani hnë kwëtahn paryi hna. Tëyëkëhni nkoni hnë toña hna do hnë injahn hna. Inji kayëte nësëhnëfëhëhni vahné va antë maŵëni vakaraña wamër vante ye sifa watac fo gë vakaraña wamër vante tavëtehmini hn'ikayëte ndënkwëryënkw San.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: kayëte, cery sali, toña, Rëm, akwëfa.

¹ Ami, acër avë cery sali ÿa, kerëhnëryidëmu wühnë, Asëval, ale tëhna Wën, gë vërahu, vële ÿahnëßu wapacëk. Gena ami fo ÿahnëku ßare fëna fop vële yëtëk toña va ñahnënihu. ² Ñahnirun kabi toña ÿa gë fuhnë nke do gë fuhnë nkod kwëlëkwël: ³ Araßi ipërëna ña do ikaṽëhnahn ña gë yam ÿa, le watik hnë Wën Rëm ÿa gë Yesu Këris, Aju Rëm ÿa, nke gë fuhnë hnë toña hna do hnë injahn hna.

⁴ Nëṅëkowo ßus ante tëkatëßuhëhniwo vërah hu ga tëfëni toña ÿa, gante nke akwëfa nte hnuṽayinëk hnë Rëm ña. ⁵ Awa tame, këlami, Asëval, gena akwëfa kasëk ile herëhnëryidëmi ÿi, ßare ante hnuṽayinëk kobëri wapëgwa ña fo ye: tëfëka ñahnëlin. ⁶ Injahn ña, umë ye imaŵëhn vakwëfa Wën va. Do akwëfa ña, had nte wëryërun kobëri wapëgwa hna, umë ye ayasahnëndu hnë watac.

⁷ Njëterun ßus, vëwër vëyabah campëni ßuniṽa li, do vëhni vëwawëna Yesu Këris njiṽëko nke ahnë. Sifa ahnë arac ye aŵër do aṽëw Këris ÿa. ⁸ Awa, kwëtëryin hakili, soṽe antë përekan ntëwël ßoku lëw fu, ßare ahnuṽawu fop ile rëfëka ÿa. ⁹ Ale-wo-le wënëk iñë hnë ikaraṽ Këris hna do wok yaŵënëna rac, ahnë arac gena Wën hna. Ale hahnëndak hnë ikaraṽ tac, ahnë arac gë Rëm ÿa nkeni do gë Aju per. ¹⁰ Ge ahnë njiṽëk fagant hun njojat karaṽ kaŵary, antë ahacawuna do wëla simpaṽi antë ayaṽuna. ¹¹ Ale hacaka ÿa ahnë arac nkentahnik hnë vantiyëhn wameh wante ntif ahnë arac ña.

Watëkwa

¹² Kwëhnaßu yabah ile herëhnëfëmu, ßare pecehnëko antë yëßanahnëryiṽu hnë kayëte; ßare nahabu yiryiṽu ÿal hun hna do hnësëhnu ami dënk soṽe uhnatah fu wä padahn. ¹³ Vërah ahery hu Asëval a ale tëhna Wënu ña nkaṽëryidënihi.

Kayëte tarëna mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña wacik umë dënk «Acër». Rac rufahnëd avë haryënkw nkentiko hnë sery sali hna. Gayiyus kerëhnëd. Hnë kayëte tac, nuđe gante nke uryema do kaca nte pehnahnini vëyëntaw va, cedeyahnëd injahn ña do g'ikahnënda soje toña ya. Kerëk pañare: icëkwary Gayiyus soje yawëna ntëwu ña do gë wafoku wante ntinëhnëdëhëhni vële hwëtahnëka Yesu va; nkeya meh Diyotëref ña; gë njasa përen Demetëriwus.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: toña, kayëte, aÿahnik, cery sali, kaca.

¹ Ami, acër avë cery sali ya, kerëhëryidëmi wëjë aÿahnik mën Gayiyus, wëjë ale ÿahnëbu wapacëk. ² Aÿahnik mën, arabi Wënu ña njëdi urisah hnë ile-wo-le hna do ahwëhna mbahn kender, gante nke intawary hu ki. ³ Natëko dus ante tëkiniho vëyënta fu hn'ikwëtahn hna do nësëni soje toña le ye hnë wëjë hna, do gante njasëdu hnë toña ka. ⁴ Uhnatah mën sankaf wa umë ye, wëryawu vërah mën va hnë toña hna njasëdëni.

⁵ Aÿahnik mën, g'ikahnënda ntinëhnëduhëhni vële hwëtahnëk va fop, lakënde ntehni vëhneh ye. ⁶ Nësëni soje ipërëna hu ña hnë cery sali hna. Age kokëndu aryemahni hnë uyas lëw hni hna, uryema nte hnëjëdëha Wënu ña ye. ⁷ Soje uwac Ahwëhn njasëdëni, hara ñoñ vëhnuÿana hnë vële wok vëhwëtahnëna. ⁸ Awa, fuhnë tëfëkëfu ndemaÿëhëhni iÿi sifa vahnë, nkehahnin gë vëhni vëryokuñëhn toña.

Diyotëref gë Demetëriwus

⁹ Kerëhnëbuhëhni vëvë cery sali va; bare Diyotëref, ale nëjahnëk ge haryënkw mawëna ntënënefu. ¹⁰ Soje rac, ge njiryibu pëyahnedëfu wameh wante ntid ña, wanës wanënkwah wante nësëd soje lëw fu ña. Do watac gelahna gwër! Njëwëd kacafilëhnhna vële hwëtahnëk vëyëntaw va do vële ÿad kacanihëhni va, memaÿëndëhëhni do ntaðëhëhni hnë cery sali hna.

¹¹ Aÿahnik mën, antë arëfëtalahnü iwëh bare ile yivëk. Ale lid ufërën a ahnë arac Wënu ña hwëhnëka; ale lid wameh ña ahnë arac yëtëlahna Wënu ña. ¹² Vahnë va fop wapëren tëfëtaðëni soje Demetëriwus ya, toña ya dënk soje lëwu ya cedeyahnëd. Fuhnë fëna, wasëde walëwu yeyinëk, do njëtëru ucedeya ntëw fu ña toña ye. ¹³ Kwëhnabu yabah ile rëfëka hnësëhni, bare ñada liwu fop hnë kayëte.

Watëkwa

¹⁴ Nädëfu yiryiwu wafac wi, do nësëlëde fuhnë vëhi. ¹⁵ Arabi yam ya nke gë wëjë. Wëlawo wa fop nkaÿëryidënihi. Gaÿëryihni wëlawo wa, ale-wo-le g'uÿac lëwu wa.

Kayëte mba Yud Wade yehëhna hnë inji kayëte

Yud aheryu Yesu, do gë Sak, herëk anji kayëte. Ñadëho kerëhnëhni vile hwëtahnëk ðuniya va kamënaÿehnehni soje ipëh dëw hni nte mbankëni ña. Bare apecehneka nësëhnëhni soje vëharañ wamër va vële rënkëd vacery sali hna. Vëharañ wamër va wok vëlenëndilahnna Wënu ña. Yud nësëd soje rac gë wëdahëse wayabah wabë vikerëh vicër hna. Puhnað g'inira vële hwëtahnëk va gante tëfëka kahnëndani hn'ikwëtahn do gante tëfëka ntini paß gë vahnë vërac.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: vëharañ wamër, dahëse, kitiñ, vële wok vëlenënelahnna Wën.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1-2)

Vëharañ wamër va (3-16)

Uhnira vële hwëtahnëk va (17-23)

Dëwara (24-25)

Simpaÿi

¹ Ami, Yud, aryokunëhn Yesu Këris, aheryu Sak^o, herëhnëdëhëhni aki vële macëk Wënu ña Rëm ÿa. Anjahneku do kwëtirun soje Yesu Këris. ² Arabi ipërëna ña, yam ÿa, do gë injahn ña nkwënawu.

Vëharañ wamër va rëk kitiñini

³ Vëyahnik mën, ñadëfuho ðus herëhnu soje ipëh inte vankinëk. Bare doliÿi tëkatëbu afo herëhnu iñë haÿary soje hamëhnaÿehnu uwët soje ikwëtahn inte njëdäkëhni Wënu ña soje kantëm fop vële hwëtahnëk va. ⁴ Kerëhnëdëmu kafi ankeni vahnë vële wok vëlenënelahnna Wën, vële yëbaku, hara yëtëluhna. Acahëtëdëni ipërëna Wën fu ña soje catënahneni ndakëntal meh dëw hni. Njahëtaniha asankaf do Ahwëhn fu ryamboli, Yesu Këris. Mbiÿëk ga kerik hnë Vikerëh hna gante kitiñëdëhëhni Wën ka.

⁵ Andënkwëtehnëdëmu, mama njëtahnërun wante ÿadëfu hnësu ñi, Ahwëhn a pehëtëkëhni bulunda Isërayel nkal Esipët hna, bare, ge ndëcëk umë, vële wëÿëk kwëtahnëni va fagant lëw hni, mbëvehnëkëhni.^{*} ⁶ Dënkwëtaryinëhni wamëleka wante nkok gena gwër ucankaf nte njëdäkëhni Wën ña do ravëtak dëd dëw hni ña.^{*} Wënu ña ñabehnëkëhni gë vankëna soje kantëm, do kwëtëni hnë mëhwëry mbë gëd hafo fac sankaf kitiñ hna. ⁷ Antë aryënkwu fëna Sodom gë Gomor gë vankol vante hwërëkëhni va vante yëdëhna had wamëleka watac hnë ndakëntal meh ntëw hni do yëkëlehnëko ndakëni gë vële nëmpëlëntik mbahn. Nkeni had dahëse, vile rufëdëhëfu bi hak nke horot hwëdëh vë kantëm.^{*}

⁸ Vëharañ wamër vële ye ÿal hun vi kwëhnani vankeÿa ndampo fo gë vëhni. Hudakery hudëw hni ha liÿëhnëdëhëhni vëÿin: tonkënadëni vëhni dënk vimbahn vidëw hni, ñwëÿëdëni ucankaf Ahwëhn ña, do ñwëÿëdënihëhni vële ye ambin cëmb hna. ⁹ Wëlakënde Misel, asankaf wamëleka ña, dina rac. Wati le conkëdëniho gë Sintani ÿa soje mbahn Moyis ña, dëkënalohna njëwa kitiñatënda. Aki fo ntehnëkaÿo: «Tavëlehnëmu gë Wënu ña!» ¹⁰ Bare vëÿi vahnë ñwëÿëdëni ile nkoni vëÿëtëna, do viÿë vile ntidëni had wulaw, ile njëtëni koßëri hnagi lëw hni, rac ye ile vëvehnëdëhëhni.

¹¹ Mekëhni! Nkaw Kaÿe^o tëfëni! Njëdëhnani hnë idënt Balam soje nuÿahnëni kori. Ambëvëntini kafi ñwëÿëntini had Kore^o.

¹² Vahnë vërac wëdahëse waÿeh nkeni wante ronkënef watoka wante vankërun gë vële hwëtahnëk va. Atokëntëdëni gë usëfëhnañ këm do soje vëhni fo nahadëni. Nkeni had vënar vahnënak, bare sël ÿa pitëndëlehnëk vënar va do tëvëna. Nkeni had vatëh vante wok dëwëdëna, wëlakënde wati lëw hni ÿa tëki, ankëcikëhni: wahwënta wahi cëmëhni. ¹³ Nkeni had wavonkëlo wënkwa wov, wante ryehëtëd waronk walëw hni, rac ye vantiyehn vantëw hni vacëfëhnañ, nkal li. Nkeni had wahol wale yasaryëd pëhwëtahnëhni Wënu ña ÿëwa mëhwëryah ðus soje kantëm.

¹⁴ Enok, ale ye ahwëhn mbëd gë vëhi hnë warëm fu hna, pëgw Adam, pëyahneko koßëri fo wañi soje lëw hni: «Nëparyin! Ahwëhn a njijëk gë wawuli wawuli wamëleka

^{*} 1:1 1.1: Matiye 13.55; Marëk 6.3 ^{*} 1:5 1.5: Icahn 12.51 ^{*} 1:6 1.6: Wapëgwala 6.2 ^{*} 1:7 1.7: Wapëgwala 19.1-35 ^{*} 1:11 1.11: Wapëgwala 4 ^{*} 1:11 1.11: Vaker 16.1-35

wafacah, ¹⁵ soje kitiɲahn fop nkal iɲi. Koroteɣehndēhēhni fop vahnē vēle wok vēlēnēnēlahna soje vantiyehn vantēw hni vante wok kwēhnahna untēnah vante ntini gē untēnah kēm. Koroteɣehndēhēhni vēyi vēwen vēle wok vēlēnēnēlahna kabi njewēniha kēm fo. Vēle wēnēk va korotehndēfēni. Koroteɣehndēhēhni vēyi vēwen kabi njewēniha.» ¹⁶ Vēyi vahnē rēkēdēni ñakēñakēndēni; nkeɣēndēni kwēlēkwēl; wabal wameh wadēw hni tēfēdēni; wanēs wakuman fo nēsēdēni do cēkwēdēnihēhni vahnē soje nuɣahnēni ile ñadēni fo.

Uhnira vēle hwētahnēk

¹⁷ Vēɣahnik mēn, ge wūhnē ye, dēnkwētaryin wante ntehnēniho koβēri ɲa vēfayik Ahwēhn fu Yesu Kēris va. ¹⁸ Ntēhnēnihu: «Hnē wafac warēkwa li, nkedēni vahnē vēle ryasēd viyē vēva Wēn va, do tēfēdēni wēbal wadēw hni wante wok dēnēnēna Wēn.» ¹⁹ Vēhni fitēndēlehnēdēhēhni vēle hwētahnēk va. Vinahan vimb nkal kwēhnani; Iyir Wēnu ɲa gena hnē vēhni.

²⁰ Bare wūhnē, vēɣahnik mēn, yēryeryin uwám hun wá hnē ikwētahn hun pacah dūs hna. Yēfaryin gē fanka Iyir Ipacah ɲa. ²¹ Goryin kwēlēkwēl hnē iɲahn Wēn hna, kēbēnaryin ahnuɣahnu ipērēna Ahwēhn fu ɣa Yesu Kēris le yiryeryēdēhēfu g'uwám ule wok puđina.

²² Kaɣēhnanēryiŵu gē vēle nkok yaŵēna ikwētahn va; ²³ pehētēryinēhni vēɣēntaŵ va gē dabēt hnē hwēdēh; soje vēɣēntaŵ va, kaɣēhnanēryiŵu gē vēhni, bare diyaryin wajira gē ntakah: ha, hafo ahehawu viyi vilēw hni va vile tonkēnēk wameh wadēw hni ɲa.

Dēwara

²⁴⁻²⁵ Cēmbēnēfuna Wēn ryamboli, ale fehētēdēhēfu gē fere Yesu Kēris, Ahwēhn fu ɣa! Kod nti antē aɣoŵu, do antē ahwēhnawu ile nirahnēderun, tufahnu g'uhnatah fēbah, haryēnkŵ lēwu hnē icēmb ntēwu hna. Icēmb ɲa, icamah ɲa, ināw ɲa do ucankaf ɲa, umē hwēhnēk ani gē wapēgwala, gaki do kantēm! Amina!

Kayëte Wapuyala ña Wade yehëhna hnë inji kayëte

Hnë anji kayëte Wënu ña njëtëndanëka ale herëk a, mpëdara Afayik San, viyë vile rëfëka tëki ryënkwëhniđ íboka Këris. Kerik yëbëlan bëhn wafëhw imbëđ gë wahi gë bëhn wafëhw imbëđ gë wahnah g'imbëđ (70 gë 95) ga ndëcëk nagi Yesu ña hnë wati nte korotehnëdeho cery sali ña.

Anji kayëte nësëđ viyi viyañah vile fëhnëtanëk viyë vihawary soñe bulunda wasëwif. Mbëđ gë wahi fëhnëtanëk ile fadëk ña. Nëmpe yah ña fëhnëtanëk imëk inja do fëna ufacah wã. Nkol Babilon ña fëhnëtanëk Rom; hnë wañi vankol nke ucankaf meh.

Kayëte ña pëgwëhnanik gë wanës soñe vacery sali mbëđ gë vaki hnë vacery sali vambë Asi hna. Ile rëfika ña kayëte hna, San njojik ambin hna hn'ile nuk toye fo ile liyađ ña hnë wapuyala ñuniña li ante mbokajëđ Yesu ña: ñuniña ñi përekanëde, Sintani ña këfëde, kitinj tëkwa ña nkeđ, do Yesu ntañad tinki ahnañ hnë Yerusalem kasëk hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: mëleka, ahnañ, kayëte, fape, hwëđëh, ambin, kopa, uwãm.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpañi (1.1-8)

Yesu cahnanika San (1.9-20)

Kayëte soñe vële hwëtahnëk ye hnë vankol mbëđ gë wahi hna (2.1-3.22)

Iceñb ña ambin hna (4.1-11)

Fape fa gë kayëte nte ñamëndëlehnik wahwënta imbëđ gë wahi (5.1-8.2)

Walënk mbëđ gë wahi gë wahitij walëw hni (8.3-11.19)

Vëyëw Wën mëkëden (12.1-14.20)

Wamëleka mbëđ gë wahi gë wëkata wã (15.1-16.21)

Iyo Babilon (17.1-18.24)

Imëk gë kitinj tëkwa (19.1-21.8)

Yerusalem kasëk (21.9-22.21)

Uyëtëndan: ile njëtëndanëka Wënu ña San

¹ Hn'anji kayëte nke viyë vile cowëtëk Yesu Këris. Wënu ña njëđakawo soñe njëtëndanëhni vëyohal vëlëwu va vile rëfëka tëki hara biyëna ña. Këris ña payëkawo mëleka lëwu ña ñal mën, ami San ayohal alëwu, soñe njëtëdano virac. ² Sedë yëbu hnë fop vile hnuhuho: rac ye wanës Wën g'ucedëya Yesu Këris ña. ³ Ndëwayik ale harañëhnëđëhëhni vahnë wanës wante kerëhnëko Wënu ña hn'anji kayëte do ndëwayini vële wëryëđ va do hwëtađ wante herik ña! Yëtëryin, wati le hahnëndik soñe wañi fop ña tēhajëk.

Simpañi le kerëhnini vacery sali Asi

⁴ Ami San herëhnëryidëhu, wühnë vacery sali mbëđ gë vaki vambë Asi vi. Arabi ipëreña wã gë yam ña ahnuñawu hnë Wën hna, umë ale ye, yeho do yijëđ, hnë wayir mbëđ gë wahi hna wale ye haryënkw hnë tinki nañ ntëwu hna, ⁵ do fëna hnë Yesu Këris hna, sedë hahnëndak ña, ale ryënkwik vëhnëndëhnik hnë vësëm hna do ye ahnañ vëhnañ ña nkal li fop! Umë ale ñahnëkëfu do fehëtëkëfu hnë wameh fu hna gë sat lëwu ña, ⁶ ntikëfu inaw vësëna wasafëha soñe ndokujëhnëndenëhna Wënu ña, Rëmu. Arabi kwëhn iceñb inja gë fanka fa kwëlëkwël! Amina.

⁷ Yëkëryin, vëñar hna njijëđ! Vahnë va fop nudëniha, wëla vële sëhëka va;* do fop wabulunda wađë nkal ñi njahnađëni soñe lëwu ña. Ha! Amina!

⁸ Ahwëhn a Wënu ña ntehnëk: «Ami ye Alëfa gë Omega, Aryënkwëryënkw a gë Arëkwa ña, ale ye, yeho do yijëđ, Ahwëhn Fanka Fop.»

Hudakery San soñe Ajë Ahnë

⁹ Ami San, aýënta hun yëbu; mbankinëk had wühnë gë Yesu hnë horot hna, hn'imëk hna do hn'iduñëna hna. Ntayibuho hnë tinti mbë wov le wacik Patëmos hna, kafi pëyahnedëfuho wanës Wënu ña do sedë yëbuho wëña Yesu. ¹⁰ Hnë fac Ahwëhn hna, Iyir Ipacah ña ténkëkowo do hamëhni mën nkweyëñbu kopa sankaf had lënk, ¹¹ më lehnëđëho: «Kerëry hnë kayëte ile hnuđu ña, do yëđanahnëryihni vacery sali mbëđ gë vaki wante ye hnë: Efes, Sëmirën, Perëgam, Tiyañir, Sarëdes, Filadelëfi do Lawodise.»

* 1:7 1.7: San 19.37

¹² Njêkadêfuhu soŋe hnuwûwa ale hnêsëndêhoŋo ŋa. Ga njêkaŋu, më hnuŋu wayul wasanu mbêd gë wahi wakwêhn walampu, ¹³ do fagant wayul walampu warac, kahnêko ile mëntêlêni g'ahnê. Acudf cankaŋ nte rêkêkaŋo hafo wapary hna cudako do ñêba ryl yankah sanu sakahn lêwu hna. ¹⁴ Njerêkaŋo mul iŋa had perêkal. Vinkêr va had hwêdêh pêtêdêhawo, ¹⁵ wapary ŋa had ryêhwêra wëntêwënt facênik hnê hwêdêh nkehawo do kopa lêwu ŋa had uŋac wênka wov ñankadêhawo. ¹⁶ Hnê wák rêhw lêwu hna, wamol mbêd gë wahi mênkwêko. Wês lêwu hna sêlame ŋakênik hwêhn waŋêkan waki sahnêdêho, do yêka lêwu ŋa ntancêko had ulav g'anent.

¹⁷ Ga nubuha, njobuho haryênkw lêwu had cêmêbu. Mê tindêko wák rêhw lêwu ŋa do nteho: «Antê ntaki! Ami ye Aryênkwêryênkw a gë Arêkwa ŋa, ¹⁸ Ale yênêd a. Cêmêbuho, do wêli tame ale yênêd kwêlêkwêl yebu. Visêdêta icêm va wênkêbu do gë viva ŋêwa wêsêm ŋa.

¹⁹ «Awa kerêry vile hnuru va: vile ye gaki va do vile yejêk va. ²⁰ Wêli ile pêhnêtanêk wamol mbêd gë wahi wale hnuru hnê wák rêhw mên ŋi do gë wayul sanu mbêd gë wahi wahwêhn walampu: wamol mbêd gë wahi wî wamêleka vacery sali mbêd gë waki vi ye, do gë wayul mbêd gë wahi wahwêhn lampu wâ, vacery sali mbêd gë waki vi ye.»

2

Soŋe ile kerêhnêkêhni San vacery sali mbêd gë waki

Soŋe acery sali mbê Efes

¹ «Kerêhnêryehna mêleka acery sali mbê Efes ŋa:

«Wêli wante ntehnêk ŋa ale wênkêk wamol mbêd gë wahi hnê wák rêhw lêwu do yasêd fagant hnê wayul sanu mbêd gë wahi wahwêhn walampu wâ: ² Njêtêbu wantiyehn hun va, ikamêna hun ŋa do gë iduñêna hun ŋa. Njêtêbu kodiluhna aruñênanêhnuni vêle lif wêh va, njêkêhnahnêrunêhêhni vêle wêcadf wêfayik wok wêyena paryi va do têkatêrun wêwêr ye. ³ Nduñênarun, korotêrun soŋe wâc mên wâ do cilêtaluhna.

⁴ «Bare nke ile surêdêmu: goluhna aŋanduno gë koŋêri ka. ⁵ Awa, dênkwêtaryin le njojêrun hna, gwêcêtaryin vankeya va do avokanu anjasa ndênkwêryênkw hun ŋa. Ge ŋwêyêrun gwêcêtadiluhna vankeya va, njiryidêfu ŋal hun hna do ntêhêtêdêfu wayul walampu hun wâ. ⁶ Bare nkehêhna ile fêrênak hnê wûhnê: had ami, ñewêdun wênjasa wêva Nikolayit va. ⁷ Ale hwêhnak vanêf nkwêry wante ntehnêdêhêhni Iyir ŋa vacery sali va. Ale wêkêk a maŋwêryanêdêfuhna tok atêh uwâm nte ye hnê arayen Wênu hna.»

Soŋe cery sali mbê Sêmiren

⁸ «Kerêhnêryehna mêleka acery sali mbê Sêmirên ŋa:

«Wêli wante ntehnêk ŋa ale ye Aryênkwêryênkw a do Arêkwa ŋa, ale sêmêko do mbokaj wâm li: ⁹ Njêtêbu horot hun ŋa do gë haŋêhnah hun wâ, bare ile ye toña ŋa, mbetarun! Njêtêbu wameh wante nêsêdêni wêryampo soŋe hun ŋa. Wêrac ntehnêdêni wasêwif nkeni bare gena toña: caliŋa mba Sintani nkeni! ¹⁰ Antê ntaku gë horot le ŋad nkeŋu ŋa. Wêli, Sintani njêkêhnahnêdêhu ntonjatêhni wêyabah hnê wûhnê kaso hna, do wafac pêhw horotêdun. Kahnêndaryin hafo hn'icêm hna do njêdadêmu apênkw imêk, uwâm sêr wâ. ¹¹ Ale hwêhnak vanêf nkwêry wante ntehnêdêhêhni Iyir ŋa vacery sali va! Ale wêkêk a cêmêdina cêm kigêna ŋa.»

Soŋe cery sali mbê Perêgam

¹² «Kerêhnêryehna mêleka acery sali mbê Perêgam ŋa:

«Wêli wante ntehnêk ale hwêhnak sêlame ŋakênik hwêhn waŋêkan waki ŋa: ¹³ Njêtêbu hn'ile ntêdêrun hna, hn'ile nke inaw Sintani hna nke. Ha, ŋal hun hna ntêdêk Sintani ŋa, bare nkorun ayawênu uŋac mên wâ, gwajêluhna ikwêtahn hun ŋa ŋal mên hna wêla fac le ndawîko Antipas, sefe hahnêndak mên a.

¹⁴ «Bare nke vile surêdêmu: kwêhnarunêhêhni hnam wahnê vêle rêfêd ikaraŋ Balam iŋa; nkabêka Balak têndêhnêhni urênd wêva Isêrayel soŋe tokehêhni faŋar fale sênahnik sadêha wamên wawêr do nkwaŋandêni. ¹⁵ ŋal hun hna fêna, kwêhnarunêhêhni wahnê vêle rêfêd ikaraŋ wêva Nikolayit va. ¹⁶ Awa, gwêcêtêryin vankeya hun va! Ge gwêcêtêluhna vankeya hun va tame njiryidêfu gë ŋal hun, do mêtaryêdêfuhêhni wahnê vi gë sêlame wês mên ŋi. ¹⁷ Ale hwêhnak vanêf nkwêry wante ntehnêdêhêhni Iyir ŋa vacery sali va! Ale wêkêk a njêdadêfuhna tok man* le sowîk ŋa do g'itaka yerah; hnê itaka tac kerik uŋac hasêk ule nkok yêtêna ahnê, ge gena ale hnuŋad ŋa.»

Soŋe cery sali mbê Tiyatir

¹⁸ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Tiyatir ña: «Wëli ile ntehnëk Aju Wënu ña, ale fëtëdëhaŵo vinkër vi had hwëdëh do wapary ña had ryëhwëra vëntëvënt facënik hnë hwëdëh nkehaŵo. ¹⁹ Njëtëbu vantiyehn hun va gë ññahn hun ña gë ikwëtahn hun ña g'iyoh hun ña g'iduñëna hun ña. Iyoh hun nte yafëk ntëbi mbë kobëri ña.

²⁰ «Bare nke ile surëdëmu: memaŷehnëluŵahna asëval a, Yesabel, ale liyak ahnësëhn Wën, tokahnï vëyohal mën va ñañëndëdëhëhni nkwaŷandëni do tokëndëni faŷar fale sënahnïk sadëha wamën wamër. ²¹ Njëdäbuha ampëd soŷe gante kod nkweçëtahn ankeya ntëwu ña, bare ñadina tav igwafa dëwu ña. ²² Soŷe rac ntonjëdëfuha hn'ipad, umë gë vële gwafalandëni va, hn'ile korotëdëni dūs. Ntidëfu rac ge vëravëna viwëh vile ntidëniho g'asëval arac. ²³ Ndaŵëdëfuhëhni vële rëfëdëha va. Koyëna fop vacery sali va njëtëdëni ami ye ale yëtëd ile yehëhni vankaf hni hna wasakahn hni hna. Ale-wo-le hnë wühnë, ile ntik ŷa, sosëdëfuha.

²⁴ «Bare wühnë vëvë acery sali mbë Tiyatir, vële wok vëvëfëna ikaraŷ viŷë vahnë, wühnë vële wok ñëŷaluhna ile macëdëni watëŵah wante coŵëk Sintani, ntehnëdëmu: dëbëndëdiluhna idifë kawary. ²⁵ Bare yaŵënerÿin ile hwëhnarun ŷa hafo yiryiwu.

²⁶ «Vële woŵ ndokunëhnëdëniho hafo hn'ile tëkwëk hna, vëhni yeŵ vële wëkëk va. Njëdäcëfuhëhni imëk hnë wayal hna.

²⁷ «Naŵëhnëdënihëhni gë ryoko ryëhwëra: nihëdënihëhni had gante nihëde vapeya intil.»

²⁸ Inji mek ndampo fo nke g'inte hnuŷabu gë Rëm mën ŷa. Njëdäcëfuhëhni fëna ikol mbë g'acahnëfëd ña. ²⁹ Ale hwëhnaŷ vanëf nkweÿy wante ntehnëdëhëhni Iyir ña vacery sali va!»

3

Soŷe cery sali mbë Sarëdes

¹ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Sarëdes ña: «Wëli ile ntehnëk ale wënkwek wayir mbëd gë wahi Wënu ña gë wahal mbëd gë wahi wa: "Njëtëbu vantiyehn hun va. Njëtëbu vahnë va ntiyahnëkëhni vëfëren fo worun, bare cëm ña yerun. ² Kwëtëryin hakili do yaŵënerÿin ile wok hnë wühnë soŷe antë cëm kaŷi kamahnëbu wëla doku hun ryampo padëna haryënk Wën mën hna. ³ Awa dënkweÿaryin wanës Wën wante harañirun do wëryërun ña; yaŵënerÿin do gwëcëÿaryin vankeya va. Age kwëtëluhna hakili, njiryidëfu had ale; yëtëdëluhna hnë wati le njiryidëfu hnaŷetu ŷa. ⁴ Bare nkeni vëryampo Sarëdes hna vële wok vëronkënenä viŷi vilëw hni va. Vërac viyerah cuŷadëni do tëfëledëfuŷ g'ami, kaŷi tëfahnëkëhni rac. ⁵ Vële wëkëk va vacuŵ vajerah cuŷadëni; pëhwëcëda muk wamac hni hnë kayëte uwám hna. Tase Rëm mën gë wamëleka wadëwu pëyahnedëfu ami hwëhnëkëhni. ⁶ Ale hwëhnaŷ vanëf nkweÿy wante ntehnëdëhëhni Iyir ña vacery sali va.»

Soŷe cery sali mbë Filadelëfi

⁷ Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Filadelëfi ña: «Wëli ile ntehnëk Afacah a, ale ye toña ŷa, umë wënkëk sëdëta Ahnaŵ David ŷa, umë fidëfëd do ahnë kodina mbokary pid, umë fidëf do ahnë kodina pidët: ⁸ Njëtëbu vantiyehn hun va. Wëli kwëtëhnëmu haryënk Wën rënka fidëfik le nkok kodina pid ahnë. Njëtëbu toyë fo kwëhnarun fanka fa, bare njaŵënerun wanës mën ña do yahëtalunohna alehnu yëtëluhna. ⁹ Wëli, njëdäcëmuni vahnë vëvë hnë caliŷa mba Sintani, vële lehnëd wasëwif nkeni vi, bare wayena. Ha, ntidëfu njiryini ndëkwëhnëni haryënk Wën hun, do njavëtëdëni ñahnëmu. ¹⁰ Kaŷi njaŵënerun wapacëk wanës mën ña, awa ami fëna njaŵënedëmu hnë wati horot sankaf le yijëd hnë duniŷa li fop soŷe tëjini vële lëdëk nkal vi. ¹¹ Biŷëdina njiryidëfu. Yaŵënerÿin ile hwëhnarun ŷa, soŷe antë ahnë nuf apënk Wën nte fënkwirun kaŷi mëkërun. ¹² Ale wëkëk a, ntidëfuha ryoko sank hnë Cery Cankaf Wën mën hna do bokëdina cahn muk. Kerëdëfuha uŵac Wën mën ŵa do uwa inaŵ Wën mën ña, Yerusalem hasëk, le sëlif g'ambin d'arël Wën mën hna. Kerëdëfuha fëna uŵac hasëk mën ŵa. ¹³ Ale hwëhnaŷ vanëf nkweÿy wante ntehnëdëhëhni Iyir ña vacery sali va.»

Soŷe cery sali mbë Lawodise

¹⁴ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Lawodise ña: «Wëli wante ntehnëk ale wacëde Amina ña, sedë hahnëndak do ye toña ŷa, ale ye sankaf hnë fop vile ntik Wënu ña: ¹⁵ "Njëtëbu vantiyehn hun va: yamëluhna yakëluhna. Bare ñakëndëbu ayamu ma ayaku! ¹⁶ Awa, kaŷi yakëluhna do yamëluhna,

fagant fo nkerun, nkurëdëmu. ¹⁷ Ntehnëdun, mbetarun, nuñarun hnapul yabah do ñoñ gojëluhna. Bare yëtëluhna meku, njiwëhnërun, kaÿëhnërun, mëpërun do ñas fo yerun. ¹⁸ Soñe rac yabahnëdëmu alawu ÿal mën li sanu le facënik hnë hwëdëh ÿi, soñe avetahnu paryi. Dëwaryin fëna viÿi viyerah asudandu, antë mbok cëfëhnu ige ñas fo ña. Dëwaryin kat vëlo soñe ayehnahnu vinkër hun vi ahnundu wapacëk. ¹⁹ Ami, niraëdëfuhëni do catënëdëfuhëni fop véle ÿahnëbu va. Awa yohëryin, gwëcëтарыin vankeya hun va! ²⁰ Wëli, rënka hna kahnëbu do mbankëdëfu. Age ahnë nkwerëyëk kopa mën ÿa do pidët rënka ÿa, tënkedëfu ÿalu hna do tokëlahnëdëfun. ²¹ Ale wëkëk a ntañëndëdëfuhä darël mën hnë tinki naw mën hna, had gante mëkëbu ka, ami fëna, do lañantiwu gë Rëm mën ÿa hnë tinki naw lëwu hna. ²² Ale hwëhna vanëf nkwerëyë wante ntehnëdëhëni Iyir ña vacery sali va.»

4

Icemb ña Ambin hna

¹ Ga ndëcëk watac, më hnuëbu rënka le fidëtik ambin hna. Kopa ryënkwerëyënk le wëryëbuho hnësëhnëdëhoëwo had lënkwa ÿa, më ntehnëko: «Kayi ani, rufi ile rëfëka tëki haryënkwa ÿa.» ² Iyir Ipacah ña tënkelehno tañ. Hnulehnu nkeho tinki ahnaw mbin hna, do hnë tinki ahnaw tac ahnë lañako. ³ Ale lañako ÿa pëtëdëho had wëraka wanëfak, wale wacik jasëp gë sarëdëwan. Tinki ahnaw ÿa icar ulaw hwërëkaëwo nte fëtëd had itaka nte wacik emerod. ⁴ Caharab hnë tinki ahnaw tac, watinki ahnaw wafëhw wahi gë wahnah (24) yeho. Hnë watinki ahnaw watac, vicër wafëhw wahi gë vëhna (24) lañako. Viÿi viyah cudaniho, do pënkwanu vapënkwa sanu ahnaw. ⁵ Tinki ahnaw hna cahniëho wabilëbil do wakopa do gë waparar. Haryënkwa tinki hna warëh lampu mbëd gë wahi fëtëdëho: wayir mbëd gë wahi Wënu ña yeho. ⁶ Haryënkwa tinki ahnaw hna nkeho had wov lancah, le wëntëlëk gë ancëka.

Darël tinki ahnaw hna caharab, nkeniho wulaw wahnah wale hwëhna kore vinkër haryënkwa gë kamëhni. ⁷ Ntaw dënkwerëyënkwa ña gë wësëhn mëntëlëniho, kigëna ña gë fëndahni mëntëlëniho, tarëna ña yëka ahnë kwehna do inahëna ña gë jaro nte wayëd yan mëntëlëniho. ⁸ Wulaw wahnah wä, ntaw-wo-ntaw, vampa wä imbëd g'andaw kwëhna, do kore vinkër kwëhnananiho yan gë gëd per. G'anent gë g'umëd njëwëdëniho kwëlëkwël:

«Pacëru! Pacëru! Pacëru!
Ahwëhn, Wën Hwëhn Fanka Fop,
wëjë ale yeho, ye do yijëd!»

⁹ Do nte-wo-nte njëwëdëniho wulaw wahnah wä icëmb g'untënah do g'icamehn soñe ale lañak hnë tinki ahnaw ÿa, Ale yënëd avë kantëm a, ¹⁰ vicër wafëhw wahi gë vëhna (24) ndënkwehnedëniho haryënkwa hnë ale lañak tinki ahnaw ÿa, cëmbëdënihawo Ale yënëd avë kantëm a, ntonëdëniho vapënkwa sanu vantëw hni va, ntehnatëndëni:

¹¹ «Ahwëhn, Wën fu, tëfëki ahnuÿa
icëmb inä g'untënah ña do gë fanka fa,
kabi wëjë lik fop,
wëjë ÿadëho nke koyëna rac, nkelehn.»

5

Kayëte ña gë Fape fa

¹ Tac më hnuëbu hnë väk rëhw ale lañako hnë tinki ahnaw hna kayëte nte fëÿik, keri bambery gë ipër per do ñamëndëlehni gë wuya wahwënta mbëd gë wahi. ² Tac më hnuëbuha mëleka hwëhn fanka le rëy gë kopa sankaf: «Mo tëfahnëk nke aÿamët ile ÿamëndëlehnik ÿi do pëÿët kayëte ñi?» ³ Wëla aryampo gelohna mbin hna, nkal li ma kwëyët nkal li janáma hna, ale holëko pëÿët kayëte ña, njëk ile herik bambery ÿa. ⁴ Do rac koyehnedëho d'us kabi ahnë gena ale rëfëkawo nke afëÿët kayëte ña, njëk bambery. ⁵ Awa aryampo hnë vicër hna më ntehnëko: «Boka ho! Yëkëryehna, ivësëhn vé hnënk Yuda ÿa,✱ ale hnagik hnë hnënk Ahnaw a David, umë ale wëkëk a lihëtëd ile ÿamëndëlehnañik kayëte ña do fëÿëtëd.»

⁶ Tac më hnuëbuha Fape ga kahnëk fagant tinki ahnaw, kwëratëniha wulaw wahnah do gë vicër. Mëntëko had kácik. Wamiry imbëd gë waki kwëhna gë vinkër mbëd gë viki, vinte ye wayir mbëd gë waki Wën vinte sañëtik hnë nkal hna fop. ⁷ Fape fa pëñako soñe tebahñ kayëte hnë väk rëhw ale lañako hnë tinki ahnaw hna. ⁸ Ante tebak kayëte ña, wulaw wahnah wä gë vicër wafëhw wahi gë vëhna (24) njonihho nkal hna haryënkwa

✱ 5:5 5.5: Wapëgwala 49.9

lëwu. Ale-wo-le hnë vëhni itëmp mënkwëko do gë vañërya sanu tëmpah icuf, inte yeho wayëfa vëfacah wale hayëndadëho g'ambin. ⁹ Hnëw hasëk njëwëdëniho:

«Tëfëki ahnuÿa kayëte ñi,

ayamët ile ÿamëndëlehnik ÿa,

kabi káciruhu,

do ntawëtëruhëhni soje Wënu ña,

vahnë hnë wahnënk hna fop

gë vanësa hna fop gë wabulunda hna fop

do gë wayal hna fop;

gë sat hu ÿa,

¹⁰ ntiruhëhni inaw vësëna wasadëha Wën fu ña,

do nawëdëni nkal li.»

¹¹ Tac më yëkébu do wëryëbu kopa wamëleka wayabah, wawuli wawuli, kodelohna ndëkwini. Caharañ tinki ahnañ hna, wulañ wuhnah hna do gë vicër hna kahnëniho.

¹² Njëwëdëniho gë kopa sankaf:

«Fape fante haciko fa,

umë ye ale rëfëka nuÿa fanka fa, gë hnapul ÿa, g'uyët wã, g'imëk inja,

g'untënah ña, gë icëmb ña do gë cëkwary ña.»

¹³ Do nkwëryëdëfuhëhniwo fëna fop vile ntik Wën va ambin hna, gë nkal hna, gë kwëyët nkal li janáma hna, gë wov hna do gë fop le yehëhna hnam ÿa, ga ntehnëdëni:

«Ale lañak tinki ahnañ ÿa gë Fape fa nke icëkwary, g'idënën, g'icëmb

do gë fanka, kwëlëkwël!»

¹⁴ Do wulañ wahnah wã ntehnëdëniho: «Amina!» Do vicër va njonihho nkal li soje cëmbahnënihëhni Ale lañak tinki ahnañ ÿa gë Fape fa.

6

Soje ipëyët kayëte

Soje ñamëndëlehn idënkwëryënk

¹ Awa, nubuha Fape fa ga nihëk ñamëndëlehn dënkwëryënk hnë mbëcf gë wahi hna, wëryëlehnëwa intaw dënkwëryënk hnë wahnah hna ga ndekad had farat, nësatënd: «Yij!» ² Hnulehnëwa ipahnac yerah. Ale hayëkawo ÿa unjary mënkwëko. Më njëdayik apënk wëwëk, tèk nke awëk do njilehn mbok mëk kat.

Kigëna

³ Ga nihëk ñamëndëlehn kigëna ña, wëryëlehnëwa intaw kigëna ña ga ndekad, nësatënd: «Yij!» ⁴ Hnulehnëwa pahnac kawary bëntah had hwëdëh. Ale hayëkawo ÿa hnuÿako imëk soje ntihët yam ÿa nkal li, soje ndawëlahnëdëni vahnë. Më njëdayik sëlame sankaf, njilehn.

Tarëna

⁵ Ga nihëk ñamëndëlehn tarëna ña, wëryëlehnëwa intaw itarëna ña ga ndekad, nësatënd: «Yij!» Hnulehnëwa pahnac bahnah. Ale hayëkawo ÿa ile yanande mënkwëko. ⁶ Wëryëlehn had kopa fagant wulañ wahnah hna ga nësëd: «Ile ryokuñahnik fac ryampo ÿa, yanëh vantimp fo ntañahnëcf, ile ryokuñahnik fac ryampo ÿa wayanëh warar vëmalu fo ntañahnëk. Ge wagu ña ye, g'uñen unja, nko koyëna.»

Nahëna

⁷ Ga nihëk ñamëndëlehn nahëna ña, wëryëlehnëwa ntañ nahëna ña ga ndekad, nësatënd: «Yij!» ⁸ Hnulehnëwa pahnac dñunëkah. Ale hayëkawo ÿa, Icëm maciko, do ÿëwa vësëm ÿa rëfëlehnëdëhawo. Njëdayiniho mëk inja hnë sah ryampo hnë wasah wahnah dñuniÿa li, soje ndawënihëhni vahnë va gë sëlame ÿa, gë inte ña, gë wates ña do gë wulañ wuyapah wã.

Bëryëna

⁹ Ga nihëk ñamëndëlehn bëryëna ña hnulehnuwëhni, kwëyët le cënade sadëha hna, walañary vële ryawiko soje ikahnënda dëw hni ña wanës Wën do kabi wasefe lëwu nkenihho. ¹⁰ Ndekadëniho dñus: «Wëjë, Ahwëh a, ale ye Afacah a, ale ye toña ÿa, hafo guve napëdu ahitiñëhni vahnë vëvë nkal vi awëcagëhni soje sat fu le ndehëtëni ÿi?» ¹¹ Awa më njëdayini ale-wo-le acuf jerah cankaf, tac ntehnini nduñëni toye, hafo padëni fop vële ryokuñëhnëdëha Wën va, rëfëka ndawini had gë vëhni ka.»

Kwëhn mbëcf gë ryaw

¹² Ga nihëk ñamëndëlehn ikwëhn mbëd gë ryawñ inja, inkal ña ñënkako ðus gë fanka, hnulehnu ulav wã mbahnëlehn had wayehn do ulepera wã mbëntëlehn had wasat. ¹³ Wahol wã njolehni nkal li, had gante njojëd wanuñ ka ge sël sankaf ÿa ñënkëka. ¹⁴ Ambin ña më njik had kayëte fëyëde, do fop wahuñ wã gë watinti ña kërëniko hn'ile nkeho hna.

¹⁵ Wati rac, vëhnañ vëvë nkal vi, gë wakamari ña, gë vësankaf wasodafe wã, gë vëvetak va, gë vëhwëhn fanka va, gë vëramp va do gë vahnë vële ye afaya va, fop cowãniho hnë wakary hna do gë hnë wëraka wahuñ hna. ¹⁶ Ntehnëdënihëhniwo wahuñ wã gë wëraka wã: «Yohahninëfu, do cowëryinëfu ñawët yëka ale lañak hnë tinki ahnañ aji do gë antavah Fape ña! ¹⁷ Fac sankaf ntavah ntëw hni ña tükik: mo hoç mëkanti?»

7

Bulunda gë yavëta Wën

¹ Ga ndëcëk rac, më hnuhuhëhni wamëleka wanah ga kahnëni hnë wahëd wahnah wavë nkal wï. Pëlanï wasël wahnah wavë nkal wï, soñe sël ÿa antë mbok cël nkal li, wov hna do fëna wëla hnë atëh ndampo. ² Do më hnuhuhã mëleka hawãry ga kayëd gë cape pëhna lav. Mënkweko ile lihande iyavëta mba Wën paryi. Ndekandëhëhni ðus wamëleka wanah wante yëdayiko imëk mbëvehnëni nkal inji gë wov ÿi: ³ «Antë avëvehnu nkal inji, wov ÿi, vatëh vi, hafo lifuni yavëta wayëka hna vëyohal Wën va.»

⁴ Tac nkweyëbhu vahnë vële hnuñak yavëta ÿa tükëni wawuli keme gë wafëhw wahnah gë vënah (144,000). Vëhni wahnënk vijë Isërayel hna fop matiniho:

⁵ hnë hnënk Yuda hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000) liyiko yavëta ÿa;

hnë hnënk Riben hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Gad hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

⁶ hnë hnënk Aser hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Nefëtali hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Manasa hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

⁷ hnë hnënk Simeyo hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Levi hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Isakar hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

⁸ hnë hnënk Sabilon hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Yosef hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Besame hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi ntiyiniho yavëta (12,000).

Wabulunda mbin hna

⁹ Ga ndëcëk rac, më hnuhuhëhni kore vahnë vële wok kodëna ndëkwini. Vahnë vëvë waya fop yeho gë wahnënk wã fop gë wabulunda ña fop do gë vanësa va fop. Haryënkw tinki ahnañ hna kahnëniho do gë haryënkw Fape fa, viyi viyah ntiyaniho do mënkweñi waryund. ¹⁰ Ndekadëniho ðus:

«Ipeh inja hnë Wën fu, le lañak hnë tinki ahnañ hna, matik do gë Fape hna.»

¹¹ Wamëleka ña fop caharañ tinki ahnañ hna kahnëniho, gë vicër va do gë wulañ wahnah wã. Ga nkweyëdëniho ile nësëdëniho vahnë ÿa, ndëkwëhndëniho hafo wayëka wã ñak nkal ña do cëmbëdënihawo Wënu ña. ¹² Ntehnëdëniho: «Amina! Arabi icëwan ña, gë icëmb ña, g'usery wã, g'icamehn inja, g'untënah ña, g'imëk inja do gë fanka fa kwëhn Wën fu ña kantëm! Amina.»

¹³ Awa, acër aryampo më tëyëko: «Vële liyak viyi viyah vi, vëhni mo ye do ne matini?»

¹⁴ Më lëkwabuha: «Ahwëhn mën, njëtëru!»

Tac më ntehnëko: «Vële watik horot sankaf va ye. Ndagëni viyi vilëw hni va do njerënihnë hnë sat Fape hna. ¹⁵ Soñe rac nkeni haryënkw tinki Wën hna do ndokuñhndëniho g'anent gë g'umëd Cery Cankaf ntëwu hna. Ale lañak hnë tinki ÿa keryëdëhëhni. ¹⁶ Bokëdina njohni inte, bokëdina njohni wënka, do ulav wã bokëdina njahni, ma yakah hawãry, ¹⁷ kañi Fape fante ye tinki ahnañ hna yed' ahëkery alëw hni ÿa, do njiryëdëhëhni gë wahayalin wënka uwám ka. Do Wënu ña pëhwëcëdëhëhni fop wankwën ña vinkër vidëw hni hna.»

8

Soñe ñamëndëlehn ikwëhn imbëd gë wahi

¹ Fape fa, ga nihëk ñamëndëlehn kayëte ikwëhn mbëd gë wahi ña, ambin ña ndemëhnahehn mpëd.

Soñe walënkw mbëd gë wahi

² Tac më hnuhuhëhni wamëleka mbëd' gë waki hahnëko haryënkW Wën hna; walënkW mbëd' gë wahi njëdayiniho.

³ Mëleka haŵary më njijëk ñëw haryënkW le cënade sadëha hna; ile fëdande iduf mënkwëko, gë sanu ntiyiko. Më njëdayik d'ud' yabah soje pëd' hn'ile ntide sadëha hna gante kayahnëd' hwëcic ha gë wayëfa wëfacah va fop g'ambin. Hn'ile ntide sadëha hna, gë sanu ntiyiko do haryënkW tinki ahnaŵ hna nke. ⁴ Hwëcic iduf ña gë wayëfa wëfacah na hnë wák mëleka hna matëko kay hafo Wën hna. ⁵ Tac mëleka ña më nufëk ile fëdande iduf ña, pëbënëk hwëdëh hn'ile cënade sadëha hna, nton d'uniya hna. Awa pëgwëlehn tañ wakopa waparar, wakopa, wabilëbil, do nkal inja ñënkalehn.

⁶ Wamëleka mbëd' gë waki wante wënkëko walënkW mbëd' gë wahi ña pëhwëtalehñeni soje ntënkwëni.

Soje icël lënkW ryënkWëryënkW

⁷ Mëleka ryënkWëryënkW ña cëlëko lënkW lëwu ña: wënka wagurye gë hwëdëh, hnaŵëlëk gë sat, ndehëtik d'uniya hna. Cape ndampo hnë vatar d'uniya hna ñagëko, do tëh ndampo hnë vatar vante ye d'uniya hna fëna ñagëko do fop idël ña ñagëko.

Soje icël lënkW higëna

⁸ Mëleka higëna ña cëlëko lënkW lëwu ña: ile wëntëlëk g'ikuj icankaf nte ñagëd' lonjik wov hna. Cape ndampo hnë vacape vatar wov hna mbacako wasat, ⁹ sah ryampo hnë wasah warar le-wo-le yënëd' wov hna mbëvehniko. Do hnë fop wakulu wavë d'uniya wï, sah ryampo hnë warar hna mbëvehniko.

Soje icël lënkW rarëna

¹⁰ Mëleka rarëna ña cëlëko lënkW ña: më njojëk g'ambin ikol cankaf nte ñagëdëho had hwëdëh hucankaf. Sah ryampo hnë wasah hna wasën wasankaf hna fop do hnë wahayalin hna fop njojëko kol inja. ¹¹ Ikol tac, Wunkah maciko. Wënka wante njohahnëko ña mbacako wunkah do wëyabah cëmëniho kabi wënka watac cenihö.

Soje icël lënkW nahëna

¹² Mëleka hnahëna ña cëlëko lënkW ña: cape ndampo hnë vacape vatar lav hna ndafiko gë cape ndampo hnë vatar lepera hna do gë kol ndampo hnë wahol warar hna, soje antë nkoryary idanc dëwu ña. Koyëna, fac ña nkoryeryina idanc dëwu ña do umëd' ña fëna.

¹³ Awa tac më hnuhuha do wëryëbuha jaro nte wayëdëho yan do ryekadëho d'us: Kata! Kata! Kata fëladëhëhni vële lëdëk nkal vi soje wamëleka watar wañëntaŵ wante fëhwëtaf cëlëni walënkW walëw hni wä!

9

Soje icël lënkW vëryëna

¹ Mëleka vëryëna ña cëlëko lënkW ña: më hnuhu ikol ga njojëko nkal li mati g'ambin. Ikol ña njëdayik sëdëta hatëh hatëwah. ² Ikol ña më pidëtëk rënka vë hnam ña do hwëcic cahnëlehn had hwëcic nkula cankaf. Rac huyëndanëk ulav wä g'ambin ña fop. ³ Do hnë hwëcic hutac cahnëdëniho vampul campëndëni nkal li. Njëdayiniho imëk ile wëntëlëk g'imëk wafawëry wä. ⁴ Mbañëhniho antë përekanëni idël mbë nkal ñi, ma vatëh, ma vatëh rëhël vi. Tëfëkëhni tonihëhni vahñë vële wok vëliyina yavëta Wën fo hnë wayëka walëw hni hna. ⁵ Vëwawëryanilohna ndawënihëhni, bare korotehñëhni hnë wadepara imbëd'. Horot le ntidënihëhniyo ña mëntëlëko had gante korotehñëd' ito fawëry ka. ⁶ Hnë wafac warac vahñë va njëkëlehnëdëni icëm ña bare vëhnu dina. Përeñdëhëhni cëmëni, bare icëm ña ñawëtafëhëhni.

⁷ Vampul va gë wafahnac wale fëhwëtak uwët mëntëlëniho. Inë le ye had apënkW sanu ahnaŵ yehëhniwo vankaf hna, do wayëka walëw hni wä had wëva vahñë nkehëhniwo. ⁸ Imul dëw hni ña had iba vësëval nkehëhniwo, do wabëñ wadëw hni ña had wëfa waßësëhn nkehëhniwo. ⁹ Wasakahñ walëw hni wä had wajand waryëhwëra ntiyani nkehëhniwo, do wëñaŵ vampaŵ vantëw hni va had wëñaŵ saret hwëhñ wafahnac wayabah wale yaryëd' gë uwët nkeho. ¹⁰ Wasavët wä had wafawëry nkehëhniwo g'ile tohahnëdëni. Hnë wasavët walëw hni hna nkeho fanka falëw hni fale koroteyahnahñëdënihëhniyo vahñë hnë wadepara mbëd' hna. ¹¹ Ahnaŵ alëw hni ña, mëleka hatëh hatëwah yeho. Uwac lëwu gë Wa-ebëre ña Abadon yeho, do gë wagërek ña, Apoliyo, umë fëhñëtanëk Avëvehn.

¹² Kata ryënkWëryënkW ña ndëcëk. Wëli, wakata waki vokëd' tëki.

Soje icël lënkW hwëhñ mbëd' gë ryaw

¹³ Mēleka hwēhn mbēd gē ryaŋ ŋa cēlēko lēnkŋ ŋa: mē wēryēbu kopa le wātiko hnē wamiry wahnah wawē taŋali sanu hn'ile cēnade sadēha hna, ile yeho haryēnkŋ Wēnu ŋa. ¹⁴ Ntehnēdēhaŋo mēleka hwēhn mbēd gē ryaŋ le wēnkēko lēnkŋ ŋa: «Pētēryihni wamēleka wanah wante ŋabik vambēn sēn sankaf le wacēde Efērat.» ¹⁵ Awa wamēleka wanah wante fēhwētako soŋe wati ŋa, gē fac ŋa, gē lepera ŋa do gē bēhn ŋa, pētiniho soŋe ndawēniha aryampo hnē vērar hna. ¹⁶ Nkwēryēbu ga ntehnēde, wasodade wahwēhn wafahnac ŋa, wawuli wuli wakeme waki nkeniho (200,000,000). ¹⁷ Awa nuŋuhēhniwo wafahnac ŋa gē vēle hayēkēhniwo va: cudaniho wayand waryēhwēra wawēntah had hwēdēh, bulu do yalēwaye. Vankaf wafahnac ŋa had vankaf wabēsēhn nkeho. Hwēdēh nkusēdēniho gē hwēcic do gē vēd le fēdēd. ¹⁸ Aryampo hnē vahnē vērar hna mbēvēko gē hwēdēh, gē hwēcic do gē ivēd le fēdēd. ¹⁹ Fanka wafahnac ŋa hnē wawēs walēw hni hna nkeho do gē wasavēt walēw hni hna; wasavēt walēw hni ŋa gē walēn mēntēlēni, kwēhnac vankaf do gē rac mbērehnahnēdēni.

²⁰ Vahnē vēle woko vēvēvēna va, vēravēlohna icēmb wayine ŋa gē vile pērēni gē wēbāk wadēw hni: wamēn wamēr sanu, gē koryi, gē waryēhwēra, gē wēraka, do gē wadēhwa; wamēn wale wok kodina nu ma nkwēry ma ŋas. ²¹ Fēna vēravēlohna idaw vahnē, gē kavēla ntēw hni ŋa, gē ndakēntal meh ntēw hni ŋa do gē ule lēw hni ŋa.

10

Mēleka ŋa gē fēkayēte fapēyik fa

¹ Mē hnuŋuha mēleka hawāry hwēhn fanka sēlidēho g'ambin. Aŋar fēryēkawo do car ulaw yehawo yaŋ nkaf ntēwu hna; yēka lēwu ŋa had ulav nkehaŋo, do wapary wadēwu ŋa had sahnunt hwēdēh nkehaŋo. ² Fēkayēte fante fidētik mēnkŋwēko. Tindēko fary rēhw lēwu ŋa wov hna do rahahn ŋa nkal hna, ³ tac ndeka gē fanka, had vēsēhn ŋērēlak. Ga ndekam, waparāt mbēd gē waki ŋēmēko. ⁴ Ga ŋēmēk waparāt mbēd gē wahi ŋa, ŋadēfuho heru, bare kopa wēryēbuho g'ambin ga ntehnēdēho: «Antē aher ile ŋēmēk waparāt mbēd gē wahi wī, tavēry cowā.»

⁵ Tac mēleka le hnuŋuho ga tindēko fary rēhw lēwu wov hna do rahahn ŋa nkal hna, mē njelēk vāk rēhw lēwu ŋa g'ambin, ⁶ mē ntēkēk g'uŋac ale ye kwēlēkwēl ŋa, ale lik ambin gē ile ye hnam ŋa fop, gē nkal ŋa gē le ye hnam ŋa fop, gē wov ŋa gē le ye hnam ŋa fop ntehn: «Ŋoŋ bokēdēna napi: ⁷ hale ntēnkŋwēd mēleka hwēhn mbēd gē waki ŋa lēnkŋ lēwu ŋa, awa Wēnu ŋa padēnēd viyē visiyamah, gante pēyakēhniwo ka vēyohal vēlēwu wakila ŋa.»

⁸ Do kopa le wēryēbuho ga nēsēhniidēho g'ambin ŋa mboko nēsēhne kat: «Yiry ahnuf kayēte nte fidētik hnē vāk mēleka le rindēk fary ryampo hnē wov do ŋēntaw ŋa nkal hna.»

⁹ Gē vēhni mēleka njidēfuho rēyēwa njēdāwo fēkayēte fa. Mē ntehnēko: «Tebary do tokēry. Nkunkēd donk hu hna bare wēs hu hna ntēmēd had wadēj.» ¹⁰ Mē rebabu fēkayēte fa hnē vāk mēleka hna do rokēbu. Wēs mēn hna ntēmēko had wadēj, bare ga kohnēbu nkunkēko donk mēn hna. ¹¹ Tac mē lehniŋu: «Afo avok afēyahŋ ile pēhnanēhnēkēhni Wēnu ŋa wabulunda wayabāh, gē wyal wayabāh, gē vanēsa vajabāh do gē vēhnaŋ vēyabāh.»

11

Wasede wahi ŋa

¹ Tac ahnē mē njēdāwo uriry le ŋaŋande, do nteho: «Yiry aŋar Cery Wēn Cankaf ŋi gē hn'ile cēnade sadēha hna do dēkwēryihni vēle sēmbēdēha Wēnu ŋa hnam. ² Bare selete vē pēr Cery ŋa, tavēry, antē aŋar, kabi vēle wok vēyētēlahna Wēn va mawēryanēdēni nkēhēni nkol naŋ cēvah ŋa hnē wadepera wafēhw wahnah gē wahi (42). ³ Mawēryanēdēfuhēhni wasede wahi mēn ŋa, vēle sudak viyi icēm va, imēk pēyahndēni wanēs Wēnu ŋa hnē waŋi wafac wuli gē wakeme waki gē wafēhw mbēd gē ryaŋ (1,260).» ⁴ Waŋi wasede wahi ye vatēh oliv vaki va do gē wayul walampu wahi wale ye haryēnkŋ Ahwēhn nkal ŋa. ⁵ Ge ahnē ŋad ntihi uweh, hwēdēh sahnēd wawēs walēw hni hna do mbēvehndēfuhēhni vēle ŋewēkēhni va. Ha, ale ŋad ntihi wēh ŋa tēfēka ndawī koyēna. ⁶ Waŋi wasede wahi kwēhnani imēk soŋe pidēni ambin, memayēhnahnēni antē mbok tēv hnē wati le pēyahndēni wanēs Wēn hna fop. Kwēhnani fēna imēk soŋe nkwēcētēni wēnka ŋa nke wasat do cēlēndi nkal li sifa uweh fop, nte-wo-nte ŋadēni ŋa.

⁷ Ge puhnani wafac ucedēya ntēw hni ŋa, intaw yapah ŋa ndanid hnē hatēh hatēwah hna mētaryēdēhēhni, mēkēdēhēhni do ndawēdēhēhni. ⁸ Do wayas walēw hni ŋa hnē

ÿëwa bulunda nkol cankaf hna nkođ, nkol cankaf nte ye had Sodom gë Esipët*, hn'ile pakiko Ahwëhn hni hna dënk nke. ⁹ Vahnë hnë wabulunda hna fop, wahnënk hna fop gë vanësa hna fop do gë wyal hna fop njijëđëni njëkëndëni wayas walëw hni wa hnë wafac warar gë fagant fac, do wëwawëlohna mbañini. ¹⁰ Vëvë đuniya vi nëjëđëhëhni soje icëm wakila waki watac kabi korotehnënihëhni đus vële lëđëk nkal vi. Awa natëđëhëhni do nkwečëtelëđëni wabuña.

¹¹ Ga ndëcëk wafac warar gë fagant fac ya, iyën uwám le wátik Wën njij ténkëhni wakila waki ña, matëlehnëni. Awa vële yëkëđëhëhniwo va më ntakëkëhni đus. ¹² Tac wakila waki ña më nkweyëni kopa sankaf le wátik g'ambin, ga ntehnëđëhëhni: «Kayin ani!» Kayëlehnëni g'ambin, hn'anar, tase vële yëwëkëhni va. ¹³ Hnë wati rac dënk, ñënkalehn nkal ija gë fanka, cape ndampo hnë ipëhw naŵ hna njolehn. Vahnë wawuli mbëđ gë vëhi cëmëniho hnë iñënka nkal tac. Vële woko va ntakëkëhniwo do ntënenëđënihaŵo Wën hunte ye g'ambin ña.

¹⁴ Kata higëna ya ndëcëk. Wëlin kata rarëna ya biyëđina tëkid.

Soje lënk wëhn mbëđ gë wahi

¹⁵ Mëleka hwëhn mbëđ gë wahi ya më ntënkwek lënk wëhn ya: wakopa wacankaf ntehnëđëho ambin hna:

«Inaŵ mbë đuniya ñi nke gaki hnë wëbák Ahwëhn fu ya gë Arëhnayik alëwu ya.

Nawëđ kwëlkëwë!»

¹⁶ Vicër wafëhw wahi gë vëhna, vële lañako hnë watinki ahnaŵ hna haryënk wëhn hna, ndëkwëhëniho wayëka wa nkal hna do cëmbëđënihaŵo Wënu ña nësätëndëni:

¹⁷ «Camehñëderu, Ahwëhn Wën Hwëhn Fanka Fop,

ale ye do ale yeho,

kabi fanka fasankaf hu fa rufahnëru

ahahnëndahn inaŵ hu ña.

¹⁸ Wyal wa ntavëkëhni,

bare tame ntavah ntëw hu ña rufëhna.

Wati le hitiñahnëđëhëhni vësëm va tëkëk

gë le vuñahnëđëhëhni vëyohal hu va, wakila ña,

gë wëfacah va do gë fop vële lënenëđ wac hu wa,

vëroy gë vëhnaŵah

do gë le vëvehnëđëhëhni vële vëvehnëđ nkal va.»

¹⁹ Do Cery Wën Cankaf g'ambin ña piđëtalehn, hnulehnu kwëni akwëtëla ña. Awa nkelehn wabilëbil, wakopa, waparar, iñënka nkal do gë rëv wagurye wayabah.

12

Soje wëdahëse mbëđ gë wahi

Soje Asëval a gë fato fa

¹ Ga ndëcëk watac, dahëse fëmpëhnañah sankaf sahnëk ambin hna: asëval yeho ale suđako ulav, ulepera wa wapary hna nkehawo do pënkwako apënk wahnë hwëhn wahol pëhw gë vëhi. ² Ndonkëko do ndekadëho ulav đonk hna gë wa.

³ Dahëse haŵary mbok cahnëlehn ambin hna: fato vëntah sankaf yeho le hwëhna vankaf mbëđ gë vaki gë wamiry ipëhw do gë apënk wahnë hnë nkaf-wo-nkaf. ⁴ Savët lëwu ya pahëcëko sah ryampo hnë wasah warar wahol wavë g'ambin hna ntonji nkal li. Fato fa më kahnek haryënk asëval ale yađ nag ya, soje kohna fatah fa ge rëk nag. ⁵ Asëval a më nagëka facan, fante hna wëndëhëhni do heryëđ wyal wi fop gë ryoko ryëhwëra. Fatah fa njoyiko tañ đarël Wën hna do gë đarël tinki unaw ntëwu hna. ⁶ Awa asëval a nkaryëlehn gë wula, yëwa le pëhwëtëhnekawo Wënu hna, soje pabahna hnam hnë wafac wuli gë wakeme waki gë wafëhw mbëđ gë ryaw (1,260).

⁷ Tac nkelehn uwët ambin hna: Misel gë wamëleka wadëwu ña mëтарыñënihaŵo fato fa. Fato fa umë fëna mëтарыñëhëhniwo gë wamëleka wadëwu ña, ⁸ bare fato fa wëkiko, do umë gë wamëleka wadëwu ña ntayiniho ambin hna. ⁹ Fato fa ntonjiko gë pë; umë ye lën sér ya, le wacik Aŵëw vahnë ma Sintani, ale rokađ đuniya fop. Ntonjiko nkal hna, do gë wamëleka wadëwu ña per.

¹⁰ Tac më wëryëbu kopa sankaf mbin hna, më lehnëđëho:

«Tame ipëh ña do fanka fa

do Inaŵ Wënu fu ña

do gë ucankaf Arëhnayik alëwu ya tëkik!

* 11:8 11.8 Sodom gë Esipët: Wënu ña hitiñëk vanji vacape vaki ntëbi wa yëntaw wa. (Wapëgwala 19.24-25; Icahn 14.23-28)

Fato fa, ale hnësédêho wameh vëyënta fu va
haryënkW Wën fu
g'anent gë g'umëd, ntonjiko ntayiko ambin.

¹¹ Do vëyënta fu va mëkëniha

gë sat Fape fa

do gë wanës Wën wante cedeyahnëdëhni ŋa;

vëwëyëryalohna njëdahnëni uwám walëw hni wã, këbënanihô soje cëmëni.

¹² Soje umë ye natëryiyi, ambin,

do gë wuhnë vële lëdëk hnam va!

Kata yehu wuhnë, nkal gë wov,

kabi Sintani cëlëryik ðarël hun.

Antavëka ðus

kabi njëtëk wati le nkoryaryëk yã yabëna.»

¹³ Fato fa, ga kamahnëk ntonjiko g'inkal, më tëfëlendëha asëval ale hnagëkawo facan fa. ¹⁴ Bare asëval a më njëdäyik vampaŋ jaro cankaŋ va soje matahn nji gë wula yëwã le pëhwëtanëhnik hna, hn'ile paβëdehna wabëhn watar gë fagant bëhn, ŋawët lën * rac.

¹⁵ Awa lën yã më nkurëk wënka wante ye had garyëla hamëhni asëval a, soje wënka ŋa njohna. ¹⁶ Bare nkal ŋa ndemakawo asëval a; piðëtako do kohn sën le nkurëko fato fa. ¹⁷ Fato fa ntavëkawo ðus g'asëval a, do më njik mëtaryëhni vutah vuñëtaŋ vumba asëval va, vële wãwëhned vakwëda Wën do sedeyahnëdëha Yesu va. ¹⁸ Tac më kahnëk tëfary wov hna.

13

Ntaŋ yapah ndampo nte sahnik wov hna

¹ Awa nuɓuha ntaŋ yapah ndampo ga cahnid wov hna. Kwëhnako wamiry pëhw gë vankaf mbëd gë vaki. Hnë wiry-wo, apënkW ahnaŋ pënkWako do hn'ankaf-wo nkeho uwac le yewëdëha Wënu ŋa. ² Intaŋ nte hnuɓuho ŋa gë gërem mëntëlëniho, wakwë wadëwu ŋa njëwëko do kwëhnako wakarehn wayaryah, do wës yã had va vësëhn. Fato fa më njëdäka fanka falëwu fa, tinki ihnaŋ dëwu ŋa do g'ucankaf camah.

³ Ankaf ndampo ntaŋ ntiyako cërëk had cëm, ðare tame sër lëwu yã njërëk. Awa ðuniya yi fop pëmpëhnahnëkawo gë watac do tëfëlehnëniha intaŋ ŋa. ⁴ Vahnë va fato fa cëmbëdëniho kabi intaŋ ŋa njëdäko ucankaf ŋa do intaŋ ŋa cëmbëdëniho ntehnëndëni: «Mo këñëlahnëni g'intaw ŋi do mo hoð mëtarya?»

⁵ Intaŋ ŋa maŋëryaniko soje kol naÿënanand do nësënd wante yewëdëha Wënu ŋa. Njëdäyiko imëk ntind cankaŋ ntëwu ŋa soje wadepera wañëhw wahnah gë waki (42). ⁶ Nësëdëho wameh njewënda Wënu ŋa: uwac Wënu ŋa njewëdëho gë yëwã le ntëdahnëk yã do gë fop vële lëdëk ambin va. ⁷ Njëdäyiko ucankaf soje kol mëtaryëhni vēfacah va do mëkëhni. Njëdäyiko ucankaf ŋa hnë wahnënk fop gë wabulunda hna fop gë vanësa hna fop do gë wayal hna fop. ⁸ Fop vële lëdëko nkal vi, vële woyiko kerina wamac wadëw hni wapëgwa ðuniya hna hnë kayëte uwám Fape fante hácik fa, cëmbëdëniha ntaŋ ŋa.

⁹ Ge ahnë kwëhnaŋ vanëf, nkwëry!

¹⁰ Ge ahnë tëfëka nke aramp,

aramp yed;

ge ahnë tëfëka ndawï gë sëlame,

gë sëlame ndawëde.

Wati yã ye le tëfahnëkëhni kwëhnani vēfacah va iduñëna ŋa do ikwëtahn ŋa.

Ntaŋ nte sahnik nkal hna

¹¹ Tac më vokëɓu hnuwa intaŋ yapah kaŋary ga cahnid nkal hna. Wamiry waki kwëhnako had fape, ðare had fato nësëdëho. ¹² Kwëhnako fop ucankaf ntaŋ nte sahniko wov hna do ucankaf tac ndokuahnëdëho tase ntëwu. Intaŋ bë nkal ŋa porosinehnëdëho nkal ŋa gë vële lëdahnëk va njëfandëniha intaŋ bë wov ŋa nte yërëniko usër le ryawëd. ¹³ Intaŋ bë nkal ŋa ntiko viyë viñëmpëhnahnah ðus afo cëlëndi hwëdëh g'ambin, tase vahnë fop. ¹⁴ Gë viñëmpëhnahnah vile maŋëryahniko nti tase intaŋ bë wov ŋa tokakëhniwo vële lëdëk nkal va. Më ntehnëkëhni vële lëdëko nkal va mbëryëni ile wëntëlëk g'intaw bë wov nte sërëhniko do vokajëk uwám hna. ¹⁵ Njëdäyiko fëna imëk njënëndahn ile liyiko mëntëlëni g'intaw bë wov ŋa gante kolahnëd nësënd do ndawëhnëndëhni fop vële wok vëyëfadilahna va. ¹⁶ Ntiko fëna hafo vahnë va fop, vutoy gë vēhnaŋah, vēvetak gë vēhaÿëhnah, vële ye afaya gë vēramp, maŋëni ntiyini

* 12:14 12.14 Lën wacik fëna fato ma Sintani.

yavëta vák rêhw hna ma yëka hna. ¹⁷ Do ahnë antë kol ntaŵ ma nkwaŵ iñë ge kwëhnana yavëta ÿa, umë ye uŵac intaw bë wov ña ma idëkw nte rêfëlëk gë uŵac rac ŵa.

¹⁸ Wati ikwëhna uyët ŵa ye. Arabi ale hwëhna hakili ÿa nkwëry ile pëhñetanëd viñi vidëkw intaw vi, kabi idëkw tac soñe vahnë va ye, do idëkw tac ye wakeme imbëd gë ryaw gë wafëhw imbëd gë ryaw gë imbëd gë ryaw (666).

14

Fape fa gë vële ntaŵëtëk va

¹ Tac nubuha hnë Ikuñ Siyô* hna Fape fa ga kahnëni gë vahnë wawuli keme gë wafëhw wahnah gë vënah (144,000), vële heriko wac lëŵu gë wac Rëmu hnë wayëka hna. ² Do më wëryëbu kopa le watik g'ambin ÿaŵëdëho had wavonkëlo wënka wov, had farat sankaf. Kopa le wëryëdëfuho ÿa mëntëlëniho fëna g'itëmp nte rëmpëde. ³ Vahnë vërac hnëw hasëk njëwëdëniho haryënk w tinki ahnaŵ hna gë haryënk wulaw wahnah hna do gë vicër hna. Ahnë kodilohna ñëña hnëw rac ge gena vahnë wawuli keme gë wafëhw wahnah gë vënah (144,000), vëhni vële laŵëtiko nkal va. ⁴ Vële wok vëronkënana gë vësëval va ye, vëyëtëna vësëval. Fape fa tëfëlehnëdëni fop le njiç hna. Ntaŵëtini hnë vahnë hna soñe nkeni vëryënk wëryënk vële sënayik had sadëha Wënu ña gë Fape fa. ⁵ Kobëri vëwërëna; vëhwëhnana ile niraðeni.

Ipëyahn kiti

⁶ Tac më hnuhuha mëleka haŵary nkwayëdëho yañ. Gë Wanës Wakasëk wante wok dëcëdëna, wante rêfëkawo pëyahni vële lëdëk nkal va, nijjëk: vahnë hnë wayal hna fop gë wahnënk hna fop gë vanësa hna fop do gë wabulunda hna fop. ⁷ Gë kopa sankaf ntehnëk: «Dënënyrina Wënu ña do cëmbëryina, kabi wati kitiñ dëwu ña tëkik. Cëmbëryina ale lik ambin gë inkal ñi, gë wov ÿi do gë wahayalin ñi.»

⁸ Tac, mëleka higëna më tëfika do ntehn: «Njok! Babilon Samah ÿa njok! Umë ye ale yëfakëhni wayal ŵi fop cenì uñen nte liyehnedëhëhniwo kwëlëkwël do ñëwëk Wënu ña!»

⁹ Mëleka rarëna më tëfikëhni waÿëntaw ŵa do gë kopa sankaf ntehnëk: «Ge ahnë sëmbëdëha intaw ña gë ile liyik mëntëlëni g'umë ÿa, ge nuÿak yavëta ÿa yëka hna ma vák hna, ¹⁰ ced umë fëna uñen antavah Wënu ña, unte hotayik hara cutina gë wënka hnë nkëlëŵa tëmpah ntavah ntëwu hna. Sifa vahnë vërac korotëdëni d'us hwëdëh hna do gë hn'ivëd le fëdëf hna haryënk wamëleka wapacah hna do gë Fape hna. ¹¹ Hwëcic hwëdëh hunte horoteyhnedëhëhni vële sëmbëdëha intaw gë ile liyik mëntëlëni ÿa, vële hwëhna yavëta uŵac lëŵu va, cëhnëd kwëlëkwël do vëhwëhnaðina iyinëga g'anent g'umëd.» ¹² Wati ÿa ye le tëfahnëkëhni kwëhnani vëfacah va iduñëna ña, maŵëhñeni vakwëda vantëwu va do nko kahnëndani hnë Yesu.

¹³ Tac më wëryëbu kopa ga ntehnidëho g'ambin: «Kerëry aki: Mbetani vële ye g'Ahwëhn a hafo cëm hna!»

Iyir Ipacah ña ntehnëk, «Ha, njinëgaðëni waðoku waðëw hni ña, kabi ile ntini ÿa tëfëlehnëdëhëhni.»

Soñe ikitiña tëkwa

¹⁴ Ante njëkëdëfuho ña, nubuho añar jah, do hnë ñar tac ale wëntëlëk g'ahnë lañako. Apënk sanu ahnaŵ pënk wako do mënk w ikáca ñakah. ¹⁵ Tac mëleka haŵary më cahnik Cery Wën Cankaf hna do ndekahna ale yeho hn'anar hna: «Dokunañëry ikáca hu ñi ahácahn, kabi uhác vë nkal ŵa mbëntëk.» ¹⁶ Awa, ale yeho hn'anar ÿa më nkwësirëk káca ña nkal hna, do uhác vë nkal ŵa fop káciko.

¹⁷ Tac mëleka haŵary më cahnëgik hnë cery Wën cankaŵ mbë g'ambin hna; umë fëna ikáca ñakah mënk wëko.

¹⁸ Tac mëleka haŵary kat, le hwëhna imëk hnë hwëdëh ña, më cahnëgik hn'ile cënaðe sadëha hna do ndekahna ale wënkëko ikáca ñakah ña: «Nufëry ikáca hu ñi alëpëtahn waðëwël atëh resen nkal ñi, kabi mbëntëk.» ¹⁹ Mëleka ÿa më nkwësirëk ikáca dëwu ña nkal li. Më mbarëpëk waresen waðë nkal ŵi, do ntoñ ile mbarëpëko ÿa hnë tank camah ntavah Wën hna le njwëyehnéde.

²⁰ Më njwëyehnik waðëwël ña hnë tank camah le ye hamëhni nkol hna; wasat më cahnëk hnë tank camah hna ñi had uŵac hafo tëk waðës wafahnac hna do campëko hnë wakilometër wakeme watar (300).

* 14:1 14.1 Siyô fakun ye Yerusalem hna hn'ile nke Cery Wën Cankaf hna.

15

Soŋe vahnē vēle nkok mēkēna ntaŋ ŋa

¹ Ga ndécék rac, mē vokēbu hnuwu ambın hna dahēse haŋary samah do vēnak: wamēleka mbéd gē waki wēnkēk wēkata wacankaf mbéd gē waki. Wanj ye watēkwa ŋa kabı gē vēhni padēnéd ntavah Wēnu ŋa. ² Mē hnuŋu ile ye had wov lancah ile hnawēlēk gē hwédēh, do vēle wok vēsēmbēlahna ntaŋ ŋa g'ile fēriko mēntēlēni ŋa, gē vēle wēyēk yavēta lēwu ŋa, darēl hnē wov lancah rac kahnēniho. Warēmp wale njédakēhniwo Wēnu ŋa mēnkweniho. ³ Njēwēdēniho hnēw Fape fa gē Moys, ayohal Wēnu ŋa:

«Ahwēhn Wēn Hwēhn Fanka Fop,
Vantiyehn hu va camēk do mbēnak!
Ahnaw wayal,

Vankaw hu va catēk do toña ye!
⁴ Mo wok dēnēnēdilihna, Ahwēhn?
Mo wok cēmbédēfina uwac hu wā?
Wējē fo ye afacah.

Fop wayal wı njijédēni do cēmbédēhnihi,
kabi nuni kitija hu ŋa.»

⁵ Tac nuŋu ambın Acery Wēn Cankaf, rac ye usank* ule ryēnkwētehndēho kwētēla ŋa, ga pidētak, ⁶ do wamēleka mbéd gē waki ŋa wante wēnkēko wakata mbéd gē waki cahnahneni hnam. Vacud vacankaf vapacah vanjerah vante fētéd vante rēkédēhēhniwo hafo wapary hna cuđaniho do nēbani waryil sanu wayankah wasakahn walēw hni hna. ⁷ Ryampo hnē wēlaw wahnah hna njédakēhniwo wamēleka mbéd gē waki ŋi nērya sanu nte rēmpēhnik untavah Wēn ale wok kantēm. ⁸ Idanc Wēnu ŋa do gē fanka falēwu fa pēbēnēko Cery ŋi gē hwēcic. Ahnē kodilohna tēnk hnam hafo pad wakata mbéd gē waki mba wamēleka mbéd gē waki ŋi.

16

Soŋe wakata mbéd gē waki ŋa

¹ Ga ndécék watac, nkwēryēbu kopa sankaf hnē Cery Wēn, le lehnédēhēhniwo wamēleka mbéd gē waki ŋi: «Yiryin do campehnēryin fop nkal li vanērya mbéd gē waki ntavah mba Wēn.»

Kata ryēnkwēryēnkwa

² Aryēnkwēryēnkwa a njik campehn nērya ntēwu ŋa nkal hna: wahajēn waŋeh do walawah ryafēkēhniwo vahnē vēle hwēhnako dahēse ntaŋ yapah do sēmbédēho ile liyiko mēntēlēni g'umē ŋa.

Kata higēna

³ Ahigēna ŋa campehnēk nērya ntēwu ŋa wov hna: wēnka ŋa mbacalehn had sat asēm, do fop vile yehēhna wov hna hwēhnak sēl uwām wā cēmēni.

Kata rarēna

⁴ Ararēna ŋa campehnēk nērya ntēwu ŋa hnē garyēla hna do wahayalin hna: wēnka mbacalehn sat. ⁵ Do nkwēryēbuha mēleka le hwēhnako imēk hnē wēnka ga ntehnéd:

«Catēru, wējē ale ye do yeho,
kabi wakiti wante liru ŋa acatēk;
⁶ Vahnē va campehnēni sat vēfacah do wakila,
sat ye fēna ile yēdaruhēhni ceni.
Rac sanjēkēhni!»

⁷ Do nkwēryēbu kopa le watik hn'ile cēnađe sadēha hna ga ntēkwad:

«Ha, Ahwēhn Wēn Hwēhn Fanka Fop, wakiti wadēw hu ŋa pēbēka toña do usatah.»

Kata hnahēna

⁸ Ahnahēna ŋa campehnēk nērya ntēwu ŋa lav hna, do mawēryanik pēdēni vahnē va gē hwédēh lēwu wā. ⁹ Vahnē va pēdēlehni gē uyakah samah; njewēdēni uwac Wēnu ŋa ale hwēhnak uwēka hnē wanj wakata, bare vēwēcētana vankeya vantēw hni soŋe cēbahhēniha.

Kata vēryēna

¹⁰ Avēryēna ŋa campehnēk nērya ntēwu ŋa hn'itinki naŋ ntaŋ yapah hna: inaw ntēwu ŋa pēbēlehna umēhwēry. Vahnē va nēradēniho ryēw ŋa kabı korotédēniho dūs;

¹¹ njewëdëniha Wën mbë ambin ŋa soŋe wahorot walëw hni wï do soŋe waŋag vantëw hni vi, bare vēwëcëta vankeya vantëw hni vi.

Kata hwëhn mbëd g'iryaŋ

¹² Ahwëhn mbëd gë aryaŋ a campehnëk ñërya ntëw ŋa hnë sën sankaf le wacik Efërat: wënka ŋa më nkühënik pëhwëtani nkaŋ vēhnaŋ vēle watiď ipëhna lav. ¹³ Tac, hnë wës fato, hnë wës ntaŋ yapah do hnë wës kila wamër, nuŋu ga canëď wahakili warar waŋeh had wafor wasanjink. ¹⁴ Vëyin ye wahakili Sintani, wale lid wafëmpëhnaŋnah. Njidëni cap vēhnaŋ vēvë nkal fop, ndanko mbarëpëlahnëni soŋe wët fac sankaf Wën Hwëhn Fanka Fop.

¹⁵ Ahwëhn a ntehnëk: «Wëlin nkeryibu had ale. Mbetak ale heryëk do worryerik viyi vilëwu va, g'antë nji wëtata fo soŋe antë tav nuyi usëfëhnaŋ lëwu wä.»

¹⁶ Wahakili Sintani wä mbarëpënihëni vēhnaŋ va hn'ile macik gë Wa-ebëre ŋa Arëmagëdon.

Kata hwëhn mbëd gë wahi

¹⁷ Ahwëhn mbëd gë vēhi ŋa campehnëk ñërya ntëw ŋa sël hna do cahnëk hnë Cery Wën hna kopa sankaf le watik tinki ahnaŋ hna ntehn: «Antiyak!» ¹⁸ Tac pëgwëlehn taŋ mbiliñëtënd, wakopa, wakopa waparar, do nkal iŋa ñënkalehn đus g'ante nkok diyahna koŋëri ga nkehahnëk ahnë nkal li. ¹⁹ Nkol cankaŋ ŋa capëko warar do vankol wayal wä fop mbëvëko. Wënu ŋa ndënkwëtajëko nkol cankaŋ nte wacëde Babilon njëďahna ñërya ñen ntaŋah cankaŋ ntëw. ²⁰ Fop watinti ŋa nambiko do wahuŋ wä njoko. ²¹ Wagurye wante rëkëhnëď wakilo wafëhw wahnah g'imbëď (45) g'ambin njohahnidëhëniwo vahnë va do vahnë va njewëdënihawo Wënu ŋa soŋe kata wagurye kabi iyi kata nkeho ulakëmak.

17

Intaŋ yapah g'ale wafad

¹ Tac, aryampo hnë wamëleka mbëď gë waki hna wante wënkëk vañërya mbëď gë vaki va njiyëk nteho: «Yij, tufëďëmi kitiŋa asëval ale yëtahnik igwafa cankaŋ, umë ye Babilon, ale lañak tëfary wasën gona. ² Vëhnaŋ vēvë nkal va g'umë nkwaďadëni do vēle ye nkal va ndëwëni uñen nte nkwaďandëni.»

³ Tac Iyir Ipacah njihahniko do mëleka ŋa njoko hnë wula hna. Hnam nuŋuha asëval kayëka ntaŋ bëntëvëntak nte herik fop mbahn ntëw hna wac wayëw Wënu do hwëhnak vankaf mbëď gë waki do wamiry pëhw. ⁴ Asëval a cuďak viyi vēle ye had bulu gë vēntëvënt, kayëtak sanu, wëraka wafërën do wanjere. Mënkwëk vāk hna ñërya sanu, nte fëbëka wëh do ronk nkwaďa ntëw. ⁵ Yëka lëwu hna keriko wac ile hwëhnak ufëhnëtahn soŋik:

«Babilon Cankaf,
hnëm vēle wafad
do vankeya wakayah
vante ye nkal vi.»

⁶ Do nuŋuha asëval a ndëwëk sat vēfacah, rac ye sat waseďe vēle sëmëk soŋe Yesu. Ga nuŋuha apëmpëhnañëkowo.

⁷ Tac mëleka ŋa ntehnëko: «Soŋe ye pëmpëhnañëki? Apëyaďëmi ile pëhnëtahnëk asëval a do ntaŋ nte ryibëka ŋi nte hwëhnak vankaf mbëď gë vaki do wamiry pëhw. ⁸ Ntaŋ tac nte nuru ŋi nkeho, bare gona. Cahniď hatëh hatëwah hna do njid gante mbëvëď. Do vēvë nkal va, vēle wok vēherihna wac koŋëri wapëgwala đuniya hna, hnë kayëte uwām, vahnë vērac pëmpëhnañëďhëhni ge nuniha intaŋ iŋa, umë ale yeho, wok gona, do vokajëď.

⁹ «Wati ŋa ye le rëfëka kwëhnahnin wasery gë hakili facah nkweyahnin waŋi: vankaf mbëď gë vaki vi ye wahuŋ mbëď gë wahi le ndahëk asëval hna. Vërac ye fëna vēhnaŋ mbëď gë vēhi. ¹⁰ Imbëď fagant lëw hni njoni, ahwëhn mbëď g'aryaŋ ŋa nkok naŋ, ahwëhn mbëď gë vēhi ŋa wok tëkina ten, bare ante tëkid ŋa biyëďina. ¹¹ Ntaŋ ante yeho ŋi do wok gona, nke umë dënk ahnaŋ ahwëhn mbëď gë vērar. Umë ye fëna aryampo hnë mbëď gë vēhi hna do njid gante mbëvëď ka.

¹² «Wamiry pëhw wante hnuru ŋi ye vēhnaŋ pëhw vēle wok vēhnaŋëna ten, bare wati ryampo, vēhni gë ntaŋ ŋa nuyaďëni uwëka ahnaŋ. ¹³ Vëhni fop nkweyëla ndampo fo kwëhnani: njëďaniha ntaŋ ŋa fanka do wëka lëw hni. ¹⁴ Vëhni wëtarëďëha Fape fa, do Fape fa mëkëďhëhni, kabi umë ye Ahwëhn vēhwëhn, do Ahnaŋ vēhnaŋ, do g'umë vēle wacik va, vērëhnayik va, vēle hahnëndak va, mëkëďënihëhni.»

¹⁵ Tac mëleka ŋa mbok nteho: «Wasën wale hnuru wï, wale ntañahnëk asëval ale wafad yi, vēhni ye waŋulunda, wakore wayabaŋ, wayal do vanësa va. ¹⁶ Wamiry

pëhw wante hnuru ŋi do ntaŋ ŋi ñewëdëniha aséval ale wafac, atebëdëniha fop do tavëdëniha wëtata fo; tokëdëni mbahn ntëwu do mbëvendëniha gë hwëdëh. ¹⁷ Ha, Wënu ŋa kwëtëk hnë ntaŋwary ntëw hni ntihahnëni vile pëhnaŋ ntü va: njëdadëniha unaw ntëw hni ŋa ntaŋ ŋi, hafo pad wanës Wënu ŋa. ¹⁸ Awa, aséval ale hnuru ŋi, ankol cankaŋ ŋi ye nte hnaŋwëhnëkëhni vëhnaŋ wëvë nkal vi.»

18

Iyo Babilon

¹ Ga ndécëk watac, nubuha mëleka haŋwary ga cëlid g'ambin. Kwëhnako uwëka sankaf do humpen hudëwu ha pëtehnëko nkal ŋa. ² Ndekako gë kopa sankaf:

«Njok! Babilon Samah ŋa njok!

Ambacak ryaha wayine,
ryaha wahakili waŋeh,
ryaha wasëry waŋeh do waŋeŋwik.

³ Ha, fop wayal ŋa cenü uñen ntëwu
nte liyehndëhëhniwo kwëlëkwël le ñewëk Wën:
vëhnaŋ wëvë nkal va nkwaŋani g'umë,
do wëwaf wëvë nkal va mbetani soŋe hnapul sankaf lëwu.»

⁴ Do fëna nkweŋyëŋu kopa haŋwary le watik ambin hna ga ntehnëc:

«Cahnëryin anji nkol, ßulunda mën,
d'anko antë ayentahniŋu wameh wadëwu,
do antë ahnuŋantiŋu wakata wante rëfëka ŋi.

⁵ Wameh wadëwu ŋa ndivëlëk hafo g'ambin
do Wënu ŋa ndënkwëtajëk vantiyehñ vameh vambë inji nkol.

⁶ Diryina had gante ntikëhni vëŋëntaŋ ka,
ßësaryina wahwënta wahi ile ntik ŋa.
Hnë ñërya uñen nte nkweñtëlehnëhnañkëhni vëŋëntaŋ va,
nkweñtëlehnëhniŋu uñen nte yawëk wahwënta wahi.

⁷ Nahnëk d'us icëmb gë hnapul.

Nësëd ntaŋwary ntëwu hna:
“Ami, ahnaŋ, ntañahnëŋu tinki ahnaŋ.
Gela aséval ale cëmaryëk asan a do nuða muk ucay.”
Soŋe rac, ßësaryina uhorot do uŋëwëhnañ sankaf!

⁸ Soŋe watac, fac ryampo fo njohahnëdëha wañi wakata:
icëm, ucay, inte. Do mbëvëd gë hwëdëh.
Njaŋwëk Ahwëhñ a Wën hunte hitinjëdëha.

⁹ «Fop vëhnaŋ wëvë nkal vële wafak g'umë do ŋahëlëk hnapul lëwu ŋa, akodëni do njahnadëni soŋe lëwu ŋa, ge nuni hwëcic hwëdëh hunte mbëvand ŋa. ¹⁰ Añëwëdëni ñawët soŋe ntakah iŋi horot do ntehnëdëni:

«“Kata! Kata! Babilon, nkol camah! Nkol yaŋah!

Wati ryampo fo nijjëk kitiña hu ŋa!”

¹¹ «Do wëwaf wëvë nkal va kodëni do njahnadëni soŋe lëwu ŋa, kabi ahñë bokëdina ntaŋ viŋë vilëw hni va: ¹² viŋë sanu, kori, wëraka walakëlah, wanjere, wafand wahihnañ gë wawëntah, wadëhwa wadakëlah do fop vile fërik gë beñ iñi, gë wadëhwa wapëren, ile wudik, gë ryëhwëra do gë wëraka wawamah, ¹³ upih nte hnëñjënëc rokëtok, wadatikola do gë idud, uñen, wagu, pih do watoka, wuhni gë wape, wafahnañ gë wasaret, wëramp gë vële fëlayik.

¹⁴ «Wadëwël wañentah wante walëkino ŋa ñawëtaki, fop vële wamahnëki vi do fëtëc vi cëvaryiki do bokëdëna nuyi. ¹⁵ Wëwaf vële mbetëndanëk va ñawëtiniho, soŋe ntakah uhorot lëwu ŋa; kodëni do njahnadëni. ¹⁶ Ntehnëdëni:

«“Kata! Kata! Nkol camah ŋa
cuðak wafand wahihnañ fo
do gë pand ßulu gë mbëntah nte hambëka ntaŋ
do kayëtak sanu gë wëraka walakëlah gë wanjere!

¹⁷ Wati ryampo fo përekanik iŋi hnapul fop!”

«Do wëyaryary Sisikulu va fop, fop wëryokunñ hnë wënka va, añëwëni ñawët. ¹⁸ Ante nuhi hwëcic hwëdëh hunte mbëvahnëc ŋa ndekaniho: “Anjehne nkol ga këñlëhni anji nkol cankaŋ!” ¹⁹ Pihani wëd hnë vankaf vantëw hni, koni, do njahnani:

«“Kata! Kata, nkol camah
ante vetëndanëkëhni fop vële hwëhnañ wasisikulu hnë wov hna!
Wati ryampo fo përekanik fop!”»

²⁰ Kopa ŋa më mbok ntehnëk: «Ambin, natëryi ŋi soŋe ile përekanik nkol ŋi!

Natëryiŋu, wuhñë fëna, vëfacah, vëfayik do wakila,
kabi Wënu ŋa kitiŋëka soŋe wëh ile ntiku ŋa.»

²¹ Awa mëleka hwëhn fanka ryampo nufëk taka dënah, më ntonjék wov hna ntehnatënd:

«Koyëna, gë fanka përekanëde Babilon nkol camah
do mbokëdëna nuyi.

²² Do mbokëdëna nkwëryi ŋal hu

kopa nkaŋ vërëmp tëmp,
vësël takëralu do vëlënkwi,
fëna wëla aseryah aryampo gedëna ŋal hu hna.

Do fëna kopa tank gë hont bokëdëna nkwëryi ŋal hu hna.

²³ Humpen lampu ŋa bokëdëna pët ŋal hu hna.

Kopa aŋëlah ahasëk gë asëvalu bokëdëna nkwëryi ŋal hu hna.

Vëŋin fop koyëna nkef kabi vëwaf vëlëw hu va yeho vëhnaŋah vëvë nkal va, do
kavëla hu ŋa tokakëhni fop wayamani ŋa.

²⁴ Mbëvehñëderu kabi ŋal hu hna tëkatik sat wakila gë

vëfacah fop, vële ryawik nkal li.»

19

Hnëw wëka ambin

¹ Ga ndëcëk watac, nkwëryëbu had kopa bulunda samah mbin hna le ryekadëho:

«Aleluya!

Ipeh ŋa, icëmb iŋa do gë fanka fa vëhni Wën fu hna nke.

² Vakitiŋa vantëwu va catëk do toña ye.

Kitiŋëka asëval ale yëtanik gwafa ntëwu,
ale ronkëñëdëho nkal gë gwafa ntëwu,
koroteyehnëhñëka soŋe sat vëryokun vëlëwu va.»

³ Mbok nësëni kat:

«Aleluya! Hwëcic hwëdëh hunte mbëvahñëd Babilon Samah ŋa kayëndaf dol do gë
kantëm!»

⁴ Tac vacërakëlo wafëhw wahi gë vëhnah (24) do wulaw wahnah (4) wä ndëkwëhñëniho,
cëmbëniha Wënu ŋa ga ntañak tinki ahnaŋ hna nësatëndëni: «Nke koyëna! Aleluya!»

⁵ Tac cahnik kopa mbë tinki ahnaŋ hna ntehn:

«Cëmbëryina Wën fu ŋa, wuhñë fop vëryokun lëwu,
wuhñë, vëhinhah gë vëryindah, vële ntakëd g'umë!»

⁶ Do nkwëryëbu had kopa bulunda yabah, had kopa wawonkëlo wënka wacankaf, do
had wakopa wapararat, nësatëndëni:

«Aleluya! Ahwëhn Wën fu ŋa Ahwëhn Fanka Fop ŋa
tufahnëk inaw ntëwu ŋa.

⁷ Natëfu, nëjëfu,

cëmbëñëfuna kabi ambënt nël Fape fa tëkik,
do ale tëhñak a këbënak.

⁸ Maŋwëryahnik cudä viŋi vihinah vëfëtëpët

do vëfacah, viŋi vihinah vi ye vantiyehn vacatah mba vëfacah.»

⁹ Mëleka ŋa më ntehnëko: «Kerëry: Mbetani vële wacik hnë mbënt Fape fa!» Më
mbok ntehnëko: «Waŋi ye wanës paryi Wënu ŋa.»

¹⁰ Tac ndëkwëhñëbu hnë wapary mëleka hna sëmbahnëwä, bare umë ntehnëko:
«Kehary antë ali waŋi! Ami ye arëfëlënta hun ŋa doku hna, wëjë gë vëyënta hu, vële ye
wasede Yesu. Ha, fop wante pëyahñëdëni wakila ŋa, wëba Yesu ye had gante tufëkëhni
Iyir Wën ka. Awa cëmbëryehna Wënu ŋa fo!»

Soŋe viyë mbëd gë wahi vile ryëcëtaf

1. Soŋe ale hayëka pahnac yah

¹¹ Tac nufu ambin ŋa pidëtak do wëlinëha pahnac yah. Ale hayëka ŋa wacëde
Ahahnëndak do Toña. Kitiŋëd do mëtaryëd g'usatah. ¹² Vinkër vidëwu va nkeho had
humpen hwëdëh; pënkwakö vapënkwi ahnaŋ; akwëhñakö wac ile herik hnë mbahn
dëwu hna do wok yëtina afo umë. ¹³ Acudako cud nte hoyik hnë sat. Wacik: «Wanës
Wën». ¹⁴ Wasodade wavë ambin tëfalëdënihaŋö hnë wafahnac wayah, vëhni fop
viyë vëyah do vëfacah cudaniho. ¹⁵ Hnë wës lëwu hna canëdëho sëlame ŋakah soŋe
ndafahnëhni wayal wä. Keryëdëhëhni gë ryoko ryëhwëra, ŋwëyëhñëd waresen hnë

tank camah ntavah mba Wën Hwëhn Fanka Fop. ¹⁶ Hnë cuď ntëwu hna do hnë mbuf ntëwu hna kerik wac: «Ahañw vëhnañw do Ahwëhn vëhwëhn».

2. *Ambënt Wën soje wasëry*

¹⁷ Tac nubuha mëleka ryampo ga kahnëk lav hna. Ndekahnëkëhni gë kopa sankaf fop wasëry wale watëď cëmët ambin hna: «Yijën, ßarëpëlin soje ambënt cankañ mba Wën, ¹⁸ soje aroku mbahn vëhnañw, mbahn vësankaf wasodaďe, mbahn vëhwëhn fanka, mbahn wafahnac do gë vële hayëkëhni va, mbahn fop vële ye vëramp gë vële wok vëyena vëramp, vëhinhah gë vëryëndah.»

3. *Soje ntañw ña gë kila wamër*

¹⁹ Do nubuha ntañw ña, vëhnañw vëvë nkal va gë wasodaďe walëw hni. Mbarëpëlini mëtaryëniha ale hayëka pahnac yah ña gë wasodaďe walëwu wa. ²⁰ Pëlanihani ntañw ña gë kila lëwu ña vële liko haryënk w lëwu vifëmpëhnahnah wante tokahnëkëhniwo vële hwëhnac yavëta ntañw ña do sëmbedëho wëntëlënta lëwu. Fop vëhni vëhi tak ntonjini vëfëren fo hnë lant hwëďëh hn'ile ñagëď uvëď. ²¹ Vëyëntañw va fop mbëvëni gë sëlame le sanidëho hnë wës ale hayëka pahnac ña, do fop wasëry wa pihñëniho vimbahn vidëw hni va.

20

Wabëhn wuli

4. *Soje pëla Sintani*

¹ Tac, nubuha mëleka ryampo ga cëlid g'ambin. Amënkweko hnë vák lëwu hna sëďëta hatëh hatëwah gë vankëncä vantënah. ² Më pëlaka fato fa, lën sër ile ye yine do Sintani, do ñaba soje wabëhn wuli. ³ Më ntabëka hnë hatëh hatëwah, pidëk gë sëďëta hatëh ha, g'antë mbok tokahni wayal wa, hafo pad wabëhn wuli wa. Ge ndëcëk watac, tëfëka tavi soje toye fo.

⁴ Do nubu watinki vëhnañw. Vële yijëď ntañani va, njëďayini fanka kitiñahnëni. Nubu fëna wayiry vële lëpëtik vankaf va soje ucedëya ntëw hni wëña Yesu do wanës Wën, do fop vële wok vësëmbëlähna ntañw ña g'ile wëntëlëk g'umë do wok vëhwëhnana yavëta lëwu yëka lëw hni hna ma vák lëw hni hna. Mbokajëniho hnë uwám hna do nawëniho gë Këris ña hafo wabëhn wuli. ⁵ Umë ye ibëhn ndënkweyënk ña. Vësëm vëyëntañw va vëvokajëna hnë uwám hna ani gë padahn wabëhn wuli ña. ⁶ Mbetani do vëyahnik Wën nkeni vële yentahnik hn'ibëhn ndënkweyënk hna. Hnë vëhni icëm kigëna ña kwëhnana fanka; vëhni yed vësëna vëva Wën do gë Këris ña, do nawëďëni g'umë wati wabëhn wuli ñi.

5. *Soje itav Sintani*

⁷ Wati nte padëď wabëhn wuli ña, Sintani ña tavëďe gë kaso lëwu, ⁸ do njid tokahni wayal, wale wacik Gog gë Magog, hnë vacape vanah hnë dñuniya li. Umë varëpëďëhëhni soje wët: iyaß ntëw hni ña nke had nkërëyal mbë wov. ⁹ Më campëni dñuniya li fop do kwërëlehñëni sary vëfacah, nkol nte ñahnëk dñus Wënu ña. Bare cëliko ambin hna hwëďëh mbëvehñëhñëni fop. ¹⁰ Do Sintani ile rokadëhëhniwo ña, ntabiko hnë lant hwëďëh gë vëď le fëďëď, ßarël ntañw ña gë kila wamër. Korotëďëni dñus g'anent gë g'umëď soje kantëm.

6. *Soje ikitin*

¹¹ Tac nubu tinki yah sankaf ahañw a do ale lañak. Haryënk w lëwu nkal ña gë ambin ña nkaryëni hara vëravëna dahëse, ¹² do nubuhëni vësëm va, vëryëndah gë vëhinhah, kahñëni haryënk w tinki hna, do vakayëte va pidëtko. Kayëte kawary fëna pidëtko: kayëte uwám wa, do vësëm va kitiñiniho gante ntiniho ka, gante kerik hnë kayëte ka. ¹³ Wov ña mbësahnëkëhni vësëm vëlëwu va, icëm ña gë yëwa vësëm ña mbësahnëkëhni vësëm vëlëwu va, do ale-wo-ale kitiñiko gante ntiko ka. ¹⁴ Tac icëm ña do yëwa vësëm ña ntonjiko hnë lant hwëďëh hna. Lant hwëďëh ye icëm kigëna ña! ¹⁵ Do ale-wo-le woko kerina hnë kayëte uwám hna ntonjiko hnë lant hwëďëh hna.

21

7. *Soje ambin kasëk gë nkal kasëk*

¹ Tac nubu ambin kasëk do gë nkal kasëk. Ambin ndënkweyënk ña do g'inkal ndënkweyënk ña nambiko, do wov ña golohna. ² Do nubu ga cëled hnë ambin hna, ßarël Wën hna, nkol pacah, Yerusalem kasëk, had asëval ale hëbënak soje asanu fac ñël hna. ³ Do nkweyëbu kopa sankaf le watik tinki ahañw ntehnatënd: «Yëkëry: idëď Wënu ña gë vahñë va nke. Antëďëď gë vëhni, ankedëni ßulunda lëwu. Umë dënk gë

vèhni nkecf, Wën hudëw hni yecf. ⁴ Apëhwëcëdëhëhni fop wagwën vinkër vidëw hni hna. Cëm ña godina, ma usay, ma wako, ma horot; ñuniya sér ÿa nambik.»

⁵ Ale lañak tinki ahnaŵ hna ntehnëk: «Wëlin g'antidëfu fop viyë vëhasëk.» Do mbok ntehn: «Kerëry: Wanj wanës ye wante hođe kwëtahni do ye toña.» ⁶ Do mbok ntehn: «Antiyak. Ami ye Alëfa gë Omega, Wapëgwala do gë Wapuyala. Ale njok wënka njëdadëfuha aki fo hayalin wënka uwám. ⁷ Ale wëkék a nuyaď intëw, nkecfëfu Wën hudëwu do umë yecf fatah mën. ⁸ Bare soñe vëhëmak va, vële wok vëhahnëndana va, vëwëh va, vëryaw vahnë va, vële wafaď va, vëhav va, vële yëfaď wasank va, do fop vëwër va, sah lëw hni ÿa hnë lant le hëwëď hwëďëh nke; umë ye icëm kigëna ña.»

Soñe Yerusalem hasëk

⁹ Tac aryampo hnë wamëleka mbëď gë vëhi hna ale wënkëko vañërya mbëď gë vaki va tëmpah wëkata mbëď gë waki ña njijëk do ntehnëko: «Yij, tufëďëmina ale hwëhnik a, ale nëlëď Fape fa.»

¹⁰ Awa, Iyir Ipacah ña njijëk hnë ÿal mën do njoko yañ hnë kuñ cankaf, do tufëko Yerusalem, nkol pacah ña, nte sëlid' ambin ďarël Wën hna. ¹¹ Pëtëďëho gë icëmb Wënu ña. Mpen ntëwu ña mëntëlëko gë taka dakëlah, had taka nte ravëď nuyi kamëhni lëwu ÿa. ¹² Akwëhnako kece ryindah do hnañah. Kwëhnako warënka pëhw gë wahi (12) do haryënk wënka-wo nkeho mëleka ryampo do hnë rënka-wo keriko uŵac: uŵac wahnënk pëhw gë wahi (12) vutah Isërayel va. ¹³ Nkeho gë pëhna lav warënka warar, gë farëhw warënka warar, gë farahahn warënka warar, gë njoya lav warënka warar. ¹⁴ Kece vankol ÿa njëryiko hnë wëraka pëhw gë wahi (12) do hnë itaka-wo keriko uŵac vëfayik pëhw gë wahi (12) Fape fa.

¹⁵ Mëleka le hnësëhnëďëho ÿa mënkwëko ÿëña sanu soñe ñañahn nkol ña, warënka ŵa do gë kece lëwu ÿa. ¹⁶ Nkol ña këñëlahnëko vacape vi fop: yary ña këñëlahnëko gë yank ña. Añañëko gë ÿëña ile mënkwëko ÿa, ndëkwëk wañëña wawuli pëhw gë wahi (12,000). Yary ña, yank ña do gë yih ña këñëlahnëko. ¹⁷ Ñañëk kece ÿa, ndëkwëk wañëña keme gë wafëhw wahnah gë wahnah (144), ÿëña vahnë mbalëtahnéďëho. ¹⁸ Kece nkol ña njëryiko gë wëraka walakëlah waryunënkah do nkol ña sanu facah fo ile wëntëlëk gë sëleku facah. ¹⁹ Hnë wëraka wale njëryahniko kece vë nkol ÿa nkeho fop wasifa wëraka walakëlah. Taka dakëlah ndënkwëryënk wë ña yasëp yeho, kigëna ña safir, tarëna ña nkeho kalësedëwan, nahëna ña emërod, ²⁰ bëryëna ña sarëďëwan, kwëhn mbëď g'iryaŵ ña wakorënalin, kwëhn mbëď gë wahi ña wakërisolit, kwëhn mbëď gë warar ña waberil, kwëhn mbëď gë wahnah ña watopas, kwëhn pëhw ña këriscopëras, kwëhn pëhw gë ryampo ña iyasent, kwëhn pëhw gë wahi ña ametisët. ²¹ Warënka pëhw gë wahi (12) ŵa yeho wanjere pëhw gë wahi (12). Rënka-wo uyere ryampo fo ye. Do ankaŵ hnëm mbë nkol ña nkeho sanu facah had sëleku lancah ile ravëď nuyi hamëhni lëwu.

²² Bare Cery Wën Cankaf gelohna hnë nkol tac kabi Ahwëhn a Wën Hwëhn Fanka Fop fa ye Cery tac, ndampo fo gë Fape fa. ²³ Nkol ña balëlahna lav ma lepera soñe penënda, kabi idanc Wënu ña penëka, do Fape fa humpen hudëwu ha ye. ²⁴ Wafulunda njasëďëni hnë mpen ntëwu hna, do vëhnaŵ vëwë nkal va njojëďëni wahnapul walëw hni ŵa. ²⁵ Warënka walëwu ŵa bokëďina piďa kabi umëď ña bokëďina nke. ²⁶ Njojëďë hnapul gë untënah wafulunda ña. ²⁷ Ñoñ ile wok pacëna bokëďina tënk hnë nkol tac, lakënde vële lid ile wok catëna ÿa do vëwër va; vële herik wac hnë kayëte uwám mba Fape fa fo rënkëď.

22

¹ Tac, mëleka ÿa tufëko garyëla sankaf wënka uwám ŵa ile yalidëho hnë tinki Wën hna do Fape hna, pëtatënd had sëleku. ² Fagant yëwa vë nkol ÿa do cant garyëla hna nke atëh uwám nte lëwëď wahwënta pëhw gë wahi (12) bëhn hna. Lepera-wo-lepera antëwëď, do yaryef lëwu ÿa njëhahnëďëniho wafulunda ña. ³ Ntavah Wënu ña njamënik, kata godina. Tinki Wënu ña do gë Fape fa yecf nkol hna, do vëryokuñëhn Wën va ndokuñëhnëďëniha g'icëmb. ⁴ Anuďëni yëka lëwu ÿa do wac lëwu ÿa nkecf hnë yëw lëw hni hna. ⁵ Bokëďina nke umëď, vahnë va vëwokëďina mbalëhni humpen lampu, ma humpen lav, kabi Ahwëhn Wënu ña campehnëhnëďëhëhni humpen hudëwu ha, do naŵëďëni kantëm.

⁶ Tac mëleka mbok ntehn: «Wanj wanës ye wante hođe kwëtahni do ye toña. Ahwëhn a, Wën wahakili wakila, payika mëleka lëwu ÿa tufëhni vëryokuñ vëlëwu va ile rëfëka tëki biyëďina.»

⁷ Yesu më ntehnëk: «Njijëďëfu biyëďina. Mbetak ale wawëhnik wanës Wënu ña wante ye kayëte li.»

⁸ Ami, San, nkwëryëbu do nuɓu watac. Ante nkwëryëbuho do nuɓuho ɲa, ndëkwëhnëbuho wapary mëleka le rufahnëdëho watac ɲa, sëmbahnëwa. ⁹ Bare ntehnëko: «Antë ali waɲi! Arëfëlënta hu doku hna yeɓu, gë wëjë do gë vëyënta hu wakila ɲa, do gë vële hwëtaɗ wanës wade herik kayête hna. Wënu ɲa fo rëfëka asëmbënd.»

¹⁰ Mbok ntehno: «Antë asowëhni vahnë va wanës wante ye kayête li, kafi wati le hahnëndik soɲe vëyin va tëhajëk. ¹¹ Ale rumpak a nko ntind watumpak, ale wok pacëna ɲa nkonti hnë ronkah hna, ßare asatah a nko ntind usatah do afacah a pacëna kat.»

¹² «Wëli, njiëdëfu ßiyëdina. Njonëhnëdëfuha ami dënk ale-wo-le ile rëfëka nuɲa ɲa, vësaɲa gante ntik ka. ¹³ Ami ye Alëfa gë Omega, Aryënkwëryënkwa a gë Arëkwa ɲa, Wapëgwala gë Apuyala ɲa.

¹⁴ «Mbetani vële ryagëɗ vacuɗ vantëw hni: tënkëdëni gë warënka vë nkol wã do tokëdëni atëh uwám wã. ¹⁵ G'ipër nkeni wabe ɲa do gë vëhav va, vile wafaɗ do vëryaw, vële sëmbëɗ wamën wamër, ale-wo-le ɲahnëk ma lid' wamër!

¹⁶ «Ami, Yesu, payëbuha mëleka mën ɲa njonëhniwu inji ceɗeya soɲe vacery sali. Ami ye hnënk David, ikol nte fëtëɗ nkëhnëfacëɗ a.»

¹⁷ Iyir ɲa gë aɲëlik a nësëni: «Yij!» Ale-wo-le wëryëk ɲa nës: «Yij!» Ale-wo-le njok wënka ɲa njij. Ale-wo-le ɲaɗ wënka uwám ɲa, njij centi aki fo. ¹⁸ Ale-wo-le wëryëk wanës wante kerehnëko Wënu ɲa hn'ani kayête, paryi pëyaɗëmu: ge ahnë nkwënëk iñë, Wënu ɲa nkwënëhnëdëha wakata wante herik hnë kayête tac. ¹⁹ Do ge ahnë ɲayëtëk wanës inji kayête, Wënu ɲa ɲwanjëdëha sah lëwu ɲa hnë atëh uwám do hnë nkol pacah hna.

²⁰ Yesu pëyahnek waɲi fop toña ye do ntehn: «Ha, njiëdëfu ßiyëdina.» Nke koyëna. Yij, Ahwëhn Yesu!

²¹ Arabi ipërëna Ahwëhn a Yesu nke gë wuhnë fop!